Un eveniment desigur neobișnuit : trei surori din Capistrelle (Italia) : Maria (24 ani), Margherita (22 ani) și Assunta (28 ani), au născut în aceeași zi (mai precis într-un interval de 12 ore) două fete și un băiat.

■

SPECIALIȘTII recomandă părinților să cumpere copiilor îmbrăcăminte de iarnă în culori cît mai strălucitoare, cum ar fi roșu, portocaliu, galben etc. În urma unor verificări, s-a constatat că șoferii zăresc pietonii îmbrăcați în culori deschise mai bine decît pe cei cu îmbrăcămintea de culoare închisă și în acest fel se pot evita mai bine eventualele accidente de circulație.

■

AGENȚIA de publicitate engleză „Wasey Quadrant Limited" a pus la punct un sistem electronic ce-i permite să înregistreze reacțiile instinctive pe care le provoacă trecătorilor privirea unui afiș.

Denumit **Eyescan**, acest sistem se compune dintr-un obiectiv ce înregistrează mișcările ochiului persoanei ce privește afișul. Aceste mișcări sînt înregistrate apoi de un videoscop care determină care sînt elementele ce reține mai mult timp privirea spectatorului.

Un prim aparat de acest fel a fost instalat într-un mare magazin londonez.

Cît timp poate dansa o pereche ? Cînd e vorba de un campionat atunci se poate discuta. Așa s-a întîmplat și la Fiorenzuola d'Arda, unde recordul italian de durată a fost depășit. Noii campioni sînt Antonio Lorini și Loredana Malvermi care au dansat neîntrerupt timp de 20 de ore și 20 minute. În comparație cu alte țări, mai ales cu S.U.A., recordul este destul de... modest...

■

ÎN ITALIA a fost arestat recent un hoț care s-a specializat în furturi de tablouri. După ample cercetări făcute de organele poliției s-a putut stabili, pe lîngă numeroasele sale nume false, și numele său adevărat : Michelangelo Buonarroti.

■

LA FALCHAU (Austria) funcționează o pensiune pentru nefumători. Sînt primiți aici și clienți care doresc să se lase de fumat.

De pretutindeni

IOVAN DIVJAK, un vechi colecționar din Majdanpek — Iugoslavia, este deținătorul a numeroase și rare exponate numismatice, arheologice și etnografice. În locuința sa, asemănătoare unui muzeu, Divjak prezintă o colecție de obiecte apreciată la suma de 200 000 de dinari. Printre exponatele rare se numără spada țarului rus Petru al II-lea din anul 1727, un complet de săbii sîrbești dintr-o veche răscoală, o serie de ordine militare din Iugoslavia și alte țări. El deține și numeroase monede de aur bizantine și medievale, precum și monede de metal din toate țările europene.

■

PRIN COMBINAREA oțelului cu azotul se poate obține un metal cu proprietăți refractare ridicate, rezistent chiar și la cele mai periculoase coroziuni cu gaze. Institutul de sudură din Kiev studiază posibilitatea rafinării metalelor cu ajutorul azotului și plasmei. În cuptorul cu plasmă, atunci cînd oțelul se topește, se introduce azot sub presiune. „Agitînd" moleculele de gaz energia plasmei le aduce într-o stare care le permite pătrunderea și topirea în metalul lichefiat. Azotul este acela care conferă metalului proprietățile necesare.

Datorită acestei originale mașini electronice special construită pentru votare, rezultatele vor fi cunoscute în întreaga țară, 30 minute în urma închiderii sediilor de votare. Mașinile vor fi folosite în Franța pentru alegerile legislative, ce se vor desfășura la mijlocul lunii martie.

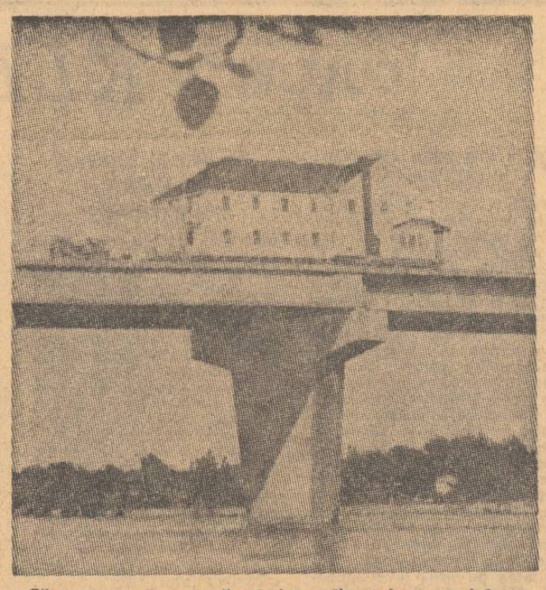

Să fie vorba de o nouă tehnică aplicată în domeniul construcției de locuințe — ridicarea acestora pe podurile ce traversează cursurile de apă ? Nu. În realitate, imaginea, realizată de un fotoreporter în apropierea orașului canadian Montreal, reprezintă un instantaneu din timpul unei operații neobișnuite : mutarea unei case de pe un mal pe celălalt.

PĂSĂRILE continuă să reprezinte un mare pericol pentru zborul avioanelor. Recent, la Liverpool a fost încercat un nou sistem de îndepărtare a păsărilor din zona aeroportului : prin difuzoare s-au transmis mieunaturile unor pisici flămînde înregistrate pe bandă de magnetofon. Efectul lor a fost excepțional : păsările s-au îndepărtat imediat din zona respectivă.

MILO DANGULICI, pensionar din Kotor — Iugoslavia, are o pasiune mai puțin obișnuită : din cele mai neînsemnate bucăți de lemn el alcătuiește miniaturi ale unor clădiri celebre — ca de pildă : Kremlinul cu mausoleul lui Lenin, mănăstirea Gracianița și un castel secular, cea mai dragă fiindu-i Catedrala Sf. Tripun din Kotor, pentru care a folosit 15 000 de „blocuri" de lemn.

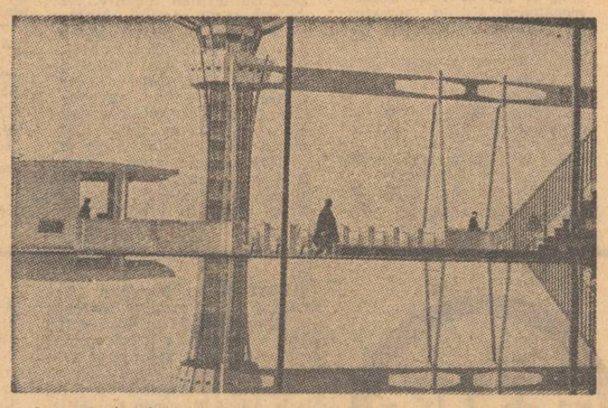

Această stranie imagine — datorită liniilor și volumelor sale — nu e decît turnul de control al aeroportului din Orly. Puternicele dispozitive tehnice cu care este dotat turnul prezintă un maximum de siguranță, pentru pasagerii care se îmbarcă pe avioane.

remember • remember • remember

STOCKHOLM (VI)

Țară de poeți, Suedia concentrează în metropola ei un impresionant număr de lirici din toate generațiile dela aceea a lui Lagerkvist pînă la tinerii care se străduiesc să continue o tradiție nu atît de veche pe cît de ilustră. Cu mulți asemenea tineri am întîrziat la o cafea ori la un pahar de vin prin vechi și agreabile localuri din insula unde mai dăinuie amintiri medievale printre ulițe înguste și înegrite pline de umbra singurătăților scandinave. Prea puțini mai arată apetituri de avangardă formală și de experimentalism marginal. Cuvîntul în sine încetează să-i mai terorizeze ca pe înaintașii lor imediați, cei apăruți în anii de după război. Majoritatea se arată ispitiți de probleme sociale, politice sau de misterele lucrurilor simple — singurele ce nu ni se dezvăluie niciodată. Îmi amintesc de unul dintre ei, tînăr sub treizeci de ani, care era absorbit total de problema Vietnamului și făcea eforturi vizibile de a reduce poezia sa la acele alcătuiri sumare de lozinci întîlnite la noi în anii 1950—53, cu sentimentul unui explorator invers al limbajului, pornit să spulbere toate miturile suprapuse ale culturilor vechi și să ajungă la nuditatea articulației primordiale. Rezultatele erau de cele mai multe ori deconcertante dar sensul obstinației sale nu mi-a părut lipsit de semnificații ; această nevoie obscură de a reparcurge alfabetul expresiei și mecanismul însuși al actului poetic, fie și la modul unei amnezii voite, această sfidare brutală a mijloacelor poate fi o experiență infinit mai profitabilă decît încercările de a mima spectaculoasa virtuozitate poetică a computerelor sau de a supune cuvîntul unor sterile rigori de laborator. Deaceea am preferat poetul torturat de naivități puerile, multor altora angajați în orgolioase mafii avangardiste, experți ai formulelor de ultimă oră și ai culiselor literare, întotdeauna și pretutindeni sordide.

Un alt poet, entuziast al acelui No ideas but in Things *al lui William Carlos Williams, credea în experiența directă a vieții și, fără a urma studiile vreunei școli, trăise în prima tinerețe, schimbînd felurite latitudini și meserii. Unii încercaseră, în același sens, o gamă de sondaje ale vieții mergînd dela cooperativele agricole din Israel și pînă la foburgul cine știe cărui oraș din Spania sau din Maroc. Cu asemenea oameni ai întotdeauna despre ce să vorbești și nu riști să eșuiezi în bîrfa profesională de cafenea unde-și caută consolarea toate invidiile, refulările și mizeriile proprii, cele indeobște inconsolabile. Am preferat întotdeauna să vorbesc cu poeții despre viață și nu despre viața literară care e pretutindenea mai mult ori mai puțin aceeași. A te întreține cu un poet despre țara sau orașul lui înseamnă a învăța să descifrezi substratul multor lucruri a căror vedere putea să te exalte sau să te consterneze — înseamnă adeseori a descoperi izvoare și tîlcuri ascunse... toate cele ce te ajută să nu fii handicapat de fascinațiile sau de repulsiile spontane și astfel să nu confunzi orașele cu fotografiile seducătoare oferite de agențiile turistice sau de propria ta euforie de călător, după cum nici să decolorezi imaginile trăduse de optica arbitrară a cine știe căror porniri și insatisfacții obscure... Stockholmul e prea dur, îmi spunea un poet — și poate că în armoniile acestor pietre pastelate de brumele baltice se va fi implicînd într-adevăr ceva din nebunia vechilor aventuri stihiale sub ale căror zodii de ghiață corăbiile anilor 1000 dădeau și primeau la fel de magnanim pustiul și moartea... dar orașele nu pot fi judecate printr-o asemenea prismă iar duritățile își găsesc oriunde albii impetuoase ori perfide... nu știu de ce îmi vine în memorie destinul principelui legat odinioară într-un sac de hadîmbii sultanului și aruncat noaptea în apa lincezindă a Cornului de Aur... fără paloș bărbătesc, fără strigăte de luptă, fără sînge... nu, hotărît voi prefera întotdeauna orașele dure...*

a. e. baconsky

PE FIRUL EVENIMENTELOR

E FIXĂ SAU FLOTANTĂ?

de Nicolae LUPU

Există unele fapte care oricît de accesibile pot fi sub raport informativ publicului larg, tot rămîn în cele din urmă secrete inabordabile datorită caracterului strict specializat, inteligibil numai pentru un grup restrîns de inițiați ai „cultului". Așa se întîmplă cu chestiunile monetare. Datorită gravității crizei ele au ajuns în fruntea actualității, dar printre rîndurile, care împărtășeau cît de cît publicului dramatismul celor ce se petreceau în realitate circulau discret mesaje cifrate parcă din alte galaxii, lăsînd perplecși pe cei ce operează în limitele dilemei : „E de rău ? E de bine ?" Dar lucrurile s-au complicat și mai mult, cînd nici măcar cei inițiați nu erau părtași la conciliabulele și negocierile secrete care au dus la deciziile cunoscute. S-a aflat de pildă că fostul ministru de finanțe al S.U.A., John Connally, a întreprins în ultimele șapte săptămîni, deși acum nu ocupă nici un post, cel puțin patru misiuni secrete peste hotare. Numai în ultimele 48 de ore ale crizei s-a aflat că adjunctul ministrului de finanțe al S.U.A., Paul Valcker, a circulat toată săptămîna cu un avion special între Washington, Tokio, Bonn, Paris, Londra. Bașca reuniunile secrete ale miniștrilor de finanțe ai cîtorva țări membre ale Pieței comune.

La început totul părea o criză vestgermană. Dolarii veneau în R.F.G. și Bundesbankul cumpăra. Se spunea că guvernul vestgerman trebuie să ia măsuri să reevalueze, să floteze, să lucreze cu două piețe ca francezii etc., etc. Pe urmă s-a spus că e vorba de o criză vesteuropeană, că trebuie o măsură comună. De la Washington părea că nu se mișcă nimic, totul era calm, ba chiar factorii de decizie plecau în concediu, sau se ocupau cu alte zone. Și deodată principala măsură este devalorizarea dolarului cu 10%. Mare trebuie să fi fost în culise rezistența vest-europeană dacă finalul e atît de diferit de început. Ce-i drept, la nota de plată contribuie și alții, în primul rînd japonezii care reevaluează yenul și își scumpesc astfel exporturile. Într-un fel lucrurile puteau fi prevăzute încă în urmă cu zece zile cînd proaspăt întors de la convorbirile anglo-americane, ministrul de externe englez Home declara partenerilor din Piața comună, adunați la Bruxelles, că la deficitul de peste 6 miliarde dolari al americanilor, țările Comunității contribuie doar cu 500 milioane în timp ce Japonia cu patru miliarde. Așadar „vinovatul" trebuie să suporte greul. Astfel s-a și întîmplat în esență.

Dar lucrurile sînt pe departe de a fi terminate. Cele petrecute reprezintă doar o primă rundă, presărată cu măsuri de urgență. Probleme se vor ivi din nou atît timp cît întreg ansamblul relațiilor monetare internaționale nu va fi reglementat pe baze noi. Și la viitoarea întîlnire partenerii vesteuropeni se vor întîlni cu John Connally nu în culise ca acum ci probabil în funcție oficială. Și el este principalul exponent al liniei dure americane în chestiunile monetare, manifestată cu prilejul măsurilor drastice luate cînd era ministru de finanțe. După cum semnala Stewart Alsop în „Newsweek" el ar putea fi partenerul de discuție nu numai în viitorii patru ani ci în următorii opt ani. Așadar în ciuda unor paritățI fixe stabilite prin jocul devalorizărilor și reevaluărilor situația monetară pare să fie mai „flotantă" ca oricînd.

...Și a văzut că Pămîntul se mișcă

Cred că trebuie scoase cu pasiune mai ales domeniile care îmbrățișează lucrurile cele mai frumoase, mai demne de știut — cele ce privesc mișcarea Pămîntului, a aștrilor, dimensiuni, distanțe, răsăritul și apusul, cauzele altor fenomene... Un elogiu adus astronomiei. Dar și o profesiune de credință. Inserată cu sute de ani în urmă, în filele de început ale unui manuscris... „De revolutionibus orbium coelestium". Opera de căpătîi a celui care, primul, răsturnînd teoria ce a dominat secole de-a rîndul, teoria geocentrică a lui Ptolemeu, a fundamentat cu date oferite de știință, sistemul heliocentric și a fixat, astfel, o pagină nouă în istoria progresului. „De revolutionibus", opera de căpătîi a lui Nicolaus Copernic, savantul polonez, plămădit pe solul fertil al umanismului, al Renașterii. Omul care a gîndit, a iscodit și... a văzut că Pămîntul se mișcă.

Într-adevăr, s-a spus că este cel „ce a oprit Soarele și a pus în mișcare Pămîntul". I s-a spus „canonicul solitar de la Frombork". Între adevăruri și legende, figura ilustrului doctor Nicolaus a străbătut luminoasă timpul. Un spirit cuprinzător, o personalitate definită de preocupări multiple — de la studiul corpurilor cerești, la aspecte ale reformei monetare prusiene, de la filologia clasică la arta de a vindeca bolnavii, de la cartografie și pictură la organizarea apărării împotriva cavalerilor teutoni.

Din lucrările sale, din scrisori, din documente ale epocii și piese de arhivă cercetătorii au încercat să desprindă, fragment cu fragment, portretul acestei existențe frămîntate de mari întrebări ale vremii. Și dacă de cele mai multe ori umbrele s-au destrămat lăsînd loc certitudinilor, au mai rămas și detalii pierdute în negura timpului. Se știe, astfel, că acum 500 de ani, la 19 februarie 1473, Nicolaus Copernic, fiu al unui negustor, vedea lumina zilei într-una din casele ce-și înalță și astăzi zidurile la Torun, veche așezare poloneză. Se cunosc, însă, foarte puține lucruri despre copilăria și adolescența lui. Despre primii săi ani de școală, pe care și-i revendică mai multe orașe — Torun, Chelmno, Wloclawec, Gniezno — despre primul contact cu astronomia, ce avea să-i fie, dincolo de toate celelalte preocupări, fir determinant al întregii vieți.

Potrivit mai multor păreri, ambianța propice a găsit-o tînărul Copernic la Cracovia, pe atunci capitala Poloniei. Sosește aici în 1491. Faptul este atestat de registre conservate pînă în zilele noastre la Biblioteca Jagelloană. Registrele Academiei cracoviene, în care se consemnează : „Nicolaus Nicolai de Torunis solvit totum". Nicolaus fiul lui Nicolai a plătit toate drepturile de înscriere. Iată-l, așadar, pe băncile unui lăcaș de cultură, pe care un autor de prestigiu al vremii îl descria astfel : „...universitate celebră prin numărul mare de oameni eminenți și savanți ; unde sînt practicate toate disciplinele ; retorica, poetica, filozofia și fizica ; dar unde astronomia este cea mai înfloritoare". Copernic evoluează în acest mediu străbătut de curentul Renașterii, de idei umaniste, de refuzuri ale dogmelor. Urmează cursuri plasate sub semnul unor profesori de vază — Jan de Glogow și Wojeciech de Brudzewo. Are prilejul să folosească excelentele instrumente pentru măsurători astronomice, oferite academiei de unul dintre iluștrii săi elevi — Marcin Bylica d'Olkusz. Și poate că — așa cum arată o ipoteză mai recentă — cei cinci ani petrecuți aici constituie și primii pași spre teoria pe care o va elabora mai tîrziu. După studiile de drept canonic și de medicină pe care le va face în Italia, unde urmărește însă, în același timp, cursurile și lucrările legate de „cea mai frumoasă dintre științe", aprecia Copernic — astronomia.

Revenit în Polonia, în 1503, rămîne pentru un timp la Lidzbark și devine mîna dreaptă a unchiului său, episcopul Lucas Watzenrode, ocupîndu-se de problemele politice, religioase, administrative ale Warmiei, ținut amenințat de incursiunile armate ale Ordinului teutonic. Organizează adunări, întrevederi diplomatice, consilii ale reprezentanților clerului și autorităților laice. Dar, dincolo de toate acestea, savantul își continuă activitatea : noua concepție asupra structurii Universului se cristalizează. În 1507, o primă scurtă expunere, cunoscută sub numele de „Commentariolus". Actul fundamental al unei importante descoperiri a fost lucrat. În opoziție cu teoria acceptată pînă atunci, conform căreia Pămîntul era centrul imobil al Universului, „Commentariolus" formulează clar — Pămîntul, planetele se rotesc în jurul Soarelui, în jurul propriilor lor axe. Dar, de abia mult mai tîrziu, după ce se instalase la Frombork, unde va rămîne — în afara unei scurte perioade petrecute la Olsztyn — pînă la sfîrșitul vieții, Nicolaus Copernic va accepta, la insistențele prietenilor săi, în special ale profesorului Rhaeticus, publicarea lucrării asupra căreia se aplecase zeci de ani : „De revolutionibus". Imprimată în 1543 la Nürenberg. Legenda spune că autorul nu și-ar fi văzut opera tipărită integral decît pe patul de moarte. Deoarece în acel an, la 24 mai, Nicolaus Copernic se stingea din viață.

Întîmpinînd încă de la început obstacole, „De revolutionibus" a fost apoi pusă la index de inchiziție. Galilei va fi închis, iar Giordano Bruno ars pe rug, pentru că au continuat și dezvoltat ideile astronomului polonez. Lupta va dura încă multă vreme și, într-un fel, teoria sa nu va fi recunoscută decît în momentul cînd descoperirile lui Kepler și Newton o înlocuiesc. Cînd însuși Soarele — pe care Copernic îl vedea ca centru al Universului — încetează să mai fie un astru „de excepție".

...Într-un scurt popas la Torun, am păsit ca atîția alții pragul poate celui mai cunoscut muzeu din oraș, „casa lui Copernic". Se făceau modificări, pregătiri. Pregătirile inițiate în orașul de pe Vistula, în întreaga Polonie și dincolo de granițele ei, pentru aniversarea a 500 de ani de la nașterea marelui astronom. Mi s-a vorbit despre festivitățile, despre manifestările prilejuite de acest eveniment — conferințe, simpozioane, expoziții, filme, numeroase lucrări publicate. Toate sărbătorind, laolaltă, nu numai o viață dedicată unui ideal, nu numai un capitol din istoria științei, ci și încercările dintotdeauna ale oamenilor de a găsi calea spre adevăr.

Crina SIRBU

Statuia lui Copernic străjuiește centrul orașului Torun

La 500 de ani de la nașterea lui Nicolaus Copernic

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE • ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

AMATORUL DE LOZURI GRATUITE...

...a fost demascat chiar de cel care-i căzuse victimă, deși acesta din urmă era lipsit de vedere. Lucrurile s-au întîmplat recent la Madrid.

Numeroase chioșcuri din Madrid în care se vînd lozuri ale loteriei au ca vînzători oameni lipsiți de vedere. Această își etalează lozurile pe categorii pe care știu să le deosebească și încasează contravaloarea lor de la clienți. Bancnotele sau monedele și le aranjează după valoare. Cu alte cuvinte știu să se descurce. Ce-i drept, clienții se poartă în „general" corect. Dar numai în general, căci de la un timp Francisco Mayo-Martinez, vînzătorul de la chioșcul din strada Bravo-Murillo din Madrid își dădea deseori seama că este înșelat. Pentru cîteva lozuri a încasat nu o dată „bancnote" de 100, 500 și 1 000 pesetas din hîrtie colorată, avînd dimensiunile bancnotelor veritabile.

Pînă cînd, într-o zi, cînd tocmai servise un client, Francisco ieși val-vîrtej din chioșcul său și strigă în gura mare : „Prindeți hoțul". Cîțiva trecători inimoși fugiră pe urmele unui individ foarte grăbit, care se dovedi a fi Fuentos-Lopez și asupra căruia au fost găsite un mare număr de pseudo-bancnote de hîrtie colorată fosnitoare, tăiate pe dimensiunile bancnotelor aflate în circulație.

Francisco Mayo-Martinez a relatat ulterior cum l-a dibuit pe amatorul de lozuri gratuite : „În ziua aceea vocea clientului care mi-a cerut două lozuri mi-a părut cunoscută. Era vocea care mi-a cerut și deunăzi două lozuri pentru care a plătit cu hîrtii fosnitoare, bani noi nouți, despre care seara mi s-a spus că nu-s decît pagini de reviste. I-am dat lozurile cerute, am pipăit „banii" și am înțeles că e același client care plătise la fel ca altădată. Imediat ce am simțit că a plecat am dat alarma".

Societatea pentru ocrotirea nevăzătorilor din Madrid a cerut imprimarea pe bandă a vocii răufăcătorului astfel încît după eliberarea sa din închisoare el să nu mai poată păgubi bieții chioșcari.

CA-NTR-O POVESTE CU SHERLOCK HOLMES...

„FURTUL SECOLULUI" în Marea Britanie nu a fost, cum s-ar putea crede, jefuirea trenului poștal Glasgow—Londra care transporta două milioane și jumătate de lire sterline. Cel mai important furt al veacului a fost comis la Londra, în septembrie 1971, la o sucursală a băncii „Lloyd" din Baker Street 185, cînd o bandă de gangsteri și-a însușit trei milioane și jumătate de lire. Această concluzie a fost trasă la 27 ianuarie 1973, la Curtea criminală centrală din capitala britanică, unde au fost judecați patru dintre participanții la jaf (trei din ei au fost condamnați la cîte 12 ani, al patrulea, în vîrstă de 66 de ani, la numai opt ani). Dar alți cinci membri ai bandei, între care și mister X, „creierul" loviturii, nu au putut fi depistați...

METODA UTILIZATĂ de spărgători (despre care am informat cititorii la vremea respectivă, dar pe care o reamintim) le-a fost inspirată de... Conan Doyle. Părintele lui Sherlock Holmes scrisese o povestire în care hoții sapă un tunel dintr-un imobil alăturat pentru a pătrunde în camera în care intenționau să dea lovitura. La fel au procedat și urmașii lor din zilele noastre, au închiriat o prăvălie de lîngă filiala bancară pe care puseseră ochii. Spre deosebire de eroii lui Doyle, ei au folosit la săparea tunelului o mașină modernă de excavat și au recurs la comunicații prin radio. Unul din gangsteri a închiriat, sub nume fals, un seif la filiala Lloyd, pentru a putea orienta săpăturile. Tunelul, lung de aproape 15 metri, a fost excavat în perioada dintre 20 august — 11 septembrie 1971.

DACA SHERLOCK HOLMES a reușit, grație nedesmințitei sale ingeniozități, să dejoace planurile hoților, descendenții săi de la Scotland Yard nu au izbutit să-l egaleze. Cu toate că, datorită unui neobișnuit concurs de împrejurări, s-au aflat la numai un pas de prevenire a jafului !

...LA 11 SEPTEMBRIE, noaptea, un radioamator londonez lipsit de somn a prins din întîmplare o convorbire radio foarte suspectă. Negîndindu-se că ar putea fi interceptați la acea oră, hoții nu se fereau ! Radioamatorul a înaintat autorităților banda cu convorbirea interceptată și poliția londoneză a decretat mobilizarea. Cu aparate speciale a fost determinată o arie probabilă a loviturii și s-a început inspecția tuturor instituțiilor bancare din zonă. Responsabilii băncilor au fost sculați din somn, unii plecați în weekend, au fost rechemați din alte localități.

INSPECȚIA la „Lloyd" a ajuns a doua zi după-amiază. Cînd au ajuns în fața camerei seif, membrii comisiei au văzut că sigiliile sînt intacte și nu au mai considerat necesar să deschidă ușa blindată, pentru a controla toate căsuțele seif. În acel moment, hoții se aflau chiar în spatele ușii. Dacă s-ar fi desfăcut sigiliul, erau pierduți, nu mai aveau timp să fugă. Orice mișcare, un strănut i-ar fi trădat... Inspecția s-a depărtat însă și hoții au putut apoi lua în liniște banii și bijuteriile din cele 218 boxe...

FURTUL A FOST DESCOPERIT abia a doua zi. În prăvălia alăturată poliția a găsit cîteva urme care, datorită mijloacelor moderne de investigații, au îngăduit identificarea a doi membri ai bandei. Ulterior, unul din ei a fost arestat în momentul în care avea asupra sa o geantă cu 32 000 lire cu seriile bancnotelor furate ! Au mai fost arestați încă trei inși și au fost recuperate 321 429 lire.

INTERESANT este faptul că nu a putut fi stabilită cu precizie suma furată. În mod oficial, în 260 din cele 268 de boxe se găseau valori cifrate la 1 517851 lire. Opt posesori de seif au refuzat să precizeze ce valori au depus, pentru a evita întrebări indiscrete cu privire la proveniența lor... Experții au ajuns la concluzia că în aceste opt boxe se aflau circa două milioane de lire și că posesorii lor — sau o parte din ei — ar fi în strînsă legătură cu unele cercuri influente ale lumii interlope.

VOR FI PRINȘI și cellalți hoți ? Inspectorii Scotland Yardului sînt optimiști. Vasta rețea de capcane pe care i-au întins-o lui mister X și celorlalți complici continuă să funcționeze și să-și aștepte prada...

ACCIDENTATUL AVEA DOAR TREI ANI

Datorită intervenției rapide a medicilor, copilul din fotografie își va relua joaca cu cei de vîrsta lui.

Întîmplarea s-a petrecut într-o fermă, la 270 de kilometri de Melbourne. Micuțul Ido Calvi (3 ani) a suferit un grav accident, piciorul lui stîng fiind retezat de un fierăstrău electric. O ambulanță l-a transportat urgent pe micuțul Ido la Melbourne împreună cu partea de picior pierdută care era băgată într-o cutie plină de gheață. Un grup de specialiști ai spitalului de urgență s-au luptat apoi peste trei ore, sutu-rînd vasele, tendoanele și principalii nervi ai celor două părți ale piciorului.

Evoluția ulterioară a operației a decurs în bune condițiuni și medicii sînt de părere că Ido va putea folosi pe viitor normal piciorul. După părerea lor, va mai fi necesară o altă operație după un an-doi pentru suturarea altor nervi.

Grupul de specialiști ai spitalului de urgență din Melbourne a mai obținut succese în intervenții asemănătoare.

SPIRALE

MEGALITICE (II)

de Eugen BARBU

Iată că un destin potrivnic îl urmărește pe Ion Gheorghe. Numai dragostea pe care i-o purtăm ne-a silit să continuăm ceea ce dintr-o inexplicabilă pudibonderie a fost pentru a doua oară sacrificat pe altarul așa-ziselor „scurtări". Scriu asta pentru că la școală se învață „Icoane de lemn" de Tudor Arghezi, „Ion" al lui Rebreanu și chiar „Groapa" subsemnatului, care pot speria în anumite pasagii firile mai delicate, dar literatura nu se face cu roșirea obrazului și mai ales cu scopirea textelor numai pentru că avem mătuși care merg la biserică duminica.

Deci să-l lăsăm pe redactorul care a pus foarfeca între mine și cititor și nu l-a mai convins pe acesta din urmă și să reluăm paginile lui Ion Gheorghe. Vorbeam data trecută de două poezii excepționale: „La căpătâiul gigantului" și „Mioara", amândouă demne de cele mai alese antologii din lume, din toate timpurile pentru că aci viziunea poetului este terifică, demnă de penelul celor mai mari artiști plastici. Dacă un Beethoven țăran ar fi scris (și nu e vorba de *Pastorala* care e un lucru prea subtil ca să intre în competiție) versuri, el ar fi scris cu pana lui Gheorghe. Să stabilim deci că *Gigantul* acesta poate fi un țăran ucis în bătăi la 1907, cerându-și pământul pe care-l iubește fanatic. Cadavrul lui îi apare poetului încrincenat pe glie ca într-un viol primordial și asta nu trebuie să sperie pe nimeni pentru că ne aflăm în fața unui fenomenal tablou antropomorfic. Lipsea din citatul de numărul trecut tocmai ceea ce dă poeziei sale un suflu uriașesc: „(cadavrul țăranului, n.r.) *umflat de apele zoioase ale riului minciunii / pe brinci parcă-ncercînd să-și smulgă din răzor / monstruosul tubercul al capului său de dihor / În jur e numai vîntul lingău* (ce frumos spus!) *și ipocrit / zvîrlind în arbori năvodul razelor de soare / întins să se svinte pe puntea unui vapor de pescuit... cu botul pe labe, cu gura-n țărînă / pare c-a tăbărît pe iarbă dedîndu-se unui cumplit viol / și prins asupra faptului nesăbuit de fiară bătrînă / l-a strangulat zeul în iarba cilțoasă ca pînza de țol / Iar dacă scula lui de lucru cel bărbătesc / n-ar fi acum sfîșiată de sleiala bătăilor / și dacă bărbățile nu i-ar fi fost strivite ca-ntr-un teasc / de l-au adus la firea boilor / cei jugăniți să fie cît mai buni de plug / dacă organul lui, acel zeu mascul / și-ar mai păstra puterea poftei și neînvățatul meșteșug / călcatul greu de tăvălug / iute de-a pururea și nesătul / Doamne, ce prunc izbăvitor, ființă din ființa unui zeu / s-ar izvodi din lăcomia cărnii gigantului asupra ierbii / de-ar fi această cădere ultimă și apăsarea ce-o face hoitul său să fie ceea ce fac, în căldurile toamnelor, cerbii*".

Pasajul a speriat firile nedecate la tutunul tare al unei literaturi de gen Hamsun sau Giono, ca să nu mai vorbesc despre acele *Mitologii* sublime ale grecilor în care natura era un imens rug al dragostei, unde panismul nu avea nimic impur pînă a nu fi mînjit de vălul ipocrit al religiei care vedea în cea mai naturală pornire a omului un păcat. Dacă nu ne debărăm de aceste prefăcute rușini, nu vom putea înțelege grandoarea viziunii lui Gheorghe. El nu este un zolist, țăranul român are sfințenia dragostei, dacă există o ironie bine cunoscută a individului rural și chiar vorba ardelată, asta nu înseamnă că avem un țăran care nu are nimic sfînt. Nicăieri ca în mediul rural ceea ce orășanul numește *amor* nu este tratat mai cu delicatețe. Gîndiți-vă la cîntecele populare atît de subtile și atît de frumoase, gîndiți-vă la marii noștri scriitori, începînd cu Creangă și cu Eminescu care s-au inspirat din această literatură nemuritoare. Sigur că la Ion Gheorghe există o imagine mai frustă, mai brutală, dar în totalitatea ei, ea este salvată de o mare suavitate, de o *ingerealâ*, cum ar zice Călinescu, care o face frumoasă, serafică în cele din urmă, chiar dacă e vorba de o explozie a cuvîntului nefrenat.

Citatul a fost oprit încă odată în fața unor imagini la fel de impresionante, la care nu pot să renunț și pe care vi le propun pentru a demonstra părerea mea exacerbată despre poetul în discuție. *„copita lui scorțoasă pe care-a vindecat-o cu sare / întinsă la apa rece a riului fără grai / sub unghia aceasta s-a troienit pămîntul strămoșesc / val de apărare, porți încercuite cu lanț / tranșee în care se văd arcașii cum încăruntesc / prefăcuți în tufișuri de salcîmi și oțetari și simpli arbori de șanț / Acolo, la stînga gigantului pus cu botul pe labe / la degetul mare, sub unghia crăpată ca piatra de moară / hîrbuită, legată cu picături de plumb și scoabe / s-a adunat pămîntul celei mai mănoase bucăți de țară / ...Cum stă răscrăcărat, de parcă s-ațîne la boi / din rîndul degetelor gîtlănoase ca niște prune / se ridică degetul hegemon, scurt și țeapăn ca gîtul de rățoi / dînd un șut în botul gros al Soarelui apune / ...Moșie, Patrie și dacă nu duhnește-n carnea putredă, a singe acru / a borș de transpirație și-a scîrba tuturor privîților / aceasta se datorește fluviului de sudoare, vechi și / acru — curgînd din apeductele de os ale bătrînilor în crucialele vene ale strănepoților / ...Trîntit cu fața-n iarba rîioasă ca pielea vacii / nepăsător de sine, cu botul pe labe / bag seama că-i pe moarte de vreme ce gîndacii / urcă pe el și-l umblă ca pe un sac de boabe / bag seama că-i pe moarte de vreme ce bonaarii / și gărgărițe din cele ce împing ouă și sfere de balegă / roiesc în cîrduri nepăsătoare și grase și mari / de se lovesc unul de altul, se răstoarnă și se-ncalecă / De vreme ce stoluri de muște-i dau roată trupului / cu zumzuială și forfotă, cu spaimă și turbare / trăind ca trîntorii în miezul stupului / unde se plămădește mierea acestei țări de multe veacuri agrare*".

Există aci o venă poetică extraordinară, viziunea grandioasă îl ia în stăpînire pe autor și orice apropiere de erotica naturalistă, de blasfemie, fie și sub formă de bănuială, nu trebuie luată în considerație. Înfrățirea cadavrului țăranului (care devine gigant odată cu actul morții) cu pămîntul din care se trage poartă pecetea riturilor de început, o săibatică viziune asupra împăcării cu sfîrșitul fiecărei ființe, în fața căruia nimeni nu trebuie să sosească înfricoșat.

În Ion Gheorghe insul rural și-a găsit un strălucit cîntăreț, un profet care stă cu un bici de foc în fața hîrtiei vorbind cerurilor inspăimîntătoare și riurilor căzînd în cascade. Nici tunetul, nici sgomotul colosal al tonelor de apă sfărmînd pietrele nu-i pot acoperi vocea, și asta, ne cutremură.

CULORI

KLEE

de Aurel Dragoș MUNTEANU

A fost puțin remarcate, în revistele de cultură, traducerile de monografii și studii de artă plastică de la editura Meridiane. Este regretabil, fiindcă „Biblioteca de artă" a ajuns la un număr impresionant de apariții, cu texte de primă mînă și echivalențe românești pline de acuratețe. Nu a fost o sarcină ușoară, dacă ne gîndim că limbajul comentariilor picturii și muzicii înseamnă o altă realitate decît literatura obișnuită a discuțiilor artistice. Meditația se face de multe ori în termeni tehnici, iar cuvintele devin neîncăpătoare și atunci se încearcă „formalizarea" lor extremă, transformarea în simboluri ale unui microcosm estetic, tot așa cum matematicile superioare exprimă în formule infra — realitatea pe care o investighează. Monografia Carolei Giedion-Welcker, *Paul Klee*, reprezintă pe această linie un punct de altitudine maximă, prin supletea expresiei și adîncimea analizelor. Lectura ei mi-a produs bucuria dintotdeauna a întîlnirilor cu marele pictor, momente ale unei intensități spirituale comparabile cu ceea ce oamenii spun că este fericirea. Fie că am văzut expoziția colecției din Düsseldorf, la București, în urmă cu mai mulți ani, fie că l-am căutat cu răbdare prin muzeele lumii, sînt sigur că pictura lui Klee este unul din bunurile cele mai de preț pe care le am în viața aceasta trecătoare. Citind monografia Carolei Giedion, mi s-a întîmplat fenomenul acela numit de englezi *serendipity*, întîmplarea fericită ce îți aduce lumină într-o problemă îndepărtată de momentul respectiv și de motivările sale. Văzusem la Hamburg un pește fabulos, pictat de Klee într-o mare întunecată, o proiecție onirică plină de forță, halucinantă, un coșmar temperat de frumusețea animalului din centrul lucrării, cu atît mai periculos ca sugestie. Imaginea m-a urmărit continuu de atunci, ca un magnet, și ajunsesem să mă abandonez apelor sale negre, apoi am scăpat de ea, pînă cînd un citat reprodus de Carola Giedion mi-a readus-o din nou în intimitate, dureros, cu și mai multă putere de seducție. Este vorba despre o notă din jurnal, cu prilejul călătoriei în Tunis, împreună cu Macke și Moilliet: *„Noaptea s-a adîncit profund în mine, pentru totdeauna ... celălalt Eu al meu. Este un stimul de a mă găsi. Eu însumi sînt răsăritul lunii din Sud!"*. Noaptea îi dăduse identitatea artistică, numai adîncimea ei de nepătruns poate fi izvorul vitalității artistice, îl poate face să exclame: *„Iată sensul acestei ore fericite: eu și culoarea sîntem una. Sînt pictor"*. Ce înțelesuri cuprinde însă taina nopții? Este ea doar alternativa zilei, termenul opac și pacea netulburată, de sfîrșitul căreia se temea Novalis, atunci cînd striga: *„Trebuie oare ca dimineața să vie din nou?"* Este mediul thanatic, starea fără atribute?

Pentru Klee noaptea înseamnă cu totul altceva, este principiul dinamic, rău, în sens de termen negativ, nu de substanță morală. Ambiția supremă a pictorului a fost de a găsi elementarul, de a-l integra unei ordini a vieții, căutînd nucleul ei de lumină întunecată, magmatică. Obsesia pictorului tindea către descifrarea limbajelor naturii, a mesajelor înscrise în forma unei plante, a unei frunze, în reprezentarea fantastică a realității, ca în *Timp și plante*. Propriul său autoportret îl face cu ochii închiși, în schimb deschide *Ochii în peisaj*, ca în lucrarea din 1940. Peste tot sînt semne, rune, scrieri inițiatice, un primitivism al înțelesurilor neobișnuite, cu pești, mîțe, păsări și copaci, cu viață acvatică, vrăjitoare, magie declarată foarte adesea în titlu, figuri descompuse după legi ale psihicului biciuit. Klee încearcă taina ierbii și a necuprinsului, cum spunea Arghezi, însă pe calea forțării ei, a desfacerii lăcătelor. Fascinat de Orient, nu a ajuns pînă la mesajul depășirii eu-lui și a derelicției fundamentale, a ruperii noastre de natură. Simbolul său preferat a fost săgeata, forța pusă în mișcare. Orientalii l-ar fi putut spune că nu e nimic de „înțeles", chiar în expresia artistică, mult mai autentică decît cea a minții care clasifică. Tot Arghezi se adresa naturii: *„Făptură-ndură-te-mprejuru-mi în fiecare ceas întreagă, / Acoperă-mă-n flori și iarbă, ca un bordei, / Fără să-ncerce mintea mea să te-nțeleagă, / Silește-mă să te visez de-a pururi și să te cînt în cor cu-ai mei"*. Noaptea este esența vieții la pictorul elvețian, ceva comparabil cu *prana* orientalilor, depistabilă în ritmurile cosmice, în construcția universului și în ultima viețuitoare de pe pămînt, este plasa caldă a raporturilor vitale. Medicul indian care cerceta viața pietrelor sau cei care au descoperit de curînd că plantele au un fel de sistem nervos și se emoționează sînt din speța acelorași fii ai nopții. Autorul *Doamnei Demon* scria: *„Se pregătește ceva nou, diabolicul se va contopi cu celestul spre a fi simultane, dualismul nu va fi înfățișat ca atare, ci într-o unitate complementară... Căci adevărul cere toate elementele reunite..."*

REGIZORUL Damiano Damiani a turnat primele secvențe ale filmului „Cazul Matteotti". Rolul principal va fi interpretat de Franco Nero, înconjurat de o distribuție foarte bogată dintre care citățm pe Vittorio de Sica, Mario Adrof, Riccardo Cucciolla, Umberto Orsini.

■

VITTORIO GASSMAN și Monica Vitti sînt protagoniștii filmului „Tosca", film care se turnează în prezent la Roma, sub conducerea regizorului Luigi Magni.

CELEBRUL regizor Luchino Visconti s-a înapoiat la Roma După cum se știe, la 27 iulie 1972 el a suferit un infarct, starea lui menținîndu-se multă vreme foarte gravă. În prezent, starea sănătății sale s-a ameliorat sensibil, astfel că medicii i-au permis să-și reia activitatea, bineînțeles în limitele fixate de ei.

Răspunzînd unui ziarist căruia l-a acordat un interviu, Luchino Visconti a anunțat că, în viitorul apropiat, el va regiza un spectacol la Opera din Milano și la „Festivalul celor două lumi", de la Spoleto.

ANTICIPĂRI PENTRU IUBITORII DISCULUI

În al doilea trimestru al acestui an, casa de discuri „Electrecord" își propune un plan destul de amplu. Să-l răsfoim, pentru dumneavoastră, și să spicuim ceea ce este mai important:

MUZICA SIMFONICĂ. Este de semnalat, în această direcție, apariția unei mape cu **înregistrări pianistice ale lui Dinu Lipatti.** Alături de acest pianist și compozitor, îl vom putea asculta și pe **George Enescu.** Mapa depășește cadrul obișnuit, avînd valoare de document muzical. Un disc va cuprinde **suite simfonice din „Spărgătorul de nuci" de P. I. Ceaikovski,** precum și din **„Peer Gynt" de Edvard Grieg.** Interpretează **orchestra simfonică din Bamberg, dirijată de Ionel Perlea** (înregistrări „Vox production din New York). Sînt de remarcat, de asemenea, unele lucrări ale compozitorilor români: **Paul Constantinescu: Simfonia nr. 1 și Concertul pentru orchestră de coarde executate de orchestra simfonică a Radioteleviziunii dirijată de Emanuel Elenescu și Iosif Conta; Mihail Andricu: Simfonia nr. 6 și Simfonia nr. 11** („In memoriam), în aceeași interpretare ca în anteriorul disc; **Anatol Vieru: Clepsidră II** (oratoriu pentru cor, orchestră, nai și țambal, pe versuri populare) **și Țara de piatră** (poem pentru bandă magnetică, pe un comentariu de Geo Bogza). **Execută orchestra simfonică a Radioteleviziunii dirijată de Iosif Conta,** corul de cameră **„Madrigal", dirijat de Marin Constantin** și soliștii **Gheorghe Zamfir** (nai), **Toni Iordache** (țambal).

MUZICĂ DE OPERA. Vor fi editate selecțiuni din opera **„Decebal" de Gheorghe Dumitrescu,** arii din opere de **Verdi** cu **Nicolae Herlea,** selecțiuni din operele lui **Erkel Ferenc.**

MUZICĂ CORALĂ. Sînt programate următoarele discuri: **„Madrigale" de Claudio Monteverdi** în interpretarea corului de cameră **„Capella Transilvanica"** a Conservatorului **„Gh. Dima" din Cluj, dirijat de Dorin Popa;** un **disc de cîntece ostășești.**

În ciclul **„Istoria muzicii universale în exemple",** Zeno Vancea scoate discul nr. 8, tratînd despre clasicismul vienez (Joseph Haydn).

MUZICĂ UȘOARĂ. Destul de cuprinzător este și acest capitol, din care reținem: melodii de **Vasile Veselovski** (voce Doina Badea); melodii de **Florin Bogardo** (voce **Stela Enache**): **„Două tinere soliste"** (Doina Morosanu și Olimpia Panciu); **„Patru succese ale muzicii pop"** cu cîntece interpretate de **Kid Jensen** (înregistrarea B. J. Records" — Londra); **Marina Voica** interpretînd muzică ușoară de compozitori străini; **Festivalul de muzică ușoară de la Odorheiul Secuiesc,** ediția 1972; **Alla Baianova,** interpretînd cîntece țigănești; **Aura Urziceanu** prezintă cîteva cîntece din repertoriul ei. Vor fi, de asemenea, editate discuri cu interpreții vocali: **Lucky Marinescu, Nicolae Covaci, Marcel Năvală, Teodor Tufiș, Anca Agemolu, Corina Chiriac, Mihaela Mihai, Jean Păunescu, Aurelian Andreescu, Cornel Constantiniu, Mihai Constantinescu** și alții.

MUZICĂ POPULARĂ. Un loc important în repertoriu îl deține muzica populară. Cele 18 discuri programate să apară cuprind cîntece interpretate de soliștii vocali **Ioana Cristea, Vasile Pandelescu, Floarea Tănăsescu, Vlad Dionisie, Domnița Sabadiș, Traian Hurgoi, Tiberiu Ceia, Veress Laszlo, Tita Bărbulescu, Maria Ciobanu, Benone Sinulescu, Filofteia Lăcătușu, Stefania Rareș, Maria Peter, Mia Dan, Toth Erzsebet, Bodo Joszef, Saigo Marta etc.**

DRAMATIZARI. Seria „Legende românești" cuprinde două dramatizări: **„Bucur Ciobanul"** de **Grigore Băjenaru** și **„Doi copii cu părul de aur"** după **Petre Ispirescu.** Va apare un disc cu piesa **„Un domn pribeag"** de **Nicolae Iorga.**

MICA ENCICLOPEDIE

MAREA ARTĂ A... MINIATURII

de L. SĂRĂȚEANU

Cînd s-a născut acest ornament de scriitură pe care meșterii străvechi, pe nedrept denumiți „copiști", l-au ridicat la rang de realizare artistică prin strădanii de milenii? Nimeni nu știe să răspundă la întrebare. Cert este că miniatura a apărut pe manuscrise cu mult înainte de... numele ei. Într-adevăr, s-au păstrat papirusuri egiptene cu trei mii de ani mai vechi decît epoca noastră și care oferă inițiale de alineate remarcabile ca realizare artistică și tehnică. Se cunoaște și secretul procedeelor utilizate de egipteni pentru a scoate în relief, la început numai prin culoare roșie, respectivele inițiale. Ei obțineau tenta de roșu, desenînd cu miniu sau cu cretă.

De la egipteni, secretul a fost preluat de greci, iar de la aceștia a ajuns la romani. Și cum în latină miniu era „minium", el a dat „miniatura", cuvînt care, spre deosebire de momentul inițial, astăzi indică orice realizare artistică sau cu intenții artistice, obținută la dimensiuni reduse. (Tot datorită latinei, unde creta roșie se numea „rubrica" a apărut, după 2000 de ani, în limbajul nostru, al gazetarilor, termenul pe care secretarii de redacție îl pronunță imperativ, atunci cînd se adresează reporterilor sau redactorilor și pe care aceștia îl rostesc cu spaimă, atunci cînd „n-au material pentru rubrică").

Se poate deduce, deci, că în momentul în care caligrafii antichității romane au știut să utilizeze miniul pentru a scrie cu roșu inițialele din textele de care se ocupau, aceste inițiale s-au numit „miniaturi". Explicația este perfect logică dar are un „mic" defect: nu-i adevărată. În realitate termenul de „miniatură" l-au inventat umaniștii francezi (care, după cum se știe, foloseau cu precădere, ca toți umaniștii, limba latină) pe la sfîrșitul secolului al 16-lea. Pînă atunci francezii utilizau, începînd de prin veacul al 8-lea, atît pentru miniaturile mai vechi de acea perioadă, cît și pentru cele nou create — un cuvînt foarte frumos și foarte plastic: „enluminure". Căci aceste decorații luminează cu adevărat pagina, îi dau o undă de noblețe, „deschid", cum s-ar spune cu un termen modern, întregul aspect, altfel cenușiu, al manuscrisului.

Bineînțeles, de-a lungul vremii, meșterii caligrafi nu s-au mai mulțumit doar să transcrie cu roșu literele de deschidere a unor alineate. O întreagă artă, realizată cu migală și cu multă iscusință tehnică, a făcut ca scrisul însuși să se înfrumusețeze, ca literele să fie încadrate organic în desene, înfățișînd, la început scene din viața sfinților, apoi laicizîndu-se și îmbogățîndu-se cu motive florale, animaliere, desene abstracte și ținîndu-se seama și de împletirea culorii literei cu fondul pergamentului.

Bizanțul a introdus scrierea cu litere de aur (Crisografia). În secolul al 15-lea a apărut și a făcut senzație în lumea cultivatilor scrierea cu litere de argint pe velin negru. Goticul înflorat, la rîndul său presupunea ornamentarea literei inițiale cu agremente filiforme. „Inițialele perlate", „inițialele brodate", „literele dragontine" (create de caligrafii anglo-saxoni și combinînd litera propriu-zisă cu siluete de pești, dragoni, șerpi etc.) „literele filigranate", realizate în filigran și prelungite cu festoane de frunze — toate acestea indică avîntul marii arte a miniaturii de carte sau, mai corect, de manuscris. Căci, după năstrușnica invenție a lui Gutemberg, în ciuda nobililor străduințe ale unor promotori ai imprimeriei, miniatura a fost tot mai mult înlocuită de gravură. Faptul nu face decît să reliefeze și mai pregnant dăruirea, răbdarea și fantezia artiștilor decoratori de manuscrise, care atingeau apogeul și gloria chiar în epoca apariției tiparului, care urma să le dea o grea lovitură (secolul 15). Atunci miniaturile ajung la capacitatea de a reda portrete, peisaje, scene de vînătoare etc., atunci se răspîndesc calendarele ilustrate și tratatele de agricultură, însoțite de desene pe teme din lumea vegetală. Miniatura contribuie astfel la apropierea artistului de natură, de om, ca și la „psihologizarea" portretului. Școlile de miniaturiști ale Parisului sau Limoges-ului, școlile din Winchester (Anglia), Reichenau și zona renană, din mînăstirile Lombardiei sau din Veneția, au lăsat opere a căror valoare n-au umbrit-o nici timpul și nici progresele tehnice dobîndite de meșteșugul imprimării și multiplicării scrisului.

Iar neștiutul caligraf oriental, care, cel dintîi, a avut cu mii de ani în urmă ideea de a înroși cu minio o inițială, și-a inscris fapta în marea cronică a biruințelor frumosului, fără a ști că zgîrietura lui singerie pe un papirus a fost punct de pornire pentru o întreagă artă, dăruită cu harul nemuririi.

A 88-a stagiune de la Metropolitan House din New York a debutat cu opera „Carmen" avînd ca protagonistă pe celebra cîntăreață Marylin Horne. Iat-o într-o convorbire cu nu mai puțin celebrul dirijor Leonard Bernstein.

Clepsidra

ANOTIMPURI

de Constantin VIȘAN

Titlul aparține unei plachete de versuri apărută în Editura „Junimea", sub semnătura lui Aurel Butnaru. Am făcut cunoștință cu poezia lui Butnaru tot într-un anotimp alb. Acum vreo 10 ierni, într-un Iași troienit. O sanie fără zurgălăi ne nălucea spre dealurile de la Cornu. Peisajul era desenat parcă special pentru incintarea ochilor. Cînd albul zăpezii devenise ca niște dune mișcătoare gata să ne acopere, Aurel Butnaru a început să recite. Deșertul alb se însufleți cu imagini de o surprinzătoare plasticitate. O parte dintre ele, imprimate atunci pe magnetofonul aflat în sanie au fost difuzate într-un moment poetic ieșan difuzat la Radio București. Ce s-a mai întîmplat între timp cu tînărul și talentatul poet nu știu foarte precis. Furat de o activitate redacțională acaparatoare a aminat an după an apariția în volum, consolîndu-se poate cu satisfacțiile activității radiofonice. Conștient totuși de consecințele lui „Verba volant" s-a decis pînă la urmă să adune într-un volum poeziile păstrate prin carnetele de redactor. Și ce altceva decît cîntece de dragoste pentru locurile cutreierate, pentru partid, pentru chipul nou al țării ar fi putut să-și noteze în carnetul său reporterul poet?

Ca un căprior adulmec flacăra fierbinte de vară
Și izvorul de taină unde revine pădurea mereu,
String în suflet aur din prund de unde vor fi să răsară,
Îmbrățișînd țara, flăcăii în hore cu trupuri de zeu.

Aurel Butnaru dă atenție cuvîntului, exagerînd însă într-o imagistică oarecum tradițională. O exprimare mai directă, frustă, o mai mare noutate tematică și stilistică ar fi în măsură să sporească nota de originalitate a versurilor sale, să fructifice cu mai mult relief o înzestrare reală. Editura „Junimea" are și ea în acest sens un cuvînt hotărîtor. Eforturile autorului plachetei „Anotimpuri" se cer orientate pe un drum mai ambițios, spre un volum consistent, eliberat de festivism.

Multe măști — aceeași voce

O discuție cu Cornel Rusu, prim solist al Teatrului de Operetă

de Coman ȘOVA

— Ați fost actor de film încă de pe băncile școlii jucînd în „Mitrea Cocor", apoi student la clasa de regie a lui Victor Iliu și după cîte știu ați terminat clasa de actorie în 1957 la Institutul de Teatru din București. Nu ați ajuns să vă exprimați pe deplin în postura de actor și v-a răpit **opera.** Și nu o zi-două, ci doisprezece ani. Cînd publicul începuse să vă cunoască din rolurile pe care le cîntați la operă iarăși s-a petrecut ceva și vă găsesc acum la **operetă** interpretînd rolurile principale din cîteva spectacole. Nu credeți că este cazul să vă opriți?

— De fapt pînă acum eu nu am făcut ceea ce am vrut să fac. Am făcut totuși pentru că literalmente trebuia să mă exprim în această direcție și numai în aceasta. Nu mă văd făcînd altceva.

— Să nu exagerăm. Am uitat să vă amintesc că între regie și actorie ați dat și un examen la Filologie, secția literatură și critică literară pe care l-ați trecut.

— Am publicat și o carte.

— ...și cronici muzicale în diferite reviste și ziare.

— Cînd am spus că n-aș fi putut face altceva nu am greșit. Dacă vreți, iată precizez: sînt convins că nimic n-aș fi putut face la nivelul la care cînt.

— La operă sau la operetă?

— La operetă. Mult timp nu mi-am dat seama care este adevărata mea vocație. Mi-am găsit-o, cred, acum cu certitudine în această superbă convenție care este opereta. La operă m-au încorsetat rigorile absolute, poate greșesc cînd spun aceasta, dar actorul din mine voia să se manifeste și prin anumite libertăți ale fanteziei scenice. Cu o singură excepție: rolul Eisenstein din „Liliacul", care de fapt este, după cum bine se știe, operetă. Acest rol a retrezit în mine momentul debutului.

— Vorbiți-mi despre momentul debutului.

— Ca proaspăt absolvent al Institutului de teatru am fost repartizat la Teatrul de stat din Constanța unde în primele luni am locuit în teatru. Nu jucam în fiecare seară și cînd nu jucam îi ascultam pe cei care cîntau. (Pe aceeași scenă se juca operă și operetă). După ce se închideau ușile teatrului eu interpretam ariile auzite, singur, cîntînd „de nebun". Într-o bună zi, după o stagiune de asemenea „concerte nocturne" fără spectatori și orchestră, dirijorul, Constantin Daminescu m-a întrebat dacă n-aș vrea să interpretez rolul Danillo din „Văduva veselă". Am rămas interzis la asemenea propunere dar cu inconștiența celor 23 de ani, am acceptat și exact a doua zi am început să iau lecții de canto cu Magda Dimitriu-Birlad, mama Margaretei Pislaru. După șase luni de muncă am făcut premiera operetei „Văduva veselă" și totodată debutul meu în arta lirică. Apoi, am părăsit teatrul din Constanța, pentru a face studii de canto în București, cu renumitul cîntăreț Grigore Melnic. După un an de studiu, neputînd să intru la operetă, am dat concurs la operă. În fața unei comisii prestigioase, formată din Mihai Brediceanu, Egizzio Massini, Jean Bobescu, Jean Rînzescu și alții.

— La operă știu că ați jucat pentru început în „Faust", și încă multe roluri din creația românească („Apus de soare", „Decebal", „Motanul încălțat", „Ecaterina Teodoroiu"). Momentul însă la care vreau să mă opresc este stagiunea 1972 în care ați fost comentat de muzicianul Doru Popovici în „Contemporanul" ca „o revelație" pentru genul operetei. Ce înseamnă, de fapt, pentru dv. anul 1972?

— Înseamnă patru roluri pe scena operetei: René în „Contele de Luxemburg", Mario din „Vînt de libertate", Ienăchiță Văcărescu din „Spune inimioară, spune" de Elly Roman și Paganini din opereta cu același nume.

— Pe lîngă Ienăchiță Văcărescu mai cîntați partitura lui Ieremia din „Ion Vodă cel Cumplit" și sînteți invitat la Craiova să interpretați rolul Ciprian Porumbescu din „Lăsați-mă să cînt". Vă pasionează creația muzicală românească?

— Permiteți-mi să mai adaug un rol episodic în „Ecaterina Teodoroiu" și partea de solo tenor din simfonia a II-a „A Republicii" de Gh. Dumitrescu. Mă consider un modest dar asiduu slujitor al creației lirice românești. E ușor să ai succes cu o lucrare impusă memoriei auditive a spectatorului de nenumărate interpretări. Îmi place pionieratul, încerc să imprim un destin ascendent fiecărui rol din lucrările românești.

— Nu credeți că la operetă se improvizează foarte mult și convenția este violentată de un joc artificial, mult prea artificial care supără uneori?

— Un spectacol bun trebuie să dea impresia de improvizație, de firesc, dar în fond fiecare gest, fiecare amănunt, fiecare modulație a vocii să fie îndelung studiată. În acest sens multe din spectacolele operetei ar trebui reînnoite. Modern înseamnă ducerea actului artistic spre perfecțiune. Cred că montările mai grandioase de tipul „Aidei", mai briante ar putea forma un fel de „grand operetă", mai penetrantă și mai gustată de public. Opereta are și ceva de șlagăr, în cel mai bun înțeles al cuvîntului. Șlagărul reușește prin fluxul sonor să capteze simțirea noastră. Efectul melodiei de operetă este imediat, apropierea de public, de sensibilitatea lui se face spontan.

— Dumneavoastră nu vă reproșați o oarecare timiditate, o oarecare aminare a succesului la care vocea v-ar fi dat dreptul?

— Îmi reprosez faptul că nu sînt unul dintre aceia care știu să fie în afară de artist și propriul lor impresar. Eu nu știu să vînd arta decît de pe scenă. De mine nu se împiedică nimeni la A.R.I.A. Eu cred că publicul este judecătorul nostru suprem.

— Să nu neglijăm totuși, puterea criticii, puterea ei de a influența publicul.

— Eu pot s-o neglijez, ea să nu mă neglijeze.

— Există o evoluție a tehnicii românești de canto?

— Există un singur mod de a cînta bine, acela fiziologic.

— Ați făcut turnee în străinătate?

— La Helsinki, atunci cînd am luat medalia de aur în 1962. Nu ard de nerăbdare să plec, vreau ca totul să vină de la sine.

— Ce vă doriți dv și operetei în viitorii ani?

— O sală nouă și o scenă modern utilată. Doresc, de asemenea, operete cu subiecte inspirate din contemporaneitate (îl aștept pe „Leonard" pe scena bucureșteană), de asemenea mi-ar place un subiect Eminescu — Veronica Micle.

O călătorie prin România (VIII)

O înserare-n Maramureș

de Constanța BUZEA

Era o înserare-n Maramureș, în august, și era răcoare.
Plouase săptămini la rînd și drumul se-nchidea din loc în loc.
De umezeală și de frunză beată de sevă lenevind în trunchi,
Pădurea mirosea ca primăvara, a fum amar mocnit de foc.
Era pustiu și liniște, brăzdată din cînd în cînd de camioane
Lungi. Înnămoliți butuci, în descojire, și cai trăgînd la ei,
Și fumegînd. Și mă simțeam ca de cînd lumea, bine.
Și noapte n-aș fi vrut să vină-atunci.

★

O țară binecuvîntată, țară de lemn, de roți, de turle,
Izvor de dor curat, altare, icoane, porți și case.
Priveam oile coborînd încet ca niște care încărcate
Cu mătăsoasă lîna lor, în văi adînci, către finețe grase.

★

Oprim și așteptăm cît se gătesc ciupercile în cuhne, cu multă
Sare și cu usturoi. Ciuperci culese-n treacăt de pădurenii care
Coboară la Gutinu, unde există un popas cu masă
La plina de suris și cuviință Nechita Ileana.
Mîncăm aproape-n întuneric, în blide mici de lut ce parcă fac
Mîncarea mai gustoasă. Meritul fetei, sigur, e deplin,
Iar lutul ars și smălțuit cu flori nu face decît să păstreze
Răcoarea ori căldura bucatelor.

★

Se înnopta, și am mai mers un timp.

★

Am stat la apa Marei, în locul unde ea se întîlnește cu firul
Riușor, și pleacă împreună, cum spune și legenda,
Trecînd pe sub un pod de lemn, cu toată zestrea lor de valuri
Și de păstrăvi, cu visul lor aproape omenesc de-a sta de vorbă,
Fiecare cu vocea valurilor lui, într-un amestec care nu-i
Unește, și-ntr-o-nțelegere ce nu-i dezbină.

★

Pridvoarele Săpînței, în zilele senine, sunt ridicate,
Ca dintr-o cenușă, de păsările mari de Maramureș —
Caldele cergi vărgate larg, cu lînă albă, lînă fumurie, cu
Lînă roșie, stridentă, cu lînă verde și cu lînă neagră.
Căldura inspirată de adîncimea lor îți dă fiori, te-apropii,
Le mîngîi, le scumpești. Miros a oaie adormită, caldă.
Mi s-a părut cu mult mai prețios, mai trudnic, spectacolul
În semiîntuneric al valurilor groase de lînă care umplu
Odaia de țesut. Războiul, primitiv, e așezat în dreptul unui
Geam. Femei îmbrobodite și tăcute care surid cînd intri, ca și
Cum te-ar ști, le-ai fi vecin, de mii de ani. Bătrînele privesc
mai mult în jos și nu s-ar mai opri din lucru. Mai tinerele,
fiice, și nepoate în vacanță, își fac din viața lor un zbor.
Țin minte mîinile-mpletite cu firele urzelii, cu lumina,
Cu lîna toarsă gros...

★

Cît crește bradul patruzeci de ani, el pare tot copil de brad.
Și moara cu virtelnița de vînt, pe o fișie goală de pămînt,
Ca vîntul s-o găsească, se-nvîrtea, sau doar mi s-a părut.
Mai larg, mai grav, mai plin de timp era stejarul.
Dar toate cite-nconjurau biserica de lemn cu turlă, din Rogoz
Aveau profilul nins de măreția ei.
Pridvor cu trandafiri, prispă de lemn tocit, cîteva pietre.
Vie, curată, înnegrită. La ea îmi urc privirea de departe
Și mă cuprinde o uitare și o uimire fără precedent.
Cum s-a clădit!
Cînd intri, simți în ea strimtoarea unei chilii.
Te simți ca-n coșul pieptului unei făpturi blajine,
Din care a zburat, ca tu să-ncapi, o inimă din lemn.
O inimă din lemn pictat cu sîngele destins într-o vopsea.
Vopsea care durează pentru că un meșter și copiii lui, cîndva,
Au meșterat zile și nopți la rînd, cu dragoste și cu
Știință, culorile.
Culorile, acum umbrite de bruma unui fum și el pierdut.

BIOLOGIE

GUSTUL ALGELOR

Algele pot deveni o nouă sursă alimentară bogată în proteină. Acesta este scopul urmărit de cercetările întreprinse de acad. prof. N. Sălăgeanu și acad. prof. Ștefan Peterfi.

Necesitatea mereu crescîndă a omenirii de a găsi noi resurse de hrană și energie, a determinat cercetarea științifică din diverse țări să-și îndrepte privirile spre acele domenii mai puțin cunoscute, domenii în care investigațiile să dea un maximum de randament. Cercetarea lumii algelor a dus la apariția unei noi ramuri a științei — algologia, ramură care cunoaște o dezvoltare foarte rapidă.

Sînt cunoscute cîteva tipuri de alge din care se remarcă, în special algele verzi, și albastre, avînd un larg areal de răspîndire și în apele din țara noastră. Dezvoltînd cercetarea fundamentală și trecînd la faza aplicativă a ei, prin numeroase experiențe, s-a constatat utilitatea algelor în prepararea, ca aduas, în hrana animalelor. Conținutul bogat al algelor în protide, glucide, lipide și vitamine a determinat cercetări din ce în ce mai intense, trecîndu-se de la faza recoltării în bazine naturale la aceea a unor încercări de creștere a lor în mod artificial.

Algologia este reprezentată, în țara noastră de oameni de știință cunoscuți; savanți ca acad. Ștefan Peterfi și acad. Nicolae Sălăgeanu conduc și îndrumă cercetări al căror scop final este utilizarea algelor ca sursă alimentară, avînd în vedere, așa cum am mai arătat, conținutul mare de proteine, care poate ajunge pînă la 80%. În cercetările sale, acad. prof. N. Sălăgeanu a inițiat cultivarea algelor verzi, pe benzi rulante verticale, hrănite cu soluții nutritive, într-un mediu bogat în bioxid de carbon. În paralel, experimentează creșterea algelor în bazine deschise, cu apa bolbotată. Rezultate frumoase a obținut și colectivul de cercetători de la Cluj, care, sub conducerea tov. acad. Ștefan Peterfi cultivă alge în tuburi de sticlă sau vase paralelipipedice.

Este pentru prima dată în țara noastră cînd asemenea experiențe se dezvoltă tinzînd spre stația pilot și respectiv spre producția pe scară industrială.

Dacă se ține seama de faptul că algele se dezvoltă mai rapid, că producția de alge poate fi recoltată și utilizată în întregime și mai ales de productivitatea algelor care în bazine deschise sau pe benzi rulante este cu mult mai mare decît a plantelor agricole, ele acoperind întreaga suprafață a spațiului respectiv, se poate lesne înțelege perspectiva pe care aceste plante o au într-un viitor foarte apropiat. Nu putem să nu adăugăm, la cele de mai sus, diferența mare de timp dintre plantare și recoltare care există între alge și plantele agricole, precum și posibilitatea cultivării și recoltării algelor, în sere, în perioadele reci ale anului.

Am arătat că se fac încercări de furajare a animalelor prin adausuri de alge în hrana acestora; astfel de experiențe s-au făcut pe păsări și pe porci, constatîndu-se creșteri în greutate a animalelor respective față de martori care au fost furajați în mod obișnuit. Adaosul de alge se poate face fie sub formă de masă uscată, fie prin suspensie de alge. Urmărindu-se în mod permanent comportarea animalelor aflate în experiență s-a constatat că acestea s-au adaptat sistemului de furajare cu adaus de alge, fără a prezenta nici un fel de manifestări care să oprească procesul experimental.

Alături de alte țări ca Japonia, U.R.S.S., S.U.A., Franța, R.F.G., Cehoslovacia în care cercetarea algelor a luat amploare, se situează și Republica Socialistă România.

O MACHETĂ PENTRU SALVAREA VIEȚILOR

Cînd pe șosea se produce un accident în serie — și în ultima vreme s-au semnalat nu puține cazuri în vestul Europei — crește dificultatea celor care trebuie să intervină pentru salvarea oamenilor. În orice clipă poate să se producă un nou dezastru, un incendiu de obicei. Poliția, pompierii, ambulanțele trebuie să-și croiască drum, acolo unde totul pare blocat, unde orice mișcare neabilă poate să facă mai mult rău decît bine. În afară de aceasta, timpul unei vieți se măsoară aici în secunde. De rapiditatea ajutorului dat depinde viața sau moartea unui om. E nevoie doar să poți prevedea unde se află rănții în această încurcătură de fiare și tablă și chiar de ce natură sînt rănile provocate. Este sigur o treabă de organizare și de antrenament pentru a face față cît mai bine. Și pentru aceasta se pot simula variante probabile. Ideea i-a venit unui experimentat om al ambulanțelor de la firma Luton din Anglia — David Rankin — și colegului său, Laurie Caple. David Rankin, constructor în timpul liber de machete de orice tip, a făcut singur o machetă la scara de 1/72: cu mașini de toate tipurile — 80 de vehicule, cu personajele probabile — plus pompieri, polițiști, medici. Rezultatul acestui „joc" — executat la extremă precizie — înseamnă o școală. Tony Simpson, de la centrul din Lester Road a declarat că, antrenat la această machetă, a putut să salveze multe vieți omenești.

OCEANOGRAFIE

A FOST DESCOPERIT UN NOU CURENT SUBMARIN!

Se pare că Terra mai păstrează încă surprize pentru cei care erau convinși că nu mai sînt „pete albe". Un nou curent submarin, aproape la fel de puternic ca și cel considerat a fi cel mai mare curent al Pacificului — a fost descoperit abia acum! Printr-o simplă întîmplare. A primit numele savantului Cromwell.

Nimeni nu-l bănuia. Nici o teorie nu prevedea prezența acestui curent, descoperit printr-o simplă întîmplare de către cîțiva biologi americani ce navigau la bordul unui vas laborator. I-au dat numele savantului Cromwell. Cum de a fost atît de bine ascuns într-o parte a Oceanului Pacific — estică — totuși circulat? „Cromwell" călătorește de-a lungul ecuatorului spre est la o adîncime de sute de metri. Alți curenți mai sus și mai jos de el au traseul spre vest. Așa dar era prins într-un „sandvici". Fenomenul a stîrnit curiozitatea și savanți din multe țări, printre care și Uniunea Sovietică, au început cercetările. De la Institutul de oceanologie al Academiei de științe din U.R.S.S. au făcut expediții cu „Viteaz". Timp de trei luni, în regiunea ecuatorului, între 151° și 175° longitudine estică s-au făcut măsurători, pentru a stabili natura circulației curentului. Ce se știe în urma observațiilor culese? Că noul curent este lat de 600 de km și are o grosime de 200—300 de m. Nu este cu mult mai prejos ca forță decît Kuro Sivo, considerat cel mai mare curent al Pacificului. Fiind în regiunea alizeelor de sud-est, curentul este obligat la unele modificări de sezon, în special în părțile din apropierea Asiei. La izvoarele sale aflate la 132° longitudine estică, viteza e mai mică iarna sub efectul musonului și mai mare în timpul verii. O particularitate este și aceea că spre deosebire de ceilalți curenți, „Cromwell" nu-și schimbă direcția. Are o întîlnire la 300 de mile nord cu un curent inter-alizee, apoi dau naștere la un mic bastard pe care îl țin între ei, dar nici unul nici altul nu renunță la puternica lor personalitate, cu particularități bine definite. Au mai fost descoperiți curenți analogi în Atlantic și în Oceanul Indian.

Rezultatele acestor explorări servesc oare la ceva? Întrebarea ar putea irita lumea științifică. Dar bine, vor replica, este de un interes fantastic. Nu numai că se va putea face acum o nouă schemă a curenților din partea ecuatorială a Pacificului dar este vorba de descifrarea enigmei acestui fenomen. Cunoașterea nu s-a demonstrat pînă acum decît ca foarte utilă omului.

DE CÎTE ORI PE ZI RUMEGĂ VACA?

Din ce în ce mai des întrebările pe care și le pun savanți serioși par de o naivitate acceptabilă parcă numai la preșcolari. Dar nu cumva tocmai aceste „naivități" vin să tulbure ceea ce știam cu atîta siguranță? Sau ne plăcea să le ignorăm, ignorînd de fapt o relație extrem de utilă? Iată întrebarea de mai sus i-a preocupat pe cercetătorii Institutului de agricultură de la Bünthof din Hanovra. Au realizat un aparat numit „Munch-meter" care se atîrnă ca un colan în jurul gîtului vacii, înregistrînd mișcările fălcii cînd rumegă. Interesul nu este doar de natură anecdotică. „Munch-meter" va răspunde implicit la ce produse chimice de îngrășare a terenurilor de păscut sînt de preferat. Este vorba de preferința vacilor, evident. Apoi, tot prin „Munch-meter" se va afla raportul dintre producția de lapte și cantitatea ierbii mîncate. Iată că o întrebare copilărească are de primit un răspuns cît se poate de practic pentru agronomi și zootehnicieni la un loc.

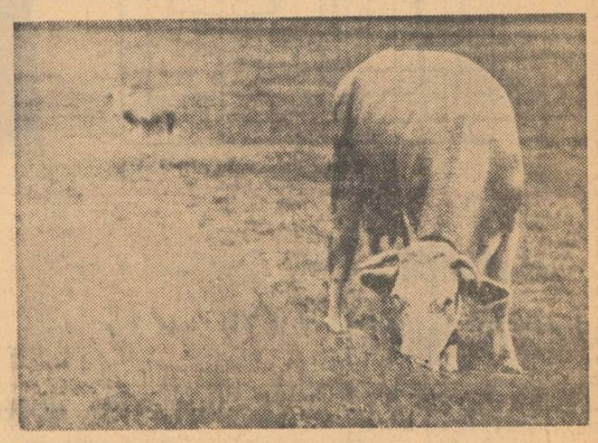

CU PEȘTII LA... PĂSCUT

Totul constă în a convinge peștii și moluștele să trăiască în acea parte a oceanului care este mai comodă omului. Simplu de formulat dar... practic cum e posibil? Iată întrebarea pe care și-au pus-o oceanologii sovietici. Știindu-se că oceanul este și el împărțit în zone biologice, după temperatura apei, salinitatea ei, cantitatea de lumină care pătrunde, după felul și abundența hranei, se pot cunoaște ce „locuitori" sînt într-o zonă sau alta, de preferință. Unii dintre aceștia nu trec aceste granițe naturale. S-ar putea deci, eventual, să se împartă încă și mai mult aceste teritorii de viață, o dată bine delimitate, construind noi granițe — artificiale: bariere de bule de aer sau o variantă a „sîrmei ghimpate" — impulsuri electronice. Cu ajutorul unor unde sonore, vor fi atrași peștii spre „pășunile" dorite și prin efectele luminoase — „furajul" natural, concentrîndu-l acolo unde este nevoie. Mai rămîne o întrebare: s-ar putea conduce bancurile de pești așa cum sînt minate turmele de oi de la o pășune sărăcită la alta proaspătă? Cu ce pot fi înlocuiți păstorii și ciinii de la oi în această lume a peștilor? Oceanologii sovietici au găsit o soluție ingenioasă: limbajul mirosului. Controlînd diferite mirosuri, se va alege cel mai apetisant pentru specia respectivă și, așa... peștii vor fi duși de „nas"!

CELULELE DISCUTĂ ÎNTRE ELE PRIN SEMNALE LUMINOASE

În interiorul organismului nostru se transmit „telegrame" scrise în ultraviolet. Iată o descoperire a savanților sovietici care tulbură acum lumea științifică. Pentru că este vorba de o modalitate necunoscută pînă acum de transmitere a informației biologice: un limbaj luminos al celulelor. În experiențele făcute s-a observat că celulele vii, normale, pot fi influențate de celulele vecine bolnave dacă se separă două grupe printr-o barieră de cuarț. Un set de celule a fost îmbolnăvit cu un virus și imediat și celulele vecine — care tuseseră separate astfel... le-au imitat! S-a făcut la fel, otrăvind un grup cu clorură de mercur. Grupul vecin s-a comportat imediat ca cel otrăvit deși, spun cercetătorii, aici nu au găsit nici o urmă de virus sau de agent chimic. În schimb, „imitația" nu s-a produs cînd despărțirea celor două grupe s-a făcut printr-o barieră obișnuită de sticlă. Informația era stopată. Închis acest canal de radiații prin care se transmitea știrea. Cunoscîndu-se limbajul s-ar putea afla multe informații valoroase despre îmbolnăvirea organismului. Revista „New Scientist" din luna februarie a.c. consemnează această știre senzațională comunicată de înaltul for științific siberian — centrul de la Akademogorodok. Descoperirile făcute de Vlail Kazacheiev, Simon Surin și Ludmila Mihailova de la Institutele de medicină clinică și experimentală și automatizare și electrometrie din U.R.S.S. vor fi, fără îndoială, reluate, discutate și cercetate acum de alte centre ale lumii.

Apă bună de băut dintr-o fîntînă... otrăvită!

Setea! Chinuitoare e lipsa de apă pentru drumeți și riscantă adeseori dorința nestăpînită de a bea chiar atunci cînd calitatea apei este îndoielnică. „C & N. Electrical Industries Ltd", Gosport oferă o soluție salvatoare: orice bacterie poate fi omorîtă cu o doză de ioni de argint! Firma a creat cristalete, care se aruncă în conductele cu apă. Electrozii plasați convenabil determină ionii de argint să iasă dintr-o placă de argint reacționînd cu bacteriile din apă. 250 de litri pe minut pot fi „filtrați" astfel, placa de argint putînd fi folosită pentru 4—5 milioane de litri. Dar nu e cumva argintul, el otrăvitor? Firma pretinde că dozajul făcut e inofensiv, ținîndu-se seama — afirmă ea, că acțiunea bactericidă a argintului nu continuă în intestin. Și, de fapt — pledează firma producătoare — argintul ca bactericid este mai sigur decît clorurarea apei. Sigur, sînt multe sisteme pentru omorîrea bacteriilor aflate în apă. De pildă, printr-o simplă fierbere. Dar fără îndoială că

nu poți fierbe 250 de litri într-un minut, fără să mai pui la socoteală că mai trebuie să aștepți pînă ce apa clocotită se răcește.

Harta planetei Marte

Publicarea acestei hărți constituie o „premieră" științifică. Realizată pentru „U. S. Geological Survey" de către echipa dr. H. Masursky de la centrul de astrogeologie din Flagstaff, dintr-un „mozaic" de 150 de fotografii selecționate din 7 329 transmise de Mariner 9 Pămîntului, de pe o orbită marțiană. Unele particularități ale reliefului marțian seamănă cu Pămîntul, dar detaliile reliefului demonstrează că Marte are o istorie „geologică" cu totul diferită decît a Terrei și Lunei, deși apa a jucat și aici fără îndoială un rol important în modelarea reliefului. Unele bazine sau cratere sînt asaltate de dune de nisip. În regiunile polare, datele retransmise de Mariner 9 au permis identificarea urmelor de depozite sedimentare (praf sau cenușă vulcanică) putînd atinge pînă la 100 metri grosime.

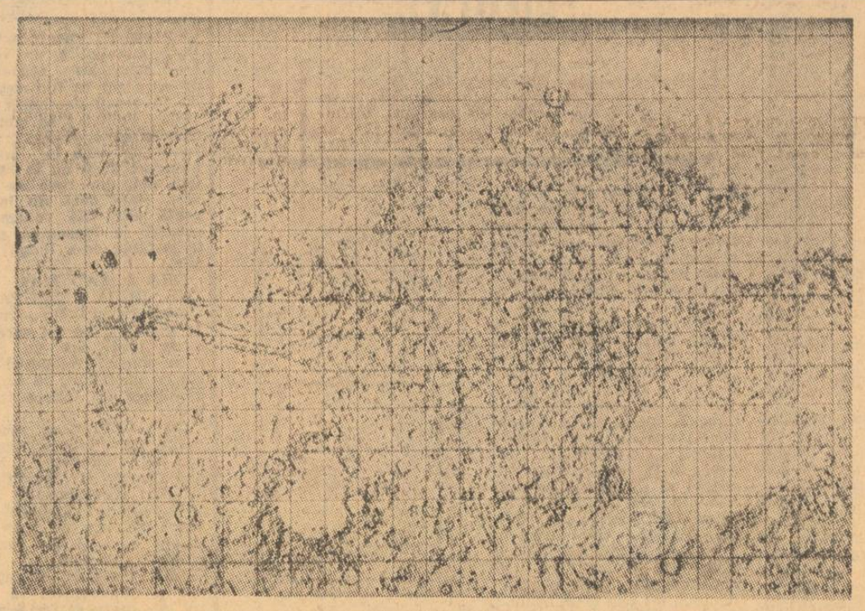

In căutarea extrapămînteni lor

(VI)

SEMNALE FĂRĂ ECOU

Primul studiu tehnic asupra stabilirii unei legături cu alte lumi din galaxia noastră revine profesorului Cocconi de la Universitatea Cornell și colegului său, Morrison. Acest studiu (1959) tratează ansamblul problemelor ce se referă la mijloacele epocii. Cocconi și Morrison au început prin a trece în revistă antenele ce ar putea fi mobilizate pentru o operație de ascultare galactică. Observatorul național de radio-astronomie al Statelor Unite, instalat la Green Bank, în Virginia, dispunea atunci de un radio-telescop de 25 de metri, în măsură să capteze util semnale pe o distanță de 12 ani lumină, considerîndu-se că eventualii noștri parteneri ar dispune de capacități radio egale cu ale noastre. Doar șase stele îi erau, deci, accesibile. O altă antenă în construcție la Green Bank (diametrul de 42 metri) ar fi putut lucra pînă la o distanță de 15 ani-lumină și contacta aproximativ 30 de stele. Jodrell Bank, în Marea Britanie (75 m) ar fi putut prospecta pînă la 25 ani-lumină și include în cîmpul său de acțiune 200 de stele. În sfîrșit, marea antenă fixă de la Aresibo, în Porto Rico (construită într-un crater cu diametrul de 300 m) ar fi putut ține în raza sa de acțiune o sută de ani-lumină și circa 10 000 de stele.

Două stele paralele cu Soarele

Cocconi și-a propus să studieze perspectivele oferite de antena de 25 metri de la Green Bank. Dintre cele șase stele cele mai apropiate de lumea noastră solară, la îndemîna acestui instrument, el n-a reținut decît două: Tau Ceti, situată la 11,6 ani-lumină de globul nostru și Epsilon Eridani, la 10,8 ani-lumină. Acești doi aștri sînt stele galbene ca Soarele și vîrsta lor ar putea fi apropiată de cea a stelei noastre mamă, aproximativ 5 miliarde de ani. Ele au, între altele, o rotație lentă, ceea ce pare să confirme părerea că posedă un cortegiu planetar.

Cele două stele reținute de prof. Cocconi ar putea adăposti o civilizație ajunsă la stadiul nostru de dezvoltare sau chiar mai avansat. Dacă aceste populații ar lansa semnale în spațiul intergalactic, o antenă terestră de tipul celei de la Green Bank ar avea șanse să le recepționeze. Cu precizarea că locuitorii lui Tau Ceti ar fi trebuit să emită în direcția noastră încă de acum 12 ani; iar dacă le-am răspunde imediat, mesajul nostru ar ajunge la destinație în 1985! Pentru că, după cum se știe, undele radio-electrice, ca de altfel și lumina, se propagă în vid cu o viteză de 300 000 km pe secundă.

Un etalon universal

Așadar, condiții extrem de severe pentru eventuala reușită a experienței. Astronomii americani Frank Drake și William Waltman de la Green Bank au reușit totuși să determine pe directorul observatorului, Otto Struve, să le permită utilizarea antenei parabolice pentru o experiență de ascultare de cîteva luni. Practic, această tentativă a ridicat cîteva probleme delicate. Pe ce lungime de undă să se asculte?

O experiență îndelungată, realizată de Cocconi și Morrison, a adus clarificări importante și utile. A reieșit astfel că dincolo de lungimile de undă de 300 metri, zgomotul de fond provocat de mediul interstelar — zgomotul galactic — riscă să acopere semnalul așteptat iar impermeabilitatea învelișurilor atmosferei nu permite trecerea unor unde mai mari de 15 metri. Cît privește limita inferioară, nu putea cobori sub 3 cm deoarece s-ar fi intrat în concurență cu diverse molecule atmosferice care absorb, pur și simplu, undele. Cocconi și Morrison au recomandat lungimea de undă de 21 cm, corespunzînd liniei naturale emisă de hidrogen. Drake și-a însușit acest punct de vedere și a hotărît să lucreze pe această bandă. Pentru ce această alegere? După cum se știe, hidrogenul este elementul cel mai răspîndit din univers (o proporție de peste 90 la sută.) S-ar putea, deci, admite că acest element primordial n-a scăpat atenției extrapămîntenilor dacă au ajuns la un stadiu de dezvoltare științifică analog cu al nostru. Asemenea societăți, cunoscătoare a tehnicilor telecomunicațiilor, n-ar putea, deci, ignora lungimea de undă caracteristică liniei naturale emise de hidrogen.

Principalul element al universului, hidrogenul, emite energie, sub forma undelor radio-electrice, pe lungimea de 21 cm. Astăzi, cei mai mulți dintre astronomii care au studiat problema contactării eventualelor civilizații extrapămîntene sînt de părere că particularitățile radio-electrice ale hidrogenului pot constitui un numitor comun între civilizații. Lungimea de undă de 21 cm devine, astfel, un fel de etalon universal. În realitate, Drake nu s-a ținut strict de această lungime de undă. El a explorat o bandă de 400 khz, echivalînd cu cîteva zeci de benzi de emisie ale unui post clasic de radio-emisie.

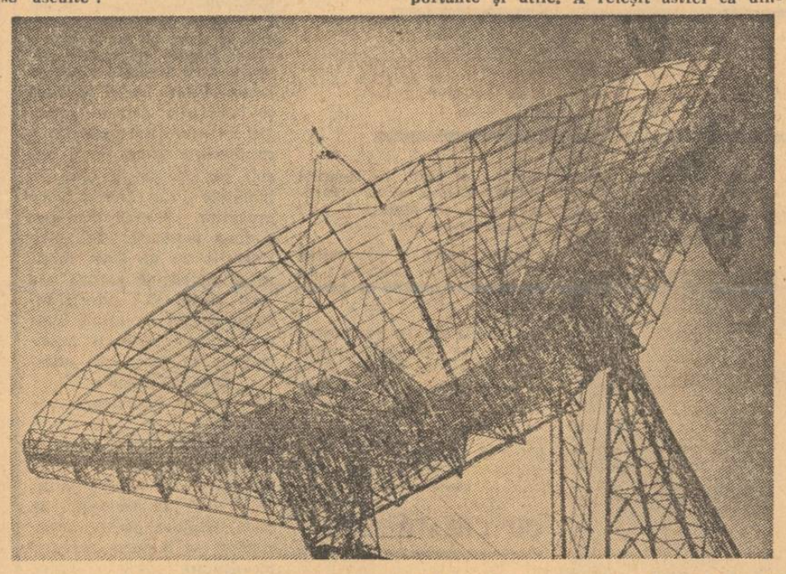

Antena de 25 de metri a Observatorului național de radioastronomie de la Green Bank, Virginia, cu ajutorul căreia s-a încercat, în 1960, prima contactare a unor civilizații extraterestre

O țară încă inaccesibilă

Experiența s-a prelungit timp de trei luni: mai, iunie și iulie 1960. „Nici un semnal de origină extrapămînteană n-a fost captat în timpul acestor observații preliminare" — iată concluzia buletinului final. Acestei prime tentative a lui Drake i s-a dat numele codat de proiectul „Ozma" (de la numele fabulos și inaccesibil al țării lui Oz). Experiența a avut darul să declanșeze un adevărat torent de critici. I s-a reproșat lui Drake de a fi ales o lungime de undă pe care, eventualele semnale ar fi putut fi bruiate de zgomotul de fond al hidrogenului intersideral, concentrat pe planul mediu al galaxiei noastre. Dar, fiind vorba de două stele foarte apropiate — Tau Ceti și Epsilon Eridani — obiecția pare nefondată. Deși Hoyle sugerează folosirea unei frecvențe mai înalte, cei mai mulți astronomi rămîn convinși de importanța promordială a alegerii acestui etalon natural al Galaxiei noastre în tentativa de conectare a unor stele mai îndepărtate. Pentru aceștia, civilizațiile care vor exploata tehnici de comunicații prin unde radio-electrice nu pot să nu experimenteze această lungime de undă dacă intenționează să intre în contact cu alte lumi.

Astronomul sovietic Șklovsky a văzut, se pare, cel mai clar slăbiciunile încercării lui Drake, care nu țin de metodă, ci de mijloace. „Noi n-avem în prezent decît un embrion de pupitru de ascultare a conversațiilor interstelare". Ar trebui să se dispună de un sistem de detectare care să opereze la cu totul altă scară. Proiectul „Cyclop", elaborat în S.U.A., propune un program de observare și un echipament mai bine adaptate acestei cercetări, dar costul operațiunii depășește de două ori pe cel al programului „Apollo".

George NICOLESCU

MODA

PRIMĂVARA 1973

PARDESIUL

Prezentăm cîteva modele de pardesie ca un prim pas spre primăvară. În general, linia pardesiului este ușor modificată. Talia este strînsă, iar partea de jos — largă. Reverul este lat iar mineca apare fie chimono, fie cu o croială nouă, așa cum reiese din tiparul de mai jos.

1. Pardesiu clasic din **stofă cu desen, într-o culoare deschisă : roz, bleu, alb. Două buzunare mari aplicate și un guler lat formează garnitura acestui mantou de primăvară.**

2. Pardesiu din **stofă uni, bej, cu platcă accentuată prin două tighele distanțate între ele. Buzunarele sînt ascunse în tăietura laterală a feței.**

3. Pardesiu de **stofă velur roșu, roz sau bleu. Are o croială chimono, fără rever.**

4. Pardesiu ecosez **din stofă foarte moale, combinînd bejul cu maronul sau albul cu verdele. Buzunarele cu clape puțin oblice sînt aplicate mult sub talie.**

5. Pardesiu din stofă uni, **bleumarin sau gri, cu sau fără cordon. Un tighel la distanța de 3 cm de marginea reverelor foarte mari, formează garnitura.**

6. Același model cu **reverele ușor modificate, mai late, atingînd umărul.**

7. Pardesiu din stofă uni, **plușată, al cărui rever este croit cu gulerul odată, așa cum se vede în tipar. Același tipar poate fi utilizat pentru modelele nr. 4 și 5. Tiparul este desenat pe pătrate cu latura de 10 cm. Se remarcă croiala mînecii și a reverului.**

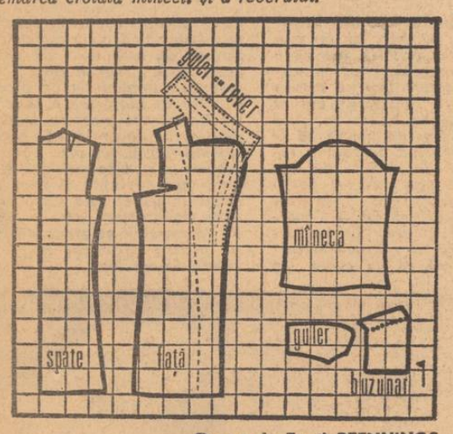

Desen de Tanți PFENNINGS

MARIA IACOB—Deva. *De ce sînteți atît de sceptică? Enurezis-ul nocturn (pierderea urinei în timpul somnului) se tratează ușor la copii. Veți afla acest lucru la medicul specialist în neuropsihiatrie infantilă din localitatea dv. Sîntem convinși că veți primi un sprijin competent.*

M. P. — Tg. Mureș. — *Veți renunța la sportul preferat (box) pentru perioada în care veți urma tratamentul cu Tioridazin — 1 comprimat seară, vitamina E—3 dragele pe*

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

zi și Folcisteină—injecții intramusculare, zilnic, timp de 20 zile.

SORIN DUȚĂ — București. — *Este dificil de a decide dacă este oportună intervenția chirurgicală în scop estetic, fără a examina pacientul. Vă ajutăm numai cu o adresă : Spitalul de chirurgie plastică și reparatorie, str. Arhitect Mincu 7.*

MARIA ZAMFIRESCU — Tomis — Constanța — *Vă recomandăm fiole Papaverină, alternativ cu Fosfobion zilnic, timp de 20 zile pe lună, Hiposerpil, zilnic 2 tablete, Ederen — 1 tabletă, de 3 ori pe săptămînă. Veți renunța la tratamentul urmat anterior și care nu v-a ameliorat afecțiunea.*

GHEORGHE B. Beiuș—județul Bihor — *Pata pe care o descrieți se numește nerv pigmentar. Nu vă sfătuim să încercați să o îndepărtați. Este mai rațional să nu vă mai gîndiți la diferite soluții chimice sau chirurgicale pentru a o înlătura, mai bine să vă îndreptați atenția spre alte preocupări mai interesante și mai utile.*

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

Mănușile, tricoturile din lînă și pantofii noi

„Mă bucură foarte mult prezența rubricii „Idei ale cititorilor pentru... cititori", în paginile revistei și mă încumet să vă împărtășesc și eu cîteva idei în speranța că le veți găsi interesante". Cititoarea noastră ELENA PREDESCU din Beiuș, care își începe astfel scrisoarea ce ne-a adresat-o, ne transmite o seamă de sfaturi gospodărești. Pentru astăzi, alegem trei dintre ele :

1. Mănușile de piele își păstrează moliciunea dacă le clătiți — după spălare — de două ori în apă călduță iar a treia oară, puneți în apa de clătit, glicerină (o cești la 2 l apă).

2. Tricoturile din lînă nu se vor mai decolora dacă le țineți o noapte înmuiate în lapte. A doua zi dimineață, le spălați în apă călduță și săpun.

3. Ca să nu alunece, talpa unor pantofi trebuie frecată cu un cartof crud, curățat.

Discul decorativ

Căutați prin casă un fund de mămăligă sau un platou rotund, pentru tăiat pîine. După ce-l spălați bine cu un detergent și apă călduță, răzuiți-l cu o foaie de glass-papier. Cînd ați obținut o față perfect netedă, băițuiți discul de lemn într-o culoare castanie. Separat, tăiați din tablă cîteva forme florale sau figuri geometrice după tipare de carton dinainte pregătite. Prindeți pe fundul de lemn băițuit și ceruit aceste forme din tablă cu ajutorul unor țintișoare subțiri. Dacă doriți să obțineți și un efect de relief, apăsați pe dosul formelor pentru a obține nervuri sau cuburi. Dacă folosiți tablă de diverse nuanțe (aurie, argintie, cenușiu-albastră) veți avea desene de mare efect decorativ. (ROXANA DANIELESCU, Ploiești).

O zgîrietură...

...mai „serioasă" pe furnirul unei mobile se poate șterge (dacă nu chiar de tot !) frecînd locul de sus în jos, în sensul fibrei lemnului, cu un dop înmuiat în ulei. Răbdare și perseverență ! și... succes.

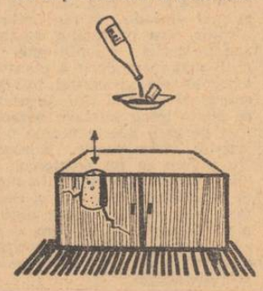

Cum se curăță tapițeria de praf

Pentru a îndepărta mai ușor praful de pe tapițerie (studio, pat, fotolii, scaune) acoperiți părțile tapițate cu un tifon muiat în apă și bine stors. Peste tifonul bine întins se bate cu bătătorul de covoare. Tifonul trebuie spălat bine de fiecare dată.

Folosind această metodă, puteți bate tapițeria chiar în cameră. Nu se ridică praf, acesta fiind reținut în tifonul ud. (ELENA SAVU, Timișoara).

Protejați pereții

Vreți ca pereții din spatele tablourilor să nu mai fie zgîriați de duritatea ramelor ori a cuielor de pe ele ?

Acoperiți o masă cu o pătură veche. Ea va proteja și masa și rama tabloului, pe care îl veți pune deasupra (cu fața în jos). De-a lungul colțurilor inferioare a ramei, lipiți o fișie de burete din plastic. (Se găsesc în comerț gata prevăzute cu lipici). Dacă nu, puțin aracet și o bandă tăiată dintr-un burete vechi de baie, va soluționa problema. (S. OLĂNESCU, București).

Politețea în lumea adolescenților

De dimineață pînă seara

Mulți își imaginează că politețea e un fel de haină de sărbătoare, de care nu te folosești decît în ocazii deosebite. Greșeală ! Politețea se compune dintr-o serie de lucruri mărunte pe care le socotim nimicuri dacă nu le respectăm noi, dar care ne otrăvesc viața dacă nu le respectă alții. Să vedem împreună ce înseamnă această politețe de-a lungul unei zile.

ORA 6 (SAU MAI TÎRZIU, DUPĂ OCUPAȚIE). Deșteptătorul ! Nu trebuie să scoale și pe cei care mai dorm încă. Are un clopot prea sonor ? Acoperiți ceasul cu un pahar, cu un borcan dacă nu încape în pahar.

ORA 7. Vreți să ascultați știrile zilei, sau muzica veselă de dimineață ? Nimic mai firesc, cu condiția să nu dați tranzistorului toată amplitudinea sunetului. Nu acaparați sala de baie căci și alți membri ai familiei au nevoie de ea.

ORA 7 ȘI 30. Sînteți tînăr și sănătos ; nu vă folosiți de coate și forță ca să luați tramvaiul sau autobuzul. Plecați de acasă cu 10 minute mai devreme. În vehicul nu vă repeziți la primul loc liber ignorînd călătorii mai în vîrstă de alături, pentru care să se așeze cîteva minute e o reală necesitate. Pe stradă nu îmbrînciți oamenii iar dacă vi se întîmplă, scuzați-vă măcar printr-un surîs. Sînteți cel lovit ? Nu faceți din asta o întreagă istorie.

ORA 8. Faceți tot ce e cu putință ca să ajungeți cu exactitate la școală sau la locul de muncă. Nu deschideți larg fereastra fără să cereți învoirea celor din jurul vostru. Nu vă ștergeți nasul cu zgomot de trompetă și nici desfășurîndu-vă batista ca un drapel.

Nu spuneți interlocutorului „Nu-i adevărat" — căci de fapt asta înseamnă „minți" — și nu v-ar fi agreabil ca altul să vă adreseze această nepolitețe. Nu vă mușcați degetul în gură ca să răsfoiți cartea sau caietul.

În recreații sau în pauze nu acaparați telefonul. Cum vi s-ar părea să aveți nevoie de ei și altul să povestească vrute și nevrute unui amic ?

Vorbind, nu gesticulați : vorbele ajung, conversația nu este o pantomimă.

Nu vă adresați nimănui mestecînd chewing-gum.

Nu vă parfumați dar deprindeți-vă să folosiți deodorant.

ORA 14. Mulți adolescenți, elevi, sau muncitori iau masa la restaurant sau la cantină. Nu vorbiți cu gura plină. Nu vorbiți bînd. Nu folosiți scobitori la masă căci spectacolul nu e „apetisant" pentru cei de vizavi. Riscați să-i piară pofta de mîncare. Punîndu-vă sau scoțîndu-vă paltonul evitați să-i scuturați la masă. Nu stați la masă mai mult decît e necesar ; gîndiți-vă la cei ce așteaptă.

DE LA 18—20. Dacă vă întoarceți seara de la școală sau de la muncă nu îndesați servieta sau sacul de mînă în stomacul vecinului din tramvai. Dacă tușiți sau strănutați puneți-vă repede batista la gură.

Ca masa de seară să fie o reală destindere pentru toți ai casei evitați discuțiile neplăcute ; aminați reproșurile, observațiile, revendicările pentru mai tîrziu

DE LA 20—22 ȘI MAI TÎRZIU. Respectați odihna vecinilor. Faceți mai încet sunetul televizorului, al radioului, vorbiți, rîdeți mai puțin zgomotos.

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ

Pe teme de învățămînt

GABRIELA O. — Bacău. Într-adevăr, situația este aceea pe care o cunoașteți dv. din relatările făcute la inspectoratul școlar județean. Nu vă putem spune nimic în plus în legătură cu examenele de diferență la care doriți să vă prezentați. Singura cale ce o aveți de urmat este tot cea cunoscută : să vă interesați în continuare la inspectorat, deoarece dacă ministerul la unele măsuri, inspectoratele sînt cele dintîi anunțate.

EDITA BANC — Dej. Nu știm la ce laborator vă referiți dar bănuim că este vorba de un laborator psihologic, deschis la una din întreprinderile sucevene, servind intereselor întreprinderii respective. Așadar, nu este vorba de o unitate în care se pot pregăti anumiți cursanți, ci pentru a face studii privind cunoașterea capacității cadrelor în scopul mai bunei lor selecții și promovări. Dacă este vorba de altceva, atunci scrieți-ne, spunîndu-ne exact despre ce este vorba.

MARIANA BOTA — Copăceni, Cluj. Mai aveți răbdare pînă apare broșura privind admiterea în învățămîntul superior. Nu vă cerem o răbdare prea mare deoarece ea este așteptată să apară nu după multă vreme.

Același lucru îl comunicăm și celei ce semnează **O. T. din Baia-Olt**, cu sfatul de a-și pune la punct cunoștințele ortografice pentru că „v-a" nu totdeauna se scrie în această formă ca acea folosită în scrisoarea ce ne-a trimis-o.

CORNELIU MARIAN — Ploiești. Cursurile urmate — și acelea neterminate — nu dau dreptul la echivalarea cu un an al unei facultăți. Am mai spus-o tot la această rubrică : intrarea în învățămîntul superior nu se poate face prin ușa din spate, ci pe calea indicată de legile universitare, adică prin obișnuitele concursuri. La întrebarea „ce trebuie să fac ?", vă răspundem : pregătiți-vă să participați la concursurile ce se organizează în această vară, fără a mai căuta alte soluții.

IRINA U. — București. Ne pare rău că răspunsul nostru nu vă va aduce la cunoștință ceea ce doreați să aflați. Nu știm să existe o școală care să pregătească în mod special cadre de fotografi. Dacă sînteți un fotograf amator, aveți posibilitatea să vă perfecționați aptitudinile activînd în cercurile de amatori. Multe lucruri frumoase au dat amatorii cărora li se oferă prilejul de a participa la expoziții rezervate lor.

Ac-Ei de Cor

IMPRIMEURI MODERNE

Stofele la modă ale primăverii pe care o așteptăm sînt moi și ușoare : flanel, mohair, jersey, gabardină precum și o mare varietate de țesături din bumbac. Imprimeurile care se mențin moderne au predilecție către pătrate gen șah, dungi, diverse pete colorate și desene geometrice.

INJECȚII DE... DESENSIBILIZARE

Binecunoscutele alergii la polen, la fulgi de gîscă, păr de capră și altele sînt tratate în clinica universitară de dermatologie din Münster (Republica Federală a Germaniei) prin injecții cu extracte din substanțele pe care alergicul nu le suportă. Dozate într-o anumită perioadă de timp (cîteva luni) cele 18 injecții care se fac unui pacient îl desensibilizează iar reacțiile alergice dispar.

VARIAȚIUNI LA ACEEAȘI FORMĂ

Din Paris, TONY VRYONAKIS ne-a trimis mai multe fotografii care ilustrează moda actuală. Am ales cele trei poșete pe care le vedeți mai jos, pentru felul armonios în care îmbină eleganța cu latura practică. Sînt poșete încăpătoare, ușor de purtat, combinînd agreabil culorile, metalul, tighelurile.

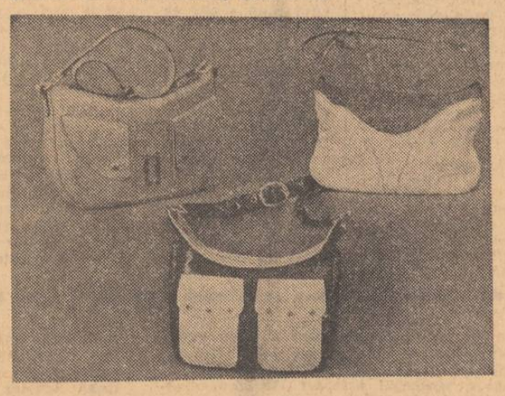

TRICOTAJE

SARAFANUL

Furnituri pentru mărimea 42 : 600 g. lînă sau PNA în patru fire, o pereche de andrele nr. 4, o croșetă nr. 3 și 2 m. paspoal (garnitură).

Măsura 10 cm. = 17 ochiuri și 25 rînduri (în înălțime).

Spatele : Se montează 82 de ochiuri care se tricotează în punct de jerse. La o înălțime de 43 cm. se scad, de fiecare parte de cinci ori, la fiecare al optulea rînd, cîte un ochi. Mai rămîn 72 ochiuri. La 63 cm. înălțime — talia — se continuă drept, încă 4 cm. La 67 cm, se înmulțește de fiecare parte a rîndului, de cinci ori cîte un ochi la fiecare al șaptelea rînd. Din nou, avem 82 ochiuri. La 85 cm. înălțime, începem răscroiala mînecii de fiecare parte a lucrului, la fiecare al doilea rînd cîte trei ochiuri ; de două ori două ochiuri și de două ori un ochi. La 94 cm. înălțime, se înmulțește de fiecare parte un ochi, mereu la al 11-lea rînd. La 101 cm. se formează răscroiala gîtului închizînd deodată 10 ochiuri din mijlocul spatelui. După aceea tricotăm ovalul de la gît : La fiecare al doilea rînd scădem de trei ori cîte trei ochiuri, de trei ori cîte două ochiuri. La 103 cm. înălțime, formăm umărul. La fiecare al doilea rînd, scădem de două ori cîte trei ochiuri și de două ori cîte patru ochiuri.

Fața. Se montează 88 ochiuri, care se tricotează în punct de jerse și se fac aceleași scăzăminte și înmulțiri ca la spate. La 85 cm. înălțime, începem răscroiala mînecii, întocmai ca la spate. Ne mai rămîn 64 ochiuri. Simultan cu răscroiala mînecii, la 88 cm. înălțime, începem să formăm și răscroiala din față. Scădem la început șase ochiuri din mijloc, deodată. Continuăm cu o singură parte, scăzînd la fiecare al doilea rînd de două ori cîte trei ochiuri ; de două ori cîte două ochiuri, de două ori cîte un ochi ; la fiecare al patrulea rînd de două ori cîte un ochi, iar după șase rînduri, odată un ochi. La 94,5 cm. înălțime, scădem de două ori un ochi la fiecare al 12-lea rînd. La 104 cm înălțime, formăm umărul scăzînd la fiecare al doilea rînd, de două ori cîte trei ochiuri ; de două ori patru ochiuri. După ce am terminat o parte, lucrăm partea cealaltă întocmai ca prima.

Asamblarea : Călcăm cu aburi cele două bucăți, le coasem pe părți. Coasem garnitura în jurul gîtului și la mineci, iar cu croșeta facem un rînd de picioruțe mici în loc de tiv. Sarafanul se bordisește la gît și la răscroiala mînecilor cu paspoal. Urmăriți tiparul.

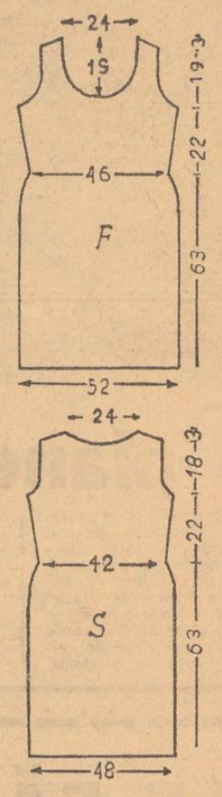

Lecție de bucătărie pentru începătoare

CREMĂ CU UNT

Ingrediente : 3 ouă, 150 g zahăr, 250 g unt, o lingură de cafea solubilă (nescafe)

● Separați gălbenușurile de albușuri, păstrați albușurile pentru altă utilizare. Puneți gălbenușurile și zahărul într-un castron și amestecați-le cu o lingură de lemn păstrată numai pentru prăjituri. Așezați castronul în bain-marie pe foc foarte slab și continuați să amestecați pînă ce obțineți o compoziție ușoară, spumoasă.

● Lăsați preparatul să se răcească.

● Adăugați cafeaua amestecată cu foarte puțină apă (1—2 linguriță) și untul frecat spumă.

● Crema cu unt se folosește ca să umpli multe feluri de blaturi, de casă sau din comerț. Pusă într-un cornet prevăzut cu o pîlnie zimțată, ea permite realizarea unor decorații frumoase și ușor de făcut.

● Crema cu unt poate fi parfumată diferit. În afară de aceasta pe care am descris-o și care e cunoscută sub numele de cremă moca, crema de unt mai poate fi astfel aromată : 100 g ciocolată se topește în bain-marie și cînd e complet fluidă se lasă să se răcorească și se amestecă cu crema preparată.

● Ea poate fi parfumată cu un lichior preferat : de portocale, vanilie (5 centilitri).

● Coaja de la două portocale sau două lămîi rasă pe o răzătoare foarte fină, de asemenea poate aroma o cremă de unt.

TORT CU CREMĂ MOCA

Priviți fotografia noastră. Un astfel de tort poate face cinste și unei gospodine cu experiență. Dar e sigur că veți putea să-l faceți și dv. chiar dacă sînteți cu totul novice. Cumpărați un blat Nora (de pandișpan) Faceți 2 1/2 dl de cacao bine îndulcită și bine aromată (circa două linguri de cacao pudră pentru o ceașcă mare de lapte). Tăiați blatul în două și însiropați ambele jumătăți cu cacao fierbinte. După ce blaturile s-au răcit, ungeți pe cel de la bază cu jumătate din crema moca pregătită. Puneți deasupra a doua jumătate de blat. Ungeți-o cu un strat subțire și neted de cremă, așa încît restul să-l puneți într-un cornet cu pîlnie zimțată și să-l decorați întocmai ca în fotografia noastră. E foarte simplu.

Vreți să fiți sigură de reușită ?

Faceți un pireu dens de cartofi, puneți-l în cornet (se găsesc în comerț) și amuzați-vă să decorați, de pildă, friptura pentru prînz, așezînd pe farfurie movilițe înconjurate de un șnur șerpuit de pireu.

Olimpia ȘTEFANESCU

1-28 februarie
LA TOATE RESTAURANTELE T.A.P.L.
BUCUREȘTI

5048

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

Din nou despre „un loc în viață"

de Mihai STOIAN

CURIER SĂPTĂMÎNAL

În *curierul* anterior citam cazurile unor tineri handicapați care, în ciuda dificultăților fizice, se calificaseră de-a lungul anilor și doreau, din suflet, să lucreze, să se integreze în rîndurile celorlalți. Din păcate, nobila lor tendință se ciocnise, ici și colo, de nepăsarea unora... *(pînă la ora actuală n-am încă nici un ecou pozitiv din partea celor vizați !)*

De astă dată dau publicității doleanțele unor tineri care, de asemenea, vor să nu mai stea pe „capul părinților". au împlinit vîrsta legală pentru intrarea în cîmpul muncii, nu le rămîne nimic altceva decît ...să-și sufleze minecile și să pornească la treabă (dar și în cazul lor se cere ca intervenția forurilor în drept, locale, să se facă prompt !).

„Stimate curier,

Am citit mai de mult, la rubrica dv, despre „Cum să-ți găsești un loc în viață" și de aceea vă scriem ce-i cu noi. Sîntem absolvente ale Liceului de cultură generală din Medgidia, jud. Constanța (din 1971 și 1972). Am încercat la facultate și n-am reușit. Atunci am căutat de lucru, posturi la birou, dar ni s-a spus că nu avem vechime și nici nu sîntem de meserie... contabile. Păi cum să adunăm... vechimea, fără să fim încadrate undeva ? Am încercat la „Agrocoop"-Medgidia (aici ni s-a dat răspunsul de mai sus). Și totuși — zicem... totuși — după încercarea noastră s-au făcut trei încadrări la această unitate : două din sate diferite, una din oraș... (și, bineînțeles, nici una cu vechime sau calificare de contabilă). Am lăsat baltă și orașul și ne-am încercat norocul la țară. De pildă ne-am prezentat la C.A.P. Satu Nou, comuna Mircea Vodă și tov. președinte nici n-a vrut să stea de vorbă cu noi, spunea doar că n-are locuri libere (dar am aflat că pe post de economist la ferma legumicolă ar fi un absolvent de școală profesională metalurgică, care sudor, un munte de om care tir putea să muncească în uzină, doar s-au cheltuit și bani pentru calificarea lui, nu ?). La I.M.U. — Medgidia ni s-a spus că este nevoie de muncitori, nu de funcționari, iar pe noi nu ne pot primi acolo, fiindcă n-avem pregătirea necesară. Cum știm că, prin curier, s-au rezolvat atîtea și atîtea cazuri, vă rugăm sesizați dv. Uniunea județeană a C.A.P. Constanța sau Direcția Agricolă să mai facă puțină selecție printre cadrele din unitățile cu profil agricol și să fie lege pentru toți, nu numai pentru unii.

Un grup de tineri din Medgidia".

Stimate... grup (cîți oameni înseamnă asta : doi. trei, o sută ?) poate că n-aș fi inclus scrisoarea de mai sus în rubrică, dacă n-aș fi avut și alte „semnale", primite din diferite locuri din țară, referitoare — toate — la aceeași problemă a indiferenței cu care unii tovarăși mai privesc chestiunea încadrării în muncă a tinerilor (și a anumitor „excepții" care se comit). Desigur, tot ce este așternut pe hîrtie stă sub un mare semn de întrebare, în măsura în care textul n-are, de fapt, semnătură. Dar nu despre asta aș dori să discut, ci despre pretenția... exclusivistă a dv. de a lucra *la birou* (fără doar și poate, dacă e real cazul sudorului angajat economist, s-ar cuveni ca și el să-și vadă de meserie, însă de ce dv. nu acceptați un loc de muncă în uzină, evident pe măsura forțelor, a înclinațiilor și aptitudinilor ?) Afirmați că n-ați fost admise la I.M.U.-Medgidia fiindcă acolo se caută muncitori, nu funcționari, iar dv. nu aveți nici o calificare... Iertare, dar e puțin probabil să fi fost așa, de vreme ce există, în toate uzinele din țară, o formă deosebit de eficientă : *calificarea la locul de muncă.* Cereți — în mod întemeiat — ca legea să fie lege pentru toți și, dintr-asta, eu deduc că țineți ca dreptatea, vreți ca echitatea să triumfe pretutindeni... Perfect ! Dar gîndiți-vă și dv. : are rost ca o uzină, un atelier, să se ...încurce, pur și simplu, cu niște tinere necalificate, care să ocupe locurile de calificare doar pentru cîteva luni, iar apoi să... plece la facultate ? Să fim bine înțeleși : nu pot decît să admir setea dv. de învățătură, dorința de a urma mai departe, de a dobîndi o vastă cultură într-un anumit domeniu, însă nimic nu justifică „improvizația" la care, vrînd, nevrînd, îi obligați și pe alții.De ce nu vă hotărîți să vă calificați într-o profesiune — la locul de muncă — și să urmați facultatea, ca alți mii și mii de muncitori, la *fără frecvență* ? Nu există absolut nici o „contradicție" între munca manuală, acolo, să zicem la I.M.U. și munca intelectuală de la facultate... Indiscutabil, superioritatea actualei forme a învățămîntului mediu reiese și din faptul că, la ora actuală, absolvenții vor poseda, la ieșirea din școală, nu numai o diplomă și cunoștințe teoretice, ci și — cîștig fundamental ! — pricepere practică, o calificare tehnică de un fel sau altul. Vă rog să meditați cu seriozitate maximă la „destinul" pe care vi-l clădiți (cu o anumită *întîrziere* care poate fi totuși depășită). Ideal ar fi fost ca fiecare elev, pe parcursul școlii, să găsească realmente cea mai potrivită meserie care să-i dubleze posibilitățile de integrare socială, la absolvirea liceului. Altminteri, se întîmplă ce vi se întîmplă, fie „grup", fie doar... persoană, adică o căutare încîlcită de mai multe... șanse, pretenții nejustificate și categorice la un scaun de dîndărătul unui birou etc. Dobîndirea statutului de adult, de om al muncii, nu se realizează chiar așa, peste noapte, la voia... inspirației. Este necesară o (nici o noutate în ceea ce spun) prealabilă acumulare, un efort continuu și un acut șimț al adevărului vieții (aici este neapărat necesar ajutorul susținut, afectuos, priceput, al părinților, al profesorilor, al generațiilor predecesoare în general). Și ceva în plus : dacă lucrurile stau întocmai așa cum le-ați descris, nici cu poziția „rigidă" (ca să nu-i spun... altfel) a celor cu care ați avut de-a face, în încercarea de a vă soluționa situația, nu-s deloc de acord. Este de datoria noastră, a tuturor, să sprijinim (corijînd cu răbdare și eficacitate) căutările celor tineri, conducîndu-i spre limanul bun, pozitiv, al muncii.

POST-SCRIPTUM: Situații relativ asemănătoare ne-au mai sesizat : *Ioana Gheorghe* (pentru fiica sa de 16 ani) din București, sectorul II, str. Popa Nicolae nr. 16 ; *Ariada Tomescu,* com. Săcelul, sat Blahnița-de-sus, jud. Gorj ; *Mândita Brăete,* sat Arsuri, com, Schela, jud. Gorj ; *Jiglău Ștefania* (la Constanța Badin), Microraion 40, bloc A 1, ap. 11, sc. 1, et. 1, Galați ; *Mihaela Diaconescu,* str. Militari nr. 9, Bacău („Am încercat, dar mi se răspundea ori că nu sînt locuri, ori că *avem nevoie de băieți !*"). Public adresele de mai sus în speranța că forurile locale din București (sectorul II), din județele Gorj, Galați și Bacău, vor acționa de îndată. Și, atenție ! toate sesizările sînt scrise de... fete (deci este un adevăr în cele afirmate de ultima dintre corespondente).

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Istoria medicinii

După cum se știe, orice activitate își are un istoric, mai scurt sau mai lung Disciplinele științifice își au și ele istoricul lor care este cu atît mai îndelungat, cu cît știința respectivă își are rădăcinile mai adînc împlîntate în trecut. Una dintre aceste discipline este fără îndoială medicina. Nici nu-i de mirare, pentru că, încă din cele mai îndepărtate timpuri, oamenii au încercat să găsească leacuri diverselor boli, chiar dacă atunci aceasta preocupare era departe de a putea fi numită „științifică".

La facultățile de medicină din întreaga lume, istoria medicinii constituie un curs de sine stătător, interesant și instructiv. Pe parcursul vremii au luat ființă societăți naționale de istorie a medicinii și chiar o societate internațională de această natură.

În țara noastră există de asemenea o societate de istoria medicinii, apreciată și peste hotare, fapt ce a condus la alegerea ca președinte activ și de onoare al societății internaționale de istoria medicinii, a medicului român care a înființat societatea română de istoria medicinii.

Știți cum s-a numit acest medic și în ce perioadă a trăit ?

Întrebări cu... tîlc

Le pune cititorul nostru **OPRONESCU CRIȘU TIBERIU,** student din Lugoj.

Prima : Cum ați putea bate la mașina de scris, și să citiți sau să scrieți în același timp, de exemplu, o scrisoare ?

A doua : Cum ați putea citi o carte în limba română, și să scrieți în același timp o scrisoare în limba engleză ?

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Ghici ghicitoarea mea

Să presupunem că notăm cu x numărul de la pantofi și cu y anul nașterii. Succesiunea operațiilor prezentate, conduce la un rezultat de forma următoare :

R = 50 (x + x + 5) + 1722 — y, sau
R = 100x + 250 + 1722 — y, sau
R = 100x + 1972 — y

Multiplicarea, lui x cu 100 face ca în rezultat, x să ocupe poziția sutelor, iar diferența 1972 — y să reprezinte vîrsta.

De remarcat că, numărul 1722 este valabil numai pentru anul 1972. Pentru anul 1973, acest număr trebuie crescut cu o unitate, devenind 1723, pentru 1974, cu încă o unitate, și așa mai departe.

Litra

În trecut, în țara noastră, unitatea „litră" era întrebuințată atît pentru măsurări de capacitate, cît și de greutate, însă cu conținut diferit. De pildă, în Muntenia, în domeniul unităților de capacitate, litra echivala cu 0,38 litri, iar în Moldova, cu 0,32 litri. Pe de altă parte, o oca avea 4 litre sau 1,520 litri în Muntenia și 1,288 litri în Moldova. În domeniul unităților de greutate, o litră echivala în Muntenia cu 317,965 gr iar în Moldova, cu 322,750 gr.

Poșta cititorilor

La întrebările din rubrica noastră, publicate în revista nr. 797 din 13. 01. 1973, am primit numeroase răspunsuri. După ce am procedat la tragerea la sorți iată numele a șapte dintre cei care au dat răspunsuri corecte : Prof. **Gheorghe Brașoveanu — Urlați,** București ; **Corneliu Podeț,** elev, Dorohoi ; **M. Petre,** comuna Ciorani, jud. Prahova ; **Fudulu Constantin,** student, Facultatea de matematică-informatică, Craiova ; ing. **Sergiu Popescu,** Ploiești ; **Dorin Stiucan,** elev, Turnu Severin ; **Corneliu Marian,** Ploiești.

În legătură cu melcul geometru, ne-a bucurat mult că și problema s-a ...bucurat de atenția unui cerc larg de oameni de specialitate. Ce-i drept, nu am primit răspunsuri la ambele întrebări publicate în rubrica anterioară, dar, la aceea cu melcul, s-a răspuns foarte corect. Din categoria specialiștilor, care au trimis răspunsuri bune, menționăm pe următorii : ing. **Barbu Ioan,** Sibiu ; ing. **Gheorghe Zamfirescu,** București, ing. **Ionescu Dorel,** Brăila ; ing. **Moldovean Gheorghe,** Tîrgu Jiu ; **Adrian Niculescu,** student, Fac. de automatică, calculatoare electronice, București ; **Eugen Bărbulescu,** student Fac. de electrotehnică, București și **Petru Crăciun,** profesor de matematică, Școala generală Persunari, com. Gura Vadului, jud. Prahova.

Lupan Dan, elev, Școala generală nr. 5 Mediaș, jud. Sibiu. Răspunsurile trimise au fost în general bune. În principiu, primim orice fel de propuneri de probleme, sau materiale, din partea cititorilor. Cît privește însă publicarea lor, aceasta este altă chestiune, pentru că nu toate corespund cerințelor.

Simona Popescu, elevă, Școala generală nr. 1, Șimleul Silvaniei, jud. Sălaj. Dragă Simona, ne bucură că ne scrii și, mai cu seamă că te străduiești să răspunzi la cît mai multe din întrebările apărute în rubrică. Răspunsul expediat este bun dar, din păcate, numai la o singură întrebare.

Ficuța Voica Buga, Eforie Sud. Răspunsul a fost bun. Dar de ce numai unul singur ?

Sanda Tomasian, Liceul de muzică, Constanța. Am apreciat foarte mult răspunsul primit, nu numai datorită corectitudinii sale, ci, mai cu seamă, pentru că a fost singurul din cele sosite, în care **s-a** încercat a se indica și originea cuvintelor.

Alexandru Lucian, desenator la TCIB, București. Am apreciat strădaniile dv. de a demonstra pe 7 pagini rezolvarea matematică a problemei cu Ali Baba și cei 40 de hoți, publicată mai de mult în rubrica noastră. Din păcate, deși calculele sînt juste și interesante nu le putem publica, în primul rînd datorită lungimii lor, iar apoi, foarte probabil că nu ar prezenta interes decît pentru o oarecare parte din cititori.

În încheiere, mulțumim cititorilor menționați în continuare, pentru materialele trimise, pe care le-am reținut în vederea publicării : **Eugen Bărbulescu,** Timișoara ; Ing. **Ionescu Dorel,** Brăila ; **Luminița Roxana-Ciumber,** Pitești și **Sanda Moise,** Tîrgu Ocna.

Ing. Liviu MACOVEANU

SECVENȚE

ȘI MONEDELE AU GLAS

Atît săpăturile arheologice, cît și cele întîmplătoare au scos la iveală numeroase dovezi despre prezența omului pe meleagurile noastre încă cu multe mii de ani în urmă.

Printre obiectele descoperite se numără și monedele răzlețe sau în tezaure — găsite de lucrătorii de pe

— În **comuna Movileni,** jud. Galați, **s-au găsit 26 monede de bronz,** emise în secolul VI e.n., cu efigiile împăraților Tiberiu al II-lea, Constantin și Mauriciu Tiberiu.

— În **comuna Limanu,** jud. Constanța, **s-au găsit 6 monede de bronz** emise în secolul XI e.n., cu efigiile

O monedă de bronz (din tezaurul de 26 piese) găsit în comuna Movileni, jud. Galați. Se distinge efigia împăratului Mauriciu Tiberiu, secolul al VI-lea (stînga) ; verso aceeași monedă (dreapta)

ogoare, dintre care unele au fost achiziționate de Cabinetul de Numismatică al Academiei sau de Muzeul de Istorie al Republicii Socialiste România, unde au fost studiate și cercetate cu competență, făcîndu-le să ne „vorbească în limbajul lor" despre istoria poporului român

Cabinetul de Numismatică al Academiei Republicii Socialiste România a făcut numeroase achiziții de monede emise în diferite epoci, unele de mare valoare. De data aceasta ne vom referi doar la cîteva din aceste achiziții făcute în 1972 — din colecțiile particulare —, pe care le prezentăm succint. Ele se referă la perioada cuprinsă între secolele IV—XIV e.n. :

— În **comuna Basarabi — Calafat,** jud. Dolj, **s-au găsit** 27 monede de bronz emise în secolul IV e.n., cu efigiile împăraților Constantin cel Mare, Valentinian I și Procopius. Acest tezaur a fost donat Academiei Republicii Socialiste România de către prof. Alexandru Dinu din Craiova.

— În **comuna Cudalbi,** jud. Galați, **s-au găsit 28 monede de bronz,** datînd din secolul VI e.n., cu efigiile împăraților Anastasius I și Justin I.

împăraților Mihail al VII-lea Ducas, Nicefor al III-lea Botaniates și Alexius I Comnenul.

— În cartierul **Ciurel — București,** cu prilejul unor săpături **s-au găsit 16 monede de bronz,** emise în secolul al XII-lea e.n.

— În **comuna Cristești,** jud. Mureș, **s-au găsit 22 monede de bronz,** emise tot în secolul XII e.n.

De reținut faptul că atît

Două monede de argint din secolul al XIV-lea, (fața și verso). În efigie : capul de bour din emisiunea domnitorului Petru Mușat

pe monedele găsite la Ciurel — București, cît și pe cele din comuna Cristești — Mureș, au fost identificate aceleași efigii ale împăraților : Isac al II-lea Angelus și Alexius al III-lea Angelus, ceea ce dovedește că aceste monede aveau o putere de circulație pe o mare întindere din suprafața țării noastre.

Cabinetul Numismatic a intrat și în posesia a 10 monede moldovenești, de argint, emise de domnitorul Petru Mușat în secolul XIV e.n. Monedele provin din tezaurul găsit în 1933 în comuna Luncavița, satul Rachel, județul Tulcea.

Identificînd efigiile și secolul cînd au fost emise, cercetătorii au reușit să ne dovedească că și monedele au glas, un glas tainic

Ilie CIUTESCU

UMOR STRĂIN

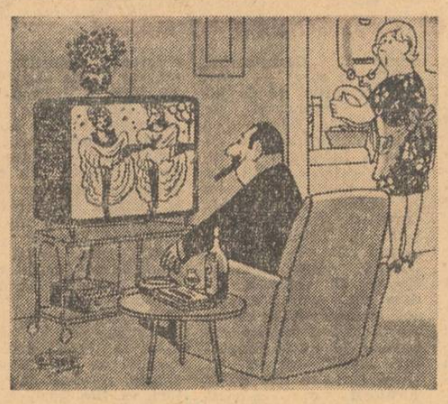

— Dacă tot te plictisești și n-ai ce face, atunci du-te mai bine și fă puțină curățenie.

— Cred că domnișoara a greșit ; parcă ziceai că-ți trebuie o jachetă de vînătoare...

— Ca să văd un film prost se mai întîmplă, dar ca să-l văd împreună cu dumneata nu-i deloc amuzant.

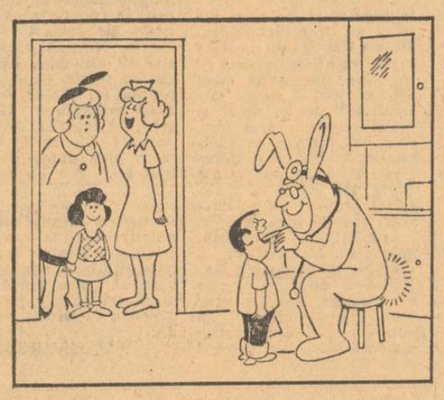

— E cel mai popular medic de copii din oraș !...

REBUS • REBUS • REBUS

TINEREȚE

ORIZONTAL : 1. Celebru dramaturg, autorul piesei „Cei doi tineri din Verona" ; 2. Autorul ciclului de piese muzicale „Impresii din copilărie" — Creangă ; 3. Personaj din romanul „Bucuria tinereții" de Demostene Botez, — Dumitru Ion ; 4. Renumit filozof grec, care condamnat la moarte de Dionisie cel Tînăr, reușì să scape numai prin corectitudinea și respectarea cuvîntului dat ; — Localitate în R.P. Ungară. 5. Orășel în Japonia. — Nume masculin; 6. Prenumele autoarei volumului pentru copii „Nică fără frică" — Trecut cu mult de tinerețe (fig.) ; 7. Renumit pictor român, autorul tabloului „Mama cu fetița" — Primul număr — De ce ! ; 8. Tună ! — Se întoarce ! — Măsură de capacitate la chinezi ; 9. Sau — Fiul lui Jupiter, frate geamăn cu Pollux ; 10. Joc... cu pietre — Atribut al acelor tineri, care se remarcă prin cutezanța și vitejia faptelor sale ; 11. Autorul povestirii „Fîntîna tinereții".

VERTICAL : 1. Îndrumă pașii tineretului în viață spre țeluri nobile ; 2. Capul lui Hebe, zeița tinereții ! — Din primăvara vieții (fig.) — „M-am făcut băiat...", se intitulează cartea lui Nicuță Tănase ; 3. Floare care în mitologia elină simbolizează primăvara și tinerețea — Marcă de mașini ; 4. Tînără, inginer, personaj din romanul „Lumină stelară" de I. Efremov. — Fetele... din tinerețe ! — Diftong ; 5. Poet sovietic, autorul poeziei „Anii mei cei tineri" — Începe școala ! ; 6. Șantierul de construcții montaje (abr.) — Ori — Vulcan în Japonia ; 7. Tineret (fig.) — Scriitor sovietic, autorul romanului pentru copii și tineret „Vitea Maleev la școală și acasă" ; 8. Nu-i cuminte — Pronume ; 9. Pătrat agrar — E cu... minte ! — Poet român, autorul romanului „Tinerețe" ; 10. Scriitor român, autorul romanului pentru tineret „Toate pînzele sus" (2 cuv.) 11. Luceafărul poeziei românești, autorul sonetului „Ai noștri tineri" — Negație.

Cornel M. DUMITRESCU

CUVINTE RARE : CUN. UNO, TOO, IMS, ASO.

CINEGETICĂ

ORIZONTAL: 1) Poet epic grec, autorul epopeii „Războiul broaștelor cu șoarecii" și a poemului „Iliada" — A răni vînatul ; 2) A realizat o interesantă incursiune în istoria cinegeticii printr-un „Fals tratat de vînătoare" — Cap de ibis ! ; 3) Vînat de iarnă (pl.) — Peste măsură ; 4) Case ! — Coadă de lișiță ! — Localitate în Nigeria ; 5) Prefix pentru păsări domestice — Vultur ocrotit de lege, în țara noastră ; 6) Roman Ion — Muniție pentru vînătoare ; 7) Mamifer din delta și bălțile Dunării, vînat pentru blana sa prețioasă (pl.) — Șir ; 8) Piatră fină decorativă — Bună de povești... vînătorești — Mioriță ; 9) Radical organic — O specie de nurcă ; 10) Se joacă pe scenă — Poet român, autorul poemului „Moartea căprioarei" ; 11) A vîna ilegal — Aria lebedelor.

VERTICAL: 1) Specie de vultur pleșuv — Vînat de elită al Carpaților ; 2) Cîntece de slavă — I s-a dus vestea că ar fi bun de povești... cinegetice ; 3) Buldogi — Modestă ; 4) Orășel în R. P. Chineză — Creier din Banat ; 5) Populație din Etiopia — Stă la pat bolnav — Locul din față ! ; 6) Pasăre călătoare, vînată pentru carnea sa foarte gustoasă (pl.) — În banane ! ; 7) Cap de acvilă ! — Abreviație militară — Ține de cald, iarna ; 8) Mamifer din familia canidelor, vînat în mod organizat pentru distrugerea lui — Meșteri în metale prețioase ; 9) Bine neteziți — În jos pe Tisa ! ; 10) Pasăre răpitoare de noapte — Cîine de vînătoare ; 11) Scriitor norvegian, autorul piesei „Rața sălbatică" — Zeița vînătorii la romani, protectoarea animalelor.

ION CRĂCEA

CUVINTE RARE: IFE, ETIL, EBUE, CREL, RER, AGT, ENOT.

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

LIGAMENTE
(Surprize)

ORIZONTAL : *Amor — Șirete — Vinate — Amar — Aton — Cămară — Rărită — Ana — A — Atena — Ani — AT — IT — Știe — Tren — Alee — R — EC — AP — UC — AB — Rai — Apărută — Ester — Tenor — Nimici — Tele.*

CU PENELUL ȘI SEVALETUL

ORIZONTAL : *Fresca — Baba — Reni — Tizian — Anemone — Art — Nasos — RI — BI — TS — Nev — Laic — Ata — Tonitza — Era — Sarto — Greco — Gaina — OE — Ulei — L — M Y — Stal — Fata — Acuarela — IN.*

JOCURI DISTRACTIVE

DESENUL ASCUNS

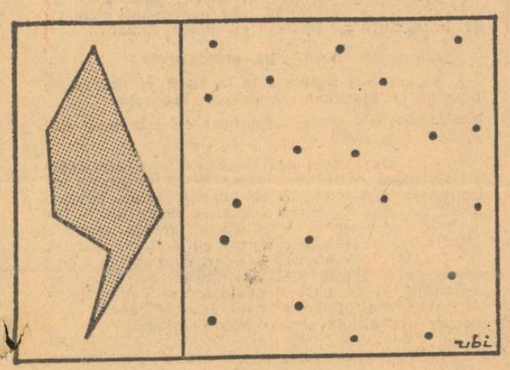

Uniți șase puncte aflate în partea dreaptă, astfel încît să reproduceți exact desenul aflat în stînga (bineînțeles nu în aceeași poziție)

(Soluția în numărul viitor)

ÎNCEPÎND DE ASTĂZI ÎN FIECARE SÎMBĂTĂ

„FLACĂRA"

într-o formulă nouă,

Redactor șef : Adrian Păunescu,

oferă cititorilor săi, săptămînal, rubricile :

- «Flacăra» la dispoziția dumneavoastră
- Lupta cu timpul
- Prezentul social
- Sub semnul urgenței
- Pagini de film, teatru, muzică ușoară și televiziune
- Ultima oră științifică
- Realitatea
- Confidențial
- Reportaj senzațional
- Sport
- Procese rejudecate
- Războiul sănătății
- Universul
- Condiția femeii
- Varietăți
- Umor
- Dosarul revistei «Flacăra»
- Viața literară
- Vorbiți și scrieți românește

(5051 A)

SOSIRE

MĂ GRĂBESC SĂ AJUNG CÎT MAI REPEDE LA TÎRGUL DE IARNĂ CARE ȚINE NUMAI PÎNĂ LA 25 FEBRUARIE, SĂ-MI PROCUR PRODUSE DE SEZON CU MARI REDUCERI DE PREȚURI (10%—25%) !

— confecții (paltoane, pardesie, fuste)
— încălțăminte (cizme, ghete)
— galanterie (fulare, baticuri)
— marochinărie (mănuși de piele)

Multe dintre aceste articole se vînd și cu plata în rate.

CÎTE CEVA DESPRE APĂRAREA ECHIPEI

de Valeriu MIRONESCU

Poate că mai sînt unii oameni care nu înțeleg cît de greu e momentul realcătuirii formației reprezentative sub o nouă conducere tehnică. Poate că nu s-a înțeles de la bun început cît de critică era situația echipei cînd s-au hotărît schimbările. Și asta nu numai ca joc — activitatea în teren fiind la urma urmei o expresie a stării fotbalistice — ci, mai ales, disciplinar și ca mentalitate. Intervenția devenise obligatorie, după cum, tot în mod obligator odată numită o nouă conducere tehnică, sarcinile educative și ale reintroducerii disciplinei sportive se așezau pe primul plan al activității antrenorilor. Era și este de deplin evident că fără insuflarea unei mentalități sportive demne de un lot reprezentativ, întreaga muncă tehnică — selecție, instruire, alcătuire a formației — nu va fi încununată de succes.

Atît procesul educativ cît și cel de natură tehnică presupun, în desfășurarea lor concomitentă, eforturi în timp. Adică, nu se împlinesc cît ai bate din palme. Aceasta cu atît mai mult cu cît noii antrenori, prin felul răspunderii lor de pînă atunci, nu cunoșteau majoritatea jucătorilor decît din două meciuri pe an!

Aduc elementele acestea în discuție cu amatorii de fotbal, fiindcă bănuiesc că lor le repugnă ceea ce îmi displace și mie, tot ca amator de fotbal. Adică, nu-mi place ca oamenii să fie măsurați unii cu metrul alții cu centimetrul, sau, cum scriam de curînd, să fii mumă pentru unii și ciumă pentru alții. Or, un asemenea tratament discriminator este aplicat de critica față de Valentin Stănescu. Aștept și eu, așteptăm cu toții, interesul nostru e perfect îndreptățit, să vedem ce va face antrenorul și care vor fi roadele muncii lui la echipă. Un minimum de obiectivitate sportivă ne impune însă absența părerilor și a concluziilor preconcepute. Impune un pic de răbdare și o acumulare de fapte semnificative. Dacă atitudinea corectă a amatorului de fotbal e astfel definitivă, atunci întreb pentru ce și de unde provine acel șir lung de nedumeriri lăsat de crelonul cuiva pe hîrtie? Respectivul, chiar nu știe că noul antrenor a avut lotul în mînă exact o singură săptămînă, înainte de a pleca în turneu? Respectivul știe asta, dar se face că plouă, din cauză că e tot aceeași persoană care, vreme de cinci ani de zile, față de alt antrenor, n-a avut vreo vorbuliță critică! Vreme de cinci ani, nici o nedumerire — într-o săptămînă, o groază de nedumeriri! Iată o expresie crasă de tratament discriminator față de tehnicieni. Și, în definitiv, chiar să nu-și dea seama respectivul ce fel de efect are gazul pe care-l toarnă tocmai acum peste foc?

Cele ce se întîmplă în prezent cu formația pe parcursul turneului — încercările unor noi jucători sau modificări de posturi și de roluri pentru alții mai vechi — nu sînt fapte neașteptate pentru cine s-a situat în apropierea lotului, pe timpul săptămînii de pregătire în comun de la Snagov. O listă lungă de chestiuni de ordin tehnic, cu semne de întrebare mai pronunțate sau mai mici, se afla în fața tehnicienilor. În cîteva cazuri, soluționarea începuse încă de la antrenamentele și meciurile din țară. Lista îi va avea în cap chiar pe portari. De pildă, cu privire la Răducanu se puneau sarcini numeroase și diverse, începînd cu refacerea elementarei prize la balon și pînă la dobîndirea de către portar a unei greutăți fizice normale. Corectarea prizei în diferitele situații și corectarea defectelor în plonjarea după minge au însemnat multe ore de lucru anevoios, însă Răducanu, contrar aparențelor determinate de unele defecte, este, spre lauda lui, un tip ce se supune fără să clipească antrenamentelor. Mai dificil stau lucrurile cu scăderea în greutate, silueta nefiind ceva frivol ci o calitate indispensabilă portarului echipei naționale. În ideea lui V. Stănescu, portarul trebuie adus în situația de formă care să-i permită să culeagă orice minge înaltă, în orice punct al careului. Lucru pe deplin posibil la gabaritul lui Răducanu, dar numai în condițiile greutății normale. Altfel, cînd ești prea greu, scad detenta și reflexele, intervin ratările de interceptare a balonului, pînă la urmă, portarul rămîne fixat pe linie: lasă să greșească fundașii. Astea, le-am cam văzut în ultimii ani, bănuiesc că nu le vom vedea de-acum încolo.

Totuși, apărarea porții, cu toate complicațiile ei, este partea cea mai puțin complicată din sectorul apărării imediate. Problema fundașilor centrali, ca și aceea a virfurilor de atac, sînt treburile cele mai dificile ale viitoarei formații reprezentative. E posibil ca nominalizarea fundașilor centrali să nu fie definitiv rezolvată cu ocazia prezentului turneu. Ceea ce pare mai apropiat de adevărul momentului e retragerea lui Dinu ca stoper sau ca fundaș „liber". Eu aș zice ca „liber", fiindcă însuși Dinu spunea ceva despre modelul Beckenbauer și cred că de pe acest post și-ar putea valorifica și indicațiile ofensive în perioadele tactice adecvate. Sigur, Dinu prin aptitudini, în special, prin temperament, e half, dar nu cred că timpul foarte scurt va permite alte improvizații în centrul apărării...

Pentru astăzi, să ne oprim aici, deși n-am încheiat măcar discuția despre primul compartiment al echipei.

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

Program atractiv la sala din Ștefan cel Mare • Foreman nu-și mai găsește adversari?!... • Păreri și... păreri despre Frazier.

• **ÎNTÎLNIRE** cu Valeriu Buzea, președintele clubului „Dinamo" care ne spune printre altele: „Vom acorda o și mai mare importanță secției de box din cadrul clubului. Plănuim ca în decurs de un an să dispunem la fiecare categorie de cîte trei pugiliști. De asemenea, intenționăm să refacem secția de box a clubului Dinamo Craiova unde ar urma ca prim antrenor să fie numit fostul internațional Ion Olteanu. În afara juniorilor noștri, care sînt pregătiți de V. Mariuțan și I. Monea vom recruta elemente tinere și de la școala sportivă nr. 3 „Energia", care s-a mutat în sala noastră. Aceste elemente se pregătesc în comun cu boxerii dinamoviști, oferindu-li-se și lor aceleași condiții de antrenament. Vom organiza în fiecare săptămînă, miercurea, o gală de box în sala din șos. Ștefan cel Mare cu „capete de afiș". În acest sens am început tratativele cu federațiile de specialitate din U.R.S.S., Polonia, Ungaria și alte țări pentru a programa și meciuri internaționale".

• **GENE TUNNEY**, celebrul pugilist american, fost campion al lumii, învingătorul lui Jack Dempsey, a arătat motivul pentru care Frazier a pierdut titlul în fața lui Foreman. Iată ce a declarat el: **Frazier nu a dus o viață sportivă** preferînd, în loc să se antreneze, să facă pe dirijorul unei orchestre de jaz și să piardă multe nopți în barurile din Las Vegas. Pe vremea noastră, a lui Dempsey, Grebb sau Carpantier, nu ne permiteam nici o petrecere, dar să mai pierdem și o noapte".

• **ING. GH. ROSSLER** de la Proiect București ne scrie printre altele: „După părerea mea Frazier n-a mai fost lucid încă din primul minut cînd a acuzat un croșeu upercutat la bărbie. Din acel moment el a fost un puncingbal în fața lui Foreman". Gh. Rossler, a fost cu ani în urmă un semigreu de talent evoluînd sub culorile clubului Progresul București.

• **ÎNTR-O DECLARAȚIE** făcută reprezentanților presei internaționale, Dick Saddler antrenorul campionului lumii George Foreman a arătat că nu a primit încă nici o ofertă serioasă din partea unui manager, astfel că elevul său va șoma. Se pare că aici Jimmy Ellis nu acceptă să semneze contractele meciului inițial programat pentru 19 martie. Să le fie oare frică șalangerilor de pumnul lui Foreman sau este vorba de altceva?

• **„MIJLOCIUL"** francez Max Cohen l-a făcut ko pe argentineanul Chirino, unul dintre puținii învingători ai lui Benvenutti. Ca urmare a acestui senzațional succes, francezul se va întîlni la 5 martie la Paris cu celebrul Griffith.

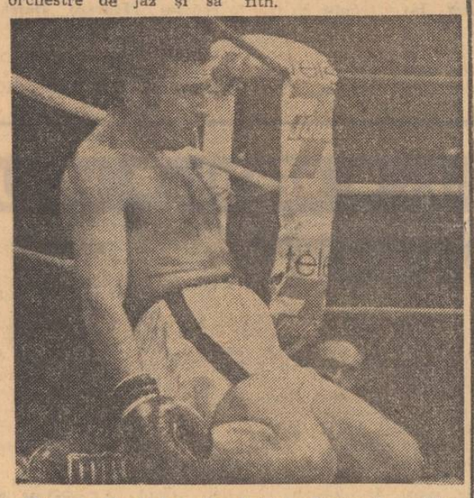

Chirino făcut ko de Cohen. Curioasă poziție de... out

CORESPONDENȚĂ TELEFONICĂ SPECIALĂ

CU FOTBALIȘTII ROMÂNI ÎN SPANIA

• Ce se desprinde după cel de al doilea joc al tricolorilor
• Mircea Lucescu și mica lui dramă

Am traversat a doua săptămînă, din cele aproape trei, cîte însumează prima campanie de pregătire a lotului de fotbal. Nimes-ul, orașul în care fotbaliștii români și-au început turneul, a rămas undeva departe. „Trans-Europe Express", unul dintre cele mai elegante și mai rapide trenuri de pe continentul nostru, ne-a adus într-o frumoasă seară de primăvară în Spania, la Barcelona, pe malurile Mării Mediterane. Privit de sus, de pe Montjuich, loc de promenadă și de distracții, orașul Barcelona îți oferă imaginea unui imens amfiteatru deschis spre mare. Ramblasurile sale, largi bulevarde, sînt celebre prin construcția lor arhitectonică. La capătul lor, în fața portului, se află monumentul lui Cristofor Columb, în vasta piață „Puerta de la Paz" („Poarta păcii") iar la cîteva zeci de metri, ancorată în port, se poate vizita corabia, reconstituită pînă în cele mai mici amănunte, cu care Columb a descoperit America. Comparată cu imensele vapoare ce pot fi văzute zilnic venind și ieșind din portul Barcelonei, micuța corabie din lemn pare o nevinovată jucărie pentru copii.

Timpul petrecut aici a fost pentru noi prea scurt pentru a putea vedea tot ceea ce orașul este capabil să ofere vizitatorilor săi. Între un antrenament și altul, scopul principal al venirii fotbaliștilor noștri aici, am putut vedea totuși cîte ceva din acest oraș care datorită așezării sale geografice stîrnește invidia multora dintre orașele spaniole. La fel cum și fotbalul de aici este în prezent mult invidiat de alte cluburi spaniole pentru că F. C. Barcelona și Espanol dețin pentru prima oară în istoria campionatului spaniol primele două locuri în clasament.

Ce a însemnat acest al doilea meci al echipei noastre, ce concluzii au tras antrenorii după partidele de la Nimes și Barcelona și după zilele de antrenament făcut în Franța și Spania? Să-i ascultăm pe Valentin Stănescu:

— **Sînt ceva mai mulțumit acum, după partida de la Barcelona, de jucătorii pe care îi am în lot. Sînt mulțumit în primul rînd pentru că nu mai sînt refractari la efort, înțelegînd și ei că azi nu se poate face nimic decît printr-o muncă foarte susținută, zi de zi, oră de oră. Sîntem mulțumiți de evoluția jucătorilor tineri: Beldeanu, Troi și chiar Sameș. Sperăm că la sfîrșitul turneului să avem definitivate cîteva posturi fixe. Și, mă gîndesc printre alții la Răducanu, Dinu, Dumitru, Dobrin, Beldeanu, Dumitrache și Troi. Anumite posturi din echipă sînt deocamdată descoperite, dar va trebui să mai treacă ceva timp pînă să rezolvăm aceste deficiențe. Din păcate, nu avem de unde alege. Dar, cert este că trebuie să ne aruncăm privirile mai atent spre tînăra generație.**

Pe Mircea Lucescu l-am găsit în holul hotelului „Contado", în ziua meciului de la Barcelona. Citea un ziar care publicase un interviu cu el. Privind titlul („Mircea Lucescu, un jucător de clasă mondială"), un zîmbet trist i-a apărut pe buze. A doua zi urma să părăsească lotul pentru a se reîntoarce acasă.

— Ce simți, Mircea, în aceste clipe?

— **O imensă amărăciune. De șapte ani sînt la echipa națională. Am fost selecționat de 42 de ori. Acum nu este ușor să părăsești lotul. Sînt nevoit să o fac însă. Recidentîndu-mă trebuie să renunț. Mă întorc acasă: am nevoie de odihnă și tratament.**

— Crezi că acest accident marchează plecarea ta definitivă din echipa națională?

— **Nu, nu cred. Nu vreau să părăsesc echipa pe scara de serviciu. Înțeleg că lotul are nevoie de noi generații, așa este firesc să se întîmple, dar eu am convingerea că mai pot reveni în lot. Trebuie să revin, să joc și abia apoi să îl părăsesc, frumos, așa cum am și intrat în el. Mă gîndesc totuși că în curînd va trebui să las locul altora și acest lucru mă întristează foarte mult.**

— Cine crezi că ar putea să te înlocuiască?

— **Troi și Marcu sînt, după părerea mea, cei mai indicați. Ei se adaptează foarte bine concepției de joc pe care o preconizează noua conducere tehnică a echipei. Amîndoi mai au însă mult de învățat. Dar eu sînt convins că vor învăța, așa cum am învățat și noi, cei care am dus fotbalul românesc pe anumite culmi. Pentru că, orice început de drum este greu. Ei sînt lipsiți acum de experiența internațională. Dar asta se cîștigă cu timpul, mai ales dacă vor înțelege că a juca în echipa națională este un lucru foarte frumos.**

Ion BOCIOACĂ

Actualitatea în tenis

CE VALOARE AU TURNEELE ACTUALE ȘI DIN CE CATEGORIE FAC PARTE

În ultima vreme am primit numeroase scrisori în care am fost solicitați să lămurim „problema încîlcită a turneelor de tenis. În prezent sînt atît de multe, unele în America, altele în Europa, încît nu mai știi care sînt ale «Marelui premiu». „Smith în care joacă?".

Prin semnarea acordului cu o viabilitate de opt ani, Hunt, omul care a vrut să cumpere tenisul cu jucători și federații, a recunoscut F.I.L.T. ca unicul organ care conduce atît tenisul pendinte de federațiile naționale, cît și pe cel profesionist. Marele ambițios de altădată nu este astăzi decît un organizator de turnee, ambiția sa restrîngîndu-se doar de a face din ferma sa de la Lakeway, un orășel al tenisului (în parte a reușit), lar din Dallas un renumit centru al tenisului internațional. În fața afișării acestor idei „pacifiste", F.I.L.T. i-a dat dreptul acestui promotor, să organizeze în perioada 15 ianuarie — 13 mai 1973 circuitul W.C.T. „Open" numit și „Campionatul lumii", la care au fost invitați inițial 64 de jucători repartizați în două grupe, fiecare cu cîte un itinerar de 11 turnee. În grupa A întîlnim printre alții pe Laver, Smith (precizăm în postură de invitat), Drysdale, Richey, Pilici, Lutz și Hewitt. La B putem cita pe Rosewall, Okker, Ashe, Riessen, Kodeș și Gorman. La data cînd apar rîndurile noastre, la Paris, se desfășoară ultimul turneu european al „Campionatului lumii". grupa B. După Colonia (19—21. II), jucătorii din această grupă vor face cale întoarsă. Iată în continuare calendarul competiției circuit W.C.T.: 26. II—4. III: Chicago (B); 19—25. III: Atlanta (A), Washington (B); 26. III—1. IV: St. Louis (A), Vancouver (B); 2—8 IV: Monaco (A), Houston (B); 9—15 IV: Bruxelles (A), Cleveland (B); 16—22 IV: Johannesburg (A), Charlotte (B); 23—29. IV: Goteborg (A), Denver (B). După un turneu la Montreal, rezervat probei de dublu, cu participarea jucătorilor din ambele grupe (30. IV—6. V), între 9 și 13 mai va avea loc la Dallas finala „Campionatului lumii".

Cu aceasta jucătorii considerați profesioniști sînt dezlegați de orice obligație față de Hunt, ei putînd participa la competiția circuit a F.I.L.T. „Marele premiu", care, după cele două turnee de la începutul sezonului, campionatele Australiei și ale Noii Zeelande, va fi reluată în prima săptămînă a lunii mai, cu turneul de la Bournemouth. O serie de jucători, ca Ilie Năstase, Ion Țiriac, Newcombe, Gimeno, Orantes, Graebner, Gonzales, Panata, au refuzat să participe la „Campionatul lumii" (cu prezență obligatorie la toate cele 11 turnee), optînd pentru circuitul Indor din America, în curs de desfășurare care nu are nimic comun cu circuitul „Marele premiu". Deoarece spațiul nu ne îngăduie să vorbim despre acest circuit, asupra lui vom reveni.

Paul CERNESCU

Theodor Ghițescu a obținut o normă de mare maestru!

...Un restaurant neobișnuit. În loc de orchestră, consumatorii au la dispoziție televizoare legate de o instalație T.V. cu circuit închis. Principalul „solist" al programului — un maestru de șah, care, timp de cinci ore, comentează fără întrerupere partidele din primele turnee de la „Furnalele înalte din Hoogoven".

...O sală imensă, împînzită cu mese de șah. Foarte mulți maeștri tineri, iau parte la turnee. Mulți sînt veniți din străinătate, cu speranța de a cîștiga și de a obține dreptul de a juca la anul într-un turneu de categorie superioară. În total, sînt peste 700 de concurenți...

Am redat mai sus doar două din momentele mai interesante ale recentului festival olandez de la Wijk aan Zee, reținute dintr-o convorbire cu Theodor Ghițescu. Cel mai important aspect al participării jucătorului nostru la turneul organizat de compania siderurgică olandeză „Furnalele înalte de la Hoogoven" a fost însă dublul său succes sportiv: cîștigarea turneului de maeștri — la egalitate de puncte cu Quinteros, învingătorul zonalului latino-american — și dobîndirea unei norme de mare maestru!

— Cum a decurs întrecerea? Care au fost momentele cheie ale concursului?

— **În primele patru partide am remizat cu Sax, Reicher, am cîștigat la Nijdam și din nou remiză cu Van Scheltinga. Mi-am dat seama că dacă vreau să cîștig turneul și să obțin norma de m.m. este nevoie să forțez ritmul. Așa am și făcut și în următoarele trei partide am cîștigat la Bednarski, Markland și Quinteros. Deci, 5,5 puncte din șapte. Mă aflam în frunte. O remiză cu F. Portish (fratele mai tînăr și foarte talentat al marelui maestru L. Portish), o victorie la Antunac, egalitate cu Adorjan, cîștig cu Kuraiza. Aveam scor bun, mă distanțam. În runda a 12-a m-am poticnit însă — și am pierdut la Gerusel. Am cîștigat apoi la Kushnir și mai aveam nevoie, în ultimele două runde, de un punct pentru a obține norma. Primul adversar Hecht, concura și el atît pentru primul loc cît și la obținerea normei. El avea albele. A fost o partidă foarte grea, a durat șapte ore. Remiză. Mă aflam pe primul loc cu jumătate punct avans înaintea lui Quinteros. Jucam cu penultimul clasat Weide și îmi mai era necesară o remiză pentru normă. După consultări cu Sergiu Samarian am ajuns la concluzia că mai bine să împart primul loc în turneu decît să risc să nu obțin jumătatea de punct. Cînd i-am propus lui Weide remiza, după mutarea a 15-a, a acceptat imediat. Aveam norma! Cîștigînd, Quinteros m-a ajuns pe primul loc. Dar eu am avut un Sonneborn mai bun. Amîndoi am fost invitați la turneul marilor maeștri de la viitorul festival... Pentru a cîștiga titlul, este nevoie acum să mai obțin de două ori norma de mare maestru în următorii trei ani.**

U. VĂLUREANU

ȘAH

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

G. MOSARI, jurist, Bacău: „Se știe că noaptea e un sfetnic bun, așa că, într-o noapte, cu ocazia unui vis, s-a constituit un colectiv de sprijin al lui Valentin Stănescu. Erau acolo și scriitori, și ziariști, și diferite alte persoane printre care subsemnatul, ca unul din reprezentanții provinciei.

După ce am apreciat cu toții meritele lui Angelo Niculescu, cărula federația i-a strîns mîna pentru activitatea depusă și... i-a comunicat destituirea, am trecut la dezbaterei pe marginea lotului echipei naționale. Valentin Stănescu ne-a informat că a selecționat 25 de jucători, din care rămîn 18 și joacă 11, eventual 13, căutînd să introducă în lot atît fotbaliști cu experiență, cît și tinere talente.

„Foarte bine — a zis Adrian Păunescu — mă bucur că națională a început pe mina unui antrenor despre care eu întrebam acum cîteva luni în „România liberă", ce caută la Steaua?"

„Antrenor nou am cerut de mult — preciza nea Jenică Barbu — dar nu-mi place lotul. Eu credeam că se va alcătui o echipă tînără, care să joace un fotbal modern. Gata cu temporizarea, na-ți-o ție, dămi-o mie, cu pase pe 30 de centimetri. Vrem pase de 30 metri în adîncime. Ce ne facem cu Sătmăreanu, cu cărăușul Radu Nunweiller? Vrem tinerețe!".

„Tinerețe, tinerețe, dar fără Dobrin?" — sări Valeriu Mironescu.

„Dobrin a fost criticat pentru viață nesportivă" — se auzi o voce timidă din fundul sălii. Dar nici Mironescu nu se lasă: „Dobrin beat e mai bun ca oricare altul treaz!"

Față de acest incident, găsi cu cale să intervină Ioan Chirilă: „Cred că o națională se constituie avînd mereu în minte exemplele. Ce fac vestgermanii, campionii Europei? Ce fac, domnilor, elevii lui Alf Ramsey? Dar brazilienii? Pentru că, orice s-ar spune, cu elemente consacrate sau nu, o națională fără băieții Rapidului..."

La acest punct n-a mai răbdat Belphegor: „Băieții Rapidului? Dar ce, Progresul n-are oameni? Pe Dr. Staicovici cresc talentele și alte echipe le adună! Să alcătuim națională cu progresiști!"

„Văd că pierdeți timpul cu formația — interveni Teodor Mazilu — fără să discutați și stilul de joc al noului lot, care de fapt este cel vechi, la care se adaugă cîțiva tineri, care de fapt făceau parte din echipa de tineret, deci, cum s-ar spune, nimic nou sub soare... Problema e, acceptăm temporizarea, sau cum zice Teașcă, trebuie jucat colectiv — constructiv — ofensiv — defensiv?".

„Cred că trebuie jucat cum ni se potrivește — am îndrăznit eu — dar cu Dembrovschi în echipă".

Atunci au răsunat mai multe glasuri în cor:

„Fugi de aici cu statuia ta mexicană!"

Am fugit. Nu știu ce s-a discutat mai departe.

Pe drum l-am întîlnit pe Ion Băieșu. I-am povestit cele de mai sus. A zîmbit: „De ce-mi spui mie? Nu răspund de propunerea dumitale pătrată. Eu răspund de poșta rotundă".

Să nu uit. „Sportul" scrie: Valentin Stănescu a spus că va ține seama de sugestiile ce se vor încadra în intențiile sale, dar... roagă să fie lăsat să muncească în liniște.

Așadar... liniște! Să-i acordăm o pauză de lucru noului antrenor și să-i dorim succes, în folosul echipei naționale!

Visul dv. nu e periculos, deocamdată. Să se ferească dumnezeu de coșmaruri!

A.C. LEMNARU, Mediaș: „Într-un număr trecut al „Magazinului", D. Cristian a spus într-un mod cît se poate de sănătos părerea sa și a altor spectatori, care văd o disproporție între felul cum în mod exagerat se încurajează sportul, în detrimentul culturii în general. Evident, nu-i aprob părerea că sportivii ar fi fără cultură, mai ales cînd ne referim la echipe ca „U" Cluj, „U" Craiova sau Politehnica. Aș vrea să mă refer însă la atceva și anume la spectatorii bădărani, la manifestațiile sălbatice, vecine cu vandalismul, pe care le fac unii în favoarea echipei lor, folosind clopote, sirene, petarde, fluierături. Începînd din primăvară ar trebui să fie luate măsuri și în această direcție și să fie puse pe stadioane afișe ca: „Păstrați liniștea", „E interzis a fluiera sau suna talange", „Respectați pe oaspeți", „Gălăgioșii se vor pedepsi". Să fie și pe stadioane tăcere ca la teatru, film sau, cum se spune, o tăcere de biserică. Veți spune: totuși, o încurajare trebuie. Da, admitem: atunci cînd un jucător se manifestă într-un mod ales să fie încurajat prin aplauze, indiferent de la ce echipă este. Știți dumneavoastră că au fost cazuri cînd un oaspete care, ori de cîte ori lovea mingea se urla asupra lui, a fost descurajat în așa măsură că n-a mai putut juca? Vor zice alții: dar așa se încurajează sportul și în alte țări. Foarte rău! De ce să nu dăm noi un semnal în lumea mondială a sportului prin curmarea încurajărilor gălăgioase? Va veni oare timpul cînd și pe stadioane se va auzi musca?"

Incep prin a vă răspunde la ultima întrebare: timpul la care vă referiți nu numai că va veni, dar a și sosit. Amintiți-vă, cînd la care Răducanu a trimis mingea la un oarecare adversar, într-un oarecare meci internațional, iar adversarul respectiv a introdus-o brusc în poarta noastră. Puteți spune că nu s-a auzit atunci musca pe stadion? Aș putea spune, fără să exagerez cîtuși de puțin, că se auzea chiar cum crește gazonul pe teren.

Dar să nu ne încurcăm în exemple și să abordăm problema în miezul ei. Nu, nu cred că ar fi bine ca pe stadioane să fie liniște ca la biserică sau ca la teatru. Evident, asta nu înseamnă că pledez în favoarea zgomotelor infernale, asteniante și a manifestărilor huliganice. Totuși, pe stadion e nevoie de ceea ce numim atmosferă, de o anumită umbianță sonoră. Am pentru aceasta două argumente puternice:

1. dacă nu vorbim noi, spectatorii, există riscul să fie prea multă liniște și să auzim astfel ceea ce vorbesc jucătorii între ei, lucru care n-ar fi tocmai plăcut pentru nici una din părți;

2. o mare parte dintre spectatori vin pe stadion anume pentru a avea posibilitatea să urle în aer liber. Ținînd seama că natura i-a dăruit omului coardele vocale special în acest scop, că acasă sau la servici nu le poate folosi la întreaga lor capacitate, stadionul îi oferă cadrul cel mai potrivit pentru descărcarea unei energii care, în caz de nefolosire, se poate răzvrăti. Concluzia mea este, deci, aceasta: lăsați spectatorii să strige!

BĂZĂVAN ION, sat Basarabi, județul Olt: „V-aș ruga dacă se poate să-mi răspundeți la cîteva întrebări:

1. Care este părerea dv. în legătură cu calificarea României la campionatul mondial din '74?
2. Ce echipă din țara noastră simpatizați?
3. Dv., cînd erați tînăr sau în anii copilăriei, jucați fotbal?"

Răspunsurile mele sînt următoarele:

1. Nu am nici o părere în legătură cu calificarea noastră la München. Am doar speranțe.

2. Echipa pe care o simpatizez cel mai mult este echipa națională.

3. Cînd eram copil sau tînăr (de fapt, nici acum nu sînt prea bătrîn) am jucat fotbal în echipa reprezentativă a străzii Zefirului din Buzău, iar mai tîrziu în echipa ziarului „Scînteia tineretului" (îmi amintesc că, într-un meci oficial, echipa ziarului „Apărarea patriei" ne-a învins cu modestul scor de 17—1!) Mă veți întreba, desigur, cum jucam: bine sau rău? Nici una, nici alta. Jucam pur și simplu mizerabil. Foștii mei colegi de echipă Fănuș Neagu și Teodor Mazilu jucau la fel. Dovadă că toți trei ne-am apucat să scrim despre fotbal.

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 18 februarie

1. BOLOGNA—TERNANA. Gazdele au șansa de a obține cele două puncte. Pe terenul propriu pierd foarte greu. Deci 1.

2. CAGLIARI—INTER. Greu pentru echipa lui Mazzola să cîștige în fața gazdelor care se află într-o accentuată revenire de formă. Și totuși nu excludem și X-ul.

3. LAZIO—LANEROSSI. Nici o înfrîngere pe teren propriu. Iată palmaresul echipei Lazio. Credem că la acest palmares se va adăuga încă o victorie.

4. MILAN—JUVENTUS. Derbiul-derbiurilor. Primele două clasate, ambele cu cîte 27 puncte, vor încrucișa spadele pe „San Siro". Teoretic șansele sînt de partea milanezilor. Credem că la acest meci toate variantele trebuie să figureze pe buletin.

5. NAPOLI—ROMA. Echipe clasate pe locurile 9 (Roma) și 11 (Napoli), la un punct diferență. Terenul propriu acordă o mai mare șansă gazdelor.

6. SAMPDORIA—PALERMO. Derbiul locurilor 15 și 16. Echipa gazdă are o unică șansă de a se distanța de deținătoarea „lanternei". Credem că o va fructifica deplin.

7. TORINO—FIORENTINA. Toate calculele indică echipa gazdă favorită. Noi sîntem și pentru un X de siguranță.

8. VERONA—ATALANTA. La fel ca mai sus se prezintă situația și în acest meci unde echipa gazdă nu poate scăpa cele două puncte.

9. BRINDISI—REGGINA. Două echipe din mijlocul clasamentului categoriei B, ambele cu cîte 20 de puncte. Un egal ar împăca ambele tabere.

10. CATANIA—ASCOLI. Echipa gazdă dorește să nu piardă contactul cu plutonul fruntaș. Credem că va reuși în meciul cu Ascoli.

11. CATANZARO—BARI. Aceeași situație întîlnim și în această partidă unde, de asemenea, indicăm favorită echipa gazdă.

12. MANTOVA—COMO. „Lanterna" întîlnește acasă o echipă situată în partea superioară a clasamentului. Deci pusă la adăpost de emoții. În această situație gazdelor nu le va fi greu să obțină cele două puncte.

13. REGGIANA—GENOA. Locul 1 se deplasează la echipa clasată pe locul 13. Ce va ieși? 1 sau X.

Cu și fără... crampoane

DISCUȚIE LA MANTINELĂ

de Eftimie IONESCU

Am ales acest moment al întîlnirii cu hocheiul pentru că sîmbăta trecută s-a încheiat o perioadă distinctă a activității lui — proba internă nr. 1, campionatul — iar de acum jucătorii de frunte se concentrează asupra campionatului mondial. (Austria va găzdui la sfîrșitul lui martie competiția supremă). Pînă atunci, meciuri, trialuri, enigme de formație de rezolvat și cîte și mai cîte. Am selecționat pentru dv., drept ghid al subiectului, pe Mihai Flamaropol, antrenorul echipei naționale și al deținătoarei titlului, Dinamo București. Mișu Flamaropol e la direcția tehnică a selecționatei de două decenii! Cu o scurtă perioadă de excepție (1968—1970) el a condus, de pe banca suferinței și a neîntreruptelor decizii, șansele naționale din 1953 și pînă acum. Flamaropol e unul dintre ultimii reprezentanți ai acelor polisportivi care reușeau să se impună pe mai multe planuri; mai cu seamă în funcție de sezoane. Cele mai dese simbioze, acești neobosiți campioni ai arenelor le realizau între hochei pe gheață și un sport de vară. Așa s-a născut grupul fotbaliștilor-hocheiști, cu Flamaropol, Frații Incze, Tiron (actualul antrenor-secund al reprezentativei), ca exponenți.

Sigur că l-am întrebat pe Mihai Flamaropol, internațional de renume în fotbal și titular de bază al Petrolului, de ce a optat pentru hochei și nu pentru crampoane?

— *Cred că întîmplarea care a jucat un rol decisiv în destinul meu a fost mutarea Petrolului la Ploiești. Eu n-am putut pleca cu echipa de fotbal, am trecut la Steaua — care avea și o secție de hochei — acolo am făcut amîndouă sporturile mele dragi și, alt moment decisiv, mi s-a încredințat direcția tehnică a formației de hochei. Atunci s-a produs ruptura de fotbal, pe care îl iubesc însă și acum cu aceeași patimă ca în anii cînd făceam pereche în linia de mijloc a Petrolului cu Pepelea.*

Se ivea prilejul unei evadări în lumea fotbalului. Dar pe mine mă interesa cu totul altceva. Doream să știu cînd se va bucura hocheiul de efectele directe ale apariției patinoarelor artificiale, ajunse astăzi la optimista cifră de 10.

— *Hocheiul de performanță a evoluat fantastic în ultima perioadă de timp și fără o pregătire de cel puțin 7—8 luni pe an, nu contezi. De aceea echipa națională e alcătuită astăzi în majoritate din bucureșteni. Patinoarul din Capitală e cel mai vechi, a fost primul acoperit și generațiile lui sînt astăzi pe gheață. Cred că în curînd vor apare reprezentanții Miercurei Ciuc, acolo unde există de asemenea — cum se știe — o splendidă construcție a stadionului de gheață; de altfel avem un prim reprezentant din această localitate de tradiție a hocheiului. E tînărul Antal în vîrstă de 17 ani, jucător de mari perspective. Îl așteptăm, mai departe, pe candidații la lotul reprezentativ din Galați, din Timișoara, din Constanța, din Cluj, din Sibiu... Vă repet însă, foarte important pentru grăbirea apariției lor e acoperirea patinoarelor artificiale din aceste orașe spre a se asigura acea continuitate în antrenament de care pomeneam.*

— Ce facem la C.M. 1973? Întrebarea era inevitabilă.

— *Și acum, ca...totdeauna, va fi o luptă infernală. Lîngă echipele cu valoare și rezultate de prima grupă — S.U.A. și R.D. Germană — vine, cu avantajele știute, echipa gazdă, Austria. Grupul trei îl compun Elveția, reprezentînd o țară cu reputată tradiție în hochei, și Japonia, capabilă de orice rezultat. Dar de aceleași gen de performanțe sînt capabile și selecționatele Iugoslaviei și Italiei. Așa că iarăși ne așteaptă șapte zile de mare tensiune. Aproape că ne-am obișnuit cu emoțiile gravelor decizii: ca ultima zi, adeseori și ultimul meci să decidă fie învingătoarea grupei — care pleacă la A — fie retrogradata, a devenit, în aceste campionate, un fapt cu totul și cu totul normal.*

Sub aceste semne de întrebare trăiește selecționata noastră de hochei și antrenorii ei. Acum, ei au declanșat „campania mondialului" prin suita de jocuri pe care le dispută în Austria și Ungaria. Pînă la 21 martie, ziua meciului 1 de la Graz, alte și alte partide în program. Zice Flamaropol: „În hochei, o zi fără antrenament sau meci te dă cu 10 zile înapoi...". Și știe el ce știe!

COMUNICATE

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ADEZIUNEA INTREGULUI POPOR

S-au împlinit în cursul acestei săptămîni trei luni de la Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1972; trei luni care au evidențiat cît se poate de pregnant importanța ei deosebită în viața economică și socială a țării, atestînd, prin numeroase fapte, valoarea ei excepțională pentru concentrarea într-un efort unitar a tuturor posibilităților economiei noastre în vederea realizării obiectivelor maximale ale planului pe 1973.

Prin problematica abordată în spiritul Congresului al X-lea și al Conferinței Naționale a Partidului, prin indicațiile de principiu de o excepțională însemnătate teoretică și practică, date de secretarul general al partidului, prin măsurile stabilite pentru perfecționarea activității economice în toate domeniile, Plenara a dat nu numai un nou impuls muncii de fiecare zi ci a arătat concret în ce direcții e necesar să se acționeze cu prioritate și, mai ales, cum trebuie procedat pentru ca, printr-un susținut efort de gîndire, de organizare științifică a muncii și a producției, să se poată obține, în toate sectoarele de activitate, o eficiență sporită, la nivelul posibilităților reale ale economiei noastre naționale.

Puternicul ecou al ideilor Plenarei din noiembrie, forța lor dinamizatoare s-au făcut simțite în modul cel mai evident în lucrările conferințelor organizațiilor de partid județene și cea a Capitalei, care, dovedind și aprofundînd pe baza analizelor efectuate în întreprinderi sarcinile Plenarei au stabilit programe de muncă, concretizate printr-un profund realism, printr-o bună cunoaștere atît a posibilităților cît și a căii de transformare a acestor posibilități în realitate. Și această realitate înseamnă îndeplinirea și depășirea indicatorilor maximali ai planului pe acest an, an, după cum se știe, hotărîtor pentru înfăptuirea cincinalului înainte de termen.

Hotărîrile adoptate de conferințele județene în numele comuniștilor, al tuturor oamenilor muncii sînt străbătute de convingerea că sarcinile importante și deloc ușoare, care stau în fața poporului nostru, pot fi și vor fi depășite, că pentru depășirea lor nici un efort nu poate fi considerat prea mare. Cunoscute bine în fiecare unitate și la fiecare loc de muncă, sarcinile de plan pe acest an cer, pentru a putea fi îndeplinite în mod exemplar, odată cu susținute eforturi în muncă, cu susținute eforturi de gîndire, cu o permanentă preocupare pentru promovarea îndrăzneață și eficientă a noului, o luptă dîrză cu inerția, cu automulțumirea, cu rutina, cu toate neajunsurile manifestate în trecut. Aceste neajunsuri și mai ales mijloacele pentru înlăturarea lor au fost discutate cu însuflețire și înalt spirit de răspundere în adunările generale ale oamenilor muncii din întreprinderi.

Studiind cu multă atenție posibilitățile existente, numeroase colective, reprezentînd practic toate ramurile economiei naționale, au luat însuflețite angajamente, au chemat la o amplă și însuflețitoare întrecere socialistă unitățile similare din aceeași ramură. Presa a publicat aceste chemări, după cum, în cursul acestei săptămîni, a continuat să publice răspunsuri. Cu fiecare nou angajament, cu fiecare cifră care arată că se va face mai mult, mai repede, mai bine, mai ieftin, alte și alte colective de muncitori își exprimă, pe întreg cuprinsul țării, adeziunea la marea întrecere, hotărîrea de a face totul pentru a înfăptui, în cele mai bune condițiuni, planul pe acest an, de a înfăptui înainte de termen sarcinile cincinalului.

CONTINUARE ÎN PAG. ②

OCHII ȘI TELEVIZIUNEA

● Lucrul la lumina de neon și privitul la televizor nu sînt nocive pentru ochi ● Cum se explică o seamă de tulburări de vedere? ● Dar oboseala celor care nu prezintă nici un defect optic? ● Cum se demonstrează acțiunea protectoare și cea preventivă a extractului total de ochi?

Opiniile profesorului universitar Petre VANCEA, membru corespondent al Academiei

(Pagina a 5-a)

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 803 — sîmbătă 24 februarie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

AERUL, MIȘCAREA ȘI SĂNĂTATEA

Citeva recomandări valabile atît pentru cei mici, dar mai ales pentru părinții acestora

(Pagina a 6-a)

S.O.S. DIN ANTARCTICA

„CALYPSO" S-A CIOCNIT CU UN ICEBERG

Vasul oceanografic de cercetări condus de acvanautul Cousteau a fost avariat. Nava se îndreaptă acum spre coastele Americii de Sud.

(Pagina a 3-a)

TULCEA INDUSTRIALĂ...

● *Graficele de zi-lumină și zi-reflectoare* ● *Constructorii apropie momentul punerii în funcțiune a uzinei de alumină: 30 mai în loc de 30 iunie 1973* ● *Ce se întîmplă cînd răcește cel ce se ocupă cu montarea betoanelor prefabricate* ● *Întîlnire, lîngă peretele stîncos, în punctul numit „groapa leilor"* ● *„Fără pasiune, hotărît lucru că nu poți rămîne constructor".*

de Sever UTAN

Bătălia a început în iulie 1970...

Vîrful unui deal sterp, pe care nici oile n-aveau ce paște, literalmente a fost retezat pe o arie de cincizeci și patru de hectare. În doi ani s-au escavat de acolo peste 3,5 milioane m.c. de pămînt. Suprafața netezită a primit apoi un nume frecvent la noi în țară: platforma industrială a Tulcei. Momentul acesta trebuie însă reținut, pentru că implică un nou destin, socialist, în biografia multiseculară a acestui străvechi pămînt românesc.

Uzina de alumină, a cărei dată de punere în funcțiune constructorii o apropie tot mai mult (30 mai în loc de 30 iunie a.c.) va fi doar prima unitate în viitoarea osatură a platformei de mare anvergură ce-o va avea aici, în 1975, industria noastră de metale neferoase.

Cîteva date de sugerare, pentru a contura — deopotrivă de importante — valorile morală și economică ale noii uzine de alumină. Existența uzinei, în primul rînd, deschide noi posibilități de afirmare în cîmpul muncii, în profesiuni moderne, de calificare superioară a unui număr mare de oameni: este, în acest sens de subliniat, că foarte mulți tineri din zonă, absolvenți de licee, au solicitat să se pregătească pentru a fi muncitori aici. Apoi, atît din punct de vedere educațional cît și social-cultural, prezența

CONTINUARE ÎN PAG. ②

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Vedere panoramică a masivului Ceahlău — G. MARIN — Piatra Neamț

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Ah, fotbalul!

Prof. Ioan CERGHIZAN — comuna Beica de Jos-Mureș

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

PARTIDUL ÎN AVANGARDĂ

Atunci cînd trebuie căutată explicația cea mai realistă și cea mai satisfăcătoare, a uriașului salt pe care l-a făcut România, în anii din urmă, în ceea ce privește *calitatea* drumului ei și în ceea ce privește întreaga concepție de dreptate, adevăr și cinste, care definește principial societatea de azi, trebuie să avem puterea de a măsura bine și de a măsura exact: *nimic n-ar fi fost posibil, dacă în fruntea întregii mișcări de mai bine nu s-ar fi situat Partidul Comunist Român, dacă fiii cei mai buni ai acestui partid nu ar fi fost mereu, în acești ani de după Congresul al IX-lea, în avangarda dezvoltării sociale și a tendinței individuale de mai bine.* Cine vrea să tulbure apele atribuie mai binele, mai frumosul și mai adevăratul unuia sau altuia dintre noi, cetățenii de rînd, care acționăm în domenii de activitate diferite. Dar lucrul e limpede: *oricît de mulți oameni de bine, oricît de mulți oameni curajoși, oricît de mulți oameni pricepuți ar fi în această țară, dacă ei n-ar fi constituiți într-un partid al dreptății și al revoluției, nimic din ceea ce fac, sau ar vrea să facă, n-ar fi posibil și s-ar stinge în detenta tristă al unui elan sfărîmicios.* E cazul, din cînd în cînd, să nu lăsăm să se acrediteze de către „tulburătorii de ape" idei false. Nimeni, — niciun artist, niciun inginer — nu e autorul „dezghețului", cum le place unora să numească perioada ultimă. Autor al luminii și cordialității sociale, autor al actelor de dreptate istorică și de dreptate, la scara individului, e partidul, în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Spun ceea ce spun din dorința de a nu îngădui nicio neclaritate, pentru istoria — care se va scrie în anii viitori — și care se va referi la ziua de azi. Cînd oamenii vorbesc despre curajul cutăruia sau cutăruia dintre noi, e bine ca ei să nu uite că acest curaj nu e decît forma particulară a ideii de curaj, exprimată și apărată la scară națională, de Partidul Comunist Român. Dacă veți vedea pe cineva făcînd pe martirul, fiți circumspecți. Curajul — curajul temeinic, firește, nu aventura aberantă — este climatul normal în care ar trebui să trăim cu toții, într-o țară al cărei președinte reprezintă, pentru mulți cetățeni ai planetei, înalta idee de voință, de libertate și de curaj. Facem ce facem, pentru că avem voie să facem. Și avem voie să facem din necesitatea de mai bine a acestei țări. În avangardă e partidul. Bineînțeles că, așa cum spunea tovarășul Ceaușescu, partidul e cum sîntem noi, membrii lui. Dar autoritatea acestui partid în întregul lui este singura în măsură să dea substanță tuturor avînturilor noastre.

Am avut, în vremea din urmă, prilejul să înțeleg mai concret că, în domenii de activitate diverse, în care eu ca gazetar solicitam cercetare riguroasă pentru promovarea noului, nu s-a făcut nimic decisiv, pînă la intervenția hotărîtă și pătrunsă de un profund spirit înnoitor, a unor activiști de partid.

Și mai e ceva de spus. E adevărat că destui membri ai societății socialiste românești sînt partizani ai noului, ai adevărului și ai dreptății. Cu nemărginită bucurie aș dori să fiu considerat unul dintre ei. Dar eu știu și cred că *toți acești oameni știu că suprema lor acredi-*

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Vestigiile monumentului de la Buciumeni-Buftea

Mai există enigme?

MONUMENTUL FEUDAL DE LA BUCIUMENI-BUFTEA

de Panait I. PANAIT

șef de secție la Muzeul de istorie a municipiului București

● O serie de amenajări importante vor transforma întregul curs al Colentinei în locuri de odihnă și agrement ● Descoperiri arheologice extrem de prețioase în această zonă: locuințe din secolele III-IV, vatra unui sat din secolele X-XI și un cimitir din secolul XVI ● Tuneluri legendare amintite de tradiție în jurul unui ciudat monument încă necercetat ● Vestigiile mănăstirii Cîrna au pereții groși de un metru... ● Satul Mănești, una dintre cele mai vechi așezări domnești din apropierea Bucureștilor

(Relatarea în pagina a 2-a)

În căutarea extrapămîntenilor

Misterul „omuleților verzi"

(Amănunte în pagina a 5-a)

TULCEA INDUSTRIALĂ...

URMARE DIN PAG. 1

acestei uzine și a celorlalte ce îi vor urma în perimetrul platformei, se va resimți și răsfrînge ca o puternică infuzie de clorofilă în viața materială și spirituală a municipiului și întregului județ. Astfel, orașul „poartă" a Deltei, așezat pe șapte coline la fel ca Roma, o va avea din acest an și pe a opta ; pe cea industrială ! Un sentiment de îndreptățită mîndrie patriotică ne face să reținem și faptul că, ponderea utilajelor, instalațiilor, aparatelor de măsură, control și comandă automată, în care electronica deține un rol hotărîtor (peste 50 000 de A.M.A.-uri), aparține tot creației tehnice din țară.

Efortul constructorilor Uzinei de alumină din Tulcea (antreprenor general: Trustul de construcții industriale Constanța, avînd ca subantreprize numeroase unități specializate din Capitală) pe drept cuvînt merită respect. Un argument în plus că avem dreptate: ei au construit Uzina de alumină într-un răstimp relativ „strîns", cam în numai 75—80 la sută din perioada afectată prin planul de investiție aceluiași scop, dincolo la Oradea unde — după cum se știe — s-a înălțat prima noastră uzină de acest fel; totodată, capacitatea de producție nou construită la Tulcea este cu 12 la sută mai mare și prezintă condiții de amplasament evident mai dificile, am mai aflat de la ing. **EREMIA DRĂCEA,** directorul Uzinei de alumină tulcene...

...Peisajul în care ne găsim este alb de nea și dominat de siluetele metalice ale instalațiilor montate în aer liber... Omul cu care stau de vorbă are 39 de ani, este voinic și înalt, și rîde cu poftă.

— **De fiecare dată, cînd se bate primul țăruș, spune el, îmi place să fiu martor.**

— De ce?

— **Pentru că îmi place poezia. Îmi imaginez atunci cum vor arăta șantierele noastre după zece — cincisprezece ani.**

— Și cum vor arăta?

— **Frumos !** Fața i se împurpură. **Uite, acolo vor fi alei cu trandafiri, iar dincolo de grămezile acelea de pămînt, vor fi mozaicuri romane din flori...**

Este directorul general al Trustului de construcții industriale Constanța, ing. **RADU SUMANU.** A mutat tot „statul major" al unității sale aici, la Tulcea. În fiecare zi, între orele 20 — 21, împreună cu specialiștii din subordine și cu instructorul comitetului județean de partid pentru platformă, **TUDOR PARFENIE,** face bilanțul activității de pe ultimele 24 de ore, și se decide asupra sarcinilor imediate pentru următoarele 48 de ore. Programul de lucru este clar și însușit de toată lumea, defalcat pe grafice de zi-lumină și zi-reflectoare. Pe șantier a instituționalizat următoarea practică: la lucrările cele mai dificile și în locurile de muncă cele mai grele, trebuie să participe obligatoriu directorul general al trustului, inginerul șef, toți ceilalți specialiști. În acest fel, de exemplu...

— Dar de ce sînteți îngrijorat, subit?

— **Mi-e teamă să nu fi răcit, ieri, Datcu Și i-am spus, doar, aseară, cînd am terminat lucrul, fac eu cinste cu conjacul, oricît, dar să nu mi te îmbolnăvești acuma că dai de bucluc cu mine.**

Zîmbește.

— **Datcu Ștefan a venit la lucru,** îl înștiințează Tudor Parfenie.

E nevoie să intercalăm aici o scurtă paranteză. Cu o zi înainte, pe un ger sticlos, cei 15 bărbați din echipa comunistului **ȘTEFAN DATCU,** sub conducerea inginerului Radu Sumanu, montaseră la termocentrala uzinei aproape 200 tone betoane prefabricate, acoperind o hală de 720 m.p. la o înălțime de 20 m. În total, la acest obiectiv s-au pus în operă 160 000 m.c. betoane armate, monolit și prefabricat. De faimă asemănătoare se bucură, apoi, echipa de zidari condusă de comunistul **ȘTEFAN BLAJA,** toți tulceni care „au schimbat năvodul cu mistria".

Închidem paranteza pentru a dezvălui o informație pe care antreprenorul general ne-a comunicat-o „confidențial" : în ansamblul lor lucrările de construcții-montaje, propriu-zise, de la uzina de alumină se vor finaliza pînă la 30 aprilie; iar pe fluxul tehnologic, în unele sectoare, încă din martie a.c.

— Unde v-a mai întîlnit reporterul, înainte de-a fi la Tulcea, tovarășe Sumanu ?

Ride.

— **În toată țara.**

Acolo, la „Poarta sărutului", cum se va numi — fără îndoială — și în viitor intrarea principală de la uzina de alumină din Tulcea, reporterul și-a transcris în carnetul de însemnări, în paginile fulguite, cîteva din obiectivele industriale la care au participat, pînă acum unii din cei cunoscuți de el pe șantier, fără însă de a avea pretenția că le-am transcris pe toate. Ordinea de notare este întîmplătoare, aceea în care i-a întîlnit — vreme de două zile — de dimineața și pînă seara, la locurile lor de muncă. Așadar, inginerul Radu Sumanu face ucenicie inginerească pe platforma industrială a Cetății de Scaun — Suceava. Acolo îl cunoaște pe actualul inginer șef al Trustului de construcții industriale Constanța, Mihai Gidei, pe atunci stagiar. Lucrează de atunci împreună și la etapa I a Uzinei de aluminiu din Slatina, apoi pe platforma industrială de la Brăila; bineînțeles, participă de asemenea la toate obiectivele industriale construite în ultimii ani la Constanța. De șase ani încoace, fîl au alăturea de ei și pe decanul de vîrstă de pe șantier, pe inginerul mecanic de montaj utilaj chimic Petre Covalschi, de la Trustul de montaj utilaj chimic București. E lesne să ne imaginăm că a muncit pe multe șantiere. Ne-am îngăduit să glumim cu dînsul, pe seama pensionării. A pufnit în rîs și ne-a răspuns cu dezinvoltură: „Nici gînd!..."

...Să coborîm acum drumul în serpentine, către Dunăre, unde în amonte de frigorifer ul oceanic și de portul comercial, inaugurat așa-zicînd, se construiește un nou chei, în lungime de peste 230 m, cu dane la care vor putea acosta, inclusiv nave maritime. La 45 m de mal, unde fluviul are 15 m adîncime, unde — indiferent de gerul care s-a lăsat — continuă „baterea" coloanelor din beton armat (o asemenea coloană are un diametru de doi metri și o lungime de 40 m., din care 30 m se presează în pămînt), i-am cunoscut pe inginerii **CONSTANTIN BOBÎLCĂ** și **COSTEL ASIEI,** pe maistrul **NICOLAE GHIBAN** și pe muncitorii **CONSTANTIN DUDĂU** și **NICOLAE ALICEANU,** șefi de echipe, bărbați dedați în construcții de acest fel; au o bogată experiență, dobîndită la făurirea minunatului pod de peste Dunăre, de la Giurgeni — Vadu Oii.

În peretele stîncos, vizavi, în punctul numit „groapa leilor" (veche carieră din care s-a scos piatră pentru construcția canalului Sulina), l-am cunoscut pe maistrul **TRAIAN DECUSEARĂ,** sub conducerea căruia se desfășoară realizarea stației de tratare a apei industriale și apei pentru cazanele cu abur. Fiecare metru de fundație de aici s-a săpat cu exploziv; vreme de patru luni. **„Rar se întîlnește pe șantiere atîta încordare de nervi și de voință",** ne spune maistrul.

— Unde ți-au albit tîmplele, maistre?

— **Unde în altă parte, decît pe șantiere: în 1948 la Chișcani; apoi la Săvinești și Roznov; apoi... tot șantiere și iar șantiere. Însă „groapa leilor" a vrut să-mi scoată sufletul! În 25 de ani, de cînd sînt constructor, cred că a fost cea mai grea lucrare condusă de mine. Important e altceva, însă, că am biruit și aici.**

Urmăresc, în gînd, spirala vieții, mereu mai înaltele ei trepte pe care în scurgerea anilor se reîntîlnesc, pe fiecare nou șantier, constructorii. Și-mi vin aminte cuvintele tînărului comunist **ION CIORAN,** muncitor specialist, sondor, șeful unei brigăzi de instalații și montaje care a făcut minuni de hărnicie pe șantierul secției de compozoare. **„Fără pasiune, hotărît lucru că nu poți rămîne constructor. Meseria asta-i așa: întîi te momește, apoi te robește pe viață. Așa s-a întîmplat și cu mine. La început a fost șantierul combinatului de la Chișcani; apoi cel al uzinei de anvelope „Danubiana"; pe urmă Combinatul Siderurgic de la Galați, Combinatul chimic din Orașul Victoria, și mereu așa, șantiere după șantiere, la Alești, Cernavodă... Și acuma Tulcea. În cincinalul următor, s-ar putea să ne întîlnim în altă parte..."**

Neîndoios, așa se va întîmpla. Și nu va fi deloc o simplă coincidență că ne vom reîntîlni.

Sever UTAN

ADEZIUNEA ÎNTREGULUI POPOR

URMARE DIN PAG. 1

Urmărind materializarea ideilor Plenarei în răstimpul celor trei luni care au trecut din noiembrie și pînă acum, urmărind drumul acestor idei spre conștiința oamenilor, asistăm la minunata lor transformare într-o forță uriașă de acțiune care a cuprins întregul popor. Acest proces atestă în deplina sa plenitudine preocuparea partidului nostru, a conducerii sale, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu, de a acționa în așa fel încît să se înregistreze noi și noi izbînzi ale gîndirii creatoare, ale pasiunii în muncă, ale dorinței de mai bine a tuturor celor ce muncesc.

O ilustrare vie și cît se poate de convingătoare a acestui mod de a acționa în strînsă legătură cu masele, o constituie vizitele de lucru ale conducătorului partidului nostru în întreprinderi și instituții, dialogul permanent cu cei ce muncesc. Nu mai departe decît săptămîna trecută, o asemenea vizită făcută de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Uzina „Vulcan" și la Institutul „Proiect" București a prilejuit o rodnică analiză, la fața locului, a modului în care se traduc în viață indicațiile Conferinței organizației municipale de partid București, o examinare atentă cu muncitorii, specialiștii și cadrele de conducere, a modului cum se înfăptuiesc obiectivele stabilite după Plenara din noiembrie și cum se materializează programele de măsuri elaborate pentru buna desfășurare a activității în acest an.

Preocuparea constantă a partidului nostru, a conducerii sale față de modul în care se înfăptuiesc sarcinile stabilite de Congresul al X-lea și de Conferința Națională a partidului își găsesc expresia și în convocarea la 1 martie a Plenarei C.C. al P.C.R. În fața acestei plenare poporul nostru se prezintă muncind cu avînt, mîndru pe drept cuvînt că prin rezultatele din primii doi ani ai cincinalului România a reușit să urce noi trepte spre mai bine. Această legitimă mîndrie generează încrederea nestrămutată că putem, pe baza solidă a realizărilor obținute, înfăptui și mai mult. Avem încă mari rezerve care, fructificate cu chibzuință, gospodărește, ne pot asigura pași și mai mari și mai repezi spre țelul propus: cincinalul înainte de termen.

LUMEA CA LUME

URMARE DIN PAG. 1

tare, ca reprezentanți ai binelui, ai dreptății și ai adevărului, e participarea concretă la programul de luptă și de muncă al partidului. Cu toate greutățile existente, cu toate necazurile pe care viața ni le așează în cale, n-avem decît o șansă de realizare : să participăm la acest frumos și sever vis al națiunii.

UN POET SERIOS

Se numește Cornel Brahaș, e muncitor la Sibiu și a publicat la Editura „Cartea Românească" primul său volum „Întors". Este un debut excepțional. Sînt bucuros să fi vegheat, acum un an, în *Cenaclul Revistei Luceafărul* lansarea acestui poet.

Într-un moment, în care prea mulți poeți rămîn niște soldați ai nimicului și umplu viața literară cu o jale mimată și creponată, acest tînăr poet din Sibiu dă un exemplu de poezie patriotică și de seriozitate a gîndirii lirice. Încă nu în întregime desprins de magma care l-a creat ca poet, Brahaș știe din cînd în cînd, să cînte pur, să cînte convingător. Păcat că nu sînt destule instrumente, în viața literară, pentru a detecta rapid și eficient acest caz de poet tînăr ce poate fi, pînă la urmă, un exemplu pentru generația sa. Și poate și pentru alte generații. Sigur, procesul de limpezire estetică e în curs, sigur Cornel Brahaș nu e decît la începutul unui destin literar. Dar, sătul de maculatura estetizantă a momentului, eu salut cu bucurie această naștere a unui poet care știe în ce țară și în ce timp trăiește. Ascultați-l :

„ANOTIMPURI FRUMOS SUPRAPUSE

Ți-e imposibil să treci
prin România / cu ușurința-n priviri / Și România
trebuie traversată /
trebuie traversată fără grabă / de la un capăt la altul — /, ca Om. / Să lași avioanele să se ascundă-n
păsări ; / Vapoarele să se scufunde-n pești, / automobilul din cai să ne urmărească /
și pe jos să traversezi
România — / ca Om. / Ți-e imposibil să treci prin țara / confundată cu pămîntul ei /
fără bogăție-n priviri".

Un poet care vrea să vadă România ca Om. Vocea lui se va mai auzi.

PIETÁ

Pietá seamănă cu lumea.
Într-o lume ciobită de
atîtea acte dementiale
Pietá era firesc să fie lovită
De un act demential.
Nebunul i-a rupt brațul
Nebunul i-a spart nasul
Pietá
Seamănă
Cu lumea, cum arăta ea,
imediat
După cel de-al doilea
război mondial.
Pietá întreagă
Într-o lume ciobită
E de neconceput
E ca și cum
Ai pune un bloc de gheață
Într-o baie de aburi
Pietá seamănă cu lumea
Și, dacă pînă azi,
Acel nebun
Nu o lovise,
E pentru că el își
exercita puterea
Asupra unor lumi mai largi.
Încă din clipa nașterii,
spre Pietá
Plecaseră o mie de nebuni.
Care n-au nimerit-o.

O, Pietá a fost mereu
Într-o primejdie.
Pe o planetă bombardată
Ce mai contează
Nasul ei ciobit ?
Restaurați, restaurați
Această Pietá,
Dar mai înainte, totuși,
Este urgent pămîntul să-l
restaurați.
Multe mai sînt de așteptat
De la nebunii lumii
Multe statui cădea-vor
încă victimă
Acceselor de paranoia
Ale războinicilor...

O, Pietá,
Cu lacrimi sfărîmate
O, Pietá,
Braț rupt
Dar parcă totuși cel mai
mult mă doare
Să văd un braț de om
rupîndu-se.

Din Pietá n-a mai rămas
nimic
Decît un soclu care-i el
însuși ciuruit
Soclul pămîntului.

O, Pietá,
Pămîntul e o tristă Pietá
Ce nu și-a identificat
deplin profanatorii.

Și ce-i la rangul
Unei statui ciobirea
Este la rangul pămîntului
Bombardamentul.
Războaiele și bolile
Nu sînt decît o ridicare-n
rang
A ceea ce nebunul acela
a făcut
Năpustindu-se pe statuie.

Și, dacă e să fim milosi,
Dacă e demn să plîngem
Rănita Pietá
Atunci, întîi de toate,
Să ne gîndim la lume
Să cercetăm pămîntul
Rănit de-atîtea ori
Cînd în demență pură
Trecură peste el
Fascism, dictat și crimă,
Cum s-a zvîrlit nebunul
Pe dulcea Pietá.

O, este soarta noastră
Nimic mai mult decît
Rănita, regăsita și sfînta
Pietá.

Dar poate că această
Statuie merita
Să se întîmple totul
Ce s-a-ntîmplat cu ea,
Așa cum unii sculptori
N-au terminat ceva
Și vin să taie alții
Ca spre a termina.

Ce s-a-ntîmplat cu biata
statuie
Poate că-i inclus
În prețul mare al duratei ei
Poate că era nevoie
Pentru viitor
De rănile acestea
Pentru a arăta
Că lumea e de-a pururi
Rănită Pietá.

SUSPECȚII SUSPICIOȘI

Acolo unde drumurile se întîlnesc cu drumuri, prin locuri mai umbrite, la colțuri igrasioase, ne e dat să întîlnim o specie agresivă și degradată de mamifere : *suspecții suspicioși.* Merg niței cam cocoșați și te privesc ca pe-un dușman, orice ai face. Ei nu fac nimic altceva decît să atragă atenția. *„Eu vă atrag atenția. Eu vă atrag atenția, cu toată modestia vă atrag atenția. Cu toată osîrdia vă atrag atenția. Fiți foarte atenți cu cutare. Să știți că nu e de glumă. Eu vă atrag atenția..."* Suspecții suspicioși. Au în vine rezervație de șopîrle în loc de sînge și creează suspiciune, pentru a nu fi întrebați eventual ce meserie au, cu ce se ocupă. Sînt cumpliții paraziți ai unei rămășițe din vremuri apuse : suspiciunea. Trăiesc clevetind și respiră în delațiune. Ar semăna cu niște bufnițe, dacă n-ar fi veninoși ca șerpii de junglă. Ling mîna primului ieșit în cale și pot fi văzuți exersînd figura asta, cu fața îngropată în mănușa notarului din sectorul lor. Fac pe vigilenții, dar nu știu pe ce lume sînt. Viața-i aruncă încet-încet de pe scena socială, undeva, la periferie. De acolo strigă, nădușind, șoaptele lor indecente și dătătoare de suspiciune. Se înmulțesc prin clevetire și se hrănesc cu „cazuri". La noi nu mai au aproape nici o trecere. Căci la noi e nevoie de muncă, de fapte, nu de clevetitori, nu de „babe ale suspiciunii" și de cucuvele ciritoare care, în loc să pună mîna să facă o treabă, atrag, toată ziua bună ziua, atenția.

Am văzut, în vremea din urmă, un asemenea individ. Clevetea obscur, „atrăgea atenția". Am vrut să mă îndrept spre el, să-l ajut să se țină pe picioare cînd vorbea, că-l clătinau vorbele și-l zguduia tocul cu care „atrăgea atenția", dar mi-a fost frică să nu respir prea tare peste el și să-l ridic de pe scaun, să-l ia vîntul și să-l ducă împrejurul pămîntului, cu toată suspiciunea bolnavă pe care vrea să ne-o sădească în suflete. Mi-a fost milă de el și, probabil că din mila mea și-a altora, se hrănește durata lui. Bietul mamifer clevetitor e însă speriat de faptul că, în dureros proces de degradare care l-a cuprins, înainte de a redeveni amöbă, va trebui să fie pasăre și să-și urmeze destinul de labil și neobosit călător. Deocamdată ciriie.

Adrian PĂUNESCU

MONUMENTUL FEUDAL DE LA BUCIUMENI-BUFTEA

de Panait I. PANAIT
șef de secție la Muzeul de istorie a municipiului București

Mai există enigme?

Scăpată de zăgazurile lacului Buftea, Colentina își poartă molcom apele într-o albie largă, ocupată și acum de trestie și păpuriș. Este un peisaj puțin anacronic în imediata apropiere a unei vechi așezări pornită în ritm alert pe făgașul urbanizării ei. Dar mulți dintre cei care pășesc podețele din trunchiuri de lemn azvîrlite peste matca știu că această înfățișare își trăiește ultima ei etapă după o dăinuire ce se pierde în negura istoriei. Căci și aici, la Buftea, ca și pe întregul curs al riului Colentina, pînă la vărsarea lui în Dîmbovița, urmează să se producă metamorfoze impresionante. Proiectele sînt deja încheiate. O succesiune de mari ochiuri de apă: Zîmbrul, Buftea, Flăminzeni, Buciumeni ș.a. vor modifica radical aspectul acestei zone, transformînd-o într-un plăcut loc de odihnă și agrement. Unele terenuri vor fi acoperite cu apă, altele sînt destinate construirii de vile, restaurante, spații verzi și cum este firesc în acest prag de mari transformări cercetările se amplifică din toate punctele de vedere.

Din aceste motive încă din 1962 au început cercetările de suprafață în zona Buftea — Buciumeni. Un colectiv restrîns de cercetători ai Muzeului de istorie a municipiului București a prospectat ambele maluri ale riului. Datele obținute sînt prețioase atît privind urmele mai vechi de locuire cît și cele din epoca feudală. **S-a precizat astfel pe malul sting al Colentinei vatra unui sat datînd din sec. X — XI, perioadă de încheiere a procesului formării limbii și poporului român. Așezarea de la Buftea face parte dintr-o mare aglomerare de sate feudale timpurii care gravitau, se pare, în jurul aceluia din centrul Capitalei de astăzi.**

Descoperiri extrem de prețioase s-au făcut pe malul drept al riului acolo unde mai dăinuie, într-un mod ciudat, un masiv ciot de zid aparținînd unei construcții feudale. Localnicii numesc acest monument mănăstirea Cîrna și țes în jurul ei legende în care se vorbește despre jefuiri străine, epidemii de ciumă, despre existența unor mari pietre funerare azvîrlite în mîlul riului din imediata apropiere. Se amintește și aici, ca și în alte zeci de locuri, despre existența unor tuneluri care pornesc spre fostele conace boierești. Dar ceea ce stîrnește o legitimă uimire este faptul că multe din aceste creații populare nu pot da nici o explicație privind începuturile lăcașului, numele ctitorului sau ale ctitorilor.

Analizat din punct de vedere arhitectonic, peretele înalt de cca. 4 m și lung cam tot atît este un veritabil mesaj al constructorilor sec. al XVI-lea. Tratarea fațadei cu șiruri de cărămizi orizontale distanțate prin grupuri de cărămizi verticale este cunoscută atît la ctitoria lui Mircea Ciobanul de la Curtea Veche cît și la singurul monument înălțat de Mihai Viteazul la București, aflat în buza Dealului Spirii.

În vederea clarificării datelor istorice, a planului construcției din care făcea parte acest vestigiu, au fost efectuate, în toamna tîrzie a anului 1972, unele săpături de sondaj. Terenul oferă condiții excelente de locuire fiind apărat de apele Colentinei și de codrii întinși de stejar amintiți în documentele vechi. Lucrările conduse de arheologul A. Stefănescu, sprijinit de tînărul cerc de arheologie și istorie din Buftea, îndrumat de prof. N. Mercan, au scos la iveală date

Cercel în formă de coșuleț din secolul XVI.

mai tîrziu. Ce a determinat acest declin este greu de precizat în stadiul de față. Este anevoios deoarece documentele scrise privind un atare monument sînt aproape inexistente. Paradoxal ca fiind în imediata apropiere a Bucureștilor, pe un drum bătut spre Tîrgoviște, să dăinuiască o asemenea construcție despre care să nu se amintească aproape nimic. **Hrisoavele sec. al XVI-lea vorbesc însă cu precizie că aici se afla în acea vreme satul Mănești, una dintre cele mai vechi așezări domnești din apropierea reședinței voievodale de pe Dîmbovița.** Astfel un act din 15 iunie 1577 emis de Alexandru al II-lea Mircea conferă stăpînirea mănăstirii Sf. Troiță (viitoarea mănăstire Radu Vodă din București) asupra satului Mănești de pe Colentina „pentru că s-a aflat moștenire a doamnei mele de la bunicul meu Mihnea Vodă". Ca atare, încă de la începutul sec. al XVI-lea satul Mănești era proprietate domnească și nu este exclus ca el să fi aparținut și înaintașilor lui Mihnea cel Rău. Inventarul arheologic descoperit la cca. 300 m de monument vădește în mod cert existența unei vetre de locuire încă din sec. al XIV-lea. Apar numeroase fragmente de vase, discuri ornamentale, bucăți de chirpici de la pereții unor case făcute din paiantă. **Astăzi este cert faptul că satul Mănești a beneficiat de un lăcaș ridicat de unul din urmașii lui Mihnea Vodă cel Rău.** Obiectele de podoaba găsite în cele 22 de morminte studiate recent aparțin sec. al XVI-lea iar o monedă otomană, un aspru de argint, a fost emisă în vremea sultanului Selimam al II-lea. Cercelul în formă de coșuleț de argint, găsit în necropolă, se datează și el tot către mijlocul sec. al XVI-lea. Astfel știrile obținute prin săpături, permit stabilirea etapei de funcționare a acestei ctitorii domnești începînd cu a doua jumătate a sec. al XVI-lea. Era o construcție care se deosebea de lăcașele ridicate adeseori din lemn în împrejurimile Bucureștilor. În acest sens este de menționat faptul că în 1752, la cererea vel comisului Constantin Rîmniceanu, a luat ființă Odaia Bufteni, actualul oraș. Printr-un act emis la 20 iulie acel an se cerea învoirea domnitorului în vederea ridicării unei biserici de lemn, și dotate cu vase lucrate la roată sau cu mîna.

Biserica mănăstirii Cîrna, de la care a mai rămas doar restul de zid, era un lăcaș cu plan treflat, cu diametrul lateral de 8 m, cu pereții groși de cca 1 m. Ea a fost lucrată numai din cărămidă bine arsă, fixată cu mortar extrem de rezistent. Aceste două materiale de construcție de bună calitate au permis, în fond, rezistența actualului monument, în ciuda intemperiilor și a timpului lung de rutină. Căci înălțat în sec. al XVI-lea lăcașul a căzut în paragină două veacuri

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

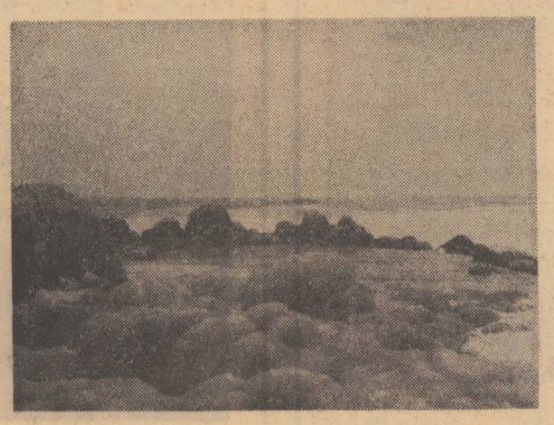

Haina iernii
Dumitru ANDREI — București

De la caz la caz

VEDETA

de Al. CORNESCU

Am fost zilele trecute la teatru, la o premieră. Piesa — așa și așa, mai mult bună decît slabă ; spectacolul, la fel. Dar nu despre piesă și despre spectacol vreau să mă ocup în aceste rînduri, ci despre o anumită mentalitate.

Iată despre ce este vorba : Într-un rol cu puține replici am avut surpriza să văd pe un popular actor, popular datorită unor filme în care a jucat, pentru că pe scenele bucureștene n-a pătruns niciodată. Rolul, cum spuneam, mic, paznic doi sau cam așa ceva, dar de cîte ori se afla în scenă, chiar fără a rosti vreun cuvînt, polariza atenția spectatorilor printr-un gest, printr-o mișcare, printr-o exclamație. Încetul cu încetul, simțeam că acest paznic doi devine, în felul său și fără să vrea, personajul principal, în dauna — ce să-i faci ! — celorlalte personaje pe care dramaturgul le-a înzestrat cu replici multe, acțiune și cîte altele. Talent, veți spune. Și așa e : mare talent...

Aflîndu-mă în stal alături de un alt actor al teatrului, l-am întrebat cum se face că interpretul acesta înzestrat și destul de cunoscut din filme, n-a putut pătrunde pînă acum pe nici o scenă bucureșteană. „Noi am vrut de mult să-l aducem, mi-a răspuns, dar nu s-a putut". „Cum, adică, nu s-a putut ?" — am întrebat. Și am aflat că în consiliul artistic a fost pînă nu demult un actor pe același gen și că acesta, temîndu-se probabil de concurență, s-a opus ori de cîte ori cineva a propus angajarea celuilalt. Și cum era una din vedetele teatrului, nimeni n-a îndrăznit să-l supere și i-au făcut pe voie. Pînă cînd vedeta, într-un motiv sau altul, n-a mai făcut parte din zisul consiliu, cu aceasta cazul limpezindu-se de la sine.

Așadar, alături de dramele de pe scenă, se petrecuse o altă dramă, parcă ruptă și ea din viață, nu vi se pare ? Dar nu o dramă de mantie și spadă. Nu. În acele piese cu cavaleri și mușchetari, deschis, își încrucișează spadele și cel mai bun să învingă !... În dramele la care mă refer confruntarea directă este ocolită cu meșteșug. Dacă cineva e bun și dispune de oarecare putere în colectivul său, de ce și-ar complica existența cu altul care, la o adică, ar putea fi chiar mai bun ca el ? Emulația, desigur, e un cuvînt care sună frumos. Din moment ce sună frumos, par să spună unii, de ce să-l mai aplicăm, însă, și în viața cea de toate zilele ?! De ce să împarță succesul, gloria, poziția și poate că unele avantaje materiale, cu cel ce-și așteaptă rîndul afară ? E mai ușor să-ți prăstrezi locul de fruntaș cînd lipsesc combatanții care să ți-l dispute.

Aceasta e piesa, în care rolul, deocamdată, e de paznic doi. Dar mutați, vă rog acțiunea în unele colective știute de dumneavoastră. Poate veți găsi și acolo vreun paznic trei sau patru sau cinci, ale cărui aspirații, posibilități și talente ar putea clinti din loc unele inerții, dacă s-ar măsura în luptă dreaptă cu vedeta de pînă mai ieri...

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 25 FEBRUARIE

PROGRAMUL I : 8.00 Gimnastica pentru toți. 8.15 Pentru sănătatea dv. 8.30 Cravatele roșii. 10.00 Viața satului. 11.00 Marțian Negrea la 80 de ani. 12.00 De strajă patriei. 12.30 Emisiune în limba maghiară. 14.00 Telex. 14.05 Avanpremiera. 14.10 Campionatul mondial de săniuțe. 14.45 Moment folcloric. 15.00 „Bunicul și bicicleta". 15.15 „Număr în serie". 15.30 Invitatul emisiunii. 15.45 „Ți-am adus un mărțișor". 16.00 „Aventurile familiei Mézga". 16.30 Încotro „alunecă" schiul românesc. 16.50 De vorbă cu actorul american Cliff Roberson. 17.15 Muzică ușoară. 17.30 Spectacolul lumii. 18.10 Pierduți în spațiu. 18.55 Vetre folclorice. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 O prezență românească pe trei continente. 20.30 Varietăți... fără mănuși. 22.30 Telejurnal. 12.40 Duminica sportivă. PROGRAMUL II : 12.30 Formația „Concertino". 12.40 „Aventuri în epoca de piatră". 13.05 Baritonul David Ohanesian. 13.15 „Invincibilul Mighty Mouse". 13.20 Moment coregrafic. 13.30 Jazz — stiluri — personalități. 13.55 „Masca" după A.P. Cehov. 14.08 Mozaic pe 16 mm. 14.20 În lumea operetei. 14.35 Zoo.. 14.45 Melodii de ieri și de azi. 20.10 Cucurigu și cotcodac. 20.40 Caleidoscop cultural-artistic. 21.00 „Viața scurtă", dramă lirică de Manuel de Falla. 22.05 Telex tehnico-științific. 22.15 Mannix.

LUNI 26 FEBRUARIE

PROGRAMUL I : 17.30 Curs de limbă franceză. 18.00 Telex. 18.05 Azi, în județul Prahova. 18.30 Cămin. 19.00 Scena. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cinecul săptămînii. 20.05 „D.M.H." — Direcția mișcării hîrtiilor. 20.45 Piatra lunii". 21.30 Revista literară TV. 22.30 24 de ore. 22.50 Stadion. PROGRAMUL II : 20.00 Avanpremiera. 20.05 Delfinul Flipper. 20.30 Dans și muzică de pretutindeni. 21.00 Gîzele Deltei. 21.30 Filmul artistic „Tutunul".

MARȚI 27 FEBRUARIE

PROGRAMUL I : 9.00 Teleșcoală. 10.00 Telex. 10.10 Avanpremieră. 10.15 Teleenciclopedia. 10.55 Moment coregrafic. 11.15 Telecinemateca pentru copii. „Ghinionistul", seria a II-a. 12.25 „Pe-un picior de plai". 12.45 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 13.00 Telejurnal. 15.00 Lecții TV. pentru lucrătorii din agricultură. 17.30 Curs de limba rusă. 18.00 Telex. 18.10 Tehnic-Club. 18.40 Panoramic științific. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cinecul săptămînii. 20.05 Reflector. 20.20 Teatru : „Agent dublu" de Ștefan Berciu. 21.50 Poșta TV. 22.05 24 de ore. 22.30 Gala maeștrilor. PROGRAMUL II : 20.00 Seară pentru tineret.

MIERCURI 28 FEBRUARIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă engleză. 9.30 De la alfa la omega. 10.00 Telex. 10.10 Primplan : dr. ing. Attila Palfalvi. 10.35 Barzi și rapsozi. 10.45 Azi în județul Prahova. 11.00 Revista literară TV. 12.00 Serialul „Pe urmele lui Capîja". 13.00 Telejurnal. 17.30 Curs de limba germană. 18.00 Telex. 18.15 Întrebări și răspunsuri. 18.40 Cîntă Dorin Anastasiu. 19.00 Timp și anotimp în agricultură. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cinecul săptămînii. 20.05 Teleobiectiv. 20.20 Telecinemateca. Ciclul Ingrid Bergman. Filmul „Lumina de gaz". 22.20 24 de ore. 22.40 Campionatele mondiale de patinaj artistic — proba de perechi. PROGRAMUL II : 20.00 Dr. M. Ciucă. 20.30 Program de circ. 20.40 Agenda. 20.50 Portativ '73. 21.30 Bucureștiul necunoscut ! 21.50 Cîntece și jocuri populare. 22.10 „Piatra lunii".

JOI 1 MARTIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă franceză. 9.30 Prietenii lui Așchiuță. 10.00 Telex. 10.10 Tehnic-club. 10.40 Bucureștiul necunoscut. 11.00 Filmul „Lumina de gaz". 12.55 Teleobiectiv. 13.15 Telejurnal. 16.00 Teleșcoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 Telex. 18.40 Muzica. 19.10 Muzica populară. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cinecul săptămînii. 20.05 Retrospectivă Walt Disney. 20.30 Tinerii despre ei înșiși. 21.05 Floarea din grădină. 22.00 24 de ore. 22.15 Itinerar cehoslovac. 22.30 Campionatele mondiale de patinaj artistic — proba individuală feminină. PROGRAMUL II : 17.30 Agenda. 17.40 Pagini muzicale de mare popularitate. 18.10 Pierduți în spațiu. 19.00 Municipalitatea răspunde bucureștenilor. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Concertul orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. 22.00 Biblioteca pentru toți.

VINERI 2 MARTIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă rusă. 19.30 Jules Verne. 10.00 Telex. 10.10 Biblioteca pentru toți. 10.55 Avanpremiera. 11.00 Istoria filmului sonor. 12.30 Muzică populară din Țara Zarandului. 12.40 Municipalitatea răspunde bucureștenilor. 13.00 Telejurnal. 16.00 Teleșcoală. 17.30 Curs de limbă engleză. 18.00 Telex. 18.15 Protecția muncii în industria alimentară. 18.35 La volan. 18.50 Transporturile auto — verigă importantă a activității economice și a serviciilor pentru populație 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cinecul săptămînii. 20.05 Prim-plan : Mircea Ungureanu. 20.30 Filmul „Iubita celor aleși". 22.10 24 de ore. 22.30 Campionatele mondiale de patinaj artistic — proba de dans. PROGRAMUL II : 18.00 Telex. 18.05 Telecinemateca pentru copii : „Vrăjitorul". 19.30 Telejurnal. 20.00 Avanpremiera. 20.10 Ansambluri folclorice. 20.40 Revista economică TV. 21.10 Marțian Negrea. 22.00 Telerama. 22.30 Cărți și idei.

SÎMBĂTĂ 3 MARTIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limba germană. 9.30 Teatrul poveștilor. 10.00 Telex. 10.10 Ansambluri folclorice. 10.40 De vorbă cu gospodinele. 11.00 Selecțiuni din emisiunea „Promenada duminicală". 12.35 Cărți și idei. 13.00 Telejurnal. 16.00 Telex. 16.05 Noul „Cod al muncii". 16.20 Muzică populară. 16.30 Emisiune în limba germană. 18.15 Ritm, tinerețe, dans. 19.05 Recital de autor. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cinecul săptămînii. 20.05 Autocontrolul — o valoroasă inițiativă muncitorească. 20.20 Teleenciclopedia. 21.00 Mannix. 21.50 La Amza vine un... biban. Spectacol umoristic-muzical. 22.30 Telejurnal. 22.40 Gala laureaților „Săptămîna top '72". 23.00 Campionatele mondiale de patinaj artistic. Proba individuală masculină. PROGRAMUL II : 16.00 Agenda. 16.10 Armonii intime. 16.50 Azi și mîine. 17.00 Avanpremiera. 17.10 La poalele Semenicului. 17.30 Reporterii noștri peste hotare. 18.00 Filmul „Începutul".

GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB

JURNAL HELLENIC (V)

INCENDIUL ALB

de Pop SIMION

ZIUA A ȘAPTEA SE NUMEȘTE PELOPONEZ, mă conving în primele ore ale dimineții, foarte aițat de cea de a doua Grecie, pe care o descopăr ca pe un continent nou. Am parte de un regal al privirii; sînt prizonierul peisajelor prin care alunec, navigînd cu toate pînzele spiritului și întreaga mea putere de văz. Elanul habotnic și foamea de spațiu care mă stăpînesc vin din privilegiul de a mă afla sub „zodia privirii". Fiind un tip prin excelență vizual, mă bucur de bucuriile ochiului, de incendiul alb al imaginilor instantanee, care mă asaltează în valuri succesive. Ar fi o greșeală de neiertat să fiu vreodată surprins ori descoperit că nu reglez obiectivul la timp, că lentilele nu-s potrivite, că „deschiderea" ori „dioptriile" de sentiment nu s-au fixat la minuție de micron. E blow-up-ul meu. E un mod de a vedea ce nu se rezumă la priveliște; e o privire iradiantă, îmi place să cred, coborîtă în lucruri, care „vede" lumină, forme, pulsații, climate, ritmuri, sentimente, culori. Ierte-mise neobrăzarea însă, jur pe ochii mei! că în acest mod trebuie privită natura Peloponezului.

Expresia „cea de a doua Grecie", nu-mi aparține, e a unui grec continental, deoarece peloponezianul își consideră baștina drept „prima Grecie", adică cea adevărată. Însir tot ce am văzut în planturoasa și bizara insulă.

Cîmp deschis; lumina e materială, are corp ca o ceară; lipsesc pămînturile ruginii-roșcate, humusurile sînt gri, au straturi nutritive (de cernoziom?); viața pare mai muncită aici, așezările mai trudite; exultă în schimb vegetația, ard pe altar focurile de clorofilă; rîd livezile de portocali și plouă mărgelat, cu boabe de ivoriu, în pădurile de olivieri; vița e pitică, nu prea susține frenezia și delirul dionysiac; riuri sărace leagă peisajul ca niște odgoane, tăind adînc luturile; ciulinii sînt tot ciulini, ca în Dobrogea și Bărăgan; caprele însă nu, au bărbile mingiiate de zei și riia lor pare mitologică; lizieră de plopi (noutate) alternînd cu palmieri regali; un lănuleț de porumb esuat suduie în cîmp; fermieri scunzi și negri par a ieși, valuri-valuri, din cartea lui Hesiod, să se joace cu mărunțele lor mașini de agricultură (Ford-ul, bun la toate, este de nelipsit); cactusi, bidoane azvîrlite alandala și asini împovărați de o enormă resemnare biblică; saci de polietilenă la cap de țărini (solurile cer fosfați); apar totuși fișii de luturi mineralizate, dînd sînge și culoare ambianțelor de verde crud; linii de trestiiș înalt, cu pămătufuri înfoiate și pufoase, promit delte care nu se mai arată; așezările trăiesc încet, la nivelul vieții vegetale, din care sug seva subțire a vieții, o sug cu hămeseală și saț, privind fix în ochi pe trecător; fabricute de cărămidă și magiunuri înginâ o cunoscută arie provincială; de unde vin trenurile astea și încotro se duc cu marfa lor ieftină (pietris, tinichele, lăzi, droturi, butoaie)?!; învesmîntate în negru, totdeauna în negru, și tîrînd după ele nelipsita capră, bătrînele satelor sînt niște țesătoare de umbră în acest imperiu de orbitoare lumină; cîte un cedru maiestuos sparge decorul și strigă monumental: eu nu-s de aici, din acest univers care se mulțumește cu puțin; canale de aducțiune irigă cîmpul inospitalier și ermetic, pe cînd aceeași operă de canalizare lipsește în străzile prăfoase și lăturalnice ale micilor așezări; în sfîrșit, alte trenuri kilometrice, pe care le știu ce sînt, de unde vin și încotro se duc, cară uraganul de fructe la abatoare, să-l facă terci, zemuri, sirop și marmeladă; albele poeni ale nimfelor (am numit culturile de bumbac) sînt devastate acum, par strivite de copitele faunilor, care le străbat în ciurde, dănțuind besmetic, în fiecare final de octombrie; minicare cu platformă și brațe de pilotaj, e servitorul la toate al țăranului grec; solzoase frunze de lămîi taie aerul parfumat al zilei cu milioane de cuțite; vin colinele, briuri-briuri; uite primul arbore de roșii legănînd în coroană mingile-fruct (numite „granate") care sînt meteoriți ai soarelui, gata să explodeze vegetal; alt petec jigărit de porumb dezavuat de natură croită de alt croitor pentru altă roadă; treierătoare acționate manual; întîiul cal în Peloponez, îmbrăcat cu șa de lemn, foarte lustruită de soare; agave canceros dezvoltate, vernil și de culoarea fontei, pîrînd enorme caracatițe pe lungile dealuri; nu prea văz mîinile bărbaților, le țin în buzunare, tîndălesc pe centru ori păstoresc cîte o cești de cafea, în timp ce acasă femeile joacă cărți și dau cu zarul; flori, da, flori colorînd ambianța căsuțelor eminamente gri; cîte un ochi de grec lipit de lentila unui teodolit, măsurînd o nouă spirală în spațiul terasat; în zare se promit munții Cronios, domeniile zeului care și-a mîncat copiii spre a nu fi uzurpat; înțeleg că ne apropiem de Olympia, geneza Jocurilor, despre care vom vorbi mai la vale.

O echipă de dansatori din Bahamas (insulele de mărgean, situate între Florida și Marile Antile), a cucerit recent Parisul, interpretînd cu pasiune dansuri folclorice. E pentru prima oară în Europa, că, „bahamezii" își arată fermecătoarele lor tradiții străvechi. Iată-i la sosirea în Franța pe Champs Elysee.

Un eveniment excepțional în lumea medicinii: în orașul Peak Hill din Australia o femeie în vîrstă de 31 de ani, Barbara Milligate, care din cauza unei boli este obligată ca timp de 20 de ore dintr-o zi să trăiască cu ajutorul unui plămîn artificial, a născut o fetiță în perfectă stare de sănătate.

DE PRETUTINDENI

LA FABRICA de aparate telefonice din orașul polonez Radom, s-a organizat o expoziție cuprinzînd tipurile cele mai vechi de aparate telefonice. Obiectul cel mai vechi și cel mai prețios al expoziției datînd din anul 1876 este de același tip cu telefonul la care inventatorul Beli a avut, la 9 octombrie 1876, prima convorbire istorică pe o linie avînd o lungime de 3 km.

■

ELEFANȚI de manevră. Despre ce este vorba? În orașul Lumding (statul Assam din India) 10 elefanți sînt folosiți la stația de cale ferată pentru operațiuni de manevrare a vagoanelor. De fiecare dată, în orele lor de muncă, elefanții atrag privirile curioșilor.

La 142 de ani continuă să-și lucreze grădina!...

Din cei 819 locuitori, ciți sălășluiesc în valea Vilcabamba (Ecuador), trei au mai mult de 120 de ani, unul a depășit vîrsta de 110 ani, cinci au între 100—109 ani și 19 între 85 și 100 ani; cel mai în vîrstă, un țăran subțire, cu barbă albă, în ciuda celor 142 de ani, continuă să-și lucreze grădina. Aceste date despre longevitatea uimitoare a locuitorilor acestei așezări au fost făcute cunoscute de către omul de știință englez David Davies care s-a aflat, citva timp, pe aceste meleaguri. Aici, în Valea Vilcabamba, la 1 300 m deasupra nivelului mării, temperatura este constantă, în jurul a 19 grade, tot timpul anului. Bolile de inimă, afecțiunile circulatorii și cancerul sînt extrem de rare. Interesant este faptul că bărbații fumează destul de mult, între 40—60 țigări pe zi. Acești oameni consumă zilnic, cite 4 cești cu rom nerafinat. În general, locuitorii din Vilcabamba sînt vegetarieni. Ei nu consumă mai mult de 1 kilogram și jumătate de carne pe an. Grăsimile animale nu sînt folosite în alimentație. În prezent, O.M.S.-ul întreprinde un studiu la fața locului despre fenomenul longevității.

S.O.S. DIN ANTARCTICA

„CALYPSO" S-A CIOCNIT CU UN ICEBERG

● Coliziunea cu muntele de gheață s-a petrecut în timpul unei puternice furtuni. ● Vasul a suferit o spărtură la 60 cm. deasupra liniei de plutire iar o elice i-a fost scoasă din funcțiune. ● Specialiști ai marinei americane, spărgătorul de gheață argentinian „San Martin" și vasele chiliene de pe coasta Americii de Sud urmăresc cu atenție drumul navei. ● Celebrul acvanaut Cousteau și soția sa sînt pe bordul vasului.

Știre publicată în presa franceză ne anunță că nava oceanografică „Calypso", condusă de cunoscutul acvanaut Cousteau, s-a ciocnit cu un iceberg în apropierea insulei King George la nordul peninsulei antarctice. Primele informații asupra situației vasului arată că el a suferit avarii importante și anume o spărtură situată la 60 cm. deasupra liniei de plutire și scoaterea din funcțiune a uneia dintre cele două elice, reducîndu-se din această cauză viteza vasului la jumătate.

Abordajul cu icebergul s-a produs în timpul unei puternice furtuni, cînd vîntul atingea o viteză de 145 de kilometri pe oră. După ciocnirea cu muntele de gheață, nava franceză de cercetări oceanice s-a putut refugia într-unul din golfurile insulei King George. De aici vasul urmează să ajungă în portul argentinian Ishuaia, ceea ce necesită traversarea periculoasei strîmtori Drake. Călătoria prin această strîmtoare durează 5 pînă la 6 zile și este periculoasă deoarece furtunile sînt aici frecvente, valurile atingînd uneori pînă la 15 metri înălțime.

Vechi dragor de mine transformat în laborator plutitor, „Calypso" are la bord un helicopter și un mic submersibil pentru cercetări. Echipajul lui este compus din comandantul Cousteau și soția sa, 12 cercetători și 15 marinari. Vasul are, printre altele, un aparataj special pentru recepția sateliților meteorologici, ceea ce-i permite să primească informații directe de la sateliții americani „Nimbus" și „Noaa".

Aflîndu-se despre accidentul petrecut pe coasta Antarcticei, cooperarea internațională își dă aici roadele din plin. În aceste momente cînd „Calypso" străbate periculoasa strîmtoare Drake, echipe de specialiști ai marinei americane, spărgătorul de gheață argentinian „San Martin" și vasele chiliene din extremitatea Americii de Sud sînt în stare de alarmă, gata să intervină în orice moment spre a da ajutor echipajului vasului francez de cercetări oceanice. La ora cînd apar aceste rînduri „Calypso" ar fi trebuit să ajungă în portul argentinian Ishuaia, dacă navigația ar fi decurs normal. Situația echipajului comandantului Cousteau era într-adevăr critică, dar avînd în vedere largul ajutor internațional se crede că accidentul petrecut în apropierea coastelor Antarcticei nu va avea urmări.

DE PRETUTINDENI

Această originală motocicletă este concepută pentru vremea grea a iernii. Are motorul și elicea în spate, iar roțile sînt înlocuite prin niște tălpici de sanie.

■

Recent s-a deschis la Londra noul spital din Charing Cross care este în întregime... electronic. Radiologii nu mai sînt în primejdie de a se iradia. Implantul radioscopic este complet automatizat, permițînd medicului să execute radiografiile la distanță (după ce mai înainte controlase organul de explorat, pe un ecran de televiziune).

Medicii și infirmierele sînt ajutați în munca lor de nenumărate creiere electronice, conectate de paturile bolnavilor, de laboratoarele de analiză și de centrele de regim. Cînd infirmiera ia pulsul bolnavului, este informată imediat de către creierul electronic — în care sînt memorizate toate datele și prescripțiile relative la pacient — asupra a ceea ce are de efectuat.

Proiectanții cunoscutei firme italiene Fiat au făcut cunoscut intențiile lor privind un nou model Fiat — 500. Un profil ovoidal, spațiu corespunzător pentru două persoane, dimensiunile exterioare mult reduse, mai precis 2,642 m lungime, 1,51 m lățime, 1,32 înălțime. O singură ușă, port-bagaj încăpător, iată pe scurt cîteva amănunte interesante ale probabilului Fiat-500 al anilor viitori.

Cu copilași care se jucau printre picioarele lor, nouă mii de perechi mexicane — care trăiau de ani de zile împreună — au sărbătorit recent o fastuoasă căsătorie colectivă. Cheltuielile costisitoare ale unei căsătorii individuale — pe care mexicanii o celebrează cu un număr însemnat de invitați — au fost cauza care i-a împiedicat să-și oficializeze uniunea. De astădată statul a suportat cheltuielile de stare civilă. Toate perechile au primit în dar — atît soții cît și soțiile — o... pălărie de pai.

Pentru cei care au prostul obicei de a fuma în pat, s-a inventat, în Anglia, un aparat special, conținînd o minuscule — totuși puternică sonerie — care intră automat în funcțiune cîteva secunde după ce țigara s-a terminat. Se evită astfel ca pasionatul fumător să adoarmă și să dea foc... așternutului.

■

ACTORUL american Norman Geebs a jucat cu succes în două filme avînd ca subiect, activitatea Mafiei și contrabanda de narcotice. Recent a fost arestat la aeroportul din Los Angeles. A fost surprins transportînd într-un geamantan cu fund dublu 6 kg de cocaină. A intrat în rol!...

■

MEDICUL norvegian Carl Royal recomandă în locul exercițiilor de gimnastică matinale o „doză" de rîs. După el, 3 minute de rîs înlocuiesc pe deplin 15 minute de exerciții de gimnastică. Rîsul ajută mai ales acolo unde nu pot avea loc exercițiile de gimnastică matinale — de pildă în spitale. Aici rîsul poate fi provocat prin prezentarea unor filme umoristice pentru pacienți.

■

ÎNTR-UN MARE CINEMATOGRAF din Leningrad, operatorul a fost înlocuit cu un robot electronic. Acesta „programat" inițial pentru proiectarea filmului respectiv, întrerupe automat la pauze și, execută toate corecțiile care pînă acum erau în seama operatorului.

Însemnări de călătorie

ÎNTÎLNIRE CU „PERLA VERDE"

● Gimnastică, golf și... fotbal pe malul oceanului ● Un chip obișnuit pe străzile din Colombo: îmblînzitorul de cobre ● Cîteva dintre obiceiurile populației din Sri Lanka

Am ajuns la Colombo în miezul unei nopți de septembrie care ascundea în umbrele ei conturul orașului. Ieșit dintre ventilatoarele și instalațiile de aer răcorit ale aeroportului mă întîmpina o zăpușeală umedă. Din cînd în cînd, la lumina farurilor mașinii care mă ducea spre centrul orașului zăream printre tufișuri cu frunze late, late și dese, conturul unor căsuțe. Un zăduf jilav, și mirosind a plante și rădăcini, a rufe scoase din etuvă — o respirație caldă a mării, un aer cu iz de pește odihnit în apă stătută. Și dacă noaptea îmi ascundea urbea în desișuri și umbre, în camera hotelului simbolizînd sau adăugindu-se la acel zîmbet prietenesc și cald de bun venit din partea prietenilor mei srilankezi, găseam un platou cu banane și ananas, prinosul unei naturi generoase.

Hotelul „Gall Face" binecunoscut în zonă, este o clădire imitînd pe aceea a unui templu sau poate a unui castel de prin partea locului — oricum un edificiu masiv cu picturi murale evocînd scene combatante — un hotel avînd saloane mari boltite și luminate de lampioane uriașe în lucrătură de înaltă finețe și artă miniaturală. Din nestăpînita curiozitate de a cunoaște cîteva crîmpeie din fascinația locului, încă din primele ceasuri ale întîlnirii cu meleagurile srilankeze dau o scurtă raită prin împrejurimi. Mai întîi hotelul: într-unul din saloanele lui, un spectacol de dansuri populare srilankeze în ritmul lor intens și dominant în atmosferă de ritual. Mai alături, cei ce serveau o cină tîrzie ascultă o muzică lină și dulce de havaiană și ghitară. Restaurantul cu bolți înalte este bine răcorit, aproape friguros; dintr-un salon învecinat răzbat acordurile vioale ale unor melodii din repertoriul internațional. Aveam să ascult o formație, de altfel renumită în aria subcontinentului indian, grupul „Spinster" din Bombay. Salonul destinat lor și celor doritori să danseze — era un night-club cu decoruri de peșteră — ornamentată în vestitele măști policrome srilankeze. De-acum înțelegeam și numele încăperii „Mascarilla" sau sala măștilor amintindu-mi „Peștera" bucureșteană din Piața Rosetti.

În grădină un bazin de înot dar, în serile următoare, după oboseala activităților diurne, preferam nu răcoarea în piscina hotelului, cît mai ales să plutesc în vecinătatea lui, peste valurile molcome și calde ale oceanului poleite argintiu de razele lunii. Rechinii nu vin pînă la mal. Ei rămîn dincolo de recifurile de corali ce se desenează în larg. E tîrziu. Mă culc fără dorința somnului la această oră. Închid geamul spre a putea răci aerul din cameră.

În zori, oceanul e mai agitat. Mă trezește vuietul valurilor sale albe trecute peste parapetul de corali și izbindu-se de digul ardoarea cu care își disputau un meci. Ploua cu găleata dar meciul nu s-a oprit. Alteori locul micilor fotbaliști este luat de jucători de golf cu o instalație ad-hoc dar cu reguli mai complicate ca de canastă.

În primele zile nu-mi explicam nici acea regularitate cu care veneau cîtiva oameni, negrupați, la exerciții de înviorare aici pe pajiștea din fața hotelului în zori și întotdeauna cu fața spre ocean. Mă întrebam mai tîrziu dacă această matinală înviorare o fi fost făcută de aceiași oameni care își treceau noptile sub cerul liber, dormind fără așternut pe caldarîmul cald și mai ocrotit al orașului sau de pe băncile parcurilor?

În fața hotelului „Gall Face" vasta pajiște înconjurată de clădiri înalte și de ocean este de fapt un parc cu alei și bănci dar fără ronduri de flori, fără arbori ornamentali pentru a umbri cărările promenadelor. Mă gîndeam că srilankezii, saturați de luxuriantul vegetal, simțiseră nevoia unei insule în inundația mării de verdeață.

Pe străzile capitalei srilankeze aveam să întîlnesc de fapt forfota obișnuită a orașului și arilor comerciale sau calmul spațiilor de promenadă. Prin mulțime se detașau coloristic straiele portocalii deschis ale preoților budiști cu capete tunse și purtînd întotdeauna cu ei o umbrelă neagră. Un chip obișnuit în mulțimile colombiene, îmblînzitorul de cobre, purtîndu-le în coș acoperit cu pînză și, așa cum făceau ursarii Valahiei, le scot și le zic dintr-un fluier cu sunet ca de cimpoi — o melodie monotonă după care reptila își execută grația mișcării ei serpuite. Se spune despre cobră că se răzbună dacă este alungată din împrejurimile casei. Gospodarii de aici fac cuib și adăpost pentru mangustă. În pofida caselor. Mangusta este printre puținele vietăți care nu sînt hipnotizate de privirea glacială a șarpelui. Și e mai rapidă în mișcări pe terenul combatant. Și iarăși se spune că este adevărat că, lăsate în voia lor, cobrele și alte reptile acomodate cu comunitățile umane devin inofensive și, aidoma altor animale dacă nu sînt atacate sau speriate, lasă și ele omul în pace.

Invitat la cină acasă la unul din prietenii mei srilankezi găseam gazda într-un salon aranjat cu mult gust, prelungit într-o verandă. La mijloc tronă bustul aurit al lui Budha. Cina compusă din nelipsitul „carry" — adică mîncare din orez pipărat, condimentat și amestecat cu bucăți de carne; lîngă el preparate delicioase din creveți, languste și homari zvoneau și în ariile gastronomice ecoul mării. Pacea casei era întregită de o melodie liniștitoare. Membrii familiei — bărbați în haina aceea lungă și albă de bumbac — sarongul sau vestitele cămăși Kitenghe, originare în Sri Lanka și răspîndite în sudul Asiei și în toată Africa. Dar fără îndoială că sari-ul înfășurat pe trupurile tinerelor srilankeze mă convingea de frumusețea inegalabilă a acestui veșmînt simplu. Drapările și legarea lui cu pricepere lăsînd decolteuri, sublimînd vigoare, grație sau eleganță scoate în relief frumusețea reală a femeilor din Sri Lanka.

Participam la un congres al Partidului Comunist din Sri Lanka. Reîntîlneam aici chipul venerabil, înțelept și distins al secretarului general al acestui partid, un mare prieten al poporului nostru și al României. Ascultăm vorba lui domoală și cumpătată; ascultam cuvîntul pasionat al numerosilor delegați locali la congres. Oamenii aceștia vorbeau dirz, sîncer despre nevoile lor. Și nu cu mai puțină pasiune și decizie de a le înlătura. Aveam să vizitez și cîteva din locurile unde își cîștigă pîinea. Poate că cel mai viguros spațiu de prezență a muncitorilor srilankezi este portul Colombo. Un colos de oglinzi, docuri, cheiuri, macarale, magazine, stocuri de cauciuc, fertilizatori, grîne și vapoare așteptînd la dane sau în larg. Digul enorm este umezit de pulberea și evantaiul de stropi din valurile care se sparg. Printre blocuri de beton, creveți, languste și guvizi. Dar peste tot dominant și de inegalabilă impresie, este prezența umană: aici în port, în toate porturile lumii ea este mai tăioasă, mai pestriță și mai austeră ca aiurea.

Nu departe de port, spre sud pe o faleză de cocotieri, de bungalouri și verdeață, un loc de mare atracție pentru locuitorii din Colombo și vizitatorii săi — Mont Lavinia. Un complex hotelier, bazar, plajă și sat turistic răcorit în amurguri de briza molcomă a oceanului. Și nelipsitul bust statuetă și altar al profetului — Budha.

Dar eram numai la începutul întîlnirii cu „perla verde" a Oceanului Indian. În zilele următoare avea să-mi descopere atîtea alte locuri de farmec definind personalitatea unei țări și a unui popor original, inteligent și harnic.

Gheorghe DRAGOȘ

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

AUTOR INVOLUNTAR AL UNEI PUTERNICE EXPLOZII

Ciudatul caz petrecut la Paris. Un bătrîn decedează în timp ce-și încălzea mîncarea la mașina cu gaze. Urmarea: incendiul devastează apartamentul și rănește grav doi pietoni și cinci locatari.

„Am crezut că a căzut o bombă pe casa noastră, a declarat ziariștilor veniți la fața locului d-na G. Decour, locatară în imobilul din strada Brey, nr. 20, din Paris. Fiind după amiază, mă odihneam, cînd o detunătură extrem de puternică a zguduit clădirea. S-au auzit imediat numeroase țipete și zgomotul caracteristic al geamurilor sparte"...

Suflul exploziei a smuls pur și simplu fațada etajului 5 al imobilului, rămînînd doar zidurile înnegrite de incendiul declanșat. Ferestrele unui mare număr de case și magazine vecine au fost smulse, unda șocului fiind atît de puternică încît a scos din bloc pînă și obloanele metalice, aruncîndu-le la mare depărtare. Porțiuni mari de zid s-au prăbușit pe stradă rănind grav doi pietoni care mergeau pe trotuar și distrugînd 12 automobile ce staționau în apropiere.

O veritabilă panică s-a declanșat imediat printre locatarii casei și ai imobilelor vecine. Oamenii se temeau că vor urma și alte explozii. Momentele de groază petrecute în următoarele minute, cînd toți alergau pe scări să ajungă cît mai repede în stradă, numai cu ce erau îmbrăcați pe ei, se datorau și faptului că mulți aveau impresia că imobilul se prăbușește...

Incendiul declanșat la etajul 5 a fost repede înăbușit de cele 6 posturi de pompieri venite de urgență la locul sinistrului. Seara, în timp ce cele 19 familii se liniștiseră oarecum, pompierii degajau apartamentele atinse de foc, dislocînd zidurile ce ar fi putut deveni periculoase.

„În timp ce căutam să-i salvăm pe eventualii răniți — explica comandantul grupului de pompieri — am găsit la etajul 5 corpul unui bătrîn, M. Ranguenne, de 69 de ani. După toate aparențele, acesta decedase cu cîteva ore înainte. În această ipoteză se pare că victima a suferit un atac cardiac în timp ce supraveghea încălzirea unei cratițe cu mîncare pe mașina cu gaze. Bătrînul a leșinat, pe semne în timp ce mîncarea a început să clocotească, picăturile de lichid stingînd focul de la mașină. Din această cauză gazul s-a răspîndit în cameră producînd o explozie!... De aici credem că s-a declanșat incendiul care a provocat rănirea gravă a celor doi pietoni și a altor 5 locatari"...

(Întîmplarea s-a petrecut în după-amiaza zilei de 24 ianuarie 1973).

ACTINIILE VOR PRINDE RĂDĂCINI?

Pisicile dintr-un cartier al orașului Poltava, distrug, în nenumărate rînduri, răsadurile și rădăcinile unor plante, făcînd inutilă munca unui pasionat cercetător.

S-a întîmplat nu odată, ci de trei ori iar povestea încă nu s-a terminat.

Pe strada Parovoznaia din Poltava — Uniunea Sovietică, locuiește Vasili Pavlovici Kostenko, lăcătuș la depoul de vagoane din localitate, om stimat și pasionat. Pe lotul de lîngă casă Kostenko face adevărate minuni: acolo, pe ramurile de măr și păr stau agățați castraveți uriași lîngă care cresc lămîi și gutui. Vasili Pavlovici face experiențe interesante. De pildă el a hotărît să cultive actinii, o plantă din Asia de răsărit, ale cărei boabe sînt bogate în vitamine. A semănat actiniile, dar cînd au răsărit puțin, grădina a fost asaltată de pisici. Se pare că lăstarele de actinii produc un miros specific care acționează asupra pisicilor cum acționează, de exemplu, de exemplu, picăturile de valeriană. Pisicile din toată Poltava au fugit pe strada Parovoznaia. Noaptea grădina a fost luminată de ochii pisicilor și semăna cu un cer plin de stele. Ele au scormonit și au mîncat pînă și rădăcinile plantelor.

Vasilii Pavlovici a semănat din nou actinii, a îngrădit lotul cu plasă metalică, dar, cum s au ivit tulpinile, pisicile au făcut gropi pe sub plasă și în locul plantelor mult dorite nu a rămas decît pămînt răscolit. Ziua următoare, Vasilii Pavlovici a întărit și partea de jos a gardului, adăugînd otrăvuri, noaptea însă pisicile au cucerit și aceste „fortificații", hrănindu se cu lăstarele actiniilor.

Familia Kostenko se pregătește de primăvară. Plantele vor fi apărate nu numai de plasa metalică dar vor fi îngrădite și în partea de jos tar după trei ani tulpina se va întări, ramurile se vor întinde spre curțile vecine tar mirosul lăstarilor va atrage pisicile mai puțin. Este ceea ce speră multîncercatul Vasilii Pavlovici Kostenko.

SPIRALE

MEGALITICE (III)

de Eugen BARBU

Un poem colosal, așa cum anunțam încă din primul nostru articol mi se pare în acest volum și „Mioara", cea *ce-și ascundea ochiul nebuniei, ca bătrînul Erasm / sub lina de pe frunte, a unei pete de soare"*, versuri de o frumusețe păgînă, continuate de o magistrală poveste în care copilăria poetului este așezată *sub zodia unei oi, o ființă sibilă, născută dintr-un strop de clorofilă*, grasă și sprintenă, cu coarne ca niște circei, cu ochii de camee în care se pot zări chipurile unor ciudați strămoși, regină a oilor, și, ca în Marquez, atunci *cînd rumega griul în jur răspîndea un miros de algă marină*. Iată pe această ființă mitică sub vraja artei poetului : *„Cînd în fumegosul cuptor al naturii / începea să miroasă piinea ierburilor răscoapte / ei îi străluceau conduriile / de parcă dansa în fiecare noapte / pe lîngă mioara sibilă / berbecul mirosind-o impudic / își balansa desaga de prăsilă / mare cît un copil în scutec / întorcîndu-și capul ca o stemă de ramuri / ea se repezea lovindu-l sub coastă, în locul desert / fluturîndu-și falduriile grelei flamuri / a linei galbene ca untul fiert"*. Mioara e cam *mironosiță, îngîndurată și austeră*, rutul are loc undeva, unde nici soarele sau luna nu pot vedea, e ceva tainic. Mioara naște doi copii semizei. *„De Crăciun era adusă în casă / se culca pe rogojină, făcută ghem / lîna-i strălucea vaporoasă / ca lumina stelei din Bethleem / asculta iarba zdrobindu-se între fălcile de os / ale morții ei de vită / o boare de ploaie aducea mirosul de jos / ca-ntr-o lucernă proaspăt cosită / un somn venea apoi, sau o vrajă / în locul oii visam doi meteoriți / iar în zori o găseam sclipindu-și ochiul de strajă / asupra mieilor abia zămisliți / pe care-i trezea din lungă catalepsie / /stîrnindu-le cu pila limbii seva animală / pînă ce mama i-aducea mioarei pe tipsie / o ceapă despicată, cu feliile de portocală"*. Toată această ceremonie rurală are ceva divin, poate numai în icoanele florentine mai poți găsi atîta grație picturală, atîta minuție desenată cu un penel subtil. *„Încolăcită pe după mieii soizoși / îi desmierda cu migala / îmbrăcîndu-i în bale, ca în niște cămăși / de care ei zburdau — pruncii dioscuri, în pielea goală"*.

Aceiași brutalitate de limbaj, descriind lucrurile cele mai suave, același mister al cuvîntului isbucnit din cele mai secrete culoare ale limbii țărănești se desprind din „Descîntec" — *„Că vent, Zina Mumă, de dimineață / te bătu pe greabănul pletos ca o răchită / cu palmele-i ți-a umblat pe față / smulgîndu-ți de pe ochi pinza somnului mucezită / furca de criță a coarnelor se-apucă ca să spele / tunse iarba uscată a părului din urechi / deretică, găsi cuiburi de rîndunele / cu ouăle sterpe și vechi / luă pieptene, îți pieptănă șoldurile, cheutorile și descheutorile / pe coaste și pe burtă, pe grumazi și picere / și pe obrazii păroși / cu năframa îți șterse urdorile / și te-ai întins că ți-au ciriit oasele de plăcere / dăduși vînt de zburară frunzele prin coșar / lumea se împuți de mireasmă și zeamă / de iarbă proaspăt cosită / băligău de ambrozie și nectar / dospit în chivot de aramă / te bătu Zina Mumă pe buci, lăudîndu-te : / așa, turmacule, suflă bine / te desumflă și dezumple-te / să-nvirtească vîntul tău, morile pe coline..."*. Există în această sfîntă îngrijire a mumei și în descîntec ceva de o îndrăzneală care a uluit la vremea lor aparițiile în poezie a unor N. Crevedia sau Tudor Arghezi. Cuvîntul șocant nu irită, totul este o natură în munca ei, o descriere rituală care nu are nimic vulgar. Divinul taur care este *Bărbatul zeu* este dus la primul ospăț : *„Îndemnîndu-te de toarta înelului nărilor / te duse Maica Zină la masa cu multă lumină de ceară / cu nenceputa floarea finului și roua zorilor / te ospătă ca pe un bărbat lipsit de țeară / trist ai stat, nici de apă, nici de bucate nu te-ai atins / numai piatra de rîșniță a bolovanului de sare / ai mirosit și ai lins"*. O mitologie uriașe la naștere : taurele, *bărbatul tuturor vacilor de prăsilă, mire și ginere* se uită cu silă la lume și nu primește fecioria juncilor, o melancolie primordială îl la în stăpînire. Vin păcurarii care vor să-l vîneze pentru că le trebuie *singele lui gras ca țiteiul*. Dar vînatul acestui taur hegemon, cum îi place lui Ion Gheorghe să scrie, poate fi și Poetul-șef de generație, ucis de invidia confraților pentru că, iată cum moare jugănit : *„cel ce avea topor dădu-n buturul coarnelor, ca printre doi copaci / toporul sări și luă foc pe streașina obștești tale case / unde-ai trăit cu miresele tale vaci... Ci tot te-ai sculat la ușa templului de prăsilă / te-ai udat pe prînzătorii tăi un riu de urină / cît apele Dunării năclăite și galbene de argilă / ...se surpară maluri de piatră — zece zile de-ale verii / mugiră apele și dădură ele cu cornul în diguri / ci veni sfîrșeala : păianjeni se puseră pe vitraliile de aur ale verii* (vers mare) / *ci veni moartea cea dătătoare de friguri / Maica trimise pe viteazul cel tainic și drept ca mollidul / Ciine-i zburdă-n față, mirosind pietrele pe care s-a băligat soarele* (colosal) / *șarpe-i sărea din urmă, la un, lat de palmă de călciu-i de idul / ...și iată că vă-ntîlniră, boule mire / se vită-n tine cu uitătura lui sfîntă / pătrunse pietrele ochilor tăi de samfire"*... În sfîrșit, răpus, Taurele primordial arată *„ca un plug cu fierul implîntat în vîntul dintre sate"*. Totul e uriașesc : vine *„cel cu toporul, capul să sfarme, o căldare de creieri / să ia cu lopata ; să răzuie cu mistria, cu uneltele de zidire"*. Vin țăranii care scot din cadavrul Taurelui *stoguri de carne, fiertura mațelor spălate în jghiaburi face ca văile din jur să se negureze de ceața emanată*. Sosește, ca în orice mit, o muiere care-i ia fudulille pentru ca să-l nască cîndva pe Făt Frumos din Tei... Poemul mi se pare sublim.

Un pastel frumos este „La povarnă", unde facerea țuicii la cazan devine o operație spagirică : *„Toamna, țăranii-discipoli obscuri / ai unor preoți ce-au pierit de mult / părăsiți pe-acest pămînt plini de frați dioscuri / se dedau unui rit periculos și ocult / în jurul cuptoarelor de piatră refractară / ascunse-n poverne / pun la cale-o alhimie bătrînă, de țară / trăgînd cu ochiul din frunte la focul stelei materne / Suind în car buturi vechi, din primăvară numiți / duc la fiert boasca de iarbă, de mlade de arbori roditori / coaptă la spuza unor meteoriți / ce-au trecut cu flăcările-nvolburate peste tocitori / de cu seara-i vezi făcîndu-se c-aruncă lemne / sub retorta cazanului acela de rachiu / se cheamă unii pe alții prin semne / bolborosind ca descintătorii asupra arginților viu / plini de singele vinului de iarbă pe cămașă / cu tridentul lemnos îndoapă noroiul acru / în tigva de bronz uriașă / legată de un vrej luciu, cu bile de nacru / trintind apoi capacul de aramă / și astupă răsuflătorile cu metalul rece, bălai / al unei mămăligi mestecate pe pirostrii, la cramă / pînă se usucă cerosul bulgăre de mălai"*.

Poate că poemele lui Ion Gheorghe suferă de un descriptivism uneori lățit peste trebuință, poate el abuzează de acel nefericit „ca" al comparației care face ravagii în primul poem al volumului, prin repetiție nefrenată, dar, în totalitate aceste versuri sînt dovada unui talent ieșit din măsura obișnuită după cum vom mai vedea data viitoare...

Silvia Popovici

Gh. Mottoi

Cornel Coman

Gina Patrichi

Regizoarea Malvina URSIANU despre filmul său

„Trecătoarele iubiri"

— Pentru a găsi formula cea mai comodă de introducere v-aș ruga să ne referim pentru început chiar la titlul filmului...

— De fapt, titlul l-am reținut dintr-un fragment de vers din Labiș.

— Spunînd ce despre film ?

— Tot filmul este o stare, analiza unei stări, fragmente de dragoste și o mare dragoste. Mi-e atît de greu să-l explic.. Filmul este un sentiment ; am vrut să fie ca o vibrație. Cei care au văzut materialul pînă acum spun că aș fi realizat această vibrație. Ar fi cel mai greu examen pe care l-am dat vreodată. Sentimentul acestui film l-am avut cînd am auzit un „cîntec de leagăn" interpretat de Gheorghe Zamfir. Ar fi fost, cred că înțelegeți, riscant să-i spun filmului „Cîntec de leagăn".

— Deși nici filmele dv. anterioare nu sînt străine de intenția de a surprinde la un moment dat, o stare într-un moment-limită, aici această intenție pare mai pronunțată.

— E analiza unei stări, tot într-un moment-limită. Deși nu refuz și celelalte modalități dramaturgice (îmi face plăcere să văd cum alți regizori analizează faptul divers), pentru mine aceste momente-limită mi se par că developează mai bine și mai exact caracterele.

— Ce-l apropie și ce-l desparte de filmele anterioare ?

— Stilistic se apropie, este cel mult o modalitate mai dusă pînă la capăt. De despărțit... nu prea văd ce. Nu am încă un ciclu de filme ca să mă despart de stilul cimentat în ele, iar eu continuu să cred în cineastiii cu obsesii. Cine și-a dat osteneala să mă cunoască o să regăsească aici elemente din „Gioconda fără suris", de pildă ; stilistic e același lucru, împlinit mai bine, pentru că, zic eu, n-am început încă regresul. Poate este mult mai puțin dialog ; nu pentru că nu mi-am propus să fie ; doar pentru că nu a fost nevoie. Mie nu-mi displace dialogul, dar ca să susții monologaje și scene de dialog trebuie să le dirijezi regizoral perfect. Sînt foarte greu de filmat.

— Pentru că am ajuns la actori, as întreba de ce rămîneți credincioasă cam acelorași interpreți ?

— E prea devreme să se afirme aceasta după numai trei filme. S-a mai crezut că scriu pentru actori. Nu scriu pentru actori. Nu este nici aceasta adevărat. Scriu pentru personaj, din necesități dramaturgice. O distribuție este un lucru subiectiv. Eu îi aleg dintre cei mai buni, pe cei care convin ca temperament și stil personajelor gîndite de mine. La un moment dat, eu pot epuiza un actor din unghiul meu de vedere ; trebuie să-l preia alt regizor din alt unghi. De altfel, nici nu-mi plac echipele fixe, care duc la anchiloză. Schimbările primenesc stilul.

— Afirmația este confirmată de nume noi pe generic ?

— Am avut cîteva întîlniri la acest film pe care mi le-am dorit de mult : Tiberiu Olah pentru muzică, ing. de sunet Salamanian și cuplul Alexandru Întorsureanu — Gheorghe Fischer pentru imagine. Acest graphys-color pe care cinematografia noastră îl datorează lui Întorsureanu și Fischer constituie un adevărat eveniment în film. Criza în filmul modern nu este a regiei, în care apar mereu stiluri noi ci a imaginii, mai ales a celei color. Fiecare operator trebuie să aibă stilul său de imagine, trebuie să-l deosebești de altul așa cum îi deosebești pe Petrașcu de Pallady. Este momentul în care fiecare operator trebuie să fie un artist mare dublat de un tehnician și un chimist. Iar cei doi sînt, în altă ordine de idei, „Trecătoarele iubiri", conceput pe o imagine sonoră de Zamfir, îl are și ca interpret dar nu de muzică populară ci a muzicii lui Olah, care mizează pe acest instrument cu nuanțe arhaice (e un instrument nou, am putea spune descoperit de Zamfir, nu e naiul tradițional). Antiteza dintre coloana sonoră cu nuanțe arhaice și universul modern al imaginii sper să creeze o sinteză surprinzătoare și de un efect special.

Florica ICHIM

Un autor, o carte

„PE POET ÎL VĂD CA PE UN FENOMEN IRADIANT"

de Boris BUZILĂ

Tudor George. Ahoe. Poetul **Baladelor singaporene**, al **Țării migrenelor**, al triadei de cărți tipărite, una după alta, în cîteva, ultime, luni : **Sonetele aeriene, Armura de sudoare, Veverița de foc.** 47 de ani împliniți la 12 februarie (..De fapt, sînt născut pe 3. Pe atunci oamenii de la țară nu se grăbeau să-și declare pruncii. Așteptau, mai întîi, să vadă dacă nu mor"). Baștina : Ulmeni, lîngă Oltenița. Bucureștean prin adopțiune. Tata — „gărar". Copilăria, „maidan haotic", pe Grivița. Student la drept. („Viața mea era însă la litere"). Șoimărist de ariergardă. („Am citit în cenaclu, după moartea lui Lovinescu, **Dansul rufelor**, un poem pierdut, regăsit, refăcut, publicat, dedicat lui Ben", fireste, Corlaciu). Repliat în sport. Jucător și antrenor de rugby. („Am urmași în rugby un Irimescu, antrenorul federal, un Vucec, am lansat rubgy-ul redus : de acolo s-au tras și celelalte minisporturi..."). Concluzie de fișă autobiografică : „Mi-a plăcut să petrec fiecare epocă la timpul său : am niște isprăvi făcute, nu ?".

— Sînteți „în formă", Tudor George : în decembrie „prima zi de librărie" la Cartea Românească, cu două volume, săptămîna trecută la Librăria Eminescu, din nou cu cititorii, pentru „Veverița de foc". Cînd scrieți ?

— Ziua, dar mai ales noaptea, la timp de liniște. Săptămîni de-a rîndul n-am avut somn. Mă chinuia o insomnie aproape absolută.

— Umblă vorba că scrieți prea mult, că publicați tot ce scrieți...

— Îi știu eu pe cei ce poartă vorbele ! Nu sînt eu omul care

TUDOR GEORGE autoportret

să se pripească, n-am îmbrățișat un lucru decît atunci cînd am crezut că pot face din el totul. În sport, în grafică, în literatură. Nu este un orgoliu scălîmb, așa sînt eu. Public tot ce scriu ?! Auzi vorbă ! Dac-ai ști cîte calete am aruncat în foc, cîte am pierdut ! S-a cam adunat ceva, în atîția ani ! Volumele de care vorbeai trebuiau să apară toate, la Cartea Românească. Dar editorii au intrat în panică. Insemna să ies pe piață, la o singură editură, cu vreo patru-cinci cărțoaie, de cîte patru sute și ceva de pagini, pentru că mai am și altele care trebuie să apară. Atunci am fost... defalcat pe edituri. Or fi și poezii mai slabe ? Poate ! Dar cînd îți iai o iubită, o iai cu bătături cu tot ! Perfecțiunea iese ca un sloi, ca un iceberg, din apă și din ceață ! Am scris mult, domnule, dar am și mîncat poezie ! Cu frantuzeasca mea de liceu : André Chénier, Albert Samain, Valery. Dar Ion Barbu al nostru este mai mare decît Valéry ! Așa cum și Pallady este mai mare decît Matisse ! Să știi că nu m-au jignit reticențele criticii. Bucuriile mele au fost pe stadion, în ochii copiilor, în scrisorile cititorilor, în stringerea de mînă a convivilor...

— Lecturile dumneavoastră formative și predilecte, mă refer în special la primii poeți citați, par tot atît de insolite ca și aplecarea spre genuri și modalități repudiate astăzi de unii confrați. Mă gîndesc la propensiunea spre epos. Doar „Veverița de foc" este un poem epic despre Grivița Roșie...

— Să-ți spun un secret. Odată mă bătea gîndul să scriu o epopee... „Veverița de foc" este un exercițiu pentru un potențial poetic exprimat mai larg. Structuralmente sînt un temperament dinamic. Nici „crispat", nici „rece". Aptitudinea pentru scrierile de respirație epică îmi vine, cred, din sport, din suflul căpătat la antrenamente... Pe poet eu îl văd ca pe un fenomen iradiant, ca pe un temperament de emisie, care nu exclude, firește, receptivitatea. Eposul și drama sînt expresii pe care un asemenea temperament ajunge la un moment dat să și le dorească, aș îndrăzni să spun, ca pe niște faze superioare. Cunoaștem nu puțini poeți care au simțit nevoia să treacă dincolo de lirismul direct, sau de descriptivism, către o exprimare pe voci De pildă Eminescu. Fenomenul nu este ireversibil. În ceea ce mă privește, am simțit necesitatea din spirit de contradicție, într-o epocă de disoluție a formei poetice să schimb sau să alternez balada și poemul epic cu sonetul.

— Frumos spus : poetul temperament de emisie. Respiră noblete și orgoliu...

— Să fii poet, da, este o noblețe. La multi individi masca socială nu se suprapune întotdeauna dezvăluirii sufletești, chiar dacă lucrurile nu se bagă de seamă la prima vedere, ele se deconspiră în timp.

— Să înțelegem că poeții sînt mai sfîntoși, mai sinceri, mai de suflet...

— Eu așa cred. Artiștii care selectează în planul imediat, nu notional, în sfera prozatorii, sînt mai aproape de părțile de umbră ale existenței, de ordura vieții, mai versatili în sentimente și stări, mai tentați de lucrurile exterioare, mai nămoloși...

— Sînteți exclusivist...

— Poate.

— Ce este **Ahoe** ?

— „Țipătul de triumf și de victorie, descendent din vechea Troie, Ahoe !". Așa le răspundeam micilor jucători pe care-i antrenam la rugby pe terenul de sport din Parcul copilului și care mă-ntrebau și ei „ce înseamnă Ahoe, nene ?". Parcul copilului a fost făcut pe locul Cutaridei, al „groapei". Eu am lucrat la amenajarea lui, apoi am făcut acolo sport. Dar chestia cu „vechea Troie" nu-i decît o glumă ! Diftongii au exprimat onomatopeic, încă din antichitate, stările profunde ale omului. Karli-roe ! Be-roe ! Mai pe urmă O-le ! Deschiderea explozivă, brutală a două vocale poate da stărilor de suflet interpretări sugestive. Ahoe este și un țipăt marinăresc. Ceva ca hei-rup ! În extaz și entuziasm s-a impus ca o exclamație de bucurie, o tisnire a plăminilor cu sonorități de trompetă ! „Ahoe" va fi și titlul unui volum de versuri cu temă sportivă.

— Deci, nu „la revedere", ci Ahoe !

— Ahoe !

CULORI

INTERFERENȚE

de Aurel Dragoș MUNTEANU

Coeficientul tehnic al artelor a fost deseori pus în discuție, constituind o sursă de neîncredere și amărăciune. Cinematografia s-a resimțit cel mai mult de pe urma acestei reticențe. Era evident pentru toată lumea că evoluția mijloacelor mecanice și acuratețea peliculei de azi au umbrit activitatea unor artiști glorioși de la începutul secolului, transformînd filmele lor în articole curioase ale unui muzeu sentimental. Artistul tinde să se exprime însă prin materialul cel mai durabil, el admite mai greu perisabilitatea. Abia extensia pe meridian și conștiința istorică mai recentă au putut să scoată în evidență dimensiunea imanentistă a gestului său. La urma urmei, cîți mari scriitori există astăzi în lume ? Cu greu ar putea să încapă într-o sală ca aceea de la **Patria**. Dar pictori ? Cred că și mai mulți. Am văzut pe un zid al Vaticanului o expoziție adhoc a unui tînăr nordic, un băiat înalt și îngrozitor de slab, cu o barbă gălbuie și rară, de călugăr budhist, o suită de lucrări comentate în presă ca revelația artistică a acelui an. Nimeni nu știuse pînă atunci de el, și-a vîndut pînzele și a plecat, iar numele lui n-a mai apărut în nici un catalog. M-am interesat în toate orașele artistice ale Europei, am întrebat o dată un compatriot al său. Nu l-am mai revăzut și poate că n-o să mai revină niciodată în interesul public. Arta lui fusese apreciată de cei mai rafinați comentatori, care îl vor uita curînd, în puzderia de imagini a lumii de azi. Am cunoscut mari romancieri ai unor triburi de cîteva mii de vorbitori. Erau veneranți ca scriitori naționali, în universități faimoase și primeau omagii similare cu cele cuvenite unui Sartre sau Böll, chiar dacă nu fuseseră încă încununați cu laurii Nobelului. Începem să ne dăm seama tot mai mult de faptul că sîntem limitați în expansiunea noastră, atît pe orizontala dimensiunii geografice, cît și în timp. Orice mare colecție din lume adună numai opere de valoare, și cîtă artă se află îngrămădită pe pereții lor ! N-am să uit apăsarea încercată la Chicago, într-un fel de muzeu al artelor lumii, despre care știam că posedă un Zurbaràn faimos. Am fost atît de copleșit de mulțimea imaginilor glorioase din jur, încît lucrarea pictorului spaniol mi s-a părut brutală și lipsită de interes. Momentul privilegiat al descoperirii unui Bruegel dintre cei puțini faimoși, la Washington, m-a bucurat mai mult, fiindcă am refuzat să văd altceva în ziua aceea. Este prea multă artă în lume, obositor și dureros sentiment, încît ajungi să-ți explici psihologicește explozia ultra-modernă a insurecțiilor plastice din secolul nostru !

A venit poetul și a spus că ceea ce se înrămează în muzee înseamnă conserve de pictură, au fost abolite materialele tradiționale și expresia codificată, redusă uneori la un figurativism plat, cu oricît artă ar fi fost el realizat. După trecerea primului val de nebunie, pustiitor ca orice început, au rămas rezultate uluitoare, s-a făcut descoperirea unei lumi noi. Tehnica mai recentă a adus apoi materialele plastice, bogate în resurse expresive, controlabile, iar sculptura s-a adaptat și a început să construiască sensuri cerute de noile virtualități. Funcționalitatea intrinsecă artelor plastice a impus cercetarea mai atentă a ambianței și o nouă gîndire a spațiului, un demers filozofic mai susținut. Între tentativele românești, pe linia mare a efortului inovator, se cuvine menționată expoziția deschisă recent la Galeriile Apollo, și mai ales **Interferențele** lui Alexandru Brețcanu, realizate cu un grup de ingineri și cu muzica excepțională a lui Liviu Dandara. Al. Brețcanu folosește un material nou, un fel de rășină modelată și colorată după necesitățile scenariului său filozofic, dacă pot să spun așa, de la un **Răsărit** într-un albastru molatec și scăldat în multele culori ale unor lumini mișcătoare, un **Sărut** imaginat cu rigoare clasică, pe care a proiectat un alb de sugestie arcadiană, la un fel de Bobby Fischer șarjat, o Ciocîrlie repezită, cu forme tăiate și pline de dinamism, un **Tors** de zile mari, o formă greoaie și definitivă, sau la **Ginduri**, chipul de jar mocnit, ce se însenînează și apoi iar se închide, sugestie a dificultăților minții în raport cu universul. Mișcarea lentă, unde este nevoie, jocul de lumini sau încremenirea, partitura muzicală și unghiul privitorului, toate împreună creează o ambianță bogată, prelungită în subconștientul celui ce a trăit-o, făcînd-o vie, pe tonurile șoptite ale muzicii lui Liviu Dandara, prelungind-o deci multă vreme.

În sala de jos am văzut din nou un **Tors**, cu forme originale și unghiuri încă neexplorate curent, un **Studiu** de marmură, amintind foarte vag de o lucrare brâncușiană, dar cu volume tratate în stil propriu și un **Studiu** în lemn. Ele mi-au întărit convingerea că Brețcanu este unul din sculptorii **de mîine**, dacă plonjarea lui în viitor poate fi înțeleasă ca un certificat de valoare pentru actualitate. El ne ajută să gîndim în viitor și temeritatea lui merită să fie sprijinită. Din păcate, durabilitatea **Interferențelor** depinde de tehnică .. În afara ei nu rămîn decît piesele izolate și vechea sculptură.

O călătorie prin România (IX)

PRIDVOARELE SUNT OCHI ADÎNCI

de Constanța BUZEA

Se poate lin pluti în gînd pe dealurile verzi, perechi.
Corabia de lemn, cu turn, e plină de icoane vechi.

Se poate sta ca la un țărm la cerul nostru legănat.
Pe țărmul nostru să cioplim în duhul lemnului de brad.

Ne facem drum, din drum — un dor care ne-aduce înapoi.
Uimirea vine din adînc, din sufletul ce stă în noi.

Fiind români, fiind pe deal, având la îndemînă lemn,
Sîntem ca și neisprăviții, dacă-l lăsăm fără de semn.

O literă, o floare simplă, un stîlp de cruce ca o stea —
Sunt libere și răbdătoare răspunsuri, cînd vom întreba.

Și nu mai pot decît să vreau cu meșteșugul să privesc,
Cu mintea și cu pipăitul, cu vocea să le pretuiesc.

Șindrila asta migăloasă e ca o cusătură-ntreagă
Ce-o fac femeile-nrudite cu veșnica făptură dragă.

Un anonim cioplește singur, împarte trunchiul, îl umbrește
Cu umbra frunții, în pădurea care cu aer îl plătește.

El mută lemnul, îl ascunde de ploi, în frica lui firească —
A celui care-a fost sălbatic și trebuie să se-mblînzească.

În primăvară poți simți în singe umbre de prăpăd.
Pădurile înnebunesc de-un verde cerb, pe care-l văd,

Și lucrul tău îl întrerupi cu sufletul nehotărît,
Îl lași din mîini, de parcă-l crezi încă nevrednic și urît.

La lemnul viu, trezit și cald, te duci, să-l vezi, să îi se plîngă
Că te-ai îndepărtat, dar el te cheamă, te inspiră încă.

Copilăria e un har al spiritului fără trup.
Cît creștem, totul ne pătrunde ca dulce zumzetul de stup.

Te-ai mai putea încorona părinte de copii, cînd tu,
La vocea frunzelor de tei și de stejar ai spune NU ?

Să crezi un căprior de lemn că e în stare, și se duce,
Cînd nimeni nu-l poate vedea, la-mpădurita lui răscruce !

Ar fi frumos să-ți lase-n loc un gol, ca un firesc îndemn,
La casa veche să adaogi și tu cîteva flori de lemn !

Surdești... În păsările grele cioplite neamuri se ascund.
Văzut din drum pămîntul lor, și cerul — peste tot rotund.

Pridvoarele sunt ochi adînci, ochi suprapuși vărsînd în vale
Istorie și măiestrie, sfori, scări și streșini vegetale.

Acolo, sus, în Maramureș, în nord, pe Iza, și mai sus.
Am ascultat, și am privit. Îmi amintesc tot ce s-a spus.

OGLINDA ANOTIMPURILOR

de Horia OPRESCU

„Din văzduh cumplita iarnă cerne norii de zăpadă..." Dar, la imaginea *veșnic tînărului Alecsandri*, contrastează optimista clamoare a lui Badea George Coșbuc, privind cum copiii zburdă prin troiene : *„Îi auzi ? Vedea-i-aș mari ! / Parcă trece-o adunătură de tătari"*. Sau, anticipînd frigul de mîine, să-l repetăm pe Vlahuță... *„Oblonitu-mi-a fereastra / Gerul cu-a lui flori de gheață / Și în toată casa asta, Eu sînt singura viață"*.

În clasicizanta cohortă se ivește, modernist, citadinul Minulescu : *„... Și-am coborît în gară, pe peron. / Să schimb cu iarna citeva cuvinte. (...) O ! Tu sfătuitoarea mea de azi-nainte,/ Ce mare ești / Ce bună ești, / Ce caldă ești !..."*

Către un prozator, acum, să ne plecăm urechea. Cel mai liric, cel mai autohton din autorii noștri de proză : Mihail Sadoveanu : *„Ați apucat și domniile voastre, ca și mine, ierni înfricoșate"*... Să ne bucurăm de iarnă tare, după recitativul din veac : *Iarna-i grea, / Omătul mare! / Semne bune anul are..."*

Și un alt prozator : romancierul Liviu Rebreanu. Fără citate, doar cu amintirea unei ore petrecute cu el, acum vreo patruzeci de ani... Era un toi de iarnă, ca acuma, iar el mi-a vorbit, vădindu-și gîndurile de atunci : *Rar se mai scriu, astăzi, romane de mii de pagini. Precum* „Jean Cristophe" ori „Pe aripile vîntului". *Operele astea, valoroase nici vorbă, se citeau la gura sobei. De preferință cînd, anume localități ori ferme, rămîneau înzăpezite de restul lumii prin nămeți uriași. Spre exemplu, în Canada, Scandinavia, Alaska... Regiuni întregi rămîneau blocate luni de zile. După măruntele indeletniciri domestice, seara, oamenii, ascultau, într-un gramofon cu pîlnie, vocea lui Batistini ori a Adelinei Patti, făcînd duet fermecător cu șuerul sinistru al viscolului... Și citeau nesfîrșite tomuri de aventuri ori melodrame.*

Așa îmi vorbise autorul lui, *„Ion"*...

Acuma, eu privesc prin geam, horbota ninsorii și buzele îmi șoptesc, fragmentar, stihurile lui Bacovia... *„Te uită cum ninge Decembre (...)" „Mai pune s-aducă și ceaiul. / Și vino și tu mai aproape. / Citește-mi ceva de la poluri, / Și ningă / Zăpada ne-ngroape..."*

Iar, în final, Maestrul nostru al tuturora, Eminescu. El, amintind de iarnă, o asemuiește bătrîneții. Adică iernii vieții : *„Optzeci de ani îmi pare în lume c-am trăit, / Că sînt bătrîn ca iarna, / Că tu vei fi murit !"*...

★

Și-așa, cufundat, *vizual*, în dănțuirea molcomă a fulgilor, imaginea îmi este dublată, *auditiv*, de ritmul atît de tare al refrene.

Iarna românească răsfrîntă în versul românesc ! Poezia devine, în cazul de față, oglinda anotimpurilor. Căci versul reflectă, într-o mirifică sinteză, toate sentimentele, dulci ori cutremurătoare, ale vieții. Poezia fiind foarte aproape de ceea ce poetul italian numește : *„Testimoni dei mio perir lento"*... Sau transpusă în neolatina de la Dunăre, fraza amintită ar însemna : *Mărturii ale pieirii mele, încet cu-ncetul...*

Adevărat : în ninsoarea uniformă de dincolo de ferestre, mirajul închipuirii mă poartă, fabulos, prin golul miliardelor de veacuri, de unde cîndva, poate m-am iscat și eu, asemeni stropului cuprins într-un fulg de nea.

Clepsidra

PROFIL

de Constantin VIȘAN

Tablourile expuse de Zamfir Dumitrescu la Teatrul din Giulești, ca prolog la un spectacol Shakespeare și de curînd în sala Kalinderu — recomandă un pictor cu o imaginație tumultoasă, un creator dornic să se afirme într-un limbaj propriu, original. Pictînd, Zamfir Dumitrescu dă impresia că dirijează culori. Sensibilitatea sa pare epicentrul unui vulcan. Artistul imaginează în variante obsesive mișcări ondulatorii, vîrtejuri de roșu și albastru, de verde și galben. Unii critici i-au denumit psiho-pictură căutările, alții i-au găsit asemănări cu barocul. Pretextele shakeasperiene încadrate în fastuoase rame aurii aveau, într-adevăr, ceva din romantismul încărcat al barocului, după cum în seria de portrete de actori și poeți care-i domină atelierul de pe strada Pasteur, vibrează simboluri expresioniste. Elev al maestrului Corneliu Baba ,tînărul pictor valorifică, în concordanță cu personalitatea sa, cu exigențele unei viziuni moderne, lecția înaintașilor.

— Sînt, vreau să cred că sînt, un continuator al celor mai autentice tradiții în pictură. Mă refer la pictura în care meșteșugul primează. A ne limita însă la posibilitățile tehnice ale picturii tradiționale reprezintă o mărginire. Avem datoria de a elabora noi modalități artistice, prin care să ne exprimăm altfel decît pînă acum conform cerințelor societății din care facem parte și în al cărei ritm sîntem, evident, cuprinși cu toții.

— *Pictați în ultima vreme pe hîrtie fotografică. O suită de peisaje cosmice ori subacvatice. Care e cheia acestei lumi mirifice ? Un joc al imaginației sau rezultatul unor procedee tehnice ?*

— Uzînd de un sistem pe cît se poate propriu, încerc să-mi stenografiez niște stări, niște sentimente ale vieții pe care o trăiesc. Viitorul ne rezervă surprize. Cred că evoluăm spre o simbioză, o sinteză a mai multor genuri artistice, muzică, pictură, teatru. Ori poate va apărea un tip de artă cu totul inedit. Nu vom mai locui în viitor într-o cameră cu patru pereți, cu plafon și o podea, deci nu va mai exista un tablou care să fie adosat la perete. Avînd o altă casă vom simți nevoia unui alt tip de artă, care să se adapteze mediului în care vom locui, unei noi mentalități. În acest sens se înscriu încercările mele, gravurile colorate pe hîrtie fotografică, precum și tentativele de spațializare a picturii, expuse anul trecut la Giulești.

— *Cele mai proaspete tablouri din atelier trădează o susținută preocupare pentru portret. Recunosc mulți actori și poeți.*

— Am încercat să dau la o parte hainele personajelor, să le surprind temperamentul, caracterul, personalitatea Aceasta, fără a intra direct în universul lor ci numai după fotografii și după joc.

— *Cred că s-au recunoscut.*

— Cu uimire, unii dintre ei. Lucrurile nu se opresc însă aici. Explorînd viața interioară a acestor contemporani încerc să-mi investighez propria-mi sensibilitate. Cunoașterea de sine mi se pare esențială. Dar prin raportare permanentă cu lumea din jur, prin contactul intim cu epoca pe care o străbați, pe care o reflecți, a cărei creație ești

Nu numai muzică...

de George SBÂRCEA

Colonia română din Austria a publicat nu demult, cu titlul de **Luceafărul nou**, o revistă trimestrială. Pe frontispiciul ei figurează un catren din poemul fără moarte al lui Eminescu, tipărit la Viena în 1883, iar în cele opt pagini se îngrămădesc o sumedenie de mărturii, aduceri aminte, știri despre legăturile cu țara de baștină ale celor ce o scriu și o citesc. Primul dintre ei este însuși președintele coloniei, inginerul Similache pe care l-am întîlnit în drumurile mele prin capitala austriacă, unde mă poartă din cînd în cînd preocupările muzicale. Ceea ce îl animă îndeosebi este prietenia dintre Austria și România, pe care o dorește tot mai strînsă. Aspirațiile sale sînt și ale membrilor coloniei, hotărîți **„să păstreze și să cultive graiul și datinile străbune, să apere interesele neamului românesc, luptînd pentru biruința libertății și păcii în lume"**.

Un program întreg, așadar, mărturisit chiar de la primul număr al publicației ce reflectă gîndurile și năzuințele românilor trăind la Viena.

Ghemuit în omnibusul care face cursa regulată între Alserstrasse și Mariahilferstrasse, privirile mele au întîlnit nu o dată nume românești pe firmele cartierelor comerciale. Erau ale descendenților cîtorva generații de oameni care, în orînduirile dinaintea primei conflagrații mondiale, și-au încercat norocul acolo unde opresiunea nu strivea cu atîta nepăsare ca în provinciile aflate departe de centru. Am deschis ușa la mai mulți din ei și i-am văzut zîmbind atemporal, peste masca goală de suflet a negustorilei la auzul vorbei românești, pe care n-au uitat-o, deși s-au născut în orașul bulevardelor înelare, al statuii lui Mozart din grădina Burgului, al platanilor bătrîni de veacuri sub care bunicii lor l-au ovaționat cîndva pe Strauss și s-au bucurat de prietenia primarului filoroman, dr. Lueger.

De multe ori, înapoindu-mă de la Viena cu expresul de după-amiază, i-am aflat pe acești austrieci de limbă română veniți în Gara de Vest spre a-mi cere să le trimit cutare carte sau revistă românească, să afle dacă mai sînt cumva locuri și pentru ei la vreo stațiune de munte sau pe malul mării. Le citesc în ochi, la despărțire, dorul tainic de țara care, prin limbă și amintiri, este și a lor, chiar acolo, într-o altă patrie.

Asta exprimă dintr-o doacă în alta și **Luceafărul nou**, apărut la Viena ca o tîrzie și binevenită reluare a tradițiile inaugurate odinioară de asociația „România Jună", vatră de simțire și cultură românească sub cerul ospitalier al Austriei.

Un excelent material de construcţie

Este de ajuns un singur mamut pentru construirea unei locuinţe şi a instalaţiei de lumină. Pentru fundament se folosesc oasele maxilarului inferior, intercalate cu cele de la omoplaţi şi picior, plus cîţiva molari. Pereţii sînt din coaste, vertebre şi colţii a căror curbură creează bolta de rezistenţă. De altfel, casa are o formă rotundă, avînd un diametru de aproximativ 2 m. Din pielea mamutului se face acoperişul şi se impermeabilizează locuinţa. Instalaţia de lumină : din oase, golite în interior şi umplute apoi cu „substanţa" de iluminat, adică grăsime de mamut. Ideea nu este sigur o „premieră" a secolului nostru. Ea aparţine inventatorilor din paleolitic, adică e „brevetată" de prin anii 20.000 î.e.n. Contemporanii noştri au meritul de a fi descoperit-o. Este pentru prima oară în Europa cînd sînt descoperite astfel de locuinţe — în împrejurimile Cracoviei. Ştirea a fost dată în revista „Nature" şi preluată apoi de toată presa. Autorii descoperirii : doi arheologi polonezi, Janusz K. Koslowski de la Institutul de arheologie şi Henryk Kubiak de la Institutul de zoologie sistematică şi experimentală din Cracovia.

Lumina circulă sub viteza „legală"

Cu 47 de metri pe secundă mai puţin. Ceea ce era ştiut pînă azi, trebuie corectat. Viteza luminii este de 299792,4562 km/secundă. Cifra a fost precizată cu ajutorul unui fascicol laser. Eroarea posibilă a noii măsurători este doar de 1 m/secundă. Noua măsurătoare a fost făcută de echipa dr. Kenneth M. Evenson de la Biroul naţional de la Boulder, Colorado. Dacă diferenţa între ceea ce ştiam şi ceea ce este real pentru noi pare neesenţială, devine extrem de interesantă pentru oamenii de ştiinţă. Mai ales este important cînd se calculează punctul de aterizare în astronautică sau cînd se studiază distanţele intersiderale — măsurate în ani lumină — ca şi cunoaşterea „graniţelor" universului nostru. Atunci, 47 de metri pe secundă mai puţin...

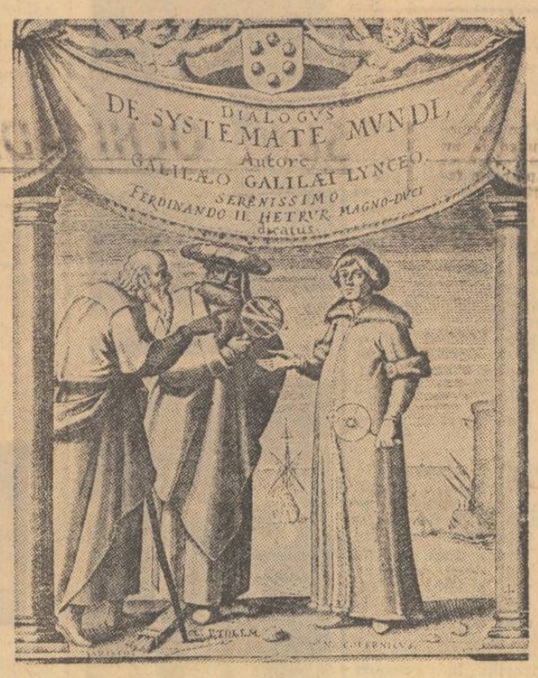

Gravură imaginînd o discuţie despre „sistemul lumii reale" între Copernic, Aristotel şi Ptolemeu.

„Anul Copernic" se va încheia în primele zile ale lui octombrie 1973 cu manifestarea societăţii din Torun şi din regiunile Bydgoszcz şi Olsztyn, odată cu inaugurarea festivă a anului academic al Universităţii din Torun şi predarea noilor obiective construite pentru Universitatea „N. Copernic".

OFTALMOLOGIE

OCHII ŞI TELEVIZIUNEA

Convorbire cu prof. univ. Petre VANCEA

Pro şi contra. Lumina de neon şi televizorul au sau nu o influenţă negativă asupra ochilor ? Rezultate recente ale unor studii îndelungate. Cataracta, una dintre bolile cele mai frecvente, poate fi prevenită ?

— Tovarăşe profesor, dv. aţi afirmat într-un interviu acordat televiziunii că lămpile de neon dînd o lumină asemănătoare celei „de zi" sînt preferabile tuturor celorlalte „iluminări" artificiale — nu obosesc ochii — şi că privitul la televizor nu exercită o influenţă negativă asupra ochilor. Îngăduiţi-mi să reiau această problemă, opunîndu-vă cîteva păreri. Foarte mulţi dintre cei care lucrează la „lumina albă" se plîng „de ochi", de dureri de cap. Ţi „supără" atît intensitatea luminii cît şi acele pîlpîiri aproape imperceptibile dar totuşi percepute. Cît despre privitul multe ore în şir la televizor obiecţiile sînt numeroase. Unii specialişti pun senzaţia de oboseală pe seama eforturilor pe care ochii sînt obligaţi să-l facă pentru a „prelucra" imaginile în alb-negru. Alţii acuză o anumită doză de iradiere pe care o încasăm stînd în faţa tubului. Şi nu puţini sînt cei care recomandă să nu fie lăsaţi copiii la televizor mai mult de o oră, o oră şi jumătate pe zi. Ce răspundeţi dvs. ?

— Adevărul este că lumina de neon şi, implicit, televizorul nu sînt nocive pentru ochi. Nu este o simplă afirmaţie, ea se bazează pe argumente verificate ştiinţific. Persoanele care se plîng de senzaţii neplăcute prezintă fie vicii de refracţie necorectate sau prost corectate, fie suferă de o conjunctivită cronică ignorată. Am verificat acest lucru şi pot afirma că după ce au fost îndepărtate aceste cauze, senzaţia neplăcută a dispărut. Mi-a fost confirmată de altfel şi de un renumit oftalmolog francez care-mi povestea reacţia violentă a funcţionarilor unei mari instituţii din Franţa, în momentul cînd s-a hotărît introducerea şi apoi extinderea luminatului fluorescent. Făcînd examenul oftalmologic, a constatat că din 10 persoane care lucrau în acelaşi birou, 7 prezentau un defect optic — ignorat de unii, prost corectat la ceilalţi.

— Credeţi că sînt cu totul nefondate criticile care se aduc privind intensitatea luminii şi... pîlpîirile ?

— Întrebarea este periculoasă dacă nu facem unele precizări. Este adevărat că în stadiul de început al introducerii luminii „albe", au existat o serie de neajunsuri în ce priveşte uniformitatea luminii. Cu progresele care s-au făcut şi se continuă în acest domeniu, deficienţele şi deci inclusiv efectele obositoare ale pîlpîirilor caracteristice „neonului" vor fi definitiv înlăturate. S-a şi redus mult inconvenientul prin aşa zisul montaj „în duo". Luminatul fluorescent a fost criticat şi din cauza lipsei de umbră datorită vastei suprafeţe de emisiune. Or, existenţa umbrelor este necesară pentru o mai bună percepţie a formelor. Dar inconvenientul poate fi remediat foarte simplu : printr-o mai bună aranjare a surselor luminoase.

— Chiar şi în aceste condiţii sînt persoane care, deşi nu prezintă nici un viciu de refracţie şi nici o afecţiune oculară se plîng totuşi de unele tulburări de vedere.

— Exact. În astfel de cazuri, studiul curbelor de emisiune a tuburilor a arătat existenţa unui dicroism care se pare că joacă un rol important în producerea acestor tulburări. Sînt multe probleme de discutat aici, aş pune una dintre ele : dacă acest dicroism este jenant, cum se face că numai anumiţi oameni se sezizează de existenta lui ? Persoanele care sînt jenate de astfel de surse luminoase, sînt acelea care au o sensibilitate mai mare la radiaţii de la extremităţile spectrului, în special pentru albastru şi acelea care prezintă un cromatism mai marcat. De altfel este foarte greu să apreciezi un element subiectiv ca oboseala. Efectele şedinţelor prelungite de televiziune asupra anumitor examene optometrice au fost studiate de către Stein şi Hofstetter. La 5 studenţi care au privit programele TV timp de 12 ore consecutiv, nu au notat nici o modificare semnificativă : vederea binoculară, amplitudinea de acomodaţie, examenul conjunctivei, pleoapelor, reflexelor pupilare nu au arătat modificări. O problemă mult discutată este însă: luminatul camerei în timpul emisiunii, apoi distanţa de la care privesc. Şi să nu se uite că atenţia susţinută ore întregi nu poate să nu producă şi o oboseală a ochilor, mai ales la televiziune unde privirea este solicitată continuu (la 2, 3 metri, uneori la distanţă mai mică) ceea ce duce la astenopie acomodativă, al cărui tablou clinic este cunoscut. În toate aceste cazuri, nu poate fi acuzată... televiziunea. Şi ideea că fasciculul de electroni care se găseşte la originea spotului luminos ar conţine raze nocive, este nefondată. Nu s-a observat nici o leziune datorită lui.

— Mulţumesc. Şi lămurind această problemă, trebuie să vă cer scuze, că în „focul" discuţiei, de fapt am uitat să încep cu începutul : felicitări pentru cea mai recentă alegere a dv., membru de onoare a Societăţii Münchenneze de Oftalmologie şi să vă întreb care este „ultima noutate" ştiinţifică pe care ne-o puteţi transmite.

— Este chiar comunicarea pe care am prezentat-o recent privind două produse : acţiunea protectoare a folcisteinei şi a extractului total de ochi asupra evoluţiei leziunilor experimentale oculare produsă la iepurii supuşi la intoxicaţia cu naftalină.

— Iertaţi-mi întrebarea, dar de ce iepuri şi de ce naftalină ?

— E vorba de studiul cataractei — una din bolile cele mai frecvente. Un savant vorbind de biologia cristalinului, încheia cu o butadă devenită celebră : „toată lumea face cataractă. Cu o singură condiţie — să trăiască cel puţin 150 de ani". Cataracta este o boală foarte misterioasă, în sensul că prezintă multe semne de întrebare încă privind cauza ei. Şi acum, să venim la... iepuri. Dintre toate animalele de experienţă, şi formele de cataractă care să fie mai apropiate cataractei la om este cea făcută la iepuri prin intoxicaţia cu naftalină. Este un studiu pe care l-am început de foarte multă vreme, din 1925, împreună cu prof. Mihail, la Cluj. L-am studiat vreo 15 ani cu mijloacele biochimiei moderne şi l-am reluat acum, cu tehnicile anilor 1971, 72, cercetînd pe trei grupuri de animale. Nu voi intra în amănunte, ca să nu vă obosesc cititorii cu termeni tehnici şi fapte de experienţă Concluzia : tratamentul cu folcisteină întîrzie producerea cataractei. Extractul total de ochi fie în combinaţie cu folcisteina fie doar el singur opreşte procesul, dacă acesta era început, iar dacă se administrează înainte ca procesul să se fi declanşat, cataracta nu se mai produce. Deci, se demonstrează acţiunea protectoare a extractului total de ochi, ca şi acţiunea preventivă a lui.

Catinca MUSCAN

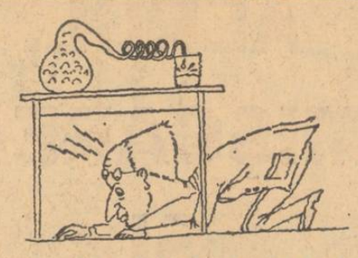

PSIHOLOGIA ŞI... COLESTEROLUL

După părerea unui medic englez, E.M. Carruthers, între teamă, violenţă şi formarea ateromului (adică a depozitului de colesterol pe pereţii arterelor) există o strînsă legătură. Adrenalina şi noradrenalina secretate în momentul unei emoţii, dictate de teamă sau enervare, antrenează o creştere a acizilor graşi liberi din singe care sînt direct legaţi de formarea ateromilor şi aceasta în mod clar şi durabil.

LA 100 KM / ORĂ VEŢI FI HIPNOTIZAŢI !

Para-hipnoza drumului este una dintre cauzele majore ale accidentelor de circulaţie, declara directorul medical al Centrului de studii asupra circulaţiei în S.U.A. S-a făcut experimentarea. La drum lung, cu o viteză egală de 100 km/h şoferul, la un moment dat, poate mări viteza cu vreo 20 km fără să-şi dea seama. E încă stăpîn pe volan şi reflexe, iar urmărit tot timpul (măsurătorile ritmurilor cardiace, respiratorii, mişcările globului ocular în orbită etc. ca şi temperatura din maşină şi sunetele) se observă că facultăţile lui de concentrare şi de apreciere a distanţelor scad. Reacţiile motrice diminuează şi ele. Se întîmplă cam acelaşi lucru ca în transa hipnotică, cînd un subiect este aşezat perfect imobil, în condiţii psiho-fiziologice adecuate, cu o mişcare ritmică dată, ca oscilaţiile regulate ale unei pendule sau emisii de lumină repetate. Or, această stare de transă şi mai ales caracterul ei de instalare ...perfidă contribuie la gravitatea situaţiei. O situaţie favorizată şi de o masă copioasă înainte de a pleca la drum lung, iar dacă se mai adaugă puţin alcool...

BIOLOGIE

Limbajul... olfactiv

de acad. prof. Eugen PORA

Semnalizările olfactive nu se văd, nu se aud şi nici nu se simt de către cei ce nu cunosc „cifrul" lor şi care pot fi transmise la distanţă. E încă un secret al naturii care a ştiut deschide mari perspective de aplicare practică.

Feromonii, un termen cam barbar, dar relativ nou, dat mesagiilor informaţionale de natură chimică, care se recepteaza prin miros şi constituie un fel de limbaj olfactiv, pe înţelesul tuturor indivizilor din una şi aceeaşi specie, sau a celor dintr-un anumit grup, turmă, colonie sau familie a acestora. Cu ajutorul feromonilor indivizii se recunosc între ei, îşi recunosc şi îşi caută partenerul sexual, pot determina adunarea lor în grup, pot marca un drum sau un teritoriu, pot semnala un pericol pentru specie, o sursă de hrană etc.

Puiul care se naşte învaţă să-şi recunoască părinţii prin miros şi memoria olfactivă a acestei vîrste rămîne pe toată viaţa. Dacă se unge botul unui căţeluş nou născut cu lapte de pisică, acesta poate suge alături de pisoi şi va considera mîţa ca pe „mama sa adevărată". Aşa se fac „prietenii din copilărie" între un leu şi un căţel (ca la grădina zoologică din Moscova), între leopard şi o căprioară (la zoo din Anvers), între cîine şi pisică etc.

Azi studiul acţiunii feromonilor s-a extins la toate animalele şi s-a constatat că există informaţii olfactive la toate grupele de animale aeriene sau acvatice. La acestea din urmă informaţia olfactivă se transmite prin mijlocirea apei şi este percepută de un simţ chimic (pe care îl putem analoga cu simţul nostru gustativ).

Feromonii spre deosebire de alţi excitanţi, au o acţiune de durată, căci moleculele lor se pot imprima în mediu putînd fi detectate după un anumit timp de către indivizii care dispun de organe olfactive specializate. Specificitatea lor de acţiune este foarte mare şi denotă că informaţia olfactivă trebuie să fie foarte precis transmisă numai unui anumit individ şi nu altuia. Dacă nu ar fi aşa, atunci feromonii nu ar putea constitui limbajul propriu de tip olfactiv al unor indivizi dintr-o familie, dintr-un grup sau dintr-o aceeaşi specie.

Încă nu există o clasificare chimică a feromonilor, ci numai una comportamentală, adică după reacţiile pe care le determină. Dar se ştie precis că acţiunea lor se exercită în cantităţi extrem de mici. La insecte există antene foarte bogat ramificate printre care se poate strecura o mare cantitate de aer. Pe antene şi ramificaţiile lor se găsesc apoi mii de zubli — nişte invaginaţii minuscule care conduc la cîlul unei celule olfactive. Este suficient ca o moleculă de feromon să atingă un astfel de cîl pentru ca în nervul olfactiv să se producă un biocurent, pe care să îl putem înregistra sub forma unei antenoelectrograme. Cu ajutorul unor astfel de instalaţii studiul comportamentului intraspecific a căpătat în ultimele vremuri explicaţii noi. Se pare că fenomenele amintite deschid şi ample perspective de aplicare practică.

Prin aparate de tipul oscilografelor catodice cu înregistrări de EAG, omul s-ar putea servi de semnalizări olfactive, care nu se aud, nu se văd, nu se simt, dar care pot fi transmise la distanţe.

MISTERUL „OMULEŢULUI VERDE"

În căutarea extrapămîntenilor

(VII)

Prima încercare făcută, în 1960, de Drake, la Observatorul naţional de la Green Bank, în Virginia, pentru a capta eventuale semnale inteligente provenind din galaxia noastră, s-a soldat printr-un eşec. Dar, aşa cum a spus Sir Bernard Lovell, directorul lui Jodrell Bank, a fost „o experienţă pe care puţini cercetători s-au aşteptat s-o vadă încununată de succes, dar pe care toţi erau tentaţi s-o încerce".

În ascultarea Andromedei

Alte încercări au urmat în Uniunea Sovietică. Kardaşev şi Paştenko de la Institutul naţional Sternberg au încercat să detecteze semnale provenind dintr-o altă galaxie. În această experienţă s-a admis că societăţi ultradezvoltate, instalate într-o anumită zonă a nebuloasei Andromede, s-ar putea adresa galaxiei noastre cu ajutorul unei emisiuni dirijate. Ipoteză mai puţin improbabilă decît cea reţinută de Drake, care presupunea că locuitori ai unei alte lumi solare şi-ar fi ales drept obiectiv singurul nostru Soare din toată aglomeraţia de stele. Între altele, încercarea lui Kardaşev şi Paştenko avea avantajul de a regrupa în cîmpul unei antene foarte puternice o întreagă lume de stele — cîteva miliarde — dintre care fiecare ar fi putut deveni un leagăn al vieţii inteligente. Experienţa a avut soarta încercării lui Drake.

Aceste prime tentative infructuoase au determinat pe specialişti să studieze şi problemele privind longevitatea şi numărul eventualelor civilizaţii extrapămîntene. Calculele probabiliste realizate de Von Hoerner admit că viaţa inteligentă n-ar exista decît pe o stea din trei milioane. Dacă lucrurile ar sta, într-adevăr aşa, atunci aceste lumi ar trebui să se afle la o depărtare de aproximativ o mie de ani lumină una de alta, şansele contactării lor, cu actualele mijloace, reducîndu-se aproape de zero. Socotind însă că aceste civilizaţii s-ar afla într-un stadiu mult mai dezvoltat decît noi, von Hoerner continuă să creadă în posibilitatea contactării „fraţilor noştri mai mari", chiar dacă o legătură dus şi întors necesită în jur de 2 000 de ani !

Astronomii sovietici sînt de părere că supercivilizaţiile din galaxii ar putea trăi între 100 000 şi un milion de ani. Ele nu s-ar găsi decît la o sută de ani lumină una de alta, iar contactarea lor ar fi posibilă chiar cu mijloacele de care dispunem în prezent.

Sondele automate pe urmele civilizaţiilor dispărute

Chiar dacă severii parametri reţinuţi de von Hoerner s-ar confirma, se apreciază că există posibilităţi de contactare a altor civilizaţii. Savanţii sovietici sînt de părere că nave automate sateţizate ar putea să conserve o informaţie extrem de preţioasă, exploatabilă pe termen lung, după sute sau mii de ani de la dispariţia societăţilor care au construit-o. Sklovski crede că spaţiul cosmic ar putea adăposti un veritabil tezaur arheologic cuprinzînd informaţii privind civilizaţiile cele mai avansate ale Universului, în viaţă sau dispărute.

În imagine : portretul robot al „omuleţului verde".

În 1964, savantul sovietic Kardaşev a dezvoltat o idee extrem de interesantă : expansiunea societăţilor avansate, ca urmare a nevoilor de energie. O civilizaţie de tip I, apropiată ca nivel de civilizaţia terestră, se extinde pe întreaga suprafaţă a unei plante şi încearcă să exploateze esenţialul resurselor sale energetice. Un al doilea tip de civilizaţie tinde să se dezvolte la nivelul întregului sistem planetar, cu intenţia de a le coloniza şi a exploata întreaga energie de care dispun. Potrivit lui Kardaşev, trecerea de la primul tip de societate la cel de-al doilea ar fi extrem de rapidă Cîteva milenii ar fi suficiente. Societatea terestră s-ar afla la punctul de joncţiune. Cînd o civilizaţie s-a extins la nivelul ansamblului sistemului său planetar, ea îşi îndreaptă privirile şi mai departe. Ea s-ar putea întinde atunci în galaxie, exploatînd resursele de energie furnizate de zecile de miliarde de stele.

Saltul la nivelul galaxiei ar fi mult mai lent, Dimensiunile unei galaxii nu permit tranzitul rapid. La această scară viteza luminii devine modestă. Supercivilizaţiile galactice ar fi în situaţia pionierilor care ar încerca să colonizeze Siberia sau Vestul îndepărtat, de exemplu, deplasîndu-se pe jos. Saltul spre acest al treilea tip de civilizaţie ar putea necesita zeci de milioane de ani. Vîrsta galaxiilor fiind cu mult superioară, aceste supercivilizaţii ar avea mari şanse de dezvoltare. Bazîndu-se pe această schemă, cercetătorii sovietici sînt tentaţi să creadă că mijloacele de comunicaţie pe care aceste civilizaţii le ar deţine, ar însemna tot atîtea şanse pentru stabilirea de contacte între ele şi, deci, şi cu noi.

Portretul-robot al semnalelor inteligente

Civilizaţiile de tipul I n-ar dispune deci de resurse energetice modeste iar antenele lor ar fi orientate doar spre stelele mai apropiate. De aceea, şansele noastre de a capta aceste emisiuni ar fi extrem de mici dacă ţinem cont de numărul lumilor solare. Posibilităţile de reuşită ar fi superioare în cazul contactării unor supercivilizaţii. Capacităţile lor energetice, mult mai vaste, le-ar da posibilitatea să emită în toate direcţiile spaţiului şi pe benzi întregi de unde radioelectrice.

După părerea lui Kardaşev, semnalele unei supercivilizaţii ar trebui emise în spectrul undelor decametrice, cu o intensitate care să varieze în raport cu timpul (această modulaţie ar fi logică dacă se vizează atragerea atenţiei şi transmiterea de informaţii). Aceste aprecieri au condus curînd la o falsă alertă.

În 1965, astronomul Şolomiţki, de la Institutul Sternberg din Moscova, studiind radio-sursa CTA-102, descoperită de savanţi americani, a constatat că emite semnale cu o intensitate ce variază regulat. Nici un fenomen asemănător nu mai fusese semnalat pînă atunci. Semnalele captate se asemănau extrem de mult cu emisiunile „inteligente" cărora Kardaşev le făcuse portretul-robot. Într-o conferinţă de presă,ţinută la Institutul Sternberg, Kardaşev a fost de părere că semnalele captate ar putea fi artificiale. Directorul institutului, profesorul Martinov, a propus continuarea studierii fenomenului şi verificarea caracterului periodic al acestor emisiuni. Cîteva zile mai tîrziu, s-a stabilit că CTA—102 este un quasar situat foarte departe de galaxia noastră, la aproximativ 10 miliarde de ani-lumină, deci la limita universului cunoscut, distanţă de la care nici o societate n-ar fi putut emite semnale indiferent cît de dezvoltată ar fi fost.

Omuleţii verzi pe antena de la Cambridge

Cîţiva ani mai tîrziu, în vara lui 1967, astronomii Observatorului din Cambridge au trăit aceeaşi aventură Studentul Jocelyne Bell, însărcinat cu interpretarea datelor înregistrate de antenă, a fost intrigat de nişte impulsuri periodice, pe care s-a hotărît să le cerceteze mai atent. Constatînd că este vorba de semnale îndepărtate, provenind din galaxie, a semnalat fenomenul. Astronomii au făcut măsurătorile şi verificările necesare şi au constatat că sursa misterioasă emite impulsuri de cîteva sutimi de secundă, asemănătoare cu cele ale unui ceas atomic. Să fie, oare, vorba de mesaje extraterestre ? Echipa de cercetători, avertizată de precedentul de la Observatorul Sternberg, a păstrat secretul. Foarte curînd, însă, s-au descoperit fenomene periodice de acelaşi tip, provenind din alte direcţii ale spaţiului. În acest fel au fost descoperiţi pulsarii, care îşi au originea în vibraţiile unei stele pe punctul de a muri... Pentru o clipă, însă, astronomii de la Cambridge au crezut că au captat mesaje extraterestre, fapt atestat de numele provizoriu dat primului pulsar descoperit : LGM—1 (Little green men number one — „Omuleţul verde numărul unu.")

George NICOLESCU

AERUL, MIȘCAREA ȘI SĂNĂTATEA

Citeva recomandări valabile atit pentru cei mici, dar mai ales pentru părinții acestora

Despre efectele binefăcătoare ale practicării sistematice a culturii fizice și a sportului s-a scris destul. Cu toate acestea sînt încă foarte mulți cetățeni care evită să practice o formă cît de simplă de cultură fizică, motivînd lipsa de timp, virsta, starea de sănătate sau lipsa calităților fizice necesare. De asemenea, ei consideră că practicarea exercițiilor fizice este un apanaj al tinereții. Aceștia preferă să se odihnească imediat după masa de prinz considerînd că numai prin somn își pot reface energia fizică și intelectuală consumată. Alții se ocupă sporadic de gimnastică, în timpul concediului sau în excursii. Adevărul este însă, că o cură de exerciții fizice este cea mai elementară și necesară formă de practicare a culturii fizice. Ea poate să înceapă primăvara și durează aproximativ trei luni.

La sfîrșitul iernii, se simte acut nevoia practicării exercițiilor fizice, organismul fiind îngreunat, rigid, tarna, efortul fizic este mai scăzut, tonusul muscular redus, adaptarea la efort foarte mică și apoi, avem și cîteva kilograme mai mult decît ar fi necesar. Exercițiile fizice trebuie strins legate de un sever regim alimentar prescris de medic pentru fiecare în parte.

CURA DE EXERCIȚII FIZICE poate fi făcută într-o gamă variată de procedeuri. Dimineața ea constă în gimnastică de înviorare, timp de 10—15 minute, după programul transmis la radio sau după un program individual alcătuit ad-hoc de fiecare cetățean în funcție de spațiul disponibil. Gimnastica de dimineață se face într-o cameră bine aerisită pentru a înviora și contribui la călirea organismului.

Dacă distanța pînă la serviciu nu depășește 2—3 km trebuie să ne deplasăm pe jos, în pas viu, evitînd pe cît posibil străzile aglomerate și aerul poluat de gazele mașinilor. După orele de serviciu se repetă mersul pe jos. La serviciu, după 3—4 ore de lucru, atunci cînd începe să se simtă oboseală, se pot face în 2—3 minute cîteva exerciții axate pe întinderea, îndoirea și răsucirea trunchiului și a gîtului, precum și exerciții de brațe și picioare, concomitent cu aerisirea încăperilor. Aceste exerciții înviorează organismul, îndepărtează senzația de oboseală și de durere, măresc capacitatea de lucru.

De 2—3 ori pe săptămînă se recomandă să se urmeze, timp de o oră, cursuri de gimnastică igienică, înot, patinaj, culturism etc., în funcție de posibilități. Apoi, ori de cîte ori avem posibilitatea la sfîrșit de săptămînă, o excursie este bine venită. În excursie se recomandă să mergem mult pe jos cu rucsacul în spate, ceea ce necesită o cheltuială mare de energie. Excursii se pot face și la campinguri unde se pot organiza diferite jocuri cu mingea.

Seara, înainte de culcare, se indică o plimbare de cel puțin o oră prin parcuri, pe malul apelor. Aceasta contribuie la liniștirea organismului și la asigurarea unui somn odihnitor. Nu trebuie să evităm a ne deplasa pe jos în orice moment prielnic; după cumpărături, în vizită etc. În felul acesta, vom reuși să efectuăm o deplasare pe jos de 10—12 km pe zi, ceea ce este absolut necesar pentru toți oamenii.

La sfîrșitul curei de exerciții fizice veți constata cu satisfacție că ați scăzut în greutate cu 5—6 kg și chiar mai mult, că puteți face un efort fizic fără să obosiți așa de ușor, că mișcările dv. au mai multă suplețe.

Prof. Marian FIRIMIȚĂ

Primăvara 1973

JACHETA

Jacheta poate fi purtată atît în sezonul de iarnă cît și primăvara, înlocuind, de multe ori, pardesiul.

1. Jachetă din velur maro, gen bolero. Formează împreună cu fusta, confecționată din același material, un costum de primăvară.

2. Jachetă din stofă moale, albă, fără revere. De jur împrejurul decolteului are aplicată o bandă din stofă unt de culoare roșie. Din aceeași stofă roșie sînt făcute manșetele.

3. Jachetă din jerse bej, purtată cu pantalon de jerse maro. Buzunarele au două clape prin care este petrecut cordonul. Manșeta are aceeași clapă, drept garnitură.

4. Jachetă din velur bleumarin purtată cu fustă ecosez. Mineca este croită raglan odată cu platca.

5. Bolero din stofă bleu cu guler foarte lat. Mineca este raglan. Se poartă cu fustă din stofă bleumarin sau bleu, în cute.

6. Jachetă din stofă imprimată, cu buzunare și cordon. Poate fi executată dintr-un pardesiu sau palton vechi.

7. Costum din gabardină bej. Jacheta are aplicații de piele, blană sintetică sau catifea pe revere și buzunare. Gulerul este înalt și se poartă ridicat în sus.

Desene de Tanți PFENNINGS

AleiDeScop

CREAȚII NOI ÎN STICLĂ ȘI CERAMICĂ FINĂ

Consecvenți scopului pe care și l-au propus — acela de a promova creația autentică, frumosul în producția industrială — Centrala industriei sticlei și ceramicii fine și Institutul de creație industrială și estetica producției prezintă la Galeriile Art'ind, din Calea Victorie 91-93 o nouă versiune a expoziției Prototip-serie-unicat. Specialiștii și publicul au prilejul să admire exponatele de o subtilă și rafinată frumusețe realizate de creatorii centralei amintite sub îndrumarea cunoscutului maestru italian, Egidio Constantini.

DOUĂ MILENII DE ISTORIE A VINULUI

În imediata apropiere a localității vest-germane Rüdesceim, de pe malul Rinului, la Brömserburg, se află un interesant muzeu de istorie a vinului. Interesant, în primul rînd pentru exponatele sale din cea mai îndepărtată epocă. Stampe, acuarele, unelte de lucru ale viticultorilor, descoperiri legate de această îndeletnicire, din epoca romană, 1 200 de pahare diverse pentru degustarea vinului, pahare cu dublă utilizare (partea sferică destinată degustării vinului iar piciorul paharului, destul de larg pentru a servi drept cupă de șampanie), o colecție de prese pentru prepararea vinului din secolul 17 pînă în zilele noastre, sînt tot atîtea motive pentru a explica atracția pe care muzeul o exercită nu doar în rîndul iubitorilor de vinuri bune...

BOLILE DE STOMAC NU SÎNT EXCLUSIV MASCULINE

Se spune — de vină sînt și statisticile — că gastrita și ulcerul sînt „boli masculine" Nu vă lăsați înșelate de această constatare relativă, spun specialiștii, adresîndu-se femeilor. Femeia are, datorită fiziologiei sale deosebite, un echilibru neuro-hormonal destul de precar. De aceea, mai mult chiar decît bărbatul, femeia este vulnerabilă surmenajului iar acesta este dușmanul aparatului digestiv. Iată de ce cîteva sfaturi elementare sînt binevenite pentru femeile care lucrează: a) nu plecați dimineața cu stomacul gol sau încărcat doar de o ceașcă de cafea; b) nu fumați pe stomacul gol; c) nu înghițiți mîncarea nemestecată; d) masa de prînz trebuie să fie consistentă, bogată în proteine și săracă în grăsimi, bazată pe carne dar zgîrcită cu sosurile.

CONFECȚIILE ACESTUI AN

Semnele primăverii sînt vestite și de creatorii de modă. O.N.T. Carpați din Brașov, Institutul de creație industrială și estetica producției, Centrala industriei confecțiilor și Centrala industriei tricotajelor au organizat recent o paradă a modei. Trei dintre aceste modele realizate cu gust pot fi admirate în imaginile realizate de colaboratorul nostru Nicu Vasile, aflat la fața locului.

În curînd, la începutul lunii martie, Casa de modă din București ne anunță prezentarea colecției sale de primăvară, cu promisiunea unor plăcute noutăți. Le așteptăm cu nerăbdare!

UTILE ȘI ESTETICE

Cu cheltuieli minime, vă puteți confecționa în apartamentul dv. mici obiecte, utile prin destinație și estetice prin efectul lor.

Din oțel-beton utilizabil în construcții (cu diametrul de 14—16 mm) puteți confecționa ușor un suport pentru haine, cămăși, pantalon. Acest suport avînd forma din fig. 1, este ușor de transportat și poate fi plasat în orice colț al dormitorului.

Fig. 1

Holul dv. de factură modernă poate primi cîteva accente funcțional-estetice, cum ar fi:

— un calendar, confecționat dintr-o curea lată din plastic, de culoare contrastantă cu zugrăveala holului. Pe curea, pictați cifrele de la 1—31 de sus în jos. Prin plimbarea zilnică a unei catarame de-a lungul curelei, ați realizat un calendar (fig. 2) ce are în plus calitatea că poate fi agățat în locuri inutilizabile pentru alte scopuri (de ex. pe spațiul îngust dintre două uși foarte apropiate).

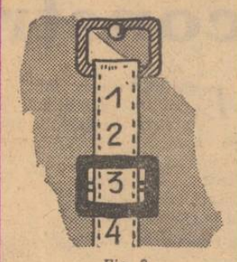

Fig. 2

Contorul electric pentru înregistrarea energiei consumate în apartament, deși foarte necesar, rămîne totuși destul de inestetic. Acest neajuns se poate remedia ușor prin mascarea sa cu un element decorativ cum ar fi, de exemplu, stema județului în care v-ați născut dv. Aceasta, confecționată dintr-un material ușor (de ex. placaj) și frumos colorată poate fi aplicată pe un suport de formă pătrată la dimensiunile contorului. Suportul poate fi din pînză de sac lipită pe un panou de placaj. Un cadru metalic, cu distanțieri corespunzător lățimii contorului, este fixat în partea de jos prin șuruburi, de tocul ușii (fig. 3). El va fi prevăzut cu posibilitatea de glisare a panoului decorativ pentru citirea contorului.

Fig. 3

Arh. Marian OPROIU

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

ȘTEFAN VANCEA — Negrești — Oaș. *Pentru copilul dv. vă recomandăm: Epifizan — 10 fiole — injecții intra-musculare, o fiolă la două zile și Diazepam de 2 mgr 1/2 comprimat de două ori pe zi.*

FLORICA MOGA — Arad. *Nu este posibil să vă realizăm dorința. Un diagnostic corect dermatologic nu se poate stabili prin corespondență. Este obligatoriu să fiți examinată de un medic dermatolog.*

ANA SĂTMĂREANU — Predeal. *Evident, în boli dermatologice uneori sînt necesare și investigații de laborator. Vă indicăm adresa cerută: Centrul dermatologic al Ministerului Sănătății are sediul la Spitalul Colentina.*

IOAN FLOREA — Făgăraș. *Într-adevăr este o hipotrofie staturală. Pentru virsta de 15 ani, înălțimea de 140 cm este sub nivelul normelor în vigoare cu cel puțin 15 cm — 20 cm. Se consideră normală înălțimea medie de 160 cm.*

Astăzi, există posibilitatea de a influența creșterea staturală. În cadrul Institutului de endocrinologie din Bd. Aviatorilor nr. 36 se extrage hormon somatotrop din hipofiza umană avînd rol determinant în stimularea creșterii staturale.

A. BERTA — *Frigiditatea poate fi determinată de multe cauze. Un rol deosebit îl are echilibrul psihic al femeii dar la menținerea acestui echilibru contribuie toată familia, în special soțul. Bineînțeles și oboseala are partea ei de vină. Vă veți aranja programul zilei în așa fel încît să vă rămînă și clipe de destindere.*

E.B. — jud. Bacău — *Cura de dezalcoolizare se face sub observația medicală în serviciile de psihiatrie, pentru a urmări reacțiile bolnavului. Impulsionarea de a bea alcool apare periodic și uneori poate fi influențată de un tratament sedativ — se recomandă hidrazin 1/2 de comprimat de trei ori pe zi.*

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

Pe teme juridice

MARIA DINU — București. Legea pensiilor prevede că angajații care au o vechime în muncă de 25 ani — bărbații și 20 ani — femeile și au lucrat în locuri de muncă încadrate în grupele I și II beneficiază de reducerea virstei de pensionare, cu cîte 6 luni pentru fiecare an efectiv lucrat în locurile de muncă din grupa I și cu cîte 3 luni pentru fiecare an efectiv lucrat în locurile de muncă din grupa a II-a. Virstele de pensionare, în aceste cazuri, nu pot fi mai mici de 50 ani. Din scrisoarea dv. rezultă că beneficiați de reducerea virstei de pensionare cu 4 ani, așa încît nu puteți cere ieșirea la pensie, pentru limită de virstă, în acest an.

E. POPESCU — București. Menționarea despre hotărîrea definitivă de divorț, pe marginea actului de căsătorie, se face în termen de două luni de la rămînerea definitivă a hotărîrii de divorț. Această mențiune se face la cererea soțului care a obținut divorțul și care trebuie să prezinte serviciului de stare civilă de la locul unde s-a încheiat căsătoria, copie legalizată de pe hotărîrea de divorț rămasă definitivă. În cazul dv. mențiunea putea fi făcută de oricare dintre soți. În cazul în care nu s-a cerut în termen efectuarea acestei mențiuni, hotărîrea de divorț rămîne fără efect.

RODICA N. — București. În prezent nu puteți stabili o altă filiație a copilului născut în 1969 față de tată. Codul familiei prevede că paternitatea poate fi tăgăduită dacă este cu neputință ca soțul mamei să fie tatăl copilului. Acțiunea în tăgăduirea paternității se pornește de la soț în termen de șase luni de la data cînd acesta a cunoscut nașterea copilului.

În cazul dv. copilul fiind născut la 15 martie 1969 și fostul soț știind de existența copilului chiar din ziua nașterii lui, acțiunea în tăgada paternității nu mai poate fi introdusă. Paternitatea copilului este stabilită.

ȘTEFAN LINCA, București. Răspunsul pe care vi l-a dat Oficiul de pensii este corect. În cazul în care angajatul a prestat muncă mai puțin de o normă întreagă, vechimea în muncă se calculează proporțional cu norma întreagă. Perioadele de timp în care angajatele au fost încadrate — potrivit legii — în funcții cu jumătate de normă, pentru a crește copiii, în virstă de pînă la 7 ani, se consideră, la vechime în muncă, timp lucrat cu normă întreagă.

GEORGETA STANCU Constanța. Problema privind atribuirea locuinței se va rezolva odată cu acțiunea de divorț. Legea prevede că în caz de divorț, dacă soții nu au convenit altfel, beneficiul contractului privitor la locuință folosește soțului căruia i s-au dat în îngrijire copiii, iar în cazul cînd nu sînt copii, soțului care a obținut divorțul. În celelalte situații, instanța care pronunță divorțul va hotărî care dintre soți va avea beneficiul contractului privitor la locuință.

Pentru tinerele gospodine

MASA ÎN DOI

Un tînăr cuplu încă fără copii, o pereche virstnică cu copiii căsătoriți iau deobicei masa în doi.

Rubrica noastră gastronomică oferă sugestii de meniuri calculate în general pentru 4 pînă la 6 persoane, gospodinele sînt puse în situația de a adapta rețetele nevoilor a numai doi comeseni. Lucrul e simplu pentru o femeie cu experiență, dar dificil pentru o începătoare.

Incidată și amuzată în același timp, o tînără povestea că folosind indicațiile unei cărți de bucate, a făcut atîtea găluști cu prune încît i-a trebuit o dimineață să le prepare, un vas imens să le cuprindă și și-a făcut o întreagă problemă din găsirea de amatori care să se înfrupte din cele peste 50 de bucăți cît îi ieșiseră.

Pentru începătoarele care nu s-au deprins să aprecieze cantitățile necesare unui prînz în doi (prepară ori prea mult, ori prea puțin) le oferim azi...

Cîteva sfaturi practice

O cămară rațional aprovizionată cu un fond de alimente pe care să-l utilizeze și să-l reînnoiască pe măsura nevoilor este absolut necesară. Alimentele proaspete: legume, fructe, verdețuri etc se cumpără deobicei o dată pe saptămînă, deși recomandabil ar fi să se ia numai pentru două mese.

Tinerele gospodine se lasă tentate de prea multe lucruri perisabile. Varietatea de bună seamă este agreabilă, dar la un moment dat ele se găsesc în fața unor legume și fructe vestede, de neîntrebuințat. E greu totuși să procedezi judicios, căci presupunînd că se prepară o friptură la cuptor e bine să se aleagă o bucată de carne mai mare. Altfel, comesenii în loc să se delecteze cu o friptură suculentă, vor avea o bucată seacă cu marginile scorojite. Deci nu o cantitate prea mică ci una din care să se poată alege două porții bune. Resturile se pot utiliza cu diverse garnituri și sosuri care le vor schimba și gustul și înfățișarea.

- Puțină salată verde, o lingură de maioneză, resturi din friptură tăiate în aschiuțe și iată un prim fel apetisant.
- Același lucru cu un rest de rasol rece. Tăiat în bucățele, presărat cu ceapă și pătrunjel verde, mărunt tocate, stropit cu un amestec de untdelemn, oțet, sare, piper, decorat cu rotițe din două ouă fierte tari și meniul zilei se îmbogățește cu o salată hrănitoare.
- Un sos picant din roșii cu cîteva ciuperci sau măsline în el poate de asemenea constitui o bază pentru valorificarea unui rest de rasol.
- Sînt în casă resturi de șuncă sau de pasăre fiartă? Mărunt tăiate vor îmbunătăți gustul unei supe în plic.
- Pare ciudat, dar cînd pregătește orez sau cartofi e în interesul gospodinei să socotească o porție dublă. Iată de ce. Dintr-un rest de pireu, subțiat cu lapte, sărat, piperat, dres eventual cu o lingură de smîntînă, presărat cu pătrunjel verde se prepară rapid o supă.
- Aveți pireu mai mult? Bateți-l cu două ouă și folosiți-l pentru o musaca. Un strat dedesubt, unul deasupra și între ele carnea tocată și preparată ca pentru orice musaca.
- Un rest de cartofi fierți pentru salată, dat pe răzătoare, amestecat cu un ou, cu o nucă de unt și atîta făină cît se devină aluatul consistent și puteți modela între palme găluște pentru o supă limpede.
- 2—3 linguri de pilaf sau o garnitură de orez — care nu se mai potrivesc cu meniul zilei — vor face mai gustoasă și mai hrănitoare o supă de zarzavat.
- Un frigider cu congelator e o investiție utilă. El permite să gătești cînd ai vreme și să păstrezi mîncărurile fără nici o teamă că se vor altera.

Ca să vă orientați mai ușor la cumpărături

Vă indicăm cîteva rații de alimente necesare pentru o persoană. Ele pot fi adaptate în funcție de apetitul comesenilor.

Pește: 175 — 200 g, socotit fără deșeuri. **Carne:** 100 g fără os, 160 g cu os, pentru friptură la grătar circa 200 g; **un pui** în jur de 1 kg e suficient pentru 4 persoane.

O gospodină va socoti 200 g de **cartofi** de persoană și în general 200 —300 g din **orice legume proaspete:** fasole, spanac, varză, mazăre boabe, morcovi. O cutie de 500 g de **mazăre sau fasole conservată** e deajuns drept garnitură pentru rasol sau friptura preparată pentru două persoane.

În numărul viitor sugestii de rețete de mîncăruri și dulciuri — calculate pentru o masă în doi.

Olimpia ȘTEFANESCU

— CĂPITANE, AM GĂSIT O COMOARĂ: O LADĂ PLINĂ CU CORN FLAKES !!!

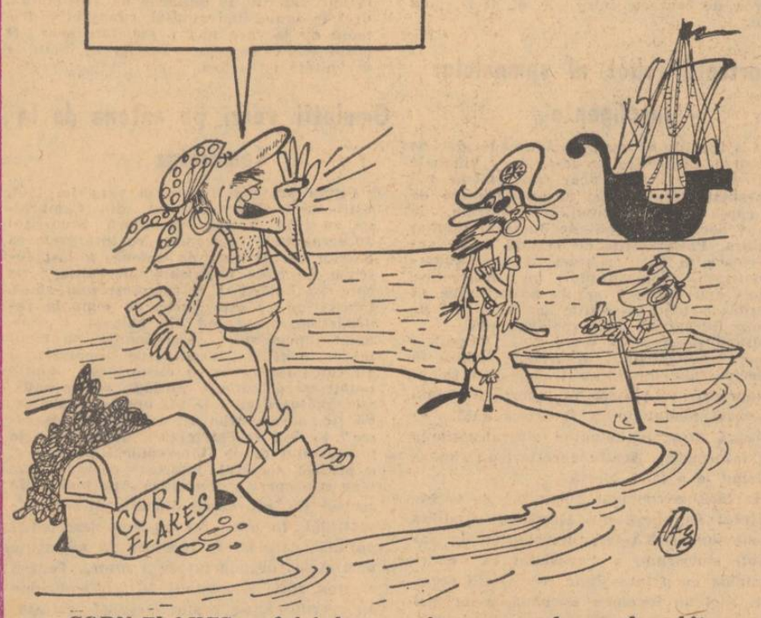

CORN FLAKES — fulgi de porumb — un produs cu deosebite calități nutritive.

Se consumă cu lapte, smîntînă, frișcă, iaurt sau cu gem de fructe și sirop de fructe.

Poate fi folosit în supe, ciorbe, ceaiuri. (5074)

Vizitați RESTAURANTUL BOLTA RECE

STRADA CÎMPIA TURZII NR. 62 — BUCUREȘTI

Telefon 18.46.33

INTIM
PLĂCUT
ORIGINAL

Mult apreciatele specialități ale unității:

— Brînză musceleană la coșuleț de brad

— Pui la ceaun

— Vinul casei — de Pietroasele

(5048 B)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

UN OM EGAL UN OM

de Mihai STOIAN

Departe de mine ideea de a fi patetic (excesiv patetic) în rîndurile care urmează, însă citeva scrisori, punînd — și de astă dată — „problema" bătrînilor, m-au determinat să le grupez sub titlul de mai sus.

„Stimate tovarăşe,

„La rînd, bătrînule!" Cam în duhul acesta mi s-a adresat un tinerel de vreo 15-16 ani, în ziua de 26 ianuarie, la centrul de lapte și pîine din comuna Giarmata, jud. Timiș. Eu, intrînd în încăperea respectivă m-am oprit chiar lîngă ușă, căci în fața mea și pînă la tejghea erau alții. Bietul de mine stam cuminte, disciplinat, cum stă sfîntul la perete. Înăuntru lumea nu era chiar pînă la refuz și fizic nu era așezată în rînd, ci mai degrabă în formă de o roată stricată. Cumpărătorii înaintau încet, pe măsură ce plecau cei de la tejghea, între timp alții veneau de afară. Tinerelului i s-a părut că eu m-am deplasat de la locul meu și fac pe șmecherul ca să ajung mai repede la tejghea și, în puține cuvinte, începu să mă descălească:

— Ești om bătrîn și tocmai dumneata trebuie să stai la rînd, ca să fii exemplu! (între timp izbucniseră rîsete)

Dar eu, tot așa de cuminte și disciplinat am rămas. Am căutat să mă dezvinovățesc, dar m-am lăsat de polemică, dîndu-mi seama că nu am cu cine, și mă simțeam și jenat. Mă gîndeam în sinea mea: tinerelul nu a băut atîta lapte în cei 15-16 ani ai lui, cîte rînduri am respectat eu în cei aproape șaptezeci de ani din viața mea. Nu am conceput și nu am auzit nici pe altul, în anii tinereții mele, să se fi răstit: „La rînd, bătrînule!" Nu e tot una să aibă cineva 7-8 clase sau chiar 10, să spute la cîte unii sărut mîna și să-i lipsească totuși cei șapte ani de acasă.

Cu stimă,
P.V.
pensionar, com. Giarmata, jud. Timiș"

★

„Tovarăşe Mihai Stoian,

De fiecare dată sînt foarte mirată și mîhnită cînd citesc ceva cam în genul întîmplărit din autobuzul „Motru", cu tovarășul care a fost dat afară din mașină, fiindcă a rugat un băiețel de 10 ani să se ridice, să dea locul unei bătrîne de 65 de ani. De exemplu, la noi la Cluj, în toamna anului trecut, mergînd cu troleibuzul 25 (numărul troleibuzului: 92) din cartierul Gheorgheni, spre centrul orașului, la o oprire s-a dat jos o bătrînică de vreo 70 de ani, iar șoferul a strigat: „Hai mai repede, că te caută moartea acasă!" *Eu eram în troleibuz cu nepoții mei și l-am întrebat:* „Dumneata nu ai, mamă de vorbești așa urît?" *Mi-a răspuns, țipînd, să nu mă amestec în ce zice el. Nimeni nu i-a mai făcut observație, în mașină, aproape nimeni nu-și face de lucru cu astfel de mitocani, căci numai așa poți numi asemenea persoane. Din acel ceas a purtat ură pe mine și de cîte ori pleca cu troleibuzul 25 (92-ul), era atent la persoana mea și mă strîmtorea între uși, cîte un minut, deși eram cu nepoții mei. Așa este să pătimim la vîrstă înaintată, ei nu judecă oare că și ei vor fi odată bătrîni și neputincioși? Eu am plîns în mine, însă n-am spus nimănui, nici copiilor mei, crezînd să nu se compromită cu acești oameni fără omenie și strîmți la minte. M-am gîndit să mă plîng dv. să știți că și la noi se mai găsesc oameni fără calitatea și cantitatea minții.*

Cu stimă,
ROZALIA DUMA IONESCU
— str. Bizusa nr. 4 sc. III, ap. 121 — Cluj"

Ambele scrisori arată, din felul direct, sincer, în care sînt scrise, cît de mult pot răni sufletele niște cuvinte lansate de oameni — vorba corespondenților — fără „șapte ani de acasă" și fără „calitatea și cantitatea minții". Din păcate, atunci cînd asemenea sesizări poposesc pe birourile (altmiteri aglomerate de planuri, de rapoarte, etc) ale întreprinderilor care *răspund nu numai de îndeplinirea cifrelor de plan, ci și de comportarea cu publicul a salariaților lor,* răspunsurile sună astfel (exact în „cazul Motru", citat de R.D.I. din Cluj.):

„În ziua de 20 august 1973 (vor să spună 1972 — n.n.) *traseul Tg. Jiu-Motru-T. Severin a fost deservit de șoferul Neghină Ion. Din materialele obținute reiese că șoferul Neghină Ion, după ce a taxat călătorii, a mers în spatele autobuzului, pentru a porni motorul cu manivela, timp în care autorul scrisorii a avut discuții cu călătorii din autobuz și în special cu cei de pe locurile 1 și 2, precum și cu Ionete Ion care călătorea în picioare. La apariția șoferului i s-a cerut restituirea banilor, fapt pe care l-a făcut, neintervenind cu nimic. Întrucît cazul s-a petrecut cu 5 (cinci) luni în urmă, nu s-au găsit alte persoane care să ne relateze* adevărata situație (subl. noastră), *pentru a lua măsuri împotriva celor vinovați...* (se mai precizează că s-a prelucrat materialul din cadrul rubricii „Curier" cu toți șoferii autobazei Tg. Jiu. — n.n.). *Vă mulțumim pentru sprijinul acordat".*

Semnează, de două ori indescifrabil: cineva sub „Director" și altcineva, cu „pentru" înainte, sub „Șef serviciu". Răspunde, cu nr. 291 din 1973 — *complet nesatisfăcător după opinia noastră!* — Întreprinderea de transporturi auto din Craiova. De ce *absolut nesatisfăcător?* Pentru că: a) călătorul discuta „în special cu cei de pe locurile 1 și 2" — aceste locuri sînt... în față, lîngă volan, atunci cum se face că șoferului i s-au... cerut banii înapoi, de către așa-zisul certăreț (cel puțin așa reiese din felul în care-i redactat răspunsul) abia cînd a ajuns... în spate, cu manivela, să pornească motorul? b) nu se răspunde clar, ca lumina zilei, dacă ocupantul unuia din cele două locuri era sau nu UN COPIL, și încă unul aparținînd cuiva legat de întreprinderea de transporturi; c) dac-ar fi fost citit cu seriozitate *Curierul* cu pricina, s-ar fi aflat că, în fond, nici nu vorbeau de șofer: („cel care tăiase bilete călătorilor nu era taxator, *nici șofer nu era*); d) cum vine asta „nu s-au găsit alte persoane care să ne relateze *adevărata situație*" — cu alte cuvinte explicațiile aparțin doar celor în cauză, vinovaților, deci... adevărata situație nu este cunoscută, așadar pentru ce mai încheiați, stimați tovarăși de la I.T.A.— Craiova cu formula... formulă „Vă mulțumim pentru ajutorul acordat"? Să fim serioși! Decît asemenea răspunsuri, mai bine lipsă... Nu vreau să fac un capăt de țară dintr-un incident consumat într-un autobuz, dar cînd atîția oameni se plîng de atitudinea unora dintre cei puși să slujească civilizat transporturile, orice „imposibilitate de a verifica adevărul" sună alarmant (mai cu seamă pentru persoanele în cauză, să fie limpede).

Ați văzut, stimați corespondenți din com. Giarmata și din Cluj, că de greșit greșesc nu numai tinerii de 15—16 ani, ci și alții cu de două-trei ori vîrsta și experiența lor de viață. Și cine te gîndești la tradiționalul respect arătat, în popor, celui cu părul alb, înțelepciunii sale, bagajului său de cunoștințe, nu te poți împiedica să nu faci anumite reflecții cu privire la *calitatea* (și cantitatea) educației care i-a „strunjit" atît de strîmb, de inform, pe unii dintre noi. Eu cred că singurul mijloc eficace, de corijare, rămîne tot intervenția promptă, pe loc, a majorității, ori de cîte ori grosolănia, prostia sau pur și simplu lipsa de sensibilitate — elementară, de omenie, tinde să scoată capul. Pînă cînd o să mai fie nevoie de articole care să-i convingă pe aceștia că, întotdeauna, *un om egal un om* (minus atunci cînd se comportă așa cum s-au comportat ei în situațiile amintite).

POST-SCRIPTUM: Autoritatea tutelară a sectorului 3 din capitală este rugată pe această cale să cerceteze situația bătrînului (de 88 ani) G.R. din str. Traian nr. 105. Așteptăm cu nerăbdare rezultatul cercetărilor. Mulțumim.

CURIER SĂPTAMÎNAL

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Doi prieteni — Gh. MARCU — Vatra Dornei

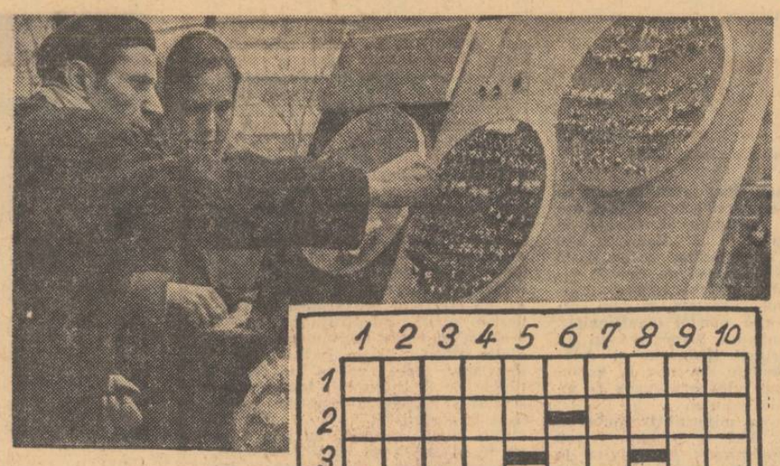

VINE MĂRȚIȘORUL

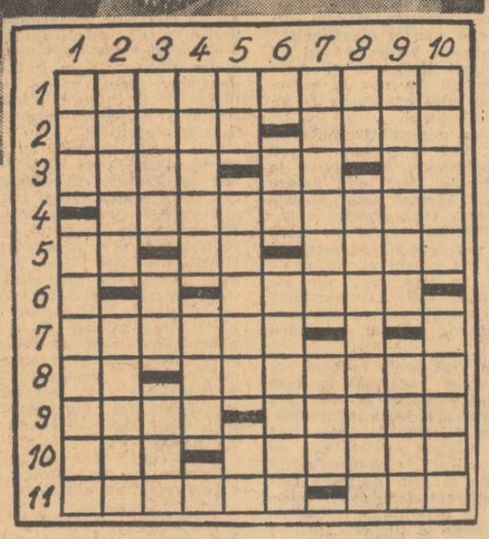

ORIZONTAL: 1) E primăvara împodobită cu darurile mărțișorului (pl.); 2) Mărțișorul cu noroc — Oferă o crenguță ce se cioplește drept suvenir; 3) Îi plac, nespus de mult, inimioarele (mit.) — Unul care are... succes — Bețe!; 4) Bătăile pendulei...; 5) ...la tic și apoi la tac! — De la un mărțișor la altul — „Florile"... răului; 6) Mărțișoare ca semn al dragostei statornice; 7) Prinde inimioara în ace (rebusiști, cum vi se pare mărțișorul meu?!); 8) Străpuns de sentimente — Un mărțișor pufos, acum, la-nceputul primăverii; 9) Un cuvînt poetic — Cel ce vine la urmă; 10) La lacăt! — Sînt ca de vis; 11) A-și manifesta recunoștința pentru mărțișorul primit — Cozonac la urmă!

VERTICAL: 1) Prind mărțișoare-n piept — Floare de mărțișor; 2) Un trifoi cu patru foi, ca mărțișor — I se oferă, în mod sigur, un mărțișor; 3) Os pe os! — Carte mică! — Început de martie!; 4) Un sac plin de daruri adus, tocmai, de la Iași — Diminutiv feminin; 5) Din fire! — Mărțișoarele îndrăgostiților — Primit la urmă!; 6) În sală! — Se schimbă cu fiecare mărțișor; 7) A servit, întotdeauna, drept model pentru miniaturalele mărțișoare — În cireș!; 8) Ulei la jumătate! — Mărțișor ca amintire; 9) Face un cadou de preț... (pl.) — Fierbe la nevoie; 10) Zi de mărțișor — Mărțișor pentru cei mici și dragi.

Constantin IFRIM

Cuvinte rare: EROS, TAȘCĂ.

Pași înainte

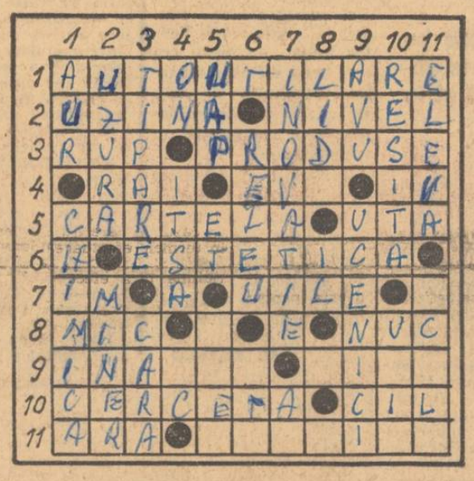

ORIZONTAL: *1) Metodă de rezolvare a cerințelor procesului de industrializare socialistă în etapa actuală; 2) Complex industrial — Treaptă în procesul de producție; 3) Precedat de hei, consemnează un cunoscut îndemn la muncă — Roadele muncii; 4) Nedisciplinați — Începe evocarea! — Ultimul trimestru...; 5) Condiție sine-qua-non pentru indexarea coordonată, în procesul de producție — Uzină din Arad (abr.); 6) Arta frumosului cu largă aplicabilitate în modul de prezentare a produselor; 7) În timp! — Huile (rar); 8) De proporții reduse — Furnizor de lemn pentru mobilă; 9) Ritmuri care asigură un proces rapid al dezvoltării industriale (sing. fem.) — Prenume masculin; 10) A munci în mod științific — Complexul de industrializare a lemnului (abr.); 11) A face muncă de teren — Cunoaște o continuă înnoire în cadrul procesului de modernizare a producției.*

VERTICAL: *1) Materie primă pentru medalii — Ramură a industriei, care a cunoscut o puternică dezvoltare în anii noștri; 2) Gradul de întrebuințare al mașinilor și uneltelor — Vajnic sfredelitor în adîncurile pămîntului. 3) Forme în care se toarnă diferite piese — A transporta; 4) Din fontă! — Munți în nordul Africii — Cele din urmă!; 5) Marca fabricii de autoturisme „Dacia" — Resturi de cuzinet! — Se face încetul cu încetul; 6) Instalație care lucrează la un nivel înalt... — Produse ale industriei textile; 7) Pași înainte pe calea progresului tehnic — Exclamație; 8) Primește oaspeți în Capitală — 49 în cifre romane; 9) Localitate în Franța — Se inițiază în muncă (pl.); 10) „Cetatea de foc" — Planul centralizat al unei unități industriale; 11) Învață în atelierul-școală (fem.) — Piesă de atelier.*

Adrian MITU

Cuvinte rare: ULE, IISA, AVU.

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

TINERETE

ORIZONTAL: Shakespeare — Enescu — Ram — E — Eremia — Di — Damon — E — Cun — Uno — Istrate — C — Nina — Apus — Aman — Unu — Dc — Ta — Es — O — Tou — Ori — Castor — Remi — Soiman — I — Sadoveanu.

CINEGETICA

ORIZONTAL: Homer — Alici — Odobescu — Ib — Iepuri — Plus — T — Se — Ta — Ife — Avi — Zagan — N Ri — Cartușe — Nurci — Rind — Camee — Sa — Oi — Etil — Norița — Rol — Labiș — N — Bracona — Apa.

UMOR STRAIN

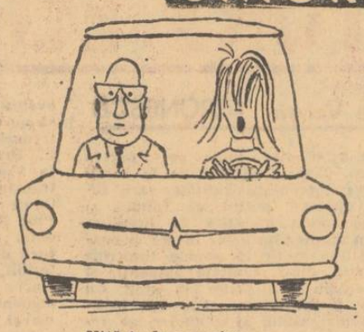

— Uită-te la semafor...

— V-ați grăbit. Eu sînt venită din partea comitetului de sărbătorire a mamelor.

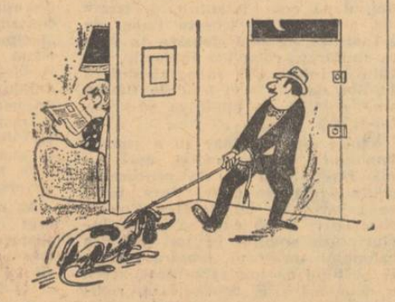

— Mă duc să fac un tur cu Dick. Are neapărată nevoie...

Secretul electrochitarei

UN „NAUFRAGIU" CARE DUREAZĂ DE 175 DE ANI

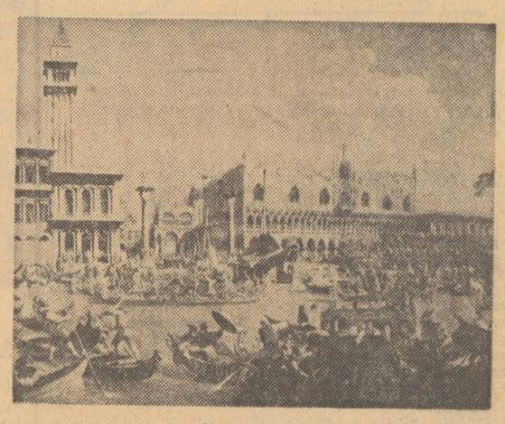

Nava dogilor

După căderea Republicii Serenissime din 1797, șaptezeci de biserici au fost distruse, șaptesprezece spoliate complet și tot atîtea palate dărîmate, douăzeci de mii de tablouri risipite și pierdute, sculpturi, colecții, tezaure și bijuterii și tapițerii distruse în mod vandalic, o insulă întreagă, Murano, devastată în întregime și transformată în toată perioada anilor 1800 în carieră de marmură prețioasă și cărămizi. Apocalips venețian transmis din tată în fiu, trecut în documente îngropate în sertarele prăfuite ale arhivei și strîns cu migală de Alvise Zorzi, directorul general adjunct al Radio-Televiziunii italiene într-un volum de 700 de pagini intitulat „Veneția dispărută".

Nici un război n-o atinsese și nimeni nu reușise să violeze bine păzitul stat lagunar. Niciodată supusă distrugerilor bătăliilor, timp de o mie de ani, Veneția acumulase bogății și monumente. Francezii sosiră într-o lume intactă. De atunci istoria acestui oraș s-a răsturnat, un stat milenar a încetat să mai existe pe neașteptate. „Bucintoro", uriașa navă a dogilor, monumentul fanteziei acelor ani (1700) toată în sculpturi aurite, pierți la 9 ianuarie 1798, ruptă bucățică cu bucățică de tîrnăcoape. De pe această navă, simbolul puterii Veneției, dogele celebra în fiecare an căsătoria orașului cu marea aruncînd un inel în apele lagunei. Resturile care n-au putut fi distruse au fost arse. Rugul a durat trei zile întregi și cenușa a fost trimisă lui Napoleon. Căzînd Napoleon au sosit austriecii, dar situația nu s-a îmbunătățit deși împăratul a restituit multe din comori. Spolierea continua. În această perioadă este devastată Murano. Marmura și cărămizile sînt luate și folosite în alte construcții. În fine în perioada regatului începe o altă fază și în dorința de a da orașului o nouă demnitate se distruge vechiul, uluitorul oraș. Un lung șir de monumente și palate dispar pentru a face loc edificiilor neogotice și umbertine. O distrugere continuă, salvatorii Veneției fiind tot atît de periculoși cît fuseseră devastatorii de odinioară.

La lungul șir al acestor degradări și distrugeri se mai adaugă și efectele nocive provocate de natură. Se știe că an de an apele lagunei

INVITAȚIE LA HANURILE COOPERAȚIEI DE CONSUM

În locuri deosebit de pitorești, ele vă asigură condiții ideale pentru un popas reconfortant: camere elegante, cu încălzire centrală, restaurante, atmosferă familiară, serviciu ireproșabil. Rețineți deci: **HANUL RUCĂR** — Argeș, **HANUL CHEIA** — Prahova, **HANUL URSUL NEGRU** — Sovata Mureș, **HANUL BRAN** — Brașov, **HANUL BUCURA-HAȚEG** — Hunedoara, **HANUL VALEA URSULUI** — Argeș, **MOTELUL ILIȘEȘTI** — Suceava, **HANUL AGAPIA** — Neamț.

(5036 C)

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Cînd?

Începînd cu anul 1901, s-a atribuit sistematic, anual, premiul Nobel, pentru fizică, la diverși oameni de știință. Totuși în domeniul fizicii au existat ani în care acest premiu nu a fost distribuit.

Știți cînd?

Numărul minim din trei cifre...

Este titlul unuia din materialele pe care ni le trimite cititorul nostru **MAMUT ION**, din Drobeta-Turnu Severin, jud. Mehedinți, student la facultatea de matematică. Iată cum se prezintă problema:

Care este numărul minim, format din trei cifre capabil să răspundă la următoarele condiții: dacă se scade din el cifra 7, devine divizibil cu 7, dacă se scade cifra 8, se va divide cu 8; dacă se scade cifra 9, se va împărți exact la 9.

În afară de această problemă, de la cititorul menționat am mai primit și un material ce vizează perspicacitatea dv., și pe care vi-l expunem în continuare, sub titlul... **Revederea".**

„...Uimirea și bucuria au fost nespuse din partea ambilor. Nu se mai văzuseră din copilărie și nici nu-și mai scriseseră. Să tot fi trecut de atunci vreo 20 de ani. Cu toate acestea, s-au recunoscut imediat. Timpul nu le schimbase prea mult fizionomia, dar Nicu avea parcă o figură mai matură.

După ce-și strînseră mîinile cu căldură, s-au așezat pe una din băncile din parc, începînd să-și povestească reciproc ce făcuseră în anii care s-au scurs.

— Eu m-am căsătorit, între timp, spuse Nicu. Dar tu?

— Și eu. Am și o fetiță...

— Felicitări! Cum o cheamă?

— Ca pe mama ei...

— I-ai pus un nume frumos! Într-adevăr, numele „Elena" este și va rămîne oricînd, pe placul tuturor...

Într-un tîrziu, se depărtară, după ce și-au mai relatat și alte noutăți".

În această povestire este însă ceva curios: cum a izbutit Nicu să precizeze numele fetiței, implicit și pe al mamei? Dv., stimați cititori, ce părere aveți?

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Istoria medicinii

Fondatorul societății române de istoria medicinii a fost medicul prof. dr. Victor Gomoiu, care a trăit între anii 1882 și 1960. El a fost ales și ca președinte activ și de onoare al societății internaționale de istoria medicinii, fapt ce dovedește prețuirea pe plan mondial a școlii medicale românești, școală de veche tradiție.

Întrebări cu... tîlc

La întrebarea: „Cum ați putea bate la mașina de scris, și să citiți sau să scrieți în același timp, de exemplu o scrisoare?", răspunsul este foarte simplu: bătînd la mașină, putem bate o scrisoare, pe care, evident, pentru a o putea bate, trebuie să o și citim, în același timp.

La întrebarea: „Cum ați putea citi o carte în limba română, și să scrieți în același timp o scrisoare în limba engleză?" este de asemenea destul de ușor de răspuns. În primul rînd, este necesar să cunoaștem limba engleză. Apoi, ne așezăm la citit cartea, cronometrînd timpul care se scurge. După aceea, vom scrie scrisoarea în limba engleză într-un interval de timp identic cu primul. Se poate spune că nu am efectuat operațiile, „în același timp"? Nu, desigur, numai că în acest caz este vorba despre un anumit gen de interpretare a cuvintelor. De altfel, este și motivul pentru care am publicat cele două întrebări, ca exemple de posibilități de interpretare din vorbirea curentă. Deci, atenție la modul în care ne exprimăm!

Poșta cititorilor

Dr. Mircea Petrescu, Sanatoriul de nevroză „Pălținiș", Sinaia. Regretăm că scrisoarea dv. a sosit cam tîrziu și nu am mai putut să o luăm în considerație, cînd s-au făcut sortările pentru problema cu melcul geometru. Dar, cu această ocazie, vă menționăm că răspunsul a fost foarte bun.

Sima Nicolae, Deva. Un careu magic de genul celui pe care ni l-ați trimis, am publicat în cursul anului trecut.

Prof. Ghețea Gheorghe, Bușteni, jud. Prahova. Răspunsul dv. a fost foarte bun, dar a ajuns la redacție tardiv. Semnatarul rubricii vă mulțumește pentru frumoasele aprecieri cu privire la materialele publicate. Așteptăm să ne trimiteți și în viitor răspunsuri bune, dar să nu neglijiați că uneori corespondența se mai odihnește puțin, pînă să ajungă la destinație.

Ion Enache, Ploiești. Referitor la semnificațiile cuvintelor publicate în numărul 797 al revistei, dacă ați citit explicațiile date ulterior, ați fost informat și de sursa de unde provin. În volumul respectiv, pe care v-am recomandat să-l citiți, întrucît este și amuzant și instructiv, se găsește un scurt dicționar la sfîrșit, unde sînt date explicații cu privire la multe cuvinte folosite în text. Să știți că și noi cunoaștem sensul uzual al cuvîntului „berechet", însă în mod intenționat am publicat și alte sensuri ale lui, tocmai pentru că sînt mai puțin cunoscute, mai ieșite din comun. De altfel, multe cuvinte mai vechi, și-au schimbat cu timpul sensul lor inițial exprimînd chiar noțiuni contrare celor de la început.

Ioan Pop-Coman, pensionar C.F.R., Oradea. Răspunsurile date de dv. sînt foarte bune. Ne-a făcut plăcere că sînteți continuatorul fiului dv., Monel Pop-Coman, în ceea ce privește trimiterea de răspunsuri bune. Dacă în prezent este student, noi bănuim că aceasta nu-l va împiedica să ne expedieze răspunsuri bune și în viitor. Cît privește cuvîntul „mătrăcărie", nu se găsește în Dicționarul enciclopedic român. Probabil că este vorba de un regionalism. Eventual, dacă cititorii noștri cunosc sensul acestui cuvînt, îi rugăm să ne scrie, dîndu-ne explicațiile de rigoare, pe care le vom publica.

AM REȚINUT în vederea publicării, materialele trimise de următorii cititori, cărora le și mulțumim cu această ocazie: **Constantin Plămădeală,** învățător, comuna Tureni, jud. Cluj; **prof. Maina Ianoș,** Lic. teoretic, comuna Pogoanele, jud. Buzău; **Kureliuc Nicolai-Kolea,** Mărițeia Mică, comuna Dărmănești, jud. Suceava; **Luminița Roxana Ciumber,** elevă, Școala generală nr. 1 Pitești, jud. Argeș; **Lache Silviu,** Iași.

Ing. Liviu MACOVEANU

„MICA PUBLICITATE"

PIERDERI

Orice se poate pierde dar, nu știu de ce, anunțăm doar pierderea legitimațiilor, a bonurilor și a cățelușilor. Și fiindcă tot sînt la modă clasamentele să facem și noi unul: în fruntea pierzătorilor de legitimații stau studenții, la pierderi de potăi de rasă locul întîi îl ocupă cartierele centrale iar la bonuri de tot felul comunele subordonate care prind la televizor programul doi.

Dar spuneam că se poate pierde orice și nu numai că se poate dar o și facem fără însă a anunța la mica publicitate. Din pudoare, din rea-voință, din frică.

Mi-am propus aici — fără nici o taxă pe cuvînt — să dau publicității celei mici cîteva pierderi cu ceva mai mari decît cele cu care ne-am obișnuit la numita rubrică.

● Gestionar magazin alimentar anunț onor clientela că pierdut cinste. O declar nulă.

● Tînăr pierdut (cititi tînăr AM pierdut) vara cu numărul 1972 în zona Mamaia, Poiana Brașov, Bolta Rece, Cota 1400.

● Pierdut voce, găsit contract litoral. Nu schimb.

● În urma reținerii impozitului declar pierdut și nul titlul ILICIT. O iau de la capăt.

Și altele și altele...

Valentin MUNTEANU

JOCURI DISTRACTIVE

DESENUL ASCUNS

(Soluția jocului apărut în numărul trecut)

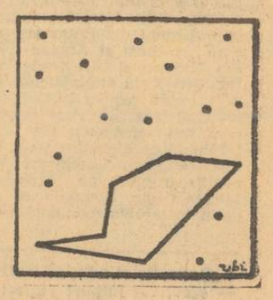

S-A ÎNTORS ECHIPA

de Valeriu MIRONESCU

Ce fel de păreri își va fi format conducerea tehnică a echipei naționale după încheierea turneului? Cum vor arăta concluziile antrenorilor, se va urma în pregătiri programarea inițial stabilită sau se vor cere biroului federal noi măsuri corespunzînd necesității de a se pune la punct formația reprezentativă?

Va fi interesant să știm în detaliu ce a însemnat fiecare jucător în economia lotului, care i-a fost randamentul și ce fel de viitor i se întrevede fiecăruia. În privința lui Răducanu și a lui Dinu lucrurile par să fie de ajuns de clare. Dacă jocul lui Sătmăreanu și Deleanu nu prea are secrete nici pentru tehnicieni, nici măcar pentru publicul amator de fotbal, în schimb, ceilalți doi fundași folosiți, Hajnal și Sameș, merită a fi observați cu lupa. Ambii sînt tineri, ambii au fost recomandați de cîteva calități fotbalistice, după turneu a sosit momentul să aflăm ce direcție va lua pregătirea lor.

Hajnal este ceea ce se cheamă un om de lot, capabil să joace pe mai multe posturi, așa cum ne-a dovedit-o încă de la partida cu reprezentativa Italiei. Dar, întrebarea nu e aceasta. Întrebarea e dacă Hajnal înseamnă soluția pentru postul de fundaș stînga. Și, dacă această soluție poate fi operantă acum sau va mai trebui s-o așteptăm un sezon fotbalistic sau două. Ca junior, Hajnal jucase foarte bine pe postul despre care vorbim. Dar, de-atunci, la A.S.A., nevoile concrete ale acestei echipe îl împinseseră înainte pe alte trei posturi: mijlocaș, aripă retrasă și vîrf, toate pe partea stîngă. Tînărul jucător de la Tîrgu Mureș întrunește calități: are iuțeală pentru postul de fundaș și temperament ambițios de luptător, are o tehnicitate peste medie și poate activa tactic în zonele limitrofe postului, dînd rezultate palpabile și cu ocazia infiltrărilor în atac. Cu mare probabilitate, el e apt învățării marcajului și adaptării pe terenul fundașului. Totuși, timpul scurt se poate opune adoptării soluției, după cum, intențiile declarate ale antrenorului Tiberiu Bone, de a-l utiliza pe mai departe la club ca mijlocaș, complică lucrurile. Cu titlu de informație, adaug că tînărul jucător dorește acel post de fundaș pentru el și se luptă ca să-l dobîndească.

Sameș este un tînăr cu o statură impozantă. Un metru și, dacă nu mă înșel, vreo 86 de centimetri, clădit parcă din piatră dură. Ideal ca gabarit, un fel de Dan Coe la superlativ. După cum se arată, inclusiv, ca ambiție în joc. Tehnica balonului, mediocră, tehnica specială postului de fundaș central, aceea o deposedării e, deocamdată, rudimentară. Atacă cu piciorul sting înainte înspre minge și adversar, implintă piciorul ca un stîlp în pămînt. Dacă, din întîmplare, obiectul și subiectul au trecut, urmează o rotire cu secera piciorului drept pe o rază de trei metri, rotire care nu lasă nici iarbă pe suprafața pămîntului. Întorci capul și, pentru orice eventualitate, duci mîna la ochi ca să nu-ți intre vreo scînteie. Însă antrenorii V. Stănescu, R. Cosmoc și C. Drăgușin (de la „tineret") văd în Sameș un jucător ce se poate transforma de ajuns de repede într-un fundaș central reprezentativ. Pînă la probe repetate, să dăm credința cuvenită opiniei tehnicienilor. Încă un amănunt, Sameș are un șut teribil, portarii Răducanu și Adamache strimbau din nas la antrenament cînd mingea ajungea la piciorul craioveanului.

Ajungem la mijlocul terenului și al echipei. Aici se impun cîteva discuții preliminare cu privire la concepția jocului. Mai întîi, despre „temporizare". Teașcă îmi spunea odată că ideea temporizării, în perioadele cînd adversarul te atacă dezlănțuit, sau atunci cînd tactic ai un avantaj de conservat, nu poate fi respinsă, ea face parte din jocul de fotbal. Dar, „temporizare" în atac e ceva absurd, fiindcă permite regruparea forțelor apărării adverse.

Aș merge pînă acolo încît să accept că, într-o perioadă în care spaima înfrîngerilor la scor era mare și generală, ideea temporizării își avea folosul ei. Acele 7—1 și 3—0 în meciuri oficiale sau un 6—0 în „amical", trebuiau odată interzise, fie și prin mijloace tactice preponderent defensive și conservatoare. În definitiv, o echipă de fotbal se cuvine să știe mai întîi să se apere ca lumea. Partea proastă a intervenit atunci cînd păstrarea mingii s-a transformat într-un scop în sine iar echipa s-a deprins voit sau inconștient cu acest unic obiectiv. Jocul înspre adversar căpătase un caracter unilateral. Nu mai vorbesc că dispăruse cu desăvîrșire contraatacul (la fel de necesar, ba chiar complimentar temporizării în apărare!) dar însuși atacul se făcuse atît de timid și de circumspect, mai ales „în deplasare", încît treptat-treptat parcă ieșise din obișnuința echipei naționale. Jocul de pase scurte și „sigure", predominant la antrenament și predominant în meci, știrbea valența ofensivă și dădea formației un caracter tactic unilateral. Aceasta, în ciuda faptului că efectivul de jucători se întinerise și se îmbogățise ca talent, aceasta, în ciuda faptului că aptitudinile cîtorva dintre jucători înclinau spre fotbal variat cu treceri rapide de la apărare la atac sau cu schimbări surprinzătoare ale defensivei în contraatac.

E o părere proprie, nu știu dacă va fi acceptată de către tehnicieni, dar am impresia că practicarea îndelungată a unui fotbal cum e acela criticat mai sus ne provoacă mari neajunsuri în prezent. Întîi: a contribuit la ceea ce numim ineficacitatea înaintării; Doi: a transformat jucători cu aptitudini de atacanți în mijlocași; Trei: a provocat dispariția „vîrfurilor" de atac. La ce bun să mai fii „vîrf" cînd nimeni nu te mai lansează ca atare, pentru ce „vîrf" cînd nimeni nu te mai servește pentru contraatac. Principalul era să joci astfel mingea (mai ales, înapoi și lateral!) încît să fii sigur că ea nu va ajunge la adversar...

După cum vedeți, ne mai rămîne să facem un pas ca să discutăm despre ceea ce numisem altădată „războiul englezesc" dintre pasa lungă și cea scurtă. Un diferend însă rezolvat de cîteva echipe moderne (Bayern, Ajax) și spre a cărui soluționare pare-se că se tinde la echipa noastră națională...

Clay cu prietenul său actorul Sammy Davies

8, 9, 10... OUT!

• Foreman, Jose King Roman sau Jerry Quarry? • V. Tecuceanu laureat al „Trofeului Oscar" • Ron Lyle a înscris prima... înfrîngere în palmares.

de Paul OCHIALBI

• **MIJLOCIUL** bucureștean **V. TECUCEANU** a obținut o nesperată medalie de aur în cadrul tradiționalului turneu internațional **„Trofeul Oscar"** care a avut loc recent la Belgrad. Tecuceanu, este în vîrstă de 22 ani, face parte din clubul Rapid (antrenor Luca Romano) și lucrează ca tehnician la direcția regională a C.F.R. În legătură cu „Turneul Oscar" antrenorul **C. Ciopoiu**, care a însoțit mica delegație a pugiliștilor noștri ne-a declarat următoarele: **„Tecuceanu a luptat exemplar. Succesul său este pe deplin meritat. Am fost primiți cu multă căldură și interes de către spectatori și organizatori. Boxul în țara vecină cunoaște o mare popularitate. Fiecare gală a fost urmărită de cel puțin 6 000 de spectatori. Îi felicit pe organizatori pentru inițiativa inițierii unui astfel de turneu".**

• **CITITORUL ing. V. Matei** ne roagă să publicăm lista campionilor naționali la cele 11 categorii de greutate. Să-i îndeplinim dorința: **St. Băiatu, Tr. Cerchia, Toni Mircea, G. Pometcu, V. Antoniu, C. Cuțov, V. Zilberman, I. Gyorfi, Al. Năstac, P. Cîmpeanu, Anghel Iancu.** Finalele campionatelor din acest an vor avea loc în cursul lunii septembrie la Cluj. Dacă doriți să le urmăriți, cum intenționați, atunci urmează să vă programați concediul pentru septembrie.

• **ACTORUL Jonny Dimitriu** ne spune: **„Sînt un mare suporter al lui Clay. Spuneți-mi sincer credeți în victoria lui Clay într-un meci cu Foreman?"**. I-am dat să înțeleagă lui Jonny că și eu merg pe „contra" lui Clay. Omul s-a despărțit de mine atît de fericit de parcă cîștigase la Loz în plic. Cîte pasiuni stîrnește și boxul.

• **BOXUL** a mai pierdut un scrimeur. Campionul european, maghiarul **Janos Kajdi** (semimijlocie), a abandonat activitatea competițională. El a fost numit antrenor la clubul „Dozsa" din Budapesta.

• **ACADEMIA DE SPORTURI** din Franța l-a desemnat pe **George Foreman**, „campionul lunii februarie". Juriul a fost format din ziariști consacrați, specializați în diferite ramuri sportive. Este pentru a doua oară, din anul 1970, cînd Academia de sporturi franceză atribuie acest titlu unui pugilist. Prima oară titlul a fost decernat lui Joe Frazier, nefericitul învins al lui Foreman.

• **PENTRU** a slăbi și a ajunge la greutatea favorabilă de 96 kg, **Cassius Clay**, recentul învingător a lui Joe Bugner, a purtat timp de două luni, la antrenamente, o curea specială confecționată, iată de 20 cm, care i-a facilitat o transpirație abundentă. Clay a declarat că după acest succes, el nu se va odihni, accelerîndu-și antrenamentele. Fostul campion mondial urmează să-l întîlnească la 31 martie la San Diego pe **Ken Norton**, apreciat al 10-lea greu mondial.

• **CAMPIONUL LUMII G. Foreman** nu-l va mai întîlni pe Jimmy Ellis. El urmează să-și pună titlul în joc la sfîrșitul lunii martie în fața necunoscutului Jose King Roman (meciul ar urma să aibe loc la San Juan, în Porto Rico) sau a lui Jerry Quarry (meci ce va fi programat la New York).

• **RON LYLE** despre care specialiștii afirmau că este un nou „Sonny Liston" și-a înscris în palmares prima înfrîngere a carierei de profesionist. El a fost învins net la puncte după 12 reprize de Jerry Quarry, care a avut de suportat un handicap de greutate de 18 kg. Quarry, care a boxat excelent și-a pus de mai multe ori în dificultate adversarul.

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

IONESCU TUDOR, str. Foișor 150, București: „Sînt un om mai în vîrstă decît dv. și, lăsînd modestia la o parte, vă informez că sînt la curent în bună măsură cu mișcarea beletristică din țara noastră și cu presa sportivă, deci nu-mi este străină diversitatea și fecunditatea scrisului dv. De aceea, pentru cruțarea prețiosului dv. timp voi trece direct la semnalarea aspectelor ce m-au scos dintr-o pasivitate resemnată. M-am bucurat văzînd că în presa sportivă din ultima vreme militează și scriitori de talent, care au inviorat filele sportive... Eram sătul de articole și de oameni care, văzînd răul, se complăceau în mistificări, aprecieri laudative în caz de succes al reprezentanților noștri, ori în justificări stereotipe, motivînd că respectivii sportivi „n-au jucat la valoarea lor reală" ori că înfrîngerea se datorează „subiectivismului arbitrilor"...

În nr. 800 din 3. II. 1973, la rubrica „Poșta rotundă" din revista „Magazin" răspundeți tăios lui Dumitru Cristian din orașul Gh. Gheorghiu-Dej, care semnalează nivelul pauper cultural al unor copii între 10—15 ani, care știu pe de rost formațiile și biografiile unor fotbaliști, dar care nu știu nici măcar o poezie pe de rost. Eu vin și adaug că unii absolvenți ai liceelor din ultimele promoții, ba chiar și ingineri, rămîn perplecși cînd li întrebi de: Traian Lalescu, Gh. Țițeica, V. Vîlcovici, N. Iorga, V. Babeș sau alte figuri care s-au impus și ilustrează și astăzi științele omenirii, în schimb se limitează la sorbirea cu nesaț a descrierii giumbușlucurilor lui Răducanu. Psihoza este îngrijorătoare...

Nu trebuie să exaltăm spiritul tineretului și să-l ținem încordat într-o direcție minoră, îndepărtîndu-l de la preocupările pozitive, real culturale, care înnobilează, îmbogățesc spiritele și duc omenirea spre progres. Sînt sigur că dv., literat prin vocație și profesie, avînd o pregătire superioară, v-ați aplecat ochii și asupra versurilor din poezia „Cuvîntul" a lui Al. Vlahuță și „Voi care țineți minunatul dar, de preoți ai acestei mari puteri,... așa cuvîntul să vi-l pregătiți... ca miilor de veacuri să vorbiți".

De ce atunci scriitorul I. Băiețu, ca argument suprem în combaterea lui Dumitru Cristian, recurge la exemplificări neconcludente, indicînd pe Lucescu, C. Dinu, Dobrin și Dumitrache ca absolvenți de liceu, studenți și, foarte important, tineri iubitori de cultură? Nu mult mai lipsea să numiți și pe „profesorul" Constantin de la Steaua. Cred că exemplele au fost în grabă alese, atît ca merite de studii cît și ca „iubitori de cultură"...

...Ce-o să zică bietul tineret citind răspunsul dv. din „Poșta rotundă"? O să fie înclinat a exclama: „Ce-mi mai vorbiți de Arhimede, Homer, Descartes ori numele atîtor domnitori români și altor vechituri? Pe noi ne interesează Dobrin și Dumitrache!".

Oare într-acolo este dirijată cultura noastră contemporană de cei hirotoniși ca scriitori și gazetari?

Și mie îmi place sportul, pe care l-am practicat în adolescență cu plăcere, dar n-am dreptul de a escamota valorile reale ale societății și culturii, înlocuindu-le cu idoli ieftini și a indica direcții confuze.

Deci, să învocăm cu mai multă prudență studiile celor citați de dv. și „geniul" lui Camil Petrescu, care înviind, s-ar revolta de ofrandele dv.

Nu mi-aș fi permis să vă fac umilele mele reproșuri și să polemizez cu dv., dacă n-ați deține „Poșta rotundă" a revistei în postura de îndrumător al opiniilor legate de activitatea sportivă."

Rîndurile dumneavoastră (din lipsă de spațiu am reprodus doar o parte din ele) mă descumpănesc de două ori: o dată pentru că trebuie să polemizez (indeletnicirea îmi e străină și neplăcută), a doua pentru că nu-mi place să-mi iau singur apărarea.

Ce ziceam și ce voiam să zic în răspunsul cu pricina? Că nu e cazul să acreditățm și să răspîndim în continuare superstiția că sportul este egal cu incultura, iar sportivul egal cu trogloditul. Că fotbalistul de performanță nu mai e recrutat, obligatoriu, de pe maidan sau din rîndul absolvenților a trei clase primare, cum cu insistență susținea pătimașul și tînărul nostru cititor. Dumneavoastră mizați în continuare pe părerile lui și susțineți că fenomene de incultură flagrantă se semnalează și în rîndurile absolvenților de liceu sau facultăți. Aceștia, susțineți dumneavoastră, habar n-ar avea de existența unui Iorga sau Babeș. Se poate, dar nu mă puteți convinge cu vorbe, dați-mi fapte și exemple. Am umblat și noi prin țară, am cunoscut tineretul la față locului și nu aceasta e realitatea. De astfel, vin să vă întreb direct: de unde cunoașteți care sînt preocupările de studiu și cultură ale jucătorilor de fotbal Lucescu, Dinu, Dumitrache și Dobrin? I-ați cunoscut personal? Eu da.

Vrînd să mă demascați ca apărător feroce al sportivilor trogloditi și ca dușman al lui Arhimede și Homer, adică al culturii, mă ironizați în final pentru cumplita gafă pe care am făcut-o numindu-l pe Camil Petrescu geniu. Dacă pentru dumneavoastră autorul capodoperei literaturii române „Patul lui Procust" este un oarecare, înseamnă că scrierile lui v-au scăpat și că vina nu este, în nici un caz, a scriitorului.

Regretînd că nu am putut cădea de acord „în cestiune", vă mulțumesc pentru osteneală.

ALEXANDRU GRIGORESCU, str. Liviu Rebreanu nr. 6 București: „Ca vechi iubitor al fotbalului, aș dori să-mi exprim părerea cu privire la modul cum ar trebui să fie un fotbalist de clasă, singurul fel de jucător de care avem nevoie în divizia A și mai ales în echipa națională. Acest jucător ar trebui mai întîi de toate să aibă talent. Mai apoi să jongleze cu balonul ca un artist de circ, să fie slab și să alerge ca un ogar, să sară ca o căprioară, să fie viclean ca o vulpe, puternic ca un taur, curajos ca un leu, să tacă (pe teren) ca un pește, să se culce și să se scoale o dată cu găinile, să fie răbdător și ascultător ca un cîine dresat, să-i placă apa și să-i meargă bine creierul, ca să nu-i greșească picioarele...".

Și, adăugăm noi: să urască vinul, să-și iubească antrenorul, părinții, nevasta și copiii, să respingă tabacul și, eventual, să înscrie goluri.

NELU CIURDAR și DUMITRU PINTEA, Școala profesională „Înfrățirea", Oradea.

„Considerăm binevenită schimbarea fostului antrenor Angelo Niculescu (căruia ținem să-i mulțumim pentru tot ce-a făcut pentru fotbalul nostru), dar sîntem total nemulțumiți cu privire la scoaterea din unsprezecele de bază a fotbalistului Radu Nunweiller. De ce a fost necesară această excludere din lotul național a unuia dintre cei mai productivi jucători pe care i-a avut reprezentativa noastră pînă acum? Crede oare Valentin Stănescu că acest jucător deosebit de talentat este depășit de stadiul actual la care a ajuns fotbalul mondial? Nu sîntem împotriva infuziei de jucători tineri, dar este aproape inuman să renunți la serviciile unui jucător de talia lui Radu Nunweiller, capabil să se adapteze oricărui stil de joc și care are o mare experiență internațională".

Cazul Radu Nunweiller se va lămuri definitiv după întoarcerea echipei naționale din turneu. Valentin Stănescu a declarat după cîte am auzit, că încearcă mai întîi o formulă fără Radu Nunweiller, exponent principal al „temporizării", iar dacă aceasta nu dă roade va apela din nou la serviciile sale. Nu cred că Valentin Stănescu ignoră talentul și meritele dinamovistului și nu trebuie făcut din acest gest o dramă. Viitorul ne stă și nouă, și lui în față!

Cu și fără... crampoane

A REINTRAT... MOICEANU!

de Eftimie IONESCU

Zîmbește... Așa cum a zîmbit întotdeauna. Și la bine și la rău. Și la victorie și la eșec. Și pe podium, pe treapta cea mai de sus, și acolo, în marginea șoselei, învins de o pană de baieu, de oboseală sau de adversari mai buni. Zîmbește... Primește cu stingăcie, cu jenă chiar, diplomele de onoare, buchetele de flori, cuvintele de laudă care se rostesc în seara aceasta cînd revine în arenă. În seara aceea, dedicată campionului șoselelor, ne-am reîntîlnit cu Moiceanu. Cu o întîrziere de vreo doi ani, pentru că Gabriel Moiceanu a plecat din lumea sportului activ de mai multă vreme. Și nu numai Moiceanu a părăsit prea discret marea arenă a performanței. Colegii lui de generație — o generație de aur a ciclismului nostru — au dispărut la fel de tăcut. Vedem însă, cu bucurie, că cluburile noastre, Dinamo arătînd mai cu seamă o susținută preocupare în această direcție, încep să se gîndească și la obligațiile morale față de vechii și admirabilii purtători ai culorilor lor, cum e cazul alergătorului din Cîmpulung Muscel...

Gabriel Moiceanu s-a bucurat de o dublă sărbătorire. Alături de dovezile de simpatie și de prețuire ale serii dedicate lui de clubul din șoseaua Ștefan cel Mare a venit străduința vechiului și neobositului nostru confrate, Emil Iencec, de a înfățișa în paginile unei cărți („Din Muscel la piramide cu Gabriel Moiceanu") editată la „Stadion", traseul plin de locuri 1 dar și de marea pildă a seriozității, a dăruirii, parcurs de băiețandrul venit din Valea Mare spre a străbate lumea pe o bicicletă.

Dar reîntrarea în atenția noastră a valorosului ex-rutier și prezența în sala sărbătoririi a atîtor figuri cunoscute din lumea ciclismului ne-au reamintit, în același timp, că generațiile actuale nu mai au strălucirea celor din trecutul deloc îndepărtat. L-am auzit — și cît de simțit, de sincer și de meșteșugit a vorbit despre maestrul său, Moiceanu — pe șeful actual de generație, pe Vasile Tudor. Dar el apare prea singur în cursa aceasta de a readuce ciclismului nostru pe poziții onorabile, în orice caz vizibile în viața marilor competiții amatoare ale Europei

Reîntrarea lui Moiceanu n-ar trebui să reprezinte o trezire a amintiilor și energiilor din acest sport? Și o reunire a eforturilor, de toate genurile, spre a-l reanima, spre a-l readuce acolo unde a mai fost? Fără discuție că da... Cuvintele sărbătoritului de săptămîna trecută sînt cea mai grăitoare confirmare:

„Nimic nu m-ar face mai fericit decît să văd ciclismul nostru intrînd iarăși în rîndul performanțelor veritabile. Talente sînt, principalul este ca viața lui să devină vie, plină de competiții interne, adresate în mare majoritate tinerelor elemente. E nevoie și de o străduință mai mare din partea cluburilor și asociațiilor. Vreau să intru și eu, în orele care îmi rămîn libere, în rîndul antrenorilor. Trebuie să dezmorțim ciclismul nostru!"

Ai dreptate, Moiceanu!

Constantin Petrea

DUPĂ — AMIAZA UNUI ARBITRU

Cu Constantin Petrea despre lucruri plăcute și mai puțin plăcute petrecute pe terenurile de fotbal și în afara lor

Arbitrul **Constantin Petrea** nu mai e de mult un anonim. La 42 de ani, ciți a împlinit, însumează peste un deceniu și jumătate de cînd oficiază pe terenurile de fotbal. Numele său, însoțit de calificative excelente și de aprecieri măgulitoare, e la fel de familiar iubitorilor de sport din București, Arad sau Bacău ca și celor de la Kiev, Köln sau Bratislava. În acest din urmă oraș a condus, nu mai departe decît toamna trecută, întîlnirea dintre naționala de fotbal a R.S. Cehoslovace și cea a R.D. Germane. După cum se știe, ultima echipă cu care ne duelăm în actualele preliminarii ale campionatului mondial, a învins cu 3-1 în deplasare. Tocmai de la acest scor, devenit pentru noi o obsesie, a început discuția cu arbitrul Petrea într-o recentă după-amiază.

—Credeți că e un rezultat care ne poate înhiba?

— Mai curînd e de natură să ne pună în gardă.

— Ce atu-uri posedă formația care l-a obținut?

— O înaltă tehnicitate, o bună condiție fizică și un remarcabil aplomb.

— La ce-ar trebui să ne așteptăm?

— Vom trăi și vom vedea...

— Să înțeleg că acordați șanse echipei noastre?

— Categoric.

— Iată, la cîrma ei a apărut o conducere nouă. Semn de preocupare pentru o cît mai bună reprezentare a fotbalului nostru, pentru ridicarea clasei lui. Cred, însă că în această direcție nu numai tehnicienii au ceva de spus...

— Nu, bineînțeles... Toți factorii care au vreo legătură cu acest sport.

— Inclusiv arbitrii?

— Inclusiv.

— În ce sens anume?

— În primul rînd prin instituirea unui climat de corectitudine în conducerea jocurilor.

— Tovarășe Petrea, vă pun o întrebare de conștiință: ați denaturat vreodată vreun rezultat?

— Oricît vi s-ar părea de bizar răspunsul, după pledoaria mea pentru corectitudine, trebuie să vă mărturisesc cinstit că da. Unul dintre primele jocuri pe care le-am condus a fost cel dintre Vagonul-Arad și formația din Carei. Prima, lupta pentru promovarea sa în divizia A, cealaltă pentru supraviețuire în eșalonul secund. La un moment dat, cineva a șutat în Izghireanu și am văzut clar că mingea l-a lovit peste mîna lipită de corp. Fază banală de joc. Dar spiritele erau atît de încinse (meciul se juca la Carei) încît dacă n-as fi acordat nimic ar fi fost vai și amar. Am cedat tensiunii și am dictat penalti în favoarea gazdelor. Dar sincer afectat de lipsa de curaj pe care o dovedisem, am notat în foaia de arbitraj eroarea.

— De-atunci n-ați mai făcut nici o concesie gazdelor?

— Niciuna. Poț chiar să mă laud cu o mică performanță. Cu ani în urmă, cînd Minerul-Baia Mare era în divizia A, am acordat un gol marcat în poarta sa cu numai 15 secunde înainte de sfîrșitul meciului. Acest gol avea, de astfel, să semnifice sfîrșitul carierei printre echipele primei divizii a formației din Baia Mare. Dar, ce să-i faci: prieten mi-e Platon, dar mai prieten mi-e adevărul...

— Ce calități credeți că trebuie să întrunească un bun arbitru?

— Mai întîi una de ordin etic: onestitatea.

— Apoi?

— Bună cunoaștere a regulamentului, condiție fizică și mai ales viteză de reacție. El trebuie să gîndească și să decidă cu rapiditatea unui computer. Altfel, e de dorit să dea urgent fluierul în primire.

— Cîte meciuri ați arbitrat în carieră?

— Cel puțin 150 în țară și cam 25 peste hotare.

— E mult?

— E cît se poate de puțin. Cu actualele reguli de programare ai tot timpul să prinzi mucegai.

— Ce altceva vă nemulțumește?

— Faptul că ajungi să însemni ceva în arbitraj — dacă ajungi — abia cînd începi să te lase puterile.

— Această după-amiază ați consacrat-o discuției noastre. Cum vi le petreceți pe celelalte?

— O, după-amiaza unui arbitru e timpul lui cel mai prețios. Om al muncii, ca oricare, el nu-și poate permite să dea o altă destinație dimineților, și cu excepția cazurilor cînd se află în deplasare, și le consacră activității profesionale. Dar după-amiezele... După-amiezele devin orele cele mai favorabile hoby-ului lui. Execută programul de pregătire fizică generală. Vede, ca simplu spectator, diverse partide, spre a-și exersa ochiul. Dar, mai ales, arbitrează. Pentru mine, de pildă, cea mai bună școală o reprezintă meciurile de casă. Le conduc cu plăcere deoarece ele îmi mențin reflexele, forma.

Rugîndu-l să mă ierte că i-am răpit o asemenea după-amiază, am încheiat dialogul urîndu-i arbitrului Constantin Petrea, partide cît mai multe și mai dese și aprecieri cît mai pozitive.

N. VELESCU

După un finiș cu peripeții

Elisabeta Polihroniade printre cîștigătoarele zonalului de la Wijk Aan Zee

Concursul feminin al recentului festival de la Wijk Aan Zee (Olanda) a avut o particularitate: a contat și ca cel de-al doilea turneu zonal. Participantele au jucat nu numai pentru premii. Primele trei locuri au asigurat și un „bilet de intrare" la viitorul interzonal...

Printre cîștigătoarele întrecerii figurează și o reprezentantă a șahului românesc: maestra emerită a sportului Elisabeta Polihroniade. Intrucît la primul zonal, din Bulgaria, s-au calificat și Alexandra Nicolau și Gertrude Baumstark, în etapa finală a luptei pentru titlul mondial sînt angajate acum trei românce, performanță excelentă, prestigioasă, care confirmă poziția fruntașă pe care șahistele din România o dețin în ierahia mondială.

Cum s-a calificat Elisabeta Polihroniade? Un scurt interviu cu proaspăta „interzonalistă" ne-a furnizat cîteva amănunte interesante.

— Prima partidă — cu Lackmann (R.F.G.). Am jucat bine deschiderea și am obținut avantaj. Dar am intrat într-un final de regină contra turn și nebun pe care nu l-am putut valorifica. Remiză, după ce în jocul de mijloc nu văzusem un cîștig de turn! În runda a doua am contraatacat la Pihajlik (Iugoslavia) și am cîștigat. După aceea am întîlnit-o pe Margareta Teodorescu. Am jucat amîndouă la cîștig dar pînă la urmă am împărțit punctul. A urmat o altă egalitate cu Ivanka (Ungaria), o victorie la Wasnetzky (R.F.G.), din nou o remiză cu englezoaica Hartson și un punct întreg la elvețianca Wettstein. Deci 5 puncte din 7. Am ratat din nou cîștigul la olandeza Vreeken, nevăzînd în criză de timp un mat în două mutări. Pentru ca apoi, în poziție cîștigată la spaniola Ferrer, să pierd o calitate și să fiu obligată să fac doar remiză. A urmat singura înfrîngere în turneu, la poloneza Radzikowska. În acel moment mi-am dat seama că am ajuns la un punct de răscruce, că pentru calificare aveam nevoie să trag din răsputeri. M-am concentrat și am obținut trei plusuri — la Kattinger, Ossiochru și Timmer. Am întîlnit-o apoi pe iugoslava Iovanovici, cu care eram la egalitate de puncte. Antrenorul Sergiu Samarian, ca și fostul campion mondial Mihail Tal, m-au sfătuit să fiu extrem de prudentă, să nu risc pentru a forța cîștigul. Iovanovici a procedat la fel și ne-am mulțumit cu cîte jumătate punct. Înaintea ultimei runde pe locul întîi era Ivanka cu 12 puncte, pe locurile doi-cinci Iovanovici, Jivkovici, Hartsan și cu mine. Partida finală am jucat-o contra lui Jivkovici, pe care am învins-o. În urma celorlalte rezultate, pe primul loc au ajuns Ivanka, Iovanovici, Hartson și Polihroniade. În mod excepțional, F.I.D.E. a decis admiterea la interzonal a tuturor celor patru cîștigătoare.

— Deci scopul a fost atins...

— Da, dar nu sînt complet mulțumită. Este drept că, deschiderea am jucat-o bine în toate partidele, obținînd poziții mai bune. Dar apoi m-am deconectat și am scăpat cîștigul în cîteva rînduri. În acest sens trebuie să stărui la viitoarele antrenamente. Aș vrea să spun, în încheiere, că dr. Max Euwe, președintele F.I.D.E., m-a anunțat că dorește să vină din nou în România, reamintindu-mi de vizita făcută la Sinaia, unde — a spus el — i-ar place să fie organizat și un viitor interzonal...

U. VĂLUREANU

tragerea specială a MĂRȚIȘORULUI LOTO

2 MARTIE '73

bani, autoturisme și excursii

se atribuie în număr NELIMITAT
• Autoturisme „DACIA" 1300" și „TRABANT 601";
• Excursii în UNGARIA și IUGOSLAVIA — cu autocarul — durata cca. 10 zile;
• Excursii în GRECIA — cu avionul — durata cca. 8 zile;
• Premii în bani de valoare fixă și variabilă.
Joi 1 martie 1973, ULTIMA ZI pentru procurarea biletelor. (5068 A)

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 25 februarie

1. **TURCIA (A) — ITALIA (A)** (Pronostic la pauză). Disputîndu-se în cadrul meciurilor de calificare pentru turneul final al C.M. întîlnirea are o miză deosebită. Ținînd seama de „betonul" italienilor, nu credem că pînă la pauză să se înscrie vreun gol. Deci X.

2. **TURCIA (A) — ITALIA (A)** (Pronostic final). Deși la Napoli formația turcă a reușit un egal, nu credem că acasă va repeta figura. Acordăm șanse de victorie echipei italiene

3. **ASCOLI — CESENA** (Pronostic la puază). Oaspeții, clasați pe locul 2, vor lupta pentru un rezultat care să le permită menținerea locului fruntaș. Credem că pauza va consemna egalitatea.

4. **ASCOLI — CESENA**. (Pronostic final). Acordăm prima șansă echipei vizitatoare. Nu excludem egalul

5. **AREZZO — BRINDISI.** Echipele se dovedesc a fi de forțe egale. Ambele ocupă locuri la mijlocul clasamentului. De aici și X-ul pe care-l pronosticăm

6. **BARI — VARESE.** În toamnă, la Varese, echipa Bari a „ciupit" un punct. Credem că acasă le va „ciupi" pe amîndouă

7. **REGGIANA — CATANZARO.** În acest meci, normal ar fi ca echipa vizitatoare să obțină victoria. Dar gazdele pierd greu pe teren propriu. Deci 1 și X.

8 **BRESCIA — MONZA.** Se întîlnesc locurile 18 și respectiv 17. Nu credem ca gazdele să scape prilejul de a părăsi unul din locurile care o conduc spre divizia C. Deci 1.

9. **COMO — CATANIA.** Și în acest meci se întîlnesc două „vecine": locurile 7 și respectiv 6. Se va produce o inversare în clasament? Credem că da.

10 **GENOA — FOGGIA.** Liderul poate să-și adauge încă două puncte la cele 31 actuale. Nu excludem nici egalul

11. **NOVARA — PERUGIA.** Echipe clasate în partea a doua a clasamentului. Gazdele au șansa să se îndepărteze de zona fierbinte a clasamentului.

12. **REGGINA — MANTOVA.** Greu pentru ultima clasată (Mantova) să aspire măcar la un egal.

13. **TARANTO — LECCO.** Nici penultima clasată (Lecco) nu are o zi mai fericită. Totuși, parcă la acest meci am trece și un X, pentru mai multă siguranță.

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 804 — sîmbătă 3 martie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

O VIBRANTĂ MANIFESTARE A UNITĂȚII PARTIDULUI NOSTRU

Săptămîna pe care o încheiem este deosebit de bogată în evenimente politice de cea mai mare însemnătate, în centrul acestora plasîndu-se Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, care a început la 28 februarie. Ca și cu alte prilejuri, această Plenară are o ordine de zi cuprinzînd probleme de bază pentru dezvoltarea în continuare a vieții politice, economice și sociale a patriei noastre: Informări privind aplicarea măsurilor stabilite de Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie 1972, referitoare la pregătirea condițiilor necesare îndeplinirii și depășirii planului pe 1973; Proiectul de Lege privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României; Proiectul de Lege cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea Curții Superioare de Control Financiar; Proiectul de Decret privind înființarea și funcționarea Consiliului pentru problemele organizării economico-sociale; Propuneri de modificare a Legii nr. 9/1968 pentru dezvoltarea construcției de locuințe, vînzarea de locuințe din fondul de stat către populație și construirea de case proprietate personală de odihnă sau turism; Propuneri de modificare a Legii nr. 10/1968 privind administrarea fondului locativ și reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași; Proiect de Hotărîre cu privire la îmbunătățirea organizării și retribuirii muncii în agricultură; Măsuri privind reducerea numărului cadrelor de conducere și îmbunătățirea structurii organizatorice la ministere, centrale și organizații economice; Proiectul de Hotărîre cu privire la dezvoltarea continuă a educației fizice și sportului; Informare cu privire la principalele concluzii asupra activității de educație fizică și sport; Informare cu privire la activitatea internațională desfășurată de Partidul Comunist Român și statul român în anul 1972.

Simpla enumerare a punctelor de pe ordinea de zi definește rolul pe care-l vor îndeplini hotărîrile acestei Plenare în dezvoltarea, în următoarea etapă, a țării noastre pe multiple planuri, începînd cu cele economice și sociale și terminînd cu politica internațională a partidului și statului român. Condițiile tipografice în care apare revista noastră ne împiedică să comentăm mai pe larg lucrările și hotărîrile Plenarei, deoarece, la ora cînd dăm aceste rînduri la tipar, dezbaterile sînt în plină desfășurare. Ne vom opri mai mult asupra măsurilor adoptate, asupra problemelor ridicate în comentariul de săptămîna viitoare.

În prima zi a Plenarei, ședința a fost consacrată sărbătoririi solemne a împlinirii unui sfert de veac de la realizarea unității organizatorice și politice a clasei muncitoare din România, în cadrul căreia a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. Cuvîntarea rostită

CONTINUARE ÎN PAG. 2

PAROȘENI-ANUL 10

● O cifră care nu va rezista timpului și hărniciei minerilor ● În 10 ani cît în 90 de ani ● Cărbunele vine „spre ziuă" după ce „suveica" îl taie și îl urcă pe banda transportoare ● Meseria — o muncă plină de... finețe

PE LOCURILE PAROȘENIULUI am călcat pentru prima dată cu vreo 20 de ani în urmă. Profilul centralei electrice care a făcut ca numele acestui petic de pămînt pierdut la poalele Paringului să fie cunoscut în toată România nu era încă precizat. Lucrările pe șantier abia începuseră. Am trecut Jiul pe o bîrnă aruncată peste firul apei pentru a putea cuprinde cu privirea o suprafață cît mai mare din cadrul industrial ce se năștea în acest colț neexplorat din Țara cărbunilor. Nu mă gîndeam pentru că nu aveam de unde să știu că pe locul în care mă oprisem pentru a-mi forma o imagine despre panorama viitoarei centrale electrice solul va fi sfredelit pînă în străfunduri, compartimentat într-un labirint de magistrale subterane orînduite pe verticale și orizontale, că aici se va naște o uzină de cu totul altă natură și aici își va avea izvorul torentul neîntrerupt de materie, care, în turbinele uzinei din partea cealaltă a rîului, se va transforma în energie și lumină.

SE ÎMPLINESC zilele acestea 10 ani de cînd primul tîrnăcop minuit, de un miner a mușcat pămîntul de aici. Mi-l închipui pe minerul Ioja Pîrvulescu, vestit deschizător de drumuri către comorile ascunse sub depresiunile Jiurilor, cu cîtă sete a înfipt unealta în terenul lutos și arid. Așa a început deschiderea minei Paroșeni: cu tîrnăcopul. Ce este astăzi mina Paroșeni? În România toată lumea știe că Valea Jiului este o țară a cărbunelui. Ei bine, dacă valea Jiului este socotită prin tradiție leagănul industriei carbonifere românești, acest mezin al minerității din vale, care se cheamă Paroșeni, reprezintă — în ceea ce este mai semnificativ — perspectiva, imaginea de mîine a Țării cărbunelui.

MINA PAROȘENI împlinește, așadar, 10 ani. Pe scara vîrstei omenești aceasta ar echivala cu vîrsta copilăriei. Pe scara ascendențelor minerității. în Paroșeni aceasta echivalează cu maturitatea. Fără intenția de a face monografie am reținut cîteva date — jalon privind această evoluție. Le reproduc

C. MAGDALIN

CONTINUARE ÎN PAG. 2

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Vestitorii primăverii — Prof. Ioan ȚAU – Tecuci

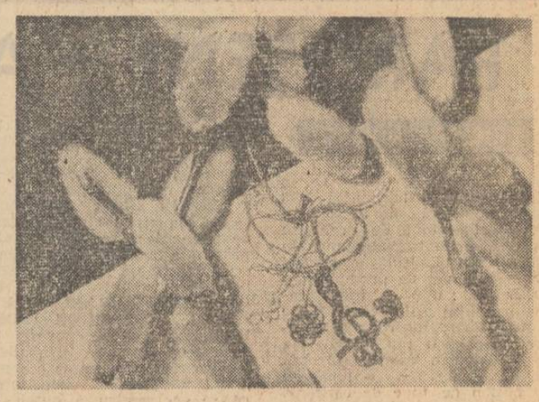

Mărțișoare... — Prof. Ioan CERGHIZAN – com. Beica de jos, jud. Mureș

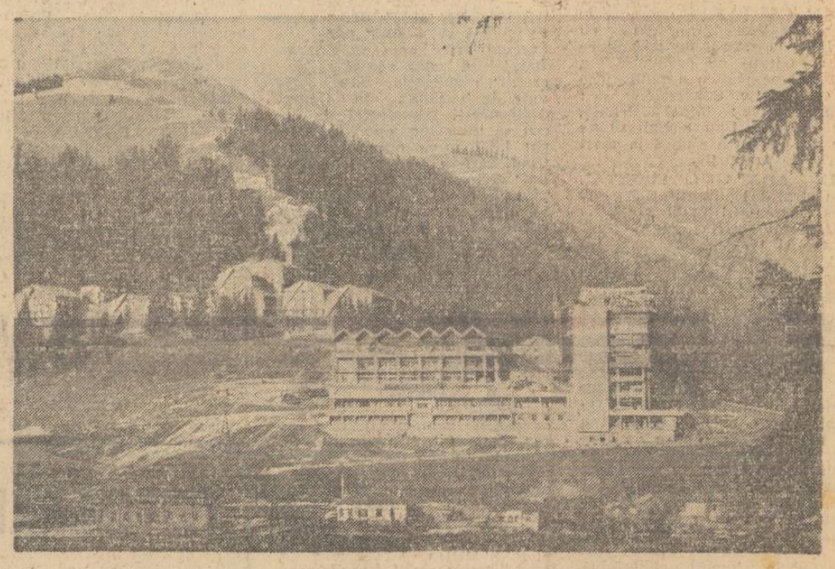

Vedere panoramică a stațiunii Voinești — Dorel DEMETRESCU – Vîlcea

Cel mai emoționant transplant: „al gesturilor"

A fost realizată o mînă artificială comandată de gîndire. Omul învață să gîndească mișcarea mușchilor... care nu există. Este pentru prima oară că un aparat poate „copia" fidel cel mai inteligent „aparat" al naturii.

Cînd mama fumează, copilul nu crește

(Amănunte în pagina a 5-a)

Șeful de schimb Costică Dorobăț și ortacii din brigada minerului Titu Tiacenco înaintea intrării în „șut" — Foto: Ion LICIU

În căutarea extrapămîntenilor

În ce limbă să ne înțelegem?

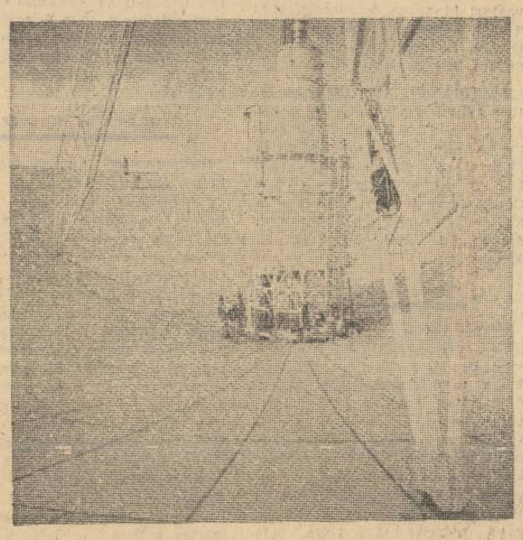

Radioantena parabolică de la Gladstone, deșertul Mojave din California, cu ajutorul căreia se poate asculta pînă la limitele sistemului solar.

Presupunînd că s-ar recepționa un semnal din Univers, ce ar trebui să răspundem extrapămîntenilor? Repetarea modulațiilor semnalului primit ar fi, oare, suficient pentru ca emitenții să înțeleagă: „V-am auzit. Sîntem și noi ființe inteligente!". Ipoteticul dialog ar trebui apoi, întreținut. Cum? Ar fi posibil să se realizeze o schemă a limbajului cosmic?

(Pagina a 5-a)

Secțiune prin valul de pămînt care apără așezarea

Mai există enigme?

Două dintre vasele descoperite în așezarea dacică de la Mărgărițești

O NOUĂ CETATE DACICĂ DESCOPERITĂ ÎN OLTENIA

(Relatarea în pagina a 2-a)

TIMPUL PROBABIL pentru luna martie 1973

Prognoză meteorologică prezentată de Dumitru BACINSCHI

Director adjunct științific din Institutul de Meteorologie și Hidrologie

(Amănunte în pagina a 7-a)

CALENDARUL „MARELUI PREMIU" F. I. L. T. — EDIȚIA 1973

(Amănunte în pagina a 8-a)

O VIBRANTĂ MANIFESTARE A UNITĂȚII PARTIDULUI NOSTRU

URMARE DIN PAG. 1

cu acest prilej de secretarul general al partidului se înscrie în rîndul documentelor de largă perspectivă și de mare importanță teoretică privind istoria și dezvoltarea mișcării muncitorești din țara noastră, a cărei experiență de luptă politică în făurirea partidului revoluționar unic al clasei muncitoare a fost, în același timp și un eveniment important în mișcarea muncitorească internațională, România fiind prima țară în care s-a realizat fuziunea organizatorică și politică a partidelor politice ale clasei muncitoare într-un partid unic, ca rezultat al unui proces istoric obiectiv, al evoluției luptei politice de clasă, al dezvoltării sociale, al trecerii la transformarea revoluționară a societății românești pe calea socialismului. „Prin originalitatea căii pe care s-a produs și a formelor pe care le-a îmbrăcat acest proces de unificare — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — experiența clasei muncitoare din România constituie o contribuție însemnată la îmbogățirea tezaurului teoretic și practic al mișcării comuniste și muncitorești internaționale".

Evocarea acestui important eveniment — crearea partidului revoluționar unic din România — în Plenara Comitetului Central a constituit o vibrantă manifestare a unității partidului nostru, cuvintele emoționante rostite de secretarul general al partidului întrunind adeziunea entuziastă a comuniștilor, a întregului popor român: „...trebuie să nu precupețim nimic pentru a face să sporească și mai mult forța și unitatea de fier a partidului nostru comunist, combativitatea revoluționară și capacitatea sa organizatorică. Aceasta este chezășia că Partidul Comunist Român va asigura înfăptuirea cu succes pe pămîntul României a societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerea la făurirea societății comuniste, va asigura dezvoltarea liberă și independentă a României socialiste, creșterea rolului ei în lupta pentru victoria cauzei socialismului, pentru pace și destindere, pentru colaborare fructuoasă între toate națiunile lumii".

* * *

Tot în cursul acestei săptămîni, întrunit în Plenară sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, Consiliul Național al Frontului Unității Socialiste a dezbătut și aprobat o hotărîre privind perfecționarea activității și creșterea rolului consiliilor Frontului Unității Socialiste în viața social-economică a țării.

PAROȘENI — ANUL 10

URMARE DIN PAG. 1

din carnetul de însemnări: 1963 „prima lovitură de tîrnăcop"; 1966: prima tonă de cărbune extrasă, primul abataj pus în funcțiune; bilanțul producției pe 1966: nivel de producție — 20 000 tone; 1970 — introducerea primului utilaj complex de armare, tăiere, încărcare și transport mecanizat (nu numai la mină dar și în Vale); 1972: nivel producție — o jumătate de milion de tone de cărbune. Adaug la acestea încă o dată — ialon, privind perspectiva; 1980 — nivel de producție, un milion de tone de cărbune.

AM CĂUTAT să descopăr în arhivele Văii Jiului date cu privire la ritmul de dezvoltare a capacității de producție și altor mine pentru a putea face o comparație. Constatările sînt semnificative: Minei Petrila, de exemplu, i-au trebuit 90 de ani pentru a ajunge la acest nivel de producție.

ÎN ABATAJUL FRONTAL din stratul 15, blocul II B condus de minerul **TITU TIACENCO**, dotat cu complex de susținere și tăiere mecanizată tip C.M.A. (complex de mecanizare pentru abataje) de fabricație românească, am văzut „pe viu" ce înseamnă mecanizarea în subteran. Brigadierul era la frontul de lucru supraveghind funcționarea instalației ingenioase, de mare forță și capacitate, în greutate de circa 400 tone — o adevărată uzină. De fapt munca lui mi s-a părut a fi mai degrabă muncă de conducător, de tehnician decît de muncitor. Complexul este format, în principal, dintr-un sistem de „cadre pășitoare" alăturate și îmbinate între ele de-a lungul întregului abataj, se întinde ca un uriaș scut flexibil în lungul abatajului, ocrotind pe mineri și din puternica instalație de tăiere care se plimbă ca o suveică de la un capăt la celălalt al frontului de lucru pe o lungime de 66 — 70 metri, tăind cu ușurință cărbunele ce se revarsă în bulgări mari și strălucitori direct pe banda transportoare care, în flux neîntrerupt, îl duce „spre ziuă". Oamenii lucrează degajat și cu voie bună. Munca minerului dintr-un asemenea abataj nu se mai aseamănă nici pe departe cu cea a minerilor „clasici". E o muncă de cea mai înaltă calificare, de răspundere, și oricît s-ar părea de paradoxal, o muncă plină de finețe. Oameni din brigada lui Țîțu cum sînt **IOAN BÎRU, FRANCISC FAZEKAȘ, GHEORGHE POPA IV** ș.a. au fost promovați de curînd ca „mineri specialiști" — mineri cu calificarea cea mai înaltă, posedînd cunoștințele ce se cer pentru a putea lucra într-un abataj cu mecanizare complexă.

— Ei au o asemenea pregătire — îmi spune inginerul **GHEORGHE MARCHIȘ**, șeful sectorului II — **încît pot să execute orice operație din abataj. În asta constă și „secretul" rezultatelor bune obținute de brigadă: în timpul desfășurării tehnologiei de lucru se intervine operativ pentru înlăturarea oricărei defecțiuni, fără a aștepta „specialiștii" sectorului electro-mecanic, Titu Tiacenco**, ni-l descrie șeful de sector, **pare un om puțin slăbuț, firav. Dar este vinos. Și îi place să rezolve problemele punînd la treabă inteligența. „Să organizăm munca în așa fel încît oamenii să poată sta, dar să rezolve toate problemele ce apar, complexul să meargă bine, să dea cărbune tot timpul"** — obișnuiește să spună brigadierul ortacilor.

L-AM ÎNTREBAT pe Țîțu despre pasiunile lui. Îi plac drumețiile prin munți, vînătoarea, pescuitul, îi place natura. Poate o fărîmă de reminiscență nostalgică a copilăriei nu prea îndepărtată petrecută într-un sat de pe plaiurile oltenești.. Fiindcă cel care conduce procesul tehnologic complicat al unui abataj frontal de mare capacitate și înalt randament are abia 28 de ani. Țîțu Tiacenco este doar unul din numerosii mineri de la Paroșeni care au urcat numeroase trepte pe traiectoria meseriei.

DAR CEI care sînt făuritorii adevărați ai minei și au crescut odată cu ea sînt în primul rînd minerii. Și ștafeta generațiilor de mineri are un mers ireversibil. Promoții noi, mai viguroase, pregătite la un nivel mai înalt, preiau din mers, pe nesimțite locul celor care și-au împlinit stagiul. Dintr-un album al „amintirii", secretarul Comitetului de partid al minei, inginerul **DORIN GHEȚA**, a scos o fotografie pe care mi-a dăruit-o. Erau trei oameni de bază ai minei, **frații PAVLOVSKI. — Sînt membrii unei familii de mineri care este de o vîrstă cu mineritul modern în Valea Jiului** — îmi spune secretarul. **De peste 100 de ani, membrii familiei Pavlovski și-au transmis din tată-n fiu meseria de miner. Cei mai „tineri" descendenți ai acestei familii, frații Emil, Ștefan și Carol Pavlovski lucrează în prezent la mina Paroșeni, primul — maistru la serviciul de aeraj, al doilea — șef de echipă lăcătuși iar ultimul — mezinul — lăcătuș.**

AM CUNOSCUT cu ani în urmă un om minunat. Minerul **EUGEN BARTHA** de la mina Lupeni. Eram prieten cu el. Din păcate în ultima vreme îl văd mai rar. A ieșit de mult la pensie și povara anilor înaintați îl ține mai mult pe acasă. Cînd ne întîlneam, cu vreo cincisprezece-douăzeci de ani în urmă, îmi povestea cum îi strunea pe cei trei fii ai săi cu care lucra în aceeași brigadă. Astăzi sînt tot atît de apropiat prieten cu **DIONISIE**, unul din acești fii ai lui Bartha, azi miner în plină putere și în plină glorie. Brigada din prezent a lui Bartha — constituită pe scheletul jumătății pe care a lăsat-o la Livezeni — nu e numai o școală a muncii ci și a formării conștiinței înaintate. Aici s-au adunat oameni proveniți din toate colțurile țării. Mi-a prezentat cîțiva din ortaci, adăugînd și proveniența fiecăruia: șeful de schimb **GHEORGHE TOMA** și ajutorul de miner **VASILE TOMA** — moldoveni din partea „Sușevei"; minerul **ION BOȘTEA** — oltean, din partea de jos a Gorjului; **MARIN BADEA** — tot oltean; **VASILE DEGERATU**, moldovean; șeful de schimb **ALEXANDRU MAIER** — din partea Clujului; **TOADER POPA** din jurul Aradului. Privindu-i pe acești băieți harnici simțeam că am în față reprezentanții tuturor județelor, ai întregii țări.

TITU TIACENCO

DIONISIE BARTHA

* * *

AM PĂRĂSIT MINA PAROȘENI către seară. În curte apăruse un panou prospăt vopsit. Pe el erau înscrise angajamentele pe care reprezentanții oamenilor muncii le aprobaseră cu o zi mai înainte. Mi-a reținut atenția o cifră: **minerii din Paroșeni vor contribui anul acesta la îndeplinirea cincinalului înainte de termen cu un plus de 10 000 tone de cărbune.** Am însă presentimentul că această cifră înscrisă pe panoul cu angajamente nu va rezista timpului și hărniciei minerilor. **În ianuarie, minerii Paroșenilului au extras peste plan 4 000 tone, iar în prima parte a lui februarie vreo 2 000. Așa că primul angajament nu înseamnă și ultimul lor cuvînt..**

C. MAGDALIN

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

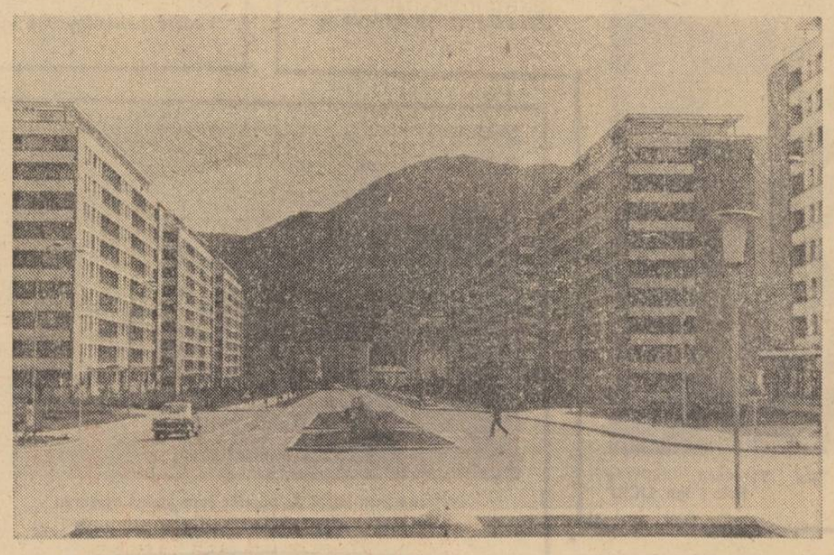

Piatra Neamț, peisaj urbanistic

G. MARIN — P. Neamț

NIȘTE PAGINI...

de Dragoș VICOL

Paginile rezumă în cifre și date un oraș, cu cei peste 16 000 de locuitori ai săi, cu înfățișarea sa, cu realizările și cu perspectivele sale, un oraș pitoresc, așezat la poalele munților, cuprins între două rîuri limpezi și harnice, Bistrița și Dorpa, un oraș care se numește Vatra Dornei.

Sînt niște pagini pe care Ion Nedelea, secretarul de partid și primarul orașului, le poartă cu sine, le studiază aproape în fiecare zi aducîndu-le adeseori modificări, adăugiri. Fiindcă ele oglindesc niște realități în continuă devenire; fiindcă prefigurează un viitor pe care el și colaboratorii săi, dimpreună cu cei peste 16 000 de locuitori, s-au angajat să-l făurească; fiindcă din datele, din cifrele, din proiectele cuprinse în ele orașul va trebui să capete o strălucire nouă o bogăție nouă, o personalitate nouă.

Orașul acesta este stațiune balneo-climaterică de aproape 167 de ani, dar niciodată n-a fost o stațiune așa cum este astăzi. Vile, blocuri, pavilioane, un complex medical modern, surse complexe de apă minerală, parcuri, restaurante, cantine, campinguri, toate puse în valoare de un peisaj montan tulburător. Îmbogățit treptat cu suplimentări de locuri de cazare, complexul balnear poate trata anual în materie de boli cardio-vasculare 15 000 de bolnavi în stațiune și 4 000 ambulatoriu.

Firește, la capitolul acesta, paginile lui Ioan Nedelea conțin date noi, idei noi, perspective noi. Orașul arată de mult altfel și în imaginația primarului. Îl vede mai bogat în capacitatea de cazare și tratament a complexului balnear, ancorat în zone mai moderne ale balneologiei, mai înțelept în privința descoperirii și folosirii bogățelor zăcăminte de ape gazoase necesare tratamentelor specifice și, odată cu toate acestea, puternic dezvoltat din punct de vedere turistic: hoteluri, cabane, baze sportive.

De fapt, startul spre această multilaterală dezvoltare a orașului și vieții locuitorilor săi, în care primul și cel mai puternic deziderat îl constituie temeinicia în structură și calitate, a fost dat. Munca creatoare de bogății și frumuseți a început. A început cu drumurile care vin și pleacă din Vatra Dornei spre alte locuri tulburătoare ale țării: spre Bistrița-Năsăud, spre Broșteni-Bicaz s-a așternut asfaltul. La institutul de balneologie și la Ministerul Sănătății se fac studii. Aici la Vatra-Dornei și aiurea se proiectează.

Pentru viitorul orașului, oamenii de-aici și-au înscris pe răboj însemnate victorii. Zeci de milioane de lei în plus la producția globală. Zeci de milioane în plus la producția marfă. Beneficii impresionante la marfa vîndută și încasată.

În cifrele, datele, realitățile scrise ordonat, meticulos, în paginile lui Ioan Nedelea, vibrează niște sentimente. Și în primul rînd acela al mîndriei acestor oameni de munte, vrednici și hotărîți, că sînt în stare să împodobească numele orașului cu asemenea victorii. Pe urmă acela al încrederii că ceea ce și-au pus în gînd să realizeze se va realiza. Apoi acela al dragostei cu care trăiesc și muncesc în orașul lor. Cincinalul în desfășurare, în contextul căruia se află și soarta orașului lor, va da zbor în zborul uriaș al visurilor patriei și visului lor.

Un om, secretar de partid și primar al unui oraș de departe, poartă cu sine mereu, și studiază, și adnotează mereu, niște pagini care cuprind trecutul, prezentul și viitorul orașului pe care îl conduce. Poate că paginile acestea au fost un raport, poate că sînt un angajament sau poate un simplu plan de perspectivă alcătuit de oameni cărora le place să viseze, dar și să-și traducă visurile în realitate, un plan în care, dacă ești atent simți pulsația inimii și timplelor unui colectiv de peste 16 000 de cetățeni, un plan pe care Ioan Nedelea și tovarășii săi, toți, absolut toți, au investitura de a-l realiza în patru ani și jumătate... în poate și mai puțin...

...Pe masa de lucru a secretarului de partid și a primarului orașului Vatra Dornei, sub cristalul limpede, se află o tăietură dintr-un ziar vechi de prin 1805, în care un cronicar al timpului scrie despre primul primar român al „tîrgului" Vatra Dornei, țăranul Vasile Diac, cu prilejul împlinirii a 20 de ani de slujbă: „Puterea oricărui primar... e în încrederea și în iubirea ce primarul și-o cîștigă la sătenii săi"...

Clepsidra

BĂTRÎNUL ȘI MAREA

de Constantin VIȘAN

Mangalia nu mai seamănă cu amintirile din alte ierni, nu mai e un oraș părăsit, visînd sub rafalele reci ale crivățului jocurile mirifice ale vacanței de vară. Abia reușesc să-mi tai drum spre port, spre plaje. Așa cum se întîmplă și-n timpul verii. Cu o singură deosebire. Esențială. Înaintez printre niște sezoniști pe care Marea nu prea obișnuia să-i vadă pe țărmul ei. Bărbați îmbrăcați în haine de dimie, în lungi și înflorate cojoace, cu negre șau brumării căciuli de astrahan, femei cu largi și creț fuste ardelenești, cu bundițe sucevene ori scurteici de Teleorman. S-au adunat parcă din toată țara, ca-ntr-un reprezentativ muzeu al satului. Mai toți sînt bătrîni, cu oasele chinuite de reumatisme. I-au trimis ceapeurile, cu bilet de la Casa pensiilor. Între tratamente ori în așteptarea mesei se plimbă cu bocancii lor grei pe faleză, discutînd despre grîu și copii, despre nevestele ori bărbații de-acasă, despre scrisorile primite sau trimise, despre băile cu nămol pe care le fac în pavilionul de sticlă de la marginea Mării, despre semnele bune pe care oasele lor vechi, chinuite de poveri și geruri le dau la îngrijirile primite aici.

— Eu, zice unul dintre ei, fac aerosoli. Trag niște aburi de doctorie pe gură și nas. Pe genunchi îmi așează niște saci de nisip la care sînt legate sîrme electrice. Cînd dă drumul la corent mă înțeapă puțin dar simț că îmi face bine la picioare. De cînd sînt aici nu-mi mai amorțesc noaptea. După asta mă pune domnișoara doctor Chivu pe niște cercuri, tot cu sîrme electrice. „Cu astea o să te întinerim tataie", zice dumneaei. Azi mi-a măsurat și tensiunea. A găsit că îmi bate inima cam repede. Mi-a dat „rațetă" cu trei feluri de medicamente: Digitalin, nervocalm și hipazin..."

Îmi potrivesc pașii cu mersul lor, trag indiscret cu urechea la povestirea bătrînului. Ce repede a reușit să adopte psihologia atît de specifică bolnavului aflat la tratament. Aș vrea să atrag însă atenția și asupra a ceea ce e schimbat în această psihologie. Nu e vorba de interesul exagerat față de propria persoană ci mai cu seamă de curiozitatea pentru mediul nou în care se află, de satisfacția că este înconjurat cu grijă, tratat cu atenție, cu blîndețe, cu răbdare, temeinic și nu formal. Cu fiecare zi merge mai drept, mai țanțoș. Nu ca un pensionar împovărat de ani și umilințe, de spaime și nevoi materiale, ci ca domnul din Scrisoarea a III-a; „Un bătrîn atît de simplu și la vorbă și la port".

Monolog interior despre...

FICȚIUNE

de Victor BÎRLĂDEANU

Din păcate, se mai întîmplă și cazuri cum e acela pe care mi l-a relatat recent un prieten, inspector financiar. Tot mai rar, dar se întîmplă. E vorba de un conducător de șantier care a raportat la sfîrșitul anului, ca terminate, un număr de blocuri la care încă se mai făceau substanțiale finisări. Pe hîrtie, clădirile erau de-acum predate „la cheie", se putea presupune că au și început să cunoască forfota obișnuită a spațiilor locuite, dar în realitatea cea mai reală se mai montau încă uși, se mai zugrăveau încăperi, se mai făceau balcoane, într-un cuvînt se mai executau acele indispensabile operații fără de care chiar și cel mai somptuos bloc e vorbă goală.

Prin urmare, acel șef de șantier făcuse din raportul său pură operă de ficțiune. Numai că ceea ce poate fi admirat într-un poem sau roman n-are ce căuta într-un act care, prin însăși rațiunea existenței sale, trebuie să fie o oglindă scrupulos exactă, fidelă, a realității.

Gîndindu-mă la tîlcul acestei întîmplări, mi-am imaginat ce ar zice respectivul conducător de șantier — și alții care cad în același păcat — dacă și lor li s-ar aplica tratamentul pe care îl aplică el adevărului. Ce-ar fi dacă, atunci cînd se duc să tîrguiască la „Alimentara", ar găsi în ambalaje, în loc de unt sau zahăr sau făină, niște rapoarte fictive ale întreprinderilor producătoare cu privire la îndeplinirea planului la amintitele mărfuri? Ce-ar fi dacă, atunci cînd își cumpără niște haine, li s-ar pune în pachete mari suluri de hîrtie atestînd existența unor produse inexistente? Ce-ar zice, cum ar reacționa?

Nu mai e nevoie, cred, să descriu revolta pe care și-ar exprima-o, indignarea pe care și-ar manifesta-o. Și, desigur, pe bună dreptate, căci au cheltuit banii nu pe niște ficțiuni, ci pe bunuri reale, menite să le satisfacă necesități reale. De ce nu procedează însă în același mod atunci cînd e vorba de propria lor activitate?

O explicație — sau mai multe — se pot găsi, dar nici una dintre ele nu poate justifica un procedeu în ireductibilă contradicție cu normele și principiile eticii noastre. Una dintre primele și cele mai de seamă condiții ale relațiilor civilizate dintre oameni — ca și dintre instituții sau dintre oameni și instituții — este, — cum spune poporul, „să nu ne furăm căciula unul altuia" În definitiv, orice escamotare a adevărului se răsfrînge pînă la urmă și asupra aceluia care-l escamotează: nimic nu rămîne nerăsplătit, iar minciuna, mai mult poate decît toate celelalte abateri de la preceptele unanim admise de comportare în societate, atrage un meritat oprobiu.

La urma urmelor de ce nu le-am oferi celor care raportează terminarea unor apartamente fictive să locuiască ei înșiși, barem cîteva zile, într-un astfel de apartament? Fără uși, fără tencuieli fără instalație de dus, mă rog fără toate acele amănunte de confort pe care ei le consemnează în hîrtii ca existente. Poate că, în felul acesta, și-ar da seama că ficțiunea nu prețește organismului. Și, cine știe, poate s-ar lecui.

Săptămîna la TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 4 MARTIE

PROGRAMUL I. 8.15 Pentru sănătatea dv. 8.30 Cravatele roșii. 10.00 Viața satului. 11.10 Omul și muzica lui: Frederic Chopin. 12.00 De strajă patriei. 12,30 Emisiune în limba maghiară. 14.05 360 de grade. Emisiune dedicată Zilei de 8 Martie. Din sumar: 14.10. Invitata emisiunii — Zoe Dumitrescu-Bușulenga. 14.25 Moment folcloric cu Maria Pietraru. 14.35 „Au țesut mii de flori" — reportaj realizat la Întreprinderea „Dacia". 14 50 Pentru dumneavoastră din nou modă. 15.00 Chipuri necunoscute, voci cunoscute: Virginia Cornescu, Sofia Sincan și Lucia Chirilă — colegele noastre de la Radio. 15.15 „Aurora" — o nouă carte de vizită în muzica ușoară. 15.45 Ecaterina Oproiu ne promite... 16.00 Campionatele mondiale de patinaj artistic. 17.10 Pierduți în spațiu. 17.55 Avanpremieră. 18.00 Cîntare patriei. 19.20 1 001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Reportaj despre un act de eroism colectiv. 20.30 Film artistic. Marea expediție a femeilor. Cu: Robert Taylor, Denise Darcel, Hope Emerson, Marilyn Erskine, Leonore Lonergan, Julie Bishop. Premieră pe țară. 22.15 Film documentar. R. S. Cehoslovacă. Știința și tehnica în slujba producției. 22.30 Telejurnal. 22.40 Campionatele mondiale de patinaj artistic.

PROGRAMUL II. Promenada duminicală. Din cuprins: 12.30 Cîntă formația „Record". 12.45 Aventuri în epoca de piatră. 13.10 Microrecital Gabriela Teodorescu. 13.20 Invincibilul Mighty Mouse. 13.35 Reîntîlnire cu Raquel Welch. 13.55 Moment coregrafic. 14.05 „Doamna Mc.Williams și... trăsnetul" după Mark Twain. 14.35 Mozaic pe 16 mm. 14 45 Muzică populară. 20.10 Eroi îndrăgiți de copii.20.40 Caleidoscop cultural-artistic. 21.00 Studioul muzical. Roberto Benzi (Franța). 21.50 Telex tehnico științific. 22.10 Mannix (reluare)

LUNI 5 MARTIE

PROGRAMUL I. 17.30 Curs de limba franceză (reluare). 18.00 Telex. 18.05 Azi, în județul Covasna. 18.20 Căminul. 19.00 Ecranul. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. Izvor de frumusețe de Radu Șerban. 20,05 Mai aveți o întrebare? Proiecte grandioase la scară planetară. 20.45 Roman foileton. Piatra lunii. 21.30 Revista literară TV. 22.30 24 de ore. 22.50 Luminile rampei.

PROGRAMUL II. 20.00 Avanpremieră. 20.05 Delfinul Flipper. 20.35 Dans și muzică de pretutindeni. 21.05 Și medicii au început să filmeze — film documentar. 21.15 Cîntă Magda Ianculescu și Nicolae Herlea. 21.40 Filmul „Tutunul" (II).

MARȚI 6 MARTIE

PROGRAMUL I. 9.00 Teleșcoală. 10.00 Telex. 10.15 Teleenciclopedia (reluare). 10.55 Desene animate. 11.05 Telecinemateca pentru copii. 12.25 Interpretul preferat. (reluare). 12.45 52 de inițiative în 52 de săptămîni (reluare). 13.00 Telejurnal. 17.30 Curs de limba rusă 18.00 Telex. 18.10 Steaua polară. 18 40 Universitatea TV. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Avanpremieră. 20.10 Reflector. 20.25 Seară de teatru Iubirea mea cu zurgălăi de Constantin Munteanu. 21.45 Poșta TV. 22.00 24 de ore. 22.30 Gala maeștrilor. Stela Simonetti — de la scena la catedră.

PROGRAMUL II. 20.00 Seară pentru tineret.

MIERCURI 7 MARTIE

PROGRAMUL I. 9.00 Curs de limbă engleză. 9.30 Micii meșteri mari. 10.00 Telex. 10.05 Ancheta TV „D.M.H." — Direcția mișcării hirtiilor (II) (reluare). 10.45 Film serial: Pe urmele lui Caplja. 11.45 Azi, în județul Covasna (reluare) 13.00 Telejurnal. 17.30 Curs de limbă germană (reluare). 18.00 Telex. 18.15 Semnificații. Mit și religie. 18.40 Pe-un picior de plai. 19.00 Timp și anotimp în agricultură. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.10 Teleobiectiv. 20.30 Telecinemateca. Ciclul Ingrid Bergman. Casablanca. 22,00 24 de ore. 22,40 Stadion.

PROGRAMUL II. 20.00 O viață pentru o idee. C.I. Parhon (I). 20.30 Program de circ. 20.40 Agenda. 20.50 Tineri interpreți. 21.30 Ghișeul 21.50 Prin expoziții. 22,10 Roman foileton: Piatra lunii.

JOI 8 MARTIE

PROGRAMUL I. 9.00 Curs de limbă franceză. 9.30 Prietenii lui Așchiuță. 10.00 Telex 10.20 Steaua polară (reluare). 10.50 Prin expoziții (reluare). 11.10 Telecinemateca „Casablanca" (reluare). 12.40 Teleobiectiv (reluare). 13.00 Telejurnal. 16.00-17.00 Teleșcoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18 30 Telex. 18,40 Muzica. 19.10 De la meșteșugari la arta plastică. Artele focului (IV).19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Concert simfonic. 20.35 „Aventuri în epoca de piatră". 21.00 Tinerii despre ei înșiși. 21.35 Mărțișoare. Concert-spectacol. 22.00 24 de ore. 22,40 Lumea de mîine.

PROGRAMUL II. 17.30 Agenda. 17.40 Pagini muzicale de mare popularitate. 18.10 Pierduți în spațiu (reluare). 19.00 Municipalitatea răspunde bucureșteanului. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Concertul orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. 22.00 Selecțiuni din baletul „Don Quijotte" de Mincus

VINERI 9 MARTIE

PROGRAMUL I. 9.00 Curs de limbă rusă. 9.30 O viață pentru o idee. Dr. M. Ciucă (reluare). 10.00 Telex. 10.15 Cîntare patriei (selecțiuni). 11.00 Portativ '73 (reluare). 11.40 Selecțiuni din emisiunea „Seară pentru tineret". 12.30 Moment folcloric. 12.40 Municipalitatea răspunde bucureșteanului (reluare). 13.00 Telejurnal. 16.00-17.00 Teleșcoală. 17.30 Curs de limbă engleză (reluare). 18.00 Telex. 18.15 Cum vorbim. 18.35 La volan. 18.50 Teleconferința de presă. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii 20.05 Studioul de poezie. Balade. 20.40 Filmul „Dramă din viața de odinioară". Producție a studiourilor sovietice. Cu: Elena Solovei, Anatoli Egorov. Premieră pe țară. 22.00 24 de ore. 22.20 Telegiob. Cairo. 22.50 Interpretul preferat. Irina Loghin.

PROGRAMUL II. 18.00 Telex. 18.05 Telecinemateca pentru tineret. Reportaj cu șteangul de git. 19.30 Telejurnal. 20.10 Rapsodie sălăjeană. 20.40 Revista economică TV 21.10 Frederic Chopin (reluare). 22.00 Filme documentare. 22.30 Cărți și idei.

SÎMBĂTĂ 10 MARTIE

PROGRAMUL I. 9.00 Curs de limbă germană. 9.30 A fost odată ca niciodată... 10.00 Telex. 10.10 Rapsodia sălăjeană (reluare). 10.40 De vorbă cu gospodinele. 11.00 Promenada duminicală (selecțiuni) 12.30 Cărți și idei (reluare). 13.00 Telejurnal. 16.00 Telex. 16.05 Cîntece dobrogene. 16.15 Emisiune în limba germană. 17.45 Ritm, tinerețe, dans. 18.30 Campionatele europene de atletism pe teren acoperit. Transmisiune de la Rotterdam. 19 30 Telejurnal. 20.00 1001 de seri. 20.10 Cîntecul săptămînii. 20.15 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 20.30 Teleenciclopedie. 21.10 Mannix. 22 00 Gala laureaților. „Săptămîna Top '72" (partea I). 22.30 Telejurnal. 23.00 Gala laureaților (partea a II-a)

PROGRAMUL II. 16.00 Agenda. 16.10 Recital de pian — Cristea Zalu. 16.40 Azi și mîine. 17.00 Cîntece populare. 17.30 Prietenii lui Așchiuță (reluare). 18.00 Istoria filmului sonor.

Mai există enigme?

O NOUĂ CETATE DACICĂ DESCOPERITĂ ÎN OLTENIA

Prof. Mihail BUTOI

Directorul Muzeului județean Olt

• Așezarea fortificată de la Mărgărițești • Cetățuia ocupa o poziție strategică dominantă spre valea Oltețului • Monede de bronz din epoca lui Filip al II-lea și monede dacice de la începutul secolului I înaintea erei noastre • Descoperirea unei fibule tracice de argint și a numeroase vase din ceramică.

Cercetările arheologice întreprinse în ultima perioadă pe teritoriul județului Olt de către Muzeul județean din Slatina au dus la descoperirea a numeroase mărturii arheologice care aduc contribuții prețioase la cunoașterea istoriei vechi a teritoriului de la sud de Carpați.

Între așezările cercetate un loc important îl ocupă „cetățuia" dacică de la Mărgărițești (com. Voineasa).

„Cetățuia" în cauză, asemănătoare altor așezări fortificate ale dacilor din Muntenia și Oltenia, ocupa o poziție strategică dominantă, pe botul dealului „Cetate" aparat de ripi abrupte, inaccesibile, de pe care se deschide un larg orizont spre valea Oltețului. Așezarea fortificată natural din trei părți, de tipul „pinten barat", este separată de restul dealului printr-o fortificație alcătuită din val și șanț, ale căror urme se disting și astăzi la suprafața solului. Valul alcătuit din pămîntul bătut și ars succesiv, scos din șanțul așezat în exterior avînd în componența sa turte mari de lut ars, era protejat cu o palisadă din trunchiurile lipite cu lut care, fiind mistuită de un incendiu puternic, s-a prăbușit, alcătuind un strat gros la suprafața valului, așa cum se vede în fotografia pe care o publicăm în pagina 1.

Acest tip de fortificație alcătuit din șanț și val întărit cu palisadă era cunoscut încă din prima epocă a fierului pe teritoriul României. Tipul de val avînd în componența sa turte de lut este asemănător celui din așezările geto-dacice de la Popești (pe Argeș) și Bucovăț (lîngă Craiova).

Materialul arheologic descoperit cu ocazia săpăturilor sau întîmplător, mai ales ceramică, arată că „cetățuia" dacică de la Mărgărițești, a fost locuită din Hallstatt-ul tîrziu pînă la începutul secolului I î.e.n. inclusiv.

Cele mai vechi monede descoperite în așezare, sînt cele macedonene de bronz de la Filip II, iar cea mai nouă monedă este o monedă proprie dacilor din Oltenia, databilă cel mai tîrziu la începutul secolului I î.e.n.

Ceramica geto-dacică descoperită cuprinde categoriile cunoscute.

Apare astfel ceramica din pastă grosolană, poroasă, sau ceramica din pastă fină, neagră sau cărămizie, lustruită, modelată cu mîna și ceramica cenușie, lucrată la roată, care crește cantitativ în partea superioară a stratului arheologic. La suprafața așezării apare în cantitate mai mică ceramica arsă oxidant, de culoare roșie gălbuie modelată la roată între formele de vase nu lipsesc fructierele, modelate cu mîna din pastă fină .puternic lustruită, sau cele cenușii modelate pe roată și cești le dacice.

Din bogatul inventar descoperit mai remarcăm un vas-borcan, din pastă rudimentară, modelat cu mîna și folosit ca urnă, apărut aproape de baza stratului arheologic în care, în afară de oase calcinate, s-a mai găsit o fibulă tracică de argint, de tipul mai vechi cu apendice drept, care poate fi datată în secolul V î.e.n.

Rezultatele obținute în urma cercetărilor întreprinse îndreptățesc continuarea acestora în viitor.

PE FIRUL EVENIMENTELOR

EXEMPLE...

de Nicolae LUPU

De mult un respectat, astăzi regretat, coleg, se întreba în mai multe articole, tentat evident de facilitatea rimei, „de ce este haos în Laos ?" Abia acum lucrurile au început parcă să se lămurească. O dată cu semnarea acordurilor cu privire la încetarea focului în Laos diferite agenții de presă au dezvăluit cifre necunoscute înainte. Astfel se arată că pentru „dezvoltarea economică" guvernul de la Vientiane primea de la Washington 50 milioane dolari anual, pentru forțele militare 350 milioane dolari iar bombardamentele americane se ridicau la un miliard dolari anual. Autorul acestei contabilități precise oferă și o consolare : raportat la cheltuieli, războiul din Laos va intra în istorie totuși cu numărul cel mai mic de victime „datorită slăbiciunii relative a efectivelor angajate în conflict". Cu alte cuvinte nu prea a fost ce omori. Și totuși din 1964 și pînă azi s-au cheltuit numai pentru bombardamente 9 miliarde dolari. Este clar de ce era haos în Laos : la atîtea miliarde de dolari bombardamente, ce loc să mai rămînă pentru cele cîteva milioane de „dezvoltare economică". Era oare neapărat nevoie de toate acestea pentru a se trage concluziile ce sînt cuprinse în acordurile semnate ? Este limpede că totul se putea face din 1964 mai ieftin și fără victime.

Trebuie să conchidem că de fapt haosul nu e originar din Laos. Savantul american Norman Borlaug, laureat al premiului Nobel, atrage atenția că omenirea are nevoie urgentă de cîteva sute de miliarde dolari pentru a angaja lucrări de anvergură, irigații, producerea de îngrășăminte și altele pentru a asigura în viitor hrana omenirii și a preveni flagelul foametei. Este nevoie, de pildă, de 100 de miliarde numai pentru a aduce apa necesară împiedicării transformării în viitor a unei importante porțiuni din Statele Unite în deșert ca urmare a reducerii resurselor de apă. Ca să nu mai vorbim de alte proiecte pentru zone mai puțin privilegiate. Temele se discută, se țin discursuri, se scriu articole, dar nimeni nu a văzut nici un ban. În schimb cîteva fabrici de armament au obținut aproape un miliard de dolari pentru „cercetări" asupra unui nou tip de submarin racheto-nuclear. „New York Times" dezvăluie că la mijloc este însă o șmecherie des practicată în acest sector : angajarea cercetărilor constituie un mijloc pentru a obliga ulterior și la finanțarea producției propriu-zise. Acum însă se prezintă doar nota de plată pentru explorare deoarece întreaga sumă se ridică la 30 miliarde dolari pe care nimeni nu îndrăznește să-i aprobe acum.

Așa o fi fost la început și cu Laosul. „Cercetările" au costat probabil cîteva milioane, e doar țară mică. Exemple mai sînt. De luni de zile sindicatele britanice se străduiesc să obțină pentru milioane de muncitori diferența echitabilă impusă de galopul inflației. Refuzul guvernamental a fost net și astfel s-a inaugurat o perioadă de conflicte sociale, greve și altele care la rîndul lor aduc imense pierderi materiale. Or, tocmai în aceste zile a fost dată publicității Carta Albă cu privire la apărare în care se indică o creștere cu 350 milioane lire sterline a bugetului militar „pentru a compensa efectele inflației asupra prețurilor și salariilor din acest sector". Ce repede s-au acoperit aici găurile.

După cum se vede există o logică a haosului în cadrul căreia fiecare pas îl justifică pe celălalt. Nu rămîne decît fie să nu se intre în sfera sa de acțiune, fie să existe destulă forță la cei angajați pentru a se rupe de acest cerc vicios. Și într-un astfel de caz Laosul ar putea deveni un exemplu de cum trebuie lichidat haosul. Dacă va fi cum este de sperat.

De pretutindeni

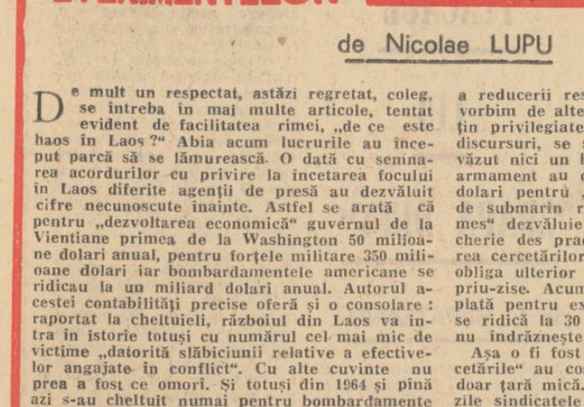

Doi tineri francezi au soluționat în mod original problema apriga a lipsei de locuințe. La o mică distanță de Paris „pe un teren viran ei au construit o casă „organică" sau mai bine zis un monument locuibil. Noul tip de locuință, complet asimetric, este realizat dintr-o substanță specială de material plastic care se întărește la lucru, și, care nu are nevoie nici de fundație sau alt element de susținere. În plus, costă mult mai puțin decît o cabană de aceeași capacitate.

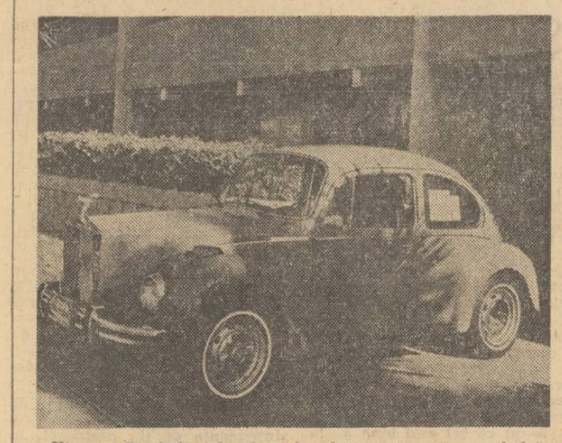

Vincent Bonfiglio, din Los Angeles, este un mare îndrăgostit al automobilului și mai ales al produselor fabricate de uzinele Rolls Royce și Volkswagen. Pentru a-și împăca preferințele a găsit o soluție originală care a stîrnit interesul tuturor. Din cele două mașini preferate el a realizat un bizar model pe care vi-l prezentăm în fotografia de mai sus și pe care l-a botezat „Mini Rollswagen".

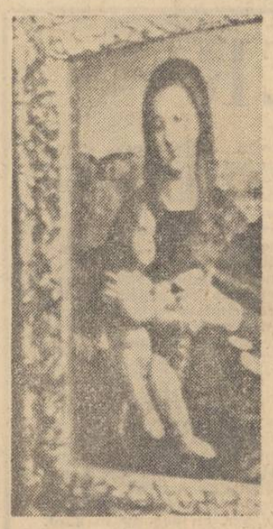

După doi ani de tratative, un industriaș din orașul Princeton (S.U.A.), Norton Simon, a reușit să cumpere de la un muzeu din New York un tablou de Rafael care n-a mai fost expus de foarte mult timp în public. Este vorba de tabloul „Madona și copilul cu cartea", realizat în anul 1504, avînd dimensiunile de 35×45 centimetri.

Acest tablou a fost împrumutat Muzeului de artă al Universității din Princeton pentru a putea fi admirat de amatorii de artă.

METROPOLITANUL din Moscova are aerul cel mai curat dintre toate metropolitanele din lume. Sute de ventilatoare funcționează în permanență. În 24 de ore cu ajutorul lor se „pompează" nu mai puțin de circa un miliard de metri cubi de aer curat în toate stațiile.

„DE PRETUTINDENI"

CA URMARE a cercetărilor întreprinse, specialiștii Societății americane „Goodyear Aerospace", au reușit să realizeze o pușcă cu ajutorul căreia oamenii pot ține la respect rechinii „întîlniți" în mediul marin. Este vorba mai ales de protecția echipajelor avioanelor și a marinarilor care cad în apă, în urma unor accidente. Cartușul folosit conține o substanță care sufocă rechinul, nelăsînd nici o urmă de sînge, care ar putea atrage la locul „înfruntării", alți rechini.

BIBLIOTECA Națională de medicină din S.U.A. și-a procurat un creier electronic, care furnizează instantaneu toate informațiile necesare în vederea combaterii eficace a intoxicațiilor de orice... fel.

„Creierul" poate fi consultat telefonic din orice localitate.

„BLUE SKY AIR HOLIDAYS" — o firmă britanică de turism — a fost amendată cu suma de 1 000 lire pentru „afirmații false în legătură cu vacanțele pe care le-a oferit". Într-o broșură se afirmă că hotelul „Sumba" din Mallorca are lift, magazine, spații și camere de joacă pentru copii. Turistul care a dat în judecată firma a dovedit că în hotel apa curgea cu întermitențe, lifturile funcționau foarte rar, nu erau magazine, iar camerele de joacă erau inexistente. Hotelul nu era... terminat.

MICA LOCALITATE Aschseln din Alpii elvețieni constituie un adevărat coșmar pentru factorii poștali. Din cei 3 274 locuitori, 620 se numesc Rhorer, 358 Omlin și 202 von Moos.

UN LOCATAR parizian refuză să întocmească o declarație falsă, privind totalul chiriei. Fiul proprietarului a trecut la ... represalii, smulgîndu-i urechea dreaptă printr-o puternică mușcătură. Incidentul s-a petrecut la intrarea serviciului pentru controlul chiriilor, unde fuseseră convocați cei doi : chiriașul și proprietarul.

CAPITALA MEXICANĂ IN LUPTĂ CU APA...

• În dreptul milei 20, la San Antonio Tecomitl, casele cîndva drepte, sînt acum mai strîmbe decît Turnul din Pisa • În 1940 capitala mexicană se scufunda cu aproximativ 30 cm pe an, astăzi ceva mai lent, doar cu 15 cm anual • Ce măsuri se prevăd pentru a pune la adăpost viața și bunurile locuitorilor din Mexico City.

STRAINII care intră în capitala mexicană prin sud, nu pot să nu zăboviască în dreptul milei 20. Se află aici un sat ciudat, San Antonio Tecomitl. Casele lui, cîndva drepte și aliniate, sînt acuma mai strîmbe decît Turnul din Pisa. Acest sat trăiește, de cîțiva ani, o adevărată dramă — o lentă scufundare. Vatra satului coboară neîncetat și, o dată cu ea, casele. Unele mai mult, altele mai puțin. Unele spre sud, altele spre nord ; uneori un perete spre dreapta, altul spre stînga... Țăranii privesc neputincioși, blestemînd apeductele ce duc spre capitală. Într-adevăr, tot răul de aici pornește. În încercarea de a asigura cantități sporite de apă potabilă locuitorilor capitalei, autoritățile au realizat aici puțuri de mare adîncime din care sînt extrase, neîncetat, însemnate cantități de apă. Or pe măsură ce apa pleacă din subsol, vatra satului coboară. O dată cu ea, și casele..

ÎN PARTEA DE NORD-EST a orașului Mexico, în periferia numită Ciudad Nezahualcoyotl, trăiesc aproximativ un milion de oameni. În timpul sezonului secetos, apa este raționalizată ; în perioada ploioasă, în schimb, care ține din aprilie pînă în octombrie, întregul district este inundat.

DE CÎTEVA DECENII, apa este una dintre problemele cronice ale Mexico City-ului : problematică este atît alimentarea capitalei cu apă potabilă cît și îndepărtarea apelor uzate, provenind de la milioanele sale de locuitori. Și astfel, locuitorii capitalei mexicane au ajuns să trăiască, cotidian, o dublă dramă: pe de o parte o permanentă penurie de apă potabilă, iar pe de alta, teama de a nu fi inundați de un sistem de canalizare ajuns deasupra nivelului orașului !

METROPOLA MEXICANĂ este situată în Podișul Anahuac, la 2 260 m altitudine, într-o depresiune dominată de culmi muntoase înalte și, ceva mai departe, de cîteva importante rîuri și lacuri. Populația crește în fiecare an cu aproape 550 000 de oameni, tentați să se așeze în locurile ferite de inundații. În prezent, Mexico primește 33 metri cubi de apă potabilă pe secundă. Nevoile curente se ridică însă la 37 mc pe secundă, înregistrîndu-se astfel, în 24 de ore, un deficit de aproape 350 000 metri cubi de apă.

În 1976, cererea de apă potabilă va crește în jur de 52 mc/s. Rîul Tecolutla, care se varsă în Golful Mexic, ar putea asigura necesarul de apă al capitalei pentru aproape două decenii de acum încolo, dispunînd de aproximativ 190 mc. pe secundă. Transportul apei prin conducte pe o distanță de 200 mile, și pomparea ei de la aproape de nivelul mării pînă la înălțimea la care este situat orașul, fac proiectul nu numai costisitor, dar și foarte greu de realizat. După cum a declarat recent Eduardo Molina, șeful departamentului apelor, construirea acestui apeduct ar dura 5 ani, iar costul ar putea depăși 650 milioane de dolari. Intrarea sa în funcțiune ar putea avea loc în 1980, dată la care cantitatea de apă furnizată ar fi suficientă doar pentru cîțiva ani.

UN ALT MARE DEZAVANTAJ este cel legat de scufundarea orașului. Capitala mexicană a fost construită pe locul fostului oraș aztec, Tenochtitlan, situat în mijlocul unui lac de mari dimensiuni. Lacul a fost drenat și secat, dar subsolul a rămas îmbibat de apă. Pe măsură ce apa a fost eliminată, pămîntul a început treptat să se scufunde și, o dată cu el, orașul.

STRĂBATÎND STRĂZILE capitalei mexicane, vei vedea foarte multe clădiri înclinate serios, între ele și catedrala, teatrul Bellas Artes etc. În 1940 orașul se scufunda într-un ritm de aproximativ 30 cm pe an. În prezent, deși această mișcare se produce mai lent — în jur de 15 cm pe an —, consecințele ei continuă să provoace mari neajunsuri orașului. Cea mai însemnată este, fără îndoială, cea a rețelei de canalizare. La sfîrșitul secolului al 19-lea, a fost construit un lung canal — Gran Canal — cu scopul de a drena apele uzate ale orașului. La vremea respectivă, canalul se afla cu cîțiva metri sub nivelul orașului și apa se scurgea normal chiar și în perioadele foarte ploioase. Datorită continuei scufundări a orașului, Gran Canal a ajuns astăzi la... aproape 7 metri deasupra nivelului centrului orașului ! Dacă pompele care evacuează incontinuu apele colectate în Gran Canal ar ieși din uz pentru un timp oarecare, — de pildă o pană de curent — atunci apa ar deversa peste gurile de canal și ar inunda orașul. În centru, de pildă, nivelul apei ar ajunge pînă la genunchii faimoasei statui ecvestre a capitalei mexicane, „Cabaelito". Clima complică și mai mult problema drenajului. Cea mai mare parte din an, Gran Canal evacuează din oraș 38 mc de apă pe secundă. În timpul sezonului ploios însă, ar trebui să elimine 80 metri cubi pe secundă și, în anumite perioade, chiar 200 ! Neputînd face față unor asemenea debite, se produc inundații, apele croindu-și drum spre lacul secat Texcoco, situat în spatele cartierului Ciudad Nezahualcoyotl, unde rămîn pînă ce nivelul din Gran Canal revine la normal. Dar, pentru locuitorii din Ciudad Nezahualcoyotl și pentru alte cartiere sărace ale capitalei mexicane aceste ape băltesc pînă la sosirea sezonului uscat.

MARILE PAGUBE provocate de frecvențele inundări ale orașului Mexico au decis în cele din urmă autoritățile în direcția realizării unui nou sistem de canalizare. Este vorba de un tunel, cu diametrul de 6 metri și lung de aproape o sută de km, care urmează să străpungă muntele. Un plan ambițios, care va rezolva problema canalizării pentru cel puțin un secol. În paralel, se studiază posibilitatea utilizării acestor ape în scopul irigării unei vaste zone aride din valea Mezquital, situată în nordul Capitalei.

ÎN CIUDA acestor strădanii impresionante, studii de perspectivă întocmite de specialiști mexicani arată că, în viitor, Mexico City nu va fi pe deplin scutit de neajunsurile pe care le întîmpină astăzi. În ritmul actual de dezvoltare, populația marii metropole mexicane va ajunge la 18 milioane în 1980 și la 30 de milioane în 1990. În acest punct, dificilele probleme ale alimentării cu apă potabilă și ale canalizării vor trebui luate de la început.

George NICOLESCU

remember • remember • remember

STOCKHOLM [VII]

După o scurtă escapadă polară care m-a purtat cu încă 1 500 de kilometri la nord de Stockholm, în ținuturi ireale anticipate doar de ninsorile mele interioare mostenite ca o lingoare metafizică sau un rău apocrif — mă regăsesc și mă pierd iarăși pe cheiurile metropolei scandinave, bîntuită de un Septembrie incredibil, cu soare aproape meridional dacă negurile ce se păstrează dealungul întregii zile nu i-ar pune rețeaua lor de filtre. Lumina are ceva magic ca și cînd soarele ar patrona un ritual, poate cel din urmă înaintea semiobscurității ce va veni în faptul iernii boreale, prelungindu-și pînă jos, în Skania cîntată de Rilke, trena de cenușă. Nicăieri în Europa n-am avut sentimentul îndepărtării așa cum îl încerc în acest oraș... în ciuda civilizației ultraeuropene, se simte ceva străin continentului poate pentru că Nordul constituie un continent aparte... între această metropolă elegantă și Labradorul aproape pustiu sînt undeva mai multe afinități decît bunăoară între Stockholm și Paris sau Viena... Văzduhul și toate cele ce nu se văd sînt aceleași... mă urmăresc tiparele ideale, abstracte ale lucrurilor, formele lor lungi, înalte, reduse la o enigmatică simplitate, aceeași pe care o asculți în versurile poeților scandinavi... aici lucrurile și tiparele lor se păstrează într-o permanentă și tulburătoare conexiune încît rînd pe rînd privești și visezi aceeași realitate și ai nevoie de multă liniște și tăcere ca să te poți echilibra cu toate cele din jur și să ai sentimentul că lumea aceasta îți se deschide lăsîndu-te s-o parcurgi fie și ca un peregrin discret. Absentia animi spune Ekelöf, în splendidul său poem cu leit-motivul irealului și al absurdului... dar orașul e plin de zgomot ca oricare capitală modernă, plin de acel vacarm ritmat care pătrunde tot mai mult în muzica actuală, în literatură și chiar în artele plastice pentru că e fundalul ireductibil al existenței noastre cotidiene... pînă și aici, în preajma marilor tăceri de la miezul nopții, unica melodie de care mai e capabilă epoca noastră e zgomotul, acest colosal jazz al străzilor, adevărate benzi de magnetofon rulate și derulate mereu... liniștea de care ai nevoie n-o poți găsi decît înlăuntrul tău dacă dispui de o platoșă impermeabilă la toate asalturile unei epoci pornite să expugneze și să dizolve deopotrivă orgoliul, singurătatea, tăcerea, transformîndu-ne în simple aparate de trăit. Simt însă că nu mi-am pierdut încă rezervele de singurătate și de liniște la numitorul cărora Stockholmul își arată, unul cîte unul, toate sufletele înstrăinate. Nu, orașul e, în ultimă instanță, cu totul altceva decît o Veneție a Nordului care nu-mi mai pare decît o metaforă inutilă, un eufemism convențional... himerele lagunare migrează mai degrabă spre orizonturile acvatice ale Țărilor de Jos, poate în Flandra cu steaguri înalte și umede sau nicăieri... Stockholmului îi lipsesc funciarmente senzualitatea Veneției și intensitățile ei desănțate... hedonismul lui e crispat, agresiv sau extatic, dar întotdeauna simplu, elementar, la antipodul savanteriei perverse a Veneției, la antipodul rafinamentului fezandat ce vibrează în culorile marilor venețieni din veacul al XVI-lea. Stockholmul continuă să trăiască în pădure, aici pînă și aurul bijutierilor are ciudate sclipiri de oțel, oamenii vorbesc ca niște ciopote, civilizația pare să nu-i tulbure... bătrîna Europă care consumă mereu e mai puțin sensibilă aici... euforia produselor nu bîntuie ca aiurea și comportamentul lor are o eleganță frustă, nesofisticată de magazine.

Un prieten, călător, înaintea mea, prin aceste meleaguri, îmi vorbea despre anumite manifestări paroxistice și despre sentimentul dezechilibrului pe care ți-l inculcă orașul... am simțit și eu, îndeosebi în plimbările nocturne pe cheiuri sau pe bulevardele vaste, un morb adiacent, umbră a răului de care suferă oamenii din ținuturile prea imobile, prea mari, acolo unde spațiul devine apăsător și tiranic, silindu-te să-l parcurgi întotdeauna pe jumătate în vis și să porți cu tine toate cuvintele pe care nu le-ai spus nimănui, toate îndoielile, iubirile, spaimele sau elanurile neîmpărtășite. Dar toate acestea nu sînt corolarele istoriei contemporane și nici simptome ale ipostazei occidentale a unui popor sau a unui oraș. Același paroxism, aceeași nostalgie a extremelor, a unor antipozi halucinați se implică și în cele mai vechi tribulații ale Vikingilor ale căror migrații maritime n-au fost niciodată simple acte de marodaj... e destul să parcurgi inscripțiile stelelor funerare risipite pe toate coastele Europei ori ale Africii de Nord, cele ce s-au alcătuit cu timpul în singularul epos scandinav, pentru a simți că aventura era în bună măsură girată de funcțiile psihologiei abisale, fiind o stare de criză interioară înainte de a-și găsi temeiuri economice. Expresionismul e un fenomen esențialmente nordic : germanii n-au făcut decît să-l teoretizeze disciplinînd estetic ceea ce era în fapt un ansamblu de valori structurale ale unui anumit univers moral și sensibil... la Stockholm am simțit-o mai pregnant ca oricînd.

a. e. baconsky

Situația demografică în lume

ȘAPTE MILIARDE DE OAMENI ÎN ANUL 2006!

Populația globului va număra șapte miliarde de locuitori în anul 2 006 ca urmare a ritmului actual de creștere, concluzie ce se degajă din anuarul demografic O.N.U. pentru anul 1971, lucrare publicată de curînd. Ea a fost elaborată pe baza datelor statistice furnizate de guvernele diferitelor state.

La jumătatea anului 1971, an de referință, populația totală a Terrei era cu 74 000 000 mai mare decît în urmă cu 12 luni.

POPULAȚIA PE REGIUNI ESTE URMĂTOAREA :

Asia	2 104 milioane locuitori
Europa	466 milioane locuitori
Africa	354 milioane locuitori
America de Nord	327 milioane locuitori
America de Sud	195 milioane locuitori
Oceania	19,5 milioane locuitori

ȚĂRILE CU CEL MAI MARE NUMĂR DE LOCUITORI :

R.P. Chineză	787 176 000
India	550 374 000
U.R.S.S.	245 066 000
S.U.A.	207 006 000
Indonezia	124 894 000
Japonia	104 661 000
Brazilia	95 408 000
R.F. a Germaniei	59 175 000
Nigeria	56 450 000
Marea Britanie	55 566 000
Italia	54 078 000
Franța	51 260 000
Mexic	50 830 000

CEA MAI RIDICATĂ RATĂ A NATALITĂȚII se înregistrează în Swaziland (Africa), peste 50 la mie. De această cifră se apropie următoarele țări : Afganistan, Liberia, Niger, Pakistan și Arabia Saudită.

În perioada cuprinsă între jumătatea anului 1970 și cea a anului următor s-a menținut tendința de scădere a mortalității infantile, ca urmare a progresului igienei generale și a medicinei. Cea mai coborîtă rată se înregistrează în Olanda (11,1 la o mie de locuitori).

În ceea ce privește **LONGEVITATEA**, recordul aparține Suediei. Vîrsta medie a unui suedez este de 71,9 ani și cea a unei suedeze de 76,5 ani. În Nigeria, Volta Superioară, Sri Lanka, India, Cambodgia, Iordania și Pakistan, bărbații au perspectiva de a trăi mai mult decît femeile.

CELE MAI MARI ORAȘE ALE LUMII :

Șanghai	10 820 000
Tokio	8 841 000
New York	7 895 000

Dacă se ia în considerare ansamblul aglomerării urbane, pe primul loc trece New York-ul, care, cu suburbiile sale, are 11 572 000 locuitori. După acest criteriu, există 11 metropole cu mai mult de 7 000 000 locuitori : **New York, Shanghai, Tokio, Buenos Aires, Paris, Pekin, Londra, Ciudad de Mexico, Moscova, Los Angeles, Calcutta.**

La capitolul populație urbană, Belgia se situează pe primul loc. În orașele sale trăiesc 86,8 la sută din locuitorii întregii țări. Urmează Australia (85,5 la sută), Suedia, Israel și Uruguay, (fiecare cu mai mult de 80 la sută), S.U.A. și Canada (73,5 la sută).

Cu toată creșterea naturală a populației în perspectivă — o sporire îndoită la începutul secolului viitor, asigurarea mijloacelor de existență a celor 7 miliarde de pămînteni nu este un semn de întrebare. Resurse există îndeajuns. Dar se impune o exploatare mai intensă și mai judicioasă a lor, dezvoltarea științei și tehnologiei în scopuri pașnice, o cooperare între state în condiții de egalitate și avantaj reciproc, reducerea discrepanțelor dintre nivelele de dezvoltare a diferitelor țări, reducerea substanțială a cheltuielilor destinate înarmărilor și, bineînțeles, mai multe fonduri pentru impulsionarea economiilor naționale.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

CEAIUL DE LA ORA CINCI...

Cum au fost arestați trei tineri din Montreal care făceau parte dintr-o periculoasă bandă.

Era într-o după-amiază pe la patru cînd domnișoara Quinnie Tournhill Tourneur îi observa pe cei trei tineri prin geamul fără perdele al ferestrei. Renunțase de multă vreme la ele pentru că așa putea vedea mai bine ce se petrece afară... Era un fel de a lupta împotriva singurătății. Acum, se întreba dacă nu cumva cei trei fuseseră la vila vecinilor, plecați din oraș și negăsindu-i se îndreptau spre casa ei pentru informații. Era o posibilitate vagă dar emoționantă și cînd auzi soneria inima începu să-i bată cu putere. Încercînd să se stăpînească deschise ușa.

— Bună ziua — o salută cel mai înalt, un blond îmbrăcat cu eleganță, — putem intra ?

Tinerii o priveau surizînd.

— Sîntem de la Asociația pentru buna întrebuințare a timpului liber, am venit să vă ucidem...

Domnișoara îi pofti în casă și-i întrebă cu ce le-ar putea fi utilă.

— Ținînd seama de oră, am bea un ceai, după aceea va trebui să vă resemnați și să muriți. Vorbind, blondul scoase un pistol minuscul și începu să se joace cu el.

Vor să mă sperie, desigur, se gîndi domnișoara, sau glumesc, o glumă de prost gust. Blondul însă nu glumea și o lămuri imediat că nici nebuni nu erau. Băgîndu-i pistolul sub nas, continuînd să surîdă, o pofti să facă un ceai după care repetă amenințarea.

Bătrînica se lupta cu disperare să-și învingă teama care o paraliza. În cîteva clipe își reamintì ceaiul din copilărie cînd, surizînd, mama oferea amicilor dulciuri; căldura căminului la acea oră, sunetul plăcut al conversațiilor întermînabile, în timp ce ea, copil, stătea ghemuită pe covor cu un cățeluș în brațe.

— Nu ! Nu ofer ceai celor care pătrund în casa mea în acest fel. Cu fărîma de luciditate pe care o mai avea privi țeava pistolului.

Cînd își reveni, șeriful se afla lîngă ea și încerca să o liniștească. Cei trei fuseseră prinși. Făceau parte dintr-o bandă care-și petrecea timpul liber în acest fel, „lucrînd" după reguli precise. Întîi ceaiul și apoi omuciderea. Unul din ei avea rolul martorului. Refuzînd să-i servească, i-a împiedicat să-i ia viața. Partida n-ar fi fost validă.

(Din „Domenica del Corriere")

S-a petrecut recent la Montreal.

O CĂLĂTORIE CU URMĂRI FERICITE

Oduminică, ca multe altele. Familia Hedlund părăsise într-o mașină orașul Orebro (Suedia) pentru tradiționala plimbare, la aer curat. Gustav Hedlund (57 de ani), fiica adoptivă Miladdie (6 ani), și soția, Hilma, care se afla la volan. Dar numai una din aceste trei persoane putea gusta frumusețea panoramică a drumului : Hilma. Ceilalți doi membri ai familiei erau nevăzători și ascultau cu multă atenție descrierile verbale ale conducătoarei mașinii.

Gustav Hedlund își pierduse vederea în urma unui accident de automobil petrecut în urmă cu 25 de ani iar Miladdie, într-o clinică, imediat după naștere, cînd o infirmieră, în urma unei tragice erori, i-a picurat în ochi, din greșeală, o soluție toxică vătămătoare. Cînd soții Hedlund au aflat din ziare tulburătoarea întîmplare, ei au hotărît să adopte fetița.

Dar să ne întoarcem la călătoria, care avea să devină senzațională, a familiei Hedlund. Jucîndu-se cu tatăl ei, Miladdie i-a aplicat în joacă cîteva lovituri peste față destul de puternice. La un moment dat s-a auzit un strigăt pătrunzător : „Hilma, oprește mașina ! Eu văd, eu văd !".

Printr-o întîmplare uimitoare cele cîteva palme ale Miladdiei redaseră vederea lui Gustav. Iar medicii n-au putut decît să confirme această miraculoasă vindecare.

Întîmplarea aceasta a stîrnit dorința soților Hedlund să încerce și vindecarea fetiței. A urmat un consult al celor mai buni specialiști, cîteva delicate intervenții chirurgicale și Miladdie și-a recăpătat parțial vederea. Ea poartă ochelari care-i permit să distingă culori și obiecte, poate în fine să ducă cu totul altă viață.

Acum, la plimbările duminicale cu mașina, volanul poate fi mînuit de ambii soți. Acum nici Gustav nici Miladdie n-au nevoie să li se explice pe unde trec și nici frumusețea peisajelor. Pot să le vadă cu proprii lor ochi.

SPIRALE

MEGALITICE (IV)

de Eugen BARBU

Poemul „Călușarii" nu mi se pare că are strălucirea altora. Cum spune și poetul, acești *țărani sînt supuși inițierii*, ei vor să modifice nocivitatea naturii sau chiar jocul destinului, ei se bat cu duhurile rele, creind o spaimă între forțele oculte, de unde și alura bărbătească, dirzenia gesturilor și chiar sonurile sălbatice ce însoțesc toată drama jocului lor.

Iată un fragment din acest poem : „*Cu tălpile la stîlpul sfintei lor flamuri / pe pămînt ca jderii / în corturi de frunză și ramuri / dorm țăranii supuși inițierii / le sînt capetele clătinate, zbătute pe loc / uscate asemenea grînelor veștede / dinspre vadurile de foc / ale unor aștri ce li se așează la creștete / căzuți în plasa magnetică / se svircolesc de friguri monahii dansatori / ca armăsarii cu picioarele tăiate de piedică / suspină carbonizați de-acei sori / Cînd în văzduhul grînelor joacă Pălițile / albindu-le precum fețele morților / Magul merge pe cîmp și-adună ciocîrliile / lovite de bicele torților / slugindu-le gușile / el le descîntă și le coase pungi / nu mai mari decît bobițele copilului cînd merge de-a buș-ile / neotăvite de fulgi / îndopînd în ele buruieni și ceară de faguri / și cite-un simbure de piatra chihlimbarului / le-atîrnă ca pe niște chiaguri / de le zvîntă la streașina porumbarului*".

Păcatul acestei poezii este că lasă senzația de discursivitate. Ca și în alte locuri se resimte facilitatea în a încerca să faci poem din orice. Există o parte vizionară la Ion Gheorghe care o ia înaintea tehnicii sale poetice care e cam leneșe și dilatată, cu senzaționale isbucniri, acoperite de cele mai multe ori de un buruieniș de vorbe și știm cu toții că nu vorbele fac poezia. Iată un fragment foarte potrivit pentru cele scrise mai sus în poemul „De obîrșie" : „*Să vii pe fluviu grăbit ca sîngele / în barca fără larmă / rupînd pînzele apei, petele, dungile / cîrdul peștilor ce n-au avut timp să doarmă / verde, ca bobocul de nufăr / printre genunchii celor doi țărmi / să-ți treacă bolta nituită a sfîntului cufăr / în care te auzi dormind / că maică-ta ședea ca un chiparos / pe țărmul bîntuit de algele coapte / cînd, lovind-o colțul sarcofagului tău nămolos / ți făcuși frig în oase, cald în sînge și-n lapte / se izvodi roua albă, ca pluta dospită / lacrimă de pasăre, răsină, mir / înmuguri pe gura la care durerea palpită / ca gușile gușterilor, pe lespezile de cimitir*".

Aici senzaționale sînt versurile : „*să-ți treacă bolta nituită a sfîntului cufăr / în care te auzi dormind / că maică-ta ședea ca un chiparos*" sau începutul : „*Să vii pe fluviu grăbit ca sîngele / în barca fără larmă*" sau : „*ți făcuși frig în oase, cald în sînge și-n lapte*" pentru că totul este transfigurat și conține o mare încărcătură poetică, ades versul lui Ion Gheorghe lăsînd senzația de iminentă explozie a cuvintelor, dar ce urmează după aceea în lungul poem „De obîrșie" nu conține decît un lung discurs, ades plat, idei informe, asociații fără logică chiar.

Descriptivismul devine și el citeodată artistic aproape fără voia autorului pentru că așa cum am spus la început vizionarul îl întrece pe poet : Iată Calolanul : „*Din frunza trestiei, din paiele coaptelor vapuri / pat moale s-au așternut în căruța faraonului / s-au ales patru bivoli cu mărunțaiele pirguite și pline de prapuri / ghiftuiți ca pe suhaturile Ilionului / în carul cu multă găteală stă Muma Mare slabă ca o schimnică / roțile sînt îmbrăcate în hîrtie roșie de papir / loitrele s-au căptușit cu beteală, fragedă chimbrică / leucile cu stălpări, cu șomoioage de pir / bivolii aveau pielea solzoasă, lunecoasă viclean / coarne de aur ; la cozi lînă roșie, la coame canafi de arnici / cununi de sulfină pe frunte — pînă la pleoapele / ochilor galbeni ca ai peștelui clean / blînzi ca pruncii și muncitori ca niște furnici / s-au trimis plocăzi de porfiră / mătăsuri și steag și hlamidă / dară bivolii s-au ologit, loitrea s-a stricat ; roțile le ciobiră / carul s-a-ntors încărcat cu pămînt galben, de cărămidă*" și așa mai departe. Ce se întîmplă ? În fragmentul citat numai orgia lexicală de sorginte rurală, numai vocalele fac poezia și suita carnavalescă *sui generis*. În privința stărilor, aici Gheorghe nici nu se bagă, el construiește numai o lume inedită, sau necunoscută nouă care ne uluiește. El poate fi un arhitect himeric drapind realități pe care noi le știm, dîndu-le o altă înfățișare, cel mai ades magică. La sfîrșitul unor poeme te simți ca după lectura lui Kafka sau ai nelinișteа ce te cuprinde după ce ai citit ultima pagină a „Deșertului tătarilor". Este organizată groaza sau surpriza totală în fața unei realități pe lîngă care treci și nu înțelegi iminența unei terori pe care o pot naște lucrurile sau natura.

„La scalda griului" mi se pare un poem arghezian, suferind de același manierism al descrierii, dar cu surprize fericite : „*Se urcă țărănca pe scara cu sapțe fuștei / să dea jos griul de semănat / prinse sacul de parcă l-a luat în brațe pe vărintele ei / beat, bătrîn, să-l bage-n casă, să-l suie-n pat / îi tîrî prin curte pînă la albie / i' deșertă de parcă-l lasă-n pielea goală / ca pe copilul ei, cînd se-ntoarce de la școală / plin de păduchi și de scabie / de mină-l smuci vîn'la riu / rănciugos și zmîrdan / îl băgă pîn'la briu / în sfînta apă a lui Caloian / la nouă pomi merse, le luă nouă muguri / își puse cămașa de făcut farmece / zodiile griului cercetă-cum trag ele pe cruguri / ca vitele plugului, harnice / Ce-a cules, ce-a descîntat de la ramuri / presară nespălatului, pe creștet / luă pe palmă unda neprihănitei lamuri / slobozind grîul de necurat, de vestea / să cadă ca pleava / bolile luate de vifor / apele să rupă tăciunele gros ca listeava / în care nu se scaldă bivol / boala de la codru, ca frunza să se scuture / ca merii, ca perii de flori / ca toată livedea la care n-abate fluture / nici rumegă cerbii priori / De-o fi luare de boală / de la fată mare-să-i cadă cositele / să rămînă cheală / să se sperie musita, gărăriștele / de-o fi luată de la bărbat / să cadă cum i-ar cădea ăluia boasele / să umble ca un cîine-mușcat / schelălăind și tîrîndu-se pe toate oasele / de-o fi boală de la muiere / să crape cum i-ar crăpa ălelea tîțele de putoare / să-i piară copilul de foame, să-l vadă bine cum piere / și să nu știe ce are*".

În acest exemplu două lucruri sînt teribile : încărcătura de dinamită a blestemului care are în sălbăticia și imaginația lui ceva demoniac, cum extraordinară mi se pare acea gesticulație ritual magică de la început, a cărării unui sac cu grîu de semănat care se face cu acea tandrețe și dragoste cu care se cară ființele apropiate în situații grele. E toată spaima țărănească milenară în fața naturii. O sămînță nu trebuie *clătinată*, nu trebuie întinată, nu trebuie batjocorită, pentru că în ea există potențial recolta de mîine. Prin aceste nemaipomenite *ghiciri* ale naturii interioare rurale Ion Gheorghe rămîne un mare poet chiar dacă dispoziția oratorică îi îndeamnă la exces, la lungimi și chiar la exprimări pleonastice.

CULORI

ISER

de Aurel Dragoș MUNTEANU

Nu știu în ce termeni este discutată astăzi arta lui Iser, fiindcă n-am văzut de mult o analiză care să-l privească direct, iar ocazia pentru o retrospectivă a lipsit. Dintre pictorii contemporani, puțini îi mai frecventează, desigur, lucrările, influența lor fiind aproape nulă. Sirene din alte părți leagănă visul artistic al celor mai tineri, experiențe puțin profitabile, dar mai atrăgătoare prin sonoritatea numelui și isteria problematică. Pentru mine, Iser este un uriaș. A pictat țărani din Argeș, turci și tătari din Dobrogea, cadine sau frumoase toledane, nuduri și peisaje, lucrări fără număr, ieșite dintr-o vocație generoasă, un talent nedrămuit. Mă bucur să-l reintîlnesc peste tot, la Iași, unde are între altele o turcoaică în șalvari de culoare violentă, o pînză excepțională. la Cluj sau la Bacău, în casele scriitorilor, în muzee, în țară și în străinătate. O forță ieșită din comun, capabilă să surprindă viața greoaie și definitivă a unor forme de relief și umbra unui vis melancolic pe fața unei fete din Orient.

Autoportretele îl arată pe Iser drept un meșter robust, o natură viguroasă, într-un corp bine clădit, cu un cap enorm, puțin aplecat de spate și cu veșnica țigară groasă în colțul gurii. L-am văzut și în timere'ele sale, într-o tempera cu jucători de cărți la masă. Era înalt și voinic, foarte elegant, cu distincția aceea naturală a oamenilor siguri de valoarea lor. Nu mi se pare de loc întîmplător că l-a pictat pe Gala Galaction, dincolo de faptul că se întîlneau amîndoi în paginile revistelor de stînga ale anilor de după primul război mondial. Scriitorul-preot era o natură tolstoiană, clădit din belșug, trăind în comuniune cu lucrurile fundamentale, simplu și măreț. Iser avea o privire grea peste lume, căutînd formele esențiale și liniile care se mișcă mai încet. Ceva dintr-un *tana* se afla în ființa pictorului, ceva din inițiații primului secol iudaic al erei noastre, înțelegători ai lucrurilor văzute și nevăzute, muncitori cu brațele și iubitori de oameni. Așa a putut vedea miinile trudite ale țărăncilor din Argeș, palmele uriașe, care trag umerii în jos, ca și expresia colțuroasă a fețelor îmbătrînite de vînt și de aerul aspru al cîmpurilor, aducîndu-le omagiul unei capodopere.

S-a spus că Iser a început ca ilustrator și caricaturist. Așa este, dacă privim numai aspectul exterior al activității lui. Într-adevăr, a lucrat pentru ziare, iar operele din prima perioadă sînt adeseori portrete îngroșate, cu trăsături accentuate peste măsura lor obișnuită. Cu toate acestea, artistul nu șarjează nici o dată, nu este crud și nu are de loc o viziune parodică asupra existenței. El este un realist în sensul plin al cuvîntului, dezvăluind resursa poematică a grotescului și frumusețea unei strîmbături. Tentativa lui de înnoire a limbajului plastic se poate compara cu cea a lui Arghezi în literatură, cînd descrie cu lux de amănunte, în *Cimitirul Buna Vestire*, cum se ineacă un deputat cu ciorbă de perișoare și împroașcă pe toți cei de față. N-ai nici un moment sentimentul bătăii de joc, ci al participării *de visu* la eveniment. Considerarea sentimentală și învăluirea oamenilor în aburul dulceag al unor atitudini convenționale definește pe artiștii minori. Nici cînd se supuneau unei tematici religioase, cei mari nu părăseau viziunea severă a lucrurilor. Cine a spus că oamenii sînt frumoși, de pildă ? Dar zeii ? Am văzut o *Madonna* de Donatello, în Galeria Națională de la Washington, care m-a speriat. Era o italiancă de mahala, cu o ținută lejeră, neglijentă și strîmbă, avînd în brațe un copil sărăcăcios și murdar, cu degetul în gură. Auzi madonă ! Poftește de pictează o burgheză din București în halul ăsta, să te ții scandal ! Iser a făcut cucoane grațioase, care în loc de cap nu aveau decît pălării, boieri cu părul tuns perie pînă la sprincene, și-a răsturnat cadinele și le-a desfăcut picioarele, a urmat conturul dizgrațios al șolduri-lor, a folosit culorile primitive, dînd fețelor și trupurilor înfățișarea lor adevărată, arătîndu-le umflate, balchîze și stupide. Capetele femeilor lui sînt diforme, gigantice, ca de hidrocefali. Turcii sînt obosiți pînă la gol interior. *Gitana* pictată în 1943 pare un amestec sublim de vulgaritate și frumusețe autentică. Din cînd în cînd, obrazul de nălucă al unei turcoaice tinere aduce căldură în universul mesterului, înginînd melodia simplă a „fetelor în floare".

Iser este un fel de Rembrandt autohton, cu aceeași imensă plăcere a muncii și cu talent glorios.

MICA ENCICLOPEDIE

FLĂCĂUL LUI „PAPA DUFY"

de L. SĂRĂȚEANU

Apariția cu cîteva luni în urmă în prestigioasa colecție „Clasicii picturii universale" îngrijită de Editura „Meridiane" a unui album Dufy, mi-a sugerat cele cîteva detalii despre viața și opera unuia dintre cei mai tulburători artiști plastici ai veacului nostru, detalii pe care le redau în cele ce urmează.

La Le Havre, marele port francez aproape veșnic încețoșat, flăcăiașul care — pe la sfîrșitul secolului trecut se ducea, seară de seară, în hainele lui ponosite, la școala municipală de Belle—Arte, era cunoscut doar în calitatea lui de copil cuminte al lui „papa Dufy", un om înfrățit de mult cu nevoia și care nu mai știa ce să întreprindă pentru a hrăni cele nouă guri de acasă. Pe Raoul, băiatul cel mare, papa îl băgase slujbaș la foarte onorabila casă „Luthy și Hauser" care făcea import de cafea și unde tinerelul se dovedise hărnicuț, cuviincios, iar contabilii mai bătrîni credeau că — după cîtă osteneală își dădea cu hîrtoagele — avea să devină și un contopist apreciat. De fapt, însă, pe Raoul importul de cafea nu-l interesa cîtuși de puțin. În schimb pictura, de care se ocupa seara și noaptea, după ce termina slujba, avea să-l facă într-o bună zi să schimbe specialitatea : de la importul de cafea la exportul de geniu. Aproape nu există astăzi colecție și muzeu însemnat de o parte și de alta a Atlanticului care să nu posede — așezate la loc de cinste — pînze semnate „Raoul Dufy" și care să nu se dea în vînt după achiziționarea altor lucrări purtînd aceeași semnătură.

Este spre cinstea gospodarilor cinstiți din Le Havre faptul de a fi observat că flăcăul lui papa Dufy este „copil ales" care merită să fie sprijinit, lucru confirmat de hotărîrea Consiliului municipal care — folosind cotizațiile mai multor cetățeni — i-au fixat lui Raoul o bursă de 100 de franci ca să se ducă la Paris unde auziseră dumnealor că și alți tineri au învățat strașnic meșteșugul picturii ajungînd vestiți și făcînd să fie lăudate orașele în care se născuseră. Dufy nu le-a înșelat speranțele.

În constelația strălucitoare a plasticii franceze moderne, Raoul Dufy reprezintă un „caz" aparte. Îndrăgostit de impresionism și în primul rînd de Cézanne, el n-a fost niciodată un impresionist. Prieten cu „Fauviștii" de la care a învățat foarte mult n-a aparținut niciodată mișcării respective. Geniul lui Dufy neîncetat căutător, permanent novator în pictură și litografie, în xilogravură și lucrări murale, în ilustrație, scenografie și cartoane de tapiserie nu a putut niciodată să stea liniștit în hotarele unui curent artistic anume definit.

Cel ce a folosit cele mai variate tematici — seria lui de cai, ciclurile de orchestre și ateliere rămîn celebre — a demonstrat că și tehnica poate deveni muza unor înfăptuiri pline de poezie. În 1937, cînd se organiza vestita expoziție mondială din Paris, cei însărcinați cu alcătuirea pavilionului electricității s-au adresat lui Dufy cerîndu-i să decoreze acest pavilion. Artistul a realizat cea mai mare pictură murală din cîte fuseseră plăsmuite pînă atunci în arta modernă. Intitulată „Zîna electricității" și transferată ulterior la Muzeul de Artă Modernă al capitalei Franței, fresca este o adevărată istorie a acestei năstrușnice invenții care e electricitatea și neîndoios ea... electrizează și azi pe privitori.

Dacă Matisse spusese că, folosind doar negrul, poți obține toate tonurile de culori, Dufy a transformat teoria în practică. De la vestitul deși ușor naivul tablou de tinerețe „30 de ani sau viață în roz", unde domină o culoare „sirop rose-bonbone" pînă la „Vioara roșie" unde întîlnim o explozie de roșu cu un mic dreptunghi alb și doar o tentă ușoară de negru sau la „Marină neagră", artistul a demonstrat ce înseamnă „pictura tonală", unde extrema economie de nuanțe coloristice conduce, prin paradox, la senzația vizuală a abundenței de tonuri.

N-aș vrea să închei fără un cuvînt de laudă, de deplin meritată, adus realizării grafice remarcabile a albumului „Dufy" editat la „Meridiane", ca și Venerei Rădulescu autoarea antologiei de texte, selecției imaginilor și cronologiei ce dau substanță albumului, sau lui Grigore Arbore, care, într-un scurt dar esențial cuvînt introductiv deschide privitorului la reproducerile din album căi pentru înțelegerea fermecătorului Dufy.

O călătorie prin România (X)

Odihna prin copilărie

de Constanța BUZEA

O, de-ai putea primi un munte-ntreg venind la tine
din staționicie.
Și-n neputința de a-l înțelege, să te destrami retras în poezie,
Strălucitoarea lui străinătate, în mintea ta de om trăit la șes,
Ea te renaște și te invadează, răul pe care-l simți e-un
rău ales.

Din toate cîte stau la el în poală, tu vei vedea doar liniile lui,
Cum n-ai curajul să-l atingi, suîndu-l cu numai aerul curat
rămîi,

Cu numai umbra care te cuprinde, cu starea că ți-e dor
să te supui.

★

Orice copil visează cai, și, sigur, orice copil se-nchipuie
zburînd.
În libertatea lui periculoasă e greu să te strecori cu vreun
cuvînt.

Aripile împodobindu-i mintea se string atît de rar și indecis,
Veghează un mister în ritmul apei ca-ntr-un galop
ce se dilată-n vis.

Timpul trecut coboară și slăvește ca și cînd muntele
ar inspira
Sufletul nostru părăsit de fapte și mintea noastră, de
puterea sa.

★

Să-ți amintești, cum fac atîția oameni, mai mult ce-auzi
decît ce ai văzut.
Să-ți spună cineva cuvinte despre un timp și-un loc prin
care a trecut.

Despre candoare și copilărie vorbesc atîția ochi și-atîtea guri.
Azi, despre Bistrița, ca un acvariu curgînd, cu plute și cu
aventuri.

Și să-ți rămînă nenumită starea cu arbori, vînătoare
și vislit,
Periculoase ploile de munte, ori, dulce-nfierbîntatul
trunchi cojit.

Mirosul lui, senzația că poate, precum un trup care
te-ar suporta,
Lemnul adînc, — o carne învelită în piele mătăsoasă, ca a ta.

Tînăra cîntăreață de muzică ușoară Ileana Popovici alături de Dan Nuțu, într-o scenă din filmul „O sută de lei" (regia : Mircea Săucan), pe care vom avea ocazia să-l vedem în curînd. Este cel de-al 5-lea lung-metraj artistic în care este distribuită. În domeniul muzicii ușoare, cele mai recente înregistrări ale sale sînt : două piese braziliene („Bim-bom" și „Samba pe nota sol"), „Pasăre de apă" de Radu Șerban, „N-am vreme de pierdut" de I. Cristinoiu, o nouă piesă de Paul Urmuzescu.

FILMELE LUNII MARTIE

CLOWNII. Coproducție italo-franco-vest-germană ; scenariul : **Federico Fellini și Bernardino Zapponi ;** regia : **Federico Fellini ;** cu : **Federico Fellini, Pierre Etaix, Annie Fratellini, Anita Ekberg, Rik da Billi Fanfulla, Carlo Rizzo, Praddo Pistoni, Maya Morin, Lina Alberti.**

Fellini și echipa lui întreprind o anchetă despre clowni — omagiu nostalgic și emoționant adus lumii aproape apusă a acestor artiști de circ. Mărturisindu-și pasiunea pentru circ, manifestată încă din copilărie, ulterior determinantă în filmele sale, Fellini declară : „Cinematograful meu datorează mult circului. Clownii au reprezentat pentru mine o apariție — ambasadorii unei vocații de om de spectacol".

★

STRUCTURA CRISTALULUI. Producție a studiourilor poloneze, 1969 ; scenariul și regia : **Krzystof Zanussi ;** cu : **Barbara Wrzesicka, Jan Myelowicz, Andrezej Zarnecki.**

Prin „Structura cristalului", primul său lung metraj, realizat în 1969, Krzystof Zanussi s-a făcut remarcat ca unul din cei mai dotați din pleiada tinerilor regizori polonezi. Filmul constituie o subtilă dezbatere psihologică pe tema fericirii, a valorilor autentice, a modalităților prin care omul se realizează în profesiunea aleasă și în general în viață.

★

ALFRED CEL MARE. Producție a studiourilor engleze, 1969 ; scenariul : **Ken Taylor** și **James R. Webb,** după o poveste de J. R. Webb ; regia **Clive Donner ;** cu : **David Hemmings, Michel York, Prunella Ransome, Colin Blakeley, Julian Glover, Jan Mc Kallan, Alan Dobie.**

Acțiunea se situează la începutul Evului Mediu, în Anglia.

★

IAKOV BOGOMOLOV. Producție a studiourilor sovietice, 1971 ; scenariul și regia : **Abram Room ;** cu : **Igor Evasa Anastasia Vortinskaia, Aleksandr Kaliaghin, Boris Ivanov.**

Realizat după piesa omonimă neterminată a lui Maxim Gorki, filmul, a cărui acțiune se petrece în Crimeea la începutul secolului, constituie o dezbatere asupra creației ca sursă a fericirii omului.

★

COWBOY. Producție a studiourilor din S.U.A. 1971 ; scenariul : **Erving Ravetch, Hariiet Frank jr., W-Dale Jennings ;** regia : **Mark Rydell ;** cu : **John Wayne, Roscoe Lee Browne, Colleen Dewhurst, Slim Piskens, A. Martinez.**

Western.

★

FLORENTINER NR. 73. Producție a televiziunii din R.D.G. ; scenariul : **Kurt Belliche ;** regia : **Klaus Gendries ;** cu **Edda Deutges, Agnes Kraus, Steffi Spira, Anne Wollner.**

Inspirat din realitatea zilelor noastre, filmul se remarcă prin seriozitatea tratării problemelor care se ridică uneori în fața tinerilor.

★

COPILUL SĂLBATIC. Producție a studiourilor franceze ; scenariul : **Francois Truffaut, Jean Gruault ;** regia : **François Truffaut ;** cu : **Jean Pierre Cargel, Francois Truffaut, Françoise Seigner, Paul Wille, Jean Daste, Claude Miler, Annie Miler.**

Realizat după memoriile lui Jean Itard, filmul reconstituie cazul „Victor din l'Aveyron", petrecut în Franța la sfîrșitul secolului al XVIII-lea.

★

O ANCHETĂ DIFICILĂ. Producție a studiourilor sovietice ; scenariul : **Arkadi Vainer, Gheorghi Vainer ;** regia : **Gheorghi Kalatozișvili ;** cu : **Vahtang Kikabidze, Ingrid Andrinia, Via Artmane, V. Tuladze, Mihail Nikitin, R. Tabarthiladze, I. Lipso, G. Lordkipanidze.**

Film polițist care, pornind de la o crimă, urmărește o acțiune plină de dramatism.

★

TINERII. Producție a studiului „Mosfilm" ; scenariul : **Aleksandr Cervinski ;** regia : **Nikolai Moskalenko ;** cu : **Evgheni Kindinov, Liubov Nefedova, Janna Goroșenia, Nelli Pșennaia.**

Un film din viața tinerilor, așa cum îl recomandă și titlul.

★

DIMINEȚI DE RĂZBOI. Producție a studiourilor albaneze ; scenariul : **Dhimiter Djuvani ;** regia : **Kristaș Dhamo ;** cu : **Raouț Poyani, Fatmir Dibra.**

Acțiunea filmului se desfășoară într-unul din satele ocupate de fasciști care terorizează întreg ținutul.

★

ORGANIZAȚIA. Producție a studiourilor americane, 1971 ; scenariul : **James Webb ;** regia : **Don Medford ;** cu : **Sidney Poitier, Barbara Mc Nair, Gerald O'Loughlim, Sheroe North.**

Film polițist care denunță puterea criminală a traficanților de stupefiante.

★

CUCERIREA PLANETEI MAIMUȚELOR. Producție a studiourilor americane, 1972 ; scenariul : **Paul Dehn ;** regia : **J. Loe Thompson ;** cu : **Roddy Mc Dowall, Don Murray, Ricardo Montalban.**

Continuare la întîmplările din celelalte pelicule avînd ca eroi, locuitorii planetei maimuțelor. De astă dată ne aflăm în anul 1990, într-un oraș din S.U.A.

★

P.S. : Au fost reprogramate filmele : **„DODEȘ'KADEM", „SALVAREA"** și **„EGOR BULICIOV ȘI ALȚII,"** anunțate pentru februarie.

OAMENI DE CUVÎNT

MITICĂ, DON QUIJOTE ȘI COLUMB SE JOACĂ DE-A VAMPIRUL

de George PRUTEANU

Sorescu are ochii rotunzi, iscusiți și jucăuși, o figură ascuțită ca o contradicție, sub un păr cît ciuperca unei bombe atomice. În scris, el e invers ; zburdălnicia e deasupra, catastrofa dedesubt.

Lucrurile la el nu stau locului comun ; fiind văzute ca niște bomboane se dau de-a dura (de pildă, pămîntul se dă de-a dura în jurul soarelui, cărțile se dau de-a dura în jurul omului, bărbații se dau de-a dura în jurul femeilor etc.). În lumea poemelor lui Sorescu e o strașnică joacă (v. și Eugen Ionesco, *Jeux de massacre*). Viața — zice el — e o țopăială din pîntecul mamei în pîntecul pămîntului ; în drum, se trece cu succes prin fel de fel de balene. De altfel, Sorescu s-a dedat și la literatura pentru copii, punîndu-și problema *Unde fugim de-acasă* și găsind că cel mai bine e la *circ* și la *grădina zoologică*. Volumul său dă o lovitură zdrobitoare teoriei că poți fi copil doar pînă la 15 ani : Sorescu mută pragul la 70, și chiar după, susținînd că poți fi pueril și pe lumea cealaltă, sînt condiții. Așadar, Sorescu e în primul rînd un jucăuș (cum spuneau latinii : un *homo ludens*). Într-o poezie, viața e un joc de șah. Cu un turn bine păzit și un cal iute poți cîștiga partida.

Sorescu a intrat brusc în cîmpul literar și a făcut-o pe Julien Sorel în cîmpul de la Waterloo. Ce-i harababura asta ? Despre ce mituri tot sporovăiți ? Care măreție ? Unde-i grandiosul ? !

Și s-a apucat să deretice, măturînd totul cu luciditatea și șaga tristă. Umbla ca un Don Quijote tînăr călare pe un cal troian și înțepa cu lancea lucrurile și fenomenele prea pompoase, dezumflîndu-le.

Calitatea stăpînă a lui Marin Sorescu e inteligența ghidușă. Ea are două funcții : una vampirică, alta burlescă. Atinge suprafața subiectelor și le face vesele, gîdilîndu-le. Pătrunde subiectele pînă la sînge și li-l suge, le usucă.

Sorescu scrie eseuri și poeme într-o solemnă bășcălie. Tehnica sa este luarea subiectului peste picior. O expresie căzută în clișeu spune : „a ataca subiectul". Sorescu nu-l atacă, îi dă doar un bobîrnac, schimbîndu-i poziția sau măcar clătinîndu-l pentru a nu se mai vedea limpede... E o tactică de scamator, care te ia repede, te face să rizi și deodată îți scoate dintr-un nimic cine știe ce grozăvie care te înfioară, și te întrebi cum dumnezeu era acolo și n-ai văzut-o ? Sorescu se joacă cu nervii noștri (care există) zăpăcindu-ne, cîntîndu-ne în strună ușoară, și apoi brusc pocnindu-ne-n cap. În *Trei într-o barcă* a lui Jerome Klapka Jerome este o scenă cam așa : Henry scapă cămașa în apă, George rîde de se prăpădește de ghionionul celuilalt, acela întîi se burzuluiește crunt, dar, pe neașteptate, începe să rîdă și el, George se-ntreabă de ce s-o fi hlizind nătăfletul, și nătăfletul îi explică : Știi, e cămașa ta... ! Lui George îi cade zîmbetul în git și se face nod.

Așa și noi cu Sorescu. Citim, zîmbim, ne place că e Mitică și mucalit, pînă cînd ne dăm seama că e vorba de propria noastră cămașă, foarte aproape de corp, foarte aproape de suflet. Și surîsul se strîmbă, ca-n măștile teatrului.

Cărțile sale sînt culegeri de asemenea grave năzbîtii estetice. Inteligența de tip năstrușnic a lui Sorescu întoarce totul pe dos, ca o mănușă și apoi vorbește degajat, într-un cot, ca și cum nimic nu s-ar fi-ntîmplat, ca și cum ar descrie ceea ce sare-n ochi, și nu mărunțaiele, viscerele.

Nimic nou sub Sorescu. De cînd i-a pus Călinescu mîna-n cap și pînă azi, Sorescu a rămas *marin*, deși uneori zice că-i *terestru*. Marin, nume de oltean. Marin—marinar—Columb. Sorescu asta este : dacă nu un Mitică al ideilor, atunci un Columb mehenghi. Ca poet și eseist a luat oul dogmatic și l-a spart.

Lumea lui Sorescu e ca reflexele din bălțile primăverii : aidoma, autentică, dar cu susu-n jos, dreapta-n stînga și o culoare stranie.

Citind și citind, în eseuri nu mai mari ca o chitanță, Sorescu caută peste tot urme de suflet ancestral românesc, bănuind că mioara a cutreierat pe drumurile etern ondulate ale cărților și statuilor noastre și s-a întinărit în toate plinsul. Mereu, Sorescu se întoarce la *oile* noastre. Detectiv de etnos, orice triunghi i se pare o troiță, orice pînză o iie, orice tinjală un dor. Lucru salutar. Sorescu se lasă spre rădăcini.

Umblînd, el simte sub pași Istoria, care-l trage ca un curent. Notele sale de voiaj sînt diagramele cutremurărilor sale, care se petrec în special față cu spațiile de tip „Paracliserul", adică abisale, gotice, prelungi, prăpăstii inversate.

În mărturisirile personale, e clar ca bună ziua că programul lui Sorescu e de a nu desluși nimic, ba chiar de a întreține cu strășnicie statutul celor doi peri Inițial. Sorescu se găsea în stare pură. Acum trebuie să se extragă din sine însuși.

ECOURI • ECOURI

Cunoscuta vedetă cehoslovacă Helena Vondráčková, **după participarea la festivalul internațional de la Split (R.S.F. Iugoslavia), a cîntat, timp de o lună, pe scena sălii „Friedrishstadtpalast" din Berlin, într-un mare spectacol de varietăți internațional cu care ocazie a imprimat un disc pentru casa „Amiga" și a apărut la T.V. În prezent, după un lung turneu în U.R.S.S. și Japonia (concerte, T.V., film) s-a dedicat înregistrărilor discografice : două discuri cu patru cîntece scrise pentru ea de celebrul Les Reed ; un disc pentru „CBS Nippon" (Japonia), un disc pentru „Polydor" — R.F. a Germaniei, cu un cîntec scris pentru ea de Claude François ; cinci noi discuri „single" pentru „Supraphon", în producția lui Vojtěch Hueber și cu cunoscuta orchestră condusă de Ladislav Pikart ; un disc cu orchestra lui Gustav Brom la Brno...**

ÎN SALA de expoziții a Casei de cultură „Friederich Schiller" din str. Batiștei nr. 15 s-a deschis expoziția de pictură în ulei, prezentînd flori și peisaje, semnate de pictorița Alice Milena. Expoziția rămîne deschisă pînă la 5 martie. Poate fi vizitată zilnic între orele 11—20 — în afară de duminica.

CELE TREI concerte susținute pe scena Sălii Palatului au făcut mai bine cunoscută publicului bucureștean arta unei reputate interprete a cîntecului francez : Georgette Lemaire. **Acompaniată de Bob Sellers (soțul ei) — la pian și de trei instrumentiști români, G. Lemaire a dat viață cîtorva dintre cele mai mari succese ale repertoriului său. La întoarcerea în Franța, va imprima un nou disc (cuprinzînd un cîntec italian) și va pregăti apariția la „Olympia". Apoi, turnee în lumea întreagă : concerte la „Royal Albert Hall" (Londra), München, Tokio și Las Vegas.**

● A luat ființă în 1964 și astăzi, în ciuda tinereții membrilor săi, este considerat unul din cele mai valoroase grupuri vocale de jazz : este vorba de „Novi Singers", care ne-au vizitat în urmă cu puțin timp, în cadrul „Zilelor Varșoviei". Palmaresul acestui quartet polonez este impresionant, el bucurîndu-se de o largă recunoaștere internațională. Bernard Kawka — conducătorul grupului, Ewa Wanat, Waldemar Parzynski și Janusz Mych (de la stînga la dreapta) au înregistrat pînă în prezent 4 discuri L. P., prezentînd în fața spectatorilor români o selecție din materialul muzical inclus pe cele 4 albume.

Ultimul disc al cîntăreței engleze de muzică ușoară Annie Bright (care a fost și invitata televiziunii noastre), cuprinde melodiile „Feed Me Lord" (o piesă gen „gospel", aparținînd lui Redway) și „Love Is" (de Bolan Cliff). În luna ianuarie, Annie Bright (în foto) a cîntat împreună cu John Rowles pe scena unui mare cabaret din Durban. Proiectele sale pentru următoarele luni : turnee în România și Australia.

FIZICĂ

SĂ LEGĂM CE ȘTIM DE CEEA CE FACEM

„Practica mi-a pus întrebări, iar teoria mi-a dat posibilitatea să le rezolv" — spune prof. univ. GEORGE MOISIL, de la catedra de fizică a Institutului Politehnic București. Cea mai recentă lucrare a sa „Controlul electric al coroziunii rețelelor subterane" oferă industriei soluții de extrem interes.

Educația și știința au multe lucruri în comun: dorința de a găsi adevărul și a cinsti orice adevăr prin practică, necesitatea „investigării" viitorului, pasiunea... Este ceea ce mi-a sugerat discuția avută cu prof. univ. **GEORGE MOISIL**, de la catedra de fizică a Institutului Politehnic București, autor a citorva zeci de lucrări în problemele coroziunii și interconexe.

— În aceste zile, Editura Academiei apare în librării cu un volum al dv.: „Controlul electric al coroziunii rețelelor subterane". Cum lupta împotriva coroziunii ar putea să însemne, cum îmi spuneați o dată, o a doua „siderurgie", în lumea modernă, cartea dv. se înscrie ca un eveniment de actualitate.

— Aș spune mai degrabă că problema va redeveni actuală. Preocuparea nu este nouă. A apărut o dată cu primele conducte subterane. Dar problema unor interpretări matematice s-a izbit atunci de formule extrem de complicate. Condițiile de calcul, cu mina, au făcut să fie abandonată cu foarte puține excepții. Astăzi, calculul numeric nu mai e o piedică, așa că...

— Ce v-a determinat să căutați soluții și cum le-ați rezolvat?

— Ca întotdeauna, practica mi-a pus întrebări, iar teoria mi-a dat posibilitatea să le rezolv.

— Este interesant de observat că toate lucrările dv. sînt în domeniul aplicativului.

— Știința și producția se află într-o intercondiționare reciprocă. Dacă m-aș întreba: există în fizică vreo problemă fără aplicație practică? — ei bine, ar trebui să stau foarte mult, să cercetez o serie de aspecte foarte minore. Iar cînd voi spune „am găsit", e foarte probabil ca undeva, în spalturile unei reviste încă sub tipar să se comunice o aplicație senzațională. Să vă dau un exemplu. În 1906, Einstein era preocupat de problema emisiei și absorbției luminii, vrînd să dea o demonstrație mai simplă formulei lui Planck. S-a văzut obligat — ca să poată simplifica — să introducă un termen, care se justifica fizic: ideea emisiei stimulate. Practic nu era verificată. Pentru ca, aproximativ 30 de ani mai tîrziu, fizicienii să invente o sculă inginerească: laserul. Se poate pune întrebarea, dat fiind că e o ustensilă, de ce n-au inventat-o inginerii? Pentru că ar fi trebuit să știe mecanica cuantică și teoria tranzițiilor cuantice, ceea ce părea fără legătură cu nevoile ingineriei. Și s-a petrecut o mutație foarte interesantă și în fizică și în inginerie. Inginerii au început să învețe limbajul cuantic, ceea ce a dus la succese într-o multime de domenii. Pe de altă parte, interesul inginerilor electroniști pentru lasere a permis ca tot aparatul de idei și matematic al electronicii și radiotehniciii să pătrundă în optică. Astfel că astăzi optica și-a modificat radical modul de gîndire. Se vorbește mai puțin despre prisme și oglinzi și mai mult despre teoria sistemelor, de funcții de transfer și alte limbaje fizico-matematice care i se păreau opticianului de acum 20 de ani tot atît de inutile cum ar fi fost, de pildă, învățarea gramaticii limbii sanscrite. Dar exemple de acestea sînt multe.

— Eu văd în aceasta o lecție pe care ne-o dă istoria științei. Dar aceasta înseamnă implicit să „înghițim" un volum imens de informații. Or, timpul de învățare a rămas același. Ce facem?

— Învățămîntul astăzi tinde să devină foarte abstract, tocmai pentru a putea fi complet și la zi. Dar omul realizează lucruri concrete. Prima întrebare care se pune e cum umplem falia dintre foarte abstract — adică ceea ce știm — și foarte concret — adică ceea ce facem? Soluția care se încearcă la noi a unui învățămînt superior, integrat, are tocmai acest rost: de a lega instrumentul foarte abstract de realizări foarte concrete. Exemple? Atelierele în școală munca în fabrică.

— Pe dv. ca dascăl, ce vă preocupă? Ce urmăriți? Și cum lucrați cu studenții?

— Încerc mai mult să le formez gîndirea, ca ei să poată înțelege nu numai problemele ce se pun într-un prim contact cu producția, ci toate elementele ca să sesizeze cît mai repede mutațiile care se produc întîi în echipamentul industrial și apoi în însăși concepția asupra industriei. Cred că este esențial ca studenților să li se spună nu numai ce se aplică astăzi, pentru că atunci ar confunda modernul cu noul.

— Care este diferența?

— Modernul este noul ușor depășit. Poartă în el doza de perimare.

Consider util — și experiența cu foștii mei studenți confirmă aceasta — ca profesorul să fie ancorat în viitor, chiar mai mult decît în actualitate. El nu trebuie să fie persecutat de gîndul ce vor face absolvenții în prima lor zi de producție, ci ce vor face ei în toate cincinalele următoare.

Catinca MUSCAN

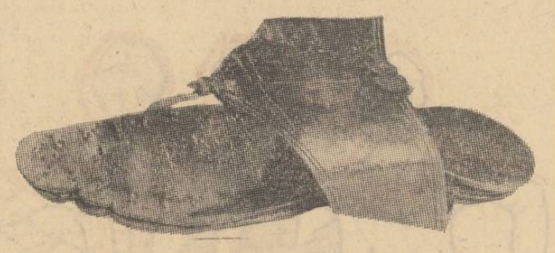

O AUTENTICĂ SANDA ROMANĂ!

A fost găsită o sanda romană, purtată probabil pe la sfîrșitul secolului sau poate la începutul celui de al II-lea și toți arheologii lumii sînt profund emoționați. Se cer amănunte, se trimit felicitări, sandaua este fotografiată, se notează numele celui care a confecționat-o: Lucius Aebutius Thales, fiul lui Titus (inscris de trei ori pe sanda) și „marca fabricii": o frunză de stejar și un mănunchi de grîu. De ce o asemenea vilvă? De ce este considerat atît de norocos arheologul englez Robin Birley, care a condus cercetările de la fortăreața romană din Vindolanda, de la Chesterholm, pe Zidul lui Hadrian? Și arheologii lumii vor spune: dar este absolut un noroc, un fapt cu totul excepțional ca asemenea materiale să se conserve! Piele. Dar nu numai atît. Este cea mai frumoasă și mai bogată colecție de textile și obiecte de piele descoperite vreodată. În afară de sanda, au fost scoase la iveală o pălărie conică, o pungă de piele, încălțăminte, resturi de îmbrăcăminte, fulgi de găină... Și „totul pare că a fost îngropat săptămîna trecută", a spus Birley, într-atît sînt de bine conservate. Studiile abia urmează să se facă. Hainele se află acum la Universitatea din Manchester. Totul este de o valoare inestimabilă exclamă cunoscătorii.

CÎND MAMA FUMEAZĂ, COPILUL NU CREȘTE

S-a observat statistic că femeile care fumează mult în timpul sarcinii dau naștere la copii care, în medie, sînt mai mici decît ceilalți. Ce se întîmplă de fapt? Care este cauza... cauzei? Oxidul de carbon produs prin combustia țigărilor — spun cercetătorii de la Rigshospitalet din Copenhaga. Ei au observat, pe de o parte că la femeile însărcinate care fumează, procentul de corboxyhemoglobină din sînge este mai crescut decît la nefumătoare. Pe de altă parte, demonstrația a fost făcută experimentînd pe iepuroaice. Ținute într-o atmosferă ce conținea 180 părți la un milion de oxid de carbon iepuroaicele au născut pui cîntărind în medie cu 20% mai puțin decît cele din grupul martor.

Dr. Astrup și echipa sa presupun că oxidul de carbon reduce disponibilitățile în oxigen și că alți agenți — ca nicotina — întăresc procesul. Deci, creșterea fătului este încetinită pentru că nu are destul oxigen.

ÎN CĂUTAREA CEASORNICULUI BIOLOGIC

Mușculițelor de oțet nu le plac zilele fără nopți. Și dacă e vorba ce preferă? Ei bine, e alternanța zi-noapte de 12 ore. De altfel, cu cît mediul înconjurător variază după un ritm care se potrivește ritmurilor lor — ale principalelor funcții biologice — cu atît trăiesc mai mult.

Curiozitatea specialiștilor de la Universitățile americane de la Standford și Berkeley are o țintă practică. În unele experiențe, de pildă, au dorit să știe în ce condiții plantele cresc mai bine. Așa au descoperit, între altele, că dacă vrei să cresti roșiile într-o seră cu lumină permanentă, consecințele sînt proaste, în schimb le merge foarte bine dacă sînt supuse unor cicluri de temperatură variabile de douăzeci și patru de ore. Toate concluziile care s-au tras pînă acum din experiențele făcute demonstrează că organismelor vii — plante, animale, oameni — le prieste atunci cînd ritmurile biologice interne coincid cu ritmurile factorilor de mediu extern (luminozitate, temperatură...). Evident, se caută explicația acestor fenomene complexe.

În 1969 s-a reușit să se „suprime" unele ritmuri neuroendocrine, provocîndu-se leziuni în hipotalamusul anterior la șoareci. În 1972, specialiștii de la Berkeley au urmărit ce se întîmplă dacă intervin în nucleele suprachiasmatice situate în hipotalamus. Dispar ritmurile de mișcare și cele de hidratație? Se pare că da. Șoarecele alb normal bea 95 % din apa de care are nevoie, noaptea. La cei operați, doar 52 % din apă a fost băută noaptea. Deci s-ar părea că în această regiune sînt aceste ceasornice. Rezultatele tind să-i învețe foarte multe lucruri pe cei care se ocupă cu legumicultura, cu zootehnia, ca să nu mai vorbim de importanța foarte mare pe care o au în medicina umană.

ORTOPEDIE

CEL MAI EMOȚIONANT TRANSPLANT: „AL GESTURILOR"

Pentru prima oară a putut fi copiat cu fidelitate „cel mai inteligent" aparat din lume: mîna omului. Un vienez — împreună cu un grup de cercetători italieni — a realizat o mînă artificială care este comandată de creier și care permite infirmilor gesturile cele mai delicate.

„...Îmi dați voie să vă smulg un fir de păr?" Fata își scutură părul blond bogat, apoi zîmbește: „Bine, fie, cu o singură condiție însă: doar un singur fir! Ai să poți?" „Veți vedea" răspunde tînărul tehnician în electronică. Și cu mîna dreaptă ia cu gesturi precise o pensetă și... trage! „Poftim!" Dar fata în halat alb replică: „Sînt trei fire, nu unul!"

...În sala de alături trei oameni iau masa. Mănîncă, beau și aprind o țigară...

Scene obișnuite, pe care cronicarul științific al revistei „Science et Vie", Alexandre Dorozinski le urmărește cu emoția celui care știe că acest „firesc" înseamnă una dintre cele mai frumoase, am spune umane realizări tehnice. Pentru că... „tînărul tehnician care a tras cu mîna dreaptă un fir de păr, nu are mîna dreaptă". Și-a pierdut-o într-un accident de muncă. Cei trei care-și iau prînzul și fumează... „nu au toți trei împreună o mînă măcar". Accidente de muncă, de circulație... Unuia i-a fost amputată mîna de la cot, celorlalți de la încheietură. Fiecăruia, adaptate situației, li s-au pus proteze funcționale. Cronicarul i-a vizitat la centrul specializat de la Vigorso di Budrio, o mică localitate nu departe de Bolognia, unde a fost creată, pentru prima oară în lume, o mînă artificială care poate executa cele mai delicate gesturi pe care, firesc, obișnuit le face o mînă naturală, vie. Poate chiar să și „simtă" presiunea pe care degetele o exercită pe un obiect oarecare.

Mîna este comandată de creier. Dar la exterior nu se vede nici un motor, nici un fir care leagă proteza de vreo baterie electrică sau de oricare altă sursă de energie. Totul — motorul, amplificatorul, bateria — se găsește în interiorul protezei. Sînt „camuflate" de mîna din material plastic. Infirmul învață cu o viteză uimitoare să gîndească mișcarea mușchilor care... nu mai există. Această comandă se transmite însă mușchilor care există încă dar care nu mai servesc de vreme ce partea mobilă cu care erau în legătură a fost amputată.

Ne-am îngăduit să citîm din acest articol care prezintă invenția unor cercetători ai Centrului protetic din Vigorso di Budrio, creat de Institutul național italian de asigurarea accidentaților muncii, și în special a directorului — un vienez, Hannes Schmidl. Este interesant iarăși de semnalat că nu există aici nici un patent de vînzare. Echipe de specialiști din diferite țări ale lumii au venit la Vigorso să studieze tehnica pentru a o folosi. Au venit, o echipă a universității din Tokushiba, pentru a și să folosească o asemenea tehnică la Spitalul Metropolitan din Tokio, o echipă americană, pentru centrul de recuperare al universității din New York...

„Ceea ce este important, declara Hannes Schmidl, de formație ortopedist, este ca toate aceste proteze să fie active. Nu se folosesc ca o uneltă, așa cum se folosește un cîrlig sau un punct de sprijin pentru a ajuta cealaltă mînă validă, dacă aceasta există. Pacientul învață să folosească proteza ca pe o adevărată mînă. Dacă i-au fost amputate ambele brațe, funcționarea celor două proteze este simultană și total independentă una de cealaltă, așa cum se întîmplă cînd ești în posesia propriilor tale mîini. Infirmul, devine un om independent, putînd să-și scoată și să-și pună singur protezele.

Protezele Schmidl (sau INAIL) sînt standardizate astăzi pentru piața comună. Ortopedistii din lumea întreagă pot fi informați în legătură cu lucrările sale — piese, terminologie etc. — prin „Interber" — organizația internațională a tehnicienilor din ortopedie.

Nu ne-am propus și nici nu am fi avut cum, într-un spațiu tipografic atît de restrîns, să redăm toate detaliile acestei invenții care înseamnă de fapt „viață" dăruită atîtor oameni loviți de nenorocire. Schmidl a început să facă aceste proteze pentru copiii, victime ale Thalidomidei. Îi va ajuta pe ei ca și pe toți cei care-și pierduseră speranța de a mai trăi ca oamenii. Cu aceste proteze ei pot să se îmbrace, să-și lege cravata, șireturile de la pantofi... Pot să muncească.

PLOUA DOAR PE LAC!

Se întîmplă, veți spune. Un norișor rătăcit s-a golit de ploaie deasupra unui lac!... Numai că totul a fost „aranjat" să se petreacă așa. Logica? Oamenii de știință sovietici au demonstrat cu creionul pe hîrtie că este mult mai rentabil să se folosească ploaia artificială pentru a menține constant nivelul unor lacuri, de pildă al lacului Sevan din Armenia. Acesta constituie o rezervă naturală de apă foarte importantă, dar din multiple cauze — irigări, baraje, evaporare din cauza căldurii etc. — nivelul scade îngrijorător. Este cunoscută dispariția unui lac în Franța. Or, toate celelalte măsuri de salvare a lacului Sevan se dovedesc a fi mult prea costisitoare, de pildă un tunel legînd lacul de riul Arpax, aflat la 48 km. Studiindu-se relieful regiunii respective și circulația maselor de aer, oamenii de știință au ajuns la concluzia că ploaia artificială ar rezolva problema. Și se poate. Problema este de a găsi acele substanțe chimice adecvate pentru a produce condensarea umidității aerului exact deasupra lacului. Și acest lucru este posibil.

Cu bacteriile la... „cules" de minerale

Totul constă de fapt în „a convinge" bacteriile să „lucreze" în vederea unui scop. Cel urmărit de om, bineînțeles. S-a constatat că acizii organici, din sol, ar fi mai eficace decît apa pentru a „dizolva" aluminiul, siliciul, fierul, magneziul. Ideea s-a născut dintr-o serie de precizări, făcute de Huang și Keller de la Universitatea din Florida, asupra rolului acizilor organici din sol în degradarea și transportul mineralelor. Or, cunoașterea înseamnă un pas spre posibil. Deci, dacă se respectă anumite condiții (aluminiul și siliciul aflați împreună, în amestec pe același teren) acizii organici dizolvă metalul de preferință cu siliciu. Lichidul care rezultă, evoluează în sol, antrenînd aluminiul în afara „birlogului" său. Metalul se depune apoi ceva mai departe. Particulele de metal sînt dispersate în sol pe mari suprafețe. Acizii organici — constituiți din materie vie — fac apoi serviciul de a aduna aceste infime cantități pe un spațiu mai restrîns. În acest fel, ele intervin în crearea mineralelor conținînd aluminiu. Cam acesta este mecanismul care ar duce la crearea de noi rezerve de metal... în viitorul îndepărtat.

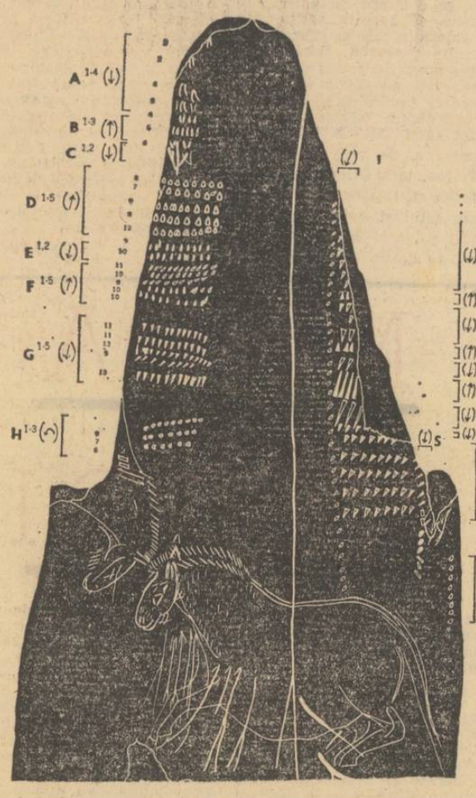

PREISTORIA SCRISULUI?

ȘTIA omul să comunice „în scris" cu mult înainte de a fi inventat scrierea? Întrebarea pare ilogică — preistorie și scris sînt doi termeni incompatibili, iar înainte de „scris" poate fi vorba de „scris"?! Cu toate acestea, un cercetător american, Alexander Marshack, analizînd un fragment de os datînd de 135.000 de ani (și găsit în Franța de prof. Bordes în 1968) demonstrează că gravurile făcute sînt simboluri — deci o scriere, și mai e aici o notație, adică o numărare scrisă. El și-a comunicat ipoteza (nu singura probă de altfel) la congresul american de antropologie din toamna '72. Iată, de pildă, reprezentat în imaginea alăturată osul gravat și, alături, lectura schematică a tuturor insemnelor intenționale. Pentru muchea, reprezentată în stînga, au fost indicate grupele distincte făcute cu unelte diferite și sensul loviturilor ca și numărul lor.

Ipoteza lui Marshack se bazează pe un număr imens de examinări (sub lupă și la microscop), permițîndu-se să se descopere de altfel o mulțime de fapte noi și... neîndoielnice! Apare o adevărată micro-istorie a obiectelor gravate care suscită curiozitatea noastră.

In căutarea extrapămînteniior

(VIII)

ÎN CE LIMBĂ SĂ NE ÎNȚELEGEM?

Pentru a comunica cu alte societăți ale galaxiei noastre este nevoie de un limbaj pe care interlocutorul necunoscut să-l poată înțelege. În secolul trecut, Gauss și Littrow au propus limbajul matematic. Savanții care studiază astăzi problema stabilirii unor eventuale contacte galactice sînt convinși că logica numerelor și principiilor fizice ce structurează cunoștințele noastre are un caracter universal. Pentru a purta o conversație cu alte ființe gînditoare, problema ce trebuie rezolvată se situează la nivelul traducerii, al descifrării unui limbaj străin, ceea ce nu oferă dificultăți insurmontabile.

Atuurile codului binar

Frank Drake a făcut o demonstrație la un congres internațional care a reunit radioastronomi din întreaga lume, la Green Bank. El a propus colegilor săi să-și imagineze că ar fi captat o suită incoerentă de semnale provenind de la o stea oarecare: semnale scurte separate de intervale mai mult sau mai puțin lungi. Examinînd banda de înregistrare, colegii lui Drake au constatat că era vorba de aceeași secvență, repetată cu insistență, ceea ce lăsa clar să se înțeleagă originea artificială a fenomenului. S-a observat, de asemenea, că intervalele albe au o durată ce coincide cu multiplul duratei semnalelor sonore. Un mesaj cifrat în cod binar (constituit din două semne), cel mai simplu cod de informații, exprimabil cu ajutorul cifrelor zero și 1. Un fel de 1000110010, spre exemplu.

Drake și-a invitat colegii să descifreze mesajul. Mulți dintre ei au reușit fără prea mari eforturi. Secvența completă, convertită în semne 0 și 1, conținea 1271 de semne. Astronomii, cărora le e familiară matematica au sesizat ușor că trebuia să ordoneze semnele în 31 de linii și 41 de elemente, ca punctele pe un ecran de televizor. Maniera cunoscută în care se reconstituie pe Terra imaginile transmise, punct cu punct, de sondele interplanetare care fotografiază, spre exemplu, planeta Marte.

O familie de pe altă planetă

Secvența a dat imaginea alăturată, în care astronomii — după cum s-a exprimat Șklovski — au găsit „o bogăție de informații". Se văd clar pe această imagine humanoizi care se reproduc, probabil, ca și ființele terestre. Familiile lor sînt regrupate ca și cum ar constitui o celulă socială de bază. La stînga, în desenul de sus, un cerc semnificînd soarele, însoțit de o coloană de 8 puncte — fără îndoială, cohorta sa planetară. În fața acestor puncte, un exemplu de numerotare binară indicînd ordinea planetelor: 2(11), 3(101), 4(111), 5(1001), 6(1101), 7(1111) și 8 (10001). Enumerare ce permite descifrarea codului ales de extrapămînteni. Se poate remarca, de asemenea, că bărbatul arată cu mîna planeta pe care locuiește (a patra). În fața celei de a treia, o linie ondulată, pare să indice că aici se găsește apă și o ființă pescuind. Humanoizii noștri se pot deplasa de la un astru la altul. Au ajuns, așadar, în era astronauticii. Cele cîteva semne dispuse în partea de sus a desenului indică chimismul planetei... Se pot recunoaște, de la stînga la dreapta, schemele hidrogenului, carbonului etc. O lume foarte asemănătoare cu a noastră.

Un cod al spațiului

Desenul dă informații prețioase și în legătură cu talia acestor ființe extraterestre. Semnul reprezentat în dreapta schiței indică numărul 11, (în cod binar 11101). Emisiunea fiind captată pe 21 cm, lungimea de undă a hidrogenului, corpul cel mai răspîndit în univers, se poate trage concluzia că talia humanoidului adult este de 2,31 m (de 11 ori 21 cm). Corespondenții noștri ar fi niște giganți. Ultimele informații: în fața mîinii femeii se află cifra 6(1011), ceea ce ar putea sugera că are 6 degete. Extratereștrii considerați aici, ar putea socoti utilizînd un sistem duodecimal.

Acest joc al astronomilor are o valoare demonstrativă certă deoarece este vorba de un mesaj conținînd o informație complexă.

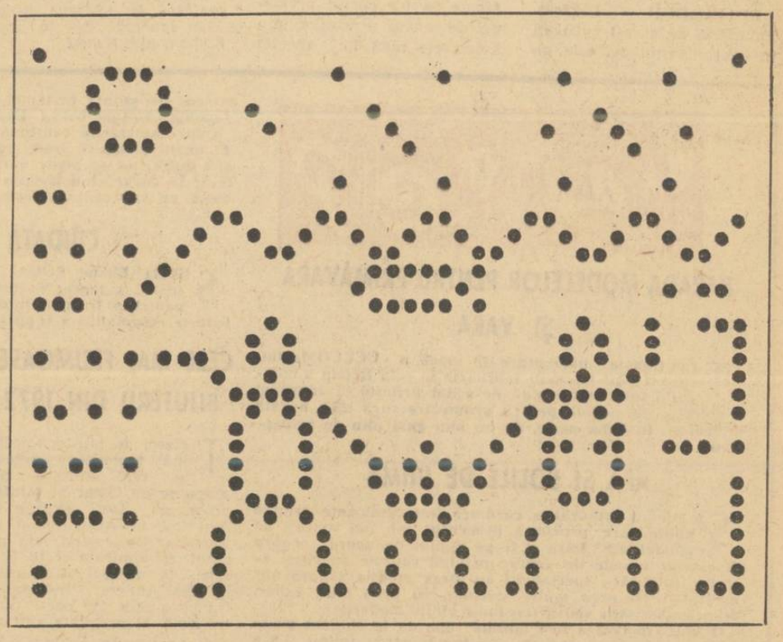

Pentru o primă luare de contact cu extrapămînteniii, savanții noștri s-ar mulțumi cu mult mai puțin.

Pornindu-se de la experimentul lui Drake, și de la alte cercetări similare realizate de alți savanți, de curînd s-a stabilit o schemă a limbajului cosmic. Un fel de esperanto al spațiului, denumit Lincos.

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

Trusa de lucru

Îmi place să lucrez și pentru a avea la îndemînă nasturi, panglici, rejanse etc. am confecționat o trusă de lucru din cutii de bulion (de 50 g) și de conserve (de 1/2 kg) pe care le-am curățat, îndreptîndu-le marginile ca să nu taie și prinzîndu-le una de alta prin lipire cu cositor. Le-am vopsit apoi cu duco (cu ajutorul aspiratorului — prin pulverizare) și tot cu duco am desenat cîte un semn distinctiv, pentru a ști ce conține fiecare cutie (am lipit cîte trei cutii pe cîte două rînduri). Se pot folosi și cutii de nes-café, care avînd capac, sînt și mai bune. În fiecare cutie am aranjat nasturii pe mărimi. Pentru resturile de materiale am folosit cutii mai mari, pe care le-am prins pe o bucată de scîndură (cu ajutorul unui cuișor bătut prin fundul cutiei și îndoit sub scîndură) și le-am lipit cu cositor între ele. Le-am învelit cu un strat subțire de vată și am matlasat totul cu o bucată de mătase ale cărei margini le-am lipit sub scîndură, iar sus, în jurul cutiilor, am încrețit-o cu ață. Pentru ca suportul să fie estetic, am lipit cu lipinol, sub bucata de scîndură, un carton mai gros care să astupe cuiele și marginile mătasei întoarse. **(ELENA PETROVICI, București).**

Cum se lipește o farfurie spartă

O farfurie spartă se poate lipi aplicînd la cald lipiciul fabricat din praf de cretă și albuș de ou încălzit. Se amestecă bine. Pentru a se usca lăsăm o zi-

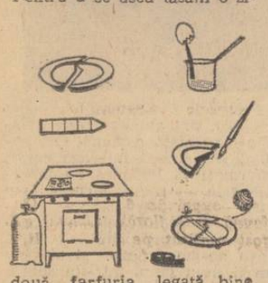

două farfuria legată bine, jur împrejur, cu sfoară, bentițe, scotch. Cu ajutorul unei lame se rade lipiciul surplus la locul lipiturii. **(FELICIA TĂNĂSESCU, București).**

Cenușa sau scrumul de țigară — material de lustruit

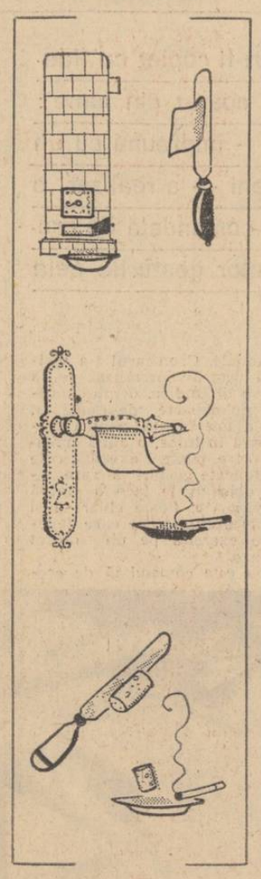

Lustruirea clanțelor, a unor cuțite mai fine, a mînerelor de la ușile sobei se face cel mai bine cu cenușă sau scrum de țigaretă. Lamele se freacă cu un dop iar celelalte cu o cîrpă moale însă densă. **(PAULA POPESCU, București).**

Un abajur ieftin și frumos

Aveți nevoie de o coală P. V. C. pe care o cumpărați de la orice librărie, alegînd culoarea preferată (30 cm material plastic transparent la metraj, având flori sau figuri geometrice), cîteva capse, un suport din sîrmă în formă de con, avînd 21 cm diametrul părții de jos, 13 cm diametrul bazei de sus și 16 cm lungimea uneia din cele patru sîrme înclinate.

Tăiați 10 folii de 30/5 cm pentru abajurul unei veioze sau 50/8 cm pentru cel destinat unui lampadar, îngustîndu-le spre vîrf și rotunjindu-le la ambele capete. Tăiați alte 10 fișii din material plastic transparent de dimensiuni identice. Suprapuneți cele două rînduri de folii și le prindeți una de alta prin capsare sau la mașina de cusut. Le așezați apoi pe suportul de sîrmă. Manopera nu durează decît o oră.

Pentru a evita scorojirea materialului plastic, puteți căptuși foliile din plastic cu hîrtie cerată sau puteți proteja becul cu un trunchi de con din carton. **(ANA MELERU, Lugoj).**

Port-umbrela

Un cilindru de carton rezistent, sau un simplu coș de hîrtie, 60 de centimetri de diftină turcoaz, bucățele de stofă sau plastic albastru închis, verde și galben și puțin lipici.

Confecționarea. Comparați măsurile ambalajului cu cele ale desenului (vezi schema : un patrat egal cu 3 cm) socotit pentru un înveliș de 38X33 cm. Faceți un tipar din hîrtie, pentru fiecare motiv, pe culoare, și decupați stofa urmărind aceste diferite tipare. Lipiți cu grijă diftina turcoaz pe ambalaj îndoind o bucată în interiorul cilindrului. Reconstituiți motivul, lipind diferitele bucăți. **(SIMINA ORĂNESCU, București).**

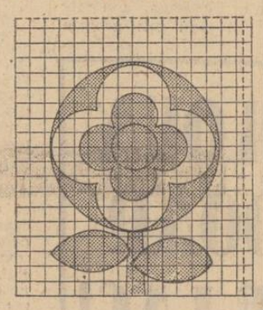

PRIMĂVARA 1973

ROCHII ȘI MANTOURI

1) Rochie din jerse bleu *cu aplicații de stofă sau jerse bleumarin pe platcă, la mînecile sau la tiv.*
2) Mantou pepit în carouri alb cu negru, bej cu maro sau gri *al cărui guler, foarte mare este dublat cu catifea în culoare asortată stofei respective.*
3) Rochie de mătase în dungi, alb cu roz, sau alb cu roșu. *Mineca are o croială specială pe bie. Gulerul și manșeta sînt din mătase uni.*
4) Rochie de mătase imprimată sau jerse imprimat, *avînd drept garnitură o eșarfă de voal asortată uneia dintre culorile imprimeului.*
5) Rochie din jerse alb cu garnitură din jerse în dungi bleumarin, alb și roșu. *Platca este croită astfel încît dungile să atbă aceeași direcție cu dungile gulerului.*

Desene de Tanți PFENNINGS

Politețea în lumea adolescenților

LA ÎNCEPUT DE DRUM

Un tînăr, fată sau băiat, ajuns la răscrucea drumurilor în care munca îl va pune pe proprille lui picioare, e fără îndoială fericit dar și puțin speriat. El, un începător, se va găsi înconjurat de necunoscuți cu experiență; va ști oare să se comporte în așa fel încît să fie acceptat cu simpatie și apoi apreciat? E un moment cînd regulile de bună purtare îl pot scoate învingător din multiplele dificultăți mici și mari, inerente oricărui început.

FAȚĂ-N FAȚĂ cu tovarășii săi de lucru, cu șefii săi, el va trebui de la bun început „să pășească cu dreptul". E în fond așa de ușor. Ușor dar nu de desconsiderat. Înainte de toate se va gîndi la ținută. O lege de bază: îmbrăcat simplu și scrupulos curat. Părul bine spălat, bine periat, căci nimic nu face o impresie mai neplăcută decît un păr îmbîcsit sau niște mîțe stîrnind grase și lipicioase. Veșmintele trebuie să fie bine periate, fără nici o pată, încălțămintea bine lustruită. Fetele vor evita abundența de podoabe și un machiaj ostentativ. Fete sau băieți vor avea mîinile curate și unghiile tăiate cu grijă.

Toate acestea par recomandări fără importanță? Ce gîndește oare cel în fața căruia se prezintă pentru angajare o fată cu fusta mototolită, cu un nasture lipsă, cu ciorapii uscîți, cu părul în dezordine? De la prima privire el va gîndi: „Sectorul de muncă pe care o să-l încredințez va arăta probabil la fel de jalnic". Cea dintîi îndoială în calitatea activității ei a și fost creată.

PREZENTAREA : În fața superiorului ce îl primește, noul angajat își va rosti clar numele și munca pentru care a fost propus. Nu va întinde mîna, nu se va așeza; va aștepta să fie invitat s-o facă. Nu va sta picior peste picior și ca să aibă un aer dezinvolt, nu va cere învoirea să aprindă o țigară căci prin asta va da doar o dovadă de nepolitețe. Nu va pune întrebări, va aștepta să fie întrebat. Va răspunde clar și scurt, fără să intre în amănunte. Întrevederea odată terminată, se va ridica, va saluta și va pleca fără să întindă mîna.

RELAȚIILE CU TOVARĂȘII DE MUNCĂ: O atitudine simplă și firească; nici prea distant nici prea familiar. Va evita cu cea mai mare grijă să pară omul care știe, poate, și face totul, ca să nu-i determine pe ceilalți să gîndească: „Laudă-mă gură c-am să-ți dau friptură". Fără falsă modestie ci cu onestitate e bine să ceară la nevoie sfatul celor mai virstnici și mai experimentați. La lucru trebuie să aibă spirit de echipă și bună tovărășie, întocmai ca pe un teren de sport. Nu va împrumuta accesoriile de lucru de la colegi fără să le ceară și nu va uita să le înapoieze.

UN DAR PENTRU 8 MARTIE

CADOUL SE PREGĂTEȘTE DIN TIMP

Dacă ați ascultat sfatul nostru și n-ați aruncat tulpina bradului de iarnă care v-a împodobit casa de sărbători, e acum momentul să vă apucați de pregătirea unor mici cadouri. Le veți confecționa, metamorfozînd tulpina pomului. Le veți putea dărui, în chip de mică atenție, în ziua de 8 Martie.

CUM VEȚI PROCEDA : Partea de tulpină cuprinsă între 5—6 cm și 8—9 cm tăiați-o în rondele groase de circa 4—7 mm. Folosiți în acest scop o pînză de bonfaier, un ferăstrău de traforaj sau un ferăstrău „coadă de vulpe". Fiecare bucată în parte, șlefuiți-o cu hîrtie sticlată nr. 3—4, pînă dispare orice porozitate a lemnului. Reslefuiți-o cu o hîrtie mai fină nr. 1—2. Faceți operația perpendicular pe prima direcție de șlefuire. La urmă, șlefuiți-o cu mișcări circulare. Tot circular, lustruiți-o cu o hîrtie sticlată nr. 0. Bineînțeles, operația se face mai insistent pe o singură față a lemnului.

Separat dizolvați acuarele în nuanțe de : maron, sepia, siena. Cu un tampon de pînză moale, muiat în culoare, ungeți fața lustruită ; odată sau de două ori, în funcție de intensitatea nuanței obținute. Înainte de a da a doua oară, așteptați să se usuce bine primul strat. După uscare, se lustruiește din nou cu hîrtie zero. Dacă desenul lemnului e foarte decorativ îl veți acoperi cu un strat de lac de unghii incolor. Dacă doriți să fie un dar specific momentului, puteți scrie deasupra **8 Martie**. Dacă aveți talent, desenați ceva cu haz. Dar mai puteți face ceva. Pe lacul neuscat încă, așezați un ghiocel sau o violetă, presată în prealabil; așteptați să se usuce și mai dați un strat de lac. Aceste obiecte pot deveni broșe sau pandantive. Deci ori le veți fixa pe dos un ac de siguranță lipit cu prenadez ori le veți prinde de lemn o fișie subțire de piele sau un lănțișor.

Scoarța lemnului nu se îndepărtează. Ea formează un cadru.

Gabriel VIECELLI

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

CRISTEA COBÎLCESCU — Suceava. *Intervenții în scop estetic pentru a corija forma nasului se pot face în cadrul spitalului Colțea — clinica O.R.L.*

ARDRADA — Galați — *Vă mulțumim pentru aprecierile adresate rubricii noastre. După descrierea dv. nu credem să fie o cistită. Există suspiciunea de anexită, dar nu o putem confirma numai pe baza declarațiilor dv. Este absolut necesar și un examen clinic la serviciul ginecologic.*

E. MIHAILESCU — București — *Transpirația abundentă poate fi și o compensație a unei funcții renale mai deficiente. Ne scrieți că ați verificat rinichii prin examene radiologice. Nu este suficient. Sînt necesare și alte probe funcționale (proba de diluație și concentrație).*

DORIN BUJOR — Cluj — *Credem că tulburările pe care ni le relatați sînt reversibile dacă veți urma tratament cu Tioridazin, cîte un comprimat seara și vitamina E dragele, două pe zi.*

Cu focul nu-i de glumit

Ce putem afla din statisticile neglijenței...

UNII SPUN : „Nici nu mi-a trecut prin minte că se poate întîmpla ceva. Luasem toate măsurile de precauție !" Alții se scuză : Doar nu era prima oară că procedam în acest fel..." sau : „Orice fumător obișnuiește din cînd în cînd să fumeze o țigară în pat, dimineața sau seara !" Exclamații, scuze, explicații, nedumeriri... Nepăsare, neglijență, nepricepere... Oricum am cataloga-o, comportarea unor oameni în toată firea care își distrug gospodăria, care contribuie la rănirea sau chiar la moartea unor persoane dragi, apropiate, rămîne, prin gravele ei urmări, absolut condamnabilă. Fiindcă e vorba de foc. Fiindcă e vorba de inconștență, atunci cînd în ciuda vîrstei și a experienței tale de om matur, de gospodar cu pricepere, te porți mai rău ca un copil care provoacă o nenorocire fiindcă el crede că focul e un foarte plăcut, spectaculos mijloc de joacă.

RÎNDUITE în statistici, explicate în procesele-verbale ale cercetătorilor, incendiile care se ivesc la diferite locuințe au drept **principale cauze, în ordinea frecvenței lor : jocul copiilor, focul deschis (lămpi de gătit, de iluminat), sisteme de încălzit (sobe, coșuri), neglijența fumătorilor și multe altele.** Probabil că părinții se străduiesc, în general, să explice copiilor lor cît de periculoasă e joaca cu focul. Dar nu fac destule eforturi și pentru a-i convinge de acest lucru sau neglijează să înlăture din calea lor mijloacele care le-ar putea alimenta curiozitatea și ușura jocul interzis. **În satul Cîmpul Mare, comuna Bala, județul Mehedinți, Adrian și Cristina Militaru,** lăsați în supravegherea bunicii lor **Ana Retezeanu,** au rămas într-o zi singuri acasă. Cei doi micuți au ales atunci momentul să inventeze în podul fînăriei un joc cu chibriturile aprinse. Distracția a fost scurtă și fatală. Focul s-a întins foarte repede iar cei doi copii nu au mai putut fi salvați. Era de ajuns să nu găsească chibriturile. Dar și mai bine era să nu fie lăsați singuri. În sfîrșit, tardive recomandări !

ÎN SATUL ZEGUJANI, comuna Florești, tot din județul Mehedinți, Alexandrina Radu și-a spus că nu e nici un pericol dacă alimentează o lampă cu petrol în timp ce aceasta ardea în camera în care se găseau mai multe persoane. Inevitabilul s-a produs. Vaporii de petrol emanați au făcut să izbucnească flăcări și să explodeze bidonul. Femeia a încercat să-și salveze fiica, Dumitrana, de trei ani. Patica T. Ion, tatăl Alexandrinei și fetița ei, Elisabeta, au murit. Ea, soțul ei, care a încercat să-i salveze, au arsuri destul de grave. Ca să nu mai vorbim de gospodăria distrusă !

Alexandrina RADU

NU ȘTIM CE A GÎNDIT Eva Liviciu din **Arad,** în ziua aceea cînd și-a lăsat copiii singuri în casă **(Sorin Adrian,** de un an și **Cristian Ioan,** de 4 ani), dormind. Făcuse focul, închisese ușița sobei, alimentată cu rumeguș și pusese pe capacul sobei, probabil ca să nu poată fi deschisă, o piatră grea de vreo 10 kg. I s-a părut că luase cele mai bune măsuri pentru a împiedica pe cei mici să umble cu focul. Cum nu s-a gîndit că gazele și fumul vor fi periculoase ? În lipsa părinților, gazele și fumul au provocat desprinderea burlanului de la locul de racordare la coșul de cărămidă și, inundînd literalmente camera, au asfixiat copiii pe care tatăl lor i-a găsit morți. Vă închipuiți tragedia familiei care și-a pierdut ce-a avut mai de preț : copiii !

FUMĂTORII au și ei obiceiuri, tabieturi, ticuri, uneori. Și unele tabieturi sînt cu... bucluc. Lui **NEGUȚ FLOREA** din **Slobozia, județul Argeș,** îi plăcea, din cînd în cînd, să mai „tragă" cîte o țigară seara, stînd în pat, gata să adoarmă. De mai multe ori, nu s-a întîmplat nimic. Așa se explică neglijența lui sau, mai bine spus, inconștiența lui. Fiindcă odată a adormit cu țigara aprinsă în mînă. A luat foc lenjeria patului, mobila. Și el și soția lui s-au trezit prea tîrziu. Cînd au reușit să intre în cameră, pompierii nu i-au mai putut salva.

ÎNTÎMPLĂRILE sînt și de alt gen. Cauzele sînt și ele diferite. Oricum ar fi, bilanțul focului este foarte trist. Se distrug case, avutul unor gospodării, se pierd vieți omenești. Uneori, acestea se întîmplă datorită unei greșeli elementare. Că focul nu-i o joacă, o știu toți oamenii maturi. Totuși... Ceea ce se poate afla de la Comandamentul pompierilor unde ne-au fost comunicate tristele relatări și ne-au fost puse la dispoziție statisticile îngrijorătoare ale neglijenței sînt un semnal puternic de alarmă. Este motivul ce ne-a determinat și pe noi să povestim pe scurt aceste cîteva fapte, convingătoare prin însuși bilanțul lor, asupra pericolelor focului.

L. MARINA

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

Sfaturi pentru horticultorii amatori

VALENTIN BOGDAN — București : Doriți să știți cum trebuie tratat vinul care are un puternic gust și miros de sulf.

Acest defect apare atunci cînd la afumarea vaselor sau la îngrijirea vinului s-au folosit doze prea mari de bioxid de sulf și se poate îndepărta prin aerisire (pritoc deschis). Pentru aceasta se așează o dejă în dreptul canelei vasului. Se scoate dopul de la vrană și vinul curge în dejă, aerisindu-se.

Pentru o mai bună aerisire, este bine ca la canea să se atașeze o sită din material plastic care face ca vinul să curgă împrăștiat. Din dejă, vinul se trage în alt vas.

IOAN RODEANU — Huneoara. Pentru îndepărtarea gustului și mirosului de petrol din vin se poate folosi lapte proaspăt, nesmîntînit (1 litru lapte proaspăt pentru 100 litri vin). Grăsimea din lapte absoarbe substanțele volatile emanate de petrol. Se formează un precipitat care după 2-3 zile se îndepărtează din vin.

PETRU DEJI — Făgăraș. Palmierul pe care-l cultivați în apartamentul dv. este un curmal (Phoenix). El are frunze penate, lungi de peste 1 metru. Înmulțirea acestui palmier se face prin semințe, folosindu-se curmale care se găsesc iarna în comerț. După consumarea fructelor, semințele respective se țin 24 de ore în apă caldă și apoi se seamănă în ghivece mici, umplute cu un amestec format din pămînt de frunze, nisip, rumeguș și puțin mușchi tocat.

Ghivecele se țin lîngă o sursă de căldură. Pentru răsărire, este necesară temperatura de 25—30 de grade. După răsărire, cînd plantele au 2—3 frunze, se face repicatul lor la ghivece umplute cu un amestec format din pămînt de frunze, pămînt de țelină (sau de grădină) și puțin nisip de rîu.

PETRU MIRON — Bacău. Ați fost sfătuit să începeți tăierile la pomi încă din iarnă și doriți să cunoașteți dacă nu este greșit acest sfat. Sfatul este bun deoarece experiențele efectuate au arătat că tăierile pot fi făcute în tot cursul perioadei de repaus a pomilor (din noiembrie pînă în aprilie) exceptînd zilele geroase cînd temperatura coboară sub minus 20 grade. Cînd tăierile se fac în timpul iernii este bine să se ia totuși unele măsuri. Astfel, rănile mai mari rezultate în urma tăierii unor ramuri groase (peste 5 cm în diametru) se netezesc cu cosorul și se vor unge cu ceară de altoit, vopsea de ulei miniu de plumb, sau se vor freca cu o cîrpă muiată în săpun moale. În acest fel, rana va fi acoperită cu o peliculă subțire care o va proteja împotriva acțiunii deshidratoare a gerului.

Prof. ION MEDEȘAN CIOBANU — Brașov. Limpezirea vinului cu albuș de ou se face în felul următor: cantitatea respectivă de albuș de ou (2 — 3 albușuri pentru 100 litri vin) se pune în puțină apă călduță, adăugîndu-se și 20 grame sare. Se bate pînă se face spumă, apoi se amestecă cu puțin vin, se bate din nou 5 minute și se toarnă în vasul cu vin, amestecînd bine, timp de 10 minute. După 2 — 3 săptămîni, vinul limpezit se trage într-un alt vas.

Ing. Ștefan BĂLĂNESCU
profesor la Liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad" Roman, jud. Neamț.

MASA ÎN DOI

Pentru tinerele gospodine

Ouă cu spanac

Un borcan de pireu de spanac de 400 g (3,65 lei). 2 ouă, 150 g cașcaval ras, sare, piper și 1/2 dl. de lapte.

Pireul de spanac se amestecă cu o bucată de unt cît o nucă mare. Se bat albușurile de ou cu laptele, cașcavalul ras, sare și piper. Gălbenușurile se păstrează fiecare în cochilia respectivă. Se împarte spanacul în două tigăițe de o persoană (ideale sînt cele din oțel inoxidabil sau din sticlă de Iena). Se toarnă deasupra amestecul de cașcaval și se dau circa 10 minute la cuptor fierbinte. Se scot, se face un cuib în mijlocul conținutului din fiecare tigăiță și se pune înăuntru gălbenușul. Se repun tigăițele în cuptor numai cît să se înfierbînte gălbenușul (1 — 2 minute).

Ouă cu ciuperci

2 ouă, 2 linguri de smîntînă, cîteva ciuperci de cultură, 25 g unt, sare, piper.

Se spală ciupercile, se zvîntă, într-o cîrpă curată, se taie în lamele, se înăbușe în unt. Se pune cîte o lingură de smîntînă în două tigăițe. Se repartizează ciupercile în mod egal. Deasupra se sparge cîte un un ou, se sărează, se piperează, se pun într-o tavă cu apă, într-un cuptor foarte fierbinte. Sînt gata în 8 minute. Se servesc imediat.

Pulpe de pui umplute

Două copane de pui, ficatul și inima, 50 g afumătură (mușchi țigănesc sau file, costiță bine impănată, de la care se îndepărtează oasele), 2 ouă, făină, pesmet, ulei pentru prăjit, sare, piper.

Se crestează și se scoate osul de la partea superioară a copanelor. Golul rămas se umple cu ficatul, inima și afumătura, tocate, sărate, piperate și bine amestecate cu un albuș. 2 — 3 ciuperci vor îmbunătăți gustul umpluturii. Gălbenușul rămas și oul întreg se bat împreună. Se trec pulpele prin făină, ou, pesmet și se rumenesc pe foc potrivit în ulei încins. Se servesc cu soteuri de legume, cu piure de cartofi, cu salată sau murături.

● Ca meniul săptămînii să fie variat, restul puiului se păstrează în congelator și se prepară peste 2 — 3 zile. Carnea pieptului se poate toca, amestecată cu miezul unei felii de franzelă muiată în lapte și stoarsă, cu 1—2 ouă bătute, cu o ceapă mărunt tăiată și topită în ulei încins (se poate și fără ceapă). Se adaugă verdeață, sare și piper. Din acest amestec se pot face :

● **Pirjoale** ca cele din carne de vită. Se servesc cu aceleași garnituri.

● **Budincă.** Se unge o formă mică de chec sau o crăticioară, se presară cu pesmet, se toarnă înăuntru tocătura, se coace la cuptor cu foc potrivit.

● **Ciorbă, pilaf sau o mîncare cu sos** se pot prepara, după preferință, din aripi, spate, tirtiță și pipotă.

Prăjituri cu brînză de vaci

Un blat mic de pandișpan (Nora de 5 lei), un pachet de brînză proaspătă de vaci (250 g), două portocale, zahăr la dorință, circa 250 g.

Tăiați blatul în două. Radeți portocalele de coajă (numai partea galbenă). Storceți sucul. Frecați brînza cu o parte din zahăr, atît cît să se îndulcească. Aromați-o cu coajă rasă (mai multă sau mai puțină, după gust. Ceea ce va rămîne conservați-o în alcool și păstrați-o într-un borcan bine închis). Amestecați sucul de portocale cu restul de zahăr pînă ce acesta se dizolvă. Înșiropați cele două jumătăți de pandișpan. Întindeți brînza pe blatul de bază. În brînză puteți amesteca stafide, macerate din timp în lichior sau sirop. Acoperiți cu a doua jumătate de blat. Decorați cu fructe din dulceață. Tăiați în 4 sferturi, vă asigură un desert pe două zile.

Cremă la pahar

50 g ciocolată de menaj, 50 g unt, un ou, o linguriță de zahăr pudră, 100 g frișcă.

Topiți ciocolata în baimarie ; dați-o deoparte și încorporați untul frecat spumă. Adăugați zaharul pudră, gălbenușul și albușul bătut spumă tare.

Puneți crema în două cupe și păstrați o la rece pînă a doua zi. Decorați cu un strat bun de frișcă și serviți-o. Veți avea două porții copioase.

● Spumele, cremele, compoturile puse în cupe individuale dau posibilitatea gospodinei să știe exact de cîte porții dispune și în consecință cît timp îi vor ajunge.

Olimpia ȘTEFANESCU

Mărțișorul este un simbol tradițional, însă cînd însoțește un cadou, el devine cu atît mai mult un prilej de bucurie.

MAGAZINELE COOPERATIVELOR DE CONSUM vă așteaptă, în aceste zile, cu o gamă variată de articole, care pot constitui daruri dintre cele mai atrăgătoare.

● galanterie ● țesături ● cosmetice ● podoabe ● tricotaje ● marochinărie și multe alte noutăți de primăvară.

DECADA MĂRȚIȘORULUI : 27 FEBRUARIE — 8 MARTIE

(5091)

Ale Ei Del Lui

PARADA MODELELOR PENTRU PRIMĂVARĂ ȘI VARĂ

Tradiționala prezentare de modă a UCECOM-ului, care a avut loc la 21 februarie în sala Ronda a hotelului Intercontinental, ne-a dat prilejul să admirăm o colecție de modele pentru primăvara-vară 1973, bogată în idei și, în bună parte, de un bun gust plin de rafinament.

APA ȘI BOLILE DE INIMĂ

Se știe că tulburările cardiace sînt catalogate printre bolile care provoacă procentul cel mai mare de mortalitate. Fără a fi pe deplin de acord asupra diverselor puncte de vedere privind cauzele apariției acestor tulburări, specialiștii au atras atenția asupra alimentației cu prea multe grăsimi, cu prea mult zahăr, asupra obezității sau a tensiunii vieții moderne.

O nouă ipoteză a fost lansată: apa de la robinet poate influența în bine sau în rău funcționarea inimii. S-a constatat, de pildă, că oamenii care trăiesc în regiuni cu apă dură (calcaroasă) riscă mai puțin să moară în urma unei boli de inimă decît locuitorii regiunilor unde apa este mai dulce. Constatările au fost făcute de medici și oameni de știință britanici, paralel cu cele făcute și în Japonia, Statele Unite, Canada, Suedia.

Cum cercetările continuă prin studiile întreprinse în 12 orașe britanice (șase cu apă dură și alte șase cu apă dulce) nu se poate vorbi deocamdată decît de o ipoteză. În cazul cînd aceasta va căpăta girul științific necesar, se vor căuta, firește, și remediile.

CIUDATĂ INSPIRAȚIE

Stilista Eliane Schenk, creatoarea rochiilor din scoici, a lansat la Paris coliere folosite în Elveția pentru a fi atîrnate de gîtul vacilor. Numai că stilista le recomandă a fi purtate drept cordoane...

CELE MAI FRUMOASE BIJUTERII DIN 1972

Treizeci de bijuterii, cele mai frumoase create în 1972, atestate ca atare de un Oscar al bijuteriilor, au fost expuse în America, în Australia și în Japonia. De curînd, ele au putut fi admirate și în Europa, la muzeul diamantului din Anvers. Bijuteriile franceze care fac parte dintre cele 30 premiate sînt acum expuse în Franța. Se pare că cea mai frumoasă podoabă dintre ele este inelul din fotografia alăturată

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

TIMPUL PROBABIL

pentru luna martie 1973

Prognoză meteorologică prezentată de Dumitru BACINSCHI

Director adjunct ştiinţific din Institutul de Meteorologie şi Hidrologie

Primăvăratecă, luna februarie ne-a oferit nouă, meteorologilor, prilejul unei satisfacţii depline. Apreciem cu tot simţul de răspundere că prognoza noastră s-a încadrat în limitele preconizate. **Am prevăzut că pînă în 16—17 ale lunii, timpul va fi cald apoi din ce în ce mai rece şi cu ninsoare. Este adevărat că ninsorile mai consistente şi vîntul tare şi-au spus cuvîntul abia pe 25—26 şi nu pînă în 24 februarie, dar dacă ar fi fost cum am văzut-o iniţial, prognoza noastră ar fi fost excelentă. Aşa... e doar foarte bună.**

Chiar dacă sfîrşitul lunii februarie a readus iarna pe meleagurile noastre, rămînem mai departe optimişti şi încrezători în formularea prognozei noastre pe luna martie, pe care o dorim din punct de vedere meteorologic, cît mai apropiată de ceea ce întrevedem. S-ar putea, evident, să fie şi altfel...

Din informaţiile pe care le deţinem, condiţiile meteorologice din luna martie 1973 ar trebui să se apropie de cele care au fost în martie 1957, lună indicată ca analog.

În general, aşadar, se prevede un regim termic mai ridicat decît în mod obişnuit, adică mai cald, exceptînd primele zece zile ale lunii cînd temperaturile minime vor coborî frecvent sub zero grade iar precipitaţiile vor fi şi ele mai dese. În celelalte două decade, vom avea precipitaţii mai locale şi reduse cantitativ, cu temperaturi maxime ce vor depăşi pe alocuri şi +20°C, numărul zilelor însorite fiind destul de mare.

Intervale caracteristice :

1—8 MARTIE : Înnorări pronunţate cu precipitaţii mai ales sub formă de lapoviţă şi ninsoare, mai frecvente în sudul şi estul ţării. Vînt moderat pînă la tare. Temperaturile minime vor coborî sub zero grade.

9—14 MARTIE : Vreme relativ rece la început apoi în încălzire. Se prevăd precipitaţii izolate şi slabe cantitativ. Vînt moderat în unele zile. Temperaturi minime între —7° +3° şi maxime între 3° şi 13°.

15—19 MARTIE : Vreme schimbătoare. Cerul va alterna între înseninări de scurtă durată şi înnorări accentuate. Ploi locale. În zonele de deal şi munte — lapoviţă şi ninsoare. Temperatura aerului în creştere : minimele vor oscila între —2° şi +7° iar maximele între 8° şi 18°.

20—25 MARTIE : Vreme frumoasă şi călduroasă, cu temperaturi maxime, şi de 20°, în sudul ţării. Temperaturile minime nu vor coborî sub zero grade.

26—31 MARTIE : Vremea se răceşte în primele zile ale intervalului. Ploi izolate. Vînt moderat pînă la tare. Temperaturile minime vor oscila între —4° şi +6° iar cele maxime între 4° şi 14°, mai ridicate la sfîrşitul perioadei. La munte — cîteva ninsori.

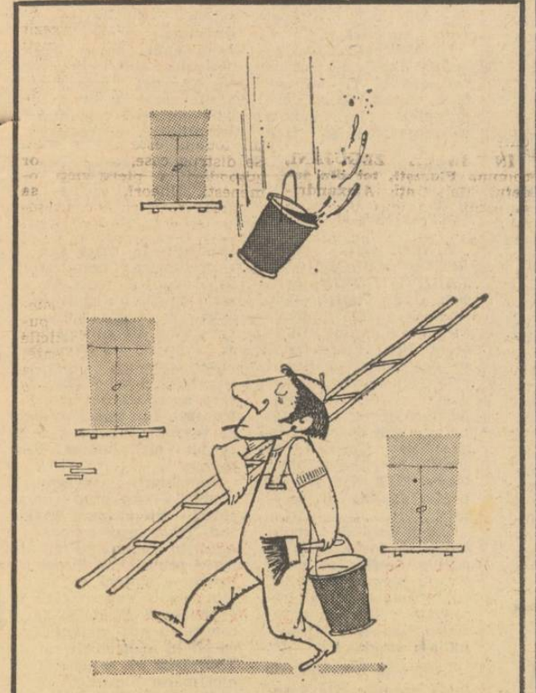

...Să mă asigur la ADAS ?... La ce bun ?!...

O MAMĂ ÎŞI AŞTEAPTĂ FIUL

de Mihai STOIAN

„Stimate tovarăşe Stoian,

Sînt o mamă trecută de cumpăna vieţii. Am crescut cinci copii cu dragoste de adevărată mamă. Trei au facultatea — ingineri — unul are o şcoală profesională comercială şi face şi liceul, iar mezinul e în ultima clasă de liceu. (Deviza soţului meu care-i învăţător : mîncăm pămînt, femeie, dar pe copii îi dăm la şcoli, să înveţe carte, porţile le sînt deschise)... Unul dintre ingineri, inginer silvic, după ce şi-a îndeplinit datoria faţă de patrie, a trebuit să-şi facă datoria şi faţă de el, de societate, să formeze „nucleul social" : familia... Dar, săracul, de el, n-a auzit la radio cum se cîntă mereu : sînt atîtea fete, de nu ştii cu care să te-nsori. El... (aici şi mai încolo îmi îngădui să trunchez scrisoarea respectabilei mele corespondente, urmînd ca apoi să lămuresc de ce am făcut-o — M. ST.). N-am văzut-o niciodată.., Cei ce o cunosc, o ştiu, spun... (Aceasta s-a întîmplat prin 1967). Ca probă că-i aşa, cînd năbădăiosul cuceritor, fiul meu, inginer la un ocol silvic din Deltă, a fugit noaptea „cu aleasa inimii" (care-i de pe acolo) tocmai la un ocol silvic din nordul Moldovei, prezentîndu-şi mireasa, un alt inginer n-a mai zis nimic, doar şi-a aşezat capul pe masă şi a plîns amarnic. De atunci niciodată nu l-am mai văzut, adică l-am văzut ultima dată înainte de a pleca în lume cu acea femeie mult mai vîrstnică decît el şi care l-a purtat prin multe locuri. Dacă acel inginer a plîns amarnic, păi să ştiţi că mie, mama lui bună, mi s-a făcut părul, într-o săptămînă, albcoliliu. Am găsit scris într-o carte aşa : „Să ştii, dacă eşti om cu adevărat, nimic nu-ţi poate arde sufletul mai rău ca lacrima unei mame". Reţin : dacă eşti om cu adevărat... numai atunci îţi arde sufletul lacrima unei mame. Înseamnă că fiul meu nu-i om cu adevărat dacă nu-l ard lacrimile mamei lui, pe care nu vrea s-o vadă de ani de zile. E regretabil şi mi-e milă de el, Păcat ! Cînd scriu aceste rînduri mă gîndesc la noptile pierdute, că l-am ferit de foc şi de apă, mă gîndesc la munca mea cu palmele — sînt „casnică" — a trebuit să contribui la întreţinerea atîtor copii în şcoli, că numai cu salariul soţului meu, acum pensionar, ne-a fost foarte greu. Mă gîndesc la cheltuiala pe care-am făcut-o întreţinîndu-l în gazdă ca să facă liceul la Braşov şi apoi Facultatea de silvicultură timp de 7 ani... Rezultatul ? L-am arătat mai sus.

Mă gîndesc : oare acest copil s-a analizat ? Dacă pînă acum n-a făcut aceasta, păi să-l analizeze cei ce l-au avansat fără discernămînt... Luaţi un foto-reporter şi fotografiaţi-l împreună cu soţia lui, ca să-i apară poza aici, în „Magazin" ca s-o văd şi eu, dar mai ales toată lumea. Aici este vorba de-o mare rană sufletească, în stare să distrugă mai tare decît una fizică... Aştept gîndurile dumneavoastră,

O MAMĂ ÎMBĂTRÎNITĂ ÎNAINTE DE VREME".

Ţin să precizez, de la bun început, că scrisoarea are numele şi adresa exactă a expeditorului, precum şi numele şi adresa precisă a „fiului rătăcitor". Dacă am preferat să-i mai acord nerecunoscătoarei progenituri o ultimă şansă înainte ca lumea să-l arate cu degetul, o fac tot pentru „mama îmbătrînită înainte de vreme"... De ce ? Fiindcă din scrisoare reiese nu numai o teribilă, cumplită tragedie, ci şi o dramă de familie (aparent „clasic" : soacră-noră) este deosebit de greu să te reîntorci din drum, să găseşti căile de înţelegere nu numai pentru ceea ce e de nezdruncinat — la urma urmei — legătura normală dintre părinţi şi fiu, ci şi calea „dialogului" dintre mamă şi... noră (despre care, să fim sinceri, stimata corespondentă are exclusiv cuvinte de asemenea natură, încît am preferat să pun, în locul frazelor respective, punctepuncte). Aşadar, primul pas, cu supuşenia şi totala recunoaştere a greşelii sale, greu de acceptat pînă şi de un suflet de mamă, s-ar cuveni să-l facă de îndată fiul, inclusiv nora. Cît vă priveşte pe dv., mult stimată şi atît de îndurerată corespondentă, ar fi necesar, cred, să renunţaţi la „aprecierile" necitate de mine, eliminîndu-le şi din minte, şi din suflet, căci, aşa-i de cînd lumea şi pămîntul, nu-i frumos ce-i frumos, e frumos ce-i place... fiului. Motivul rupturii dintre dv. este, evident, mult mai complicat. Şi-apoi poate vă şi „fiul rătăcitor", în adîncul fibrei sale omeneşti, suferă, dar n-are curajul s-o arate ; poate că, iniţial, el ar fi păstrat legătura firească cu ai săi, dacă — asta nu reiese din scrisoare — nu i s-ar fi spus ceva neplăcut despre soţia sa ; sau cine ştie dacă el însuşi, avînd anumite îndoieli în ceea ce priveşte acceptarea, de către părinţi, a diferenţei de vîrstă soţ-soţie (fapt care ar fi venit în conflict brutal cu propriile sentimente de atunci), a preferat să dea... bir cu fugiţii. Repet : nu-l apăr ! Sînt încredinţat că, în oricare din „variantele" sugerate de mine, s-ar fi găsit şi o punte de legătură permanentă, respectuoasă şi corectă cu părinţii. Dar nici să-i dăm poza aici, împreună cu soţia nu cred c-ar fi o soluţie. Este relativ simplu să pozezi un om, să-l „dai la gazetă", însă în chestiuni dintr-acestea, de familie, de suflet, lipsa de pondere şi de maximă atenţie poate duce la rezultate contrarii celor aşteptate, nefaste. Tot aşa cum nu-l puteţi şterge din sufletul dv. de mamă, nici el n-are cum să şteargă din sufletul său imaginea părinţilor... Fiindcă, cel puţin aşa văd eu lucrurile, prima fiinţă care-ar suferi dacă i s-ar întîmpla ceva foarte rău ar fi tot mama — cu sufletul ei iubitor — deşi rănit, cumplit de rănit.

E adevărat ?

CURIER SĂPTĂMÎNAL

VERIFICAŢI-VĂ CUNOŞTINŢELE

Cărţile din... nichel

Omul şi-a transpus gîndirea în scris pe felurite materiale, încă din antichitate. În prezent se fac cercetări în vederea înlocuirii hîrtiei cu alte materiale, cum sînt cele plastice. Şi aceasta, nu întîmplător, întrucît hîrtia prezintă o serie de inconveniente, legate fie de degradarea sa destul de uşoară, fie de pericolul inflamabilităţii.

Bineînţeles că la inconvenientele hîrtiei s-au gîndit mulţi oameni, chiar şi în trecut, încercînd să găsească soluţii mai bune. Unul dintre marii inventatori ai omenirii, a imaginat, înlocuirea foilor de hîrtie ale cărţilor cu foi foarte subţiri de nichel sau, cu foi de hîrtie metalizată cu nichel.

Ştiţi cine a avut această idee şi cînd ?

Negustorul de lămîi

Cititorul nostru ing. **MOLDOVEAN GHEORGHE,** din Tîrgu Jiu, jud. Gorj, ne-a trimis un material, pe care, considerîndu-l interesant, vi-l relatăm şi dv.

Se spune că un negustor de lămîi avea trei fii. Dorind să verifice dacă fiii săi au aptitudini comerciale, putînd astfel să-i devină vrednici succesori, i-a chemat într-o zi la el şi le-a spus următoarele :

— Ţie, fiul meu mai mare, îţi dau 50 de lămîi. Ţie, mezinule, îţi dau 30 de lămîi, iar ţie, cel mai mic, numai 10 bucăţi. Să mergeţi toţi la piaţă şi să vindeţi aceste lămîi, dar cu acelaşi preţ pe bucată, iar la întoarcere să-mi aduceţi acasă, fiecare, aceeaşi sumă de bani. Aveţi voie să schimbaţi preţul lămîilor, dar în momentul în care unul din voi schimbă preţul de vînzare, vor trebui să-l schimbe şi ceilalţi, vînzînd în continuare toţi cu acelaşi preţ.

Ei, şi acum la drum, căci nu-i timp de pierdut !

Se pune întrebarea : cum au reuşit cei trei fraţi să vîndă lămîile, pentru a obţine aceeaşi sumă de bani, fiecare în parte ?

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Cînd ?

Premiul Nobel pentru fizică nu a fost atribuit în anii 1916, 1931, 1934, 1940, 1941 şi 1942. Este de remarcat că exceptînd anii 1931 şi 1934, ceilalţi sînt legaţi fie de primul război mondial (1916), fie de cel de-al doilea (1940, 1941 şi 1942).

Numărul minim din trei cifre

1. Numărul minim din trei cifre este 504.

2. „Revederea". Era firesc ca numele fetiţei să fie Elena, acelaşi cu al mamei sale, pentru că Nicu discuta tocmai cu mama fetiţei, al cărui nume, evident că îl cunoştea.

Poşta cititorilor

La întrebările recente apărute în rubrica noastră am primit răspunsuri corecte de la următorii cititori : **Mureşan Ambrozie,** Bucium — Poieni, jud. Alba ; **Ignătescu Vasile,** sat Părhăuţi, com. Todireşti, jud. Suceava ; **Niculae D. Aurel,** Com. Brădeanu, jud. Buzău ; **Năstase Vinali,** Tîrgovişte ; **Ioan Pop Coman,** Oradea ; **Ignătescu Marin,** Corabia, jud. Olt.

Dan L., Constanţa. Întrebările multiple pe care le-aţi pus sînt interesante, însă publicarea tuturor răspunsurilor ar depăşi posibilităţile spaţiului disponibil de la „Poşta cititorilor". Dacă vă preocupă probleme de istorie, v-am sfătui să vă adresaţi revistei „Magazin istoric", ce dispune de numeroşi specialişti în acest domeniu.

Boboc Petru, proiectant I.P.C.M., Bucureşti. Ne pare rău că, deşi aţi trimis mai multe materiale, nu am reţinut niciunul, întrucît cea mai mare parte din ele au fost publicate în decursul timpului în rubrica noastră. Oricum, vă mulţumim pentru bunele intenţii, şi nu trebuie să fiţi decepţionat, pentru că, la urma urmei poate că nu aţi reuşit să citiţi toate numerele publicate de peste doi ani, de cînd apare această rubrică. Dealtfel, nu sînteţi singurul care vă aflaţi într-o astfel de situaţie, şi, fiţi sigur că nici ultimul !

Pepelea Ioan, elev, Lic. „Iacob Mureşianu", Blaj. A se citi răspunsul de mai sus.

Voicu Gheorghe, muncitor, Alexandria, jud. Teleorman. Unele date din materialul trimis de dv, nu sînt exacte. De pildă, chimistul englez Davy nu a trăit în secolul al IX-lea, după cum aţi scris, ci în secolul al XIX-lea. Pe cale industrială, aluminiul a început să fie obţinut în 1886, de chimistul american Charles M. Hall, şi, în acelaşi an, însă independent, de chimistul francez Paul L. T. Heroult.

Alexandru Ciprian, student, Iaşi. Am mai publicat un material referitor la 3,14 cu multe zecimale, pe baza cuvintelor mnemotehnice în limba franceză.

Ing. Liviu MACOVEANU

UMOR STRĂIN

— Sigur că ştie să vorbească ; aşteaptă doar să terminaţi dv.

— Te rog ai grijă de el. Soţia nu mă lasă să ies seara decît dacă plimb cîinele.

— Doctore, m-am îndrăgostit de soţul meu...

NOUTĂŢI FILATELICE

EXPOZIŢIA „SOCFILEX III"

Asociaţia Filateliştilor din ţara noastră va sărbători, în acest an, 15 ani de activitate. Evenimentul va fi marcat de o deosebit de importantă manifestare filatelică. Expoziţia „Socfilex III". Aceasta va fi organizată la Ateneul român, între 20—29 iulie, bucurîndu-se de participarea asociaţiilor filatelice din ţările socialiste europene. Se preconizează prezentarea unor colecţii foarte variate, de la cele de prefilatelie şi istorie poştală, la cele de maximafilie.

CADRAN EDITORIAL

Literatura filatelică se îmbogăţeşte continuu, numeroşi filateliştii cu mai multă experienţă şi temeinice cunoştinţe în acest domeniu înţelegînd să vină în ajutorul celor care fac primii paşi în filatelie.

Un volum, care s-a bucurat de o bună primire, „Îndreptar filatelic" este semnat de Vsovold Surjicov. Acesta a apărut în Editura didactică şi pedagogică şi cuprinde informaţii privind începuturile filateliei, etapele de dezvoltare a acesteia, noţiuni de iniţiere în filatelia practică, noţiuni de cercetare filatelică, îndrumări pentru confecţionarea albumelor, clasoarelor etc. Lucrarea este o contribuţie de certă valoare pentru dezvoltarea pasiunii filatelice.

Recent a apărut, sub îngrijirea Inspectoratului şcolar judeţean Dîmboviţa, lucrarea „Filatelie, istorie şi nu numai...", de Lucian Penescu şi Andy Constantinescu, prefaţată de scriitorul Eugen Barbu. Pe aproape 200 de pagini, autorii fac o pledoarie pentru valoarea instructivă a filateliei, reţinînd — pe larg — atenţia cititorilor şi asupra unor piese filatelice specifice judeţului respectiv (mărci, ştampile istorice etc.).

PRIMA EMISIUNE DIN 1973

Aceasta este intitulată „Ocrotiţi natura" şi cuprinde 6 valori (3 faună şi 3 floră). Tiparul a fost realizat pe două coli, una pentru faună şi alta pentru floră. Pe fiecare coală vor fi repetate de 5 ori

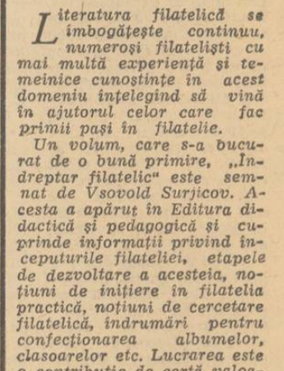

cele 3 valori. Valorile sînt de : 1,40; 1,85; 2,75 lei, atît la faună cît şi la floră.

Dimensiunea mărcilor: 33X 27 mm. Machetele grafice aparţin lui Vladimir Stoianov şi sînt realizate tipografic în 4 culori, pe hîrtie cromo. Emisiunea este însoţită de două plicuri „prima zi" (faună şi floră).

ÎNTREGURI POŞTALE

O.S.D.T. a pus în circulaţie numeroase ilustrate şi plicuri, unele cu certe calităţi artistice. În ceea ce priveşte ilustratele, reţine atenţia preocuparea de a se edita întreguri poştale cuprinzînd imagini din localităţi de unde „salutările" erau greu de trimis, lipsind ilustratele necesare. Pentru zeci de localităţi (şi în special pentru cele din Valea Jiului) problema a fost rezolvată, prilej de bucurie nu numai pentru... filateliştii.

Între plicurile semi-ilustrate, recent puse în circulaţie, o notă aparte va oferi cele care poartă numele de cod 847, 848 şi 849 (Olimpiada de la München) şi 857 şi 858 (Finala „Cupei Davis"). Semi-ilustrate policrom, plicurile cu nr. de cod. 881, 882 şi 883 sînt o bucurie pentru cei ce colecţionează teme privind tradiţii ale sărbătorilor de iarnă

VEŞTI DE LA A.F.R.

Secţia de filatelie tematică a pornit „cu dreptul" în noul an. În vederea revitalizării activităţii s-a şi realizat un prim succes, editarea unor îndrumătoare privind organizarea colecţiilor tematice. Acestea pot fi consultate la orice filială A.F.R. Menţionăm doar cîteva capitole : colecţiile după scopul emisiunii, colecţii de subiect, colecţii tematice. Precizările sînt clare, la obiect, constituie un real sprijin pentru filateliştii tematicieni.

Relevînd iniţiativa respectivă, sîntem convinşi că secţia tematică a A.F.R. ne va oferi numeroase alte prilejuri de consemnări pozitive.

Aurel CRIŞAN

...Să mă asigur la ADAS ?... La ce bun ?!...

M. E. F. M. C.

Lansează un produs nou: PAL ÎNNOBILAT

Plăci aglomerate din lemn şpacluite şi emailate-texturate. Culori uni, texturi de furnir (nuc, stejar, teak, palisandru). Finisaj mat sau luciu. MODERNE — REZISTENTE — ESTETICE.

PAL ÎNNOBILAT — materialul ideal pentru mobilier şi amenajări interioare în locuinţe, hoteluri, întreprinderi, mijloace de transport terestre, navale şi aeriene.

COMENZI : CEIL SUCEAVA tel. 10793 int. 110 sau 152
Bucureşti — IPD MOBILA — Str. Gării Herăstrău nr. 2 sect. I
(5014)

REBUS • REBUS • REBUS • REBUS • REBUS • REBUS

FEMININĂ

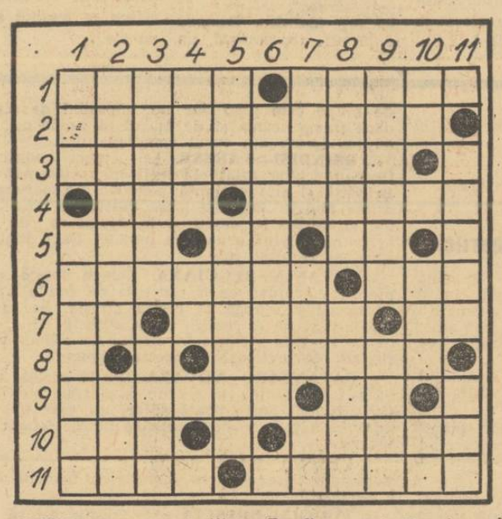

ORIZONTAL : 1) Scriitor sîrb, autorul comediei „Doamna ministru" — Aleşul inimii ei ; 2) Scriitor român, autorul comediei „Două fete şi-o neneacă" ; 3) Aici locuiesc călugăriţele ; 4) Neras la faţă ! — Nume feminin ; 5) Trei fire din smoc ! — Bustul lui Olga ! — Alexandru Odobescu ; 6) Dă aer femeii... — Rădăcină de salcie ! ; 7) De la Aura la Ramona ! — Poet romantic austriac, care în poezia „Don Juan" prezintă aspiraţia de a descoperi femeia ideală (Nikolaus) — Vas de lut ; 8) Actor care a interpretat, cu o forţă impresionantă, rolul lui Vulpaşin din „Domnişoara Nastasia" de G. M. Zamfirescu ; 9) Femeia mult îndrăgită de cei mici (dim.) — Casă ! ; 10) Prima femeie — Renumit compozitor italian, autorul operei „Traviata", scrisă pe un libret de Piave, după romanul „Dama cu camelii" ; 11) Oraşel în Belgia — Poet latin, autorul „Heroidelor".

VERTICAL : 1) Apă la unele popoare din Asia — Scriitor francez, autorul nuvelei „Carmen" ; 2) Renumită balerină sovietică. — Una la şase !!; 3) Scriitor şi filozof roman, autorul tragediilor „Medeea" şi „Fedra"; — Autorul tabloului „Mama cu fetiţa"; 4) Zburător legendar — Nela şi Lenuţa; 5) Clubul Sportiv Şcolar (abr.) — Autorul poemului simfonic „Vrăjile Armidei" (Ion Nonna) ; 6) Sprintenă alergătoare, pomenită în mitologia greacă, care fu învinsă de Hipomene, aruncîndu-i în faţă mere de aur; 7) Mini întors !! — Populaţie din Africa răsăriteană — Viorica Voiculescu ; 8) Nume masculin... — ...şi încă unul ; 9) Mică podoabă care se poartă la gît, la ceasornic sau la brăţară — Măsură englezească de lungime ; 10) Cămăşi rustice — Alt nume masculin — Capul Dianei ! ; 11) Compozitor francez, autorul fanteziei lirice în două părţi „Copilul şi vrăjitoarele" — Copilul mamei.

Cornel M. DUMITRESCU

Cuvinte rare : Oi, Eine, Nam, Iao.

MUZA POEZIEI

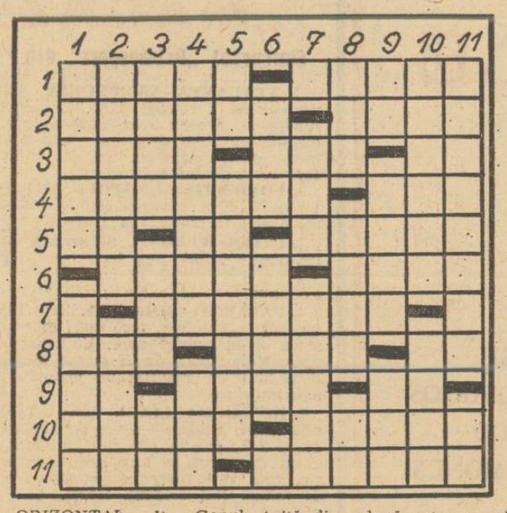

ORIZONTAL: 1) Genul poeziei... — ... şi autorul celebrului poem alegoric „Divina Comedie"; 2) Poet sovietic, autorul poemului „Pugaciov" — Popor ; 3) Nume masculin — Refren popular — Grigorescu Ion; 4) Eroii de bază ai fabulelor — El face muzica; 5) Udrea Olimpia — Posed — Alianţă; 6) Formă a poeziei lirice alcătuită din două catrene şi două terţine — Concepţie falsă; 7) Soldat de odinioară (mold); 8) În centru la Tohan ! — Poet clujean — La intrare în Hunedoara !; 9) În amurg ! — Zburător legendar — Jelescu Adela; 10) Ocrotire — Poet român, autorul volumului de versuri „Poemele Luminii"; 11) Capitală europeană — Mare poet rus, autorul poemului istoric „Călăreţul de aramă".

VERTICAL: 1) Poet romantic austriac, autorul poeziei „Glasul vîntului" — Poet grec, care a scris „Iliada" şi „Odiseea"; 2) Îi aparţine volumul de poezii „Ţara luminii" — Mare scriitor francez, cel care a cîntat în versuri eroismul comunarzilor : „Anul cumplit" (Victor) ; 3) Animalele nordului — Poezie închinată eroilor — În timp !; 4) Feroce (fem.) — Diminutiv feminin; 5) Dimpotrivă — Continent; 6) Fluviu egiptean — A se îndesa; 7) Poet român contemporan — Veştit lăutar moldovean imortalizat în versuri de Vasile Alecsandri; 8) Prenumele lui Blandiana — Neon şi actiniu — Lalescu Sanda; 9) Ene ! — Mătură de curte — Nume englezesc 10) Poet, indian, autorul volumului de versuri „Istoria unui poet" — Avarul lui Delavrancea 11) Luceafărul poeziei româneşti — Perioadă de timp.

Olimpia CÎRNARU

Cuvinte rare: Neac, Iak

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

PAŞI ÎNAINTE

ORIZONTAL : Autoutilare — Uzina — Nivel — Rup — Produse — Rai — Evo — Iv — Cartela — Uta — H —Estetica — Im — A — Vile —S — Mic — O — I — Nuc — Înaltă — Dinu — Cerceta — Cil — Ara — Tehnica.

VINE MĂRŢIŞORUL

ORIZONTAL : Anotimpuri — Coşar — Alun — Eros — As — Bt — Oscilaţii — Tc — An — Rînt — O — R — Inele — Patima — I — A — Om — Miţişor — Rima — Urmaş — Aca — Ireali — Săruta — Nac.

CALENDARUL „MARELUI PREMIU" F.I.L.T. – EDIȚIA 1973

Publicarea integrală a calendarului actualei ediții a „Marelui Premiu" F.I.L.T. ne-a fost solicitată de cititori încă de la sfîrșitul lui 1972. O facem abia acum deoarece organizatorii ne-au trimis calendarul „definitivat" doar cu cîteva zile în urmă. Așa cum se poate remarca, „Marele Premiu" 1973 totalizează 45 de turnee cuprinse în 31 de săptămini. În 14 cazuri se suprapun în aceeași săptămînă două și chiar trei turnee, ceea ce va putea permite jucătorilor să opteze pentru un turneu după puterile lor sau, uneori, pentru suprafețe de joc diferite. Trebuie subliniat faptul că actualei ediții i s-au adus modificări. În calendarul prezent nu mai figurează turneele de la Monte Carlo și Nisa, din aprilie, și nici măcar o singură etapă din cadrul Cupei Davis, exclusă deci din sistemul de punctaj. În ceea ce privește grupele, se poate remarca dispariția celei de-a 5-a categorii (D). De asemenea, în textul corespondenței primită am remarcat o nouă ierahizare a turneelor din cadrul grupei AA, bazată pînă în prezent doar pe reputația, pe tradiția stadionului sau orașului gazdă. Astfel, noua înșiruire „protocolară" ar fi aceasta: Forest Hills, Roland Garros și abia pe locul al treilea bătrînul Wimbledon. Ca urmare a modificărilor survenite, s-a schimbat și sistemul de punctaj, pe care, din păcate, nu-l avem complet. Ni se spune doar care sînt punctajele conferite cîștigătorilor turneelor în cele patru grupe. Adică: grupa 'AA = 100 puncte (la fel ca în 1972); grupa A = 60 p; grupa B = 40 p; grupa C = 20 p.

În ceea ce le privește pe jucătoare, precizăm că în afara prezenței la startul turneelor cu caracter mixt, care figurează în calendarul de față, ele vor participa la alte 12 turnee incluse într-un „Grand Prix" feminin (26 turnee).

Ca încheiere, trebuie să spunem că în aceeași corespondență primită din partea organizatorilor, lui Ilie Năstase i se acordă toate șansele de a reveta dubla sa performanță de anul trecut — cîștigarea „Marelui Premiu" și a „Turneului Campionilor".

Paul CERNESCU

26 decembrie 1972 — 1 ianuarie 1973 — *Melbourne (Australia) (A)
7—12 mai — *Bournemouth (Anglia) (B)
21 mai—3 iunie — *Paris, Roland Garros (Franța) (AA)
2—10 iunie — *Roma, Foro Italico (Italia) (A)
4—10 iunie — *Berlin (C)
11—16 iunie — *Nottingham (Anglia) (B)
11—17 iunie — *Hamburg (R.F.G.) (B)
11—17 iunie — Bruxelles (Belgia) (B)
18—23 iunie — *Queens — Londra (Anglia) (C)
18—23 iunie — Eastbourne (Anglia) (C)
25 iunie—7 iulie — *Wimbledon (Anglia) (AA)
8—15 iulie — Băstad (Suedia) (B)
9—15 iulie — Gstaad (Elveția) (B)
9—14 iulie — Newport (Anglia) (C)
16—23 iulie — Kitzbuhel (Austria) (C)
16—23 iulie — Hilversum (Olanda) (C)
16—23 iulie — Boston (S.U.A.) (B)
23—29 iulie — Washington (S.U.A.) (A)
23—29 iulie — Bretton Woods (S.U.A.) (C)
30 iulie—5 august — Louisville (S.U.A.) (A)
30 iulie—5 august — Columbus (S.U.A.) (C)
6—12 august — *Cincinnati (S.U.A.) (B)
6—12 august — Tanglewood (S.U.A.) (C)
13—19 august — *Indianapolis (S.U.A.) (B)
13—19 august — Merrion (S.U.A.) (C)
20—26 august — *Toronto (Canada) (A)
20—26 august — Orange (S.U.A.) (C)
27 august—9 sept. —*Forest Hills (S.U.A.) (AA)
10—16 septembrie — Sacramento (S.U.A.) (C)
10—16 septembrie — Seattle-Washington (S.U.A.) (C)
17—23 septembrie — Los Angeles (S.U.A. (A)
24—30 septembrie — San Francisco (S.U.A.) (B)
24—30 septembrie — Chicago (S.U.A.) (B)
1—7 octombrie — Fort Worth (S.U.A.) (B)
1—7 octombrie — Quebec (Canada) (B)
8—14 octombrie — Barcelona (Spania) (A)
15—21 octombrie — Madrid (Spania) (B)
15—21 octombrie — Teheran (Iran) (B)
22—28 octombrie — **India
29 octombrie—4 noiembrie — Paris, Sala Coubertin (Franța) (B)
5—11 noiembrie — Stockholm (Suedia) (A)
12—17 noiembrie — Londra (Anglia) (B)
15—25 noiembrie — *Johannesburg (Africa de Sud) (B)
19—25 noiembrie — Buenos Aires (Argentina)
3—9 decembrie — *S.U.A., Turneul campionilor

* = Participă și femei
** = Țara respectivă nu a comunicat încă organizatorilor locul desfășurării.
— Litera majusculă din paranteză indică grupa în care este inclus turneul respectiv.

Încă un pas spre mijlocul terenului

de Valeriu MIRONESCU

Am întîlnit la mai mulți amatori de fotbal păreri sceptice în privința posibilităților de calificare a echipei noastre reprezentative la turneul final al campionatului lumii. Nu se poate spune că asemenea păreri n-au un punct de plecare real. Într-adevăr, din discuții rezultă că oamenii pornesc de la calitatea slabă a jocului echipei în vara și toamna trecute, ca și de la cauza principală a jocului complet nesatisfăcător, adică de la starea disciplinară precară a lotului la încheierea sezonului precedent. Elementele suplimentare care nu încălzesc deloc sufletele suporterilor sînt scorurile din recentul turneu și faptul că pentru pregătiri, pînă la meciurile oficiale, timpul rămas este foarte scurt.

Din cele de mai înainte, sînt de-acord că se ajunsese la un punct mort în privința situației morale a lotului și a reflexului acesteia, calitatea scăzută a fotbalului practicat. Dar, totodată, cred că măsurile luate, cam tîrziu, e drept, asigură totuși premisele ieșirii din impas. Aceasta, atît pe planul tehnic, al conducerii lotului, cît și în direcția asanării etice, a instaurării disciplinei stricte în toate componentele unui lot reprezentativ.

Operațiuni ferme începute trebuie să-i acordăm credit pînă la probe contrarii. Deocamdată, în mod corect scriu cele ce am observat și observ. Valentin Stănescu a introdus ordine în comportare, severitate la pregătirile în țeren și în afara lui. Vremurile cînd stagiile la lot însemnau un fel de plăcută destindere, pare-se, au apus. După cele petrecute pînă acum, am impresia că ceea ce numeam asanare va continua, indiferent de pierderile tehnice. Îndemn pe susținătorii fotbalului să apere pînă la capăt un asemenea mod exigent de acțiune al conducerii tehnice a echipei. Vor fi probabil, încercări milostive, încercări de-a reintroduce indulgența. Consider că trebuie să le respingem categoric. Spun unii: pentru ce ne obligați (?!) la o viață aproape ascetă? Să le răspundem: Vă obligă cineva să fiți fotbaliști de performanță? Dacă vreți să vă bucurați de condițiile și popularitatea ce vi le dau performanța sportivă, atunci supuneți-vă și impuneți-vă rigorilor ei! Altfel, vedeți-vă de drum, există suficiente alte locuri de muncă în țară, locuri care nu sînt nici arene publice de cea mai largă popularitate, nu sînt nici accesibile privirii copiilor și tineretului, la televizor, săptămînă de săptămînă.

În jur de 20 de ani ispita apare de după fiecare colț de stradă. Îndemn pe susținătorii fotbalului, pe toți acei ce doresc ca echipele cluburilor și echipa reprezentativă să devină forțe fotbalistice, îi îndemn la instaurarea unei atmosfere generale propice succesului sportiv. Asta înseamnă nu numai stigmatizarea actelor de indisciplină ale jucătorilor pe teren și în viață. Asta înseamnă și ocrotirea fotbaliștilor de falși amici, de falși suporteri. Cluburile, familiile, adevărații prieteni ai sportivilor, au datoria comună să interzică orice influență nefericită, orice atracție spre viață ușuratică.

Presupun că federația și conducerea echipei naționale vor putea să asigure acel suport etic pe care să se sprijine valorile tehnice. Pașii întreprinși în această direcție, mă fac să nu înclin spre scepticism în privința calificării la faza finală din 1974. E drept, nu există nici motive de optimism — asta nu din cauza scorurilor din recentul turneu, ele neavînd semnificații — ci, pentru că timpul de reconstruire a formației e, cum spuneam, foarte scurt, datele meciurilor oficiale aproape că bat la ușă. Poate, e momentul ca programul de pregătire să fie revizuit. Poate, e cazul să se intensifice căutarea și verificarea unui grup suplimentar de jucători. Poate, însăși echipei îi sînt necesare două sau trei meciuri în plus cu sparring-parteneri de peste hotare. Sînt posibile și alte intervenții. De pildă, în numărul trecut al revistei, analizam situația lui Hajnal. Acum, după reintoarcerea din turneu, Valentin Stănescu îmi spunea că nu mai are nici un fel de îndoieli cu privire la utilizarea tînărului jucător drept fundaș stînga. Totuși, condiționa reușita titularizării de încadrarea lui Hajnal pe acel post și la formația A.S.A. Tîrgu-Mureș. Cum poziția conducerii tehnice de la A.S.A. e iarăși clară — și contrară! — mă întreb dacă nu cumva e în obligația biroului F.R.F. să intre în acțiune. N-am agreat niciodată imixtiunile în formațiile cluburilor, însă în aceste clipe parcă înclin să cerem clubului A.S.A. un sacrificiu în favoarea interesului general. Asta ar însemna, în loc de scepticism, măsuri concrete, eficiente.

Probabil, cititorii își închipuie că îi cam duc cu zăhărelul în privința discuției despre jocul la mijlocul terenului și despre linia de mijlocași. De fapt, fac și eu ce pot, în condiții date, de spațiu tipografic și de periodicitate săptămînală a rubricii.

Jocul la mijlocul terenului nu este un atribut exclusiv al mijlocașilor, la el iau parte în măsură mai mare sau mai mică toți jucătorii, într-o anumită privință, chiar și portarul. Sigur, asta nu e o încurajare a aventurilor cu care ne speriase Răducanu ci o explicare a posibilității portarului cu bună orientare tactică de a participa la toate aspectele jocului, inclusiv, prin mingi directe pentru contraatac. De altfel, în fotbalul de azi, nu mai contundăm postul și compartimentul cu starea generală de acțiune. Cînd spunem jocul în apărare nu ne gîndim strict la posturile și compartimentul defensiv, ci la activitatea întregii echipe atunci cînd aceasta se află în situație de apărare. La fel stau lucrurile cînd vorbim de jocul în atac, presupunînd prin aceasta contribuția fiecăruia, după cum am văzut, chiar a portarului.

Precizările de mai sus atrag însă după ele o altă serie de ... precizări! Unii presupun, în mod cu totul simplist, că fotbalul modern înseamnă desființarea posturilor. Participarea posibilă a tuturor jucătorilor la apărare sau la jocul în atac (fapt care atrage obligația unei altfel de instruiri sistematice) nu semnifică nici pe departe desființarea posturilor în sensul pe care l-au priceput unii. Dimpotrivă, fotbalul modern, păstrează posturile (jucătorii se aleg în continuare, în primul rînd, pentru calitățile cerute de un anume post), sporește răspunderile (prin amplificarea activității jucătorilor în zonele imediat limitrofe) dar și precizează aceste răspunderi pînă la capăt.

După cum constatați, vă cer îngăduința să-mi acordați o nouă aminare pentru „mijlocul terenului", loc predilect de naștere al celor mai mari fotbaliști din lume. Pe unii i-am văzut cu ochii noștri, pe Di Stefano, Corso, Bozsik, Rivera, Robert Charlton, Rocha; aș adăuga un nume: Petschowski. Acolo, la mijloc, e Netzer, de acolo s-a retras spre apărare Beckenbauer și tot acolo s-a retras, dinspre înainte, Mazzola.

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• Cei mai buni boxeri ai anului 1972: Cassius Clay și Carlos Monzon!... • Boxul în țară: de la Cugir vești foarte bune, de la Ploiești și Iași ceva mai puțin bune și chiar alarmante.

• **VEȘTI BUNE** de la Cugir. Conducătorii clubului **Metalurgistul** din localitate în frunte cu neobositul vicepreședinte I. Rapcea acordă o importanță deosebită pugilatului. O excelentă sală dotată cu aparatura necesară stă la dispoziția tinerilor practicanți. Noul antrenor se numește N. Ghibu, fost boxer la Semănătoarea București. Să sperăm că la anul vom întîlni în finalele naționalelor de seniori sau juniori și un boxer de la Cugir.

• **O INTERESANTĂ** scrisoare am primit de la mecanicul ploieștean **Gh. Mătăsaru**, antrenor prahovean și cu ani în urmă un nume cunoscut la „muscă". Mătăsaru, pe 6 pagini scrise în lung și lat, ne-a arătat delăsarea în muncă a unor activiști sportivi și modul greșit cum privesc unii salariați sportul cu mănuși. Spicuim din rîndurile sale următoarele: **„Așa se întîmplă la noi la Ploiești și din această cauză sportul cu mănuși bate pasul pe loc și nimeni nu se sesizează. Îmi amintesc cu amărăciune de toate planurile mele cînd vorbesc de box, sportul pe care l-am îndrăgit din fragedă copilărie".** În încheierea scrisorii Mătăsaru subliniază: **„Eu cred că dacă nu se va trece la o hotărîre curajoasă din partea federației, la Ploiești, peste 10—15 ani veți întîlni aceeași situație de delăsare și indiferență".** Tovarășe Mătăsaru, vă mulțumim pentru opinia dvoastră. Vă rugăm să ne mai scrieți poate într-o zi se va sesiza și federația.

• **ANTRENORUL FEDERAL Ion Popa** și-a făcut valizele și a plecat pe teren. În decurs de o săptămînă, Ion Popa a vizitat orașele Iași și Constanța. Iată ce ne-a declarat el după vizita întreprinsă la Iași: **„Orașul dispune de cîteva săli bine utilate. Desigur cea mai frumoasă sală este cea plasată în Casa de cultură a sindicatelor, care dispune de un echipament modern. În afara secțiilor de box de la Nicolina, Voința și C.F.R. Pascani urmează să se înființeze alte centre pugilistice la „Metalurgica" și „Mătăsea". Îmi pare rău că talentatul boxer I. Nicolau a abandonat activitatea competițională. Cu toate că orașul dispune de un cabinet sportiv bine utilat și cu medici de specialitate totuși mai sînt deficiențe în controlul medical care se face cu mare întîrziere".**

• **REVISTA „Ring Magazine"** a desemnat recent pe cel mai bun boxer din lume al anului 1972. După largi dezbateri primul loc a fost atribuit, la egalitate, lui **Cassius Clay** și **Carlos Monzon**, campion al lumii la categoria mijlocie.

• **ÎN URMA** unei ample anchete întreprinsă în rîndul gazetarilor de box cea mai spectaculoasă repriză a anului 1972 a fost desemnată cea de a 5-a din cursul meciului Clay—Foster, cînd ambii pugiliști s-au contrat în același timp oferind un spectacol de adevărată... scrimă pugilistică. Reamintim: Clay a cîștigat prin ko în repriza a 8-a.

• **FOSTUL CAMPION MONDIAL** de box celebrul Ray Sugar Robinson a îmbrățișat cu succes profesia de actor de cinematograf. În prezent el turnează în filmul „Mecii vieții". Robinson joacă rolul unui boxer suferind de o maladie gravă și care luptă împotriva ei.

• **MARCEL CERDAN** jr. și-a încheiat cariera. El a fost sărbătorit de amatorii boxului parizian în cadrul unei mari reuniuni care a avut loc la „Palatul sporturilor", înaintea meciului Cohen—Chirino. Talonat de cunoscuții campioni Menetrey și Gallois, în ring, Cerdan jr. a spus: **„Am purtat un nume greu ca boxer, cel al tatălui meu fost compion al lumii. Acest lucru a atîrnat în balanța comportării mele. Spectatorii doreau să vadă pe vechiul Cerdan. Acest lucru nu s-a putut întîmpla. Un boxer fenomenal ca tatăl meu nu se naște în fiecare an. Vă mulțumesc"**

DIN LUMEA BALONULUI OVAL

• **Prin hotărîrea** CNEFS s-a acordat titlul de Maestru al sportului următorilor: Cocor Constantin, Zamfir Dumitru, Pop Alexandru, Iorgulescu Valentin, Fugigi Constantin, Ciornei Mircea și Ionescu Radu.

• **Doi dintre** echipierii „Șoimilor" din Sibiu fac parte din lotul echipei naționale de juniori. Primul se numește Vilt Ion și are un gabarit de circa 90 kg, celălalt, pe nume Iancu Jianu, are o greutate de 85 kg. Cei doi jucători vor fi folosiți și pentru lotul echipei naționale din care vor face parte și anul viitor.

• **Gheorghe Dobrotă**, fost jucător de rugbi în echipa națională, este inginer agronom și se ocupă de echipa Politehnica din Iași.

• **În calendarul francez** este prevăzut pentru ziua de 7 aprilie 1973, cu prilejul sărbătoririi **„Centenarului Scoției"**, desfășurarea unor meciuri de rugbi în „7".

• **Walter Spanghero** a fost cel mai bun de pe teren în cursul meciului cu Scoția. În minutul 40, el a suferit un accident, fracturîndu-i-se nasul. După ce a fost consultat de doctor, el a continuat să joace și să marcheze.

Mihai NICULESCU

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

EMIL ONEȚ, Cluj str. Plopilor 2: „Autorul acestor rînduri nu este nici pasionat, nici cunoscător erudit al sportului cu balonul rotund. Sporadicele contacte cu fotbalul de foarte variate nivele, dar mai ales cu cel de bună factură tehnică, îi permit însă să abordeze în cele ce urmează cîteva aspecte ale jocului modern care nu totdeauna par a fi luate în seamă de cei răspunzători.

Nu mă voi lega de pregătirea tehnică individuală (care ține foarte mult de calitățile jucătorului), nici de condițiile create pentru cultivarea acesteia (care sînt așa cum știm, în cele mai multe cazuri foarte bune), nici de rolul antrenorilor (care nu trebuie cîtuși de puțin neglijat), ci doar de 3 lucruri ce mi se par, pe lîngă celelalte, deosebit de importante:

A) Rapiditatea jocului. Am avut ocazia să văd „la lucru" și „pe viu" echipe de o incontestabilă valoare mondială, cum ar fi de exemplu reprezentativele R.F.G., Angliei, Belgiei, U.R.S.S., Scoției și pot spune că m-a impresionat rapiditatea cu care jucătorii acestor formații au știut să creeze fazele periculoase. Cred că am trecut de mult de vremurile cînd pasa trebuia să nimerească jucătorul căruia îi era adresată. Un joc rapid, pe lîngă faptul că este spectaculos și deci atrage simpatia publicului, este suportul creării de faze neprevăzute și în orice caz favorabile echipei care-l practică...

B) Marcarea adversarului. Dacă o echipă reușește să fie superioară alteia de valoare apropiată, este pentru că reușește să-și facă jocul. Dar nu sînt rare exemplele cînd chiar în fața unor echipe modeste, formații redutabile nu reușesc să realizeze un avantaj. Aceasta se datorește faptului că nu este lăsată să-și facă jocul în primul rînd, mai precis faptului că jucătorii sînt marcați atît de strict încît chiar dacă nu sînt deposedați de minge, ei nu pot să se „desfășoare". După mine, fiecare jucător trebuie să se gîndească: încerc să-i iau mingea, dar dacă nu reușesc, nu-l las în ruptul capului s-o dea la adresă! În aceste condiții adversarul este obligat să greșească: va da mingea mai repede, mai imprecis sau chiar alărgea și ca atare nu-și va putea face jocul.

C) Baterea loviturii de colț. „Cornerul" este o lovitură care avantajează echipa care-l execută. Nu o dată, la scoruri albe, crainicii, pentru a releva superioritatea uneia din echipe, se folosesc de raportul de cornere. După mine, această lovitură este o ocazie foarte potrivită de a aduce mingea nestingherit în fața porții adverse, la distanțe mici, de unde șansele de a o introduce în poartă sînt categoric mai mari decît de la distanță. În „înghesuiala" care de cele mai multe ori se produce la loviturile acestea, se creează foarte frecvent situații favorabile de gol. Ele trebuie valorificate! Așa numitul „corner scurt" foarte practicat de unii jucători, este, în optica mea, o ocazie de gol ratată... Cu exerciții susținute, pentru execuția unui corner lung periculos, sînt convins că se pot valorifica multe șanse și se atribuie acestei loviturii semnificația ei reală".

Contribuțiile dv. teoretice privind tehnica modernă în fotbal mi se par nespus de pertinente și reale, iar specialiștii n-au decît să mediteze pe marginea lor. Mulțumesc.

SÎRBOVAN GH., PĂSCUT MIRCEA, COTABIȚIU DORIN, com. Șag, jud. Timiș: „Ilie Năstase cîștigă marile turnee ale anului 1972 la tenis, finala Cupei Davis se desfășoară la București, Ion Țiriac dovedește calități splendide de jucător de tenis (să ne amintim doar meciurile cu Gorman și Smith, din finala Cupei Davis 1972) dar și de profet fanatic al acestuia.

Copiii (mii de copii) încep să joace tenis în curțile caselor și școlilor, în parcuri și străzi, cu rachete și mingi improvizate, într-un entuziasm fantastic. Miracolul s-a produs!

Federația Română de tenis promite cîte 4 rachete și 100 mingi pentru fiecare teren nou construit. În toată țara s-au construit peste 300 de terenuri de tenis. Tenisul devine un sport de masă. Totul pare minunat, totul la superlativ și totuși... Federația nu-și onorează promisiunea. Județului Timiș care se situează printre fruntașe în construcția de terenuri, nu i s-a acordat nici măcar o minge.

Semnatarii acestor rînduri — un grup de tineri din comuna Șag jud. Timiș, care au construit în comună cu mijloace proprii un frumos teren — sîntem în așteptarea concretizării promisiunii făcute și aceasta cu atît mai mult cu cît în magazinele din Timișoara nu se găsește nici măcar o rachetă de tenis „Reghin" dar-mi-te „Dunlop" — de care se bucură doar Capitala".

Nu-mi pot imagina nici o clipă că federația noastră de tenis nu e în stare să-și onoreze promisiunile făcute în fața amatorilor de tenis din întreaga țară. În orice caz, eu vă promit să fac presiunile necesare pentru a putea primi ustensilele de care aveți nevoie.

ILEANA PARASCHIV, Piața Amzei nr. 7—9, București: „E pentru prima oară cînd mă adresez dumneavoastră și o fac cu un scop precis și, sper, folositor.

Cu toate că sînt o reprezentantă a sexului opus celui despre care am de gînd a vă scrie, mă interesează fotbalul foarte mult și aș vrea în felul meu modest a-mi exprima opinia aici.

N-am avut niciodată o pasiune deosebită pentru vreo echipă de club românească, dar țin să adaug că am vrut să fiu totdeauna o economicoasă și să string toată acea pasiune pentru echipa noastră națională.

Dar acum, noutate, țin să mă ocup în cîteva rînduri de echipa de fotbal Rapid (echipa masculină, desigur). Evoluția acestei echipe n-a fost iesită din comun, niciodată. Poate că a existat un spirit de mobilizare, demn de subliniat, în anumite momente, dar nu ne-a arătat niciodată că ar fi în stare de fapte extraordinare. N-am nimic, dar absolut nimic împotriva acestei echipe, dar scriu toate acestea tocmai pentru a-i ajuta, pentru a le arăta realitatea. A-i ajuta acum cînd mai sînt puține zile pînă la deosebit de importantul match cu Leeds United!

Vreau să-i asigur de la bun început că noi toți, și sper că sînteți în asentimentul meu, sîntem alături de ei pentru că în primul rînd este prestigiul țării noastre în joc. Echipe Rapid sînt multe pe mapamond, dar România, este doar una singură. Componenții acestei echipe trebuie să fie foarte conștienți de importanța acestui match.

Și, trecînd mai la subiect, să-i anunț că au un suporter devotat în Anglia, care zilele trecute mi-a scris și m-a rugat să le transmit oficial mult, mult succes fotbaliștilor și mai ales, citez: „atenție la Alan Clark, Mike Jones, la pasele lor foarte precise și în special viteza pe contraatac" (George Kitchen, Derby, Anglia). Pronosticul lui ar fi 4—0 pentru Rapid. Dar noi sîntem mai modești, ne-am mulțumi și cu un match egal în deplasare.

Vă mulțumesc anticipat pentru a fi citit această scrisoare și pentru a fi publicat (probabil) măcar o fărîmă din ea, ceea ce ar fi util. Baftă, băieți!".

Indicațiile pe care le oferiți rapidiștilor sînt foarte prețioase. Cît despre indemnul de la sfîrșit, cred că acesta este singurul cuvînt pe care îl-l putem adresa la plecare.

Cu și fără... crampoane

RAMSEY ȘI SIVORI? ACEEAȘI SOARTĂ!

de Eftimie IONESCU

Un sezon cenușiu și anonim, cu campioane și campionate destul de cuminți, cu evenimente puține, în fine un început care trimetea pe nesimțite fotbalul în lumea uitării se revoltă într-o seară; într-o singură seară el recatapultează soccerul pe prima pagină a ziarelor, în deschiderea buletinelor sport de la radio și televiziune; îl readuce în discuțiile masei microbiștilor de pretutindeni.

Seara în care Argentina învingea R.F. a Germaniei acolo unde ea nu mai tinea minte cum arată o înfrîngere (pe propriul teren, adică) și unsprezecele englez spulbera selecționata scoțiană, pe Igrox Park, într-un program de sărbătorire al federației din Glasgow („Asta n-a mai fost parastas..." murmura cu durere, după joc, în vestiare, fundașul Lorimer, autorul unuia dintre cele mai spectaculoase autogoluri din ultimii ani), deci în acea seară, fotbalul a reînviat. Șocul celor două rezultate a primit atenuarea scurgerii timpului și, acum, eliberați de efectele imediate, subiective, iată cîteva opinii personale asupra semnificațiilor și perspectivelor celor două „lovituri de trăznet".

Mai întîi, despre învinse. Ce semnifică eșecul reprezentativei vest-germane? Întîi și întîi că păcatul înfatuării nu i-a ocolit nici pe campionii lui Helmuth Schön. Abilul Sivori a știut să amplifice emfaza adversarului, prezentîndu-se cu... mult respect în fața maeștrilor săi din München. Cînd golurile au început să curgă în poarta lui Maier, aceștia primeau o asemenea lovitură psihologică încît redresarea, pe parcursul unui meci, devenea imposibilă. E tare interesant de analizat care va fi efectul scurt-circuitului argentinian în viața reprezentativei vest-germane. Aici, rolul lui Schön devine imens. Fenomenul apare ușor de urmărit pentru că Beckenbauer, Maier et co. au cel mai bogat program de partide dintre toate selecționatele lumii. Dar Scoția? Aici e vorba de deconectarea unei formații foarte tare ținută în friu pînă acum de omul care nu iartă nimic. Tommy Docherty. Plecarea lui la Manchester United a produs o debusolare, sub toate raporturile. „Din formația aceea care jucase două sezoane ca un ceasornic, selecționata scoțiană a ajuns o biată corabie fără pînze și timonă", observa, după acel 0—5, reputatul comentator de televiziune Danny Blanchflower.

Vine rîndul învingătoarelor. Ramsey a plecat la Glasgow urmărit de injuriile și amenințările celor peste două mii de suporteri care au venit și la federație și la hotelul unde se adunaseră internaționalii englezi spre a cere demisia lui sir Alf și imediata scoatere din lot a lui Moore, Peters, Chivers, în fine solicitînd imediate și masive restructurări. Poate tocmai acest șoc a turnat în vinele bătrînilor ceruți ca jertfe, nelimitata forță a ambiției. Avancronicile mirosind a panegirice s-au transformat, în toate redacțiile din Londra, Manchester și Liverpool, în ode pentru Ramsey. Moore, cel ce trebuia „ars pe rug", a avut un postament de onoare construit din brațele suporterilor; și poate că unele din brațele care îi onorau acum triumful erau tocmai cele care amenințau în fața hotelului „Royal Garden", cu nici 72 de ore înainte... Ramsey a primit, deocamdată, un blindaj puternic prin victoria de la Glasgow care, în mentalitatea engleză are o valoare de două ori mai mare decît orice alt succes în fața oricărei alte reprezentative din afara insulei. Știm noi ce va aduce, însă, lupta preliminariilor, în care campioana mondială din 1966 are, teoretic cel puțin, în acest moment, mai mici șanse decît selecționata Poloniei?

„Marele comedian" Sivori a dat cea mai mare lovitură realizată vreodată de un selecționer aflat la început de carieră. Victoria de la München a părut și mai senzațională pentru că noul director al reprezentativei Argentinei a lucrat, cu bună știință, foarte discret, mai cu seamă Europa a știut destul de puțin despre preparativele lui Sivori care arată o față cu totul nouă a caracterului său, acum, ca antrenor: o intransigență ne mai întîlnită, în șirul imens de selecționeri perindați în fruntea selecționatei alb-albastre, față de jucători. Plus o abilitate, de care îl știm capabil din însăși jocul lui, în a conduce viața echipei naționale în apele pline de stînci și de furtuni ale fotbalului argentinian. Testul de la München e primul de o severitate deosebită. Și pentru Sivori, ca și pentru Ramsey, decisive se anunță preliminariile.

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 4 martie

1. **ATALANTA—SAMPDORIA.** Aflate în zona periculoasă a retrogradării, ambele formații luptă din greu pentru a se salva. Într-o asemenea dispută punctele de acasă sînt foarte prețioase, motiv pentru care socotim că echipa locală va face totul pentru a le cuceri.

2. **FIORENTINA—NAPOLI.** Nu numai avantajul terenului ci și valoarea echipei indică favorită indiscutabil formația din Firenze.

3. **INTER—VERONA.** Și această partidă indică un singur favorit net, Inter, echipă puternică cînd joacă acasă, decisă să nu piardă contactul cu plutonul fruntaș.

4. **PALERMO—BOLOGNA.** Deținătoarea „Lanternei roșii", Palermo, face mari eforturi pentru a se salva de la retrogradare. Va reuși oare să cîștige această partidă? Ar fi prima după mai bine de două luni. Un rezultat de egalitate ni se pare mai indicat.

5. **ROMA—CAGLIARI.** Echipa lui Herrera se află într-o situație extrem de neplăcută, alunecînd etapă de etapă în subsolul clasamentului. O criză acută de formă se face simțită la această formație, fapt ce-i îngreunează misiunea în partida de mîine. Noi credem, totuși, că poate obține victoria

6. **TERNANA—LAZIO.** Și Ternana a ajuns printre echipele amenințate cu retrogradarea după ce timp de multe etape s-a descurcat bine. Meciul de mîine este greu dar nu imposibil de cîștigat dacă ținem seama și de faptul că Lazio nu mai deține forma din turul campionatului.

7. **BRINDISI—VARESE.** Un meci echilibrat, între o echipă aflată la mijlocul clasamentului, Brindisi, și alta ce luptă pentru promovare în prima divizie. Brindisi joacă destul de bine acasă dar și Varese se descurcă în deplasare de unde a acumulat pînă acum opt puncte. Deci, înclinăm spre un rezultat egal.

8. **CATANIA—REGGIANA.** Echipa locală nu a pierdut nădejdea ce o nutrește de multă vreme, aceea de a ajunge în prima divizie. Se află la cîțiva pași de a realiza acest obiectiv și credem că nu va rata victoria în meciul de mîine. Victorie atît de prețioasă în aceste momente.

9. **CATANZARO—NOVARA.** Din 12 partide susținute acasă echipa locală nu a pierdut nici unul. Cu atît mai puțin poate suferi un eșec în fața unei formații care în deplasare nu a cîștigat nici un meci.

10. **CESENA—BARI.** Aflată pe locul secund în clasament Cesena se recomandă ca favorită clară a partidei.

11. **FOGGIA—BRESCIA.** Și Foggia aspiră la unul din locurile rezervate promovării în prima divizie. Poziția sa în clasament și forța pe teren propriu a echipei nu o indică drept candidată sigură la victorie.

12. **LECCO—ASCOLI.** Localnicii fac totul pentru a evada din zona retrogradării. Au mare nevoie de punctele puse mîine în joc dar nu știm dacă le vor putea obține pe amîndouă deoarece Ascoli este un adversar dificil.

13. **PERUGGIA—AREZZO.** O situație critică cunoaște și Peruggia, aflată și ea în zona fierbinte a retrogradării. Dispunînd de un atac destul de productiv credem că Peruggia va reuși să termine învingătoare.

NU UITAȚI!

Continuă sezonul CITRICELOR!

— Calitate superioară
— Bogat conținut de vitamine
— Gust și aromă plăcute

PORTOCALE și LĂMÎI

EXPORTATE DE FIRMELE GRECEȘTI:
IMPEXPORT LTD. / SKOURTOPOULOS SOTIRIOS
G.D. SALIARIS S.A. / COCO FRANCO
PETROS CARAMBOULAS ET COMP / LEMONEX
ELFRUIT

PUBLICOM (5102)

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

PERSPECTIVE LARGI, ÎNSUFLEŢITOARE

In tot cursul acestei săptămini, opinia publică din țara noastră a luat cunoștință din presă de documentele aprobate de Plenara C.C. al P.C.R. din 28 februarie—2 martie 1973, de proiectele de legi supuse — din indicația Plenarei — dezbaterii publice. Ample și numeroase comentarii pe marginea ideilor cuprinse in expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, în Rezoluția Plenarei au menținut viu și în cea mai plină actualitate interesul stăruitor manifestat de opinia noastră publică față de acest eveniment major în viața țării. Acest ecou puternic, acest susținut interes subliniază, cu deosebită tărie, o trăsătură definitorie a politicii partidului nostru și anume deplina ei concordanță cu cerințele dezvoltării societății, cu interesele vitale ale poporului. Lucrările Plenarei, documentele ei, ideile cuprinse în cuvintarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, expresie fidelă, emoționantă și concludentă a comunității indestructibile de ideal și acțiune între partid și popor, au fost primite cu deosebit entuziasm și încredere, cu ferma convingere că traducerea în viață a sarcinilor și indicațiilor date de Plenară vor exercita o înriurire deosebit de pozitivă asupra întregii societăți românești contemporane, determinînd noi și noi înfăptuiri pe drumul făuririi bunăstării și fericirii întregului popor.

Sfera largă a problemelor de primă actualitate și excepțională însemnătate cuprinse pe ordinea de zi a Plenarei, vastele lor implicații social-economice au subliniat cu claritate înalta principialitate și consecvența neabătută cu care conducerea partidului pune în centrul activității sale aspectele esențiale ale procesului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, ale luptei pentru propășirea noii orînduiri. Profundă analiză a modului în care se înfăptuiesc sarcinile adoptate la Conferința Națională pentru accelerarea mersului mai rapid al României pe calea progresului, precum și măsurile stabilite în vederea îndeplinirii și depășirii indicatorilor maximali ai planului pe 1973 — an hotărîtor pentru realizarea înainte de termen a cincinalului — au deschis perspective largi, însuflețitoare. Faptul că planul pe primii doi ani ai cincinalului și pe primele două luni ale acestui an a fost îndeplinit, faptul că pretutindeni în țară se muncește intens pentru realizarea exemplară a angajamentelor asumate în întrecerea socialistă constituie pentru toți cei ce muncesc un justificat temei al încrederii în biruința faptelor de mîine. Planurile elaborate de partid, îmbrățișate cu încredere și căldură, se dovedesc a fi pe deplin realiste. Îndeplinirea lor ilustrează, așa cum arată Rezoluția Plenarei C.C. al P.C.R. „uriașele capacități creatoare ale poporului, marea forță organizatorică a partidului nostru, care mobilizează și unește toate energiile națiunii socialiste pentru accelerarea progresului economic și social al patriei". Certitudinile întemeiate pe valoarea faptelor de azi, pe cunoașterea lucidă a succeselor obținute întăresc hotărîrea de a acționa cu și mai multă energie împotriva neajunsurilor, pentru promovarea pe toate planurile, la fiecare loc de muncă, a spiritului înnoitor, a elanului creator insuflat de partid. Rezultatele obținute în ultima vreme în dezvoltarea economică a țării demonstrează, cu forța de netăgăduit a faptelor, că înfăptuim ceea ce ne-am propus și vom înfăptui și-n viitor ceea ce ne propunem.

CONTINUARE ÎN PAG. 2

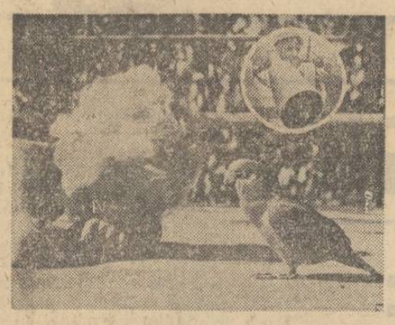

CLIMA ORAŞELOR

Orice mare oraș astăzi își are un climat al său cu microsectoare climatice. Dar orice oraș mare este amenințat de poluare. Citeva mijloace de luptă impotriva acestui pericol

CÎND METALELE PLUTESC ÎN AER

Metoda și aparatul constituie o invenție românească de largă aplicabilitate. Rezultatul: calitatea optimă a pieselor lucrate

(Relatările în pagina a 5-a)

Proletari din toate țările, uniți-vă !

magazin

Anul XVII Nr. 805 — sîmbătă 10 martie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Artă milenară românească — Prof. Ioan ȚAU – Tecuci

„OAMENII AU NEVOIE SĂ SIMTĂ CĂ LÎNGĂ EI VIBREAZĂ UN SUFLET"

De 27 de ani, filatoarea ELISABETA DICU, astăzi Erou al Muncii Socialiste, a rămas consecventă dragostei pentru profesie ● Brigadă fruntașă într-o fabrică ce luptă, cu rezultate deosebite, pentru producții de calitate ● Profesie, perfecționare, omenie ● La ce slujește perseverența ● „Nu e nici un păcat să-ți placă să nu te lași înfrîntă !" ● Oboseala, timpul și... dragostea.

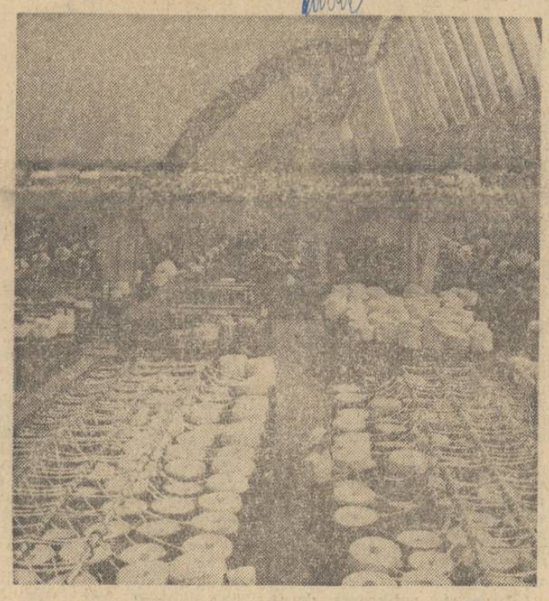

Filatura Română de Bumbac și-a încheiat anul 1972 cu un bilanț care o onorează. Ne gîndim la cantitatea de 210 000 kg fire peste plan, din care o parte importantă reprezintă fire de bumbac în amestec cu poliesteri ; la cei 22 000 000 lei peste plan la valoarea producției globale și la cei 23 000 000 lei peste plan, la valoarea producției marfă. Depășirile primelor două luni ale acestui an se cifrează la 1 775 000 lei la valoarea producției globale și la 888 000 lei la valoarea producției marfă. Un început promițător !
Fotografia reprezintă una dintre secțiile filaturii.

Ar fi pretențios să afirmăm că această dragoste de profesie este singura din viața ELISABETEI DICU. Chiar dacă durează 27 de ani și nu pare să obosească. M-a convins de puterea acestei iubiri, nu numai povestindu-mi viața pe care a trăit-o, pe care o trăiește. M-a convins cu argumente de necombătut, tocmai fiindcă nu doar despre ceea ce e frumos, nu doar despre idealuri am vorbit.

— Îmi spuneți că ați intrat acum 27 de ani la Filatura Română de Bumbac și că de 25 de ani conduceți o brigadă de aproape 100 de oameni. Dar nu e greu, nu devine monotonă munca, nu vă plictisiți să faceți același lucru ?

— N-am spus niciodată că a fost sau este ușor. La început, în tinerețe... m-a atras faptul că era o muncă ce pretindea rapiditate, agilitate, atenție, concentrare, stăpînire de sine. Cînd ești foarte tînăr, e mai greu să ai toate aceste calități. Trebuie să lupți ca să le capeți. Lupta îți place, te face ambițios, te întărește și te maturizează. Mai tîrziu, cînd am fost pusă în situația de a conduce o brigadă, dragostea pentru meserie, care mă prinsese bine, a căpătat ceva nou, ceva care dintotdeauna exista în mine, dar găsise acum calea să se arate pe măsura celor ce simțeam. Iubeam oamenii și doream să-i ajut să-și găsească drumul cel mai bun pentru a fi mulțumiți. Am avut, de atîția ani, prilejul să mă zbat pentru alții, să înfring prejudecăți, inerții, să mă lupt cu necazurile de tot felul ale altora, încît nici nu mai știu ce m-aș face dacă nu le-aș mai avea. Să mă plictisesc, spuneți ? Să mi se pară monotonă munca mea ? N-am timp să

Lucia MANOLESCU

CONTINUARE ÎN PAG. 2

O COLECȚIE DE MARE VALOARE ISTORICĂ

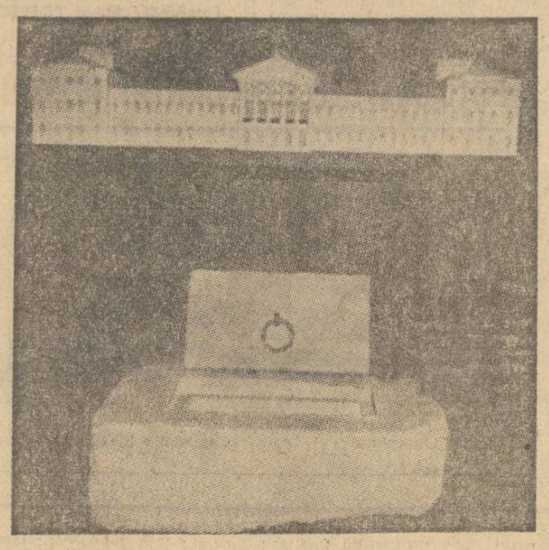

Două dintre cele aproape cinci sute de exponate din Muzeul Universității. Macheta realizată după proiectul arh. Orăscu din 1857 (sus) și piatra fundamentală a edificiului descoperită recent.

(Amănunte în pagina a 7-a)

Lespedea de acum cinci veacuri care amintește de Vlad Țepeș

CTITORIA LUI VLAD ȚEPEȘ DE LA TÎRGȘOR

Mai există enigme?

● Descoperirea unei lespezi de acum 500 de ani care amintește de marele voievod ● Inscripția-document a fost altădată expusă în cadrul „Muzeului de artă feudală" de la Văleni, muzeu creat de Nicolae Iorga ● Pisania din Tîrgșor cîntărește peste o tonă ● Un aspect mai puțin cunoscut din activitatea lui Vlad Țepeș.

(Pagina a 2-a)

Interviuri în exclusivitate pentru „Magazin"

● MIRCEA ȘEPTILICI: „Sub perna fiecărui actor se află un vis"

● VASILE MARTINOIU: Despre arta cîntului și... sport (Pag. a 4-a)

MODA' OPTIMISTĂ

● Însemnări de la parada modei prezentată de Centrul de creație al cooperației meșteșugărești ● Arta croitorului și moda ● Să fim modești, dar nu lipsiți de fantezie...

(Amănunte în pagina a 6-a)

REÎNCEPE CAMPIONATUL DE FOTBAL

(Pag. a 8-a)

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

La cabana „Trei brazi" — Marin NĂSTASE – Galați

PERSPECTIVE LARGI, ÎNSUFLEȚITOARE

URMARE DIN PAG. 1

Acest adevăr fundamental și însuflețitor, subliniat de Plenară, este legat organic de interesele cele mai largi ale oamenilor muncii care, din propria lor experiență, s-au putut convinge că singura temelie trainică a ridicării nivelului de trai, a unei vieți mereu mai bune constă în progresul multilateral al economiei naționale. Așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu : „Acționînd pentru dezvoltarea rapidă a economiei naționale, partidul nostru pleacă de la premisa că aceasta este singura sursă a îmbunătățirii continue a nivelului de trai, baza satisfacerii în condiții tot mai bune a cerințelor materiale și spirituale ale întregului nostru popor".

În aceste cuvinte își găsește exprimarea principiul profundului umanism care stă la baza documentelor Plenarei, a tuturor măsurilor fundamentale stabilite de partid la Congresul al X-lea, la Conferința Națională a partidului, la baza întregii politici de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate al cărui țel suprem este fericirea omului, ridicarea sa pe noi trepte de civilizație materială și spirituală. Înfăptuirea acestui program de însemnătate istorică răspunde interesului fiecărui om al muncii care știe — în privința aceasta viața i-a oferit în decursul anilor atîtea și atîtea argumente — că accelerarea realizării sarcinilor economice în cele mai bune condițiuni asigură nemijlocit premisele prosperității patriei socialiste, și pe această bază creșterea propriei bunăstări. Planul realizat la indicatorii săi maximali, cincinalul îndeplinit înainte de termen, se traduc în creșterea veniturilor, în abundența unor mărfuri mai bune și mai frumoase, în majorarea fondurilor necesare acțiunilor de interes obștesc și prin aceasta în înflorirea orașelor și satelor în care trăim și muncim. Dacă ne gîndim că numai în acest an veniturile populației vor crește cu 16 miliarde lei, că desfacerea mărfurilor va crește cu peste 12 miliarde lei — și am ales doar două cifre spre ilustrare — ne putem da lesne seama de urcușul neîntrerupt pe care îl va realiza nivelul nostru de viață în cincinal. Posibilitățile de a-l realiza le cunoaștem : stau în mîinile noastre, în munca noastră, în gradul răspunderii pe care o dovedim față de interesul general și față de noi înșine în înfăptuirea programului de dezvoltare economică a țării, în creșterea calitativă a activității din fiecare domeniu, în gospodărirea atentă, cu sgîrcenie, am putea spune, a fiecărui minut din timpul de lucru, a fiecărui gram de materie primă. Analiza făcută de Plenară activității desfășurate pînă în prezent, programul concret stabilit realist, cu profund spirit practic pentru realizarea planului pe acest an, ne demonstrează că avem întrunite toate condițiile pentru a îndeplini sarcinile ce ne stau în față. Este o convingere care ne dă noi forțe. Noi forțe în marea luptă pentru binele poporului, pentru fericirea sa.

AGENDĂ săptămînală

Elisabeta Dicu

„Oamenii au nevoie să simtă că lîngă ei vibrează un suflet"

URMARE DIN PAG. 1

mă plictisesc, de vreme ce mă așteaptă atîtea lucruri de rezolvat. Monotonia e ceva la care nici nu m-am gîndit. Cred că plictiseala vine numai cînd nu ești hotărît să te stabilești undeva, să te oprești la o profesie, la ceva durabil în viață.

— Nu păreți o femeie aprigă. Mi s-a spus totuși că aveți o perseverență aproape de neînfrînt. Vă privesc, vă ascult și îmi dau seama că și eu v-aș încredința cu mult curaj un necaz al meu. Nu zîmbiți, sînt sinceră.

— Vorbiți de perseverența mea și vă spun tot atît de sincer că îmi place să fiu apreciată pentru această calitate. În anii aceștia care au trecut peste mine am învățat foarte multe. Noi vorbim acum, mereu, despre perfecționare. Nu ajunge să ne mulțumim cu perfecționarea în meserie. Deși acesta ne e primul țel.

— Vă întrerup puțin. Cum realizați acest prim țel ?

— De mulți ani, brigada mea este fruntașă pe atelier, are depășiri de plan. Anul trecut, depășirile au atins aproape 9 la sută. Anul acesta ne menținem. lunar, pe linia depășirilor. E partea noastră de contribuție la planul fabricii, la sarcinile sectorului în care lucrez. Există oameni mai bine pregătiți, alții mai puțin. Tocmai aici intervine aspectul deosebit al perfecționării profesionale în anii aceștia de încordare pentru a participa cu tot ce e mai bun în noi la sarcinile de producție, de modernizare, de calitate, pe care și le propune industria noastră. Ne perfecționăm, învățînd. Nu ne putem mulțumi cu ceea ce era de ajuns cu ani în urmă. De pildă, o serie de fete din brigadă își continuă liceul.

— Spuneați că nu ajunge doar perfecționarea în meserie.

— La asta voiam să ajung. Oamenii au nevoie să simtă că lîngă ei vibrează un suflet, un om care nu trece nepăsător pe lîngă o față necăjită, pe lîngă un obraz suferind, pe lîngă o nedreptate. Vrei să ai rezultate bune ? Atunci e nevoie să-i cunoști, să-i asculți pe cei de care răspunzi. Credeți că neînțelegerile din familie sau gîndul la un copil bolnav nu pot explica incetineala unor mîini, întreruperile, neatenția ? Cred și că nemulțumirea de a lucra cu un utilaj necorespunzător nu se poate observa în indiferența cu care un om își face munca într-o zi ? Nu poți despărți munca de viață, cu toate complicațiile ei. Nu-mi place să spun vorbe mari, nici să văd lucrurile mai frumoase decît sînt. Le iau așa cum sînt și văd cum pot eu să le îndrept.

— Intervine faimoasa dumneavoastră disponibilitate sufletească, perseverența aceea acerbă de a reuși.

— În fond, nu e nici un păcat să-ți placă să nu te lași înfrîntă. De orice natură ar fi obstacolele. Uneori, e vorba de o slabă aprovizionare cu materie primă sau de o defecțiune la un utilaj, alteori, de un copil care are nevoie de un loc la creșă sau de o femeie care trebuie ajutată să creeze în așa fel, în schimburi, încît să poată supraveghea copiii, cînd ea, cînd soțul ei. Ba, se mai întîmplă să discut un caz mai delicat, cînd povața unui om mai trecut prin greutăți și necazuri poate împiedica risipirea unui cămin.

— Nereușite ați avut ?

— Am avut, dar rareori. Să nu credeți că mă laud. Mi-e și foarte greu să vorbesc despre astfel de lucruri. Fiindcă, de obicei, mă socotesc pe mine vinovată. V-aș povesti două întîmplări. Am primit cu cîtva timp în urmă, două fete ce lucrau în alte ateliere și erau socotite necorespunzătoare. Amîndouă, tinere. Amîndouă munceau fără nici o plăcere, lipseau. Ce să le ceri calitate ? Cum să le aduci, cît de cît, la ritmul brigăzii ? Am luptat fantastic. Le-am arătat, le-am controlat, le-am explicat, le-am pus să lucreze lîngă muncitoare cu mare pricepere și experiență. Una dintre ele este acum printre muncitoarele cu rezultate medii. Doamne, e una din cele mai mari reușite ale mele ! Cu cealaltă, a trebuit să mă las înfrîntă. A plecat. Cred că e singura dată cînd mi s-a întîmplat așa. Mă doare și mă indîrjește. Mai ales fiindcă eu cred în om, iubesc omul.

— Ce vă pune cel mai mult în pericol reușitele ?

— Timpul. Discuțiile, ajutorul, perfecționarea, toate sînt limitate de timp. De multe ori, sînt depășită. Fac un nou efort însă și recuperez.

— Nu obosiți ?

— Cum să nu obosesc ? Dar norocul meu cel mare e că obosesc doar fizic. Sufletește, niciodată. Am atîția oameni pe care-i iubesc și de soarta cărora răspund încît sufletul meu e totdeauna ocupat.

— Aveți timp și loc însă și pentru cei de acasă ?

— Timp puțin, loc foarte mare. Fără dragostea pentru soțul meu bun și înțelegător, pentru fata și ginerele meu, toți de mare ajutor pentru mine, cealaltă mare dragoste n-ar putea avea puterea pe care o are. Nu știu dacă am reușit să vă conving...

— Că ați fost și rămîneți o mare îndrăgostită ?

— Da.

— Ați reușit și mă bucur că sînteți o femeie care știe încă să iubească atît de mult...

Lucia MANOLESCU

CTITORIA LUI VLAD ȚEPEȘ DE LA TÎRGȘOR

Mai există enigme?

O inscripție săpată în piatră, de peste cinci veacuri, pierdută în vicisitudinile vremii, a fost regăsită pe Teleajen în sus. Cu o recentă fotografie schițez povestea acestei lespezi dăltuite ordonat și frumos în piatra roasă de dințele veacurilor, în urmă cu 500 de ani.

Cuprinsă într-un chenar, pe două rînduri, inscripția în limba slavonă (a cancelariilor domnești) are următoarea traducere: CU MILA LUI DUMNEZEU EU VLAD VOEVOD ȘI DOMN A TOATA ȚARA UNGROVLAHIEI, FIUL MARELUI VLAD VOEVOD A ZIDIT ȘI SAVÎRȘIT ACEASTĂ BISERICĂ, IUNIE 24, ANUL 69.69 (Nd 9 (1461)

Descoperirea pisaniei în 1922, a înlăturat eroarea cronicei, reluată de cărturari (ctitoria fusese atribuită lui Vladislav II) și a stabilit adevărul istoric asupra zidirii bisericii „din deal", ctitorul ei fiind Vlad Țepeș, în vijelioasa lui domnie (1456—1462).

Un an după tîrnosirea lăcașului, Domnitorul Țării Românești a ridicat steagul răscoalei împotriva puterii otomane, ajunsă la Dunăre, de unde pretindea tribut și poruncea supunere țărișoarelor române. Vlad Țepeș întîmpină puhoiul turcesc venit cu sultanul Mohamed II, să pedepsească pe răzvrătit și să-l alunge din Cetatea de Scaun ; în lupte îndestulate de istețimea și bravura personală, voievodul valah apără cu îndîrjire neatîrnarea țării — de aceea a rămas un simbol al domniei de sine stătătoare.

LA „DRUMUL BRAȘOVULUI"

Dintru început, calea ce străbătea „Cetatea Dîmboviței" (Bucureștii) se numea „Drumul Brașovului"; spre nord se prelungea în drumul cel mai mare al comerțului, trecea prin Tîrgșor, 12 km. la apus de Ploiești (pe atunci, satul lui Moș Ploie) și urca spre pasul munților. Pe locurile unde se trece din cîmpie între dealurile Prahovei, astăzi a rămas comuna Tîrgsorul-Vechi, denumire în care se condensează o întreagă istorie. **Din 1956, s-a deschis aici un puternic șantier de săpături arheologice, cu recolte bogate în fiecare campanie anuală ; s-au dat la iveală urme de străvechi așezări umane și dovezile poposirii romanilor... În satul unde ne întîlnim cu întinse arături și pășuni, umezite de riușorul Leaota, în veacul al XIV-lea s-a înființat la drumul vechi, tîrgul Tîrgșor ; documentar apare în anul 1413 (într-un privilegiu al lui Mircea cel Bătrîn).** Tîrgul se dezvoltă, populația lui crește, iar negustori veniți din depărtări forfotesc printre zidiri cu un cat, dughene și tarabe cu mărfuri lipscănești... vuietul tîrguielilor se pierdea, cînd trîmbițele străjei domnești și clopotul mănăstirii deschideau cale voievodului spre Curtea lui.

În secolul al XVII-lea, Tîrgșorul decade ; drumul negoțului se abătuse prin satul lui Ploie, ridicat tîrg de Mihai Vodă Viteazul.

„APA TRECE PIETRELE RĂMÎN"...

Dictonul — cu pregnanta și larga lui folosire — n-ar fi lipsit și de o rezonanță palpabilă, cînd semnalăm regăsirea lespedei document la malul apei Teleajenului Desigur, deoarece piatra a fost ridicată dintre ruinele fostului Tîrgșor, de vreme ce, în 1884, se afla la umbra bisericii din Strejnicu, în preajma Ploieștilor. După patru decenii, (peste o tonă) fusese părăsită în fundul unei livezi (inventarul muzeului dispăruse mai înainte).

LEGENDA NU ARE VÎRSTĂ...

În cumpăna judecății istorice, se cîntărește și ctitoria din Tîrgșor, la o vreme de restriște pentru țară, popor și Domn. Piatra grăitoare își va relua locul într-un muzeu, iar pana **Vestitului Cronicar** îl va înfățișa viitorimii într-un portret, bătut ca o medalie : **„Vlad Țepeș, Domnul muntean, era un om ciudat ; strașnic la înfățișare, dar frumos ; isteț și crud la faptă ; neadormit la lucru, cutezător în planuri, dorind binele săracilor și gata să jertfească belșugul celor puternici pentru aceasta ; el a rămas în mintea urmașilor săi mai ales sub chipul grozav al unuia care ucide oameni pentru plăcerea sa... ...Să nu fi fost atît de crud, să nu-i fi plăcut a trage oameni în țeapă ; el ar fi fost unul din eroii cei mari, dintre apărătorii cei mai vrednici ai pămîntului și neamului românesc".** (Nicolae Iorga, Istoria Românilor, 1908, Vălenii de Munte).

Legendele n-au vîrstă. Ele dăinuiesc prin secole și se îmbogățesc și mai mult, de la generație la generație, purtînd mesajul lor din gură în gură, din om în om, din țară în țară. O asemenea poveste s-a țesut în anii domniei, dar mai ales după, în jurul domnitorului Țării Românești. Vlad Țepeș a rămas puternic în imaginația poporului și cu faima „țepei" lui ucigătoare, nedesprinsă de numele său. Legenda a luat pasul istoriei"...

Prof. Frasin MUNTEANU-RĂMNIC

Portretul lui Vlad Țepeș după o broșură germană din secolul al XV-lea

De la caz la caz

ATENȚIE LA „STOP"!

de Al. CORNESCU

Trec de cîteva ori pe zi prin Piața Victoriei și, aproape de fiecare dată, sînt martorul unei scene deveniță, prin repetare, obișnuită : un automobil oprit la marginea drumului și un șofer dăscălit (sau chiar amendat) de un agent de circulație. Delictul ? Cine știe ? Posibilități de a încălca regulile de circulație în Piața Victoriei sînt destule ; fiecare purtînd cu sine germenele unui accident. Și, cu toate astea, delincvenții sînt, după cum se vede, numeroși. Pare că unora le este mai aproape de suflet să intre ca bolizii în piață uitînd de regulile priorității, decît propria integritate personală, nemaivorbind de cea a mașinii pe care o conduc. Dar, în sfîrșit, vrea omul să se ciocnească, să stea prin spitale și să plătească daune partenerului de coliziune — treaba lui !

Mai grav mi se pare cînd șoferul intră în competiție cu simplii trecători, care nu dispun nici de blindajul, nici de viteza sa. O regulă, teoretic binecunoscută tuturor celor care au dat examenul spre a primi permisul de conducere, dă prioritate trecătorilor pe benzile zebrate, unde mașinile sînt obligate să se oprească, așteptînd pînă ce ultimul om a trecut peste drum. Greu sacrificiu pentru cel de la volan să calce pe orgoliul său de stăpîn al străzii ! Și asistăm la spectacolul pe care-l dau pietonii speriați de perspectiva de a fi loviți de un vehicol chiar în zona care le este, în mod legal, rezervată și al șoferilor care nici măcar nu-și propun să încetinească, trecînd țanțoși. cu viteza mai mult sau mai puțin legală pe acolo pe unde ar fi trebuit să oprească. Excepțiile sînt rare și ele confirmă regula. Trecătorul este așadar prioritar în anumite zone ale străzii și legea consfințește acest lucru, numai că șoferii par a uita și, dacă nu-i vede nimeni, țîșt ! cu toată forța înainte.

În cite alte domenii nu se procedează la fel ! Fiecare, la locul nostru de muncă, avem de dat prioritate celor pe care sîntem puși să-i servim. Dar la masa de birou, în spatele ghișeului sau la tejgheaua de prăvălie, unii se comportă astfel de parcă ar fi la volan, uitînd de prioritățile cetățeanului din fața lor. Solicitantul să aștepte afară, că de aia-i solicitant, în timp ce omul care-ar trebui să-l primească și să-l asculte își consumă tacticos tartina pe care i-a pus-o dimineața nevasta în servietă sau își soarbe cafeluța sau mai are de dat un banc de vorbă cu un coleg sau mai știu eu ce. Iar „stopul" stă închis, omul pierde vremea, se face coadă, se iscă enervări, toate zadarnice, toate lesne de evitat.

Șoferii, cînd și cînd, mai sînt opriți, mai sînt sancționați, cînd nu dau prioritate unde și cînd trebuie. Ca să nu vorbim de ceea ce se poate întîmpla mai rău în asemenea situații... Dar în alte împrejurări ? O mentalitate obtuză și amorală îi face pe unii să se simtă stăpîni și acolo unde misiunea lor este de fapt să servească. Cu alte cuvinte, trec nepăsători peste teritoriul unde dreptul aparține pietonului, adică cetățeanului care merge pe jos. Din cînd în cînd, semaforul arată „stop", dar, spre deosebire de semafoarele de la intersecția străzilor, în unele din intersecțiile în care se întîlnește cetățeanul cu cel care ar trebui să-l servească, semafoarele funcționează încă defectuos și abaterile nu primesc încă pretutindeni sancțiunea cuvenită.

Sorin Piscati

Gheorghe Ciuică

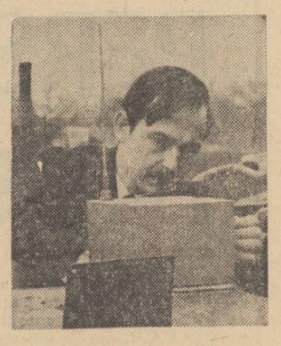

Csaba Koos

Victor Neagu

„IMPORTANT ÎN VIAȚĂ E SĂ-ȚI PLACĂ SĂ FACI CEVA"

Un rezultat oricît de modest, pe care cei din jurul nostru aproape că nici nu-l bagă în seamă, îl obținem cu atîta trudă și, uneori, chiar prin eșecuri repetate. Scriind aceste rînduri mă străduiesc să adun ceea ce ar fi esențial din convorbirea pe care am avut-o cu cîțiva tineri ingineri, lectori la Centrul de instruire a cadrelor tehnice și economice din S.M.A. — Ștefănești (Ilfov).

L-am cunoscut pe inginerul **SORIN PISCATI** într-un moment cînd izbînda sa era dezvăluită publicului : făcea demonstrația pe cîmp a tractorului dirijat prin telecomandă. I-a suris norocul ! Dar cîți ani de muncă au trebuit pentru ca un moment ochii inginerului Piscati să poată luci de bucurie ? !

— Important în viață e să-ți placă să faci ceva. Acest ceva dă direcție vieții, o îmbogățește. Mie mi-au plăcut motoarele. După război, au rămas abandonate pe marginea șoselei mașini de tot felul : mă uceam în ele, le zgîndăream. Cînd eram student, citeam cursul cu tractorul în față : îl demontam, îl montam... Am avut și succese mărunte, unele mici „invenții", pe care acum le privesc cu zîmbet îngăduitor. După ce mi-am luat diploma de inginer, am fost repartizat la S.M.A. Tășnad. Mi-aduc aminte de o „invenție" care a servit cîtva timp ca mijloc de distracție pentru mecanicii de locomotivă (prin fața S.M.A.-ului trecea o cale ferată). Realizasem o instalație la poartă care făcea ca aceasta să se deschidă automat prin simplul semnal emis de claxonul mașinii. Aflaseră mecanicii și toate locomotivele care treceau pe acolo fluierau, poarta se deschidea și apărea portarul cu pumnii ridicați (ceea ce m-a făcut să aduc îmbunătățiri instalației : poarta deschizîndu-se numai cînd sunetul venea perpendicular pe ea). De fapt, această instalație a fost începutul „jocului", fiindcă, tot de-atunci, în 1964, ideea conducerii tractoarelor prin telecomandă m-a cucerit definitiv. Bineînțeles, nu voiam să reeditez ceea ce se realizase în acest sens : vroiam să fac o instalație care să permită dirijarea tractorului prin telecomandă ca și cum acesta ar fi fost condus de un mecanizator, iar tractorul telecomandat să poată executa orice lucrare agricolă, mai ales pe terenuri accidentate. Eu vizam comanda unui grup de patru tractoare de către un singur mecanizator, iar la unele lucrări mai dificile (arături pe terenuri în pantă, împrăștiatul îngrășămintelor chimice prin centrifugare, a insectofungicidelor etc.), mecanizatorul să stea în capătul parcelei și de-acolo să dirijeze 2-3 tractoare. Proiectul instalației l-am terminat în 1966 și a fost primit foarte rece de colegii mei care dețineau o funcție administrativă : „De ce te-ai găsit tocmai tu..." Am obținut cu mari insistențe două tractoare pentru a experimenta instalația. Multă înțelegere am găsit la radio-clubul din Satu Mare (ing. Karol Fillup și tehnicianul Ion Hossu). În 1967 am realizat prima telecomandă la tractor : pornirea motorului, cu aparatură rudimentară, care a fost perfecționată pînă la sfîrșitul anului 1969. Experimentam noaptea : eu stăteam în atelier și minuiam emițătorul, iar un maistru, colaboratorul meu, se deplasa cu receptorul care avea un beculeț ce clipea periodic, putînd verifica astfel raza de acțiune a aparaturii. Apoi am experimentat instalația (receptorul) pe tractor. Mi-aduc aminte, era toamna, se înserase de mult ; lîngă S.M.A. se afla o livadă : din ușa remizei dirijam prin telecomandă tractorul ; pe drum urca un țăran : cînd a văzut tractorul mergînd singur, a început să strige la maistru care ședea rezemat de un măr : „Stai să mănînci mere și uite că tractorul a pornit de capul lui pe cîmp !" Am întors tractorul îndreptîndu-l spre el și atunci țăranul a rupt-o la fugă, prin livadă. Odată, însă, am pățit și un necaz : s-a întrerupt curentul de la emițător, tractorul a ieșit de sub control și a intrat într-un gard. Dar din această pagubă am scos un cîștig : am echipat tractorul telecomandat cu un dispozitiv care-l oprește automat atunci cînd scapă de sub control sau cînd se află în fața unui obstacol care se găsește la aproximativ trei metri. Visul meu s-a împlinit în decembrie, anul trecut. Anul 1972 a fost anul izbînzii mele, după opt ani de speranță, de credință în realizarea acestei instalații, și gîndul meu se îndreaptă spre colegii care m-au ajutat, fie moral, fie material : inginerii Ioan Bădălău, Mihai Levischi din trustul S.M.A. Satu Mare și băieții din colectivul nostru. Acum lucrez la un dispozitiv de protecție a motoarelor care semnalizează și apoi oprește motorul după două minute de la apariția unor defecțiuni.

Cum muncesc și cum gîndesc patru tineri ingineri care au făcut tractoarele și motopompele să funcționeze singure.

S. PISCATI, GHEORGHE CIUICĂ, VICTOR NEAGU, CSABA KOOS... Un colectiv de ingineri tineri, entuziaști care, pe lîngă instruirea cadrelor tehnice din S.M.A. își consacră aproape tot timpul găsirii de noi soluții, de raționalizări, de construire a unor instalații care să contribuie la modernizarea agriculturii noastre. Pînă să ajungă lectori la Centrul de instruire au venit pe un drum uneori dificil, au trecut pe la S.M.A.-uri din cine știe ce colț de țară. De altfel, Ksaba Koos este doar colaborator al Centrului de instruire, fiind inginer mecanic la Trustul S.M.A.-Satu Mare, iar ceilalți trei au fost transferați aici în interes de serviciu. Realizările lor, dintre care vom arăta doar una, au și o notă de spectaculos. Pe lîngă faptul că au contribuit cu toții la experimentarea instalației pusă la punct de S. Piscati, întregul colectiv a executat, în fază de prototip, instalația de telecomandă a motopompelor de irigat.

— Instalația a fost concepută la Centrul nostru și executată la S.M.A. Comișani (Dîmbovița), cu excepția aparaturii electronice de telecomandă.

— Care sînt caracteristicile acestei instalații ? I-am întrebat pe inginerul Gh. Ciuică.

— Permite acționarea de la distanță a unui grup de pînă la 10 motopompe și, în același timp, autosupravegherea fiecărui agregat de pompare în parte, cu semnalizarea la centru (dispecer) în caz de avarie. Ca un avantaj esențial : reduce total numărul motopompiștilor, întregul grup fiind coordonat de un singur dispecer.

— Instalația noastră, spune inginerul Victor Neagu, a avut „trac" la expoziție. Cu cîteva minute înainte de a veni primii vizitatori (care de fapt erau oficialități), motopompa nu asculta telecomanda : se defectase un releu din programator. Emoția noastră se transmise și instalației. Bineînțeles, am remediat defecțiunea pe moment, așa că totul a fost în regulă.

O convorbire cu fiecare din acești bărbați tineri, așa cum putea spune ingineri prin vocație, este plăcută și interesantă. Și aceasta pentru că au o viață bogată. Drumul lor spre realizarea profesională nu a fost neted, nu l-a netezit cineva : știu să prețuiască munca lor și a altora și mai știu ceea ce e foarte important, că un rezultat modest se obține cu trudă, cu ceasuri lungi de încordare omenească. **„Chiar cînd sînt cu o cămașă albă, tot mă apropii de motoare"** spunea unul dintre ei, și cred că aceste cuvinte le definește cel mai bine pasiunea.

Mihai VLASIE
Fotografii : Mihai POPESCU

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Cabana Cumpăna — Constantin IONESCU — Pitești

Săptămîna la TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 11 MARTIE

PROGRAMUL I: 8.00 Gimnastica pentru toți ; 8.15 Pentru sănătatea dv., 8.30 Cravatele roșii... 10.00 Viața satului ; 11.10 Omul și muzica lui.: Beethoven ; 12.00 De strajă patriei ; 12.30 Emisiune în limba maghiară ; 14.00 Fotbal : F. C. Argeș—U.T.A. ; 14.45 Vislele de aur — reportaj realizat la Brandenburg, în timpul campionatelor europene de canotaj feminin ; 15.00 Repriza a II-a a meciului F.C. Argeș—U.T.A. ; 15.45 Campionatele europene de atletism ; 17.45 Cîntă Cornel Constantiniu ; 18.15 Pierduți în spațiu ; 19.00 Vetre folclorice ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.10 Secția 40 ; 20.30 Filmul „Anna celor 1 000 de zile" ; 22.40 Telejurnal ; 22.50 Duminică sportivă. **PROGRAMUL II :** 12.30 Formația Edmond Deda ; 12.40 Aventuri în epoca de piatră ; 13.05 Alexa Mezincescu ; 13.15 Invincibilul Mighty Mouse ; 13.20 „Hai să vorbim despre cutii" ; 13.35 „Canzonissima" — emisiune de varietăți primită din partea TV italiene ; 14.05 Zoo... 14.12 Basul Nicolae Florei ; 14.25 Mozaic pe 16 mm ; 14.47 Moment folcloric ; 20.10 Eroi îndrăgiți de copii ; 20.40 Caleidoscop cultural-artistic ; 21.00 Concert simfonic al orchestrei Filarmonicii „Banatul" ; 21.50 Telex tehnico-științific ; 22.10 Mannix.

LUNI 12 MARTIE

PROGRAMUL I : 17.30 Curs de limba franceză ; 18.00 Telex ; 18.05 La ordinea zilei ; 18.20 Căminul ; 19.00 Scena ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Cîntecul săptămînii ; „Un țărm de liniște" de Vasile Vasilache ; 20.05 Convietuire ; 20.45 „Piatra lunii" ; 21.30 Revista literar-artistică TV ; 22.30 24 de ore ; 22.50 O seară la Teatrul muzical „N. Leonard" din Galați. **PROGRAMUL II :** 20.00 Avanpremieră ; 20.05 Delfinul Flipper ; 20.30 Folclor din Cehoslovacia, Ungaria, Bulgaria ; 21.00 Filmul „A fost chemată și clasa a V-a".

MARȚI 13 MARTIE

PROGRAMUL I : 9.00 Teleșcoală ; 10.00 Telex ; 10.10 Avanpremieră ; 10.15 Teleenciclopedia ; 10.55 Reîntîlnire cu baritonul Nicolae Herlea ; 11.05 Telecinemateca pentru tineret : „Reportaj cu șireangul de gît" ; 12.25 Pe-un picior de plai ; 12.45 52 de inițiative în 52 de săptămîni ; 13.00 Telejurnal ; 17.30 Curs de limba rusă ; 18.00 Telex ; 18.10 Tehnic Club ; 18.40 Panoramic științific ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Cîntecul săptămînii ; 20.05 Reflector ; 20.20 Seară de teatru : „Ospățul scafandrilor" de Ilie Păunescu ; 21.45 Poșta TV ; 22.00 24 de ore ; 22.30 Ileana Iliescu ; **PROGRAMUL II :** 20.00 Seară pentru tineret.

MIERCURI 14 MARTIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limba engleză ; 9.30 De la alfa la omega ; 10.00 Telex ; 10.15 Avanpremieră ; 10.20 Prim plan ; Inginerul Mircea Ungureanu ; 10.45 Serialul „Pe urmele lui Capîja" ; 11.45 Azi, județul Botoșani ; 12.00 Revista literară TV ; 13.00 Telejurnal ; 17.30 Curs de limbă germană ; 18.00 Telex ; 18.15 Întrebări și răspunsuri ; 18.40 O cunună-i țaranțreagă ; 19.00 Timp și anotimp în agricultură ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Cîntecul săptămînii ; 20.05 Teleobiectiv ; 20.25 Telecinemateca : Ciclul Ingrid Bergman : „Fascinație" ; 22.15 24 de ore ; Stadion ;**PROGRAMUL II :** de ore ; 22.45 Stadion. **PROGRAMUL II :** 20.00 C.I. Parhon ; 20.30 Program de circ ; 20.40 Agenda ; 20.50 Portativ '73 — revista muzicii usoare ; 21.30 Bucureștiul necunoscut ; 21.50 Concert de muzică populară ; 22.10 „Piatra lunii".

JOI 15 MARTIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă franceză ; 9.30 Prietenii lui Așchiuță ; 10.00 Telex ; 10.10 Tehnic-club ; 10.40 Bucureștiul necunoscut ; 11.00 Filmul „Fascinație" ; 12.50 Teleobiectiv ; 13.10 Telejurnal ; 16.00 Teleșcoală ; 17.30 Emisiune în limba maghiară ; 18.30 Telex ; 18.40 Emisiune de actualitate muzicală ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Cîntecul săptămînii ; 20.05 Memoria Bobilnei ; 20.20 Retrospectivă Walt Disney ; 20.45 Tineri despre ei înșiși ; 21.15 Steaua fără nume ; 22.10 24 de ore ; 22.40 Aplauze pentru români. Cu ansamblul Operei Române din Cluj pe scenele italiene ; **PROGRAMUL II :** 17.30 Agenda ; 17.40 Momente coregrafice celebre în interpretări românești ; 18.15 Pierduți în spațiu ; 19.00 Municipalitatea răspunde bucureșteanului ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Concert simfonic ; 22.00 Biblioteca pentru toți.

VINERI 16 MARTIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limba rusă ; 9.30 C.I. Parhon ; 10.00 Telex ; 10.10 Biblioteca pentru toți ; 10.55 Pe atunci comedia era rege ; 12.30 Moment folcloric ; 12.40 Municipalitatea răspunde bucureșteanului ; 13.30 Telejurnal ; 16.00 Teleșcoală ; 17.30 Curs de limbă engleză ; 18.00 Telex ; 18.15 Atenție la... neatenție ; 18.35 La volan ; 18.50 Teleconferință de presă. Sarcinile ce revin agriculturii din documentele Plenarei C.C. al P.C.R. ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Cîntecul săptămînii ; 20.05 Prim plan. Inginer Ion Alexandru Berindan ; 20.35 Moment folcloric ; 20.45 Filmul „Vîrstele omului" ; 22.00 24 de ore ; 22.30 Telegiob ; R.S.F. Iugoslavia. Itinerar montan ; 22.50 Interpretul preferat : Norina Alexiu ; **PROGRAMUL II :** 18.00 Telex ; 18.05 Telecinemateca pentru copii. Filmul „Căpitanul" ; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Avanpremieră ; 20.10 Ansambluri folclorice ; 20.40 Revista economică TV ; 21.10 Omul și muzica lui ; 22.00 Un subiect telegenic — Sportul ! 22.30 Cărți și idei.

SÎMBĂTĂ 17 MARTIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limba germană ; 9.30 Teatrul poveștilor ; 10.00 Telex ; 10.10 Selecțiuni din emisiunea-concurs „Cîntare Patriei" ; 10.40 De vorbă cu gospodinele ; 11.00 Selecțiuni din emisiunea „Promenada duminicală" ; 12.30 Cărți și idei ; 13.00 Telejurnal ; 16.00 Telex ; 16.05 Cunoașteți legile ? ; 16.20 Muzică populară ; 16.30 Emisiune în limba germană ; 18.25 Handbal feminin : Universitatea Timișoara — Sport-Club Leipzig ; 19.30 Telejurnal ; 20.00 Cîntecul săptămînii ; 20.05 52 de inițiative în 52 de săptămîni ; 20.20 Teleenciclopedia ; 21.00 Mannix ; 21.50 Bis la... aplauze. Selecțiuni din galele laureaților ; 22.30 Telejurnal ; 22.40 Săptămîna sportivă ; 23.00 Seară de romante ; **PROGRAMUL II :** 16.00 Agenda ; 16.10 Comori ale baroculul muzical în sălile de concert ale Capitalei ; 16.40 Azi și mîine ; 16.50 Avanpremieră ; 17.00 Program de cîntece și dansuri populare ; 17.30 Reporterii noștri peste hotare ; 17,50 Filmul „Viața de familie".

JURNAL HELLENIC (VI)

CHIPAROSUL

de Pop SIMION

GRECIE, ENORMĂ SALAMANDRĂ DE PIATRĂ ! ar suna un vers din ipoteticul meu poem hellenic.

A defilat sub ochii mei destul peisaj ca să-mi dau seama că fără chiparos natura greacă ar fi lipsită de reper, ar fi mai aridă decît aridităţea însăşi. Chiparosul e salvator. Prin el şi datorită lui descifrăm misterul spaţiului grec, aerul sacerdotal al priveliştilor. Este arborele de referinţă. Este cheia secretă a priveliştilor. Este coloana.

Grecia de azi este o ţară despădurită. Grecii nu cunosc spectacolul silvic şi binecuvîntata umbră de dinainte de secolul V i.e.n. cînd — loviţi de un pustiitor elan — au pleşuvit ţara, grăbiţi să clădească din arbori sate ori să-i preschimbe în cărbuni de lemn. Neştiutoare, Hellada s-a expus soarelui şi a acceptat invazia pietrei. A rămas descoperită, arătă cerului invariabil aceleaşi creste arse pe care le zărim şi azi pretutindeni. Ce se întîmplă în acest relief încreţit, unde se dă soarele de-a rostogolul ? Iscă munţii o rugă demenţă pentru apă şi un nevăzut foarfece taie în lumina zilei contururi violente, ca într-o folie de staniol. Lumina însăşi fosneşte în ceasul amiezii caniculare, cînd (vorba proverbului) „pentru umbra unui măgar doi greci s-ar tăia cu cuţitele". Chiparosul este arborele care umanizează acest peisaj steril, devastat, il scoate din incendiu, îndu-i o pace relativă, mulcomeală şi spirit.

Nu-mi dau seama dacă chiparosul se prenumără între arborii sacri, protejaţi de zei ; în cea de a şaptea Bucolică a sa Vergiliu pomeneşte mirtul, cel foarte agreat de Venus, viţa de vie — slăbiciunea lui Dionysos, laurul — podoaba gloriosului Apollon, plopul — însemnul de forţă al lui Heracles ş.a.m.d. Dacă pleşuvia Helladei s-ar fi produs mult mai devreme, nu încape îndoială că zeii înşişi ar fi înconjurat chiparosul cu cea mai vie şi mai sacră veneraţie ; o facem noi acum, sub impulsul unui acut spirit justiţiar.

M-am întîlnit în citeva rînduri cu arborii sudului, care m-au răsfăţat din plin, educîndu-mi privirea şi adîncîndu-mi sentimentele. Pe scurt : mi-au instalat sudul vital în toate celulele, motiv să-i iubesc, ca însăşi lumina în care se scaldă. Îmi sînt dragi toţi arborii sudici, dar între toţi chiparosul. A venit timpul să spun de ce : pentru hellenismul său.

E greu de evaluat tot ce face chiparosul bine şi frumos pentru Grecia. Greu pentru că argumentele arborelui meu nu se măsoară în utilitate, bunăoară, cîntarul nostru inexpugnabil ; argumentele arborelui meu sînt echilibrul şi armonia. Arbori ai Greciei ! aveţi între voi un lung şir de pomi ce rodesc fabulos — măslinii, portocalii, mandarinii, lămîii, smochinii, migdalii, rodiile — care, sub imperiul necesităţii şi al foloaselor aduse ar avea drept la întîietate asupra sterpului chiparos. Şi totuşi eu pe acesta îl slăvesc întîi. Motivul ţine de o bizară intuiţie : chiparosul e singurul element care sanctifică prea laicizatul spaţiu grec, legîndu-l de origini, deci făcînd plauzibile miturile. În absenţa chiparosului fantezia noastră ar orbi, lăsînd văzului un peisaj sterp şi dogmatic, în care stările nuanţate şi jocurile spiritului n-au acces.

Recunosc : măreţia este cedrul, soarele — portocalul, orga — pinul, fecunditatea — măslinul. Dar memoria ? Aceasta e splendid sugerată de chiparos. Levadia, măruntă localitate de la picioarele muntelui Parnas, era vestită în antichitate prin oracolul său, ale cărui preotese erau Mnemosyna, zeiţa Memoriei şi Lethe, zeiţa Uitării. Nu ştiu dacă Trophonius, neîntrecutul meşter, a ales chiparosul drept simbol al oracolului său din Levadia ; oricum, Memoria triumfă în arborele zeificat, care ornează cu discreţie spaţiul grec. Cu discreţie şi cu preţul unui neîntrerupt calvar. Suie unde nu te aştepţi, în piatră seacă, trăind din nimic, în înţelepciune şi simplitate. Este o flacără verde-albastră. Este o coloană de Phidias, multiplicată la infinit în spaţiul vegetal. Am îngenunchiat la picioarele acestui arbore să-i simt viaţa secretă. Trăieşte silenţios dar în plenitudine, avînd libertatea în fibră ; în trunchiul subţiratic şi elegant curge un puternic fluviu de viaţă, se răspîndeşte în crengi, exultă în puzderia de frunze stelate. Cu o lentă dar cumplită încăpăţînare, firavele rădăcini ale chiparosului coboară prin crăpături, perforînd piatra ; stă înfipt pe înălţimi, totdeauna drept, elegant şi suplu, ca un dureros semn de exclamare. Adu-ţi aminte ! pare a striga. Lumina puternică vibrează la ţipătul nepereche, il varsă în efluvii în spaţiul ondulat. E un arbore frumos prin definiţie, captivant prin însinuările sale : verticalitate, armonie, echilibru, meditaţie, evadare în celest, simplicitate, candoare. Toate acestea sînt excelent puse în valoare de focul veşnic verde, adică felul de a fi egal, neschimbător de la un anotimp la altul, şi de spiritul auster care guvernează acest arbore fără fructe.

Avem cringuri de chiparoşi, dar nu păduri — alt motiv de a iubi, de a invoca arborele-zeu. Nu trăieşte nici răzleţ, ca un plop, dar nici pierdut în desişul omogen şi înfricoşător al pădurii ; nu e nici al singurătăţii, nici al mulţimii, e un arbore de echilibru, limpiditate şi dialog. Ori de cite ori il întîlnesc pe coline, în pîlcuri şi geometrii ordonate, îmi pare că revăd pilaştrii virginali de pe Eretheion, zveltele cariatide, pe jumătate fecioare, pe jumătate coloane, a căror frumuseţe subzistă doar pe înălţimi şi exclusiv prin forţa luminii.

Venisem în Grecia la un congres unde se discuta plicticos pe tema „Peisaje şi monumente". Generoasă, natura hellenică m-a dezdăunat regeşte, dîndu-mi arborele-zeu. Pe cînd un congres dedicat chiparosului ?

La prima impresie, ai convingerea că-l vezi pe cunoscutul pictor Pablo Picasso într-o amicală conversaţie cu o cunoştinţă. De fapt, fotografia vă înfăţişează o sculptură în ceară realizată de Jean Fraser şi care va figura de acum încolo în cadrul faimosului muzeu de ceară Tussaud din Londra.

În acest cărucior pentru copii lumea se deschide pentru micuţi cu cîteva luni mai devreme decît în cărucioarele clasice. Meritul pentru acest tip de cărucior îl au medicii pediatri din Elveţia.

DE PRETUTINDENI

NUMISMAŢII din întreaga lume au primit anul trecut un cadou splendid. Pe insulele Cocos, un mic arhipelag în Oceanul Indian, au fost emise primele monede în lume din material plastic. Monedele au fost bătute în două culori: roşu şi verde. Pe o parte a monedei se prezintă un cocotier pe coasta oceanului. Insulele Cocos se prezintă ca pioniere în domeniul numismaticii pentru a doua oară. Încă la finele secolului trecut au „emis" monede din fildeş. Neavînd fildeş pe insulă, autorităţile financiare de pe insula Cocos s-au decis pentru materialul plastic.

În oraşul Stevenage (Anglia) s-a petrecut o dramă. În casa locuitorului Pestell, în care se aflau soţia (Margaret, 24 de ani) şi trei copii (în vîrstă 5, 3 ani şi 11 luni) s-a declanşat un puternic incendiu. Cu toate eforturile întreprinse de pompieri, singura supravieţuitoare a incendiului, salvată ca prin minune, a fost micuţa Janice (11 luni), care a suferit uşoare arsuri. În fotografie : Robert Pestell, care se afla la serviciu în timpul incendiului, împreună cu micuţa Janice.

INSULA TRINIDAD din faţa Coastelor Venezuelei posedă una dintre cele mai interesante fenomene naturale din lume. Este vorba de un lac de asfalt din care se extrage anual o cantitate considerabilă. Deşi pînă acum s-au extras peste 10 milioane tone de asfalt, lacul continuă să se menţină la acelaşi nivel.

MORRIS DAVID, un inginer în vîrstă de 46 de ani din Los Angeles, a pus stăpînire pe doi mici atoli situaţi în Oceanul Pacific şi s-a proclamat... preşedintele Republicii Minerva. El a invitat oamenii să se stabilească pe aceste mici insule promiţîndu-le o viaţă... fericită şi lipsită de griji...

Acum aproape doi ani 140 de tineri şi tinere şi-au aflat un tragic sfîrşit, în urma incendiului declanşat la un „dancing" situat în apropiere de oraşul Grenoble, deoarece uşile se blocaseră. Printre cei care n-au putut uita tragedia, se numără şi medicul dermatolog parisian Jean Arouette. Acesta a inventat acum un dispozitiv electronic datorită căruia — la eventualele întreruperi ale curentului — voite sau accidentale — se creează un nou curent alimentat cu baterii, care declanşează instantaneu deschiderea uşilor de siguranţă.

LA MUZEUL Universităţii Iagelone din Cracovia se află o colecţie de aparate astronomice din timpul studiilor lui Kopernik la această universitate. Unele din ele, ca de pildă globul lumii, îl deţinea renumitul astrolog şi astronom Martin Bylica şi l-a oferit în dar, în anul 1493, universităţii. O parte a exponatelor sînt pregătite acum pentru a fi trimise la expoziţia organizată la Bibliioteca Naţională din Paris, consacrată operei lui Kopernik, cu prilejul celei de-a 500-a aniversări a marelui om de ştiinţă.

„DIAMANTELE" MORAVIEI

De vreo patru secole, localitatea Sumperk, aşezată pe un pinten muntos în Moravia de Nord, este cunoscută ca important centru al industriei inului. În zilele noastre, în această veche vatră industrială a fost implantată o activitate productivă de cu totul altă natură : fabricarea, de către întreprinderea de stat Pramet, a diamantelor sintetice.

Aceste pietre nici nu cîntăresc, ce-i drept, cine ştie cîte carate, nici nu slujesc femeilor drept podoabă. Este vorba de acel praf strălucitor, de acele granule sclipitoare, cu multiple şi, uneori, vitale utilizări în industrie. Giuvaerul sintetic înlocuieşte pe deplin diamantul natural, şi pe deasupra, reduce în mod substanţial cheltuielile de producţie. De aceea, el poate fi considerat fără doar şi poate, la rîndul său, drept giuvaer al industriei.

Cuvintele „sintetic" sau „artificial" nu sînt întrutotul potrivite în acest context, deoarece diamantul de laborator se făureşte, astăzi, în condiţii asemănătoare plămădirii lui pe cale naturală. Simplificînd, s-ar putea spune că o modificare a carbonului — grafitul — se transformă, la presiuni de cîteva zeci de mii de atmosfere şi la temperaturi de mii de grade, în diamant. Actualmente, diamante sintetice se produc în şase, ţări ale lumii, printre care şi în Cehoslovacia.

Producţia de diamante artificiale a fost iniţiată, în Cehoslovacia, în anul 1967, de către un grup de specialişti ai întreprinderii Pramet, în colaborare cu membri ai Institutului de cercetări în domeniul metalurgiei pulberilor. În prezent, producţia fabricii Pramet asigură cea mai mare parte a necesităţilor de diamante sintetice ale diferitelor ramuri industriale cehoslovace. Deşi sectorul diamantelor sintetice constituia, pînă în prezent, doar o activitate secundară a fabricii — profilate pe producţia de sinter şi de unelte din ferite moi şi tari, termistori, contacte de înaltă tensiune, acumulatoare de ferită pentru maşini de calcul — ţinînd seama de dinamica utilizării diamantelor sintetice la fabricarea unor unelte şi instrumente, această ramură de producţie urmează să ocupe, peste cîţiva ani, locul de frunte în diagrama activităţilor de la Pramet.

În economia naţională cehoslovacă există numeroase domenii în care se prospectează utilizarea diamantului sintetic : „Este vorba nu numai de industria constructoare de maşini, unde diamantul sintetic acţionează mai demult — a declarat directorul „Pramet"-ului — ci şi de folosirea sa, în viitor, în industria sticlei şi în construcţii, de pildă, la operaţiile de tăiere, pe formate multiple, a plăcilor. Diamantul sintetic este un material cu viitor într-adevăr strălucit !"

Recent s-a prezentat în S.U.A. în cadrul unei gale internaţionale a modei 1973, acest original model de pantof. Se pare că va face senzaţie în vara ce vine. Talpa este ortopedică, iar tocul — din material plastic transparent — constituie marea atracţie. În interiorul lui, înotînd... cu plăcere, se află un peştişor a cărui culoare poate fi cu... uşurinţă asortată la culoarea rochiei! Micul acvarium este demontabil. O singură precauţie: evitarea plimbărilor nocturne pe străzile cu... pisici pentru a nu risca de a fi urmărite de nenumăratele amatoare de peşte...

DOUĂ FIRME JAPONEZE au pus la punct un nou tip de ciment de 10 ori mai rezistent decît cel obişnuit. Noul produs este format din beton obişnuit cu infiltraţii de substanţe plastice şi s-a dovedit extrem de rezistent la apă de mare şi acizi.

SHIRAMIR este numele unui splendid exemplar de pisică siameză din Los Angeles. Cînd, în urma unui accident, pisica şi-a pierdut un dinte, proprietarul său a apelat la un dentist care, după o reuşită operaţie, i-a implantat un dinte de... aur. Astfel Shiramir se poate considera unica pisică din lume cu un dinte de aur.

CU PRILEJUL deschiderii autostrăzii Bruxelles—Paris au fost organizate curse speciale. Din Bruxelles au plecat spre Paris, Place d'Opera, la orele 9,25 dimineaţa trei bărbaţi: unul cu avionul, al doilea cu trenul, al treilea cu automobilul. Automobilistul a ajuns la Paris, la orele 12,35, cel care a plecat cu avionul cu 12 minute mai tîrziu, iar cel care a plecat cu trenul a întîrziat 67 minute!

LA O RECENTĂ expoziţie acvatică din Hanovra (R.F.G.), un constructor din Elveţia, Henri Pilatus, a prezentat un model de avion cu accelerator cu aburi pentru decolare.

„DE PRETUTINDENI"

POATE n-o să credeţi, dar faptul este strict autentic. La Melbourne s-a disputat un campionat mondial de şah.... subacvatic. Participanţii — echipaţi în mod corespunzător (inclusiv arbitrii) au folosit piese de şah metalice cu magnet pentru aderarea lor la tabla de şah şi în final au fost toţi de acord că acest sport este ideal pentru jucătorii de şah datorită liniştei de pe fundul mării.

Marian Tarnovski, profesor de artă aplicată şi decorativă din Lvov (R.S.S. Ucraineană), colecţionează ceasuri vechi. Un hobby relativ comun. Dar pasiunea lui Tarnovski merge mai departe. El nu se consideră un simplu colecţionar căci pentru cele aproximativ 100 de exponate — pendule şi ceasuri de masă — el a întocmit monografii privind formatul şi istoricul confecţionării lor. Tarnovski este autorul unor articole despre ceasuri şi fabricarea lor în diferite epoci.

În clişeu : Marian Tarnovski lîngă colecţia sa.

ACUM NOUĂ ANI, o tînără, Rachel Moore, din Glengary, a aruncat în mare o sticlă conţinînd un mesaj. Recent, ea a primit o scrisoare din partea lui Tony Jones din Newport, care a găsit sticla şi mesajul şi i-a răspuns dorind să-i facă cunoştinţă.

CE ASCUNDEA „FORDUL-ANATOL"

• Epilogul unui scandalos caz de contrabandă cu droguri • Cînd un vameş inspirat se dovedeşte neîncrezător • O captură importantă a poliţiei turce • Legături comerciale fantomă.

6 MARTIE 1972. Punctul de frontieră Menton, la graniţa franceză cu Italia. Un şir de maşini îşi aşteaptă rîndul la serviciul vamal. De data aceasta, în faţa lui Jacques Angelis, unul din vameşii de serviciu, opreşte un autovehicul cu placa de înmatriculare turcească. Este un „Ford-Anatol", cu caroserie de material plastic. Înăuntrul ei se află două persoane. La volan, un bărbat în puterea vîrstei, brunet, cu o mustaţă groasă. Este îmbrăcat într-un pardesiu maro, din stofă mai ieftină. Alături de el, un domn mai bătrîn. Părul alb îi dă o notă de distincţie. Este foarte elegant, are multă prestanţă. Arată paşaportul său diplomatic şi dă de înţeles că se grăbeşte. Jacques Angelis nu pare însă deloc presat de timp. Dimpotrivă. Postul lor fusese avertizat să fie cu luare aminte la maşinile sosite din Turcia. În perspectivă o afacere mare cu droguri. Poliţia turcă făcuse nişte comunicări la Paris şi solicitase sprijinul. Se colabora şi cu Interpolul. Nu cumva aceşti doi călători... ?

VAMEŞUL îi rugă pe cei doi să coboare puţin din Ford pentru a examina interiorul maşinii. Kudret Bayhan, aşa se numea bărbatul mai elegant, îi privi indignat. Cum poţi avea o umbră de îndoială ? spuneau parcă privirile sale pline de reproş. Încercă să protesteze, invocînd paşaportul diplomatic şi calitatea de membru al senatului turc. Dar Jacques Angelis era de neînduplecat. Cei doi coborîră şi el începu să cerceteze interiorul Fordului. Cînd ridică pernele din spate, surpriză ! Acolo erau aranjate cu multă grijă un mare număr de pachetele cu praf alb. Morfină-bază! Tăcut, sub privirile încremenite ale călătorilor şi ale altor vameşi care se apropiaseră. Angelis continuă percheziţia. Se băgă sub maşină şi găsi şi în alte locuri sub caroserie — un mare număr de pachete cu droguri. În total, după cum avea să se vadă la cîntărire, în maşină fuseseră ascunse 164 de kilograme de morfină-bază, utilizată ca materie primă pentru fabricarea heroinei ! Lui Kudret Bayhan îi trecuse indignarea. Părea nedumerit, stupefiat chiar. „Nu ştiu nimic despre acestea, n-am nici o legătură cu ele", murmură el vameşului.

LA ÎNCEPUT, misiunea anchetatorilor era dificilă. Nu aveau de afacere cu nişte infractori obişnuiţi. În faţa lor se găsea un avocat cu aparenţe de om extrem de onorabil : tată a cinci copii, judecător de pace care-şi exersase meseria 14 ani, membru al senatului turc. Într-o oarecare măsură părea verosimilă şi apărarea sa. Drogurile, susţinea el, fuseseră plasate în maşină fără să ştie. El se găsea pentru prima dată în Franţa. Intenţiona să plece la Paris să facă cumpărături în vederea nunţii fetei sale. La 1 martie se hotărîse să întreprindă această călătorie. A făcut cunoştinţă cu şoferul Ibrahim Ikier, care lucra pentru un proprietar de garaj. L-a angajat cu 500 de lire. Ikier, la rîndul său, se declara inocent.

POLIŢIA FRANCEZĂ primise în acea perioadă o comunicare din partea autorităţilor turceşti că la Istanbul tocmai fusese depistată o bandă de traficanţi de stupefiante. Unul din cei arestaţi, un anume Nuri Bostan, era probabil „creierul" organizaţiei. Fusese prins cînd „pregătea" o maşină care să transporte în Franţa 108 kilograme de morfină-bază. Pentru a-şi uşura pedeapsa, doi complici ai săi făcuseră unele mărturisiri. Din relatările lor reieşea că maşina urma să ajungă în apusul Europei sub paravanul unui parlamentar. Probabil onorabilul avocat Bayhan...

DAR MAI TREBUIAU GĂSITE DOVEZI că cei doi pasageri ai Fordului încercaseră să indusă în eroare ancheta. După o serie de investiţii amănunţite, desfăşurate cu colaborarea poliţiei turceşti, s-a creat o primă breşă în apărarea lor. Ei declaraseră că vin pentru prima dată în Franţa. Or, s-a descoperit că Bayhan mai fusese de patru ori la Marsilia, adică în regiunea unde se ştie că există numeroase laboratoare clandestine de fabricare a heroinei ! Apoi urmează o a doua breşă. Bayhan şi Ikier afirmaseră că se cunoşteau doar de cîteva zile. Dar iată că s-a putut dovedi că în noiembrie 1971 ei ocupaseră aceiaşi cameră a unui hotel din Aix-en-Provence ! Puşi în faţa acestor fapte, cei doi retractează primele declaraţii. Da, ei au mai fost în Franţa. „Am călătorit în interes de afaceri, afirmă Bayhan. Am avut legături cu nişte firme franceze". Dar cînd i s-au cerut amănunte, fostul judecător de pace nu a putut produce nici o dovadă concretă...

LA PROCES, cu consimţămîntul clientului său, avocatul lui Ikier n-a mai susţinut tactica nevinovăţiei. A solicitat o pedeapsă mai blîndă, ţinînd seama că Ikier a jucat un rol secundar în toată afacerea. Procesul s-a încheiat de curînd. Procurorul a cerut aplicarea pedepsei maxime pentru Bayhan (20 de ani) şi 15 ani închisoare pentru Ikier. La 27 februarie s-a pronunţat sentinţa. Amîndoi acuzaţii au fost condamnaţi la cîte 15 ani închisoare şi plata unei amenzi de 2.980.000 franci...

La intrarea în „tunel"...

„TUNELUL DE FOC"

Întîmplări adevărate

Călător în jurul lumii cu orice preţ!...

Un cetăţean englez porneşte cu familia în larg. Atacaţi de balene, cu iahtul distrus, salvaţi după 38 de zile de coşmar, ajung cu bine de unde au plecat.

Familia Robertson, alcătuită din şase persoane, locuia pînă nu de mult într-o frumoasă casă proprietate personală, într-un oraş din Anglia. Pînă nu de mult înseamnă în relatarea de faţă 17 luni. Ce s-a întîmplat între timp ?

Casa şi-a schimbat proprietarul, căci mister Robertson a vîndut-o, iar cu banii obţinuţi a cumpărat un iacht. Un iacht care să-i dea posibilitatea realizării visului său — o călătorie în jurul lumii. La bordul iahtului au urcat soţii Robertson, fiica de 18 ani, fiul de 17 ani şi gemenii (băieţi gemeni). Adică întreaga familie.

Călătoria a început sub auspicii nefavorabile în 1971 ; încă înainte de a ajunge pe coastele Portugaliei, o furtună puternică a avariat serios ambarcaţiunea, marea înghiţind o parte din echipament. Fiica a părăsit nava în insulele Bahamas cedînd locul ei unui necunoscut dornic să ajungă ieftin şi repede — credea el — în Noua Zeelandă. O întîlnire neprevăzută şi nedorită în larg — mai multe balene care în cîteva minute fac ţăndări întreaga ambarcaţiune ; navigatorii scapă cu viaţa dar pierd aproape toate rezervele de hrană şi apă. Ei se îngrămădesc în două bărci de salvare din care una era din cauciuc. Mai trec cîteva zile de navigaţie şi o nouă peripeţie. Barca de cauciuc se defectează şi cu toţii sînt nevoiţi să se înghesuie în bărcuţa rămasă. Cei şase erau convinşi că moartea lor e iminentă, totuşi au rezistat 38 de zile. Au fost salvaţi de o navă comercială japoneză.

Epilogul relatării : Robertson navigatorul, a declarat, de îndată ce a păşit pe pămîntul Angliei, că nu se simte descurajat, că va lucra şi că de îndată ce va avea bani de ajuns, va cumpăra o ambarcaţiune solidă şi va porni din nou să facă ocolul pămîntului. În caz că reuşeşte să-şi pună în aplicare „nestrămutata" sa hotărîre, mai rămîne de văzut cine dintre ai săi îl va însoţi...

„TUNELUL DE FOC"

Îl chema Stephen Ladd. Era un pasionat motociclist. Avea numai 25 de ani şi dorea să se consacre printr-o performanţă deosebită. Şi-a propus să întreacă un „record" dintre cele mai extravagante şi periculoase din lume. A vrut să stabilească un nou „record mondial" în proba denumită „tunelul focului" De ce este vorba ? Proba constă în parcurgerea cu ajutorul unei motociclete, a unui „tunel de foc", mai precis a unui tunel în flăcări. Vechiul record era de 22 de metri. Stephen Ladd şi-a propus să facă acelaşi lucru dar printr-un tunel lung de 50 de metri.

Ca şi în alte împrejurări asemănătoare încercarea dramatică a lui Ladd s-a desfăşurat în prezenţa unui mare număr de spectatori.

Tentativa s-a încheiat cu o dramă. Stephen Ladd a luat foc şi în ciuda intervenţiei prompte a pompierilor aflaţi chiar acolo, el n-a mai putut fi salvat. Arsurile pe care le-a suferit au fost atît de grave încît ajutorul medicilor a fost inutil.

...intervenţia pompierilor este inutilă

SPIRALE

MEGALITICE (V)

de Eugen BARBU

Intr-o carte a lui Horia Barbu Oprişan despre *Călușari* la descrierea personajului *Mutul* ni se spune că el poate fi asemuit cu *Nebunul* regelui Lear, cu *Bufonul* de la curțile regale care face toate năstrușniciile fără să fie pedepsit. În viziunea populară de la noi, cel amintit este îmbrăcat în costum roșu, are pe față o mască de piele de oaie în care sînt practicate găuri pentru ochi și gură ; în loc de nas, un clonț de pasăre de care atîrnă un clopoțel sau un ardei. Totul trebuie să fie grotesc la acest personaj, de la îmbrăcămintea cîrpită pînă la sabia pe care o poartă pe șold. Ceea ce îl caracterizează este faptul că nu scoate un cuvînt, avînd numai rolul de a conduce pe *Călușari*, a le deschide porțile caselor pe care le alege, a alunga mulțimea ca să nu stingherească jocul sau a mima caraghios și aluziv, amintind privitorilor fapte pe care aceștia le cunosc și de care fac haz. Mai știm că jocul *Călușarilor* este foarte vechi și că s-au găsit mențiuni despre el chiar în Cantemir, știri ce au fost preluate și de Heliade Rădulescu. Un mister încă neelucidat pluteste în jurul semnificațiilor însumate în personajul *Mutul*.

Să vedem cum preia toate acestea poetul Ion Gheorghe în mult controversatul său poem, cu același nume „*Cînd ies călușarii beți de jocuri și de viziuni / prin semne deșuchete și schime / Mutul zvonește despre ei că-s nebuni / și le face loc prin mulțime*". Pînă aici știrea despre *Călușari* pare de o banalitate ziaristică, numai că se ivește elementul metafizic. *Călușarii* lui Ion Gheorghe *sînt beți de jocuri și de viziuni*. Se face adică din echipa jucătorilor, un grup de inițiați. Transcrierea personajului *Mutul* este foarte apropiată de cea din cartea lui Horia Barbu Oprișan : „...*pare că refuzînd să se nască / a căzut pe lume ca vițelul cu pielea matricei în cap / de teama frigului lumii și-a propriilor hauri / rîde libidinos și face măscări / uitîndu-se prin buricele celor două găuri / orbecăie-n pînza greșitei născări...*". Următoarea imagine înnobilează știrile preluate despre *Călușari*. *Masca arde fața* pe care o protejează, ceea ce dă dintr-odată o înaltă temperatură poemului și în sălbăticia ei, *pare o matrice, încă fumegîndă, a vițelului abia născut*.

Să vedem mai departe cum informația despre *Călușari* se transformă în poezie : „*Cînd zboară țăranii în dansul lor vizionar / îmbătați de apele pecetluite de stime / Mutul își ridică ghioaga de armăsar / înfigîndu-se cu ea în mulțime / el însuși zeu uzurpat de la rit / de parcă tot ce se petrece sfînt și măreț / n-a scăpat nepingărit / pe-acest pămînt zămislit în dispreț / batjocoritorul zeu-părinte străbun / al unui popor ce s-a temut să plîngă / socotit dușmănos și nebun / l-au prefăcut în cumplita cămașă / a rezervației de smintiți / caraghios în batjocura-i lasă / se trezește cînd și cînd chemat de semnul unor meteoriți / atunci îl iau și-l aruncă vitelor, femeilor / pe care le tăbără ca viermele / pînă iese alb ca o-goarele-n zăpada mieilor*". Este evident că numai mineralizarea finală a personajului și încercarea de a face din el un Bufon grandios, versuri marcate însă de accente naturaliste cam ostentative, salvează discursivitatea acestei părți. Ca în multe locuri, un accent sociologic prea mult pus compromite poemul lui Ion Gheorghe și-l aruncă în simplu reportaj sau discurs de catedră. Iată urmarea motivației abia enunțate mai înainte : „*Preot al unui oracol vorbind în dodii / căci adevărurile se desfac / citește semnul nenorocitei zodii / după lumini și-n vorbe de leac / proroc slăvindu-și rapănul, furnicarul de buboaie și gîlci / propovăduiește-n vînt pedepsele ce s-au pus pe cetate / face măscări și tumbe de bilci / vestind nenorocirea ce se abate / menit să-i cheme să le ceară viața / și să-i arunce pe rugul unei lupte*" și așa mai departe, în același ton revendicativ mutind sensurile personajului. Din cînd în cînd, tonul profetic al poetului mai lasă loc și imaginii poetice care străbate greu revărsarea torențială de cuvinte : „*Marele mut, / zeu arlechin / c-un ochi rîde, cu celălalt plînge / ca ouăle-n pasăre stau sufletele-n el* (minunat vers !) — *ciorchin / de inimi, viță nobilă, scăldată-n singe / înțelept în pragul marilor greșeli / ci drept în fața multelor nedreptăți, / cască țărănește-n fața celei mai cumplite buimăceli / cu sufletul la luceafărul sfintei lui judecăți / bogat de cît i-au smuls jefuitorii / ci nespurcat în mîndra-i mizerie / Mutul stă ca pietrele-n apa stricatei istorii / pe malurile căreia ard focurile — și el nu se sperie / muncind un pămînt la răscruce / pare o semințe în eternitate / în jurul căreia un neam vine, altul se duce / și toate-i pun foc la cetate*". În pasajul de mai sus numai cîteva versuri frumoase, ca niște inscripții, marchează verbalismul gureșului poet care vrea să spună de toate.

Mutul mai are, potrivit viziunii lui Gheorghe, *vrana gurii pecetluită cu fierul*, el *își mușcă limba friptă de tăceri* (superb !), *prevestirile lui în doi peri se vădesc atinse de piatra filozofală* (iată cum se înnobilează o știre banală cu strălucirea metaforei, ce păcat că poetul nu o face totdeauna !) : *Mutul* este un *zeu deghizat* și nu se știe încă ce comunică el ; mistic, în joc sau plin de semne care pot sau nu pot fi înțelese de către cei din jur, masca *Mutului poate fi chiar fața adevărată a celui ce-l interpretează, pîrlită de apa fierbinte a timpului* care a trecut, idee a prefăcătoriei necesare în fața vicisitudinilor istoriei care l-a silit la umilință pentru a supraviețui. *Mutul* e *un mag rătăcit, jucîndu-se de-a baba oarba*, el este poate și *un preot care ispășește* păcate vechi, și în tot acest torent, iată și imaginea medievală a *Bufonului* care are în jurul feței o cușcă sau o botniță de dulău. *Marele Mut* mai este și un *zburător căzut*, un *heruv bolnav*, ca în Blaga, e un *nemuritor savant* și un *luceafăr, năzdrăvan și neteafăr*, el este și *părintele poeților profeți* pe *care-i sărută cu mutenia pe floarea gurii*.

Inegal, dilatat, prozos, întrecut cum am mai scris de propriul vizionarism, Ion Gheorghe rămîne totuși cel mai mare poet al generației sale, poetul național, cum afirmam mai demult, înarmat cu o misiune de care nu se leapădă, purtînd un steag sfînt, neîntinat...

— Ce este actorul ?

— Din nefericire, profesiunea de actor nu este o profesiune de sine stătătoare.

— Sper să mai adăugați ceva.

— Bineînțeles. Cu ani în urmă, întîlnindu-l pe unul din maeștrii scenei românești, acesta mi-a pus o întrebare căreia nu i-am răspuns nici pînă astăzi.

— Ce-ați zice dacă v-aș propune s-o preluați ?

— Iat-o : „Dragă Șeptilici, cînd crezi că noi actorii vom ajunge să ne distribuim singuri ?". Și să știți că nu era vorba de vanitate și nici de intenția de a minimaliza celelalte verigi (dramaturgi, regizori, directori de teatru...) Dar se întîmplă ca dintr-un capriciu (asta în cel mai bun caz) al celui care distribuie, să nu poți realiza ceea ce ai visat. Și ajungi să faci o vîrstă cînd rolurile nejucate îți rămîn sub pernă.

— Vă cer scuze dar voi comite prima indiscreție, rugîndu-vă să ridicați măcar un colț al pernei.

— Sigur că acolo, chiar fără să mă uit, știu că se află Cyrano, Coriolan, în dreptul cărora nu a fost trecut niciodată numele actorului Mircea Șeptilici. Acum cred că înțelegeți de ce n-aș fi vrut să-mi amintesc.

— Rolul lui Cyrano îl doresc foarte mulți actori.

— Cred că nu există actor în lume care să nu-și fi dorit să-l interpreteze pe Cyrano. Și asta indiferent de vîrstă, de formație, de posibilități sau non-posibilități.

— De fapt, cîți ani aveți ? Ce vă mai amintiți de locul nașterii, al copilăriei — această ciută mereu mirată ? Ce vă mai amintiți despre prietenii de joacă, despre basme, despre bunica ?

— Cam multe întrebări. Totuși am să încerc să răspund. M-am născut în satul lui Bucur. Iubesc această așezare pe care am desenat-o de multe ori și pe care n-am încetat s-o desenez și s-o colorez.

— Vă „purtați" ca un școlar — desenați, colorați... Sînt sigur că dacă ați închide ochii v-ați și vedea șorțul și palmele cu albastru, cu verde, cu roșu...

— Văd că și dumneavoastră intrați bucuros în ograda copilăriei. E semn că ați plecat de mult.

— E adevărat. Am plecat. Dar copilăria s-a ascuns în mine. N-am ce să-i fac. Chiar dacă scoate capul cînd își aude numele. Vă propun să ieșim din copilărie.

— De teamă ?

— Nu. Din economie de spațiu.

— Bine. Am intrat împreună în copilărie, se cuvine să plecăm tot împreună. Eu am ieșit. Vă aștept.

— Tot despre amintiri.

— Nu renunțați ?

— Nu. Nu-mi plac oamenii care renunță. Deci, cînd ați început teatrul ?

— Am deschis ochii la operetă. E vorba de trupa lui Maximilian-Leonard, unde m-a dus una din mătușile mele, fata actorului Dimitrie Ștefan Roșianu, contemporan cu Nottara, cu Grigore Manolescu... Eram cam cît rampa scenei Teatrului liric atunci cînd mirajul acesta a început să-și facă loc.

— Totuși, cînd și unde ați debutat ?

— Păi, terminasem armata și mă plimbam pe la Facultatea de drept și de litere. Pe nici una n-am terminat-o. Pentru că m-a furat teatrul.

— Care teatru ?

— Nu mă iertați de loc. Am debutat la compania Bulandra, alături de Tony Bulandra, de Maximilian, de Storin...

— Și ?

— Și, ce să vă mai spun. Tanți Cocea, Clody Bertola... Emil Botta (colegi de generație) pe care-i știți, îi cunoașteți și-i aplaudați și dumneavoastră.

— Ce-ați visat să faceți ? Ce-ați făcut din ce-ați visat ?

— Am avut multe bucurii în teatru și am fost fericit pentru alegerea făcută. Mi-am îngăduit și bucuria de a scrie teatru, de a face scenografie și, bineînțeles, de a fi interpret. Continui să scriu și să pictez... Poate că viața mea nu este marcată de împliniri excepționale.

— Dar toate încercările în care ați investit inteligență, sensibilitate, pasiune și încredere nu le considerați, lăsînd la o parte modestia, tot niște victorii ?

— Nu le-aș numi victorii. În orice caz, cu îngăduință, aș putea spune că mi-am făcut datoria.

— Vreți să mă ajutați să scriu cîteva rînduri despre ceea ce... scrie Mircea Șeptilici ?

— Revăd traducerea lui Gally-Gay, pentru că am înțeles că Brecht se cere nu tradus, ci mai degrabă transpus.

— Mai adăugați ceva ?

— Nu. V-am spus și asta pentru că m-ați „forțat".

— Atunci vă „forțez" să-mi spuneți anul nașterii sau vreți să treceți peste el ?

— De ce să trec ?... 1912.

— Care v-au fost prietenii ?

— În ce ordine vreți să-i așez ?

— Pornind de la... inimă.

— Cred că singura mea mare prietenie care m-a marcat pe viață a fost aceea cu Mihail Sebastian. Despre asemenea prietenie pot vorbi oricît de mult și să fie totuși puțin. Foarte puțin. Poate și de aceea aștept o zi de liniște bună, de tăcere în care să încerc o carte despre Mihail Sebastian, cu dramele, înfrîngerile și victoriile lui.

— Ce nume vor mai apărea în această carte ?

— Eugen Ionescu. Prietenie începută la umbra castanilor liceului Sf. Sava, cînd pornisem lupta pentru un colț de pagină literară. Dacă v-aș povesti cu cîte frămîntări, cu cîtă pasiune începeam viața acolo, pe băncile liceului Sf. Sava...

— Vă las să vă continuați cartea pe care, poate fără să vreți, ați și început s-o scrieți.

— Și dacă n-o scriu mai departe ?

— Vă sun, vă aduc aminte...

Vasile POPESCU

Actorii se mărturisesc

MIRCEA ȘEPTILICI:

„SUB PERNA FIECĂRUI ACTOR SE AFLĂ UN VIS"

CULORI

PETRAȘCU (I)

de Aurel Dragoș MUNTEANU

Am avut dintotdeauna o ciudată reținere față de pictura lui Gheorghe Petrașcu. Îmi închipuiam că numai autoritatea unei judecăți de valoare perimate, susținută însă de rezonanța anilor cînd s-a produs și de condeiele ilustre care au semnat-o, numai supunerea noastră față de ceea ce am „consacrat" explică atașamentul colecționarilor și al criticii pentru arta sa convențională. Expoziția retrospectivă de la Sala Palatului mi-a prilejuit o verificare a impresiilor mai vechi și o înțelegere mai adîncă a lucrurilor. Petrașcu este fără îndoială un artist de mina întîi, capabil de multe ori să-și depășească epoca și chiar să ducă la ecloziunea unor vocații excepționale, în cazul unor temperamente înrudite. Urmașul său în pictură se numește Tuculescu, ceea ce spune mult. De la Petrașcu a deprins știința căutării culorilor, folosirea tonurilor închise și expresivitatea pastei. Interioarele din prima perioadă, mai ales cele cu scoarțe țărănești, cum este uleiul din colecția Dr. Maria Baldovin, sau cel cu macat în dungi se resimt evident de pe urma influenței maestrului, ceea ce nu e rău de loc, probînd ucenicia lui Țuculescu, „școala" lui. I s-a reproșat întotdeauna un anumit amatorism, pe nedrept, fiindcă Țuculescu a fost un artist elaborat, format metodic, în urma studiului asiduu pe opera unor înaintași, reușind să-l depășească adesea, prin adîncimea investigației plastice și prin forță expresivă.

Frapantă la Petrașcu este mediocritatea motivelor și lipsa de fantezie în tratare. Un verism nedisimulat ne introduce în interioare de epocă gîndite prea corect pentru ca să aprindă imaginația contemplatorului. Doamne și domnișoare, cu pălăriuțe și rochii fluturînd grațios, în peisaje convenționale, familii provinciale, un parfum de Tîrgoviște revoltă umplu pînzele sale. Lucrările din străinătate au un sentimentalism factice, cu o Veneție fără tensiune, iar grî-urile spaniole sînt prea lipsite de originalitate ca să ne frapeze. Un *Autoportret* din tinerețe indică o fire jovială și burgheză, plină de trufie suficientă. Și totuși ! Întocmai artiștilor mari, din împrejurările cele mai comune ale vieții, pictorul extrage substanța unei opere autentice, o dramatică aglomerare de culori, cu pastă bogată, o lume adesea informă, tînzînd spre azzuriri și spre împăcare cu sine. Confruntarea cu pictura lui Petrașcu trebuie făcută în expoziții, el are nevoie de respirație largă și cîștigă prin cantitate. Este mai greu să înțelegi prin revenirea la o singură pînză, dialogul intim nu-i convine. În cîteva săli, deodată, copleșește și convinge pe de-a-ntregul. O lume născîndă apare în fața ochilor, ca un vulcan, aruncînd deasupra lavă multicoloră, pe fond întunecat, vuind de dogoarea magmei lăuntrice, care nu mai poate irumpe !

Am revenit de cîteva ori în sălile retrospectivei, tot mai fascinat de natura puternică și de mulțimea ecourilor întreținute pe pînzele lui Petrașcu. Nu întîmplător, cele mai izbutite lucrări, atinse de un har cu totul excepțional, sînt marinele. Femei pe plajă ascultă, cu capete plecate, tălăzuirea veșniciei. Linia corpurilor și a formelor naturii pierde din suplețe și virtuozitate, în favoarea esențialului. Opera lui Petrașcu este ea însăși ca o mare pe vreme tulbure, împăcată între tărmurile ei, dar frămîntată dinăuntru, cum o arată alterarea limpezimii valurilor și zbaterea lor scurtă. Dacă ești atent, în asemenea momente, poți auzi zgomotele infernului. Florile pictorului ți se vor părea gurile hulpave ale unei naturi necruțătoare, ochiul spart al unei case va luci amenințător, iar oamenii se vor umfla grotesc, bolnav și inconștient, cum este *Autoportretul cu boneță roșie*. Nu mai am nici o îndoială. Gheorghe Petrașcu a inscris în caligrafia halucinantă a pastei sale mai mult tragism, decît ar fi putut-o face un artist cu conștiință mai bine determinată și cu motive mai atent elaborate.

Chiar pentru bunii cunoscători ai operei lui Petrașcu, desenele și gravurile expuse pot reprezenta o surpriză. Finețea impresiei și un gust al liniei, aproape fără egal în plastica românească, au caracterizat grafica sa. Plăcerea jucăușă a pictorului acesta, greoi de obicei, ne-a dat o suită de lucrări inteligente, caracterizate mai ales prin acuratețe și subtilitate caracterologică. Minuția de japonez, indispensabilă graficianului, s-a asociat cu inspirația amplă a artistului multiplu înzestrat. Aceeași operă imensă, un univers întreg, mai limpede însă și mai incisiv ca tonalitate.

CU BARITONUL VASILE MARTINOIU

DESPRE ARTA CÎNTULUI ȘI... SPORT

de I.-V. PANDELESCU

Baritonul Vasile Martinoiu, solist al Operei Române posedă unul dintre cele mai strălucite palmaresuri la care poate aspira un tînăr cîntăreț. În răstimpul a patru ani (1965—1969), a fost distins cu nu mai puțin de 12 premii la diferite concursuri internaționale ! Sînt de menționat în primul rînd concursurile la care a obținut Premiul I : „Erkel" (Budapesta), Giuseppe Verdi (Parma), „Achille Peri" (Reggio-Emilia), apoi concursurile „Maria Canals" (Barcelona), „Herzegenbosch" (Olanda), „Francisco Vinas" (Barcelona), „Voci verdiene" (Busseto-Italia), Toulouse, Verviers la care a luat Premiul II etc. În urma acestor succese, a fost solicitat să cînte pe o seamă de scene lirice din Europa, China, S.U.A. etc.

Vasile Martinoiu este un bariton, așa zis „verdian". El dispune de o voce intensă și frumos timbrată, caldă, generoasă, pe care și-o conduce cu inteligență. Repertoriul său e vast în domeniul operei, dar cîntă și oratorii, lied-uri, cançonete.

— Cum pregătiți dv. un rol ? Să luăm de exemplu Scarpia din Tosca, pe care l-ați interpretat recent la Opera Română ?

— A fost pentru mine o premieră. Îl cîntam pentru prima oară și pot să afirm, cel mai dificil rol. L-am atacat abia după aproape 15 ani de carieră...

— În ce sens îl socotiți dificil ?

— În sensul că, dincolo de exigențele pur vocale a trebuit să trăiesc și să desvălui scenic, complexitatea diabolicului personaj : pe rînd sbir neîndoplecat, viclean în a stîrni gelozia Toscăi, cupid față de eroină, perfid cînd se preface că îl eliberează pe Mario, pentru ca în fond să-l execute. Fiecare scenă am reluat-o, am studiat-o minuțios, am cizelat-o cu grijă. Nu a fost o treabă ușoară, desigur, dar satisfacția realizării compensează efortul

— Care este „igiena" vocală pe care o observați, se pare, cu scrupulozitate ?

— De la profesorii mei ca și din propria-mi experiență de cîntăreț, am înțeles că în primul rînd nu trebuie să-mi obosesc vocea. Adică, să nu o silesc în registrul înalt, să nu cînt „în forță" și, de asemenea, să nu cînt prea mult.

— Este foarte bine. Dar ce credeți despre condițiile fizice pe care trebuie să le aveți în vedere ?

— Aș dori să vă spun că în adolescența mea am jucat foarte mult fotbal — ceea ce mi-a mărit în mod deosebit capacitatea respiratorie. Acum, desigur, nu mai joc fotbal. Am împlinit 38 ani. Dar practic cu asiduitate, oricînd pot, înotul, pe care îl socotesc sportul cel mai adecvat unui cîntăreț.

— Alte elemente care înrîuresc însușirile vocale ?

— Un cîntăreț trebuie să aibă chiar în jurul acestei vîrste, multă contenență, cît mai multă cumpătare. Mă refer de pildă la alimentație, pentru a nu mai vorbi de băutură... În altă ordine de idei nu mă rușinez, afirmind că mă situez totdeauna pe poziția de elev : studiez necontenit cu asiduitate, și mă preocupă îndeosebi limba franceză și italiană în care cînt majoritatea rolurilor interpretate. La aceasta m-a stimulat, mai de mult, pronunția dubioasă a unor cîntăreți străini.

Nu numai muzică...

de George SBÂRCEA

Omagiu: Vreau să aduc, de Ziua Femeii, un omagiu mamelor, soțiilor femeilor ce ne luminează viața. Surîsul lor, înțelegerea și darul lor de a ne îmbuna, umple de căldură întreaga istorie a omenirii. Din timpuri fără aducere aminte, ele au fost cel mai sigur stimulent al progresului, al civilizației, al culturii. În hrubele și firidele sălașurilor primitive ale preistoriei, femeile au înveselit cenușiul zilelor fără șir printr-o floare culeasă din luncă și înfiptă într-o fisură din cavernă, printr-un trii de rîs învățat de la zburătoarele din crînguri. Iar cînd omul trăind încă în sălbăticie s-a înapoiat de la vînătoare duhnind iute a sînge și năduşeală, ele, femeile, l-au silit să se scalde în pîriul ce susura în apropiere și în ale cărui unde gîlgîitoare se desfătaseră ele însele în așteptarea ursuzului stăpîn, frecîndu-și trupul cu izma aflată pe tărmuri. Și fiindcă degetele lor se împiedicau în barba încîlcită a celui revenit din încleștarea cu fiarele, au născocit, din răşchirarea acelorași degete, pieptenele. Oare cîți dintre bărbații care trec pragul frizerului sau se dichisesc ritos în fața oglinzii își dau seama că femeia a fost dinamul secret al înfățișării lor de azi, că femeii îi datorează, în mare măsură, imaginea civilizată cu care ne mîndrim atîta ?

În vulturi nu s-ar trezi puterea zborului dacă n-ar fi deasupră-le amețitoarele adînciuri ale văzduhului. În bărbați n-ar fi tresărit, probabil, niciodată, setea de înălțimi fără zîmbetul încurajator al femeilor. Ele ne-au vegheat somnul, din prima copilărie a omenirii, și tot ele ne-au dat insomniile creatoare din care s-au născut civilizația, arta, poezia, visul făuritor de trumuseți.

De asta, 8 Martie nu este decît ziua care, an de an ne aduce aminte că fiecare zi din lanțul anilor și fiecare ceas al zilelor este, de fapt, un omagiu pe care îl aducem neîntrerupt gîngășiei — atît de puternică în fragilitatea ei — a Femeii, al cărei zîmbet ne așteaptă mereu la capătul drumului nostru cotidian.

Jean Gabin a ajuns la al 92-lea film. Se va intitula „Grand Terre". Iată-l într-o scenă din noul film.

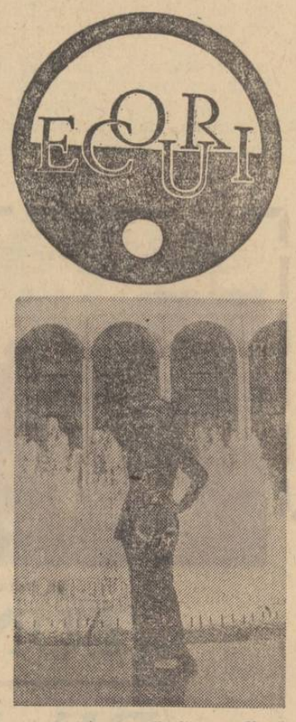

ECOURI

Emisiunea „Radiorecording" a prezentat ascultătorilor noștri, în primă audiție, cîteva cîntece cu o apreciată cîntăreață italiancă de muzică ușoară : Noris de Stefani („Sei come me", „Due come noi" ș.a.). Cine este Noris de Stefani ? Originară din Pesaro, ea a cîntat pe scenele multor țări ale lumii : Tunisia, Elveția, Spania, Portugalia, Cehoslovacia, Polonia, Australia, Japonia, S.U.A. De un deosebit succes se bucură în Uniunea Sovietică, unde a fost invitată de 4 ori, înregistrînd și numeroase discuri de mare succes (în 1969 a susținut, aici, 90 de concerte !). A participat, cu succes, la festivalurile de la Sopot, Begliasco, Pesaro, Lugano. Are, în proiect, apariții și în țara noastră.

Cîntărețul belgian Jacques Hustin (în fografie, alături de interpreta bulgară Iordanka Hristova), după o lungă serie de concerte (în septembrie '72, în Belgia, iar în octombrie — turneu prin casele de cultură din Franța), și-a luat o vacanță de două luni, dedicîndu-se compoziției și înregistrărilor. A și apărut primul disc marcînd colaborarea sa cu formația belgiană Wallace Collection (cu „Les avions décollent" și „Mais qui sont les sauvages" — compoziții proprii). De curînd a inițiat un nou show, lunar, la Televiziunea belgiană (transmis în direct, în culori), fiind invitați numeroși tineri talentați.

ERATA

În numărul trecut al revistei, în articolul publicat la rubrica „Oameni de cuvînt", semnat de George Pruteanu, al treilea paragraf al articolului va fi citit corect astfel : „Sorescu a intrat brusc în cîmpul literar și a făcut-o pe Fabrice del Dongo în cîmpul de la Waterloo".

Clepsidra

MEȘTERUL

de Constantin VIȘAN

Ascuțit și iute ca un țipar. Aleargă de dimineața și pînă seara prin toate sectoarele și coridoarele uzinei, ca o suveică. Nu e niciodată obosit, plictisit sau morocănos. Nu stă locului decît dacă îi dai vreo mașinărie să vadă ce are, de ce nu mai merge. Pentru el nu există „nu pot" ori „nu știu", ci doar „să vedem". Din prima clipă înțelege, parcă, de ce mecanismul s-a oprit din mersul lui firesc. Își scoate șurubelnițele, cleștii, cheile și cheițele și începe să desfacă șurub cu șurub piesă cu piesă. Atunci îmi place să privesc mîinile meșterului. Mîini de chirurg, de bijutier. Nervoase, fine. Simt pulsînd în ele inteligența pe care i-o văd lucind în ochii ageri, necruțători, capabili să descopere și cea mai ascunsă neregulă din sufletul mecanismelor imaginate de oameni. Nu cred să existe pe lume mașinărie căreia să nu-i dea de cap.

De unde această știință ? Pentru că meșterul meu n-are cine știe ce studii. A urmat o simplă școală de meserii, școala de tipografi. Odată cu aburii de plumb, în toată ființa i s-a strecurat însă și patima cititului. Casa lui e căptușită cu cărți, ca la profesorii universitari. Casa meșterului... În ea poți admira imaginea întreagă a minții sale scormonitoare. Surprizele tehnice te întîmpină pretutindeni. Rod al unei inventivități ieșite din comun. Alți gospodari își arată cu mîndrie pomii, iepurii, acareturile, porumbeii, mobila, florile. Meșterul îți oferă în schimb mașinăriile sale, neașteptate aparate practice imaginate de-a lungul întregii sale vieți. O casă automatizată. Nu un muzeu tehnic, ci un autoportret original, expresie a unui artist capabil să se exprime în cel mai adecvat limbaj al veacului nostru tehnic. Un artist anonim. Noi, cei care-l cunoaștem, îi mai spunem însă uneori și nea Fănică.

Cu toate că Meșterul este numele care i se potrivește cel mai bine.

O călătorie prin România (XI)

SĂPÎNȚA

de Constanța BUZEA

Sub țigle dulci, de ploi înviorate, îmi amintesc de vetre și de piini,
Atelierul celui care face o cruce, liniștitele lui mîini,

Cu ciocănel, cu degete pietroase, cu gura care suflă-n rumeguș,
Înconjurat de păsări care zboară în voia poftici oaselor de guși.

Satul e un păienjeniș de uliți, pe șanț stau fețe blinde și femei,
Transfigurînd iubirea lor în artă, și vorba lor se clatină-n cercei,

În fundele pe pletele bălaie, în creții justei lungi, în portul drept,
Sfiindu-se, ținîndu-ne privirea cu lucrul lor retras în mîini, pe piept.

Dacă te-apleci și dacă gîndindu-te aștepți cu ochiul îndulcit de-un haz lumesc,
În cimitirul vesel din Săpînța, cu păminteasca liniște vorbesc,

Vorbesc mai simplu despre lumea noastră decît am face-o noi, deasupra,-n aer.
În cimitirul colorat și vesel, lumina vine-ntreagă neconvertită-n vaier.

Ideea lui stă-n firea unor bătrîni lucizi și care nu ascund dureri de fapte,
Ci numai într-o ceață culcată în priviri, se face-n jur tăcerea pe numele ei noapte.

Păzește-te, spun literele mici, săpate liniștit în lemn, cu dalte,
Rămîi ce ești, un om de treabă, drept, rivnește să cobori din trepte-nalte.

Oricum cînd vei descăleca pe-aici, ca un drumeț, ori ca un voievod,
Arată-ne și nouă mila ta, mărturisind că te-am scăpat de nod,

De nodul cel cu gust sălciu, pe care l-am înghițit de-atîtea ori plecînd,
Drumețule, aici, în casa noastră, în veselia noastră de pămînt.

Noi știm, noi am știut să facem schimb, și carnea am schimbat-o pe cuvînt.
Gîndește-te ce ți s-ar cuveni să povestești și tu, trăind în rînd.

Prin intermediul emisiunilor Radio, publicul nostru a avut ocazia să facă cunoștință cu o tînără și foarte interesantă interpretă de muzică ușoară din R. F. Germania, Joana (melodiile „Baladă în noiembrie" și „Atît timp cît trăiești" — ambele de cunoscuta interpretă franceză Anne Vanderlove). Pe numele adevărat Johanna Emetz, a cîntat de mică la pian, acordeon și ghitară, fiind influențată de șansoneta franceză (a studiat la Lyon). În vîrstă de 27 de ani, Joana a obținut un frumos succes la ultimul festival de la Sopot. Nu demult, i-a apărut cel de-al 3-lea disc L.P. (dintre cele 12 cîntece, 8 îi aparțin) și a întreprins un lung turneu cîntînd într-o serie de teatre din Elveția

POLUARE

CLIMA ORAȘELOR

Orice mare oraș astăzi își are un climat al său cu microsectoare climatice. Dar orice oraș mare este amenințat de poluare. Cîteva mijloace de luptă împotriva acestui pericol.

După cum se știe, în etapa actuală cînd orașele cresc și se înmulțesc peste tot, iar industria și mijloacele de transport (auto feroviare, navale și aeriene) se dezvoltă în ritm vertiginos, poluarea atmosferei centrelor urbane și a zonelor industriale cu praf, fum, zgură fină, gaze, microorganisme etc, a luat forme alarmante De aceea lupta împotriva poluării atmosferei orașelor a devenit foarte acută.

Îngrijorarea oamenilor de știință și a conducătorilor de state în fața acestei situații este pe deplin justificată. Aceasta cu atît mai mult cu cît atmosfera fiind o masă gazoasă, lupta împotriva poluării ei este mai greu de realizat, dar nu imposibil.

Deja o seamă de mijloace antipoluante au și început a fi folosite, ca: filtrele montate la coșurile de fabrici și la eșapamentele de mașini, înlocuirea motoarelor cu explozie prin acumulatori electrici, interzicerea în marile metropole a circulației vehicolelor auto pe anumite artere stradale intens circulate de pietoni, montarea de dispozitive speciale pentru alimentarea cu oxigen a pietonilor din sectoarele intens poluate ale străzilor etc.

Considerăm însă că pe lîngă extinderea și diversificarea mijloacelor tehnice de luptă împotriva poluării atmosferei orașelor, **de foarte mare importanță este ca asupra fiecărui centru urban, mai mare sau mai mic, să se efectueze cercetări climatologice temeinice și de detaliu.**

În astfel de cercetări, **o atenție deosebită trebuie să se dea cunoașterii dinamicii regionale și locale a atmosferei,** care prin mișcarea ei transportă ritmic produsele de poluare cînd într-o parte a orașului, cînd în altă parte, pe areale diferite, după frecvența și viteza vînturilor. Știindu-se acest lucru se vor putea lua măsurile cuvenite, — de amplasare a fabricilor și uzinelor ori de dirijare a mijloacelor grele de transport spre sectoarele de unde produsele lor de poluare, vehiculate de vînturi sau de brize, să afecteze cît mai puțin atmosfera orașului respectiv.

Sînt însă și cazuri speciale, acelea cînd în zona unde-i situat un oraș, vînturile au o foarte mică frecvență, în mare parte din an dominînd calmul atmosferic, — cum este la noi în țară cazul orașului Petroșani, unde procentul calmului atmosferic depășește anual 64%. Este limpede, că în astfel de situații, generalizarea filtrelor la coșurile de fabrici și uzine, ca și la eșapamente, este obligatorie, iar zona urbană de locuit trebuie amplasată în sectoarele cu relief mai înalt, pentru ca populația de aici să fie ferită și de ceața de vale, accentuată și de inversiunile termice.

Pentru a se ușura circulația vînturilor și a brizelor urbane în cuprinsul orașelor, este necesar ca rețeaua stradală să fie cît mai rectilină și mai largă, cu orientare cît mai mult cu putință pe direcția vînturilor dominante și a brizelor, în acest mod realizîndu-se o mai rapidă dispersare a produselor de poluare în afara orașelor.

Cunoscîndu-se funcția purificatoare a atmosferei pe care o îndeplinesc **spațiile verzi și suprafețele acvatice, este necesar ca aceste două elemente de peisaj să fie cît mai judicios amplasate în arealul orașelor și extinse pe suprafețe corespunzătoare numărului de locuitori, mărimii și categoriilor de fabrici și uzine etc.**

Deși există încă multă populație în orașe care ezită să locuiască în clădiri cu multe nivele, **nu trebuie să uităm că pe măsură ce un etaj se află la o înălțime mai mare, atmosfera este mai curată, mai bine însorită și mai puțin afectată de zgomotul străzilor,** — calități care atenuiază mult unele neplăceri ale locatarilor.

Tot cu sprijinul cercetărilor climatologice se pot obține date extrem de interesante asupra duratei de strălucire a soarelui pe cer, asupra regimului anual al temperaturii aerului și al precipitațiilor atmosferice, a umezelii și a ceții (naturale și urbane) etc, — fiecare element climatic avînd influența lui pozitivă ori negativă în viața populației urbane și în desfășurarea activității zilnice a acesteia.

În sfîrșit, în lupta contra poluării atmosferei urbane, un loc deosebit îl ocupă **educația** cetățenilor.

Prof. dr. doc. Ion GUGIUMAN
Universitatea „Al. I. Cuza" din Iași

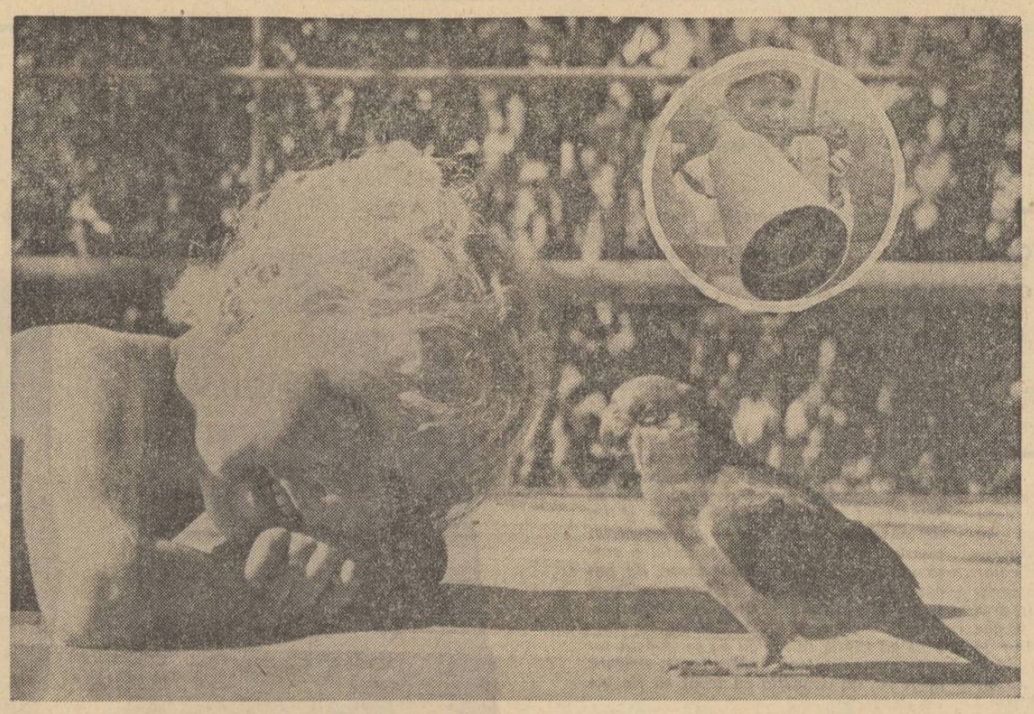

Dialogul cu mașina. Instrucțiunile de program i-au fost transmise pe fișe perforate Calculatorul se informează de comenzile executate de la pupitrul manual. Și este urmărit în ceea ce face.

COMETELE — MIJLOC DE TRANSPORT?

Titlul nu l-am extras din vreun film științifico-fantastic sau din vreo carte de aventuri imaginare. Trebuie să recunoaștem că imaginația scriitorilor este astăzi întrecută de cea a oamenilor de știință. Despre ce este vorba aici? Despre lucrări extrem de serioase și cu uimitoare perspective practice. În ultimii ani, cercetătorii sovietici, studiind cometele au observat că în componența cozilor cometelor intră anumiți compuși organici care constituie componenți importanți ai moleculelor țesuturilor vii. Este o descoperire care a declanșat o serie de alte cercetări. Pentru că se deschide o posibilitate aproape incredibilă: „cometele pot constitui un mijloc de transport natural, cu ajutorul căruia elementele necesare pentru formarea unui corp viu pot fi transportate în diferite zone ale spațiului sideral", *cum transmite Agenția de presă „Novosti". Ca atare, utilizînd un complex nou construit pentru studierea cometelor, savanții sovietici vor căuta să vadă cum pot fi folosite cometele pentru transportul la mari distanțe a compușilor biologici și a unor corpuri foarte simple. Deocamdată. Studiul se va face, probabil, cu ajutorul unei camere speciale, și cu anumite aparate, desigur, unde să se obțină un vid cît mai apropiat de cel cosmic. Camera ar putea fi iradiată cu o sursă specială de lumină care să imite radiațiile luminoase ale soarelui. Și așa, s-ar putea reproduce fenomene și procese ce interesează în acest studiu al cometelor.*

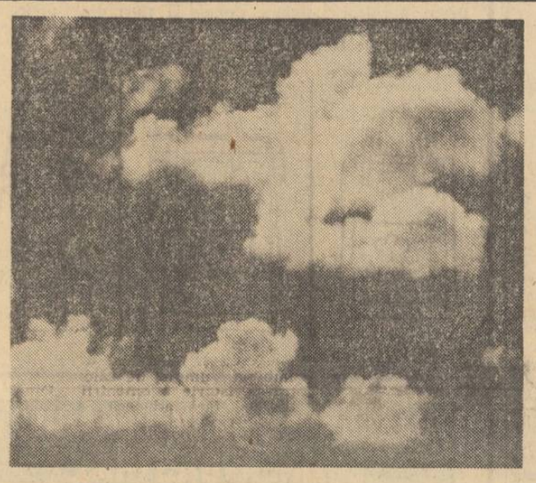

ÎNCOTRO ZBOARĂ PRAFUL?

Tot răul spre bine, spune o vorbă veche. Cu condiția, sigur, să folosești acest rău... spre bine. Așa și cu poluarea. Studiindu-se, s-a observat că particulele gazelor toxice au un itinerar anume, nu haotic, ceea ce înseamnă că se poate vedea și influența lor asupra climatului și a condițiilor atmosferice din regiunile peste care trec. E ceea ce au urmărit patru cercetători de la Naval Research Laboratory din Washington începînd din august 1971. Ei au studiat ce se întîmplă în părțile Norvegiei și Groenlandei. Au măsurat densitatea produselor toxice în atmosfera înaltă, mai ales a prafului și a unui gaz radioactiv — radonul — care are un trasor ideal. O primă observație: concentrațiile de particule sînt extrem de slabe în masele de aer de deasupra mărilor și foarte ridicate în cele care survolează continentele. Alți cercetători de la Universitățile Wypming și din Michigan au fost interesați mai ales de praful vulcanic. Au urmărit, de pildă, un nor de praf înalt de 8 km și lat de 6 km, care pornise la 19 iunie 1972, degajat de erupția unui mic vulcan din insulele Kurile. Cu ajutorul unei tehnici de detecție a aerosolilor, cercetătorii l-au regăsit la 4.000 de km mai departe. Și au constatat atunci că deși nu trecuseră decît cîteva zile de la erupție, stratul de praf se deplasa în troposferă, urmărind latitudinile 32°—57° N. Această deplasare pe latitudini s-a făcut într-un ritm de un grad pe zi și la o altitudine și o presiune constante. Cu ajutorul acestor cercetări, vom putea fără îndoială să ajungem la o mai bună cunoaștere a variațiilor climatului.

TEHNICA

CÎND METALELE PLUTESC ÎN AER...

Un medic, reflectînd la proprietatea de plutire a corpurilor atunci cînd acestea se află într-un cîmp electromagnetic alternativ de înaltă frecvență, a folosit-o pentru topirea și turnarea metalelor. Rezultatul: calitatea optimă a pieselor turnate. Metoda și aparatul constituie o invenție românească de largă aplicabilitate.

Suspendat în aer, ca prin miracol, un mic cub de metal. Uimitor nu este fenomenul în sine. Orice școlar, dacă nu cumva a sărit lecția despre Kepler, îți va spune că el a descris fenomenul levitației explicînd astfel de ce cometele își orientează întotdeauna coada în direcția opusă Soarelui. Ceea ce uimește este că levitația, **această proprietate de plutire a corpurilor solide sau fluide, bune sau rele conducătoare de electricitate, într-un cîmp electromagnetic alternativ de înaltă frecvență și-a găsit începînd de vreo 12, 13 ani un cîmp larg de aplicații.** Recent, folosind levitația, dr. **Cornel Baboianu,** 28 de ani, a pus la punct o metodă și a realizat un aparat a căror originalitate a fost verificată și atestată printr-un brevet de invenție: pentru topirea și turnarea metalelor în obținerea unor piese protetice. Nemulțumit de rezultatele obținute prea ades în laboratoarele de tehnică dentară, dr. Baboianu, cunoscător în ale ingineriei, din pasiune, a căutat o soluție care să garanteze calitatea lucrărilor, adică o structură cristalină omogenă și aceasta fără ca aliajul dentar să se mai combine cu particulele din creuzetele în care se face topirea astăzi și nici cu carbonul ce-l oferă sursele de energie folosite. Dacă am rezuma ideea finală, am spune a folosit levitația pentru topire și forța centrifugă pentru turnare. Mai clar, cu ajutorul unui alimentator electromagnetic obține între cele două bobine coaxiale, în care circulă curent alternativ de înaltă frecvență între 400, 450 kilocicli, un curent care creează forța necesară care să se opună gravitației. Se realizează astfel, stabilitatea, menținerea la orizontală a bucății de metal. Aceasta, ca urmare a „agitației" moleculare care se produce ajunge la punctul de topire. Și în momentul cînd se întrerupe curentul, se întrerup evident și forțele cîmpului electromagnetic care acționează asupra metalului și acesta, topit, fiind, cade spre tiparul așezat dedesubt, în traiectoria lui. Trebuie să spunem că momentul de topire al metalului nu este lăsat la aprecierea lucrătorului ci este indicat precis de un pirometru optic cu filament incandescent. De altfel, totul este corelat și automatizat. Nu intenționăm să descriem în amănunțime aparatul ci doar să sugerăm modul de funcționare pentru a înțelege cum anume s-a reușit să se obțină o piesă protetică perfectă din toate punctele de vedere, eliminîndu-se tot ceea ce în mod curent era supus hazardului și talentului — sau lipsei de talent al tehnicianului dentar. Dar mai mult, randamentul laboratorului de tehnică dentară se mărește uimitor. Se pot realiza aproximativ 200 de turnări în cîteva ore. Ca să nu mai vorbim că se exclude și posibilitatea accidentării.

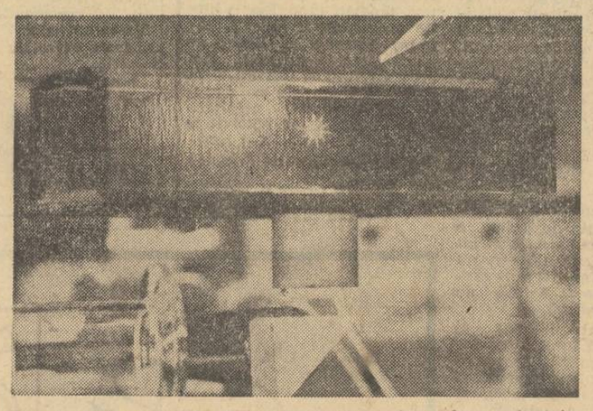

Este firesc ca dr. Baboianu, ca stomatolog, să se fi gîndit inițial doar la domeniul său de activitate. Pentru aceasta căuta o soluție de îmbunătățire a pieselor și, implicit, a rezultatelor medicale. Dar folosirea levitației pentru topirea metalelor și tot aparatul gîndit pentru turnarea unor piese din aliaje fine apar de mare interes, de extremă utilitate în industrie. Cu unele variații, pe care autorul „jucîndu-se" cu această idee, le-a imaginat și experimentat, se pot turna piese de dimensiuni mici a căror perfecțiune să excludă timpul și efortul care se depun mereu pentru corecții, pentru finisare. Avantajele sînt însă chiar mai mari. Și iată cum o idee născută într-un domeniu își găsește aplicații în arii foarte mari de activitate. Nu numai industria s-ar găsi interesată, ceea ce dintr-odată deschide alte orizonturi, dar mi-aș îngădui să spun că este o invenție (mai corect sînt mai multe) care stimulează **domeniul de invenții.** Argumentul? Auzim de prea multe ori că sînt invenții care nu se pot realiza în timp rapid, pentru că pentru prototipul cerut, autorul trebuie să alerge foarte mult, să se roage în dreapta și în stînga pentru ca să-și realizeze o piesă mică, într-un anumit fel. Și iată că se oferă — printr-o întîmplare — o metodă de lucru și aparate cu care se pot realiza... **unicate** în serie.

Dorința de a vedea brevetul de invenție devenit prototip nu este doar a dr. C. Baboianu! Ea ar trebui să fie și a laboratoarelor de tehnică dentară, și a industriei, și a inventatorilor și a diferitelor laboratoare din institute. Iată de ce am încheia prin a cere nu numai grăbirea prototipului dar și a aplicării și generalizării invenției. A invențiilor dr. Baboianu.

Catinca MUSCAN

DIRECTORUL PROGRAMELOR DE TELEVIZIUNE — UN CREIER ELECTRONIC!

Pentru prima oară în Europa un creier electronic a fost însărcinat cu comanda și controlul desfășurării unor programe de televiziune. Al treilea canal TV, în Franța. De ce? Programele unei seri reprezintă — comenta Dominique Berny știrea în „Science et Vie" — un ansamblu complex, foarte precis înlănțuit atît pe planul spectacolului cît și al imaginii. Se întîmplă ca în timpul unei seri să fie o emisie înregistrată dinainte pe film, de pildă un film de telecinema, să urmeze apoi o secvență pe bandă magnetică, difuzată prin magnetoscop, apoi o emisie transmisă din studio urmată de o emisie luată de carul de reportaj dintr-un colț sau altul al țării, iar la sfîrșit o transmisie din străinătate, prin satelit. Unele durează o oră, altele doar cîteva secunde ș.a.m.d. Toate trebuie înlănțuite astfel ca să se respecte timpul anunțat și nu arareori mai intervin și schimbări de program, corecturi etc.

Așadar, programarea înseamnă o gestiune complexă care se înrudește, pe planul tratamentului informației cu aceea a unei uzine siderurgice să spunem, care, pornind de la diferitele cuptoare de oțel, să pregătească tuburile necesare de diferite dimensiuni, greutăți, calități etc., în ordinea și la cantitățile cerute. Nu vom intra în amănuntele tehnice ale operațiilor necesare la televiziune pentru a elogia capacitatea creierului electronic pus în această situație dificilă în care trebuie să se descurce și, la nevoie, să suporte revolta telespectatorilor pentru eventualele „defecțiuni tehnice".

ATENȚIE LA CARTOFI!

Cît de periculoase pot fi medicamentele luate de femeile gravide, mai ales în primele trei luni de sarcină, se știe. S-a atras de nenumărate ori atenția că nici un medicament, nici cel considerat a fi „banal" nu e bine să fie administrat fără avizul medicului, pentru că ar putea provoca efecte nedorite și chiar malformații ale fătului. Ce are aceasta a face cu cartofii? Un cercetător britanic a stabilit recent un paralelism între unele malformații nervoase grave și consumarea de către femei, la începutul sarcinii, a cartofilor parazitați de o ciupercă. Este o ciupercă dezvoltată mult mai des la cartofii care sînt mult timp stocați. Fără a face generalizări grăbite, cercetătorii atrag atenția să nu se consume decît cartofi care nu sînt stricați și de calitate foarte bună, dacă este posibil chiar cartofi deshidratați, la care constituenții chimici au fost bine verificați. Se recomandă ca și curățirea cartofilor să se facă cu mănuși, neexcluzîndu-se posibilitatea unei absorbții a acestor substanțe nocive, prin piele. Sau prin inhalație și atunci e bine să nu se respire vaporii de apă în timpul fierberii. Este interesant de semnalat că controlul foarte sever, sanitar, al calității cartofilor și al condițiilor de stocare a permis în ultimii ani, în Anglia, scăderea procentului de malformații cu 25%. Așadar, atenție la cartofi!

Lupă... magnetică

Înregistrarea pe benzi magnetice a devenit un fapt curent. Dar ne-ar place să ascultăm direct — adică fără vreo operație chimică — ce s-a înscris pe ea. Este posibil, afirmă azi inginerii unei societăți franceze — „3 M France" — dacă ai o lupă magnetică.

Nu e mai mare de 3,2 cm în diametru și conține particule magnetice în suspensie, într-o soluție care, în contact cu o bandă magnetică se repartizează astfel ca să îți dea imaginea clară a semnalelor înregistrate. Deci, foarte repede, practic imediat, fără nici un produs chimic citești banda și poți verifica dacă toate elementele sînt în ordine — în aplicațiile calculatorului și instrumentării. Aplicațiile acestei lupe sînt însă cu mult mai mari. De pildă, în magnetoscopie. Cu această lupă se poate sincroniza pista sonoră la un magnetoscop.

Un avion de acum 4000 de ani?

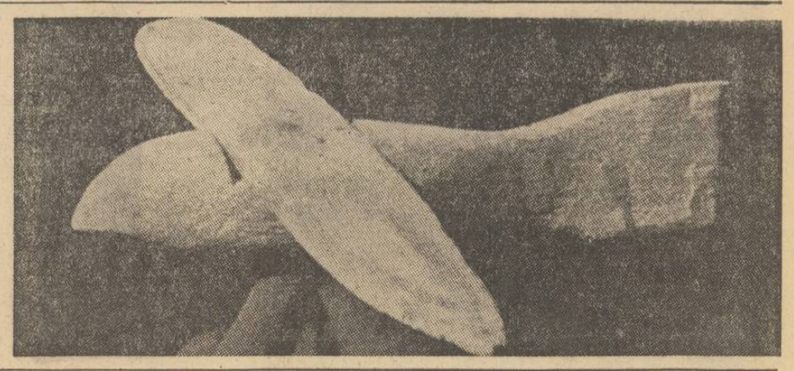

O descoperire surprinzătoare a fost făcută de arheologi la Sakkarah, într-un mormînt ce datează din epoca vechiului imperiu egiptean din antichitate. Obiectul găsit semăna, în mod ciudat, cu macheta unui avion stilizat din zilele noastre. De mărimea unui antebraț, piesa este din lemn, avînd profilul bombat, putînd să întruchipeze, eventual și imaginea unei păsări... De altfel se știe că vechii egipteni foloseau adesea imaginile unor păsări spre a evoca diverse aspecte ale zeilor. Astfel, numeroase scene de vînătoare rămase din acele vremuri reprezintă penajul multicolor al zburătoarelor. Acum valoroasa piesă este expusă la Muzeul arheologic din Cairo.

BIOMEDICINĂ

FIECARE DINTRE NOI ESTE PROPRIETARUL UNEI „MĂRI INTERIOARE"

Inima sau rinichiul pot fi victime ale unor accidente chimice. Atenție dar la... schimburile de ioni! Acad. Henri Coandă era intens preocupat de rolul și compoziția apei în organism. Un important congres de cardiologie discută „alterațiile apei și electroliților în cardiologie".

Se scrie mult astăzi despre apele Terrei. Este firesc. De existența apei și de calitatea ei depinde viața. Am învățat să știm de ce se urmărește cu atîta atenție compoziția sărurilor pe care o are o apă sau alta, am învățat să înțelegem ce înseamnă echilibru hidrologic și ecologic, am început să corelăm sănătatea noastră cu aceste date, temîndu-ne de poluare și luptînd împotriva poluării. Dar ce și cît știm despre apa din organismul nostru? Procentul ei în corpul uman e covîrșitor. Oare dezechilibrul sărurilor care intră în compoziția ei nu are nici un efect asupra unuia sau altuia dintre organe, rinichi, inimă...? Greu de crezut. Și atunci...

Acad. Henri Coandă a fost intens preocupat, timp de mai bine de un deceniu, de rolul și compoziția apei din organismul uman, încredințat fiind că pornind de la această cunoaștere i se deschid medicinii posibilități încă nebănuite. Unii au privit însă o asemenea preocupare ca pe o poetică fantezie a marelui savant. E sigur că ei au uitat o lecție a lui Claude Bernard care atrăgea atenția asupra importanței acestei „mări interioare" a organismului uman, și n-au învățat o alta, de dată mai recentă și anume că i biologiei i-au devenit astăzi indispensabile fizica și chimia. Ne-am amintit de acest, am spune, testament al marelui savant român i să fie studiate schimburile de ioni care se petrec aici și rezultatele aplicate în folosul recuperării sănătății. Ne-am amintit, spuneam, citind despre marele congres de cardiologie care s-a ținut în decembrie '72 la Roma. Tema: **„alterațiile apei și electroliților în cardiologie".** Într-un comentariu, Martine Allain-Regnault scria: **„analiza sărurilor care definesc compoziția acestei „mări interioare" a fost multă vreme neglijată. Studiul electroliților în cardiologie a fost întreprins abia de un sfert de secol și mai ales în ultimul deceniu. Cu toate acestea există nenumărate motive pentru a-i acorda atenție: ionii de sodiu și potasiu care se schimbă de o parte și de alta a membranei celulare controlează excitabilitatea celulelor cardiace, în timp ce ionii de calciu controlează procesele de contractibilitate a proteinelor miocardului. Este evident că orice surplus ca și orice insuficiență a acestor ioni are un efect imediat asupra comportamentului inimii. În schimb, analiza acestor dereglări constituie un mijloc de diagnostic precoce, pentru că ele apar înainte să apară orice alt simptom. Astfel că atît hipertensiunea arterială ca și insuficiența cardiacă se traduc prin tulburări electrolitice. Cardiologii și nefrologii acordă astăzi din ce în ce mai multă atenție și importanță, pe bună dreptate — vezi și tema congresului — „balanței sodiu-potasiu".**

Iată așadar o direcție de studiu de mare actualitate în medicină i accidentele chimice ale căror victime pot fi inima, rinichii, ș.a.m.d.

MODA OPTIMISTĂ

Insemnări de la parada modei prezentată de Centrul de creație al cooperației meșteșugărești

Curios, dar lungile veșminte pe care creatorii de modă s-au străduit să ne convingă să le purtăm, succesul lor fiind garantat — cum credeau — de eleganța bunicelor și mamelor noastre, nu ne-au cucerit. În cel mai bun caz, s-au dovedit a fi apariții episodice. Nu fiindcă ar fi păcătuit prin lipsa de frumusețe. Pur și simplu distonau cu felul nostru de a concepe îmbrăcămintea, cu ceea ce ne place să fim. Și cum ne place să fim?

Răspunsul la această întrebare ține incontestabil de epocă dar și de loc. Există o subtilă selectivitate, alta la noi decît aiurea, în nordul glacial sau pe țărmul plin de soare al Mediteranei. Un optimism echilibrat ar fi, poate, o expresie potrivită. S-ar acorda cu ceea ce memoria a reținut despre portul nostru, fie să este vorba de podoaba fragilelor siluete de doamne și domnițe sau de costumul popular, dăruit și el cu nespuse frumuseți.

Am asistat, într-una din serile din preajma lui mărțișor la o paradă a modei așa cum și-a imaginat-o Centrul de creație al cooperației meșteșugărești. Sîntem gata să aplaudăm — și am făcut-o și atunci — interesul manifestat pentru ceea ce am numi arta croitorului. A fi un bun croitor este mare lucru, cu toate că unii tineri se „rușinează" să învețe această meserie. Ce vrem să zicem cu arta croitorului? Că se exercită acel profesionalism al creatorului de modă care se pricepe să scoată „ceva" din orice, știind să vadă desenul, să facă surprinzătoare și expresive combinații, să proporționeze și să asorteze. Moda nu se poate face numai din unicate și noi avem nevoie de acei creatori care să știe să folosească producția de masă — și nu de serie în sens rău — a industriei noastre textile. Am văzut astfel o suită de rochii, de costume-taior, de accesorii care probează că inventivitatea poate fi nelimitată. Creatorii Centrului de creație al UCECOM ne-au convins că nimic din ceea ce se poartă nu este contraindicat unei siluete, oricare ar fi ea, cu condiția ca totul să fie bine dozat.

Totuși, ceva a displăcut, punînd surdină aplauzelor. Acea impresie ce s-a degajat uneori, cu unele modele, de alunecare spre o cuminținenie căreia nu-i poți reproșa nimic, de cît doar că e plicticoasă! Nu trebuie să ne facem iluzii. Nu se va da nimeni în vînt după rochițe bleumarin cu guleraș alb și șorțulețe în picățele, (chiar dacă beneficiază de accesorii cochete) numai fiindcă ne veneau bine cînd eram școlărițe sau se potrivesc cu vîrsta școlară pe care ar avea-o eventualele destinatare ale acestor modele. Să ne înțelegem. Nu căutăm extravaganța în modă, mai ales că, asemeni oricărui exces, riscă să contrazică bunul gust. Credem și noi — și cum ar putea fi altfel? — că tinereții îi stă bine cu modestia. Pledăm, însă, pentru o modă care să exprime optimismul vremii noastre, care să ne placă, să ne facă mai frumoase, mai agreabile, să nu semănăm nici cu bunicile, nici cu mamele noastre, nici cu noi de altădată ci cu noi de acum. Temperanță? Da, dar să nu excludă fantezia, expresivitatea.

În clișeele de față, un „breviar" al colecției de modele pentru primăvară elaborată de Centrul de creație al UCECOM.

Cornelia PREDA
Foto: Nicolae DUMITRESCU

FRUMUSEȚEA MÎINII

Fără unghii bine îngrijite nici o mînă nu poate fi frumoasă. Nu e de ajuns să avem unghii curate. Îngrijirea lor presupune mai mult decît spălarea lor zilnică cu o periuță moale.

Cum le protejăm, de pildă de nocivitatea detergenților? Folosim mănuși de cauciuc *în care am băgat alte mănuși de bumbac, ca să nu se macereze pielea în contact direct cu cauciucul.* Dacă unghiile au fost deja atacate de detergenți, le vom șterge întîi cu puțină zeamă de lămîie, apoi le vom înmuia într-o cană cu untdelemn călduț. În fiecare seară, vom unge bine unghiile cu o cremă grasă în care s-a încorporat colesterol. Colesterolul se fixează pe unghie și o reîntinerește.

Cele mai multe femei folosesc oja pentru unghii. Este bine să știm că unghiile șterse bine de ojă au nevoie măcar de o zi pe săptămînă în care să respire în voie. Unele persoane, au intoleranță la lacul de unghii și fac eczeme, care nu sînt la nivelul mîinii ci în locuri cu mult mai îndepărtate: gură, bărbie, pleoape. Se crede că rezinele din compoziția lacului sînt alergice. În astfel de cazuri se va renunța la ojă. Pentru a proteja unghiile e bine să le ungem întîi cu un strat de lac transparent, subțire și apoi să dăm lacul colorat. *Ne putem colora singure unghiile, după ce, în prealabil, le-am pilit, le-am ținut 10 minute în apă călduță cu săpun, le-am curățat și le-am șters cu un șervețel curat. Așezăm mîna pe o perniță, ca să stea fixă. Desfacem degetele și le ținem drepte. Scuturăm bine sticla de ojă și colorăm unghiile cu ajutorul pensulei, întîi de la rădăcină către vîrful unghiei, apoi invers. Pensulăm apoi părțile laterale și după ce s-au uscat bine, dăm un nou strat. În cazul cînd nu acoperim lunula (albul unghiei) facem un V cu pensula, pînă la lunulă și umplem interiorul.*

Lacul de unghii are foarte multe culori, mai palide sau mai vii. Dacă avem mîna nu prea netedă, cu venele pronunțate și cu degetele noduroase sau cu zbircituri, nu atragem atenția asupra ei cu un lac prea colorat. *Este mai bine să folosim o culoare pastelată.* Dacă nu ne place forma naturală a unghiilor putem sugera prin culoarea ojei, o altă formă.

Unghiile rotunde *pot părea ovale dacă dăm cu lac numai partea din față a unghiei, începînd de la rădăcină, peste lunulă, ca să se lungească, pînă la vîrf și apoi de la vîrf spre rădăcină. Părțile laterale rămîn necolorate.*

Unghiile pătrate *își pot ameliora și ele forma. Lăsăm vîrful alb și colorăm îngust restul unghiei în lungime, împreună cu lunula. Părțile laterale rămîn tot necolorate.*

Unghiile în formă de evantai *se dau cu lac numai în mijloc, în rotund, către vîrf.*

Unghiile ovale *suportă foarte bine lacul colorat aplicat pe toată lungimea lor, cu sau fără lunulă.*

Constanța POPOVICI
pictor machieur

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

H. ROZALIA, Gherla — jud. Cluj. *Nu considerăm un motiv de îngrijorare faptul că în ajunul ciclului menstrual aveți o transpirație mai abundentă. Referitor la durerile pe care vi le determină spondiloza cervicală, într-adevăr observația dv. este corectă, ele se accentuează în perioada ciclului. Pot fi calmate de o frecție ușoară cu soluția „Galenica" și de Antimigrin, un comprimat seara la culcare. Dar în afara perioadelor dureroase va fi necesar un tratament la serviciul balneologie și exerciții fizice în cadrul serviciului de cultură fizică medicală.*

MARIANA B. — Sibiu. *Înțelegem starea dv. de spirit —, poate că veți fi consolată aflînd că majoritatea femeilor percep aceste modificări în echilibrul sistemului neurovegetativ. Se obișnuiesc cu ele și nu le mai acordă atîta importanță.*

Din cele descrise de dv. în continuare reiese că aveți un teren mai alergic, poate de aceea le resimțiți mai puternic. La vîrsta dv. este mai rezonabil să vă abțineți de la tratamentele hormonale, care nu sînt chiar atît de inofensive. Credem că un medicament cu acțiune antialergică, antihistaminică va ameliora simptomele dv. Vă recomandăm Nilfan-supozitoare administrate seara, la culcare.

ION IONESCU — Ploiești. *Tulburările pe care le prezentați sînt reversibile. Ameliorarea se va remarca după tratamentul cu Folcisteinfiole, vitamina E și Bergonal.*

Aleidoscop

ÎN CURÎND, O EXPOZIȚIE A CELOR MAI FRUMOASE PRODUSE DE UZ CASNIC

Pentru o scurtă perioadă de timp, galerille Art'ind și-au închis porțile. Răgazul va fi folosit pentru organizarea — în prima jumătate a lunii martie — a unei noi expoziții de produse de uz casnic, selectate din rîndul a sute de produse de acest fel. Publicul va avea prilejul să-și spună opiniile asupra unor exponate alese de specialiști pentru calitățile lor deosebite. De altfel multe dintre ele au primit eticheta „Frumos industrial". Coroborate, părerile specialiștilor și ale publicului, vor înlesni opțiunea industriei pentru cele mai reușite creații.

Directorul științific al Institutului de creație industrială și estetica producției, Iulian Crețu, ne-a informat zilele trecute despre cîteva proiecte de perspectivă în activitatea de selecționare și promovare a celor mai frumoase, mai moderne, mai funcționale produse din alte sectoare de activitate. După articolele de uz casnic vor fi expuse cele din material plastic. Pentru un viitor mai îndepărtat se conturează și intenția de a se aborda sectorul de confecții și încălțăminte.

UNIVERSITATEA TINERILOR CĂSĂTORIȚI

Cîteva sute de tineri căsătoriți și numeroși tineri care abia și-au depus formele pentru căsătorie au fost invitați să devină studenți ai unei universități de un fel deosebit. Prelegerile care se țin la Casa tineretului, „Syrus" din Tartu (Estonia) sînt prezentate de medici, sociologi, juriști, oameni de știință, arhitecți specialiști în decorația interiorului și alții. Tineri studenți învață să devină soți, dacă nu „ideali" măcar „de nădejde"...

TRĂISTUȚA SAU COȘULEȚUL?

Mai tradițională, moda poșetelor se înnoiește la intervale mai mari. Totuși, se schimbă... În căutarea unor soluții cît mai ingenioase pentru poșeta femeilor care pleacă de dimineață la servici și se întorc după-amiază și cu o serie de cumpărături, s-au găsit soluții care să împace moda cu utilitatea. Așa s-au găsit trei variante la un același model-traistă care este adaptabil pentru o poșetă „profesională", pentru una „complexă" (care să adăpostească, pe lîngă obișnuitele mărunțișuri, o carte, un dosar și chiar mici cumpărături gospodărești) în sfîrșit, pentru o poșetă mai mică, „mai tinerească", purtată comod pe umăr. Ea este făcută din piele, pînză groasă (canava), mătase în dungi sau chiar macrame. Drept garnitură: tighele groase și flori din piele. Se poartă chiar coșurile împletite gen plasă de baschet sau gen bagaj de bicicletă

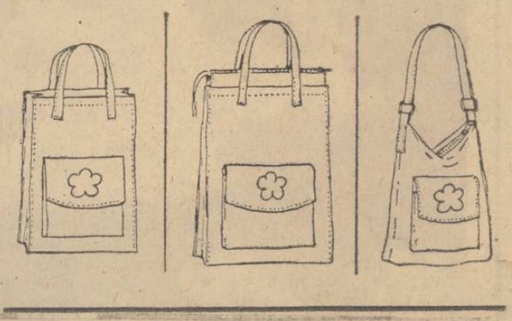

TRICOTAJ

MĂRUL CROȘETAT

Pentru pulovărul fetiței dv. croșetați un ornament nostim — imitînd de exemplu un măr. Alegeți culori care să corespundă celor naturale și croșetați un rotund în piciorușe oarbe. Începeți pe un lanț de patru ochiuri închis și creșteți, dublînd din loc în loc numărul piciorușelor astfel încît mărul să-și capete forma. Frunzulițele lucrați-le tot în piciorușe oarbe, croșetînd de o parte și de alta a unui lanț simplu de 10—12 ochiuri cîte un rînd. Evidențiați nervura mijlocie a frunzei cusînd pe deasupra cu un fir de melană tot verde, dar de o nuanță mai deschisă, un rînd de puncte în urma acului.

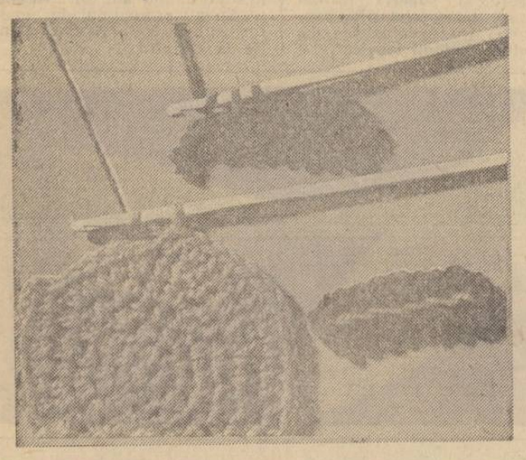

SĂ ÎNNOIM MENIURILE FAMILIEI

Ouă tari cu sos de muștar

8 ouă, muștar iute, smîntînă, sare, o lămîie, pătrunjel verde tocat.

Fierbeți ouăle din ajun. Le veți avea astfel la îndemînă bine răcite. Nu uitați ca imediat ce le-ați scos din apa clocotită să le treceți sub jet de apă rece. Cel mai bine e să le răsturnați din vasul în care au fiert direct în chiuvetă, așa încît coaja lor să se crape. Coliți-le a doua zi. Tăiați-le în rondele și așezați-le pe un platou. Preparați un sos amestecînd 3 linguri de muștar iute, cu 100 g de smîntînă. Adăugați sucul de la o lămîie și puțină sare. Turnați sosul peste ouă și presărați-le cu pătrunjel verde tocat.

Pește fript în felii de slănină

4 bucăți de pește, cît mai egale între ele, 150—200g fiecare (de preferat cod), 250 g slănină afumată, 8 cartofi rotunzi potriviți de mari, 50 g unt, o legătură de pătrunjel verde, puțină zeamă de lămîie, sare, piper, ulei pentru prăjit.

Sărați peștele imediat ce s-a decongelat și înfășurați fiecare bucată cu o felie de slănină afumată. Spălați bine cartofii și coaceți-i în cuptor, în coaja lor, timp de circa o oră. Frecați untul cu pătrunjelul tocat, adăugați treptat cîte o picătură de lămîie, sărați, piperați. Modelați-l în bile și puneți-l în frigider să se întărească.

Frigeți peștele, cîte 5 minute pe fiecare parte, în tigaie, cu ulei, pe flacără potrivită. Serviți peștele fierbinte în farfurii calde cu cartofii copți tăiați în două și cu cîte o bilă din untul cu pătrunjel pusă deasupra.

Pui cu arpagic

1 pui de circa 1 kg, 250 g arpagic, 200 g slănină afumată, cimbru, dafin, făină, sare, piper, unt, ulei, 1/2 l vin alb sec.

Tăiați puiul în bucăți. Curățați arpagicul. Înăbușiți-l într-o cratiță în care ați pus puțin ulei și o bucățică de unt. Tăiați slănina în felii mici. Adăugați-o și rumeniți-o ușor. Scoateți totul, scurgeți de grăsime și păstrați la cald. În grăsimea rămasă rumeniți auriu bucățile de pui. Presărați-le cu o lingură de făină. Amestecați. Stingeți cu vin. Sărați, piperați, puneți restul de condimente, arpagicul și slănina; acoperiți și lăsați să fiarbă pe foc mic circa 30 de minute.

Budincă cu ceapă

1 kg de ceapă, 1 dl de untdelemn, o foaie de dafin, o rămurică de cimbru, sare, piper, 3 dl de vin alb sec, un cățel de usturoi, 400 g de cașcaval ras, 2 ouă, 6 felii de pîine intermediară.

Tăiați ceapa mărunt și timp de o oră topiți-o pe foc slab într-o cratiță acoperită în care ați înfierbîntat mai întîi uleiul și ați adăugat foaia de dafin și cimbru. Amestecați din timp în timp. Ceapa nu trebuie să prindă culoare. Stingeți cu 2 dl de vin pe care îl adăugați treptat în timpul înmuierii cepei. Separat înfierbîntați restul de vin cu puțin piper și cățelul de usturoi zdrobit. Adăugați cașcavalul amestecînd cu o lingură de lemn pînă obțineți o pastă bine legată. Luați de pe foc, adăugați ouăle bătute. Într-un vas de Iena, de pămînt sau aramă, așezați feliile de pîine, acoperiți-le cu ceapă și turnați deasupra, în strat uniform, amestecul de brînză. Dați la cuptor încălzit din timp pînă ce se rumenește cașcavalul.

E o mîncare economică, picantă și hrănitoare.

Prăjitură cu mere

250 g făină, 250 g zahăr pudră, 5—6 mere, 3—4 ouă (în funcție de mărime), un pahar de untdelemn ((2½ dl), un pahar de lapte, un pachet de zahăr vanilat, o lingură de smîntînă groasă, puțin rom, unt, sare, un vîrf bun de cuțit cu praf de copt.

Puneți 200 g zahăr într-un castron, adăugați ouăle (albus și gălbenus) și frecați pînă ce amestecul devine spumos, adăugați treptat făina cernută cu praful de copt, untdelemnul, laptele, un praf de sare, smîntîna, vanilia și puțin rom. Curățați merele de coajă, goliți-le de semințe. Două din ele tăiați-le în lamele subțiri și amestecați-le cu aluatul. Ungeți o formă cu unt, tapetați fundul cu o hîrtie pergament și turnați înăuntru compoziția. Restul de mere tăiați-le în felii mai groase (clini) și înfigeți-le în aluat. Presărați-le cu restul de zahăr. Coaceți prăjitura în cuptor cu foc potrivit și încălzit dinainte. N-o scoateți din formă decît după ce s-a răcorit.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

Pe teme de învățămînt

NIȚĂ FLORINA — București. Am răspuns de multe ori cititorilor despre cursurile care vă interesează. Să o mai facem odată? Să nu-i plictisim pe cititori cu aceeași problemă și altora să nu le răspundem la întrebări care nu au mai primit răspuns în revista noastră. Facem o ultimă excepție, totuși spunîndu-vă să vă adresați Școlii de specializare postliceală pentru U.C.E.C.O.M. din strada Econom Cezărescu 47 unde există o secție de cosmetică (învățămînt de zi).

D. R. — Lipova. Înainte de a lua o hotărîre definitivă în legătură cu studiile pe care doriți să le urmați, verificați-vă aptitudinile în materie de fotografie. Pentru a deveni fotoreporter nu este suficient numai să știți să manevrați bine aparatul. Sînt cerințe speciale în această privință, cerințe care se referă la puterea de selectare a ceea ce este semnificativ, la surprinderea unor momente și aspecte de efect. Aici este vorba de o tehnică specială, proprie fotografiei de revistă sau ziar. De aceea trimiteți fotografiile dv. unor specialiști sau participați la concursurile unor publicații. Numai rezultatele favorabile sînt cele care să vă convingă a face acest pas.

MARIN LEONESCU — București. Dacă un copil nu are înclinații către liceul de artă pe care îl urmează, nu vedem de ce părinții nu iau măsurile corespunzătoare. Cazul copilului dv. fiind izolat părerea noastră este să vă adresați organelor școlare competente. Deocamdată nu vă putem spune nimic în privința admiterii în învățămîntul superior. N-a apărut încă broșura care precizează condițiile de înscriere și probele care se cer trecute.

MARIA POPESCU — București. Institutele pedagogice de trei ani sînt instituții de învățămînt superior. Absolvenții lor însă, cum este firesc, nu sînt încadrați în aceeași categorie cu cei care au absolvit facultățile de cinci ani. E și normal.

NU UITAȚI!

Continuă sezonul CITRICELOR!

— Calitate superioară
— Bogat conținut de vitamine
— Gust și aromă plăcute

PORTOCALE
și
LĂMÎI

exportate de firmele grecești:
IMPEXPORT LTD. / SKOURTOPOULOS SOTIRIOS
G.D. SALIARIS S.A. / COCO FRANCO
PETROS CARAMBOULAS ET COMP / LEMONEX
ELFRUIT

PUBLICOM (5102)

Corn flakes — fulgi de porumb — un produs cu deosebite calități nutritive
Se consumă cu lapte, smîntînă, frișcă, iaurt sau cu gem de fructe și sirop de fructe. Poate fi folosit în supe, ciorbe, ceaiuri

5098

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

CUI ÎI PLACE... BUNUL PLAC?

de Mihai STOIAN

„Stimate curier,

Mă numesc Nicolae Voica și sînt profesor la Școala generală Monteoru, jud. Buzău. După terminarea primului trimestru — 21 decembrie 1972 — conform cererii aprobate de conducerea școlii din sat, precum și de conducerea școlii de centru, am plecat în concediu... Nu mică mi-a fost mirarea cînd, la întoarcerea în sat, am aflat că mi se va reține din salariu o anumită sumă de bani, reprezentînd valoarea (bănească) a unei zile de lucru. Bineînțeles, am luat totul în glumă. Știam că nu lipsisem niciodată de la școală și că, deci, nu exista nici un motiv pentru vreo reținere bănească. Se pare însă că m-am înșelat. Consiliul popular Merei primește din partea Inspectoratului școlar județean Buzău o adresă prin care se solicită reținerea din salariul unora din cadrele didactice o anumită sumă de bani, pe motivul că aceste cadre didactice... nu s-au prezentat la ședința Cercului pedagogic ce a avut loc în orașul Buzău pe data de 26 decembrie 1972.

La insistențele tovarășului director, pentru a nu se proceda la întocmirea unui nou stat de plată, salariile ne-au fost acordate fără a fi „ciuntite", urmînd ca reținerile să se facă ulterior... Vă întreb acum pe dumneavoastră, stimate curier, este oare normal ca Inspectoratul școlar al județului Buzău să ia asemenea măsuri, să-i bage pe toți în aceeași „oală", indiferent dacă respectivii oameni au fost sau nu în concediu, indiferent, deci, dacă se bucură sau nu de circumstanțe? Oare cei din cadrul inspectoratului școlar consideră că eu trebuia să cheltuiesc pe tren peste 100 de lei — distanța Pitești — Buzău și retur — chiar și cînd mă aflam în concediu legal, numai pentru ca să vin la un cerc? De o asemenea poziție eu n-am mai auzit. Ce părere aveți? Credeți că este normal ca atît mie, cît și tov. director Dobrotă Stan, să ni se rețină din salariu, o dată ce noi am fost plecați în concediu de odihnă?

Și-apoi este oare normal ca unui salariat să i se facă rețineri din salariu, excluzînd, bineînțeles, pe cele prevăzute de lege, trecute pe statul de salarii (impozit, rate O.C.L. 2% etc)? După cite cunosc eu, nu! Dar aș dori să audă acest lucru și tovarășii de la Consiliul popular Merei care obișnuiesc să oprească din

CURIER SĂPTĂMÎNAL

salariu anumite sume reprezentînd „paza obștească", „abonamente" sau alte... „cote". Cum să procedăm în asemenea situații?

Cu stimă,
prof. NICOLAE VOICA,
Școala generală Monteoru,
jud. Buzău"

Atingeți, simultan, două aspecte ale aceleiași probleme: diminuarea — prin reținerea nepreîntemeiată — de lege! — a salariului legal ce vi se cuvine dv. și colegilor dv. Evident, primul caz e de domeniul absurdului, să-l „penalizezi" (rămîne de văzut cît de legal este în principiu acest tip de penalizare!) pe cineva fiindcă... a absentat cînd era, oricum... absent (în concediu legal acordat). Tovarășii care „glumesc" astfel ar merita să fie puși la punct — de către forurile în drept ale județului Buzău — cu toată... seriozitatea! Nimeni n-are „puterea" să nesocotească dispozițiile legale sau să compromită, prin măsuri de genul celor arătate de dv., idei de preț, măsuri pozitive — cum ar fi aceea a înființării cercului pedagogic (inclusiv necesitatea frecventării lui). Abuzul răspîndește aici un teribil iz de birocrație. La fel și în privința „reținerilor" citate de dv. dacă lucrurile s-ar petrec așa cum le-ați relatat. *Salariul — după lege — este intangibil*, practica plasării de bilete, de abonamente etc, cu scăderea „automată" a sumelor respective din salariu, este în dezacord cu prevederile legale. Așadar, *nu acceptați încălcarea legii!* (sper că și tovarășii în cauză își vor revizui, de urgență, procedeele). Nu zic, printr-asta, să nu mai mergeți la teatru, ori să nu citiți reviste, abonîndu-vă, însă există pe lume și *muncă de lămurire, metoda convingerii*, desigur, ceva mai dificilă, dar cu rezultate infinit mai profunde în conștiința fiecăruia. La conștiință să apeleze dumnealor (și la cea proprie, cînd fac ceea ce fac)...

POST-SCRIPTUM: Gheorghe Lupu din com. Clondiru, jud. Buzău, angajat la Brazi, așteaptă să i se trimită, așa cum i s-a promis acum 4 (patru) ani (în martie 1969) de către Serviciul personal al fostei întreprinderi I.D.D.-Brăila (str. Alex. Aldea 1), *cartea de muncă*. Ne alăturăm și noi insistențelor sale absolut îndreptățite, propunînd, totodată, forurilor superioare din Brăila, în subordinea cărora se află întreprinderea amintită, să-i sancționeze exemplar pe cei vinovați de neglijență în serviciu (fiindcă n-are cartea de muncă, G.L. nu poate beneficia de primirea unei alte trepte sau a unei categorii de salarizare corespunzătoare vechimii etc); *Circumscripția financiară* a Consiliului popular al municipiului Gh. Gheorghiu-Dej, sub semnătura inspectorului-șef Z. Barbu, ne-a răspuns (mai de mult) la sesizarea noastră, publicată în *Curier*, privitoare la două popriri pe salariul corespondentei *Eugenia Simion* (reprezentînd sume datorate de fapt de către... soțul ei care abandonase domiciliul conjugal). Ni se dă dreptate, se arată că, pînă la urmă, nu i s-au reținut sumele, dar nu se suflă *nici un cuvînt* despre personajul care a avut „ideea" să-l pună tot pe... hoțul de păgubaș să plătească. Oare așa se face auto-critica în unitatea respectivă? Nădăjduim că nu-i decît o... scăpare din vedere. - Altminteri...

O colecție de mare valoare istorică

Am stat de vorbă zilele trecute cu **Adrian Corbu**, cercetător științific la Universitatea din București, unul dintre principalii realizatori ai muzeului din incinta Facultății de Drept. Interlocutorul meu îmi relata cu lux de amănunte cum a folosit o nouă tehnică muzeistică spre a ilustra cît mai veridic prezența unor documente de mare valoare ce nu puteau fi expuse din cauza deteriorării lor, tehnica fiind cea a fotocopiilor.

Inaugurat în urmă cu trei ani și jumătate, Muzeul Universității relevă din plin măreția ilustrilor noștri înaintași, cele 500 de piese documentare ilustrînd permanența de aproape trei secole a învățămîntului superior bucureștean. Am văzut pisania mănăstirii Sf. Sava, reconstruită în anul 1709 de Constantin Brîncoveanu, **„Ca să fie școală de învățat carte"** și, într-adevăr, ea nu se deosebea cu nimic de originalul aflat în lapidariul de la Mogoșoaia.

Într-o vitrină, situată sub tabloul ce-l reprezintă pe stolnicul Constantin Cantacuzino, erau însemnările celui ce a studiat la Constantinopol, Padova și Veneția. În această filă de jurnal sînt notate cîteva dintre cărțile cumpărate în anul 1667 de studentul român la Padova și Veneția pentru celebra lui bibliotecă iar alături scrisoarea sa către Ioan Cariofil, vestit dascăl și fost director al Academiei din Constantinopol. Ilustrul umanist Constantin Cantacuzino, consilier al lui Brîncoveanu întru întemeierea în Țara Românească a Academiei Domnești, se interesa despre dascălii de greacă și latină din Constantinopol și Veneția, dascăli ce urmau să fie aduși la școala ce se va înființa în București în anul 1694. Academia Domnească din București, devenită vatră de lumină a sud-estului european în secolul al XVIII-lea, a atras numeroși bursieri din diverse țări străine, fapt atestat, printre altele, prin două documente expuse în muzeu, din care rezultă trimiterea în anul 1705 de către Petru cel Mare a doi studenți ruși spre a învăța aici **„limba română, latina și celelalte științe"**.

Macheta Universității din București din anul 1864, realizată după proiectul arhitectului Orăscu, și piatra fundamentală dezgropată recent cu ocazia săpăturilor fundațiilor noii aripi a clădirii, atrag atenția vizitatorilor. M-am uitat cu deosebit interes la această lespede, în interiorul căreia, într-un lăcaș metalic, conform afirmației prof. Vitalie Stănică, a fost îngropat un pergament ce atesta importantul eveniment.

În semn de omagiu adus memoriei savantului de reputație mondială Nicolae Iorga, un panou înfățișează, printre altele, originalul diplomei de Doctor Honoris Causa ce i-a fost acordată de Universitatea de la Lipsca și alte patru asemenea diplome.

Printre darurile primite de Universitatea din București din partea universităților străine cu prilejul sărbătoririi centenarului, în anul 1964, relev o copie a vechiului sigiliu de argint al Universității „Lomonosov" din Moscova, două vase emailate dăruite de Universitatea din Pekin, o plachetă reprezentînd un scrib egiptean lucrat în email. Alături de mesaje din peste 50 de universități străine este și cupa argintată oferită lui Nicolae Iorga în 1930 de Uniunea și Liga societăților române din America **„veșnic fidelă patrici celei adevărate"** — text încrustat pe ea.

În scurta mea relatare n-am putut cuprinde decît o succintă trecere în revistă a cîtorva exponate, colecția expusă aici reliefînd din plin istoria multiseculară a învățămîntului bucureștean, setea de cultură a poporului nostru. Este prima expoziție de acest fel din țara noastră, un muzeu unic și deosebit de valoros prin tematica sa.

Simion SĂVEANU

SECVENȚE

„ASTRA-101"

Este numele noului stilou românesc despre care specialiștii de la „Flaro" ne asigură că va avea calități superioare

Ce noutăți ne oferă în acest an specialiștii cunoscutei întreprinderi sibiene „Flaro"? Din 1956, de cînd a început fabricarea stilourilor, s-au oferit pieții 17 tipuri de stilouri în diverse variante. În prezent se produc doar 11 tipuri. Care este ultima noutate oferită de „Flaro"? În această lună va începe fabricația stiloului „Astra 101". Va fi un stilou de mare capacitate, care poate fi considerat ca invenție. Firesc, se naște o întrebare: în domeniul fabricării stilourilor există loc pentru invenții? Pentru a se ajunge la definitivarea stiloului „Astra 101" au fost necesari doi ani de muncă, concretizați într-un studiu de 126 de pagini. Prin ce se deosebește acest stilou, sau, mai bine zis, ce propuneri de invenții au fost omologare? Este vorba de șase propuneri și anume: **capacitatea rezervorului mai mare** (2,3 centimetri cubi) decît la toate stilourile cunoscute; **o foarte mare rezistență la variații de temperatură și altitudine**, ceea ce ne scutește de surprizele — destul de des întîlnite — de a ne curge cerneala prin buzunare; **o peniță de o construcție mult mai simplă; un dispozitiv pentru evitarea formării picăturilor la vîrful peniței; un dispozitiv care împiedică scurgerea cernelii prin scuturare; un dispozitiv de siguranță al capacului.** Pe lîngă aceste propuneri de invenții, stiloului i s-au adus îmbunătățiri cunoscute deja pe plan mondial, dar neaplicate încă la noi.

De ce a fost necesar un studiu?

Cine crede că stiloul înseamnă un lucru mărunt, greșește. Pentru un stilou de calitate trebuie să se țină seamă de o serie de factori dintre care enumerăm cîțiva: curgerea hidrodinamică a lichidelor; proprietățile cernelii: vîscozitate, putere de evaporare, tensiune superficială, indice de umectibilitate, aciditate etc. La cea mai importantă piesă a stiloului (care nu mai este peniță) — cărbunele — sau cum îi spun specialiștii — limba — este necesară o precizie care se cere în cea mai fină ceasornicărie.

Așadar, construcția unui stilou nu este deloc simplă. Și n-am vorbit de cerințele peniței, de calculele necesare și care sînt legate de materialele utilizate pentru fabricarea unui stilou, materiale ale căror proprietăți diferă. Iată că matematicile superioare, legile fizicii și chimiei sînt cerințe esențiale pentru a putea avea un instrument bun pentru scris.

Eugen SASU

REBUS • REBUS •

AGRARĂ

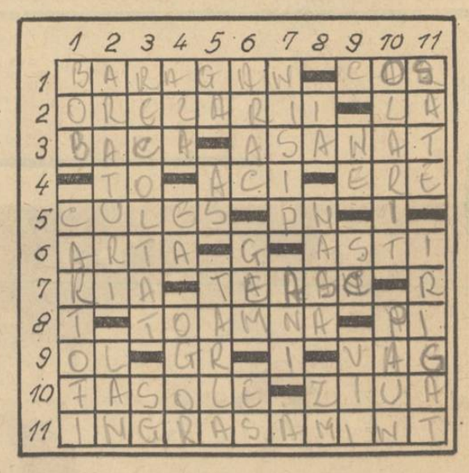

ORIZONTAL: 1. Grinarul țării noastre — Se încarcă de roade; 2. Plantații caracterizate prin cultivarea în terenuri umede — Lanul nesfîrșit! 3. Fruct cărnos cu semințe — Teren redat culturilor; 4. Tocană la început! — În acest loc — Cozi de mere!; 5. Recoltat — Pene!; 6. Ia din viață ce-i frumos... — Acestia (pop); 7. Comună în Pirinei — Prepară mustul după culesul viei; 8. „Zina melopeelor, doamna cucurbitaceelor" — La intrare-n piață!; 9. Vas de lut — Spic de grîu! — Confuz, neclar; 10. Legumă cu păstăi și boabe — „...recoltei" sărbătoarea belșugului; 11. „Hrană" de bază a culturilor.

VERTICAL: 1. Rodul grîului și al porumbului — Principale produse agricole în aprovizionările de toamnă; 2. Lucrări agricole — Holdă; 3. Culesul recoltei — Stănescu Gabriel; 4. Din cazan! — În ceață! — Teren rezervat culturilor; 5. La margini de grădină! — Campion — Suprafață agrară; 6. Element de sprijin al culturilor — Pastă de fructe — Cules la urmă! 7. Mediu prielnic de conservare a morcovilor — Perioadă de timp (pl); 8. Poftim — Soi de struguri, de exemplu — Zamfirescu Marin; 9. Ene! — Sec! — Culese toamna: 10. Meșteșug în arta populară — Păsăre cu un penaj frumos colorat; 11. În plină forfotă, la culesul recoltei (pl) — Teren udat în mod artificial, spre a-i mări fertilitatea.

Monica DUMITRESCU

Cuvinte rare: ~~BACA~~, ~~RIA~~, OL

PRACTICAȚI SPORTUL!

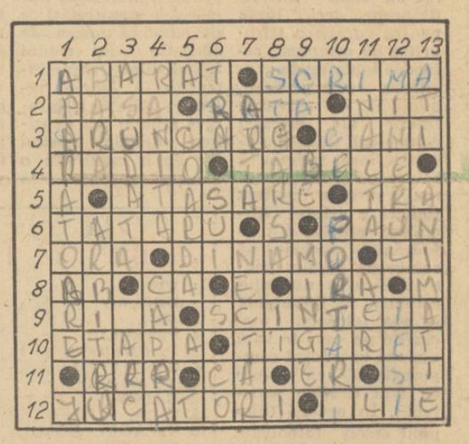

ORIZONTAL: 1. Paralele și inele (sing.) — Sport cu mască; 2) A trimite... în sport — A da-o în bară — Bătut la table; 3) E nelipsită de la sulița, greutate, disc, ciocan etc. — Un fel de cupe; 4) Specialist la transmisiile sportive. — Oglinda scorului (pl.); 5) O anume asociație... — Trage înainte!; 6) Jucător la „Steaua" — Are pene... mult admirate; 7) Măsoară timpul — Club bucureștean — Linia din față!; 8) În cabină! — Participă și la caiac și la canoe! — Curelușă de mesină; 9) Sport cu cort! — Cotidian; 10) Compusă din partide — Specialități... pentru fumători (sing.); 11) Triere!... — ... la jucători! — În cerc! — Face o legătură; 12) Om de mingi... (pl.) — Face cuplu cu Năstase...

VERTICAL: 1) Sub jambiere; 2) A opri atacul — Imparțial la joc; 3) Astfel apar după un joc greu (fem.)... — ... la rugbi; 4) Sac de drum — Iese în cimp, dar stă și în sală; 5) Limită în ring; 6) Se repetă... la joc. — Verbul alpinistului — La scor! 7) Măiestrie — Tonic muscular; 8) O bară atinsă de minge (expr.) — Ieși!; 9) La intrare în cabină! — Bate de la tușe! — Întîlnită ba la fotbal, ba la volei, ba la handbal, ba la rugbi și chiar și la alte sporturi; 10) Centru înaintaș! — Apărători; 11) A ridica — Fortifică organismul; 12) Echipă de fotbal — A părăsi terenul (fig.); 13) Cai — Forfotă în tribune.

Anghel OCTAVIAN

Cuvînt rar: IRA

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

FEMININA

ORIZONTAL: Nusic — Iubit — Alecsandri — Mănăstire — R — Ner — Amelia — Moc — Ol — Ao — V — Evantai — Cie — Ra — Lenau — Ol — I — A — Storin — Mămica — Sa — F — Eva — U — Verdi — Eine — Ovidiu.

MUZA POEZIEI

ORIZONTAL: Liric — Dante — Esenin — Neam — Nanu — Ila — Gi — Animale — Ton — Uo — Am — Unire — Sonot — Eres — H — Daraban — C — Oha — Isac — Hu — Mu — Icar — Ja — Egid — Blaga — Roma — Pușkin.

UTILITATEA ASIGURĂRII DE ACCIDENTE

Printre numeroasele forme de asigurare, pe care Administrația Asigurărilor de Stat le pune la îndemîna cetățenilor, se află și asigurarea pentru cazurile de accidente.

Forma de bază a acesteia se poate încheia pentru sume fixe sau pentru sume convenite. Cunoașterea caracteristicilor acestor forme de asigurare va fi de un real folos celor care vor să afle care este utilitatea asigurărilor de accidente și doresc să-și materializeze spiritul de prevedere.

Asigurările de accidente pot fi încheiate de orice persoană în vîrstă de la 16 la 70 de ani, indiferent de profesia și de locul de muncă. Persoanele care realizează venituri din muncă proprie pot încheia asigurări de accidente de la vîrsta de 14 ani. Dintre numeroasele evenimente neprevăzute, ce se pot întîmpla la domiciliu, la locul de muncă, pe stradă, în călătorie, la practicarea sporturilor — pentru urmările cărora ADAS plătește sumele asigurate — amintim: explozia, lovirea, căderea, alunecarea, prăbușirea de teren, trăsnetul, electrocutarea, arsura, accidentele produse de funcționarea sau folosirea mașinilor, instrumentelor, sculelor sau armelor, cele întîmplate ca urmare a circulației mijloacelor de transport sau din cauza accidentelor întîmplate acestora etc.

La alegerea celor interesați, asigurările de accidente cu sume fixe, (10.000 de lei pentru invaliditate permanentă totală și 5 000 de lei pentru deces, ambele din accidente) se încheie pe durate de 3 sau 6 luni (în funcție de profesia asiguratului și de felul întreprinderii în care lucrează) sau pe durate constituind multiplul acestora, dar nu mai mult de 2 ani.

Asigurările de accidente cu sume convenite, pentru cazurile de invaliditate permanentă și deces, se încheie pe durate de la 1 la 5 ani, la alegerea cetățenilor.

Primele de asigurare, la ambele forme de asigurare, se stabilesc în funcție de mărimea sumei pentru care solicitantul dorește să se asigure, de profesia și felul întreprinderii în care acesta lucrează precum și de durata contractului.

De exemplu, muncitorii din fabricile de încălțăminte, țesătorii, filaturi, tipografii etc., cum și orice funcționar administrativ plătește o primă de 12 lei pe durata de 6 luni atunci cînd încheie o asigurare cu sume fixe. Dacă preferă asigurarea cu sume convenite, prima este aceeași, ceea ce revine la 1,60 lei pe an pentru fiecare 1.000 de lei sumă asigurată. Menționăm că, la asigurările cu sume convenite, prima de asigurare se poate plăti și eșalonat: semestrial, trimestrial sau lunar (cu condiția ca prima să nu fie mai mică de 8 lei pe lună). Pentru a se preîntîmpina unele neajunsuri ce se pot ivi la plata cu regularitate a primelor, există posibilitatea ca acestea să fie achitate și pe bază de „consimțămînt scris", care constă în împuternicirea pe care asiguratul o dă celor care îi achită drepturile bănești din muncă, pentru a plăti Administrației Asigurărilor de Stat, în numele său primele de asigurare, atît pentru asigurările în curs, cît și pentru cele pe care le va încheia sau reînnoi.

Pentru încheierea asigurării vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din întreprinderi, organizații economice, instituții, C.A.P., agenților și inspectorilor de asigurare sau — direct — oricărei unități teritoriale, ADAS.

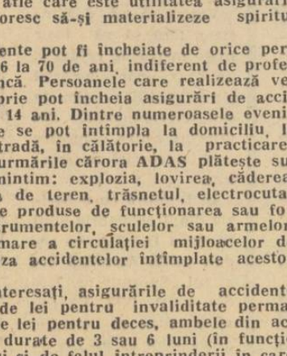

— Așa ori își bate joc de mine, ori e asigurat!...

(5001 A)

UMOR STRĂIN

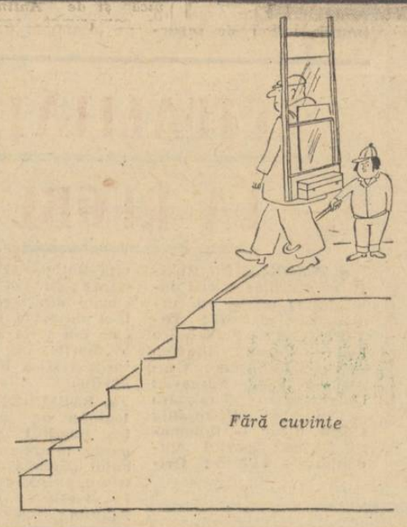

Fără cuvinte

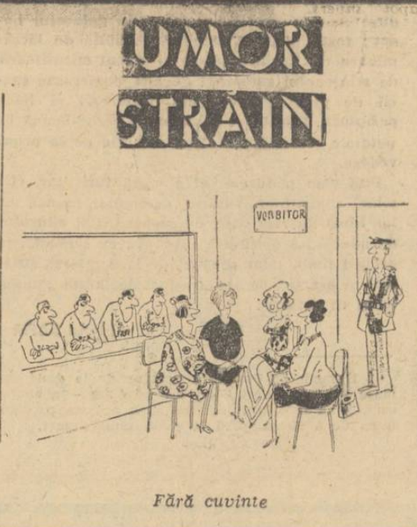

Fără cuvinte

Fără cuvinte

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Curiozitățile unui număr

Tînărul nostru cititor **ALEXANDRU STANCIU**, elev la Școala generală nr. 92, din București, ne-a trimis un material, pe care, găsindu-l interesant, vi-l relatăm și dv. adaptîndu-l specificului rubricii.

Se cere să se determine un număr, care înmulțit cu orice alt număr, dă un produs, căruia, efectuîndu-i-se suma cifrelor componente pînă se ajunge la o singură cifră, se obține însuși numărul căutat.

De reținut amănuntul că un număr este format din una sau mai multe cifre.

Încă un amănunt: dacă de exemplu prin efectuarea înmulțirii numărului căutat cu un altul se obține, să spunem, 274, suma cifrelor acestui număr va fi egală cu 2+7+4, adică 13. Dacă această sumă e formată din două sau mai multe cifre, nu ne vom opri aici, ci vom aduna mai departe și aceste cifre pînă la obținerea uneia singure. Prin urmare în cazul exemplului dat, rezultatul final va fi egal cu 1+3, adică 4. Mulțumim cititorului nostru pentru material, iar dv. vă urăm succes în soluționarea întrebării!

Împărțirea terenului

Cititorul nostru, **STOICA VIOREL**, de la C.A.P. Căldăraru, comuna Cernica, jud. Ilfov, propune o problemă de geometrie și perspicacitate (sau invers!), pe care, la rîndul nostru, v-o propunem și noi dv. Deci, urmăriți cum sună datele problemei:

Există un teren de forma prezentată în desenul alăturat, în care laturile AB = BC = CD = DE, iar laturile mari EF și FA sînt egale între ele și de două ori mai mari, fiecare din ele, decît oricare din laturile mici. De exemplu, AF = 2 BC, sau AF = BC + DE. **Se cere să se împartă acest teren în patru suprafețe egale, identice ca formă între ele și asemănătoare cu forma terenului.**

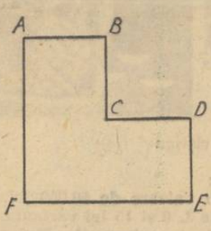

Mulțumim cititorului nostru pentru material, iar de la dv. așteptăm răspunsuri corecte.

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Cărțile din... nichel

Ideea realizării cărților din foi subțiri de nichel îi aparține lui Thomas Alva Edison. El a emis această idee în anul 1911. Inventatorul afirma că o asemenea foaie, cu o grosime de o zecime de miime de centimetru este mai ieftină decît o foaie echivalentă de hîrtie, fiind totodată mult mai rezistentă și mai flexibilă decît hîrtia și, în plus, neexistînd pericolul inflamabilității sau al deteriorării datorită umezelii ori a insectelor. O carte cu o grosime de 5 cm ar putea cuprinde 40.000 pagini, iar greutatea sa totală nu ar depăși 460 grame. Pe vremea cînd Edison a emis această idee, costul unei asemenea cărți, după socotelile sale, ar fi fost de circa 1,25 dolari, deci destul de ieftină, în comparație cu cărțile obișnuite, care costau desigur mai mult. Afirmațiile lui Edison au fost publicate în 1911 în revista americană „Cosmopolitan magazine", sub forma unui interviu.

Deși ideea este interesantă, iar nichelul se poate obține destul de ușor, totuși, pînă acum nu au apărut pe piață cărțile de nichel. Nu se știe însă ce ne va rezerva viitorul și, chiar dacă nu vom avea astfel de cărți, nu este exclus ca hîrtia să fie în cele din urmă detronată de materialele plastice, prea puțin cunoscute pe timpul cînd Edison se gîndise la utilizarea nichelului.

Negustorul de lămîi

Ajunși la piață, cei trei frați au hotărît să vîndă lămîile cu prețul de un galben pentru șapte lămîi. A rezultat astfel următoarea situație:

— Fratele cel mare, cel cu 50 de lămîi, a obținut 7 galbeni, rămînîndu-i o lămîie;

— Fratele cel mijlociu, cel cu 30 de lămîi, a realizat 4 galbeni, rămînîndu-i două lămîi;

— Fratele cel mic, cel cu 10 lămîi, a căpătat numai un galben, rămînîndu-i trei lămîi.

În acest moment, frații s-au decis să schimbe prețul lămîilor, vînzînd pe cele rămase în alte condiții. Astfel, s-au hotărît ca fiecare să pretindă trei galbeni pe o lămîie.

Vînzînd lămîile în asemenea condiții, fratele cel mare a obținut pentru o bucată 3 galbeni, mijlociul a realizat 6 galbeni, iar cel mai mic, care dispunea de trei lămîi, 9 galbeni.

Fratele cel mare, care anterior obținuse 7 galbeni, adăugîndu-i la cei trei, a totalizat 10 galbeni. Fratele mijlociu, adunînd la cei 4 galbeni dobîndiți mai înainte pe cei 6 căpătați ulterior, a realizat și el 10 galbeni. În sfîrșit, fratele cel mic, a ajuns tot la 10 galbeni, punînd împreună suma de 9 galbeni, cu galbenul de la început.

Nu se poate spune că negustorul de lămîi nu avea de ce să nu fie mîndru de urmașii săi, numai că aceștia trebuiau să-și găsească clienții potriviți care să accepte asemenea prețuri. Fiind însă vorba de o poveste, bineînțeles că i-au găsit, iar adunarea... a ieșit!

Poșta cititorilor

La întrebările din rubrica noastră publicată în nr. 800 al revistei, din 03. 02 73, am primit răspunsuri corecte de la mulți cititori, exceptînd însă în general problema cu peștele care fiind interpretată în diferite moduri, a condus la alte rezultate decît cel la care ne așteptăm. După sortarea răspunsurilor, iată cine sînt și rezolvatorii: **Gabriela Enache** telefonistă, I.H.R. Eforie Sud; **Margareta Omușoru**, satul Urșița, comuna Mironeasa jud. Iași; ing **Constantin Stelea**, București; **Tagarici Alexandru**, F.C.M.E., București; **Gheorghe Ionescu** satul Ibănești, comuna Cungrea, jud. Olt; **Tucra Gherasim**, pensionar, Vașcău, jud. Bihor; **G. Moisa**, învățător pensionar, Iași.

Prof. **Octav Dumitriu**, Vălenii de Vaslui, jud. Vaslui. Unul din răspunsurile dv. a fost corect. Am reținut cîteva din propuneri în vederea publicării.

M. Ignătescu, Corabia, jud. Olt. Răspunsurile dv. au fost în general bune. Nu putem ca o dată cu soluțiile date să indicăm și sursele de informare, documentația respectivă, modul în care se rezolvă diversele probleme etc. După cum remarcați, rubrica dispune doar de un anumit spațiu pe care căutăm să-l folosim cît mai bine. Poate reușim poate nu. În orice caz ne străduim să prezentăm cititorilor un material cît mai variat și interesant.

Mareș M. Gheorghe, pensionar, Slatina, jud. Olt. Nu avem nimic împotrivă să ne trimiteți și dv. materiale pentru a fi eventual publicate. Nu li se impune decît un singur deziderat: să fie cît mai interesante, pentru toată lumea!

Liliana-Carmen Hrubaru, elevă, anul II C.R. Liceul nr. 1, Tecuci, jud. Galați — Dragă Liliana, îți-am mai răspuns la „Poșta cititorilor" nu de mult. Dacă ai trimis soluții corecte la diversele întrebări publicate în rubrică, este foarte bine. Dacă însă s-a întîmplat ca să nu fi ieșit și la sorți, astfel încît să te încadrezi printre cei „7 magnifici", nu avem nici o vină.

AM REȚINUT materialele expediate de următorii cititori, în vederea publicării, mulțumindu-le totodată pentru amabilitate: **Dode V. Anton**, com. Modelul, jud. Ialomița; **Vasile Stupic**, Brașov, **Nazarie Nicolaie**, învățător pensionar, com. Diosig, jud. Bihor **Brotosin Ștefan**, Călărași, jud. Ialomița.

Ing. Liviu MACOVEANU

De mîine

REÎNCEPE CAMPIONATUL DE FOTBAL

De mîine cele 16 echipe divizionare vor reintra în arenă marcînd inaugurarea sezonului fotbalistic de primăvară, eveniment așteptat cu vădit interes. Reîncepe, deci, lupta pentru cucerirea tricourilor de campioni, reîncepe lupta pentru evitarea retrogradării, punctele de mare atracție ale oricărei competiții. Odată cu acestea, însă, trebuie să reînceapă și lupta pentru continua perfecționare a acestei discipline sportive atît de îndrăgită, trebuie să reînceapă bătălia pentru ridicarea nivelului calitativ al fotbalului, în așa fel încît meciurile pe care le vom viziona în returul campionatului să ofere cît mai depline satisfacții. În același timp noul sezon fotbalistic este chemat să ne arate schimbări în bine și pe un alt plan, acela al disciplinei sportive, element ce trebuie să domine activitatea în teren și în afara terenului a fotbaliștilor noștri. Turul campionatului ne-a oferit, din păcate, prea multe acte de indisciplină, prea multe suspendări, mult prea numeroase manifestări ce dovedesc că munca de educație în rîndul fotbaliștilor trebuie intensificată. Într-o recentă ședință a biroului federal s-a exprimat decizia acestui for de a manifesta o exigență sporită față de abaterile jucătorilor de la normele sportive, exigență care sperăm că se va face simțită din plin pe parcursul desfășurării campionatului.

Noul sezon fotbalistic este așteptat cu interes sporit și datorită faptului că el inaugurează nu numai activitatea internă. ci și pe cea internațională. Cu atît mai mult crește, prin urmare, însemnătatea campionatului pentru că el stă la baza pregătirii generale, fiind singurul în măsură să asigure rezervorul de jucători de care echipa națională are nevoie, acum, în preajma unor confruntări decisive pentru calificarea în turneul final al campionatului mondial. Nutrim speranța că jucătorii și antrenorii, indiferent de echipele la care activează, se vor simți cu toții răspunzători de destinele echipei naționale și că vor depune eforturile necesare pentru a-i asigura un cadru cît mai favorabil de manifestare.

Iată acum, etapa care inaugurează sezonul fotbalistic :

Steagul roșu — C.S.M. Reșița ; A.S.A. Tg. Mureș — Steaua ; Rapid — Universitatea Craiova ; F.C. Argeș — U.T.A. ; C.F.R. Cluj — Farul ; Dinamo — Petrolul ; S.C. Bacău — Sportul studențesc ; Jiul — Universitatea Cluj.

De aici se reia disputa

1.	STEAUA	15	8	4	3	27—12	20
2.	DINAMO	15	8	3	4	23—15	19
3.	JIUL	15	8	2	5	22—19	18
4.	PETROLUL	15	7	4	4	14—11	18
5.	U. CRAIOVA	15	5	7	3	23—19	17
6.	C.F.R. CLUJ	15	6	5	4	16—14	17
7.	S.C. BACĂU	15	7	3	5	19—19	17
8.	RAPID	15	5	5	5	15—11	15
9.	U.T.A.	15	4	6	5	17—17	14
10.	STEAGUL ROȘU	15	5	3	7	16—11	13
11.	F.C. ARGEȘ	15	5	3	7	21—17	13
12.	A.S. ARMATA	15	6	1	8	21—26	13
13.	FARUL	15	5	3	7	9—16	13
14.	U. CLUJ	15	5	3	7	15—27	13
15.	C.S.M. REȘIȚA	15	3	6	6	13—20	12
16.	SPORTUL	15	2	4	9	14—31	8

Invitație la drumeție

PĂDUREA DE LA GRINDUL LETEA

Dacă privim pe harta Deltei, putem ușor deosebi între brațele Chilia și Sulina o suprafață de uscat de forma unui evantai al cărui vîrf se sprijină pe brațul Chilia. De aici el se lățește și se răsfiră în mai multe fișii care ajung pînă la malul mării, în partea estică, și pînă aproape de cea de-a doua buclă a brațului Sulina, spre vest. Acesta este grindul Letea. Pe acest grind se află pădurea cu același nume, monument al naturii, perlă peisajistică a Deltei.

Pădurea Letea, ca de altfel toate pădurile din Deltă, se întinde pe fișii lungi, aproape paralele, de sol aluvionar-nisipos, numite de oamenii de știință hasmacuri. Aceste hasmacuri alternează cu dune de nisip, în parte mobile. Această caracteristică, la care se mai adaugă și compoziția floristică, imprimă acestei păduri o notă aparte, unică în toată Europa. Ea atrage interesul botaniștilor și amatorilor de frumos de foarte mult timp, mai ales datorită compoziției floristice deosebite. Esențele lemnoase care alcătuiesc această frumoasă pădure sînt reprezentate prin specii de stejar, frasin, plop, jugastru, la care se mai adaugă mărul și părul sălbatic, alunul, cornul, păducelul, porumbelul, aninul negru ș.a.

Și acum, dacă ne imaginăm o pădure formată din speciile mai sus citate, printre care își mai găsește condiții de viață liana orientală numită

Periploca (Periploca graeca)*, curpenul de pădure, vița de vie sălbatică, hameiul, iedera, care se urcă sau se răsucește în jurul plantelor din jur spînzurînd ca niște franjuri dantelate prin desișul pădurii, vom avea în față o imagine destul de clară a pădurii Letea.

Aceste plante, care se întrec parcă cu arborii, pentru a ajunge la cît mai multă lumină, dau acestei păduri un aspect exotic subtropical. Prin aceasta, ca și prin condițiile pedoclimatice deosebite, caracteristice, pădurea Letea, ocrotită ca monument al naturii, se deosebește de celelalte păduri din țară.

Nu întîmplător deci această pădure atrage în fiecare an mii de turiști și excursioniști din țară și de peste hotare, care rămîn impresionați de aspectul ei încîntător. Dar nu numai cu aceste frumusești este vestit acest monument al naturii. Pentru că, iată, începînd din luna aprilie și pînă în prima jumătate a lunii iulie, monumentul se prezintă în toată splendoarea sa. Acum e timpul, poate, cel mai propriu pentru a fi vizitat. În această perioadă întîlnim în pădure mari suprafețe ocupate de ghiocelul bogat ; toată pădurea este împestrițată de lăcrămioare cu florile gingașe și plăcut mirositoare, de stînjenelul galben și de alte numeroase specii de plante. Tot acum înflorește și liana periploca. Florile ei de culoare verde-brună cu petalele catifelate, atrag atenția de la prima vedere.

Iată cum pădurea Letea oferă turiștilor, elevilor, studenților, tuturor oamenilor muncii un loc ideal de recreație, de instructaj și educație, de adevărată desfătare estetică ; ea servește, în același timp, unor scopuri de larg interes științific și practic, de aceea a fost declarată „Monument al naturii".

Maria SAFIR

*) Numele de Periploca provine de la două cuvinte grecești : peri — în jur și ploke — a se răsuci, a se înfășura, indicînd prin aceasta proprietatea de a se înfășura în jurul unui suport.

Cu și fără... crampoane

UN ALIAT AL SĂNĂTĂȚII

de Eftimie IONESCU

Cu cîtăva vreme în urmă mă aflam la splendida așezare industrială care e Uzina de autoturisme Colibași, acolo unde se nasc grațioasele „Dacia 1300". Directorul general al marii unități industriale argeșene, tov. Dumitru Mihai, un pasionat al sportului, ne vorbea cu o admirabilă însuflețire despre ceea ce va trebui să reprezinte, și pe acest plan, uzina automobilelor românești.

Colibașiul a devenit un orășel industrial. Lîngă pădurea care, odinioară era temută pentru bandele ei de răufăcători, se aliniază astăzi halele de o linie foarte modernă, cu ușile lor glisante, cu ferestrele uriașe care dau lumină din belșug imenselor suprafețe acoperite. O șuită de construcții anexe completează acest ansamblu pe care numai o privire din scaunul unui helicopter, ți-l poate arăta în întreaga sa frumusețe arhitectonică.

„Dorim să realizăm aici o viață sportivă proprie, ne spunea tov. Mihai. Sigur că nu neglijăm și reprezentarea noastră în competițiile oficiale, din afară, nu uităm performanța. De altfel avem unele începuturi în această privință. Mai întîi prezențele în competițiile automobilistice, asta făcînd parte din obligațiile noastre profesionale, ca să spun așa. Nici colectivul uzinei noastre nu face excepție de la regula preferințelor sportive. Fotbalul e mult iubit și, acum, cursa echipei noastre spre Divizia B va fi urmărită cu mare pasiune ; de la reluarea campionatului, duminicile vor reprezenta clipe de emoție pentru noi. Duelul băieților noștri cu cei de la Flacăra Moreni, pentru cîștigarea locului prim în serie și ajungerea, mai departe, în barajul pentru B, e în adevăr atractiv și pot spune că echipa fabricii ocupă acum un loc egal cu... F.C. Argeș în inimile miilor de suporteri fotbalistici. Dar, cum vă spuneam, aspirațiile noastre, dorințele noastre merg către constituirea acelei vieți sportive interioare, proprii. Trebuie să ajungem ca mișcarea și competițiile să devină un punct din programul zilnic al salariaților. Există posibilitatea construirii unui complex sportiv încăpător și atrăgător în vecinătatea uzinei. Cu timpul, vrem să ajungem la programarea unor campionate pe întreaga întreprindere, care să devină tradiționale, să impulsioneze în practicarea sportului prin faptul că în echipele diferitelor secții vor apare tovarășii de muncă ai acelora pe care îi dorim deveniți practicanți permanenți ai unei discipline sportive. Turismul, care a fost și este obiectul unor preocupări permanente în județul nostru, intră și el între mijloacele prin care, prin mișcare și prin orele petrecute în mijlocul naturii, se fortifică sănătatea, se realizează o refacere a forțelor fizice și psihice. Uzina noastră trebuie să devină un puternic centru sportiv și credem că dintre sutele și sutele de prezențe permanente la întrecerile interne se vor ridica și campioni născuți aici la Dacia Pitești..."

Cîteva fraze, cele de mai sus, sînt semnificative prin aceea că includ un frumos program al activității sportive de masă în cetatea autoturismelor românești, la Colibași. E doar un exemplu de ceea ce trebuie să reprezinte preocupările generale în această privință. Pentru că, nu trebuie să uităm nici un moment, sportul, mișcarea, reprezintă un aliat prețios al sănătății, al fortificării forțelor, al petrecerii timpului liber în mod agreabil și util. Și, cum se vede, Dacia Pitești nu lipsește din frontul sportului de masă, acela care îi remarcă pe cei mai dotați, îi făurește pe campionii de mîine.

ACTUALITĂȚI LA RUGBI

• SEZONUL DE RUGBI se deschide oficial duminică 11 martie cu următoarele meciuri : DIVIZIA A : Politehnica Iași — Steaua ; Dinamo — Precizia Săcele ; Gloria — C.S.M. Suceava ; Universitatea Timișoara — Știința Petroșani ; C.S.M. Sibiu — Rulmentul Bîrlad ; Sportul studențesc — Vulcan ; Grivița Roșie — Farul Constanța ; DIVIZIA B : meciurile din seria I și a II-a încep la 11 martie, cele din seria a IV-a la 18 martie, iar cele din seria a III-a încep la 15 aprilie.

• PREȘEDINTE al Colegiului de antrenori a fost numit Petre Cosmănescu (antrenorul Clubului „Steaua") ; Titi Ionescu, antrenorul echipei Farul este secretarul Colegiului ; Teodor Rădulescu, Denicky Eduard, Palonșanu Alexandru, Carnabel Alexandru, Moraru Viorel, Chiriac Rene și Irimescu Valeriu sînt membri ai colegiului de antrenori.

• VALOROSUL jucător al Științei Petroșani și al echipei naționale, Ortelecan Mircea, are la piciorul sting o entorsă de la un meci de antrenament cu Universitatea Timișoara. Medicii speră ca pînă într-o lună să reintre în echipă.

• S-A FORMAT lotul de juniori pentru turneul F.I.R.A. : Grivița Roșie : Buduc Ștefan, Diaconu Florentin, Atanasiu Florian, Ciulei Ioan, Păduraru Dumitru, Dragu Romeo, Marin Marian, Șișiu Nicolae, Girjabu George ; Clubul sportiv școlar : Silvestru Marian, Otetatu Gheorghe, Marin Gheorghe, Moraru Dan, Milca George, Ghiță Nicolae (căpitan al echipei), Dziadyk Anania ; Școala sportivă nr. 2 : Dumitrescu Dan, Tudose Teodorian, Lazăr Bogdan ; Rapid : Fuicu Sorin ; Olimpia : Mitran Miron, Voicu Dan ; Energia : Cantea Valerică ; Farul : Ghenau Ebu, Pop Cristian, Grosu Tudorel, Holban Mihai ; C.S.M. Sibiu : Wilt Wiliam ; Politehnica Iași : Borș Pompiliu ; C.F.R. Brașov : Constantin Stelică.

• RĂȘCANU GH. și SUCIU MIHAI, ambii jucători în echipa Universitatea Timișoara și internaționali, sînt accidentați. De altfel ei n-au venit nici la antrenamentul echipei naționale. Sperăm că nu este nimic grav și că îi putem vedea în primul, sau al doilea meci din campionatul care va începe mîine...

M. NICULESCU

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

MARIANA B., Craiova : „Întrucît sînt o pasionată a jocului cu balonul rotund (dar nu pentru a privi, ci pentru a juca), v-aș ruga să-mi spuneți care sînt condițiile pentru ca o femeie să poată juca fotbal și cui aș putea să mă adresez aici în Craiova pentru a mă selecționa (în cazul că aș îndeplini acele condiții), deoarece am încercat să merg odată la sediul clubului Universitatea și, întrebînd pe un tovarăș cine-i persoana care se ocupă cu fotbalul feminin, acel tovarăș m-a privit cam oarecum și mi-a indicat pe cineva, dar din cauza acelei priviri n-am avut curajul să-l caut pe cel indicat și... m-am întors acasă cu un gol în suflet. Vă rog să mă scuzați de deranj".

In primul rînd să știți că nu m-ați deranjat cîtuși de puțin, deoarece starea nesatisfăcătoare a fotbalului nostru feminin mă seacă și pe mine la inimă de multă vreme. Întîmplarea pe care o povestiți este cît se poate de semnificativă : o tînără care se duce la poarta unui club cu sufletul clocotind de cele mai sincere avînturi și intenții este privită „cam oarecum" și descurajată pe loc. Nu sînteți primul caz. Și asta pentru că federația noastră nu se ocupă cîtuși de puțin de situația fotbalului jucat de femei. Singura soluție aste aceasta : să se creeze o federație (separată) a fotbalului feminin ! Sînt convins că, în felul acesta, federația masculină va fi pusă cu botul pe labe, iar fotbalul bărbătesc va primi o grea și meritată lovitură.

GH. MISAIL, Mizil : „După cîte am citit în ziare, echipa noastră națională s-a comportat onorabil în cadrul turneului făcut în Franța și Spania, obținînd rezultate care nu ne-au compromis. Am avut impresia că chiar și antrenorul Valentin Stănescu a fost mulțumit. Totuși, aș vrea să știu care a fost concluzia federației după turneu, care sînt jucătorii la care s-a oprit, la cine renunță și pe cine va chema în lot. Pînă la viitoarele întîlniri internaționale nu mai e mult și e bine ca opinia publică să știe pe cine contează".

Într-adevăr, echipa noastră națională s-a comportat onorabil (acesta e cuvîntul cel mai potrivit) în turneul ei de iarnă. La ce concluzie au ajuns forurile ? Nimeni nu știe sigur. Din surse neoficiale am aflat doar că unii jucători din lot au fost eliberați pe motive de vîrstă, lipsă de formă etc. Nu am aflat cine va fi adus în locul lor. Se pare însă că s-a perfectat un meci amical în prima parte a lunii martie și, cu acest prilej, toate misterele se vor destrăma.

Ing. MUREȘAN ION, Reșița : „Am rămas foarte surprins de răspunsul dumneavoastră în problema arbitrajelor. În primul rînd să știți că nici un cititor nu vă scrie din plictiseală, ci din motive bine determinate...

...Deoarece dumneavoastră, în răspunsul pe care mi-l dați, scrieți negru pe alb : „hotărîrea luată de arbitru pe teren rămîne definitivă și fără drept de apel !" și tot dumneavoastră mai scrieți în continuare : „niciodată și nicăieri în lume nu s-au rejucat meciuri din pricina greșelilor de arbitraj ! Niciodată și nicăieri în lume o federație de fotbal nu a schimbat ulterior rezultatul unui meci ! De ce să cerem tocmai federației noastre să facă o astfel de excepție scandaloasă ?".

Vreau să vă demonstrez fără să vă înșir toate meciurile rejucate, pe baza unor hotăriri ale federațiilor naționale sau internaționale, din diferite cauze, printre care în special de arbitraj.

În legătură cu o decizie din 7 octombrie anul trecut a U.E.F.A. vă redau notița decupată din ziarul „Sportul" nr. 7195 din 4 oct. 1972. Vă rog să o citiți cu atenție. „Este știut că echipa de fotbal Panathinaikos Atena a contestat meciul cu T.S.K.A. Sofia, disputat în cadrul „Cupei campionilor europeni". Învinsă la Sofia cu 2—1, echipa greacă a cîștigat la Atena cu 3—2, deci scor egal (4—4), care s-a menținut și după prelungiri. Conform regulamentului s-au executat lovituri de la 11 m. Dar contrar regulamentului, arbitrul întîlnirii a stopat executarea penaltyurilor după ce s-au marcat cinci : trei (din trei) de T.S.K.A. și două (din patru) de Panathinaikos. Campioana Greciei a făcut contestație și U.E.F.A. va lua o decizie, privind acest meci, la 7 octombrie. Este posibil să se dispute un al treilea joc".

Mai departe vă informez că „decizia" U.E.F.A. a fost : „rejucarea" meciului, care într-adevăr s-a și „rejucat" !

Deși nu ar mai fi nevoie de comentarii, totuși țin să precizez : o federație de fotbal, în speță U.E.F.A. „anulează" un meci dintr-o competiție internațională, pentru o simplă incorectitudine a arbitrului față de regulament. Dacă U.E.F.A. anulează un meci pentru incorectitudinea arbitrului față de regulament, de ce federația noastră n-ar putea anula meciurile sau deciziile de arbitraj nu numai „incorecte" dar care depășesc granița „incorectitudinii", ajungînd să fie chiar „necinstite".

Concluzia U.E.F.A. : „astfel de meciuri se anulează" ! Concluzia dumneavoastră : este „scandalos" să se anuleze o decizie de arbitraj „incorectă" sau „necinstită" ! Vă întreb de ce este scandaloasă „anularea" incorectitudinii și necinstei unor arbitri ? De unde provine logica dumneavoastră ?

În concluzie, consider total retrograd și scandalos faptul de a admite că arbitrul care este un om ca toți oamenii și deci supus greșelilor poate fi socotit „infailibil" !

Din răspunsul pe care mi l-ați dat, cît și din răspunsul pe care îl dați cititorului Ion Dima din București, rezultă că dv. nu cunoașteți cazurile de REJUCARE a unor meciuri de fotbal, care, fie și numai din cauza arbitrilor, sînt destul de multe !

Nu mă refer numai la meciurile de la noi, ci din toate țările și toate felurile de competiții de fotbal !

Această OMISIUNE a dumneavoastră să știți că a produs o mare DEZINFORMARE printre cititori".

Din cele spuse de dv. mai sus reiese că nu numai arbitrii au slăbiciuni omenești, ci și eu. Reiese că lipsurile mele în materie de informație sportivă sînt grave. Reiese că atitudinea mea față de arbitri este împăciuitoristă și concesivă. Reiese că am produs confuzii grave în rîndul cititorilor.

Da, e adevărat ! Am greșit. Propuneți-mi dv. o sancțiune. Eventual suspendați-mă pentru o perioadă (că și-așa sînt cam obosit), eventual luați-mi o parte din leafă (că și-așa nu sînt salariat), faceți orice cu mine ! O merit !

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 11 martie

1. **DINAMO—PETROLUL.** În tur echipele au terminat la egalitate, ceea ce dovedește că echipa dinamovistă este capabilă de mai mult, acum, cînd joacă acasă. Fiind vorba de derbiul etapei și aflîndu-ne la început de stagiune, cînd nu cunoaștem prea bine echipele, se impune puțină prudență. Deci 1, X.

2. **A.S.A.—STEAUA.** O partidă echilibrată în care liderul are de făcut față unui adversar avid de puncte dată fiind situația sa precară în clasament. Credem că echipa bucureșteană, printr-o bună apărare, poate obține un rezultat de egalitate.

3. **JIUL—UNIVERSITATEA CLUJ.** Revelația trecutului sezon, Jiul deține prima șansă în partida de mîine.

4. **S.C. BACĂU—SPORTUL STUDENȚESC.** La prima vedere meciul pare ușor pentru echipa locală. Cu toate că o vedem favorită înclinăm să credem că va avea dificultăți în partida de mîine, pentru că Sportul începe returul cu gîndul de a se salva de la retrogradare.

5. **F.C. ARGEȘ—U.T.A.** Echipele au o situație nu prea roză în clasament. Piteștenii, care în tur au obținut un punct la Arad, vor face totul pentru a le cuceri, de astădată, pe amîndouă. Au toate șansele.

6. **C.F.R. CLUJ—FARUL.** Ar fi o mare surpriză dacă echipa locală nu ar obține victoria în această partidă.

7. **STEAGUL ROȘU—C.S.M. REȘIȚA.** Beldeanu proaspăt titularizat în echipa națională, ne spunea că echipa sa are nevoie de cinci puncte din partidele susținute în deplasare pentru a rămîne în prima divizie. În calculul său intră și Brașovul. Să vedem...

8. **LAZIO—ROMA.** Echipa lui Herrera continuă să traverseze o acută criză de formă. Așa stînd lucrurile nu-i prevedem o soartă prea bună nici în meciul de mîine, mai ales că Lazio pornește cu ascendentul moral al victoriei obținută în tur și a poziției sale fruntașe.

9. **MILAN—FIORENTINA.** Echipa milaneză are toate șansele de a se revanșa pentru înfrîngerea suferită în tur.

10. **NAPOLI—INTER.** Partidă echilibrată în care Inter, echipă care cunoaște bine jocul apărării, are posibilitatea de a obține un rezultat egal.

11. **SAMPDORIA—JUVENTUS.** În tur Sampdoria a reușit una dintre cele mai mari surprize ale campionatului terminînd la egalitate (1—1) la Torino. Probabil că va repeta rezultatul și pe teren propriu.

12. **TORINO—ATALANTA.** Favorită clară echipa Torino, care și-a dovedit forța în recentul derbi al orașului cînd a învins pe Juventus.

13. **VERONA—PALERMO.** Din nouă partide susținute acasă Verona nu a obținut încă nici o victorie. Mîine are largi posibilități de a sparge, în fine, gheața.

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• ÎN SFÎRȘIT. Clujul va dispune în scurt timp, de o sală modernă, adecvată. În prezent se lucrează de zor la construcția acestei săli, care va fi plasată sub tribuna principală a stadionului de fotbal. Să sperăm că în noua sală, antrenori de talent ca **I. Mihalik, I. Chendreanu, P. Ambrus** și **Fl. Stanomir** vor lucra cu o ambiție sporită, pentru a promova alți tineri de talent.

• FOSTUL TRIPLU CAMPION EUROPEAN, antrenorul emerit **Lucian Popescu** s-a pensionat. În prezent la clubul Progresul, unde a activat cu mare succes, lucrează ca antrenori **I. Vasilov, M. Voinea** și **T. Rădulescu.** Se poartă tratative și cu **Vasile Tită,** care, dacă va fi angajat se va ocupa și de pregătirea începătorilor.

• VEȘTI BUNE și rele de la Constanța : antrenorul **N. Buză** este suferind. Îi dorim grabnică însănătoșire. **Aurel Simionescu** a abandonat boxul. La Constanța a revenit antrenorul **Gh. Călin** (fost boxer la Iași). Internaționalul **Mihai Aurel** și-a anunțat revenirea la semimuscă. Atenție **Băiatu, Cosma, Turei** și compania.

• CITITORUL ing. **Traian Dănciuloiu** din București ne întreabă dacă meciurile Max Schmeling-Joe Louis s-au disputat pentru titlul mondial. Răspuns : **„La 19 iunie 1936 pe un ring din New York, Schmeling, care nu era campion al lumii (pierduse titlul în fața lui Sharkey) îl învinge prin ko în repriza a 12-a pe Joe Louis. Un an mai tîrziu, la 22 iunie, Louis devine campion al lumii ca urmare a victoriei repurtată prin ko în fața lui Braddock. El acceptă provocarea lui Max Schmeling. Meciul are loc la 22 iunie 1938 la New York, Louis cîștigînd în numai 124 secunde".**

• CAMPIONUL EUROPEAN la categoria „cocoș", spaniolul **Augustin Senin,** neînvins în carieră, a anunțat oficial că a abandonat activitatea competițională. În cursul carierei sale el și-a apărat de două ori centura. Ultima oară Senin a dispus la puncte de englezul Rudkin. Ca urmare a victoriilor sale Senin fusese recent desemnat salanger la titlul mondial deținut de mexicanul **Rodolfo Martinez.** În cadrul unei conferințe de presă Senin a spus : **„Nu vreau să mă sacrific prea mult pentru acest sport dur. Ajunge. Decizia mea este irevocabilă și nimeni nu mă va putea induplека să revin asupra ei".**

• În cadrul unei conferințe de presă, după meciul cîștigat în fața lui Bugner fostul campion al lumii Cassius Clay a declarat : „Bugner va fi un mare campion în următorii doi ani. Cred că va deveni campion al lumii. Eu îi voi acorda revanșa chiar anul acesta și încă pe ringul său, la Londra".

Tragerea specială Pronoexpres

puteți cîștiga

• Autoturisme „DACIA 1300" ;

• Cîștiguri fixe în numerar în valoare de 50.000 lei.

Participarea se face pe bilete de 3, 6 și 15 lei varianta. Variantele de 15 lei dau dreptul de cîștig la toate extragerile. Mai multe bilete de 15 lei, mai multe șanse de cîștig.

Azi, 10 martie 1973, ULTIMA ZI pentru procurarea biletelor.

(5104)

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia", — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ACȚIUNI ENERGICE PENTRU ÎNLĂTURAREA URMĂRILOR VISCOLULUI

În Cîmpia Dunării, stratul de zăpadă a avut pe alocuri grosimea de un metru, la București, în jur de 70 cm; vîntul a atins și a depășit viteza de o sută de kilometri pe oră; 11 județe înzăpezite, inclusiv Capitala — iată, pe scurt, o imagine a celor cîteva zile de viscol cu care — sperăm — se încheie această iarnă. Sub aceste date sintetice sumare, care consemnează o stare de fapt, trebuie văzute urmările dezlănțuirii unor forțe oarbe ale naturii dar și eroicul efort al oamenilor de a li se opune.

După cum se știe, transporturile feroviare, rutiere și orășenești au avut mult de suferit, s-au produs numeroase perturbări în rețeaua de energie electrică, în aprovizionarea tehnico-materială a întreprinderilor industriale, au fost izolate localități și cartiere, s-au creat unele greutăți în aprovizionarea populației, s-au ridicat probleme urgente și în agricultură, în mod deosebit în fermele zootehnice și în legumicultură. Lupta pentru înlăturarea efectelor acestor uriașe căderi de zăpadă a solicitat și solicită în continuare participarea tuturor.

Măsurile întreprinse de conducerea partidului și statului, și anume Decretul privind instituirea stării de necesitate și Hotărîrea Comandamentului Central pentru înlăturarea urmărilor căderilor masive de zăpadă și ale viscolului, dau certitudinea că, prin mobilizarea tuturor forțelor, consecințele viscolului vor fi înlăturate în cel mai scurt timp. Cele două documente cu caracter normativ stabilesc măsuri și responsabilități concrete menite să ducă la normalizarea situației și, așa cum se poate vedea pretutindeni, treptat, datorită participării active a tuturor, această normalizare capătă contururi din ce în ce mai concrete.

Zilele și nopțile acestei săptămîni au prilejuit consemnarea a numeroase fapte de eroism anonim, din care numai o mică parte au putut fi cuprinse în paginile presei. S-a acționat cu calm dar și cu toată energia pentru a da cît mai grabnic vieții din orașele și satele noastre aspectul său obișnuit.

În întreprinderile industriale, unde, din cauza drumurilor blocate, mulți muncitori n-au putut veni la lucru sau au venit cu întîrziere, s-a născut inițiativa activității neîntrerupte, fiecare schimb neîncetînd-și munca decît în clipa cînd a sosit schimbul următor, pentru ca apoi, așa cum s-a întîmplat în nenumărate locuri, aceiași oameni să lucreze la descongestionarea căilor de acces spre întreprindere, spre depozitele de materiale și materii prime, spre cartierele unde locuiesc. Datorită acestei eroice încleștări, producția, în cele mai multe cazuri n-a avut de suferit iar acolo unde s-au înregistrat fortuite rămîneri în urmă, angajamentul ferm și unanim a fost grabnica recuperare.

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XII Nr. 806 — sîmbătă 17 martie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

OAMENII IES ÎNVINGĂTORI DIN ÎNFRUNTAREA CU NATURA

• Muncă fără întrerupere în uzine • 14 000 de electricieni pe traseele rețelelor de înaltă tensiune • Pe tractoare, pe autobasculante, pe autobuze — zi și noapte • Eroicii anonimi

Au fost cîteva zile de viscol, timp neașteptat de aspru pentru luna în care se ivesc, de obicei, primele semne ale primăverii. Au fost cîteva zile de înfruntare a vremii dezlănțuite cu furie, care au îngreunat sau au întrerupt circulația, care au pretins eforturi, calm, organizare. Au fost zile neobișnuite ale acestui martie plin de surprize.

În mijlocul activității de deosebită amploare care a avut loc în aceste zile, lîngă cei care și-au dat osteneala zi și noapte să asigure mersul neîntrerupt al producției, lîngă cei care au condus utilajele de deszăpezire sau mijloacele de transport în comun, lîngă producătorii de pîine sau lucrătorii din comerț, lîngă militari, lîngă cetățenii care răspund la chemarea organelor de partid și de stat, participînd la normalizarea rapidă a vieții în zonele afectate de viscol, s-au găsit și reporterii și fotoreporterii.

Din această oglindă a evenimentelor prezentă în orice ziar cotidian, am spicuit cîteva momente, cîteva fapte care ne-au atras atenția. Unele, prin spiritul de organizare, de răspundere și patriotismul de care au dat dovadă cei chemați să asigure mersul normal al activității unor sectoare vitale. Altele, prin dovada emoționantă a unui gest de omenie.

Un răspuns marcat de un înalt simț al datoriei

„Munca în uzine nu trebuie întreruptă. Ritmul de lucru rămîne același". Cuvintele acestea au răsunat ca un îndemn, ca o îndatorire de prim ordin. Dacă unii n-au putut răzbi pînă la fabrică sau alții, navetiști, au întîrziat cu trenurile, schimbul a rămas în continuare. **La uzinele bucureștene „Republica"** mulți dintre cei din schimbul de noapte au rămas încă două-trei ceasuri pînă ce toți cei ce trebuiau să-și înceapă lucrul dimineața, au sosit la locurile lor de muncă. **La secția montaj,** a uzinei **„Semănătoarea"** muncitorii au rămas și după terminarea schimbului pentru a recupera restanțele din ziua precedentă. **La uzina de aluminiu din Slatina,** focurile nu s-au stins nici o clipă, iar la **fabrica de încălțăminte „Pionierul"** și în alte întreprinderi bucureștene, personalul tehnic administrativ și funcționăresc și-au înlocuit tovarășii în secțiile productive.

Rețelele electrice au suferit, cum era și de așteptat, după viscolele repetate, o seamă de avarii. În condiții extrem de grele, eroice uneori, 1400 de electricieni au lucrat — după cum informa „România liberă" — la remedieri, în timp ce

CONTINUARE ÎN PAG. ②

NEOBIȘNUITUL MARTIE 1973 ÎN IMAGINI

Viscol, ninsori abundente, lapoviță și ploaie — iată ce a adus această săptămînă de la mijlocul lunii martie pe o mare parte a teritoriului țării. Miercuri, grosimea stratului de zăpadă atinsese 240 cm la Vîrful Omul, 100 cm la Fundulea și 69 cm în București. Din înfruntarea oamenilor cu natura dezlănțuită am ales aceste cîteva imagini pentru cititorii revistei noastre. În toate orașele țării afectate de viscol se acționează în continuare cu toate forțele pentru înlăturarea urmărilor și normalizarea cît mai grabnică a tuturor activităților.

Zăpadă multă. Chiar și utilajele prevăzute cu pluguri și-au croit drum cu greutate, în primele zile de viscol, pe unele străzi bucureștene așa după cum se poate vedea și din imaginea de mai sus.

Mii de cetățeni au luat parte la acțiunea de deszăpezire înlăturînd urmările viscolului

Uneori a fost nevoie ca și mijloacele de transport în comun să fie ajutate să-și urmeze traseul

Foto : Nicu VASILE

ECLIPSA SECOLULUI

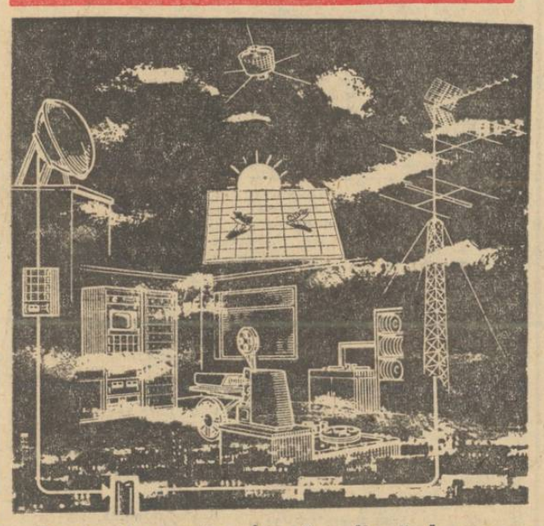

Cea mai spectaculoasă eclipsă de soare va fi urmărită din Africa la 30 iunie.

Enigma planetei Vulcan va fi descifrată la 10 noiembrie cînd Mercur va trece în dreptul soarelui.

Despre importantele evenimente astronomice ale anului 1973, în pagina a 5-a, interviul nostru cu prof. dr. doc. CĂLIN POPOVICI.

(Pagina a 5-a)

Corespondență specială pentru „Magazin"

PESCUIND PRINTRE ICEBERGURI

• Din nou vești despre marinarii pescadorului „Marea Neagră"; astăzi despre atmosfera locului unde se pescuiește și munca acestor oameni neînfricați.

(Relatarea în pagina a 3-a)

LA IZVOARELE BASMELOR

Hercule-copil în luptă cu balaurul, decorație pe o mănușă de opaiț descoperit la Alba Iulia.

(Amănunte în pagina a 2-a)

ACȚIUNI ENERGICE PENTRU ÎNLĂTURAREA URMĂRILOR VISCOLULUI

URMARE DIN PAG. 1

De mult eroism au dat dovadă muncitorii din rețelele de transport și drumuri, feroviare, rutiere și orășenești, cei ce întrețin rețelele de energie electrică, în care s-au produs destule perturbații, omul dovedindu-se pretutindeni mai puternic. În linii generale, se poate spune că, cu toate întîrzierile și întreruperile inerente, datorită activității neobosite a celor ce muncesc în transporturi, în telecomunicații, în distribuirea energiei electrice, legăturile esențiale au funcționat satisfăcător, în cele mai multe din cazuri asigurîndu-se transportul muncitorilor și aprovizionarea populației. O contribuție esențială au adus ostașii armatei noastre, care au răspuns prompt, făcîndu-și cu abnegație patriotică datoria.

Zeci și sute de mii de cetățeni participă zilnic la descongestionarea străzilor, a drumurilor de acces, a trotuarelor, a acoperișurilor, îndeplinindu-și cu înalt spirit de răspundere obligațiile ce le revin în această amplă acțiune de normalizare cît mai rapidă a vieții economice și sociale în orașele și satele noastre.

Calmul, abnegația, energia și eroismul cu care oamenii muncii, toți cetățenii din zonele afectate de viscol acționează dau certitudinea că în puține zile viața va intra pe făgașul său obișnuit.

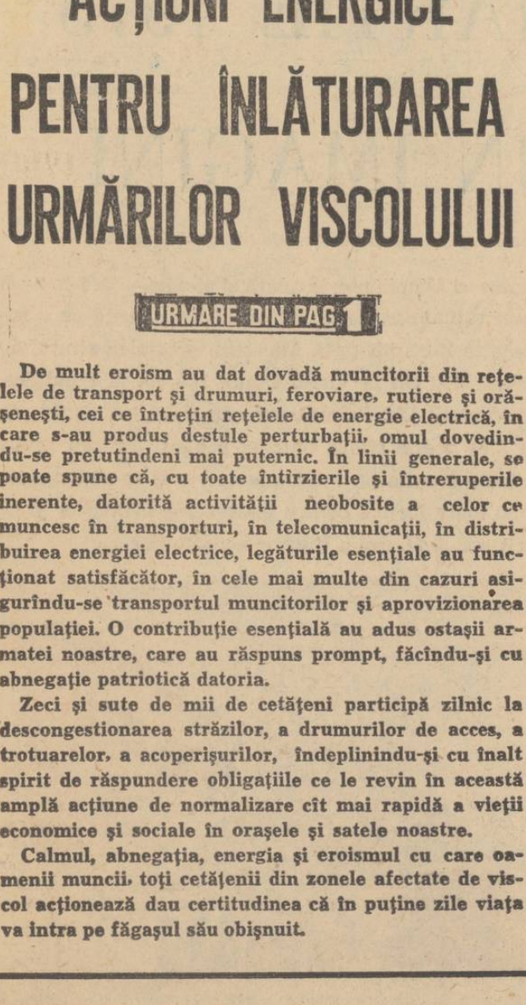

Pe una din străzile Capitalei în zilele viscolului.

Iată încă două imagini întîlnite în aceste zile pe străzile Capitalei de fotoreporterii de la „Agerpres"

OAMENII IES ÎNVINGĂTORI DIN ÎNFRUNTAREA CU NATURA

URMARE DIN PAG. 1

alții erau pregătiți pentru orice intervenție. Undeva, în zona Cocoare (județul Ialomița) s-a avariat o linie electrică. Înaintînd în urma unui cal care le-a croit cărare, **electricienii Vasile Zaharia, Onisifor Bulearcă și Ghiță Dobre** au reușit să remedieze avaria și să asigure curent electric pentru două sonde petrolifere și 15 sate. Cîte întîmplări de acest fel n-au avut loc în aceste zile, fără ca oamenii să fi considerat intervenția lor altfel decît ca pe o datorie!

Sute de ore de muncă pe arterele de circulație

Transporturile au fost cu precădere afectate de zăpadă și viscol. O cantitate mare de energie, de pricepere, de putere de muncă au fost necesare pentru probele foarte grele pe care lucrătorii din transporturi le-au avut de dat, ziua și noaptea.

Chiar dacă activitatea lor n-a putut, în ciuda stăruinței, să fie peste tot operativă, li se cuvine tot respectul pentru munca titanică pe autobasculante, pe tractoare, pe autobuze și tramvaie. De cîte ori, lucrătorii de la I.T.B. sau de la I.T.A. au depășit orele schimburilor lor, rămînînd în continuare, la posturi! De cîte ori, șoferii au coborît din autobuze pentru a lucra la deszăpezire! Unora li se cunosc numele, alții, cei mai mulți, au rămas anonimi. La fel ca majoritatea celor ce în zilele acestea și-au făcut datoria. Ajutorul ostașilor armatei noastre la degajarea gărilor, a unor mari și importante căi de acces, a fost deosebit de eficient. Iar afirmația este cît se poate de modestă. De altfel, sub semnul acestei modestii, fără vorbe de prisos, toți cei despre ale căror fapte pomenim, în rîndurile de față, au muncit fără preget, cu abnegație și devotament.

Fiecare poate face un gest deosebit

...Pe bulevardul Ion Șulea, în miez de noapte, un medic, o asistentă și un șofer au rugat un tractorist să le deschidă drum pînă la locuința tinerei Lidia Ene din Dudești, care urma să nască. Tractoristul a deschis drum, lucrînd timp de o oră. Bolnava a fost transportată pe brațe la mașina Salvării și totul s-a terminat bine.

...Trei zile au lucrat, fără întrerupere, lucrătorii serei din Popești, pentru a înlocui sticla cu plăci fibro-lemnoase.

...Trei zile, la sectorul zootehnic al cooperativei agricole din comuna Sf. Gheorghe, oamenii s-au luptat din greu cu omătul. Cum deschideau drum către ferme, zăpada îi acoperea din nou. Dar animalele n-au suferit. Și apa și furajele au ajuns la ele, transportate din mînă în mînă. Cîțiva au dormit în grajd, lîngă vite și au avut grijă ca fiecare să aibă ce-i trebuie.

...În județul Brăila, aprovizionarea sectoarelor zootehnice cu apă s-a făcut cu sănile.

...Pentru ca aprovizionarea populației din județul Galați să se desfășoare normal, mărfurile au fost transportate cu remorci trase de tractoare.

...În toate spitalele, circumscripțiile sanitare precum și la dispensarele din județul Teleorman, necesarul de medicamente a fost asigurat pentru cel puțin zece zile.

Cîteva, doar cîteva fapte din cele petrecute în locurile ce au avut de suferit de pe urma viscolului și a ninsorilor!

Pe făgașul normal al activității

Cetățenii au răspuns și ei eforturilor care se fac pentru bunul mers al producției, al transporturilor, al aprovizionării, ajutînd la degajarea drumurilor de zăpadă, la întreprinderile unde lucrează cît și pe străzile pe care locuiesc. Oamenii au înțeles că e nevoie de aportul tuturor și își oferă ajutorul.

Urmările viscolului au fost în parte înlăturate. Activitatea a început să reintre pe făgașul ei firesc. **E nevoie de toate forțele, de o concentrare a lor pe principalele obiective pe care și le-au propus Comandamentul Central și comandamentele județene pentru a înlătura cît mai repede toate efectele viscolului: asigurarea transporturilor pe căi de comunicație și drumuri de acces la unitățile economice, a aprovizionării populației și a desfășurării normale a activității tuturor unităților socialiste. A participa la toate acțiunile organizate în acest scop, este și rămîne o obligație cetățenească de onoare.**

LA IZVOARELE BASMELOR

Mai există enigme?

de prof. univ. dr. docent Dumitru TUDOR

● O luptă între trei reptile uriașe, un vultor și doi oameni petrecută acum 1800 de ani! ● Relatarea întîmplării a fost gravată pe un altar din colonia romană Apulum — Alba Iulia de astăzi ● Cel mai vechi text literar în proză descoperit pe teritoriul fostei provincii Dacia romană ● Lupta cu balaurii s-ar fi petrecut în Munții Apuseni ● Testamentul unui viticultor din Dacia ● 3 000 de inscripții latinești găsite pînă acum pe teritoriul țării noastre.

Cele aproape trei mii de inscripții latinești descoperite pe teritoriul Daciei romane ne-au păstrat gravate în piatră, texte redactate într-o limbă destul de corectă, dar cu formule sobre, adesea sterectipe. În marea lor majoritate sînt pietre funerare pe care s-au însemnat numele mortului, anii pe care i-a trăit, mai rar profesiunea și calitatea celor care l-au îngropat. Un lot însemnat îl formează epigrafele puse pentru venerarea zeilor, sau pentru glorificarea elementelor puternice din pătura conducătoare militară și civilă a provinciei. În unsprezece cazuri ne stau în față inscripții redactate în versuri latinești, cu hexametri greoi, a căror cadență arată stihuitori locali ce se foloseau de poezioare stereotipe care circulau în lumea provincialilor romani. În această artă poetică provincială din Dacia, anonimii versificatori deplîng rudele dragi dispărute sau aduc laude unor zei considerați protectori ai sănătății și bunei lor stări materiale.

Ca texte în proză se pot cita cele 25 tăblițe cerate aflate în galeriile minelor romane de aur de pe lîngă **Alburnus Maior** (Roșia Montană) și o lespede de calcar pe care se gravase testamentul unui viticultor din părțile Sucidavei (cartierul Celei al orașului Corabia). Dar toate aceste texte sînt redactate după un șablon juridic comun, impus de legiuitorii romani.

Într-un singur caz întîlnim o narațiune în proză scrisă într-o formă și cu un conținut ce se abat de la făgașul obișnuit al masei de monumente epigrafice. Documentul s-a păstrat gravat pe un altar cioplit în calcar, descoperit acum o sută de ani în cartierul locuit de aristocrația romană a coloniei **Apulum** (Alba Iulia). Din păcate, acest altar este astăzi dispărut din Muzeul de la Alba Iulia. Ca datare apreciem că el fusese ridicat în jurul anului 200 e.n.

În traducere, textul documentului păstrat întact este acesta: **„Aurelius Martinus Bassus și Aurelius Castor aflîndu-se împreună în apropiere de Podul lui Lydus, au văzut un vultur maiestos că din munte se repede cu toată puterea asupra a trei balauri. Vulturul a fost însă puternic încolăcit de balauri. Cei mai sus menționați au salvat însă vulturul din acest pericol și au închinat acest altar făgăduit lui Iupiter cel prea Bun și prea Mare".**

Cadrul topografic al întîmplării cuprinde un pod peste o apă și un munte în vecinătate, localizare ce nu se poate face pe Mureș, lîngă orașul Apulum. Toponimicul „Podul lui Lydus" (**Pons Lydi**), o denumire dată după numele unui constructor sau a unui vecin, dovedește prezența la Apulum a unor elemente de colonizare aduse din provincia Lydia a Asiei Mici. Este foarte probabil ca lupta dintre acvilă și reptile să fi avut loc, departe de Apulum, pe valea rîului Ampoi, din regiunea Munților Apuseni. Inscripția nu vorbește de șerpi obișnuiți (**serpentes**), ci de balauri puternici (**dracones**), pe care pasărea nu numai că nu a reușit a-i captura, ci fusese în pericol de a fi ea însăși sufocată de strînsoarea lor. Povestirea celor doi martori oculari oferă o dovadă interesantă despre existența, acum două mii de ani, a unor balauri atît de periculoși în ținutul Munților Apuseni, încît erau în stare să imobilizeze și vulturii ce-i atacau.

Întorși în oraș, Bassus și Castor, care erau probabil frați, s-au grăbit să eternizeze epigrafic cele petrecute lîngă Pons Lydi, atribuind acestei întîmplări și un aspect religios. Povestirea lor gravată pe piatră fusese redactată într-o formă destul de abreviată, din lipsă de spațiu. Textul latinesc conține multe greșeli de gramatică latinească, o dovadă că ei nu erau romani adevărați. Aceasta rezultă și din numele pe care le poartă cei doi. Martinus Bassus și Castor sînt nume specifice lumii orientale a Asiei Mici, de unde străbunii lor veniseră în calitate de coloniști în Dacia. După gentilicul **Aurelius** mai rezultă că ei sau înaintașii lor primiseră cetățenia romană de la împăratul Marcus Aurelius (161—180).

Prinosul epigrafic era adresat lui Iupiter Capitolinul, zeul cel prea Bun și prea Mare, divinitatea supremă a panteonului roman. Deci, inscripția se așezase lîngă un templu al acestui zeu. Este știut că în fiecare oraș capitală de provincie — cum era și Apulum — exista un atare sanctur oficial închinat triadei capitoline: Iupiter, Iuno și Minerva, marii protectori divini ai statului roman. Vulturul era însă pasărea mesager al lui Iupiter-Zeus și încă din vremea lui Fidias (secolul V î.e.n.), sculptorii obișnuiau să o așeze lîngă divinitate. Dar adorarea acvilei exista în cultul multor zei, în primul rînd la cei neromani, care s-au contopit cu Iupiter. Unul dintre cei mulți asimilați cu Jupiter roman a fost și Turmasgadis („Cel adorat de munți"), venit odată cu coloniștii din Siria, în Dacia. O frumoasă sculptură cu inscripție descoperită la Romula-Malva (Reșca, lîngă Caracal) ne reprezintă acvila acestui zeu oriental, denumită în inscripție **Turmasgada**, care deținea aceeași misiune religioasă ca și vulturul lui Iupiter.

Vulturul, pasărea sacră a lui Iupiter Turmasgadis — grup din marmură descoperit la Romula-Malva.

În naivitatea lor religioasă, Bassus și Castor și-au închipuit că însuși Marele Zeu trimisese acvila din înaltul cerului unde stătea, ca să stîrpească cei trei balauri, considerați ca elemente ale infernului și răului pe pămînt. Deci intervenind în lupta dintre pasăre și reptile, ei slujiseră pe zeu. Cei doi locuitori din Apulum mărturisesc în inscripția lor că „au făgăduit zeului altarul de față". Aceasta însemnează că mai înainte de a intra în luptă cu cei trei balauri, ei s-au gîndit la pericolul ce-i putea aștepta, de aceea l-au rugat pe zeu să-i preteguiască de mușcăturile mortale ale reptilelor, pentru care serviciu îi vor închina un monument, ceea ce au și realizat. Asemenea „tîrguieli" între credincioși și divinitate se practicau pe o scară largă în religiile antice și prinosul se aducea numai atunci cînd zeul se ținuse de cuvînt.

La romani se respecta numai șarpele ce ieșea de sub casă, considerat ca un **genius**, protector al locuinței. Picturile murale de pe altarele domestice ale locuințelor din orașul Pompei — după cum se știe îngropat de Vezuviu în 79 e.n. — prezintă frecvent imaginea șarpelui de casă alături de zeii Penați și Lari, considerați împreună ca genii proteguitoare ale locuinței și familiei. Ca și la romani, țăranii români de azi din regiunea de munte a țării, păstrează credința păgînă a strămoșilor, considerînd că este un păcat să omori șarpele ce trăiește sub casă. Dar balaurii — **dracones** — din povestirile mitologice antice se considerau elemente nefaste ce trebuiau distruse, întocmai că și în frumoasele basme ale poporului nostru.

Mai este de reținut faptul că inscripția lui Bassus și Castor constituie astăzi cel mai vechi text literar în proză descoperit pe teritoriul fostei provincii Dacia romană. Putem considera că el deschide ciclul basmelor cu balauri și vulturi create de imaginația poporului românesc, încă din epoca de formare a limbii sale latinești.

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 18 MARTIE

PROGRAMUL I. 8.15 Pentru sănătatea dv. 8.30 Cravatele roșii. 10.00 Viața satului. 11.10 Omul și muzica lui Witold Lutoslawski. 12.00 De strajă patriei. 12.30 Emisiune în limba maghiară. 360 de grade. Din sumar: 14.45 „Trofee cinegetice". 15.45 360 de grade la „Intercontinental" București. 15.50 Bucureștiul în ritmuri poetice. 16.10 Armonii folclorice. 16.30 Secrete culinare în văzul tuturor. 16.40 În sala „Belvedere", artiști bucureșteni își amintesc întîmplări hazlii din turnee. 17.15 Pierduți în spațiu. 18.00 Cîntare patriei. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Reportajul săptămînii. Incursiune în viitor. 20.30 Filmul „Cazul C.L." — producție a studiourilor cehoslovace. 22.05 Vedete ale cîntecului — The Golden Gate Quartet. 22.30 Telejurnal. 22.40 Duminica sportivă. **PROGRAMUL II.** Promenada duminicală. Din sumar: 12.45 Aventuri în epoca de piatră. 13.10 Invitatul emisiunii: baritonul Dan Iordăchescu. 13.20 Invincibilul Mighty Mouse. 13.25 În pași de dans... 14.00 „Schi-varietăți". 14.30 Muzică populară. 14.50 Microrecital Dida Drăgan. 20.00 Eroi îndrăgiți de copii. 20.40 Caleidoscop cultural-artistic. 21.00 Oaspeți: Orchestra de cameră din München. 21.45 Telex tehnico-științific. 22.00 Mannix.

LUNI 19 MARTIE

PROGRAMUL I. 17.30 Curs de limba franceză (reluare). 18.00 Telex. 18.05 Azi, județul Constanța. 18.20 Căminul. 19.00 Ecranul. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii: „Îmi place să trăiesc cu fruntea sus", de Edmond Deda. 20.05 Mai aveți o întrebare? 20.45 Roman foileton: Cîntec la apusul soarelui. 21.35 Revista literar-artistică TV. 22.35 24 de ore. 22.50 Luminile rampei. **PROGRAMUL II.** 20.05 Delfinul Flipper (reluare). 20.30 Film documentar. Mahmudia. 20.45 Dans și muzică de pretutindeni. 21.15 Filmul „Vis de dragoste" (partea I). Coproducție ungaro-sovietică.

MARȚI 20 MARTIE

PROGRAMUL I. 9.00 Școala. 10.00 Telex. 10.15 Teleenciclopedia. 10.55 Moment coregrafic. 11.10 Telecinemateca pentru copii. Căpitanul. Producție a studiourilor din R. P. Bulgaria. 12.25 Cîntece și jocuri populare. 12.45 52 de inițiative în 52 de săptămîni (reluare). 13.00 Telejurnal. 17.30 Curs de limbă rusă (reluare). 18.00 Telex. 18.10 Steaua polară. 18.40 Universitatea TV. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Reflector. 20.20 Seară de teatru: Moartea guvernatorului de Leon Kruczkowski. 21.55 Poșta TV. 22.10 24 de ore. 22.30 Gala maeștrilor: tenorul Petre Munteanu. **PROGRAMUL II.** 20.00 Seară pentru tineret.

MIERCURI 21 MARTIE

PROGRAMUL I. 9.00 Curs de limbă engleză. 9.30 Micii meșteri mari. 10.00 Telex. 10.05 Ancheta TV (reluare). Convietuire. 10.45 Filmul „Pe urmele lui Caplja". 11.45 Azi, județul Constanța (reluare). 12.00 Revista literar-artistică TV (reluare). 13.00 Telejurnal. 15.55 Fotbal. Rapid București — Leeds United. 17.45 Curs de limbă germană (reluare). 18.15 Telex. 18.20 Manifestul Comunist — operă de căpătîi a marxismului. 18.40 Pe-un picior de plai. 19.00 Timp și anotimp în agricultură. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Teleobiectiv. 20.25 Telecinemateca. Ciclul Ingrid Bergman: Vă place Brahms? 22.20 24 de ore. 23.00 Stadion. **PROGRAMUL II.** 20.00 O viață pentru o idee. Gheorghe Spacu. 20.30 Program de circ. 20.40 Agenda. 20.50 Tineri interpreți. 21.30 Ghișeul. 21.50 Meridiane literare. 22.10 Piatra Lunii (reluare).

JOI 22 MARTIE

PROGRAMUL I. 9.00 Curs de limbă franceză. 9.30 Prietenii lui Așchiuță. 10.00 Telex. 10.10 Steaua polară. 10.40 Meridiane literare (reluare). 11.00 Campionatul mondial de hochei pe gheață — grupa B: S.U.A. — Japonia. 13.15 Teleobiectiv (reluare). 13.35 Telejurnal. 16.00 Telescoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 Telex. 18.40 Muzica. 19.05 Arta plastică. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Concert simfonic. 21.20 Tinerii despre ei înșiși. 22.00 24 de ore. 22.30 Hochei. România — Austria. **PROGRAMUL II.** 17.30 Agenda. 17.40 Pagini muzicale. 18.10 Pierduți în spațiu (reluare). 19.00 Municipalitatea răspunde bucureștiului. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Concert simfonic. 21.20 Film documentar „Mărturii" din ciclul „Brâncuși". 21.30 Teatru scurt. Discurs pentru o floare de Paul Everac.

VINERI 23 MARTIE

PROGRAMUL I. 9.00 Curs de limbă rusă. 9.30 O viață pentru o idee. C. I. Parhon (II) (reluare). 10.00 Telex. 10.10 Discurs pentru o floare (reluare). 11.10 Portativ '73. 11.50 „Seară pentru tineret" (selecțiuni). 12.30 Moment folcloric. 12.40 Municipalitatea răspunde bucureștenaului (reluare). 13.00 Telejurnal. 16.00—17.00 Telescoală. 17.30 Curs de limbă engleză (reluare). 18.00 Telex. 18.15 Cum vorbim. 18.35 La volan. 18.50 Teleconferință de presă. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Seară de versuri și cîntece muncitorești consacrată aniversării P.S.D.M.R. 20.30 Filmul Marele Scott. Cu: Gregory Peck și Deborah Kerr. Premieră pe țară. 22.10 24 de ore. 22.30 Teleglob: Irak. 22.50 Cîntecele pe care le-am iubit. **PROGRAMUL II.** 18.00 Telex. 18.05 Telecinemateca pentru tineret. Nu fi trist. Producție a studiourilor cinematografice sovietice. 19.30 Telejurnal. 20.10 Ansambluri folclorice. 20.40 Revista economică TV. 21.10 Omul și muzica lui. Witold Lutoslawski (reluare). 22.10 Film documentar „Bach la Leipzig". 22.30 Cărți și idei.

SÎMBĂTĂ 24 MARTIE

PROGRAMUL I. 9.00 Curs de limbă germană. 9.30 A fost odată ca niciodată... 10.00 Telex. 10.10 Selecțiuni din emisiunea „Cîntare patriei". 10.40 De vorbă cu gospodinele. 11.00 „Promenada duminicală" (selecțiuni). 12.25 Cărți și idei (reluare). 13.00 Telejurnal. 16.00 Telex. 16.05 În actualitate — școala. 16.20 Muzică populară. 16.30 Emisiune în limba germană. 18.15 Ritm, tinerețe, dans. 19.00 Arc peste timp. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 20.20 Teleenciclopedia. 21.00 Mannix. 21.59 Întîmplări de sîmbătă spre duminică... (Varietăți). 22.30 Telejurnal. 22.40 Hochei. România — Japonia. **PROGRAMUL II.** 16.00 Agenda. 16.10 Armonii intime. 16.40 Azi și mîine. 17.00 Concert folcloric. 17.20 Prietenii lui Așchiuță (reluare). 17.50 Filmul Balul de sîmbătă seara.

PE FIRUL EVENIMENTELOR

DOAR CÎTIVA MILIMETRI...

de Nicolae LUPU

Procesul lui Ellsberg, americanul care a dat publicității faimoasele documente secrete ale Pentagonului cu privire la războiul din Vietnam, devine mai interesant chiar decît însăși dezvăluirile care la vremea respectivă au produs atîta vîlvă. Ellsberg este acuzat, între altele, că prin publicarea lor a pus la „dispoziția adversarului date secrete care puteau fi folosite împotriva Statelor Unite". Dar unul din martorii a arătat că datele respective nu puteau fi folositoare adversarului deoarece erau... false. Samuel Adams care și-a declinat în fața instanței funcția de, il citâm : „cercetător la C.I.A. și nu spion" a arătat că urmărind de-a lungul mai multor ani rapoartele Pentagonului a constatat că ele falsificau cu regularitate datele asupra situației reale a forțelor de rezistență. Aceste falsuri, afirmă Adams, erau rezultatul „presiunilor politice exercitate de unii generali din fruntea statului major și a comandamentului din Vietnam cu scopul de a prezenta adversarul mai slab decît în realitate". De fapt Ellsberg s-a dovedit mai loial Pentagonului decît C.I.A. pentru că a luat drept bune cifrele furnizate de autoritățile militare.

Nu este de așteptat ca procesul să fie anulat și în fața justiției să fie adusă de astă dată conducerea C.I.A. care s-a făcut vinovată nu numai de a fi manifestat într-un moment critic din punct de vedere militar îndoieli asupra cifrelor furnizate de conducerea armatei dar și de a fi găsit cu cale acum să dezvăluie... inamicului falsurile făcute în interesul prelungirii războiului. Dincolo de procesul Ellsberg nu se poate să nu se observe o răfuială între C.I.A. și Pentagon care probabil se desfășoară mai de mult pe căi nebănuite, mărturiile lui Adams de la proces fiind doar un singur episod.

Este posibil ca în învălmășeală Ellsberg să scape cu fața curată mai ales că acum se ridică întrebări cu privire la originea dezvăluirilor sale, sau, mai precis, cu privire la identitatea adevăraților, informatorilor și evident puternicilor săi inspiratori. Rămîne însă deschisă problema deciziilor de anvergură care adeseori își au orizontul limitat de informații false furnizate deliberat. Situația ce se crecază poate fi apropiată de cea a sergentului Reginald Owen care în războiul împotriva japonezilor în 1945 a fost lovit de un glonte ce i-a intrat în git. El a crezut că a fost lovit de o piatră, și-a pus niște pomadă, rana s-a închis și timp de 28 ani a stat cu glontele în git fără să-și dea seama. Recent a simțit niște dureri și doctorii au constatat că un glonte l se plimba prin git și că dacă ar fi avansat cîțiva milimetri l-ar fi paralizat pe toată viața. După cum se vede păzitorii naturali ai organismului l-au informat greșit, i-au creat iluzii, au luat un glonte drept piatră, și au transmis creierului informații false. Ar fi absurd să se afirme că au făcut-o deliberat. Desigur că în cazurile cînd se procedează astfel paralizia este mult mai gravă. În fond este doar o chestie de milimetri.

O TRAGEDIE ÎN VĂZDUH

Amănunte despre catastrofa aeriană care a avut loc la începutul lunii deasupra spațiului aerian francez

ÎN DIMINEAȚA ZILEI DE 5 MARTIE, un avion al companiei „Spanish Iberian Airlines" decola de la Palma de Majorca cu destinația Londra Aparatul, un bireactor fabricat în 1965 de firma „McDonnell Douglas", poate transporta între 90 și 125 de pasageri cu o viteză de 900 km. pe oră, pe o distanță între 1 600 și 3 000 kilometri. În acea zi de luni, la bord nu se găseau decît 68 de călători englezi. Cei mai mulți participau la o călătorie de afaceri organizată de două societăți turistice din Anglia și Spania, interesate în extinderea turismului britanic la Palma de Majorca. Vizita, care durase cinci zile, a fost fructuoasă. Se încheiaseră mai multe contracte și călătorii erau mulțumiți. Între ei se afla unul care se considera chiar norocos. Michael Jeffrey, impresar artistic, fusese dat în judecată luna trecută la Londra fiind implicat într-un caz de stupefiante. Pașaportul îi fusese retras și doar cu mari insistențe depuse de avocatul său reușise să-l recapete, pentru a putea pleca la Majorca...

O PARTE DIN LOCURILE aparatului „DC—9" rămăseseră neocupate ca urmare a unor defecțiuni organizatorice. 39 turiști britanici veniți de la Londra cu același grup participaseră la o petrecere prelungită. Cînd au ajuns la Palma, „DC-9" plecase deja spre Londra. Întîrziații erau înciudați. După cîteva ore aveau însă să-și dea seama că întîrzierea le salvase viața..

ÎNAINTE DE DECOLARE, comandantul aeronavei „DC—9" își anunțase planul de zbor (planul de zbor este un fel de contract pe care un pilot îl încheie cu autoritățile de circulație aeriană ; el indică anumite puncte pe care aparatul le va atinge la orice date, pe baza cărora diriguitorii turnurilor de control al aeroporturilor asigură securitatea traficului). Planul de control al avionului companiei „S.I.A." prevedea, între altele, trecerea prin „coridorul" aerian al radiobalizei Nantes — Château — Bougon la ora 13,49 la o înălțime de 8 000 metri..

ÎN ACEEAȘI ZI, tot din Spania, și-a luat zborul spre Dusseldorf, R.F.G., un „Coronado 990". Avionul, un cvadrireactor de producție mai recentă, care poate transporta între 97 și 106 pasageri la o distanță pînă la 6 000 kilometri, cu o viteză de 950 km., pe oră, fusese închiriat de compania spaniolă „Spantax" pentru o cursă turistică. Căpitanul Antonio Arenas, comandantul navei, indicase și el, în planul de zbor, radiobaliza Nantes-Château — Bougon, înălțimea 8 000 metri. Dar timpul său diferea față de „DC—9" : „Coronado" urma să intre în coridorul aerian la orele 14. La bordul său se aflau 61 de pasageri, în marea lor majoritate turiști britanici ce se înapoiau în patrie...

CE S-A ÎNTÎMPLAT cu exactitate pe ruta radiobalizei menționate, nu se cunoaște nici acum cu toate amănuntele. S-a aflat însă precis că „DC—9" era în întîrziere iar „Coronado" venise cu un oarecare avans. Antonio Arenas, care nu știa de prezența în „coridor" a aparatului companiei „S.I.A.", a cerut în cîteva rînduri permisiunea de a ateriza. Turnul de control francez i-a respins cererea. Controlul radar de la Mont-de-Marsan i-a cerut să reducă viteza și să se ridice la o altitudine superioară. Din motive de securitate, pilotul de pe „Coronado" nu a putut reduce viteza. Explicînd aceasta, el a cerut permisiunea de a face un viraj de 360 de grade. „Nu s-a înțeles bine ce mi-au spus ei în engleză. Sau nu m-au înțeles", a explicat el ulterior. Pilotul a făcut virajul și, la un moment dat în cerul înnourat și neprietenos, pasagerii de pe „Coronado" au simțit o zguduitură groaznică după care avionul a început să cadă ca „o frunză moartă", cum a povestit unul din pasageri. Abia într-un tîrziu, aparatul și-a revenit și a început să zboare normal. D-na Wareham, o femeie mai în vîrstă, care se afla lîngă fereastră, a văzut apoi cu groază că din aripa aparatului lipsea o bucată imensă..

CĂPITANUL ȘI ECHIPAJUL au reușit să-i calmeze pe pasageri. Le-au explicat că fusese lansat un apel și că s-au apropiat de ei două avioane care-i conduc spre un aeroport apropiat, Cognac. După circa jumătate oră de emoții, avionul a aterizat „în catastrofă". Cu toate că la atingerea solului s-au mai spart și cîteva anvelope ale roților, nimeni nu a fost rănit.

DIN „DC—9" nu a mai scăpat însă nimeni. Avionul s-a spulberat în aer, Maurice Richard primul martor ocular de pe sol — locuitor al comunei La Planche, situată la 30 de kilometri de Nantes — a povestit următoarele : „Zgomotul a fost formidabil. Am ridicat capul și am văzut o mare bucată de metal care zbura în aer. Am recunoscut părți din avion și un reactor. Pe cer se vedeau nenumărate corpuri ce se prăbușeau. Le-am găsit și în jurul casei...".

CÎND ȘTIREA a devenit publică — după lansarea pe unde, pe banda de 121,5 megaherzi, rezervată comunicațiilor de urgență, a semnalului „Midair", mesaj care în jargonul aviatorilor înseamnă „ciocnire în plin aer" și după difuzarea, ulterior prin agențiile de presă — catastrofa a produs o amplă controversă ce s-a suprapus compasiunii exprimate față de soarta victimelor și față de familiile lor. Controlorii traficului aerian francez, aflați în grevă de la 20 februarie, au afirmat că vina coliziunii o poartă controlorii militari puși să le ia locul, cu începere de la 26 februarie. Militarii, arată civilii, nu au experiența necesară pentru a dirija în siguranță un trafic atît de amplu ca cel de pe cerul Franței. Manifestînd temeri în același sens, numeroase companii aeriene străine și-au contramandat în aceeași zi toate zborurile prin spațiul aerian francez.

ÎN ZIUA URMĂTOARE, Robert Galley, ministrul francez al transporturilor, a ținut o conferință de presă în care a arătat că, pe baza primelor indicații primite în urma cercetării „cutiei negre" și a altor documente de la bordul aparatului căzut, ca și pe baza studierii documentelor de la turnul de control, s-a stabilit că controlorii militari ai traficului nu au nici o vină. Ministrul francez a acuzat pe căpitanul Antonio Arenas că a comis trei erori : că nu a intrat în contact pe frecvența radio ce i-a fost indicată de controlorii militari, că nu a dat ascultare ordinului de a micșora viteza și că a efectuat fără permisiune o manevră de 360 de grade. Pilotul spaniol a respins însă aceste acuzații și a declarat că vinovați sînt controlorii aerieni francezi care nu s-au pus în mod corect în contact cu el și nu l-au dat indicații bune. Specialiștii spanioli au scos în evidență și faptul că instalațiile radar ale turnului de control local din Nantes nu asigură un control satisfăcător al traficului. Controversa, ca și ancheta, continuă...

O CATASTROFĂ de talia celei de la Nantes nu s-a mai produs din august 1955, cînd aproape de Stuttgart, s-au ciocnit două Fairchild C—119, transportoare de trupe americane. Toți ocupanții (66 persoane) au pierit atunci.

TRAGEDIA de pe radiobaliza Nantes—Château-Bougon readuce în actualitate cu și mai mare stringență — după opinia unor experți — necesitatea îmbunătățirii atît a ghidajului de pe sol cît și a creării unor aparate anti-coliziune la bordul aeronavelor. Pentru a se putea evita o nouă ciocnire „în plin cer" — „marea teroare a piloților", cum este adesea numit acest gen de catastrofe. Cu atît mai necesare apar azi asemenea măsuri cu cît prin văzduh zboară acum avioane gigantice care poartă la bordul lor sute de pasageri...

U. VĂLUREANU

Cultivatorii japonezi de mere au reușit, după strădanii de 30 ani, să obțină o nouă specie de măr care s-a născut datorită încrucișării speciilor Delicius cu Delicius de aur. Noua specie a primit denumirea „Sekai-Ichu", ceea ce în seamnă în traducere „cea mai bună din lume". Merele cîntăresc de obicei în jur de 500 grame, iar acel din fotografie cîntărește aproape un kg.

UN CONCURS de stenografie a fost cîștigat de cehoslovacul Iosef Kujal din Praga care a reușit să scrie 170 de cuvinte pe minute !

La New Orleans a izbucnit un mare incendiu la etajul 15 al unui zgîrie nori. Pentru stingerea lui a fost nevoie să intervină elicopterele.

Cu ajutorul celor două elicoptere din imagine au putut fi salvate peste 100 persoane.

remember • remember • remember

STOCKHOLM [VIII]

Zone aride ale betonului și ale pietrii, vegetație pauperă și molestată de o ambianță dură care-i refuză deopotrivă rădăcina și umbra... dar în insule invadate de parcuri și compunîndu-se armonios în ecuația unei urbanistici grandioase, apar copaci seculari, cu trunchiuri și coroane gigantice purtînd aureolă de personaje care au supraviețuit sau mai curînd au rămas plonjați într-o impenetrabilă mitologie... Marea Edda *vorbește de frasinul Yggdrasil cu inepuizabile rădăcini și cu o coroană care acoperă lumea, în timp ce în tulpina lui există o încăpere unde locuiesc Nornele, adevărate Parce ale Nordului... arborele-suport al lumii, tezaur al misterelor ei, simbol al celui dintîi cuplu uman, al proliferării și al lumilor suprapuse... am văzut mii de copaci seculari stăruind prin preajma Carpaților noștri dar fără halo-ul mitologic, sugerînd repere istorice și episoade de legendă veche, copaci-martori, copaci-complici, copaci-salvatori, semănînd la înfățișare cu cine știe ce domnitor sau haiduc, ca o statuie hipertrofiată prin timpuri, semănînd cu zimbrii și caii de odinioară... poetul folclorului i-a cîntat ca pe propriile-i rude, într-o totală intimitate și fără frisonul sacralului ocult... aici bătrînii arbori au singurătatea și magnificența distantă a unor zei sau a templelor unde nu au acces decît anxietățile moștenite și tulburarea întunecată a sufletelor în fața tainei... în fiecare copac vibrează secretă fantoma unui Yggdrasil și sus în vîrful implintat printre norii masivi, tresare cocoșul de aur sau vulturul cu un soim între ochi... pe sub acești arbori trec ascultînd un grai neînțeles pe care-l aproximează undeva în adîncul ființei mele doar un rău ancestral, o nostalgie cețoasă... o întreagă muzică mută mă învăluie, o muzică a lemnului... toaca, topoarele, silabele ciocănitoarei, ploaia umblînd noaptea pe acoperișul de șindrilă al copilăriei, viorile bătrînelor trunchiuri de ulmi răsuciți de furtună, bătaia în poarta înaltă, a necunoscutului venit de departe în amurg... ce straniu e să auzi toate acestea într-o metropolă agitată și să regăsești, sub stele îndepărtate și streine cîntecele pe care prea rareori mai ai poate prilejul să-ți dai seama că nu le-ai uitat... nu, n-am uitat nimic, mi-am păstrat întregul meu fond de noblețe primitivă pe care nici o civilizație nu-l poate corupe și poate deaceea mă simt comunicînd pe filiere esoterice cu acest popor de țărani viguroși, funciarmente identici cu suma ipostazelor lor anterioare, dominîndu-și strălucita lor civilizație și izbutind să-i imprime patina vechimii lor... ei știu că a tăia un arbore de cîteva secole e ca și cînd ai dărîma un splendid palazzo și deaceea cînd asfaltul aleilor sau al trotuarelor întîlnește copacul, îl ocolește sau îl cuprinde fără să atenteze la măreția lui... ca și în nordul Germaniei, adeseori o întreagă structură arhitectonică e determinată de arborii preexistenți, pe care ansamblul a trebuit să-i includă lăsîndu-i nevătămați... e și această religie a umbrei o componentă a spiritualității europene care s-a născut la răspîntia pădurilor nordice cu lumina dela miază-zi... și noi purtăm, ascunsă, pecetea latitudinilor silvestre ale unor îndepărtate hălăduiri pe care le visează poetul cînd spune :*

Plecară iarăși voevozii daci
spre miază-noapte, de unde ne veniră
(L. Blaga, Oaspeți nepoftiți).

pe care le simte călătorul rătăcit prin aceste meleaguri în după-amiezi de septembrie, stăruind pe sub uriașii arbori dela Stockholm și încercînd să le citească frunzele ca pe niște rune de aur.

a. e. baconsky

Întîmplări adevărate

Constructorul propriului său rinichi artificial

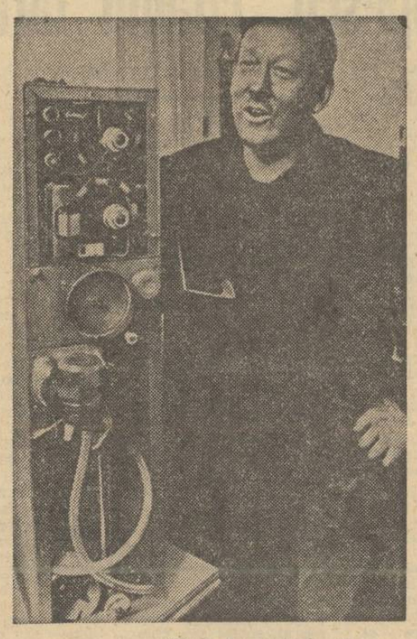

Svenson alături de invenția sa

Hilmer Svenson trăiește în Suedia și lucrează într-o uzină, unde este mecanic. De mic copil a avut pasiunea invențiilor. Din te miri ce, făcea pentru mama sa un obiect util în gospodărie. Nu s-a gîndit niciodată că acest dar înnăscut îi va salva viața. Cu cîțiva ani în urmă, Hilmer avea dureri puternice în regiunea lombară și se plîngea de mari slăbiciuni. Consultat la policlinică, medicul a ridicat din sprîncene. Cazul era extrem de grav. Diagnosticul : formă gravă de insuficiență renală. Singura soluție pentru a-i prelungi viața, consta în prezentarea periodică la o clinică de specialitate, pentru a-i „filtra" sîngele, cu ajutorul rinichiului artificial. Un aparat minunat, pus la punct în vederea dezintoxicării organismului de toate toxinele acumulate și adunate în organele naturale, în special în rinichi.

Totuși, spitalele de specialitate, posedînd aceste aparate nu sînt chiar atît de numeroase. Pacienții se văd obligați să înfrunte lungi călătorii pentru a se trata. Hilmer locuia departe de capitala țării. Călătoria era destul de costisitoare.

Conștiincios din fire, omul nostru nu-și putea permite să-și neglijeze nici munca. Ce s-a gîndit atunci ? Să intre în posesia unui rinichi artificial pe care să-l păstreze acasă și să-l poată folosi... duminica. Interesîndu-se însă de costul prețiosului aparat, bietul Hilmer și-a dat seama că nu va fi niciodată în stare să-l achiziționeze. Dar situația trebuia rezolvată neîntîrziat. Hilmer s-a hotărît să studieze cu seriozitate schema de funcționare a rinichiului artificial. Și-a făcut chiar un proiect, executîndu-l pînă în cele mai mici amănunte. A trecut apoi la realizarea... prototipului.

Acum este posesorul acestui rinichi, salvator, realizat cu propriile-i mîini. Mai înainte de folosire, a vrut să aibă părerea specialiștilor. Examinîndu-l cu competență, aceștia l-au considerat perfect, și întru totul identic cu acela folosit de clinicile de specialitate.

(S-a întîmplat recent în Suedia)

UNDE POATE DUCE GELOZIA

Cîteodată poate fi primejdios să ai un rival care studiază farmacia. Este ceea ce a gîndit Jean Lapille, pe patul său de spital. Dar iată de ce gîndea așa :

În ziua de 15 februarie, Jean, student în vîrstă de 22 de ani, a fost internat în stare de comă la spitalul Saint Pierre din Louvrain (Belgia). Analizele au dovedit că fusese otrăvit cu o doză maximă de atropină. Abia a putut fi salvat.

Fiind în stare gravă, nu a putut fi audiat în primele zile de către anchetatori. Ceva mai tîrziu, ancheta incredințată poliției judiciare nu a întîrziat să dea la iveală adevărul. S-a stabilit că victima își pierduse cunoștința, puțin după ce absorbise un eșantion cu pudră vitaminizată. Îi sosise un plic închis, purtînd antetul unei fabrici de medicamente. Polițiștii au stabilit că... produsul nu fusese trimis de către fabrica producătoare, ci

În cazul de față, petrecut în Belgia, cel vinovat a fost arestat, iar victima a scăpat doar cu spaima. Dar...

de către un student la farmacie, Pierre Brouard, în vîrstă de 24 de ani, locuind la La Hulpe.

Acesta s-a văzut silit să mărturisească adevărul. A recunoscut că a amestecat atropina cu vitamine și că trimisese această „surpriză, într-un plic purtînd antetul fabricii de medicamente, pe adresa lui Jean. Dorea să se răzbune, deoarece acesta l-a... înlocuit în inima fostei sale iubite.

Brouard s-a ales cu un mandat de arestare sub învinuirea de tentativă de asasinare. Procurorul a considerat că studentul nu ignora faptul că doza de otravă era mortală, și, a reținut și premeditarea. În plus, Brouard este învinuit și de fals. Falsificarea scrisorii firmei farmaceutice, pe care a reușit s-o înfățișască cu ajutorul unor fotografii.

(S-a întîmplat recent în Belgia).

Corespondență specială pentru „Magazin"

PESCUIND PRINTRE ICEBERGURI

După 20 de zile de continuu marș, în noaptea de 18. 01. 73 ne aflam în rada portului canadian St. John's. Pentru cel ce vine prima dată pe aici îi este greu să ghicească unde este intrarea în port. Abia cînd ajungi perpendicular pe intrare, descoperi niște lumini verzi ce-ți indică gura portului. Cred că este printre puținele porturi care au o asemenea poziție dată de natură. El se găsește într-o groapă vulcanică, avînd deschiderea la ocean printre două stînci, parcă săpate de mîna omului, ce nu permit ca două nave să intre în același timp. Orașul este așezat pe faleze abrupte ce dau impresia mai mult a unui oraș de munte, cu foarte multe case construite din lemn și răspîndite pe toate falezele. Portul are o mare importanță economică și comercială. Este portul cel mai însemnat pentru adăpostirea, repararea și alimentarea navelor pescărești, precum și legătura cu Europa și America. Oamenii sînt foarte politicoși dar rezervați. După închiderea magazinelor — către orele 21,30 — cu greu mai poți întîlni un om pe stradă.

Pe nava noastră însă nimeni nu se odihnește, deși au fost destule zile de trudă. Se fac toate pregătirile pentru completarea plinului de combustibil, apă și alimente. Se verifică întreaga tehnică de la bord pentru a fi în perfectă stare de funcționare. Avem de înfruntat poate cea mai dură zonă de pescuit de pe coastele Canadei — Labradorul. Primim informații de la organele locale că anul acesta ghețarii au pornit cu două luni mai devreme față de anii precedenți și că în port se găsesc peste 4 nave care au fost avariate de ghețari. Noaptea următoare părăsim portul cu destinația Labrador. Avem trasată pe hartă zona de gheață, iar comandantul navei stabilește drumul cel mai convenabil — atît pentru evitarea avariilor cît și pentru asigurarea unei navigații cît mai sigure. Timp de două zile, întregul orizont a fost acoperit de gheața ce te orbea. Cu greu putea înainta nava. Au fost perioade cînd viteza navei nu depășea 2—3 Nd. Am ajuns în zonă pe la ora prînzului și am stat în derivă pentru a veni și celelalte nave românești ce se găseau de mai multă vreme în zonă și a acosta lîngă ele pentru a le preda alimente și materiale aduse din țară.

Procesul de muncă în pescuitul oceanic în zona nordului este foarte complicat. Pentru a putea fi înțeles consider că este bine, în ordine cronologică, să fac o descriere sumară pentru ca atunci cînd gospodinele noastre pregătesc bucate din pescuitul oceanic să aprecieze și munca celor care, la mii de kilometri distanță de țară, și în condiții deloc de invidiat, înfruntă nenumărate obstacole.

După ce-ți alegi locul unde vrei să pescuiești, acolo unde sonda hidroacustică îți dă indicii că ar exista pește, între situația din zonă cu cea de pe hartă, ținînd cont de adîncime, de natura fundului platformei, de poziția navelor din vedere etc. trebuie să execuți „lansarea" trawlului. Trawlul este o plasă de formă conică cu o capacitate de 3—4 vagoane, care are o deschidere la gură de 5 m înălțime pe 36 m lățime. Cu ajutorul a două panouri metalice trase de două cabluri de oțel lungi de 900—1 500 m, gura pungii este tîrîtă pe fundul platformei la o adîncime de 350—650 m. Prin înaintarea navei, punga culege peștele ce s-ar afla în calea sa. Trawlarea se face de regulă de la 2 la 3 ore după care se aduce la bord întregul trawl, iar prada se descarcă în două buncăre de cca 10 T. La o trawlare poți obține o captură de cîteva vagoane pește ; se întîmplă cazuri cînd trawlul nu aduce la suprafață aproape nimic.

Peștele intrat în buncăre este transportat pe benzi rulante la „operatori", care îl decapitează cu mașina, îl eviscerează, apoi, spălat și aranjat în tăvi, este transportat pe cărucioare la congelator. Resturile de pește, tot pe benzi transportoare, se duc la fabrica de făină și ulei de pește. După 3 ore de congelare, peștele este scos din tunelele congelatoarelor, spălat și așezat sub formă de brichete în cartoane, după care tot pe benzi transportoare depozitat în magaziile navei la o temperatură de —26°C.

În comparație cu alte zone unde se pescuiește la „apă liberă", aici necazul cel mare este gheața și capriciile naturii. Pentru a putea „lansa" trebuie să găsești un ochi de apă sau să fii obligat, cu riscuri mari, de a repeta de mai multe ori operațiunea, chiar în gheața compactă. Pentru a se putea întinde trawlul, trebuie să mergi la început cu viteză mare și pe o linie cît de dreaptă, fără a ține seama de blocurile de gheață ce stau în calea navei. Sloiuri mari de circa 20—40 mp cu grosimi între 1—2

• Din nou vești despre marinarii pescadorului „Marea Neagră" care se află într-o continuă înfruntare cu forțele dezlănțuite ale naturii ; despre atmosfera locului unde se pescuiește și munca acestor oameni neînfricați.

m, uneori și mai mult, trebuie împinse cu forță de navă pentru a putea înainta cu trawlul remorcat. Adesea „bați" cu nava minute în șir un sloi care nu vrea să cedeze și ești obligat să virezi totul la bord, pierzînd viteza necesară menținerii deschise a gurii trawlului.

Personal îmi este greu să pot cuprinde pe larg duritatea și dramatismul campaniei de pescuit. Aici se găsesc peste 100 de nave din toate țările riverane Atlanticului de Nord. Uneori nici cele mai elementare reguli de navigație nu pot fi respectate, datorită trawlului aflat la apă care te obligă să ții drept drumul. Nu o dată navele s-au încrucișat fiind nevoite să piardă timp prețios în descurcarea cablului de remorcă ; alteori asemenea „întîlniri" se soldează cu pierderea totală a trawlului. Natura fundului mării este foarte variată, cu stînci, agățători de tot felul care dau grave avarii trawlurilor. Rare ori sînt ocaziile cînd după virare să nu fie nevoie de reparații mari la trawl, timp ce se măsoară în ore prețioase pentru pescuit. Vremea este foarte capricioasă, cu viscole puternice, ceață, temperaturi scăzute, devenind aproape greu de suportat și de navigat. În zonă multe nave s-au avariat din cauza izbirii puternice de ghețarii ce apar pe neobservate noaptea sau care nu pot fi evitați de „înghesuiala" navelor din apropiere. Într-o noapte și noi am luat o asemenea izbitură, încît s-a oprit motorul principal și toate aparatele au fost dereglate. Munca oamenilor este titanică. Merită a fi evidențiate echipele de pescari conduse de Kuțov Vasile și Pancrat Filat, care lucrează în condițiile cele mai vitrege date de natură pentru pregătirea și lansarea trawlurilor la apă, muncă plină de riscuri.

Navigăm zi și noapte, fără întrerupere, în căutarea peștelui. Am fost nevoiți uneori să străbatem sute de mile pentru a găsi o zonă bună. Nu o dată tehnicienii bordului au muncit zeci de ore fără întrerupere pentru a remedia avariile inevitabile și a face ca nava să-și poată desfășura activitatea cu întreaga ei capacitate. La orice semnal ofițerii mecanici Stancovici Liviu, Vlăduț G. Pavalache Dumitru și motoriștii Ionescu Vasile, Mircea Alexandru, Moroianu Traian și alții, sub îndrumarea directă a mecanicului șef ing. Săilă Nicu, au răspuns prezent. Nu există sector de specialitate de pe navă care să nu fi fost solicitat la maxim — fără gînd de tăgadă — pentru ca activitatea navei să nu fie întreruptă.

Aș vrea să mă opresc în mod deosebit la răspunderea ce apasă pe ofițerii de cart Blezu Dan, Manole Virgil și Intorsura Ion, pentru întreaga navă, pentru viața a 100 de oameni în decursul a peste 30 de zile de marș în zonă s-au străbătut peste 4 500 km. cu situații dintre cele mai grele. Au apărut în zonă peste 120 de icebergi, niște colosi de gheață ce depășesc uneori înălțimea de 100 m sau platforme de gheață de cca. 4 000—5 000 mp. Au fost situații cînd pe viscol sau ceață apăreau în prova navei sau lateral, la circa 60—100 m, colosi ce „pîndeau" pe tăcute gata să te sfarme la cea mai mică neatenție. Orice manevră greșită în asemenea situații putea fi fatală. Dar timonierii noștri, Popa Valeriu, Curtomer Selamet și Ceicu Vasile au condus de nenumărate ori nava pe lîngă colosi de gheață cu măiestria unor piloți încercați, cu ochi ca de vultur. Rămîi uimit cîtă energie există în oamenii noștri, atunci cînd este vorba de prestigiul navei, de tricolorul românesc ce flutură semeț la catarg. În zonă navele românești sînt respectate atît pentru corectitudinea navigației cît și pentru faptul că ofițerii de punte, la orice apel făcut de celelalte nave, dau informațiile necesare.

Viața este dură dar bărbătească. Am putut vedea aici capriciile naturii cum nu se întîmplă în altă parte. Într-o singură zi — de la un soare splendid și o căldură excesivă pentru această perioadă la apariția ceții, apoi ploaie, lapoviță și ninsoare, totul terminat cu un ciclon. Din cauza furtunii, o parte din gheață se sfărîmă, valurile aruncînd-o în bordaj. În noaptea de 22/02 a fost cel mai mare ciclon în această perioadă.

De mai bine de două luni, primim foarte rar știri din țară, despre viața și activitatea, despre rezultatele ce le obține poporul nostru. Singura legătură o avem prin radiotelegrafistul nostru, ofițerul Emil Olteanu, care depune un efort deosebit pentru a primi și transmite unele radiograme pentru familiile noastre. Cea mai mare sărbătoare pentru noi este cînd o navă vine din portul St. John's și aduce scrisorile trimise din țară. Sînt citite de zeci de ori. Fac pe această cale un apel la cei care ne scriu din țară să nu fie zgîrciți cu rîndurile trimise. Nouă ne face o mare bucurie să aflăm cît mai multe despre cei de acasă. La ora cînd închei aceste rînduri o navă pleacă în portul St. John's și mă grăbesc pentru a încheia, urmînd ca la terminarea campaniei în această zonă să trimit și alte știri.

Jean IONESCU
ofițer maritim

SPIRALE

SUFLET ÎN SPAȚIU

de Eugen BARBU

Elegiac, subtil, cult, poet livresc, Liviu Călin prezintă un caz particular în agitata viață literară de la noi. Crescut la școala discreției, fără pofta de reclamă a altora, fără orgoliul dilatat al celor mai mulți dintre confrați, el cultivă versul elansat, plin de eleganță, scris cu cerneala cu care își vor fi purtat corespondența heruvimii. Este o poezie în linia Anghel, undeva, prin alegerea subiectelor, exotică de tipul Macedonski și efeminată la genul Rilke.

Liviu Călin nu are superstiția pentru perfecțiune a lui Ștefan Augustin Doinaș, să zicem, dar lirica sa ia accente de o mare puritate ce seamănă cu poezia celui citat. În „Cadran" găsim japonezerii delicate: *„Seri cu așteptarea la ușă / (Bufnița voastră credincioasă) Cine vă plătește seul ultimei luminări / Cu flacăra ca ochiul nipon? / Razele alunecînd din colțul ferestrei / Acoperă geamul cu trestii / Și lacul căruia i s-a furat oglinda / În ceasul de lingă mine / Ora, veverița bătrînă, ascunsă în caruselul cu ace / O aud cum sparge ghinda / Și sună cineva cu o bătaie de ramură* (ce aduce aminte undeva celebrul vers bacovian: *Cînd oi suna eu, iubito cu o monedă în geam) / În pragul de stejar al casei / Totul nu este decît o glumă / (Îmi spun) / Cînd dimineața își trimite / Ciinele ei cu lesă și urechi de argint / Și plec în parcul vecin / Cu statui vorbitoare"*.

Sistemul poetic al lui Liviu Călin este fructul aglomerării de cuvinte cîntătoare, purtătoare ele însile de substanță, cuvinte născînd starea de lirism, ca aburul subtil al cafelei ce precede plăcerea de a fi gustată. Capcana este cunoscută, dar efectele ei nu pot fi preîntîmpinate. Te afli în fața unui cring mitic de vanilii și îmaintezi ca într-o vrajă spre acel ostrov preafericit, cum zice poetul antic.

O frumoasă poezie mi se pare „Iluminare": *„Pedepsit în rotiri nesfîrșite / rămîn treaz cu cercelul de apă / agățat de urechea / primelor febre / Un cîmp cu dinții inverziți / mă întreabă ametit de cramele lunii / „Cum te simți / Ucigașule, tu, care azi dimineață / te-ai spălat cu lacrimile mele / pe față?"*

Aici efectul este scos din versurile finale care acuzînd trădarea unei amiciții folosesc parabole ce trimit la Golgote interioare, la ispășiri grele, cu multe insinuații și ecouri, născînd aproape o poezie ocultă de inițiați.

Ca într-un tablou de marele nostru pictor Sabin Bălașa, „Geneza" lui Liviu Călin descrie un tărîm mitologic, plin de ființe ipotetice, siluete gracile și nemaipomenite, de o frumusețe stranie, produs al unor lecturi de frumoasă ținută: *„Ce fecioare și-au sădit visele / lîngă apele cu valsuri desenate / de au răsărit sălciile? / Mugurii lor șiruind / Au fost cîndva fugarele prințese / cu părul ca niște mantile / adormite pe maluri / Numele lor îl auzi / cînd vîntul cu degete subțiri / mișcă ramuri / și sălciile ingenunche / Fața le e răvășită în apele / din care sar solzi de ametist / și pier în adîncuri ademenitoare / ca acele triste fecioare"*.

Se remarcă economia metaforei, poetul folosind ideea ca nucleu al subiectului liric. În jurul acestei idei versul devine o horbotă sublimă, o dantelă de o țesătură foarte fină în care discreția cusăturii este cea mai mare calitate.

Din ciclul *Remember* reținem efigia de mai jos: *„De ziua mea / plouă ca totdeauna toamna / clorofila alunecă în riuri / și arborii rămîn sfinți / cu odăjdiile de aur / ca soarele nopții"*. Trimiterea directă la autorul acelui „soare al nopții" ne creează toată trena melancolică ce urmează versurile, venind de undeva din infinit, rănindu-te și lăsîndu-te îngîndurat.

Ciclul de poezii „Atlas" mi se pare cel mai fertil. Aici dispoziția de călător a lui Liviu Călin îi lasă mai multe libertăți și curiozitatea și încîntarea de a vedea lucruri și oameni necunoscuți, acea civilizație la care am rîvnit și mai rîvnim înainte de a o cunoaște a creat și în cazul lui, bune efecte. Iată un fragment din „La Nord": *„Și tată-mă acum călător întîia oară / cu adevărat / spre tine, Isolda / venit să te caut / să te văd la o veche lucarnă / din marginea acestui oraș medieval / cînd somnul începe să scadă / Sînt înfășurat în cuvintele mele de-acasă / domoale ca o pădure de zadă / Dar catedralele se trezesc aici / la amiază / și-mi spun în această ultimă dimineață / că Isolda visează cu mîna la ochi / fiindcă Tristanul valah / a venit prea devreme, a venit fără spadă / ca pentru un requiem..."*

Cum se poate vedea cu ușurință, aici mai ales, cuvintele lucrează asupra noastră, cu parfumul și aluzia lor, cu acele nevăzute subsoluri spre care sîntem siliți să mergem în timpul lecturii.

„Oraș pe Elba" are aceiași ținută elevată a versului, privirea superior melancolică a poeziei lui Liviu Călin: *„Înconjurat de ape, ascunse muzici albe / Nu poți să spui că vrei să fii stingher / Barocul te supune cu marile lui salbe / Pe locul, vechi saxon, numit sonor Zwinger / Culorile se mișcă în rame sub ogive / Madone și efebi, candori și bătălii / Armurile ajunse pe socluri din Ninive / Și porțelanul scump în umbra lor pălî"*.

„Himera", dedicată lui Michaux poartă aceiași scriitură subțire, de o gingășie de orfevru: *„Un ghimpe sub arcade a început dintr-odată / să singereze și să umple pietrișul de vine subțiri / Logodnicul fugise cu luminarea cumpărată / pentru ziua aceea? / În parc s-auzeau tresăriri / În biserică slujeau zeci de copii în maramă / și m-am gîndit în lumina ușoară / că logodnicul plecase pentru muzică dintr-o ramă / uitată de clopotarul bețiv într-o seară"*.

În întregime, poezia lui Liviu Călin, lasă ca totdeauna o impresie de pictură pe mătase, ea e plină de foșnete și sonuri secrete, în versurile sale se aud sacre țimbale și talgere abia lovite ca în anticile curți și grădini chinezești...

CULORI

PETRAȘCU (II)

de Aurel Dragoș MUNTEANU

Pictura lui Petrașcu ridică problema naturii inconștiente și a originalității marilor talente artistice. Există o precizie a dozării culorilor, fără un rafinament excesiv, dar cu expresivitate neobișnuită, mult mai plină de efect, decît cine știe ce șmecherie plastică, deprinsă la unul din circurile estetice ale lumii. Transparențele de roșu, apariția culorii violente sub tonurile grele, albastrul care se închide prin masivitate, prin abundență, luînd forma unei realități gata-gata să crape de senzuri sînt procedee curente, fără a putea discerne totuși o normă, un sistem prea ușor de însușit. Este aici arta amestecului de culori pe paletă, minunea unor combinații ce țin de ființa meșterului. La pictorii din vechime, acesta era începutul lucrului în atelier. Ucenicul pregătea culorile, urmărind apoi cum le dozează maestrul, ca într-un laborator de alhimist. Am urmărit pe pînzele lui Petrașcu tocmai tensiunea coloristică, încercînd să aflu secretul care le animă. Totul pare banal pentru început, nici o subtilitate prea mare, lumina nu deschide spațiile și nu intră în vraja chenarului, subliniat cu ostentație și pecetluit, cu gust îndoielnic, de semnătura întotdeauna aplicată cu mare grijă și de titlul scris pe pînză sau zgîriat cu cuțitul. O inspirație pedestră, procedee comune, motive banale, lumină puțină. Petrașcu este asemenea romancierilor realiști ai secolului trecut, al căror geniu se exprima în tiparele cele mai obișnuite ale vieții. Vigoarea lor este cu atît mai puternică și substanța artistică nepieritoare, avînd tot timpul în paginile cărților clocotul vieții și suficiența ei glorioasă. Ultimul sat și fervoarea slavă a unui popă semianalfabet, viziunile cine știe cărui vagabond, stările noptatice ale unui tată disprețuit de fiicele lui, copilăria tulbure a unui copil din Londra sînt toate „felii de viață", pentru care orice critic estet ar fi în stare să te stringă de gît. La noi, specia realismului citat mai sus a apărut abia după 1900 și s-a adunat mai ales în paginile romanelor lui Cezar Petrescu, un autor nu lipsit de interes. Sînt sigur că va fi redescoperit, în curînd, pentru imensa lui foame de viață și capacitatea de a o trata aproape jurnalistic, dar cu adevărată concretețe, care scapă de multe ori scrisului cotidian. La Petrașcu, de asemenea, o tacla într-o dupăamiază tîrgovișteană, cu tinere burgheze în jurul unei mesuțe, te face să simți aroma cafelei și dulceața vieții provinciale din primul deceniu al secolului. Aștepți să intre vreun ofițer de la garnizoană, să aducă omagii cazone frumuseților locale, încercînd să o rupă pe franțuzește. Într-un colț, chiar dacă nu mai apare în tablou, se află o colecție de reviste de la Paris și cîteva romane de Paul Bourget sau de Pierre Loti. Dacă îți arunci ochii pe fereastră, cu siguranță că vezi un gard de scînduri îmbătrînit, și auzi orătăniile curții. Discuția sugerată de compoziție se referă însă la probleme importante, dragostea, condiția femeii, ultimul măritiș din urbe, balurile de la prefectură, moda pariziană etc., etc. Ar fi interesant o dată de studiat *la belle époque* românească în pictura și literatura timpului: amorurile fatale, aspirațiile tulburi, plăcerile ascunse, ambiția și inconștiența lumii, imobilitatea, convingerea că totul e bine și că nimic nu se va schimba. Pentru Petrașcu, în asemenea lucrări Tîrgoviște sau Ploiești-ul sînt centrul universului, o mostră de umanitate perfectă. Și nu se înșela de loc, totul este să ai talentul de a pătrunde în viața aceasta adevărată.

Este interesant de notat inaderența artiștilor noștri la peisajul străin. Cu excepția lui Pallady și a lui Iser, pentru ochiul pictorului sau grafic ianului român sudul Franței, orașele spaniole sau Italia primesc forma domoală și chiar vegetația dealurilor de acasă, iar figurile oamenilor aduc aminte de compatrioții noștri. Nici Petrașcu nu face excepție de la regulă, cu o singură excepție, constituită de cîteva lucrări de la Veneția. Frontul cărămiziu al unei clădiri pe canal are aici o melancolie și un abandon psihologic, amestecate cu cea mai vie durere a privitorului, o sumă de stări contradictorii. În mod paradoxal, în amurg de istorie, paleta lui Petrașcu se limpezește și capătă o lumină pe care nu am mai întîlnit-o decît în grafica lui. Sînt cîteva bijuterii de rară poezie, lucrări de dimensiuni mici, dar de o valoare inestimabilă.

Cu prilejul unui show prezentat de televiziunea din Paris, telespectatorii au putut-o admira pe celebra Josephine Baker. Faimoasa vedetă franceză a interpretat cu acest prilej o serie din cîntecele care i-au adus celebritatea.

ECOURI

Spectatorii din țară au ocazia să aplaude, în aceste zile, un original concert-recital al Marinei Voica (în foto), susținut în cadrul unui turneu organizat sub egida A.R.I.A. În cadrul recitalului, Marina Voica este acompaniată de formația vocal-instrumentală „Savoy". Turneul străbate cîteva dintre cele mai mari orașe: Pitești, Ploiești, Brașov, Cluj, Baia-Mare, Oradea, Arad, Timișoara, Craiova.

MICA ENCICLOPEDIE

Pilda rară a „Descrierii Moldovei"

de L. SĂRAȚEANU

În 1716, Dimitrie Cantemir, aflat departe de țară primea îndemnul Academiei din Berlin de a întocmi o lucrare monografică consacrată Moldovei lui. Aveau, desigur, temeiuri puternice cărturarii înaltului for berlinez de știință de a se adresa vestitului lor confrate, Vodă Dimitrie. Căci numele acestuia era o chezășie de competență ca și o garanție de calitate literară. Diploma ce-i fusese acordată de Academia din Berlin spunea despre el că „printr-o pildă pre cît de demnă de laudă, pre atît de rară, și-a închinat numele ilustru cercetărilor științifice". Celebritatea savantului moldovean era la acea dată de mult constituită. Istoric, muzician, geograf, filozof și fizician, Cantemir adăuga toate aceste virtuți la iscusința lui de om politic, la priceperea și curajul său de oștean, la înțelepciunea sa de cirmuitor. Pe bună dreptate s-a spus că personalitatea sa amintea pe omul desăvîrșit al Renașterii, om larg cunoscător, pasionat de nou, iubitor de adevăr și de frumos.

Îndemnul Academiei din Berlin răspundea în mod fericit unui îndemn interior al cercetătorului, izvorît din nostalgia tărîmurilor copilăriei și tinereții, din aspirația de a-și vedea din nou Moldova neatîrnată. Iată de ce, pornind să întocmească a sa „Descriptio Moldaviae", savantul avea să realizeze nu numai o remarcabilă lucrare științifică, dar și o caldă pledoarie, pentru permanențele și valorile poporului său. Prin „Descrierea Moldovei", Cantemir avea să înscrie cea dintîi monografie din cultura românească, și să creeze, în același timp, un prototip al genului pentru cultura întregii Europe. Opera, redactată în latina umaniștilor, dar tradusă curînd în germană și rusă, iar ulterior, în foarte multe alte limbi, prezintă cadrul geografic în interdependență cu elementele de istorie, de sociologie și etnografie.

Determinantele economice pe care le stabilește Dimitrie Cantemir plasează lucrarea cu mult mai sus decît pe cele similare apărute, în aceeași epocă, în alte țări. „Descrierea Moldovei" era însoțită de o hartă care mărturisea nu numai prețuirea autorului în domeniul cartografiei, dar și foarte moderna convingere că o monografie consacrată unei țări sau unei regiuni cîștigă mult în elemente intuitive, atunci cînd este însoțită de schițe, desene etc.

Un alt merit al acestui începător de atîtea drumuri care a fost Dimitrie Cantemir constă în faptul că, odată cu „Descrierea Moldovei", conceptul de creație populară capătă contur precis în cultura noastră. Cantemir distinge între informația orală și documentul scris, știind să acorde și uneia și celuilalt importanța meritată. În „Descrierea Moldovei", un bogat material folcloric permite autorului să discearnă psihologia maselor populare.

Dragostea de popor și de țară adaugă „Descrierii Moldovei" o tentă de lirism de cea mai bună calitate și care nu afectează cîtuși de puțin rigoarea științifică a lucrării. Este semnificativă, de pildă, căldura cu care vorbește umanistul despre spiritul de ospețe al moldovenilor care „...nu se dau înapoi niciodată să dea mîncare și găzduire unui oaspe... Pe străin îl primesc cu fața voioasă, ca și cînd i-ar fi fost frate sau altă rudenie. Unii așteaptă cu masa de prînz pînă la al nouălea ceas din zi... ca să nu mănînce singuri". Frumusețile naturale ale țării (cu remarcabila descriere a Ceahlăului, de pildă) sînt prezentate în strînsă împletire cu frumusețea sufletului oamenilor de rînd, cinstiți și drepți, viteji, și plini de bunătate. În schimb, asupritorii celor mulți sînt priviți cu ochi critic și condamnați cu severitate. Autorul observă că printre boierii de rangul cel mai înalt se găsesc „oameni plini de trufie, semeți, îndărătnici și care nu numai că nu se pricep cum să se descurce în trebile țării, dar le lipsesc și năravurile bune...".

Au trecut 300 de ani de cînd s-a născut autorul „Descrierii Moldovei" și aproape două veacuri și jumătate de cînd această lucrare, de la început vestită în întreaga Europă, a fost plăsmuită. dar, dacă timpul a făcut să apară monografii mai bogate, studii mai ample, dacă metoda cercetătorilor a devenit mai precisă și putința lor de a agonisi date este astăzi mai mare, cartea lui Dimitrie Cantemir își păstrează, totuși, nealterată strălucirea. De aceea, prin „aceste locuri care par niște grădini dintre cele mai frumoase", prin aceste locuri din care, în vremile noastre, „strîmbătatea" a dispărut, cinstirea autorului este o înaltă îndatorire față de cel care a înfățișat, dincolo de fruntarii, valoarea spirituală a poporului român, capacitatea și puterea lui de cuprindere, originalitatea duhului său, omenia și dragostea lui de patrie.

Regizorul Mircea Veroiu despre filmul

„7 ZILE"

— Cum ați ajuns la un film polițist după „Nunta de piatră"?

— Păi, nașul acestui film ca și la „Nunta..." este tot Iulian Mihu. Prin el ne-am și reintîlnit cu formula polițistă practicată și în institut, e vorba de „Cercul" care a mai circulat.

— Iată deci și o punte între „Nunta" și „7 zile".

— Ce v-a oferit scenariul?

— Scenariul, mai precis scenaristul Nicolae Ștefănescu, m-a plasat într-un context convenabil acestei coliziuni, a căror imprevizibilitate se va dedubla de a nu greși, repercusiunile îndoielii, greșeala, deci, teama, curajul firesc, neexhibiționist și, firește, victoria binelui împotriva răului cu condiția ca aceasta să se facă cu dificultatea pe care o prezintă viața știind că nu-i așa de simplu să fii „binele" și așa de comod să fii „răul".

— Dar nu va fi mai mult un film de stări psihologice decît de acțiune?

— Nu. Grav ni se pare în genul, de care aminteam în mod critic, că între acțiuni nu există stări ci numai prezența acțiunii. Țin să amintesc niște gînduri ale mele despre aspectul plastic al filmului, aspect neglijat în film în general și în cel polițist, în special. Se va desfășura în ambianțe cenușii sau brune, în spații labirintice sau pe plăji întinse. Va avea și o structură ritmică sincopată.

— Colaboratori?

— Am să încep cu un debutant, operatorul Călin Ghibu, am să continui cu un fost coleg, Dorin Liviu Zaharia care a semnat muzica și la „Nunta" și am să închei cu două surprize deosebite: prima mea colaborare cu scenograful Aurel Ionescu și cu directorul de producție Marin Pîrîianu.

— Actori?

— Am o distribuție chiar deosebit de bună și formată din actori care s-au întîlnit foarte rar împreună: Irina Petrescu, Mircea Albulescu, Victor Rebengiuc și George Mottoi. O remarcă mai specială: scenele de aventuri „auto" vor fi dirijate de Petre Vezeanu și Eugen Ionescu Cristea, campionii noștri la automobilism.

Florica ICHIM

La lucru, echipa filmului „7 zile"

— Ce înseamnă un film de acțiune pentru dv.?

— De fapt, înseamnă un anume gen de film, în general cel care prezintă niște psihologii încadrate în mediu, dar detașate de el pentru moment și imprevizibilul duel dintre ele. Asta poate să fie orice soi de film. Ce nu mi-ar conveni ar fi ca această imprevizibilă coliziune să fie în primul rînd previzibilă și în al doilea rînd descrisă de un dialog.

— Și atunci?

— Și atunci, omul moare ca un popic.

— Înțeleg că sînteți hotărît să vă feriți de acest avatar. Punînd în loc?

— Punînd în loc așteptarea, masca pe parcursul filmului. Un avatar al filmului cu pistolul și mașina este faptul că moartea e tratată ca o „leapșă". De fapt, știm cu toții că nu e. Ea reprezintă un preambul de îndoială, frică și groază pe care prea rapida manevrare a volanului și percutorului le fac să nu se vadă. Și atunci, omul moare ca un popic.

— Înțeleg că sînteți hotărît să vă feriți de acest avatar. Punînd în loc?

— Punînd în loc așteptarea, îndoiala de a nu greși, repercusiunile îndoielii, greșeala, deci, teama, curajul firesc, neexhibiționist și, firește, victoria binelui împotriva răului cu condiția ca aceasta să se facă cu dificultatea pe care o prezintă viața știind că nu-i așa de simplu să fii „binele" și așa de comod să fii „răul".

— Dar nu va fi mai mult un film de stări psihologice decît de acțiune?

— Nu. Grav ni se pare în genul, de care aminteam în mod critic, că între acțiuni nu există stări ci numai prezența acțiunii. Țin să amintesc niște gînduri ale mele despre aspectul plastic al filmului, aspect neglijat în film în general și în cel polițist, în special. Se va desfășura în ambianțe cenușii sau brune, în spații labirintice sau pe plăji întinse. Va avea și o structură ritmică sincopată.

— Colaboratori?

— Am să încep cu un debutant, operatorul Călin Ghibu, am să continui cu un fost coleg, Dorin Liviu Zaharia care a semnat muzica și la „Nunta" și am să închei cu două surprize deosebite: prima mea colaborare cu scenograful Aurel Ionescu și cu directorul de producție Marin Pîrîianu.

— Actori?

— Am o distribuție chiar deosebit de bună și formată din actori care s-au întîlnit foarte rar împreună: Irina Petrescu, Mircea Albulescu, Victor Rebengiuc și George Mottoi. O remarcă mai specială: scenele de aventuri „auto" vor fi dirijate de Petre Vezeanu și Eugen Ionescu Cristea, campionii noștri la automobilism.

Florica ICHIM

Oameni de cuvînt

Petru Popescu, citadin fără complexe

de George PRUTEANU

Prins a surprins. Un Popescu, pînă atunci ca toți poeții, a fost citit, deodată, cu sufletul la gură. Luai un interviu unui profesor universitar — pe biroul lui zăreai *Prins*. Îți comandai un costum la croitorul din cartier, între foarfece și degetare — *Prins*. Studentele-ntre ele: „vezi — *Prins* l". Romanul, venit după niște plăcute versuri și onorabile nuvele, a fost o tramoaină și o capcană. Trambulină, pentru autorul proiectat brusc între cei mai citiți și cei mai citați. Reluzul unui premiu (cam de consolare) atîtă notorietatea, cartea se vinde pe sub mînă. Capcană, pentru numeroși încercători de vorbă lungă, cărora li s-a părut că-i foarte simplu să scrii simplu. După *Prins*, am fost mitraliați cu romane în care muribunzi introspecți se amorezau nărăvaș.

Autorul, ca romancier mai avea un lustru pînă la *il mezzo del cammin di nostra vita* (amiaza vieții, 33 de ani). Cultura sa ordonată și inteligența speculativă, dinamică fuseseră dublate și de o răzbătătoare consecvență în lucrul literar.

Petru Popescu a știut ce vrea. A avut o dragoste statornică. A avut o obsesie. Prin luciditate (e un mare admirator al lui Anton Holban), această dragoste și această obsesie au devenit *idee fixă*. Ideile schimbăcioase, ideile care se clatină, nu le ia nimeni în seamă. Ideea fixă a lui Petru Popescu, născută dintr-o dragoste și dintr-o obsesie, a fost ORAȘUL. De la prima sa cărțulie s-a uns *zeu printre blocuri*. Scriitorul trăiește la oraș, grosul cititorilor săi la oraș, spațiul viitorului e orașul — prin urmare *acesta* e universul romanului de azi și de mîine.

Petru Popescu e dintre acei prozatori care și-au făcut din apartenența urbană un crez literar. Cum altîi satul, Petru Popescu simte orașul ca o matcă din care vii, cu „bătrînii din bătrîni", și al căreia ești, oriunde te-ai afla. În continuarea unor Camil Petrescu, Călinescu, autorul lui *Prins* s-a dovedit, prin declarații și romane, organic impregnat de spiritul citadin. „Am cîteva generații de bucureșteni în spate — îmi spunea odată, nu fără mîndrie — sînt un orășean «ereditar»". Cum ziceam, e și opțiune deliberată, dar e și dragoste. Petru Popescu iubește, aproape patetic, aproape frenetic, tot ceea ce înseamnă decor citadin: labirintele de străzi, cu numele lor mai vechi și mai noi, furnicarul caleidoscopic al centrelor, automobilele cu sugestia lor de *bien être* și ritm, de existență trepidantă și succes, restaurantele și cafenelele, cu conversațiile, miticismul, tradițiile lor, caldarîmul și zidurile, confortul și freamătul aglomerațiilor, biocurile proaspete, fără trecut, și vilele cu patină și iederă. Bucureștiul e o prezență continuă, presantă, în *Prins* și în *Dulce ca mierea...*, ca un zgomot de fond sau, mai în spiritul lui P.P., ca un contrapunct la trompetă. Autorul are cultul acestei metropole cu bunele și relele ei și cu orgoliul de a o cunoaște intim.

A doua idee fixă a lui Petru Popescu a fost *lipsa complexelor*. El pleda insistent pentru o proză tînără în fond și bătrînă în formă, o literatură sinceră pînă la ultimul detaliu, fie el moral, social sau chiar... fiziologic. O literatură a ochilor larg deschiși, a gurii „slobode", a lipsei de stînjeneală, de orice natură. Fără clișee, fără pudori, fără omisiuni: să scrii ce vezi și ce simți. În esență, o chemare (camilpetresciană) la autenticitate și la temeritatea de a spune lucrurilor pe nume. Vom găsi în cele două romane secvențe care, fie că se petrec în stradă sau în alcov, șochează plăcut prin bruschețea adevărului demachiat. (Îmi amintesc scena unei mari festivități, pe care Petru Popescu o descrie foarte puțin festivist...) P. P. practică un realism frondeur, migălos, dur, ce nu se sfiește să recurgă, atunci cînd e cazul, la tehnici naturaliste sau la jerbe lirice.

Pentru că veni vorba, P. P. este realmente și poet. El vede colorat, uneori fascinant. Romanele sale sunt — unora asta li se pare minor — o proză a senzațiilor imediate. Comunicate în avalanșă, ele sunt virile, intense și de o dulce plasticitate. E un prozator cu toate simțurile încordate.

Succesul literaturii sale e meritat și explicabil. Petru Popescu scrie povești de iubire (*și moarte*), și iubirile din cărțile sale sunt navalnice, totale, disperate, paroxistice, de o sălbatică frustețe uneori. Femeile sunt frumoase, maestre în arta sexului lor, campioane ale feminității, trăind *senzațional*, extrem de inventive, într-o continuă inițiativă, acaparante, despuiate de convenințe filistine. P.P. a lansat *femeia categorică*, zburdalnică și rafinată, tentaculară și mlădie, acut senzuală și profundă. Totul decurge cu o „căutată" naturalețe, și cu aceeași naturalețe e povestit. (Se strecoară, ce-i drept, un iz de „la dolce vita" în această poftă de viață plină. Îi este propriu lui Petru Popescu un anume vitalism agresiv). Fraza trece de la metafora superbă la cel mai comun jargon juvenil (fără nici o vulgaritate). Bărbații au întotdeauna o ținută francă și spontană, fără autoflagelări sau inhibiții, șarmul lor e irezistibil și sexul slab îi urmărește cu asiduitate. Prietenile sunt netede și puternice, devotate. (P. P. e unul din cei mai buni scriitori ai camaraderiei bărbătești, ca sentiment și ca stare).

Pe scurt, pătratul temelor fixe ale lui P.P. e Orașul — Iubirea — Prietenia — Istoria, iar pătratul calităților sale de artist: sinceritatea — lirismul grav — receptivitatea la idei — fluența story-ului.

Omul e leit artistului. Zvelt, chipeș, cu o conversație sclipitoare, spontan și deschis, cu o nonșalanță în gesturi și atitudini de adevărat Dorian Gray fără afectare, dar nu lipsit de o nuanță de mondenitate care-l prinde. Ochii au o tentă de caldă adîncime și melancolie, rîmînd cu pasionata tandrețe a paginilor sale de dragoste, dar și o sclipire de aroganță, dezvăluind, culmea, un... complex. Firește: de superioritate, și în definitiv, admisibil. Cu toate astea, unele țicuri de „aristocratism" în stil și în contactul direct sunt de strunit. Orășean perfect, urban în tot ce face, stilat și „subțire", expert în convenințe și *usage du monde*, dezinvolt cu grație și simplu cu eleganță, Petru Popescu e sortit să-și concureze în succes opera.

ERATĂ. În *Cuvînt de început*, nr. 1, se va citi: „...vor poza *nu doar* indivizii, ci *și* mărturiile..."

Clepsidra

CONFRUNTARE

de Constantin VIȘAN

„Orașe cu geometrie variabilă"! Citesc și zbor cu gîndul la avioanele supersonice. E doar titlul unei cărți de reportaje. Toate îmi sînt cunoscute. Le-am citit acum zece, acum cinci, acum doi ani. În clipa în care au apărut sub semnătura prozatorului Traian Filip în „Scînteia", în „România liberă", în „Tribuna" sau în „România literară". O făceam atunci cu interes, îmi plăceau, invidiam prezența masivă, operativă a romancierului în publicistica de strictă actualitate. O fac acum cu intenția unei confruntări. O dublă confruntare: a propriilor mele gusturi și judecăți de valoare, a rezistenței reportajului inspirat din tematica proprie presei cotidiene la proba timpului. Lectura îmi dă mari satisfacții, cu toate că îmi amintesc cu fidelitate locurile descrise, considerațiile autorului cu privire la realitățile și oamenii marilor șantiere ale țării. Timpul nu a alterat prospețimea observațiilor, a ideilor, a dialogurilor, a comentariilor cu valoare politică, sociologică, poetică. Dimpotrivă. Ceea ce în pagina de ziar sau revistă era mai dificil de observat, se încadrează acum într-un sistem propriu de imagini, conturează un stil.

Traian Filip este un promotor consecvent al reportajului literar dedicat problematicii politice, marilor obiective ale construcției socialiste, înfățișării vieții de șantier, noilor orașe ale țării. Volumul apărut la editura „Dacia" este un excelent album al României contemporane, una dintre cele mai cuprinzătoare suite de tablouri în care este pictat nou din peisajul patriei noastre. Traian Filip știe să deseneze cu multă repeziciune după natură, el este un talentat pictor al peisajului industrial. Surprins în devenirea lui, în cele mai diverse ipostaze. Prozatorul prezintă realitatea cu multă fidelitate dar în același timp știe să-i descifreze și perspectiva. De aici armonia între descriere și comentariu. Descriere făcută cu mijloace picturale, comentariu străbătut de un permanent filon poetic. Reporterul vede amănuntul dar și ansamblul, descrie totul plastic, metaforic. Metaforei i se adaugă o mare cantitate de informație, de la referințe despre istoria locurilor pînă la descrierea sugestivă a complicatelor utilaje și mașini, dar mai cu seamă a oamenilor care stăpînesc aceste mașini.

Universul de metafore este plin de prospețime. Autorul înfățișează eroismul muncii în viziuni generoase. Timpul a ratificat optimismul transfigurat în pagini de poem în proză.

ECOURI

LA LONDRA, s-au turnat primele secvențe ale unui nou film regizat de... Charlie Chaplin (83 de ani). În rolurile principale apar fiicele sale, Josephine și Victoria.

CÎNTAREAȚA italiană Patty Pravo își va face debutul în cinematografie. Ea a semnat un contract pentru un film muzical, „Treptele gloriei", în care va avea ca partener principal pe Peter Sellers.

DUPĂ O ÎNDELUNGATĂ absență, două cunoscute actrițe vor putea fi revăzute pe ecrane. Prima: actrița americană Kim Novak, care turnează în filmul „Cascada", în regia lui John Stadler și Senta Berger în filmul „Mafia Albă", în regia lui Luigi Zampa.

O călătorie prin România (XII)

VORONEȚ

de Constanța BUZEA

Ochii ni s-au închis, am văzut înapoi
Un albastru migrînd înflorit peste noi.

Ne întoarcem cu dor unde-am fost și-am trăit.
Pe pămîntul umbrit al bătrînului schit.

Ca un cric rătăcit, ca un vreasc subțiat,
Suntem muți cînd vorbim despre ce ni s-a dat.

Noi mereu căutăm un albastru de preț
Ce-ntr-un veac este cer și-n alt veac Voroneț.

Pe pămîntu-ncuibat cu sămînță de somn,
Cresc copaci rămuroși, pirostrii pentru Domn.

Dar acești vechi pereți spun într-una ceva,
Ca și cînd ar boci, ca și cînd ar cînta.

Să tăcem s-auzim ce spun vechii pereți,
Poate vom desluși taina de Voroneț,

Poate-albastrul la care fiii noștri revin.
Este limba română trudușă-n senin,

Poate carii stelari noaptea turlele rod,
Poate-altaru-i un pod, poate-albastru-i un cod.

Dar acești vechi pereți spun într-una ceva,
Ca și cînd ar boci, ca și cînd ar cînta.

Dacă noi am putea căuta mai adînc.
Să vedem ce ne spun, să vedem de ce plîng.

ASTRONOMIE

ECLIPSA SECOLULUI

Anul acesta ne va pasiona astronomia. Sînt șapte eclipse : trei de soare, patru de lună. Cel mai senzațional eveniment e eclipsa totală de soare de la 30 iunie, vizibilă în Africa timp de 7 minute și patru secunde, și considerată a fi „a secolului". Un alt eveniment important : trecerea lui Mercur în dreptul soarelui. Se așteaptă cu aceste ocazii dezlegarea unor pasionante enigme.

Se pare că 1973 este un an răsfățat din punct de vedere al spectacolului astronomic: șapte eclipse, dintre care trei de soare și patru de lună. Sîntem curioși, sigur, în primul rînd, ce vom vedea noi, dar nu mai puțin, ce interes suscită printre oamenii de știință. Pot spera ei să descifreze vreo enigmă, urmărind aceste „întîlniri" de traiectorie pe firmament ? Iată doar cîteva dintre întrebările care ne vin în minte pornind de la informația dată de Anuarul Observatorului București. Ce ne puteți spune, tov. prof. CĂLIN POPOVICI?

— Eclipsele de lună nu sînt importante pentru astronomi. De altfel, din cele patru (18 ianuarie, 15 iunie, 15 iulie și 10 decembrie), trei sînt parțiale. Un observator neavizat nici nu va sesiza că... strălucirea lunii este mai mică ca de obicei. Cea de a patra, la 10 decembrie, este eclipsă totală de lună și e vizibilă la noi între orele 1 și 37 de minute și 5 și 53 de minute. Foarte importante însă sînt eclipsele de soare. Cea din ianuarie nu a putut fi văzută decît din Oceanul Pacific, America de Sud, Oceanul Atlantic, din Africa și Antarctica. Cea din 24 decembrie, va fi văzută mai mult din America de Nord și Sud, Atlantic, Pacific și vestul Europei. Dar cea mai importantă între toate e la 30 iunie (la București va apare ca o eclipsă parțială, o foarte mică știrbire a discului): eclipsă totală de soare deasupra Africii.

— A fost denumită eclipsa secolului. Se fac pregătiri intense în lumea astronomilor. Se organizează excursii pentru astronomii amatori și pentru curioșii... pur și simplu. Cele mai importante posturi de televiziune din lume își vor trimite acolo „carele de reportaj" Va fi de altfel urmărită și filmată din avioane și sateliți...

— Așa este și am să vă explic de ce suscită atîta interes. Nu pentru că eclipsa de soare constituie în sine un eveniment atît de rar. Sînt mult mai numeroase eclipsele de soare decît cele de lună. Secolul nostru numără 288 de eclipse solare și doar 148 de lună.

— Impresia este inversă.

— Da, dar știți de ce? Pentru că o eclipsă de lună poate fi văzută de jumătate din populația Terrei, adică pe tot firmamentul în care este luna vizibilă, pe cînd eclipsa de soare este vizibilă doar pe o fișie îngustă, pentru că umbra lunii pe pămînt nu are un diametru mai mare de 300 de kilometri.

— Cu aceasta acum e clar, dar de ce sînt mai multe de soare ?

— Pentru că, așa spune, acestea „cer o condiție mai ușor de îndeplinit" în raport cu situația lunii noi, față de punctul de intersecție al traiectoriei aparente a soarelui pe cer: ecliptica (drumul soarelui) și orbita lunii în jurul pămîntului.

— Cîte eclipse pot avea loc ?

— Un astronom austriac din secolul trecut calculînd eclipsele pe perioada anului 1207 î.e.n. și 2161 e.n. a obținut numărul de 13 200. Cînd se produc eclipse, într-un an, sînt minimum două și maximum șapte, care pot fi ca acum, patru de lună și trei de soare, dar pot fi tot atît de bine, de pildă, 5 de soare și 2 de lună.

— Să revenim la „eclipsa secolului".

— În primul rînd e importantă prin durata de totalitate. Trebuie să vă spun aici că într-o perioadă calculată de 1 433 de ani, între 14 iunie anul 717 și 24 iunie anul 2150, doar trei sînt cele cu durată foarte mare de peste 7 minute : cea de la 8 iunie 1973, de la 20 junie 1955 și cea de la 30 iunie 1973, cu o durată de 7 minute și 4 secunde. Să ne amintim că la 15 februarie 1961, durata eclipsei totale care a putut fi urmărită și la București nu a fost decît de 2 minute și 10 secunde. Următoarele eclipse totale de soare vizibile la București vor fi la 11 august 1999 și la 7 octombrie al anului 2135. Dar tot de scurtă durată.

— Și următoarele mari ?

— Vor fi la 25 iunie în anul 2150 (de 7 m și 14 s), iar la 16 iulie 2186 va fi de 7 m și 29 s, atingînd aproape maximum posibil.

— Cît e maximum ?

— 7 minute 40 s. Dar se întîmplă extrem de rar. Eclipsa aceasta va începe în Guyana, o dată cu răsăritul soarelui, apoi va fi deasupra Atlanticului, apoi în Africa (în Mauritania, în Kenya, în Somalia) și se stinge în Oceanul Indian la nord-est de Madagascar. În timpul eclipsei observarea se va face și din avioane de mare viteză care vor zbura urmînd deplasarea lunii pe suprafața pămîntului, mărind astfel timpul de observare pînă la 20—30 de minute. În funcție de viteza avionului.

— Cît ar trebui să fie de mare această viteză ?

— Viteza umbrei este de 35 kilometri pe minut... Dar faptul că eclipsa este vizibilă de pe un loc confortabil, de pe pămînt — în 1955 era vizibilă, din Pacific — este important, pentru studiu.

— Ce se speră ?

— Soarele este înconjurat de o atmosferă foarte îndepărtată — cromosfera lîngă marginea discului solar și coroana mai îndepărtată și care se pot studia aproape numai în aceste ocazii. Deci studii de fizică solară, studii ale atmosferei exterioare a soarelui.

— Cu această ocazie, sigur vor fi făcute observații și privind comportarea animalelor și modificările meteorologice ce se produc.

— Fără îndoială. Interesul nu este doar strict limitat la astronomie. Sînt unele aspecte legate chiar de aplicații practice. Nu aș dori să închei fără a aminti și de un alt eveniment notabil în acest an. La 10 noiembrie. Atunci, planeta Mercur trece în dreptul soarelui și între alte observații se oferă posibilitatea comparării aspectului lui Mercur cu petele solare. Discul planetei apare absolut negru, iar, prin contrast cu acesta se va putea afla ce lumină reziduală au petele solare, temperatura lor etc. Apoi, unii mai caută o planetă necunoscută ce s-ar găsi în apropierea soarelui, dar care, din cauza strălucirii acestuia, nu poate fi observată. E vorba de planeta Vulcan. Dacă există, așa cum susțin unii, ea ar explica unele neregularități observate la Mercur. Dar explicația acestor neregularități a fost făcută prin teoria relativității. Încă o enigmă care va fi acum dezlegată.

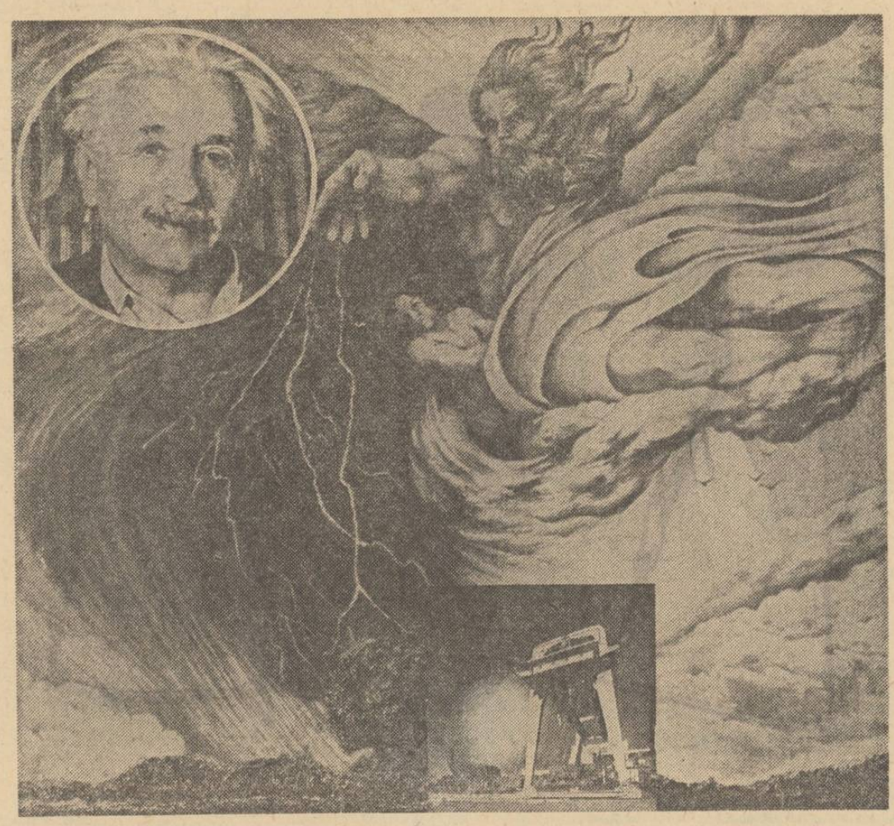

MEDICINĂ

SÎNGELE... ALB!

Un biochimist a reușit să găsească un înlocuitor al sîngelui uman, prin care să se poată la un moment dat face o transfuzie... totală. Introducerea în viitor în arsenalul terapeutic modern a sîngelui artificial — fluocarbura — eficient și fără efecte nocive, ar însemna o adevărată revoluție.

Paradoxal ! Absurd ! Fără sînge nu este posibilă viața. Iar sîngele nu poate fi înlocuit. Și totuși dacă această imposibilitate ar fi... posibilă ! Introducerea în arsenalul terapeutic modern a unui „sînge artificial" și fără nocivitate ar însemna o adevărată revoluție, cum notează Alexandre Dorozynski într-un articol apărut în revista „Science et Vie". Necesarul de sînge este cu mult mai mare decît ceea ce se poate obține. Pentru că pe măsură ce medicina a progresat, sîngele uman este folosit nu numai în traumatologie și în timpul operațiilor chirurgicale ci și în tratamentul nenumăratelor maladii — începînd cu hepatita virală gravă și pînă la leucemii. Pentru a nu mai aduce în discuție dificultățile de a găsi în cazul transfuziilor pe acei donatori ale căror grupe sanguine să corespundă grupei primitorului, pentru a nu risca de a descoperi în sîngele de transfuzii unii agenți patogeni...

Un sînge artificial, care să poată înlocui la un moment dat tot sîngele care circulă în organism, era de mulți ani căutat dar fără succes. Cu cîteva săptămîni în urmă însă s-a reușit. Prof. Robert Geyer, biochimist la școala de sănătate publică de la Harvard, a găsit un „înlocuitor". Mai multe echipe americane au repetat experiențele, confirmînd lucrările prof. Geyer, Constituentul principal al sîngelui artificial este un compus semi-organic, fluocarbura — substanță inertă și rezistentă la căldură, folosită de altfel în industrie. Fluocarburile au o proprietate ce i-a atras atenția biochimistului de la Harvard : absorb în soluție mari cantități de gaz. Experiențele, firește, au fost făcute pe animale. La început, cobailor trebuia să li se lase un minimum de 3 % din sîngele lor, altfel mureau. În cele din urmă însă s-a reușit ca înlocuirea sîngelui să fie totală. Rămăsese însă o problemă care avea să-l frămînte pe doctorul William I. Rosenblum, profesor la facultatea de medicină din Virginia. „E adevărat, această înlocuire totală a sîngelui pare să nu le răpească apetitul cobailor, aparent, nici un efect nociv. Și totuși, se știe cît de sensibil este creierul la orice întîrziere a „furnizării" cu oxigen. Leziunile care se produc în aceste cazuri sînt ireversibile ! Așa că dr. Rosenblum a repetat experiențele urmărind cu deosebire circulația cerebrală și activitatea electrică și biochimică a creierului. Nu, nici o modificare nu a fost detectată.

E adevărat că sîngele artificial cu fluocarbură nu înlocuiește pe „restul vieții" sîngele. Celulele specializate în formarea sîngelui și situate în măduva osoasă, continuă să funcționeze și, la capătul unei săptămîni aproximativ, sîngele artificial de culoare albă este aproape complet eliminat și înlocuit cu sînge adevărat, natural, proaspăt Dar în acest răstimp animalele de experiență se comportă absolut normal. S-a mai testat acest sînge și la maimuțe, înlocuind însă de astă dată doar... 80 % din sînge. Pînă acum, însă, nici o experiență pe om nu a fost încercată. Iar dr. Geyer, asaltat de ziariști să răspundă dacă tratamentul cancerului sîngelui va fi făcut în viitor prin această înlocuire cu sînge artificial, s-a mulțumit să declare „mai e încă mult de lucru pînă a ajunge aici". Fără îndoială însă că mai devreme sau mai tîrziu, această descoperire va însemna în clinica medicală o imensă binefacere.

PATINAJ LA SOARE

La o altitudine de 1 691 m, sub soarele arzător al sudului Uniunii Sovietice, la Alma Ata, se patinează. Recent a fost construit aici un patinoar de 12 000 m², iar în jur, tribune pentru 10.000 spectatori. Problema dificilă a fost evident menținerea gheții. Pentru aceasta s-au adus aproximativ 160 de km de conducte de instalații frigorifice. Să mai adăugăm că noul patinoar, destinat competițiilor, înlocuiește un patinoar de sezon „Medeo". Prin urmare, patinaj vara, cînd razele soarelui încălzesc întreaga poiană din Zailiiskoe Alatau.

UN LEMN CA DE OȚEL!

Poate nici un alt „material" oferit de natură omului nu i-a fost acestuia atît de folositor. Atît de prieten, vor spune cei care au învățat să cunoască bine lemnul. Dar un prieten supus și el morții. Dacă s-ar putea cîștiga măcar pentru el... imortalitatea ! au exclamat oamenii de știință, formulînd o pretenție ce părea la fel de orgolioasă, de imposibilă ca și în privința omului. Pînă de curînd. Un grup de ingineri de la Comisariatul pentru energie atomică al Angliei, la Harwell, a reușit miracolul. „Tratamentul" imortalității constă în impregnarea bucăților de lemn cu soluție de plastic lichid și o ședință la... iradiere. Pentru că, supuse unor radiații foarte penetrante — produsul plastic se polimerizează — moleculele mari ale produsului se asamblează și se integrează în lemn. Se obține, într-un anumit fel, un... produs compus, dar care păstrează aspectul lemnului obișnuit. Nu, nimic nu pare să trădeze că s-a schimbat ceva. Se lucrează... ca mai înainte. Doar că o scară, de pildă, cu un astfel de lemn, nu va mai fi sensibilă la pașii care o urcă. Treptele nu se vor mai toci niciodată. Porțile de lemn frumos sculptate nu vor mai fi atacate de insecte. Stîlpii de lemn vor rămîne indiferenți la acțiunea produselor chimice ș.a.m.d.

MATEMATICĂ

CÎNTĂ CALCULATOARELE

În camera unui foarte serios centru de calcul, un calculator Daccicc-200 a început să cînte. Își rezolvase ca un școlar silitor temele și acum cînta. L-am ascultat „interpretînd" o... Fugă de Bach. Apoi, o muzică astrală. Apoi, improvizații pe o temă dată... Cîțiva entuziaști tineri matematicieni „se destindeau" cercetînd noi posibilități de exploatare a lui Daccicc-200.

S-ar putea întîmpla ca unora să li se pară o impietate ca o Fugă de Bach să fie redată de... o mașină. Ar putea să li se pară însă... înainte să asculte. Alții vor exclama „Dar ce rost are ?! Pentru asta s-au construit calculatoarele ? !" Sigur, nu numai pentru asta ! Aria de aplicații a calculatoarelor este astăzi extrem de mare și tinde încă să se extindă. Dar să răspundem mai „la obiect" acestor nedumeriri posibile.

Calculatorul Daccicc-200 de la Centrul de calcul al Institutului de cercetări pentru economia agrară are o bibliotecă de programe, din care am cita „corelații și regresii", „analiza rectorială a variantei" ș.a. O parte din programele realizate la solicitarea beneficiarilor au intrat în exploatarea curentă. Ele constituie un instrument valoros de cercetare pus la dispoziția cercetătorilor din Institut pentru rezolvarea problemelor de organizarea și optimizarea proceselor economice din cadrul agriculturii. Dacă ar fi să cităm cîteva aplicații concrete, am spune : optimizarea zonării culturilor din Valea Carasu, cercetările privind creșterea productivității la cultura cartofului la cererea și pentru cercetătorii brașoveni interesați de această problemă. Pe lîngă astfel de lucrări se mai fac calcule frecvente de cartografie și aerofotogrametrie.

Aceasta este munca desfășurată de un grup de tineri, matematicienii — Werner Schuster și Mihaela Răscanu — pentru partea de software și Monica Donescu pentru cea de hardware. Dar la terminarea lucrului, cînd alții își petrec timpul liber plimbîndu-se sau ducîndu-se la spectacole — și nu-i nimic rău în aceasta — acești entuziaști rămîn în continuare „în calculator, pe calculator, lîngă calculator". Și fac cercetări asupra posibilităților de exploatare a acestui calculator românesc care nu este încă de generația treia, dar care prin concepția și performanțele sale este comparabil cu calculatoarele de capacitate medie la scară mondială. Cercetează cu pasiune, cu bucuria intensă a jocului. Imaginează programe, încearcă noi modalități, caută soluții. A face ca un calculator să redea o melodie, sau să improvizeze pornind de la o temă dată nu este o noutate pe plan mondial. Este însă pentru prima oară cînd s-a reușit aici. Cum ?

— Calculatorul lucrînd în regim de impulsuri — ne spunea matematicianul Werner Schuster — circuitele lui emit unde electromagnetice de putere mică care pot fi recepționate cu ajutorul unui aparat de radio plasat în apropierea lui. Colectivul nostru a studiat posibilitățile de programare astfel ca undele recepționate să constituie o melodie dată. După aceasta s-au transcris cîteva partituri clasice pentru a putea fi executate cu ajutorul calculatorului.

Alegem o melodie din „repertoriul" calculatorului. Prin mașina de scris i se comunică mesajul. Firește, calculatorul primește informația într-un cod convenabil lui. Înscris pe două benzi perforate, pe una — programul problemei care trebuie rezolvată, pe alta, datele.

Ascult de data aceasta urmărind „partitura" : un șir de litere și cifre 3DO2, înseamnă gama 3, nota do și durează o doime, 4SOD16 — gama 4, sol diez, durează o șaisprezecime... Și îmi amintesc de cuvintele lui Iannis Xenakis despre formalizarea și axiomatizarea compoziției muzicale: „Există un paralelism istoric între muzica europeană și tentativele succesive de a explica lumea prin rațiune. Încă din antichitate cu Pitagora, Platon și alții se căuta să se introducă legi universale în discursul muzical, atrăgînd în acest domeniu al abstracției, adică a formalizării, datele imediate ale percepției sonore și construcției muzicale. Dar această primă tentativă conștientă a rămas practic în hibernare și timp de aproape două milioane și un nou efort conștient i se datorează mai ales lui Rameau care a încercat o sinteză între matematici, inspirîndu-se din atitudinea filozofică a lui Descartes..." Sau, ascultînd o „improvizație", mă surprind repetînd argumentele aceluiași mare compozitor Xenakis : „De ce muzică stochastică ?". Un motiv ar veni de la observația și de la descoperirea fenomenelor sonore rare sau cotidiene pe care natura sau societatea ni le oferă. Astfel, ca un exemplu, la țară, vara, cîntul greierilor care a legănat omenirea și pe poeții ei, ni se impune. Și am vrea să înțelegem structura acestui eveniment, chiar dacă n-ar fi decît acea copilărească curiozitate „cum e făcut ?" pe care orice adult o păstrează, din fericire pentru omenire. Apoi urmează dorința de a reconstitui un eveniment asemănător, dar nu cu greieri ci cu alte mijloace sonore — cu instrumentele orchestrei sau cu mașini. Și această dorință merge pînă la a dori să modelezi, inventînd, evenimentul sonor inspirat de cîntul milor de greieri. Cum să parvii însă la aceasta ? Făcînd apel la logica internă a acestui fenomen natural...

Și îngăduiți-mi să spun că mi se pare minunat ca tinerii să vrea să știe „cum e făcut" un eveniment, ce se poate face de aici, jucîndu-se cu calcule matematice și muzică de Bach. Un timp liber în care mintea face gimnastică și sensibilitatea se prinde în acest joc al unei generații care-și cucerește respectul. Iar jocul nu e gratuit. Servește. Practic.

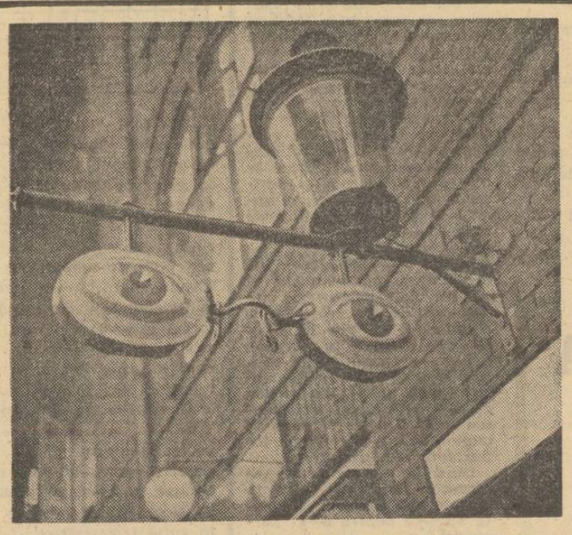

Laserul va permite să purtați ochelari adaptați perfect vederii dv. Nici o eroare provenită din subiectivismul dv. nu va fi făcută. Laserul va „spune" cu precizie dacă vedeți mai bine cu o lentilă sau cu alta.

LASERUL — O UNEALTĂ BUNĂ LA TOATE

De cînd a fost descoperit, laserul nu conține să ne surprindă. A fost creat de fizică și toate celelalte științe au început să constate că le este cît se poate de util. Industria este captivată. Părea totuși să rămînă o unealtă de lux. Acum începe să invadeze cotidianul. Aplicațiile lui sînt atît de numeroase și pe o gamă atît de largă, încît ar fi suficient să ne referim la două domenii pentru a ilustra aceasta. Se știe că astronauții misiunilor Apollo au așezat pe Lună o oglindă specială care să retrimită fascicolul de laser pe Terra, permițîndu-se astfel măsurarea distanței Pămînt-Lună în toate momentele lunii lunare. Recent, la Institutul Welding, lîngă Cambridge, Anglia, s-a pus la punct o instalație de sudură metalică cu laser care permite sudarea plăcilor de oțel avînd o grosime de pînă la șase milimetri. Dacă această noutate tehnică nu vă emoționează din cale-afară fiindcă cunoașteți aptitudinile de sudură ale laserului, cercetătorii englezi țin să anunțe că au în vedere, pentru viitor, crearea unui aparat de bucătărie cu laser. Ca să curețe cartofii. Suedezii, pe de altă parte, s-au gîndit să-l introducă în stradă, concepînd un emițător-receptor laser instalat în bastonul unui nevăzător, ca să-l prevină de obstacolele pe care le-ar întîlni.

Pagină realizată de Catinca MUSCAN

ȘTIȚI CARE ESTE TIMPUL LOR DE VIAȚĂ?

Cîinele

12—16 ani

Pisica

Aproximativ 12 ani

Papagalul

8—10 ani (unele specii)

Canarul

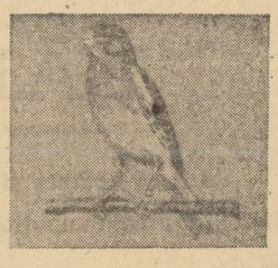

10—15 ani

Broasca țestoasă

Aproximativ 100 de ani ; în captivitate : 10—20 ani.

Hîrciogul

8—10 ani

Măgarul

20—25 ani

Calul

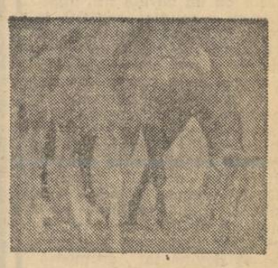

25—40 ani

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

Metodă de măsurare exactă

Cu cîtva timp în urmă, am avut ocazia să mă conving, o dată mai mult, de adevărul existent în zicala : „Nevoia te învață".

Lucram la o lampă de plafon (lustră) din fier forjat. Aveam modelul în față dar nu puteam să-i măsor dimensiunile, datorită formelor curbe. Pînă la urmă am reușit, cu ajutorul unei benzi izolatoare folosită în electricitate. Am lipit banda pe partea figurii care trebuia măsurată, am tăiat-o cu o foarfecă, apoi am deslipit-o și am măsurat-o cu metrul de lungime. Metoda este exactă și foarte practică (CONSTANTIN BRAȘOVEANU, Urlați, jud. Prahova).

Dintr-o măsuță de toaletă

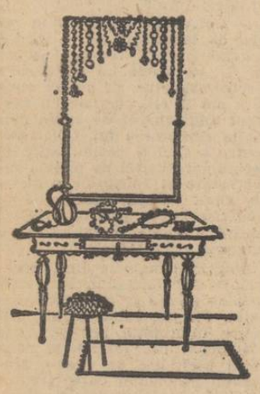

Dacă ați păstrat o astfel de măsuță, ea poate fi modernizată aranjînd — cu gust — pe rama oglinzii diferite coliere, șiraguri, podoabe, baticuri, totul după fantezia proprietarului. Mai există și avantajul că aranjamentul poate fi din cînd în cînd schimbat, armonizîndu-l cu anotimpul printr-o floare, o frunză — verde sau ruginie — o rămurică de brad, vîsc etc. (RODICA AVRAMESCU, Galați).

Din pixuri vechi minere de croșetă

Întrucît croșetez foarte mult și croșetele metalice au minerul foarte incomod, am confecționat minere din pixuri vechi. Am luat corpul pixului, am introdus în el croșeta și, la flacăra aragazului, am modelat plasticul, închizînd capătul de sus al pixului pentru a nu permite mișcarea croșetei în sus.

Tot din pixuri vechi mi-am confecționat, pentru diverse utilizări casnice, pipete. Am introdus în partea de sus a corpului pixului cauciucuri de la pipete de sticlă sparte. (ELENA PETROVICI. București).

Florile se păstrează și în frigider

Florile luate azi și care trebuie duse sau trimise mîine se păstrează cel mai bine în frigider, într-o pungă din material plastic legată — așa ca în schiță — ca o mică parte din codițele florilor să rămînă afară. (A. CONSTANTINESCU, București)

Curățirea oglinzilor, a covoarelor

● Cantitatea de 1/2 l apă se amestecă cu trei linguri de oțet și se pune la fiert, iar cînd apa clocotește se adaugă 50 g cretă. Se produce o mică efervescență, dar creta se depune pe fundul vasului. După ce se răcește, apa se scurge ușor într-un alt vas. Un tampon de vată se înmoaie în acest amestec și se unge oglinda. După uscare, oglinda, se freacă cu o bucată de cîrpă moale.

● Covoarele se freacă cu o perie săpunită și înmuiată în apă rece amestecată cu amoniac. Covoarele astfel curățate vor căpăta aspectul de nou.

● Tablourile în ulei, în prealabil se spală cu apă, după care, peste pictură se trece cu un burete fin, îmbibat cu o soluție pregătită în casă. **Soluția :** într-un pahar cu alcool se pune un alouș de ou și trei grame de candel praf și se amestecă bine.

● În perete se bate un cui, de care se prinde o panglică iar de panglică se atîrnă un fulg ușor. Cînd timpul e frumos pe perete se trage o linie în dreptul fulgului. Cînd vremea tinde spre ploaie, fulgul se lasă ceva mai jos de linia trasă pe perete, iar cînd vremea urmează să devină iar frumoasă, fulgul va reveni la poziția inițială. (ILIE CIUTESCU, București).

MODA

SARAFANUL

Sarafanul formează ținuta ideală pentru birou sau pentru facultate. Sarafanul poate fi confecționat dintr-un pardesiu sau palton vechi, dar și dintr-un material nou.

1. Sarafan cu platcă tighelită, închis în mijlocul spatelui. Buzunarul are o aplicație din fetru sau diftină (un motiv în pătrate). Poate fi realizat din stofă gri, bej.

2. Sarafan închis în mijlocul feței cu nasturi. Poate fi confecționat din pardesiul de anul trecut.

3. Sarafan al cărui corsaj este format din două benzi late, pornind din cordon. Poate fi confecționat din stofă bleumarin sau maron. Pe cordon este aplicată o bandă din materialul bluzei.

4. Sarafan din jerseu verde cu platcă croită cu doi epoleți. Un buzunar mare formează garnitura.

5. Sarafan din jerseu galben uni. Răscroiala gîtului e pătrată. Se închide cu un fermoar în mijlocul feței. Buzunarele aplicate au un tighel mare.

Desene de Tanți PFENNINGS

AȘEIDACOP

MIRAJ ȘI PELL-AMAR

Industria de produse cosmetice românești, bogată în surprize — în special în ultimii ani — a dăruit femeilor în acest început de martie, două noutăți : parfumurile Miraj 20 și Miraj V, prezentate în flacoane spray foarte frumoase.

Despre cele două parfumuri Miraj și despre alte astfel de plăcute noutăți am aflat într-o interesantă confruntare de opinii în jurul calității și prezentării produselor de cosmetică și parfumerie inițiată de fabrica Miraj, a producătorilor cu specialiști în cosmetică și reprezentanți ai presei.

Informațiile, transmise de ing. ROZALIA SPETEANU, directoarea fabricii Miraj, au în vedere preocupări cu materializare mai apropiată sau mai depărtată în timp, toate rămînînd însă în limitele anului 1973 ; un demachiant pentru ochi, trei noi creme pe bază de Gerovital precum și un lapte demachiant, un spumant de baie și un șampon de păr pentru combaterea mătreții din seria produselor cunoscute sub denumirea Pell-amar, avînd drept materie primă nămolurile de Amara, miraculoase — se pare — și pentru îngrijirea noastră cosmetică.

SE COLECȚIONEAZĂ ȘI STICLE...

Pasiunea de a colecționa se poate manifesta în cele mai neașteptate forme, se poate opri la cele mai curioase obiecte. Poți de pildă să te îndrăgostești de sticle, oricît de banale ar fi și să-ți stringi o frumușică și fragilă colecție. Englezul Edward Colquhoun din Shoreham-by-Sea a reușit, la numai 15 ani, să strîngă o colecție de 400 de sticle dintre care unele aparțin sfîrșitului secolului XIX și începutului secolului XX. El își stringe obiectele pasiunii sale și de la anticari dar, mai ales, de pe marginea riurilor, în special după o zi de ploaie, cînd apele vin mai mari.

Politețea în lumea adolescenților

PRIETENIA

Adulți sau adolescenți, avem nevoie de prietenie. Ca s-o ai trebuie să fii în egală măsură capabil s-o primești și s-o dăruiești, căci prietenia nu are sens unic. Un egoist n-are niciodată prieteni ci numai relații. Adesea, întocmai ca dragostea, prietenia cere unele sacrificii.

CUM SĂ-ȚI FACI PRIETENI : Intîlnindu-te cu oamenii, făcînd tu primii pași, fie că e vorba de colegii tăi de studii, de muncă sau de necunoscuți. O bună rețetă de prietenie e să fii disponibil pentru alții. Evident, e greu cînd ești o fire timidă. Dar încercînd să lupți împotriva acestei timidități, uneori paralizante, ascultînd și interesîndu-te de problemele altora, întrebîndu-i ce e nou în studiile sau munca lor, în familiile lor, reușești să crezi în jurul tău o ambianță de simpatie. (Atenție la discreție).

Ar fi o eroare să aștepți ca alții să se apropie de tine ; ei de asemenea pot fi timizi, de asemenea nu pot îndrăzni să facă primii pași. Deci, dacă nu vrei să te simți singur printre oameni, nu te retrage într-un colț, nu te închide în tine însuți : prăpastia dintre tine și ceilalți se va lărgi.

A FI SINCER : Adevărații prieteni te iubesc cu toate defectele și calitățile tale : altfel nu sînt adevărați prieteni. Dar pentru asta se cere să fii sincer, să apari în fața lor așa cum ești de fapt. Totuși adolescenții doresc să se facă interesanți, prețuiți, compunîndu-și o falsă personalitate. Sînt fericiți, destinși, surizători dar vor să pară blazați, plictisiți ori copleșiți de tot felul de necazuri insolubile. Nu au urechea atentă, nici inima înțelegătoare cînd prietenii lor au nevoie de ei, dar încearcă să intre în pielea unui astfel de personaj. Inutil, astfel de situații nu duc la nimic pozitiv, la nimic constructiv. Prietenia nu poate accepta minciuna și nici un fel de fraudă sufletească.

A FI DISCRET : Dacă vrei să-ți faci prieteni, și mai ales să-i păstrezi, trebuie să fii riguros discret. Să păstrezi pentru tine micile secrete care ți s-au încredințat sau unele întîmplări — chiar dacă ți se par banale — la care ai fost martor, este o obligație creată de prietenie. O confidență sigură — care știe să păstreze mica taină pe care i-ai încredințat-o, iată prietenia la care visează toate fetele.

Toate acestea sînt la fel de valabile și pentru băieți.

OBSTACOLELE PRIETENIEI : ● O fată sau un băiat veșnic bosumflat, morocănos sau prost dispus, descurajează, dezgustă chiar și pe cei mai bine intenționați în încercările lor de a se apropia de ei ; ● Mofturile, toanele, țîfnele obosesc repede pe un prieten oricît de răbdător ; ● Gelozia nu poate decît irita, mîhni, ba chiar duce la ceartă ; ● Egocentrismul sau, altfel spus, credința că ești centrul universului și că ți se cuvin toate, e o stavilă serioasă în calea prieteniei ; ● Refuzul de a comunica cu alții, provocat de lipsa dorinței de a-i asculta și înțelege nu duce decît la o imposibilitate de a avea prieteni.

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

N. IOAN — Suceava. *Este dificil să precizăm diagnosticul după descrierea dv. Presupunem că este o radiculită. Este obligatoriu să vă examineze medicii serviciilor de neurologie și balneologie. Veți face și o serie de investigații de laborator și radiologie.*

EMIL V. — Deva. *Hemoroizii pot fi tratați și medical, fără intervenție chirurgicală. Se va depista cauza apariției lor și se va încerca înlăturarea lor. În general regimul de viață și cel alimentar au o pondere mare în procesul vindecării. Se indică băi calde — supozitoare Hemorzon, reglementarea scaunului și evitarea sedentarismului.*

GRIGORE OANCEA — Buzău. *Prejudecățile dv. față de un consult de specialitate nu sînt justificate. Vă recomandăm : Tioridazin, cîte un drageu pe zi și Folcisteină fiole.*

IOANA MANTA — comuna Tuzla, jud. Constanța. *Nu de institutul de geriatrie aveți nevoie la vîrsta dv. ci de cel de endocrinologie din Bd. Aviatorilor 36. Afecțiunea dv. se poate trata în serviciul de endocrinologie. Insuficiențele endocrine odată corijate vor aduce și ameliorarea stării psihice.*

F.C. Tg. Mureș — *Indicațiile de mai sus vă sînt folositoare și dv. Ar fi mai bine să vă adresați medicului psihiatru pentru cîteva ședințe de psihoterapie.*

VIRGIL POPESCU — jud. Gorj — *Următoarea loțiune capilară are un rol trofic asupra rădăcinii părului, fiind, în același timp, degresantă. Rp/ acid acetic 0,50 g, acid salicilic 1 g, rezorcină 1 g — kalin nitric 0,30 g. Mc. Hofmann t-ră cantharidae 1 g ; alcool lavanda 10 g, alcool de 60° od. 100 g.*

ELENA DUMITRU — Comănești, jud. Bacău. *Crizele pe care le descrieți dv. se întîlnesc în spasmofilie. Sîntem convinși că veți beneficia de următorul tratament : gluconat de calciu — 3 comprimate pe zi, vitamina A + D2 — 5 dragee pe zi și Diazepam de 2 mgr — 3 comprimate pe zi.*

Sugestii pentru MENIURILE SĂPTĂMÎNII

Supă deasă cu spanac

Se găsește în piață spanac proaspăt, dar noi vă sfătuim să așteptați să-l folosiți pe acesta în plin sezon și să vă serviți acum de pireu de spanac conservat în borcane (400 g 3,65 lei).

Rețeta e mult mai rapidă și supa la fel de gustoasă. Subțiați pireul după posibilități și dorință cu 2 litri de apă sau zeamă de carne. Sărați, piperați. Lăsați pe foc pînă dă în clocot. Dați de o parte. Adăugați o nucă de unt și dregeți cu 2—3 linguri de smîntînă acrișoară.

Serviți cu crutoane simple sau înmuiate repede în lapte, tăvălite în cașcaval ras, așezate pe o tavă unsă și date la cuptor fierbinte pînă cînd cașcavalul se topește și pîinea devine crocantă.

Biftec cu cașcaval

4 felii de carne de friptură groase de circa un deget, 4 felii subțiri de cașcaval, mari cît feliile de carne, unt sau untdelemn, sare, piper.

Cu vîrful unui cuțit foarte bine ascuțit, transformați fiecare felie de carne într-un buzunar închis pe trei părți și deschis pe a patra. Sărați și piperați bine interiorul fiecărui biftec astfel preparat și băgați înăuntru cîte o felie de cașcaval. Frigeți-le fie într-o tigaie cu unt sau untdelemn încins, fie pe grătar.

Friptul trebuie să dureze 7—12 minute, în funcție de grosimea feliilor de carne și de dorința de a le mînca mai în sînge sau mai rumenite. Serviți cu cartofi prăjiți și salată.

Pui în aluat

1 pui mare de circa 1,500 kg, 250 g de afumătură bună de tocat (jambon, mușchi țigănesc sau file, costiță sau slănină), sare, piper, cimbru, un ou.

Pentru aluat : 700 g făină, un pahar de sifon, 325 g untdelemn, 10 g drojdie de bere, un praf de sare.

Din 500 g făină și 175 g untdelemn, drojdie, paharul de sifon și sarea se frămîntă bine un aluat obișnuit. Se dă la rece să se odihnească. Între timp, restul de făină : 200 g și restul de untdelemn : 150 g, se freacă împreună pînă devin spumoase și cu consistența unei smîntîni groase.

Se întinde aluatul frămîntat pe planșetă ca o foaie de tăiței. Se unge uniform cu amestecul de făină și ulei și se rulează. Sulul obținut se aplatizează puțin cu sucitorul. Se împarte aluatul în două ; o parte mai mare care va fi pusă pe fundul tăvii și alta mai mică, care va acoperi stratul de umplutură. Se dă aluatul la rece.

Se pregătește puiul. Se taie în bucăți, se scot oasele. Carnea se sărează și se piperează, se trece prin făină și se rumenește într-o tigaie cu puțin unt sau ulei.

Ficatul, inima, afumătura se trec prin mașina de tocat, se presară puțin cimbru sfărîmat între palme, se sărează, se piperează, se adaugă un ou mic. Se frămîntă amestecul ca să devină omogen. Se fac din el perișoare. Se reia aluatul, se unge o tavă cu unt, se întinde foaia mai mare, se înțeapă cu o furculiță ca să nu se umfle la copt. Se așază pe ea bucățile de pui rumenite și printre ele perișoarele din tocătură. Se acoperă totul cu a doua foaie. Foile de aluat se lipesc margine în margine. Se face o crestătură în mijlocul foii de deasupra, se înfige în ea un tub de carton, ca să servească de horn pentru aburi și se dă tava la cuptor cu foc potrivit și înfierbîntat din timp.

După ce s-a rumenit, se servește fierbinte tăiată în pătrate și însoțită de o salată. (Rețetă pentru 6—8 persoane).

În magazinele de desfacere a legumelor și fructelor puteți găsi salată verde, ceea ce ar îmbogăți în vitamine meniul dv. Cu acest preparat, plus un dulce ușor (compot sau un fruct proaspăt) v-ați asigurat un prînz complet.

Resturilor de pui le veți da altă întrebuințare.

Mere coapte cu stafide

Puneți stafidele la macerat în rom sau lichior. Curățați merele de coajă și goliți-le de cășuța cu semințe. Umpleți-le pe fiecare cu stafide umflate în rom și așezați-le într-o tavă. Stropiți le cu cîteva linguri de apă și pudrați-le din abundență cu scorțișoară pisată. Coaceți-le la cuptor cu foc moderat timp de 25 de minute.

Olimpia ȘTEFANESCU

IDEI ALE CITITORILOR PENTRU... CITITORI

Mici sfaturi utile

● Vreți să păstrați ceapa cît mai mult timp fără ca să se strice sau să încolțească ? Ardeți-i la flacăra aragazului partea de jos din care ies rădăcinile.

● După o zi grea, tensiunea nervoasă și oboseala pot fi înlăturate, masînd ceafa cu vată ușor îmbibată în spirt camforat.

● Dacă mucul de țigară căzut pe haine a lăsat urme vizibile, nu vă speriați ! Se pot scoate frecînd ușor locul respectiv cu un cub de zahăr.

● Dacă florile au tendința să se ofilească, puneți-le o oră în apă caldă. Își vor reveni.

● Vreți să păstrați supa mai multe zile fără a se altera ? La ultimul clocot, adăugați puțin bicarbonat. (ELENA PREDESCU, Finiș, jud. Bihor).

Petele grase...

...de pe haină se scot cel mai bine cu praf de cretă și neofalină frecînd locul cu o perie aspră însă cu părul lung. Atenție ! operația să se facă afară sau într-o odaie în care nu arde nici un foc. (SIMINA MARES, Pitești).

Aparat de tăiat cartofi pai

Se realizează dintr-o cutie goală de conserve, de jumătate de kilogram ; de preferat mazăre sau fasole căci au interiorul curat. Se decupează și celălalt fund, rămînînd cu un tub. Se pregătesc circa 2 m. sîrmă de oțel de 0,3 mm. care poate fi găsită la magazinele cu instrumente muzicale. În „corzi de vioară sau ghitară" cele mai subțiri. Pe o coală de hîrtie se desenează un grătar ca în fig. de mai jos, cu pătrățele de 8 mm. care va fi și grosimea feliei de cartofi. Se pot face

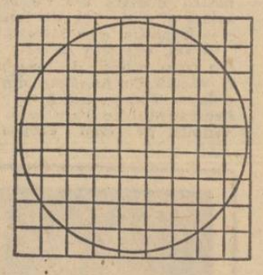

pătrățele și mai mici, după preferință. Pe acest desen se așază unul din fundurile cutiei și pe exterior se însemnă cu un creion, locurile unde se vor face găuri cu un cui subțire, imediat sub buza de ambutizare a fostului fund. Acum rămîne la îndemînarea soțului de a forma această țesătură de sîrmă, cît mai întinsă, așa cum se vede în interiorul cercului din figură. Capetele legăturilor se vor introduce în interiorul cutiei, pentru a nu vă înțepa. Și acum folosirea lui : Cartoful curățat se așază pe grătarul de sîrmă și se apasă în jos, în cutie formîndu-se feliile de cartof. Cu ajutorul următorului cartof se apasă ultima bucățică din primul și așa mai departe, pînă la ultimul cartof, care se va apăsa cu un șervețel de hîrtie, pentru a nu ajunge degetele în sîrme. (DUMITRU ANDRONACHI, Iași).

Pentru fumători

Fumatul are urmări nu tocmai plăcute asupra culorii dinților. Celor care vor să-și păstreze albul strălucitor al dinților fără a renunța la țigări, le sugerez să presare în fiecare zi peste pasta de dinți cu care obișnuiesc să se spele puțină sare fină sau sare de bucătărie. Întrebuințată cu regularitate, sarea are un efect salutar asupra dinților. (J. VERZAL, Vișeu).

O adevărată bijuterie a gospodăriei dumneavoastră — mașina electrică de gătit

„Electrovesta"

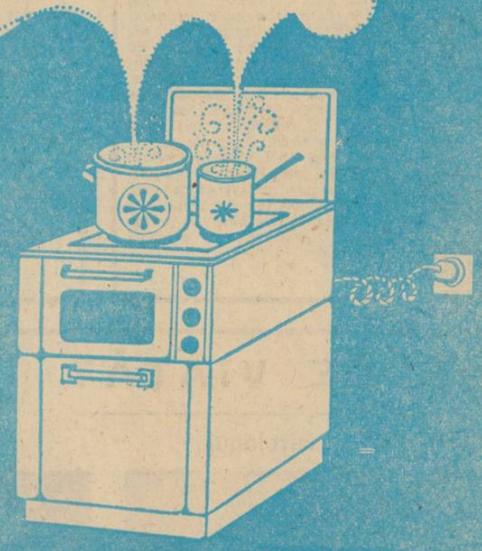

Mașina de gătit „ELECTROVESTA" este compusă din două corpuri (discuri) pentru fierbere, are un cuptor încăpător pentru coacerea simultană în două tăvi, a cărui funcționare este indicată de un bec de semnalizare, și un compartiment în care se pot păstra mîncărurile la cald. Alimentarea se face la rețeaua de 220 volți.
MODERNĂ — REZISTENTĂ — ASPECTUOASĂ.
Prețul de vînzare — 1 370 lei. (5119)

FIRMA OLIMPIAS DIN GRECIA
OFERĂ
PUBLICULUI CUMPĂRĂTOR
PORTOCALE
ȘI
LĂMÎI
de bună calitate și cu gust excelent
Solicitați citricele importate de la firma OLIMPIAS
PUBLICOM

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

RESPECT, DAR ŞI AUTO-RESPECT

de Mihai STOIAN

CURIER SĂPTAMÎNAL

„Stimate curier,

Am 19 ani, mă numesc... (am eliminat numele şi prenumele corespondentei — n.n.), *sînt căsătorită nelegitim (!) şi lucrez la fabrica de încălţăminte „Dimboviţa", unde muncesc cu soţul meu, cumnata, cumnatul, mătuşa soţului, mă rog, toate neamurile soţului meu. Soţul are 31 de ani, se numeşte...* (idem ca mai sus — n.n.) *Locuim împreună cu soacrămea în Berceni. Regretăm de foarte multe ori că ne-am cunoscut şi ne-am unit, deoarece de la un timp încoace nu mai este înţelegere între noi.*

Avem o fetiţă în vîrstă de cinci luni şi nu ne putem despărţi nici unul de ea. Acum trei luni (scrisoarea a fost expediată ceva mai demult — n.n.) *am făcut o comandă la o perdea brodată care mă costă 1320 lei şi am dat un aconto de 700 lei. Soţul meu a început să mă injure, să ţipe la mine că de ce am făcut eu comanda, dar eu l-am întrebat şi mi-a spus că-i place, doar am vrut să-i fac o surpriză cu perdeaua. În clipele cînd ne certam a venit fratele lui cu soţia şi copiii (el lucrează tot la „Dimboviţa") şi a binevoit (crezînd, poate, că face un bine) să se bage în discuţia noastră. N-am mai putut rezista, a trebuit să plec. M-am dus la părinţii mei, apoi am venit să-mi iau copilul. Soacră-mea (tot la „Dimboviţa" lucrează) şi cu fratele şi soţia, şi un prieten de-al soacrei mele, au binevoit să mă ia de mînă şi să mă dea afară, fratele soţului a dat chiar cu picioarele în mine, iar soacră-mea a ridicat un pantof să mă lovească, făcîndu-mi după aceea vînt pe scară. Am plecat cu lacrimi în ochi la părinţi. Am stat o lună la ei. Între timp eu veneam să văd fetiţa, cînd era numai soţul acasă, deoarece soacră-mea nu-mi dădea voie să-mi văd copilul. Eram în stare să fac orice, numai să mi se dea copilul. Am insistat de mai multe ori şi am plecat tot cu lacrimi în ochi. Trebuie să mă-nţeleagă, la fel şi dv., căci vă spun sincer că n-am putut să-l iau, deoarece eu eram singură iar adversarii* (sublinierea mea — M. St.) *erau mai numeroşi : cinci. Eu nu puteam face faţă singură. Soţul îmi spune să plec, dar să nu-i iau copilul... Oare cînd eu eram gravidă sau cînd nu aveam fetiţa, de ce nu-mi spunea să plec? Am plîns de nenumărate ori, însă parcă n-are nici un pic de inimă, de milă. El vrea respect de la mine ; păi cum pot să-l mai respect, cînd eu vorbeam cu el în noiembrie şi în decembrie s-a cununat, apoi tot la mine a venit !?* (Sublinierea mea, M. St.).

...Stau şi mă-ntreb : oare l-a făcut el, de nu am dreptul ? Să-mi dea copilul şi nu am nimic cu el. Oare cu cine a făcut tot ce are în cameră ? Vă rog să mă credeţi, căci tot ce-am făcut, am făcut pentru copilul nostru, am gîndit că nu vreau să vină pe lume într-o casă (sau mai bine zis într-o cameră) *goală. Mai bine nu făceam, dacă ştiam asta. El crede că nu pot să iau copilul prin tribunal, dar nici nu vreau să aibă copilul alt tată. Ţine foarte mult la ea.* (aşadar e fată, să vă trăiască ! — M. St). *eu la fel, duc, să nu plec tot fără copil. Vă rog din tot sufletul ajutaţi un biet suflet care nu şi-a dat seama de ce face cînd s-a căsătorit cu acest om. Vă rog de zeci de mii de ori să-i spuneţi şi fratelui soţului meu să-şi vadă de treaba lui, de familia lui, el este bărbat, dar soţul meu parcă aşteaptă să-l miste neamul lui cum vrea (şi să nu-l mai ia la băutură). Poate că, la casa noastră, o să fim mai fericiţi".*

Draga mea corespondentă, dac-am „cheltuit" atita spaţiu ca să reproduc parţial scrisoarea dumitale, am făcut-o numai fiindcă am convingerea (întemeiată şi pe o anumită experienţă în domeniul acesta) că destule *la cine să rămînă copilul dacă nu-i înţelegere ?...*

Întrebarea mea este : oare se mai poate face ceva cu acest om, se va îndrepta, şi-aş vrea să-i iasă din cap concepţia căci copilul nu-i şi al meu, că nu-i numai al lui, iar tovarăşa directoare de la creşa din Nitu Vasile să înţeleagă că-i normal să-mi dea copilul, cînd mă

tinere, la anii dumitale încă puţini, la 19—20—21 de ani, intră în asemenea „întîmplări" de viaţă, deşi sînt insuficient maturizate (nu fizic, ci sufleteşte). Spui mereu „soţul meu" şi, din scrisoare reiese clar că e vorba de... concubinaj (formă de legătură între „soţi" care, dintotdeauna, a prilejuit necazuri mari, fie celor care practicau o astfel de legătură „nelegalizată", fie copiilor lor). Apoi, cînd explici că „eu vorbeam cu el în noiembrie şi în decembrie s-a cununat, apoi tot la mine a venit", cititorul (inclusiv eu) rămîne cu gura căscată. Fără doar şi poate, în condiţiile amintite e greu să-i acorzi cuiva respect, dar parcă (fără supărare, nu doresc să te jignesc) nici aceluia care le acceptă, adică dumitale însăşi, e greu să-i mai acorzi total respect.

Există respect, dar există şi auto-respect ! Mă rog, dragostea e oarbă, îţi cam fură minţile, însă cinstea, corectitudinea nu are de ce s-o fure. Aveţi împreună un copil şi — nu-i prima dată — amestecul părinţilor, al neamurilor, strică tihna tinerei familii (perfect, dar ce fel de „tihnă" o fi dacă, vorbind cu dumneata, se căsătoreşte cu alta, trăieşte apoi cu dumneata, faceţi un copil împreună ?)... Vreau să-ţi atrag atenţia că lucrurile n-au pornit pe un teren absolut curat, cum se cuvine, mai cu seamă că, din scrisoare, reiese că dumneata eşti un suflet bun (oricum, iubitor de copii — ca şi „soţul" de altfel). Păi atunci de ce este nevoie să vină cineva din-afară, adică eu, să-l pun la respect pe onorabilul tată al fetiţei ? N-ai altă soluţie decît să nu mai admiţi nici un fel de abatere de la o purtare civilizată, omenească, pretinzînd categoric tatălui copilului dumitale *să te apere* de orice ieşire grosolană, brutală, a neamurilor (şi chiar a lui !), să lămuriţi ceea ce este de lămurit pe plan legal, *legalizîndu-vă, cît mai degrabă, „căsnicia".* Altminteri, astăzi din pricina unei perdele, mîine pentru că... mai ştiu eu ce se iveşte în drumul comun a doi oameni, legătura dumneavoastră se poate spulbera dintr-un fleac, ceea ce s-ar răzbuna, în primul şi în primul rînd, pe *cineva* deloc vinovat de purtarea părinţilor : *fetiţa !* Staţi de vorbă serios, matur (eventual cerînd şi ajutor celor din conducerea „Dimboviţei"), pentru a pune ordine şi legalitate, şi cumsecădenie de ambele părţi, în căminul pe care abia, abia îl realizaţi. Am lăsat întrading să treacă puţin timp de cînd mi-ai scris, tocmai pentru ca lucrurile să se consume firesc, să ai, atunci cînd vei citi rîndurile de faţă, o privire mai limpede asupra lor — a ceea ce are gravitate, a ceea ce nu-i chiar atît de grav. Oricum, alţii — tineri şi tinere — pot desprinde ceva din scrisoarea dumitale : fubirea ţine de suflet, e ca izbucnirea primăverii, dar fără *siguranţă* că simţămintele încercate sînt curate, demne, nu are rost să te azvîrli în viltoarea sentimentelor. Dacă s-ar putea, întotdeauna, adăuga sentimentelor şi un strop de luciditate, numai un strop, ce frumoasă ar fi viaţa !

REBUS • REBUS

MARTIE

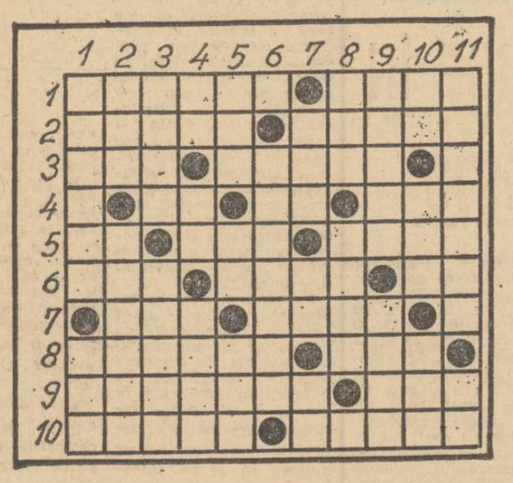

ORIZONTAL: 1) M... — ...A...; 2) ...R.. — T...; 3) ...I ... — ...Ş ...; 4) ...O ... — ...R — Se topeşte-n martie; 5) Într-un sens ! — Mărţişor... — Martie (pop.); 6) Le prinde un mărţişor ! — Martie (pl.) — 25 martie ; 7) Prima jumătate a lunii martie ! — 1 Martie şi 8 Martie ; 8) Sărbătorită de 8 Martie — În martie ! ; 9) Pus la locul lui — 5,6,7 mărţişoare !; 10) A-şi arăta colţii (onomatopeic) — Mărţişor...

VERTICAL: 1) Pus la cale — O familie mică ; 2) Neon deschis... invers!! — A se lansa la punct fix; 3) Martor la despărţire — Ţinut în spate; 4) În prag ! — De jos în sus ! — Nu tremură, de loc (pl.) ; 5) Sistem în fizică. — Alai !! — În sprijin !; 6) E albastră...; 7) Scurt circuit !! — Marini ! — Trec pe margini !; 8) Îngrămădit, din fire... — Lungime de undă; 9) A n-o lăsa baltă. — Dire din spate !! 10) Teşite ! — Frontiera de sud ! — Tos anapoda !; 11) Cuvînt de atmosferă — Cadou la urmă !

I. MARTINESCU

Cuvinte rare: MART, M.T.S.

VERIFICAŢI-VĂ CUNOŞTINŢELE

În jurul tablei de şah

Deşi şahul îşi are originile în vremuri de mult apuse, totuşi, în forma sa modernă, numără de asemenea cîteva secole. Evident că evoluţia şahului a fost legată nu numai de apariţia unor pasionaţi şi talentaţi jucători, ci şi a unor publicaţii de specialitate, care să permită, prin lectura lor, răspîndirea jocului la un număr cît mai mare de oameni.

În legătură cu aceste aspecte, am pune următoarele întrebări:

1. Care a fost titlul primului manual, din epoca modernă, referitor la jocul de şah, cînd a apărut, şi cine l-a scris?

2. Care a fost prima revistă şahistă din lume, cînd a luat fiinţă, şi cine a fondat-o?

Care este numărul...

...format din două cifre, care împărţit la suma cifrelor sale, considerate ca simple unităţi, să dea un alt număr, ce ridicat la pătrat, să conducă la numărul iniţial ?

Sau, ţinînd seama de aceeaşi tehnică de lucru, care este numărul ce prin ridicare la cub să conducă la numărul iniţial ?

Sînt întrebările pe care le propune cititorilor, tînărul ŞTEFAN GAVRIL, elev la Liceul Pedagogic din Botoşani şi pentru care îi mulţumim. Mai departe... aşteptăm răspunsurile dv.

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Curiozităţile unui număr

Numărul căutat este 9. Mai corect spus, este vorba de cifra 9. Într-adevăr, înmulţind pe 9, de exemplu cu 81, se obţine 729. Făcînd suma cifrelor rezultatului, avem 7+2+9=18.

Adunînd mai departe pe 1 cu 8, rezultă cifra 9.

Un alt exemplu : 345×9=3 105. Mai departe, 3+1+0+5=9. Aici nu a mai fost nevoie de o a doua adunare a cifrelor rezultatului.

Cifra 9 are însă şi alte proprietăţi interesante. De pildă, urmăriţi operaţiile expuse în continuare.

(9×1)+2=11
(9×12)+3=111
(9×123)+4=1 111
(9×1 234)+5=11 111
(9×12 345)+6=111 111
(9×123 456)+7=1 111 111
(9×1 234 567)+8=11 111 111
(9×12 345 678)+9=111 111 111
(9×123 456 789)+10=1 111 111 111
(9×9)+7=88
(9×98)+6=888
(9×987)+5=8 888
(9×9 876)+4=88 888
(9×98 765)+3=888 888
(9×987 654)+2=8 888 888
(9×9 876 543)+1=88 888 888
(9×98 765 432)+0=888 888 888

Firește, acestea nu sînt singurele posibilităţi ale cifrei 9 dar presupunem că cele prezentate vor stîrni interesul cititorilor, care vor căuta şi altele.

Împărţirea terenului

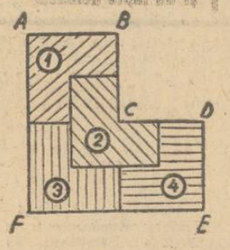

Suprafaţa terenului prezentat în rubrica noastră din numărul anterior se poate împărţi în alte patru suprafeţe, identice între ele, şi asemănătoare formei generale a terenului, conform schiţei alăturate.

După cum se vede, odată rezolvată, problema pare destul de simplă.

Poşta cititorilor

La întrebările din nr. 801 al revistei, publicate la 10.02 73, după sortarea răspunsurilor, menţionăm următorii cititori: **Vinali Senată** (de fapt, pentru conformitate, Silvian Tănase; dacă-i vorba de anagrame, atunci ne permitem să facem şi noi una !) elev, liceul „Ion Heliade Rădulescu", Tîrgovişte; **Togazici Alexandru**, muncitor, Fabrica de cabluri şi materiale electroizolante, Bucureşti; **Gora Valentin**, com. Gurghiu, jud. Mureş; **Gheorghe Paschia**, Bucureşti (Dacă urmăriţi cu regularitate rubrica, veţi constata că adesea publicăm diverse teste de perspicacitate. Deci doleanţele dv. pot fi satisfăcute şi din acest punct de vedere); **Toni Marinescu**, com. Gura Ocniţei, jud. Dîmboviţa; prof. **Octav Dumitriu**, com. Vălenii de Vaslui (Am reţinut propunerile dv.. Mulţumim.); **Ştefan Gavril**, Liceul Pedagogic Botoşani (Am reţinut şi propunerea dv., pentru care de asemenea vă mulţumim).

Voica Alexandru, învăţător pensionar, Craiova. Problema pe care o propuneţi face parte din cele tipice de aritmetică. Credeţi însă că cei care ar încerca să o rezolve vor recurge la metodele aritmeticii, cînd soluţionarea algebrică este mai simplă şi mai uşoară ? Poate ne veţi trimite alte probleme mai greu soluţionabile, prin algebră, şi atunci poate că cititorii vor încerca şi pe calea aritmeticii.

Ing. M. Ionescu, pensionar, Bucureşti şi **Enryc Andronache**, fasi. În primul rînd, multe mulţumiri ambilor pentru frumoasele aprecieri cu privire la rubrica noastră. Cît priveşte soluţiile diferite pe care le propuneţi cu privire la problema cu aflarea vîrstei şi a numărului de pantofi, fireşte, ele sînt interesante, însă în general evităm de a reveni asupra aceloraşi subiecte. Sînt doar atîtea alte subiecte noi şi diverse despre care se poate scrie...

Diţă I. Gheorghe, strungar, Ploieşti. Salvarea turnului din Pisa este o problemă de care s-au ocupat mulţi specialişti, atît din Italia cît şi din alte ţări. S-ar putea ca proiectul dv. să fie bun şi interesant. Fiind o chestiune de specialitate, v-am sfătui să vă adresaţi Institutului de construcţii din Bucureşti.

Ing. **Ion Demetriad**, Tulcea. Explicaţiile de detaliu cu privire la cotele apelor Dunării, publicate în „Poşta cititorilor" din nr. 800 al revistei, apărute la 03.02.73 după cum s-a menţionat şi în răspunsul respectiv, vă aparţin dv. şi cititorului Apostol Stanciu, din Brăila. Nimeni nu a atribuit aceste răspunsuri altcuiva. De altfel este şi util să se precizeze cine anume dintre cititori dă lămuriri de specialitate, înţelegîndu-se prin aceasta şi faptul că persoanele respective îşi asumă şi responsabilitatea exactităţii răspunsurilor, întrucît este evident că semnatarul acestei rubrici nu poate fi specialist în toate domeniile. Probabil că dacă veţi citi mai cu atenţie răspunsul din numărul revistei amintite veţi avea alte opinii. Semnatarul rubricii ţine însă în mod deosebit să vă mulţumească pentru colegialele aprecieri făcute !.

Ing. **Gavril Ştefan** — Galaţi. Calculele pe care le propuneţi sînt interesante dar ne abţinem de a le publica, ca urmare a unei experienţe din trecut. Într-adevăr, am mai primit diverse artificii de calcul pentru verificarea unora dintre operaţiile aritmetice, pe care în parte le-am şi publicat. Dar, în final, am constatat ulterior că unora dintre cititori le-au creat probleme, fie datorită unor aplicări corespunzătoare, fie din alte cauze.

Am reţinut, în vederea publicării, materialele trimise de următorii cititori, cărora le mulţumim cu această ocazie: **Gherasim Tucu**: com. Gîrcina, jud. Neamţ; **Mircea Simion**, Timişoara, **Aurel Lăbescu**, Bucureşti; dr. **Theodor Cutici**, Bucureşti; **Ştefan Gavril**, Botoşani şi prof. **Octav Dumitriu** com. Vălenii de Vaslui, jud. Vaslui.

Ing. Liviu MACOVEANU

ÎNCRUCIŞĂRI

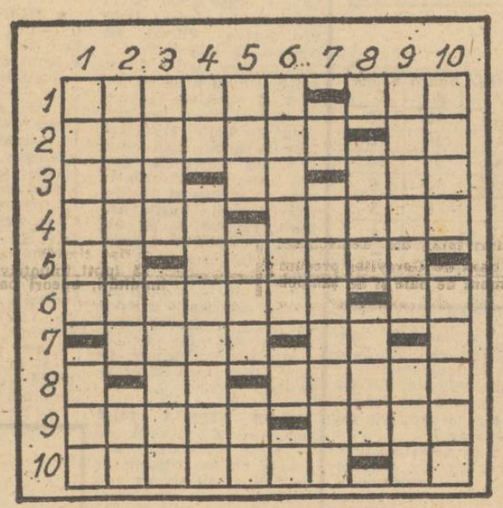

ORIZONTAL: 1) Reuniune studenţească la sfîrşit de an — Centru de cultură; 2) Unitate.. de lucru mecanic (pl.) — Doarme !; 3) Un soare la casa omului ! — Cucu ! — Gîndeşti înainte !; 4) Vînători de păsări — Urmăreşte dama pas cu pas (pl.); 5) Rîndurile din faţă ! — O muzică pe înţelesul şi placul tuturor; 6) Specialitatea lor sînt ceaiurile — Teme scurte !; 7) O grămadă de insecte în zbor — Undă !; 8) În faţă ! — Arde de nerăbdare; 9) Lucrează în lemn — Bătaia soarelui ; 10) Învîrtiţi ca pe degete — Ieşire !

VERTICAL: 1) Fac reclamă — Într-o pagină !; 2) Sala maşinilor — Se schimbă pe-ntuneric; 3) Atacă în coastă... — Toate se-nvîrtesc; 4) La întoarcere ! — În dorul lelii; 5) Un arc stricat ! — Tuşeşte şi se întoarce ! — Operaţie la tînără !; 6) Intervenţie salutară; 7) Deplasări pentru control; 8) Meşter în picturi pe sticlă — Trasă de urechi...; 9) Spectacol în programul viitor — Intraţi la apă; 10) Un toc care nu mai e la modă(pl.) — Lucru manual...

Ion CIUNGEA

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

PRACTICAŢI SPORTUL

ORIZONTAL : Aparat — Scrimă — Pasa — Rata — Nit — Aruncare — Cani — Radio — Tabele — A — Ataşare — Tra — Tataru — S — Păun — Ore — Dinamo — Li — Ab — Ca — E — Ira — M — Rima — Scinteia — Etapa — Ţigaret — Rrr Ca Er — Si — Jucători — Ilie.

AGRARĂ

ORIZONTAL : Bărăgan — Cos — Orezării — La — Baca — Asanat — To — Aci — Cules — Pr — I — Arta — G — Asti — Ria — Teasc — R — T — Toamna — Pi — Ol — Gr — I — Vag — Fasole — Ziua — Îngrăşămînt.

UMOR STRĂIN

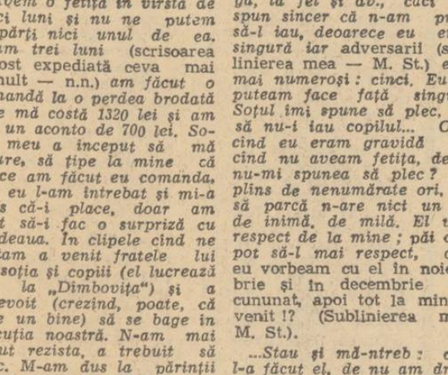

— Nu merge, liftul e în revizie...

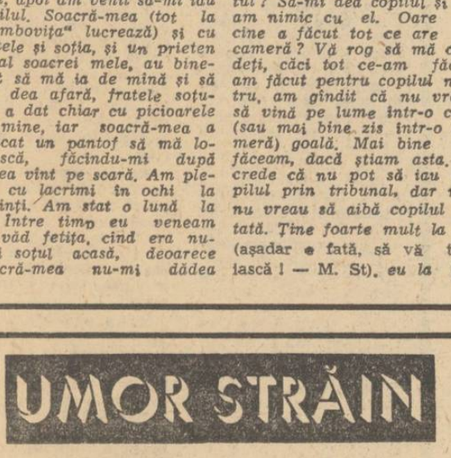

— Dorim o haină de blană, soţul e nerăbdător să mi-o cumpere.

— După felul în care văd că se ocupă antrenorul, sînt sigur că ea nu va întîrzia să facă progrese...

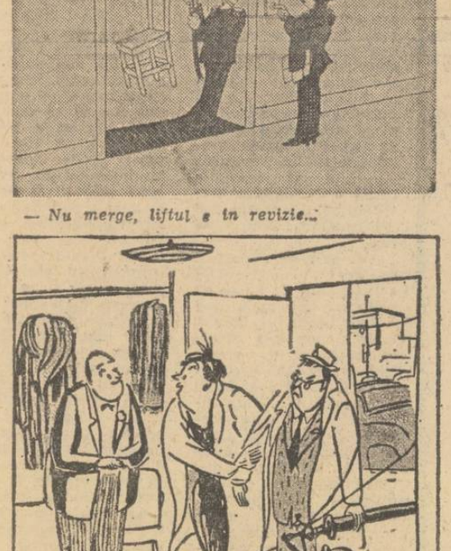

— Credeam că aţi venit să admiraţi acest grandios peisaj, nu să vă uitaţi ce-i în farfurie.

SCHIUL DE-A LUNGUL SECOLELOR

Cînd s-au născut schiurile? Unde? Cine au fost oamenii care le-au inventat? În ce scopuri? Cine ar crede privind coborîrile vertiginoase în cadrul campionatelor mondiale, cu viteze depăşind suta de kilometri pe oră, că acest obiect simplu numit schi îşi ascunde originile adînc în istorie, în epoca de piatră şi că oamenii au creat schiul cu mult înaintea descoperirii roţii !.

Şi totuşi lucrurile aşa par să stea. Unii specialişti apreciază că prima civilizaţie a schiului a fost creată în urmă cu 20 000—30 000 de ani pe un teritoriu acoperit de tundră şi taiga, înconjurat de gheţuri. Deşi nu pot aduce în sprijinul acestei teorii vestigii propriu-zise ale schiului preistoric, ei se sprijină totuşi pe argumente arheologice convingătoare. Pe malurile Mării Albe, ale Lacului Onega, în nordul Norvegiei, au fost descoperite pietre cu o vechime mergînd pînă la 12 000 de ani, pe care sînt gravate scene de vînătoare reprezentînd oameni cu schiuri în picioare. Astfel, la Zalavruga, aproape de rîul Vig, în vecinătatea Mării Albe, profesorul sovietic Raudnikas a descoperit, în 1934, o gravură în aer liber, a cărei vechime e situată între 8 000 şi 12 000 de ani, reprezentînd un grup de vînători în sir indian, pe schiuri, ajutîndu-se de bete ascuţite la un capăt şi terminate la celălalt capăt cu o protuberanţă menită să ţină schiul deasupra zăpezii. Aceasta, ca şi alte gravuri, demonstrează, după părerea specialiştilor, care au în vedere dezinvoltura cu care sînt reprezentaţi vînătorii pe schiuri, că ele sînt opera unor oameni care le foloseau de multă vreme, chiar cu 20—30 milenii înainte.

În acele timpuri vitrege în care foamea decima micile grupuri de oameni, supuse frigului atotputernic şi nemilos, în care vînatul era rar şi natura ostilă, omul acelor locuri, trebuind să supravieţuiască, îşi desfăşura lupta pe singurul teren posibil : vînătoarea. Iar vînatul cel mai căutat, pentru că acoperea practic toate nevoile omului preistoric, era renul, inspiratorul creării schiului.

Într-adevăr, spre deosebire de om, biped şi cu echilibru instabil pe zăpadă şi gheaţă, renul patruped are un echilibru superior şi datorită mecanismului plantar plasat sub copită, ceea ce-i permite să înfrunte vicisitudinile gheţii şi îi conferă libertate de mişcare pe orice teren. Apare de aceea ca firească nevoia vînătorului de a încerca să

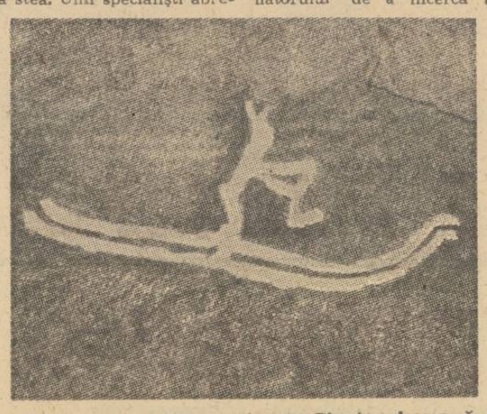

În 1933, arheologul norvegian S. Gjessing descoperă la Rodöy, Norvegia septentrională, această gravură. Ea aparţine epocii de piatră şlefuită nordică şi se pare că semnifică o scenă de vrăjitorie vînătorească. Schiorul costumat în chip de ren, ţine în mînă un obiect nedeterminat : secure sau vreun propulsor care-l împinge înainte în urmărirea vînatului.

egaleze şi să învingă animalul pe care-l urmăreşte. Aşa se face că, folosind cunoştinţele şi experienţa acumulate de-a lungul mileniilor, observînd fenomenele din jur, în special pe cel de alunecare, şi încercînd să ghicească în conformaţia picioarelor renului, secretul agilităţii, vitezei şi echilibrului, omul preistoric izbuteşte să-şi confecţioneze pentru prima dată o pereche de „picioare" suplimentare care alunecă fără zgomot şi care-i permit să circule cu viteză pe zăpadă. El ajunge astfel să beneficieze pe lîngă superioritatea gîndirii şi a uneltelor de vînat, de aceeaşi libertate de mişcare ca a animalului urmărit. Omul paleoliticului superior pune astfel capăt competiţiei dintre el, foame, zăpadă şi animal, dăruind totodată omenirii schiul, care apare ca un fenomen social, ca un fapt de civilizaţie care a contribuit la accesul ulterior al omului la trepte mai înalte ale progresului.

Mărturii sînt multe : documente din diferite epoci vin să ateste extinderea pe care a luat-o folosirea schiurilor. În secolul VI, Procopiu Bizantinul îi descrie pe laponi ca „sărind în zăpadă" pe nişte scînduri, cu ajutorul cărora urmăresc şi doboară animalele sălbatice. O hartă datînd din secolul XVI, extrasă din relatarea asupra călătoriei lui Barent spre Noua Zemlie, îi prezintă pe locuitori pe schiuri, iar o stampă anonimă rusească aduce un amănunt inedit care va apărea apoi şi în alte lucrări : schiurile inegale, unul scurt şi lat folosit pentru a împinge corpul înainte, celălalt, lung şi îngust, utilizat pentru a aluneca în viteză.

De altfel, se pare că scandinavii aveau şi un zeu al schiului : Ull, cel care l-a înlocuit pentru o bună perioadă de vreme pe însuşi Odin, zeul zeilor. Ull este înfăţişat într-o lucrare apărută în secolul XVII cu o pereche de schiuri inegale. De altfel asemenea schiuri mai erau folosite acum 30 de ani în Angermanland, provincie suedeză situată în sudul Laponiei.

Vă prezentăm

CEL MAI MARE PARCAJ SUBTERAN DIN ŢARĂ...

...de fapt, unul din cele mai mari din Europa — ne spune Constantin Trandafirescu, şeful acestei moderne unităţi a „Ciclop"-ului, amplasate în subsolul dintre hotelul „Intercontinental", noul Teatru Naţional şi Universitate, adică exact în inima capitalei noastre.

Afirmaţia nu este hazardată, desigur, dacă ţinem seama de faptul că dispunînd de o suprafaţă de 30 000 mp parcajul subteran are două nivele, asigurînd 1 000 de locuri de parcare pentru autoturisme, dispunînd de o staţie-service completă (spălat — gresat — revizii — întreţinere) şi de servicii anexe.

Şi acum, să intrăm prin una din cele patru intrări ale parking-ului, fie prin str. Tudor Arghezi sau din str. Batiştei, de pe platforma hotelului „Intercontinental", ori prin cea din Bd. Nicolae Bălcescu. Un tunel placat în faianţă şi iluminat, care sugerează o intrare în metrou, ne conduce spre punctul de acces în parking. Dar, în faţă apare o barieră lăsată, iar lîngă portiera maşinii începe să clipească un avertizor luminos, roşu. Textul în patru limbi oferă un tichet gratuit de acces ; ne autoservim şi automat se ridică bariera, lăsînd accesul liber în parcajul iluminat. Indicatoarele de pe sol şi de pe structura pereţilor ne îndrumă spre staţia-service. Căutăm însă birourile, unde aflăm că...

— Roboţii de la intrări eliberează tichete de carton, iar la ieşire se achită parcarea sau serviciile asigurate. Abonaţii parcajului dispun de tichete de plastic speciale, care asigură atît intrarea cît şi ieşirea, ori de cîte ori au nevoie.

— Aşadar, aveţi abonaţi ?

— 400 de abonaţi anuali şi peste cinci sute lunar. Pentru o sumă variind între 200 şi 275 lei pe lună se asigură o parcare cu pază şi în condiţii foarte bune.

— În ce ar consta acestea ?

— Bunăoară încălzire prin ventilaţie şi protecţia contra incendiilor. Dispunem de un sistem automat de stingere a incendiului pentru fiecare maşină, care se declanşează de îndată ce temperatura depăşeşte 40°C. De asemenea, pentru unele taxe suplimentare asigurăm servicii complete. Omul lasă maşina aici şi noi o manevrăm la „Service", unde se spală şi i se fac alte operaţiuni de reglaje, echilibrări de roţi etc., iar proprietarul o găseşte pusă la punct şi aşezată în boxa ei, gata de drum.

— Dispuneţi de un personal numeros ?

— Doar 70 de oameni, care asigură paza în trei' schimburi şi două schimburi la staţia „Service". Automatizarea şi buna calificare asigură funcţionarea perfectă a parcajului. Putem afirma că experienţa primului mare parcaj subteran din ţară este o reuşită totală. În prezent, staţia „Service", are o capacitate de 350 maşini în două schimburi, ceea ce înseamnă o maşină la fiecare 6—10 minute. Dezvoltarea atelierului de reglaje mecano-electrice va asigura creşterea capacităţii, aşa că puteţi nota o noutate de ultimă oră şi de mare interes: de la mijlocul lunii martie efectuăm aici, în centrul Capitalei, şi verificările anuale obligatorii pentru toate autoturismele.

*

Trecem zilnic, desigur, ca orice bucureştean, prin Piaţa Universităţii, cu uşor sofisticata ei reţea de circulaţie, cu scările rulante spre pasajul subteran, admirăm siluetele moderne ale „Intercontinentalului" sau ale nou-născutului Teatru Naţional şi nici nu bănuim, poate că, sub paşii noştri mişună şi stau, ca într-un imens furnicar, 1 000 de autoturisme !

I. BUTNARU

ATRIBUIREA PUNCTELOR ÎN TURNEELE ȘI ÎN ETAPELE „CUPEI DAVIS" INCLUSE ÎN „MARELE PREMIU" 1973

Dovedindu-se încă o dată deosebit de receptivă în fața solicitărilor noastre, în urma ultimei convorbiri telefonice, conducerea „Marelui premiu" ne-a trimis într-un timp record tabelul integral al sistemului de atribuire a punctelor în turneele din circuitul F.I.L.T. (tabel cerut cu insistență, spre a fi publicat, de un mare număr de cititori, mai cu seamă în urma articolului apărut în urmă cu cîteva săptămîni). Dar în piic am mai găsit un tabel. După ce ne precizează din nou că nu ni l-a putut expedia pe primul cu prilejul corespondenței anterioare, deoarece abia acum cîteva zile a fost căpătată acceptarea Federației internaționale, semnatarul, Geoff Mullis (aceleași care a înmînat lui Ilie Năstase trofeele „Marelui premiu" 1972), ne face cunoscut că în ultima oră a intervenit un acord în urma căruia au fost incluse în calendarul lui „Comercial Union Grand Prix 1973" (titlul oficial al „Marelui premiu") și ultimele faze ale „Cupei Davis": semifinalele zonelor europene (20—22 iulie) și finalele zonale (3—5 august), finalele interzone și finala. Pentru a nu depăși spațiul ce ni s-a rezervat, ne vom limita să facem, pe marginea tabelelor de mai jos, o singură precizare. Ea se referă la sistemul de punctaj pentru „Cupa Davis" și ne face plăcere să credem că este deosebit de oportună. Iat-o: Jucătorul care este gratificat conform prevederilor tabelului cu un număr x de puncte pentru cîștigarea unor meciuri, nu mai primește și numărul de puncte prevăzut pentru „consolare". De pildă, jucătorului care în finală a cîștigat la simplu un meci din două jucate (45 puncte), dar a pierdut la dublu alături de coechipierul său (7 puncte), nu i se mai adaugă nimic la cele 45 de puncte.

Și acum, în încheiere, să-mi fie permis să revin la scrisoare. Declarîndu-se fericit că poate oferi cititorilor români amănunte în legătură cu acordul încheiat, Geoff Mullis subliniază că acesta va avantaja, deopotrivă, atît pe jucătorii anilor 1969—1972 din etapele finale ale Cupei Davis, cît și pe „marii veterani" care, rînd pe rînd, ies de sub controlul contractual al promotorului, Lamar Hunt. Tot aici se apreciază că probabilele confruntări ale lui Ilie Năstase cu Rosewall, Laver, Newcombe, Okker pe scena, acum lărgită, a marilor turnee și a „Cupei Davis" este așteptată cu viu interes în lume.

Și acum, în încheiere, să-mi fie permis să revin

Paul CERNESCU

PENTRU CUPA DAVIS

		SEMIFINALELE ZONELOR EUROPENE ȘI FINALELE ZONALE	FINALELE INTERZONE	FINALA
SIMPLU	CÎȘTIGĂ ÎN AMBELE	20	40	60
	CÎȘTIGĂ UN MECI	15	30	45
	PIERDE ÎN AMBELE	10	20	30
A JUCAT LA AMÎNDOUĂ MECIURI	CÎȘTIGĂ	10	20	30
	PIERDE	5	10	15
DUBLU	CÎȘTIGĂ	5	10	15
	PIERDE	3	5	7
A FĂCUT PARTE DIN ECHIPĂ DAR NU A JUCAT		3	5	7

PENTRU TURNEE

LOCUL OBȚINUT ÎN CLASAMENTUL TURNEULUI	GRUPA AA	GRUPA A	GRUPA B	GRUPA C
1	100	60	40	20
2	75	45	30	15
3 și 4	50	30	20	10
5 la 8	25	15	10	5
9 la 16	12	7	5	3
17 la 32	6	3	2	1
36 la 64	3	1	–	–

• **ANTRENORUL Gh. Pârcălăbescu** a fost invitat de forurile de conducere ale echipei naționale cehoslovace pentru o scurtă perioadă la Praga, începînd cu 31 martie.

• **DIN 100 DE CERERI DE TRANSFER** depuse în anul acesta, doar 53 sînt valabile. Unele sînt lipsite de temei, iar altele sînt neserioase. Următoarele cereri fac parte dintre cele aprobate: **Boroi Rică** — de la Farul Constanța la Dinamo pe termen fix; **Caraiman Gh.** — de la Farul Constanța la Vulcan București; **Celea Gheorghe** — de la „Universitatea Timișoara" la Năvodari; **Moromete I.** de la Știința Petroșani la Constructorul București; **Mihai Corneliu** — de la Steaua la Sportul Studențesc etc.

• **„FARUL"** va pleca luna viitoare în Italia pentru a participa la un turneu cu următorii participanți: unul din cluburile studențești din U.R.S.S., un club din Țara Galilor și unul din Italia; Tot luna viitoare, **Grivița Roșie** pleacă în Franța, unde are un angajament cu 3 cluburi.

• **LA 14 APRILIE 1973,** la București, are loc meciul pentru campionatul european dintre reprezentativa noastră și cea spaniolă, iar la 22 aprilie 1973, tot la București, meciul internațional, pentru campionatul european și pentru cupa Federației Internaționale de Rugby amator cu reprezentativa Marocului.

M. NICULESCU

Actualități din rugbi

Cu și fără... crampoane

PENTRU O „ZI A FOTBALULUI"

de Eftimie IONESCU

Apariția Hotărîrii pe care Comitetul Central al P.C.R. a dedicat-o activității de cultură fizică și sport reprezintă, printre alte multiple și prețioase contribuții și o revalorizare a ideii sportului de masă, a antrenării omului mic și mare, tînăr sau bătrîn, spre mișcare, spre orele petrecute în aer liber, în compania sportului pe care îl iubește, a turismului. Importantele prevederi al documentului de partid reprezintă căi de urmat pentru toți cei care muncesc în activitatea de cultură fizică și sport. Succesele nu vor veni însă dacă inițiativele nu vor beneficia de ingeniozitate, de destoinicie organizatorică, astfel încît cîștigarea interesului și, mai departe, a preocupării din partea a cît mai multor noi practicanți să devină realități.

Ne gîndim, spre exemplu, că fotbalul — sport care nu beneficiază de un număr de practicanți proporțional cu interesul manifestat pentru el, cu popularitatea de care se bucură — ar putea declanșa o acțiune care, devenind tradițională, ar asigura, an de an, intrarea în rîndul sportivilor activi a mii și mii de tineri, mai cu seamă. Ne gîndim la o „Zi a fotbalului". Ea ar putea să aibă loc în mod neschimbat în prima duminică a lunii august, să zicem, deci în preajma începerii unui nou an competițional fotbalistic, împărțit — cum bine se știe, la noi — jumătate în vară-toamnă și jumătate în primăvara următoare. Și ce ar putea reprezenta această „Zi a fotbalului"?

• În primul rînd o optimistă și încurajatoare competiție de masă. Echipe de toate categoriile să dispute întreceri-fulger, pe durate reduse, programate toată ziua. Ponderea ar trebui să cadă asupra competițiilor pentru formațiile de secții din întreprinderi (acele campionate de casă), ale școlilor de toate gradele și pentru cele de la sate. Aceste sute și sute de campionate de o zi ar trebui să reprezinte axul, baza zilei dedicate fotbalului.

• Întîlnirile între selecționate de pitici și juniori ale orașelor, eventual ale unor zone etc. Foarte interesantă ni s-ar părea chiar o competiție — fulger a reprezentativelor noastre de juniori, așa cum sînt ele eșalonate astăzi, pe categorii de vîrstă. Am avea, astfel, posibilitatea unei prime treceri în revistă a schimbului de mîine, introspecție realizată însă mult mai larg, mai cuprinzător.

• Întîlniri demonstrative și amicale. Formațiile de prima și a doua divizie să dispute meciuri, mai cu seamă în centrele industriale și de la sate care nu au echipe în campionatele amintite. Devenind anuale, aceste vizite ar duce la stabilirea unor legături prietenești cu micile echipe ai căror oaspeți vor fi jucătorii cluburilor fruntașe, eventual și la luarea lor sub patronaj.

• Competiții între echipe de virstnici, fiindcă nu trebuie să uităm că o zi a fotbalului trebuie să dea posibilitatea fiecăruia — fie el copil, junior, om în floarea vîrstei sau la a doua tinerețe — să se întîlnească, efectiv, cu sportul pe care îl iubește.

„Ziua fotbalului" ar urmări, cum am încercat să demonstrăm prin cele cîteva propuneri, o întîlnire efectivă a celui mai popular sport de la noi, pe tot întinsul țării cu iubitorii lui de toate vîrstele, întîlniri în care intervenția sportivilor fruntași ar avea un efect stimulativ și sărbătoresc. Supunem acest proiect celor în drept cu credința că o asemenea țesire generală cu balonul la picior nu va aduce decît foloase. Bineînțeles că, idei noi, sugestii venind de oriunde pot perfecționa propunerea în forma sa inițială și de aceea le așteptăm cu mare bucurie.

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• Noii antrenori — vechi boxeri • Cine l-a rănit pe Monzon? • Decepție în rîndul spectatorilor parizieni după meciul Cohen — Griffith.

• **EXCELENTĂ** ideea organizării reuniunilor pe „categorii de greutate" în trei orașe unde boxul are puțini adepți: **Oradea, Iași și Pitești.** Să sperăm că aici, în ziua de 25 martie, unii dintre cei mai buni pugiliști din țară își vor etala talentul și îi vor cuceri pe acei care încă nu apreciază „nobila artă". Cea mai populară categorie este cea „semiușoară" (40) în care va evolua și vechiul internațional **Vasile Antoniu,** revenit la 60 kg, după o escapadă nefructuoasă la „ușoară". După ultima lovitură de gong, tehnicienii pugilatului nostru vor trage primele concluzii și vor selecționa primul lot pentru competiția „Centura de aur". (București 16-22 aprilie).

• **DE CÎTEVA ZILE** federația a început să elibereze carnetele de antrenor noilor „oameni de colț" care au trecut cu brio examenul scris, oral și practic desfășurat în sălile I.E.F.S din Capitală. Printre noii antrenori se numără **A. Olteanu, C. Ciucă, N. Giju, C. Buzuliuc, V. Mirza, C. Gruiescu, P. Cîmpeanu, Marin Ion, A. Simionescu, Gh. Badiu** etc. Ei foști boxeri au căzut la acest examen printre ei figurînd ex-internaționalii **A. Mehedințeanu** și **N. Birsan.**

• **MULȚI TEHNICIENI** îl critică pe Simion Cuțov, care în ultimul timp a făcut de mai multe ori cunoștință cu podeaua. Este oare numai Cuțov de vină că nu știe să se apere? Desigur că nu. În goana după rezultate imediate antrenorii nu predau temeinic tinerilor începători „abc"-ul boxului, promovîndu-i cu ușurință. Desigur este regretabil ca un campion european de tineret cum este Simion Cuțov, să nu știe să eschiveze și să blocheze bazîndu-se doar pe combativitatea sa exemplară. Această lacună este de altfel generală și în același timp valabilă pentru așa-zisul „schimb de mîine" al boxului nostru. Vrînd nevrînd, forul nostru a facilitat acest lucru. Să nu uităm că o seamă de antrenori talentați ca de pildă **T. Niculescu, I. Dumitru, E. Fuhresz, Gh. Iliuță** și **C. Dumitrescu** au activat mai mult la loturile republicane, părăsindu-și secțiile. **Lipsa antrenorilor valoroși la secțiile unor cluburi a avut o influență nefastă asupra pregătirii tinerilor începători.**

• **CAMPIONUL MONDIAL** la categoria „mijlocie" argentineanul **Monzon** a dezmințit știrea că soția sa l-ar fi împușcat în mîna dreaptă. El a arătat că s-a rănit accidental. Scăpînd pistolul pe jos, glonțul ricoșat l-a rănit la un deget.

• **DECEPȚIE** în rîndul celor 4 500 de spectatori parizieni care au urmărit partida „mijlociilor" Cohen (Franța) — Griffith (S.U.A.). Meciul disputat la un nivel tehnic mediocru, cu multe irregularități, s-a încheiat la egalitate.

HOCHEIUL ROMÂNESC ÎN CIFRE

Așa cum se știe, între 21 și 31 martie a.c. reprezentativa de hochei pe gheață a țării noastre va participa — într-o companie selectă: S.U.A., R. D. Germană, Japonia, Elveția etc — la Campionatele mondiale de hochei (grupa B), care se vor desfășura în orașul austriac Graz. Prilej potrivit pentru a trece în revistă cîteva importante date din istoria hocheiului românesc.

• **DUPĂ O TENTATIVĂ** nereușită (1910) de a introduce sportul cu crosa și pucul în România, urmează o a doua — în 1923 — încununată de succes. La București, Brașov și Cluj iau ființă primele echipe de hochei pe gheață.

• **ÎN IANUARIE 1925** se organizează, la Brașov, primul campionat național de hochei pe gheață care angrenează numai patru formații, respectiv Brașovia și Coltea Brașov și T.C.R. București (a participat cu două echipe — A și B). Campionatul s-a disputat sistem eliminatoriu. Astfel, Brașovia învinge în finală pe T.C.R. (B) cu 4—0 și cucerește titlul de campioană. Și-au mai înscris numele pe tabloul de onoare ai competiției: Steaua (de 12 ori), T.C.R. (6), Juventus București (5), Dinamo București (4), Voința Miercurea Ciuc (3), Telefon Club Buc. și Locomotiva Tg. Mureș (2), Hochei-Club Buc., IPEIB Miercurea Ciuc, Bragadiru Buc., Rapid, Avîntul Miercurea Ciuc, Ciocanul Buc., Universitatea Cluj și Recolta Miercurea Ciuc cîte o dată.

• **1931.** Deși lipsită de experiența marilor competiții și de o pregătire corespunzătoare, selecționata României, alcătuită pe scheletul formației T.C.R., debutează la Campionatele mondiale de la Krinița (Polonia). Rezultatele obținute sînt foarte slabe: 0—15 cu S.U.A., 0—7 cu Austria, 1—9 cu Ungaria, 1—7 cu Franța, 0—11 cu Anglia.

• **UN AN MAI TÎRZIU** (1932) România participă, cu rezultate modeste, și la Campionatele europene de la Berlin unde a întîlnit pe Anglia (0—1), Suedia (0—4), Letonia (0—3) și Franța (0—5).

• **1962.** La Belgrad se dispută prima ediție a „Cupei Dunării", cîștigată de reprezentativa București, ului, succes reeditat de patru ori consecutiv.

Petre FALCOȘ

„JUCĂTORUL TREBUIE SĂ ALERGE MAI REPEDE DECÎT MINGEA"

Ce ne-a declarat cunoscutul sportiv Jose Luiz Santamaria, într-o discuție cu referiri atît la fotbalul spaniol cît și la cel românesc

Jose Luiz Santamaria, de 42 de ori selecționat în echipa de fotbal a Uruguayului, de 17 ori în echipa națională a Spaniei, zece ani jucător la Real Madrid, tată a șapte copii, la vîrsta de numai 43 de ani, antrenor al echipei Español Barcelona, ne-a fost interlocutor agreabil cu ocazia turneului tricolorilor în orașul spaniol.

— Anul trecut, echipa pe care o antrenați în prezent a fost la un pas de retrogradare. Acum, fără ca lotul să fi suferit modificări, Español se află pe locul secund în campionatul Spaniei. Cum explicați acest reviriment, surprinzător pentru mulți?

— **Cînd am venit la cîrma echipei am găsit o situație deplorabilă. La început am fost și antrenor și secretar și magazioner și președinte, într-un cuvînt, trebuia să le fac pe toate. În primul rînd, trebuia să-i conving pe cei din jurul meu că situația nu este pierdută, că retrogradarea nu înseamnă sfîrșitul unei echipe. Am adunat în jurul meu cîțiva oameni și cu ei am pornit la drum, începînd prin a remonta moralul scăzut al jucătorilor. Am intensificat antrenamentele, le-am explicat noilor mei elevi că un jucător cu valoare mai scăzută poate să se impună totuși printr-o muncă sporită la antrenamente, care să-i asigure vitalitatea de care are nevoie în timpul partidelor. Am reușit să ne salvăm, iar azi sîntem printre echipele fruntașe ale Spaniei. Valoarea jucătorilor mei este încă destul de scăzută și toți trebuie să depună eforturi pentru a ne menține acest loc fruntaș în campionat. Eu pornesc de la ideea că, în fotbal, jucătorul trebuie să alerge mai repede decît mingea și această concepție a mea a fost însușită de jucători, toți răspunzînd cerințelor de a se antrena zilnic, de a se antrena intens, de a nu trage chiulul atunci cînd nu este supraveghetat.**

— Care credeți că va fi sistemul de joc al viitorului?

— **Eu cred că, după ce va trece moda jocului în forță impus pe plan mondial de echipa R.F. Germania, mai ales, se va reveni, în viitor, la jocul tehnic, la adevăratul spectacol fotbalistic care să incinte privirile asistenței.**

— Legat de această întrebare, aș dori să vă rog să-mi spuneți ce deosebire este între fotbalul practicat azi și cel practicat pe vremea cînd erați jucător la Real Madrid?

— **Azi, aproape peste tot, se joacă numai pentru rezultat. Înainte, se juca și pentru plăcerea de a juca. Publicul de azi vine la stadion pentru a asista la victoria echipei sale favorite. Spectacolul nu-l mai interesează. Să vă dau exemplu publicul lui Español: anul trecut, îmi cerea să joc frumos și era mulțumit chiar dacă echipa pierdea dar satisfăcea cerințele lui. Azi, același public îmi cere să cîștig campionatul Spaniei, indiferent cum joc. Eu explic spectatorilor noștri, prin presă, că nu avem o echipă cu care să putem cîștiga campionatul, dar ei nu vor să accepte așa ceva. Cer victoria, și numai victoria. Vedeți ce metamorfoză s-a petrecut în mentalitatea acestor spectatori într-un singur an de zile! Eu rămîn însă adeptul jocului frumos. Știu că odată și odată o să fiu concediat, pentru că oamenii vor victorie, nu joc frumos, dar sînt sigur că ideea mea va triumfa!**

— Care sînt jucătorii dumneavoastră preferați, și de ce?

— **Eu am un criteriu cînd se vorbește despre cei mai buni, adică, spun că nu poți să faci aprecieri de acest gen numai din auzite sau din viziuni sporadice. Trebuie să-i vezi pe toți, să-i compari între ei și abia apoi să te pronunți asupra unuia sau altuia. De aceea îmi este dificil să răspund la această întrebare.**

— Totuși, dintre jucătorii pe care i-ați văzut în ultima vreme, care v-au impresionat mai mult?

— **Vest-germanul Netzer. Este un jucător care se mișcă repede în teren, privește tot timpul în jurul lui, nu privește ca alții balonul, schimbă în mod surprinzător direcțiile de atac ale echipei sale. Este, după părerea mea, cel mai complet jucător al momentului.**

— Beckenbauer nu vă place?

— **Nu. Joacă prea mult pentru plăcerea de a epata pe cei din jur, nu joacă pentru interesele echipei. Pleacă mult în atac și lasă goluri mari în apărare.**

— Echipa României, pe care ați văzut-o aici, la Barcelona, ce impresie v-a făcut?

— **Știu că ea se află la începutul unei perioade de antrenament. Este firesc, deci ca în meciul de la Barcelona să nu fi arătat adevărata sa valoare. Mi-a plăcut, totuși, concepția sa modernă despre jocul de fotbal exprimată prin iuțeala cu care acționează în teren, mi-a plăcut preferința sa spre un joc combinativ, plăcut la vedere.**

— Dintre jucători, care v-au impresionat mai mult?

— **În primul rînd Dumitru și Dinu, jucători de clasă internațională. Apoi Dobrin, un jucător cu o fină tehnică individuală și cu o clarviziune a jocului. Îmi place și Dumitrache. Socotesc, însă, că valoarea acestuia este mult diminuată de faptul că este imolintat de unul singur în dispozitivul defensiv advers. Azi, cînd apărările sînt aglomerate, cînd majoritatea echipelor își iau măsuri severe de apărare, nu se mai poate juca cu un singur vîrf de atac.**

Ion BOCIOACĂ

MĂSLINELE GRECEȘTI

Excelente pentru aperitive și garnituri!
Aliment nutritiv și bogat în calorii!
Ușor de conservat, deci totdeauna la-ndemînă!

MĂSLINELE GRECEȘTI

FURNIZATE DE

„DEKOEX„ COMPANY

(ATENA/GRECIA)

FIRMA „DEKOEX„

vă asigură că deliciul măslinelor furnizate este conferit de procesul specific de fermentație naturală

PUBLICOM

Poșta rotundă de Ion BĂIEȘU

IOAN TOTH, tehnician proiectant la I.C.P.E.H. Reșița: „Mă adresez rubricii „Poșta rotundă" avînd în vedere deosebita sa popularitate și apreciere de care se bucură în rîndul cititorilor reșițeni. Desigur, aș fi dorit să vă scriu cu o ocazie mai fericită, nu după campania de presă urmată de sancționarea echipei reșițene C.S.M. După aparențe, sancțiunea dictată e normală și are o acoperire legală, acel articol 139, de existența căruia mulți n-am știut. Este cel puțin curios faptul că nici C.S.M.R., nici Farul n-au ținut cont de acest articol (spun aceasta deoarece nu îndrăznesc să cred că respectivele echipe nu cunosc regulamentul).

După părerea mea, totul pare logic (deși n-ar trebui să fie așa). Dacă jucătorul Grama și Jiul n-au fost sancționați timp de un an de zile, dacă Sportul studențesc reușește peste noapte să-i legitimeze pe Cuperman și Moldoveanu, dacă Grozea și Căunei se transferă la F.C. Galați speculînd regulamentul ș.a.m.d., de ce numai C.S.M. și Farul sînt sancționate pentru „încercare de racolaj" ca să folosesc acel termen fatal pentru noi?

Prin legitimarea lui Dudu Georgescu, pe lîngă C.S.M. ar fi avut de cîștigat în primul rînd fotbalul românesc, deoarece Dudu Georgescu ar fi putut figura cu siguranță într-un lot național.

Federația, însă, se trezește din amorțeala în care s-a complăcut, aducîndu-și aminte să mai aplice și regulamentul din cînd în cînd, suspendîndu-l pe D.G., ca nu cumva acest talent să părăsească Bucureștiul, acolo unde în ultimul timp a fost un jucător oarecare.

Mă întreb eu, alături de toți iubitorii fotbalului din Reșița, de ce a trebuit să fim pedepsiți numai noi, cînd n-am fost nici primii și nici ultimii care am încercat achiziționarea unui tînăr din divizia B?...

În fond, cine a avut de cîștigat de pe urma suspendării lui Dudu Georgescu și Mărculescu? Acești jucători vor sta pe tușă irosindu-și perioade bune în care ar fi putut realiza ceva pentru fotbalul românesc.

Dacă în situații similare ambele echipe ar fi pasibile de pedeapsă, ele ar face tot posibilul ca să rezolve problema pe bază de înțelegere și avantaj reciproc, în așa fel încît fotbalistul în cauză să-și poată etala talentul indiferent la ce club.

Aș mai vrea să adaug un lucru ce mi se pare anormal (poate greșesc). Sancțiunile respective au fost luate în momentul cînd C.S.M.R. se găsea în Iugoslavia, deci în lipsă. Oare e corect așa?

Citind acuzația adusă lui D.G., n-am putut să mă abțin să nu zîmbesc. „Tendința de căpătuială" e o acuzație gravă, care cred că depășește lumea fotbalului și nu poate fi atribuită cuiva în lipsă, fără ca acesta să poată măcar să se apere. E elementar, nu?".

Nu am nici un răspuns rezonabil pentru dumneavoastră. Încercați la federație sau la un for superior federației. Adică acuzați federația că v-a jignit și calomniat și chemați-o în fața justiției! Care pe care!

ȘTELIAN IONESCU, str. Saturn nr. 7, Brașov: „Mă adresez dv. din convingerea că veți face cunoscute cele de mai jos și doresc să fie cunoscute din convingerea că pot contribui cu ceva la elucidarea a cel puțin două probleme de mare actualitate sportivă: aportul comentariului sportiv la evoluția sportului și esențiala cauză a decalajului dintre fotbalul nostru și cel „mare". Deci, vă rog...

Am citit în „Sportul" de vineri 9 martie 1973 articolul lui C. Alexe cu privire la jocul de fotbal Leeds — Rapid, articol care m-a determinat să scriu aceste rînduri. „Dinsul socotește că o cauză a eșecului de proporții al Rapidului este — printre altele — și faptul că „...nu a încercat să țină mingea, nu a făcut nici măcar două-trei pase la mijlocul terenului...". Mă întreb pînă unde mergem cu diletantismul în materie de comentariu sportiv (în speță, fotbalul). Ei, cum se poate ca, după ce am criticat, am blasfemiat, am pus la zidul infamiei această „învechită" rețetă, după ce am luat măsuri radicale și capitale împotriva ei și a celor ce o proliferau, să ne plîngem că nu am aplicat-o?! Am spus că nu mai e modernă, că ne-a adus în coada fotbalului european, iar acum ne mirăm cum de rapidiștii n-au aplicat-o. Cînd vor înțelege prietenii noștri, comentatorii sportivi (pentru că nu este vorba numai de C. Alexe!) să lase treburile acestea pe mîna „meseriașilor" care, oricum, știu mai mult fotbal decît ei? Cînd se va înțelege că o astfel de confuzie și contradicție de idei nu are deloc darul de a lămuri problema, ci de a o încurca și de a abate atenția generală de la adevăratele defecțiuni ale fotbalului nostru?

Jocul de fotbal nu este o problemă de matematică pe care o rezolvi singur, în bancă, în confruntare exclusivă cu propriile cunoștințe. În jocul de fotbal nu faci tot ce vrei și nici măcar tot ce știi, ci în principal faci ce poți face. Pentru că pe teren există un adversar care nu te lasă să faci ce vrei și ce știi, ba chiar (ticălosul!) caută să te împiedice să o faci. Crede cineva că o echipă mai slabă (am numit Rapid) să facă ce vrea sau ce a învățat de acasă, ce și-a propus? Crede cineva că la presingul pe care acești jucători îl exercită mai poți face cu mingea ceea ce vrei? Fiți convinși că dacă Rapidul ar fi reușit — prin absurd, căci eu nu cred că ar fi reușit — să facă niște pase la mijlocul terenului, tot ar fi luat bătaie. Poate nu lua cinci goluri, poate lua patru, trei sau șase. Dar atunci știți ce ar fi scris cronicarul sportiv? Exact invers, adică: „...în loc să practice un joc activ, modern, s-au complăcut în pase sterile la mijlocul terenului etc...".

Aș vrea să pun o întrebare: Bayern-München nu știe să țină mingea la mijlocul terenului? Oare nu știe nici atît? Credeți? Vă spun eu că știe și știe mai bine ca Rapid. Și uite că au luat patru boabe de le-a mers untul cît sînt de Bayern, pentru că Ajax nu este o echipă care să te lase să joci cum vrei, pentru că, fiind mai bună, își impune ea jocul pe teren, fără să se împiedice în mijloacele tale, mai învechite sau mai moderne, cum or fi ele.

Confuzia pleacă de la neînțelegerea — regretabilă — a noțiunii de „valoare" în fotbal...

Să nu se creadă cumva că Rapidul n-a vrut să-și arate valoarea sau că Bazil Marian i-a povățuit să facă prostii pe teren. Fiți convinși că li s-au dat numai indicații bune, iar oamenii au făcut tot ce au *putut face* (mai exact, tot ceea ce au fost lăsați să facă) în acest joc ca și în altele. Fiți convinși că și ei au dorit ca și noi și au luptat (mai mult ca noi) pentru cel mai bun rezultat posibil.

Să nu ne mai îmbătăm cu apă rece. Cu astfel de explicații nu se va juca niciodată fotbal bun la noi..."

Scrisoarea dv., din care am reprodus parțial, deși gravă, m-a amuzat teribil. Iată, mi-am zis, după catastrofa pățită de Rapid în Anglia, a fost găsit vinovatul. Acesta este bietul jurnalist care i-a însoțit pe fotbaliști. De aici, dv. porniți spre ideea de a se deschide o discuție pe marginea comentariilor sportive. Ceea ce ar semăna cu scărpinarea pe partea dreaptă cu mîna stîngă. Adică fotbalul nostru merge așa cum merge, fotbaliștii noștri se pregătesc și se comportă așa cum știm, iar noi ne apucăm să discutăm acum despre „stil și metaforă în transmisiile lui Ion Mureșan", ca și cum de aici ni se trage nouă necazul. Ce vreau să zic? Că, uneori, dacă vrem să facem un bine fotbalului nostru, trebuie să-l lăsăm pur și simplu în pace.

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBL... „STRA..." ...TU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 807 — sîmbătă 24 martie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

Mai există enigme?

UNDE A FOST CETATEA ANTICĂ BURIDAVA?

de prof. univ. dr. docent Dumitru BERCIU
membru al Academiei de științe sociale și politice

• Sarea, o bogăție exploatată și în urmă cu 4 000 de ani • Zona Ocnița - Cosota - Ocnele Mari, din județul Vilcea, populată în jurul anului 2 000 înaintea erei noastre de crescători de vite • Comunitățile omenești aparțineau celor mai îndepărtați strămoși ai tracilor • Puternice cetăți dacice ridicate pe înălțimile din jurul salinelor • Se presupune că aici a existat antica cetate Buridava • Rezultatele cercetărilor arheologice întreprinse la Ocnița aruncă lumini noi asupra culturii materiale și spirituale a dacilor.

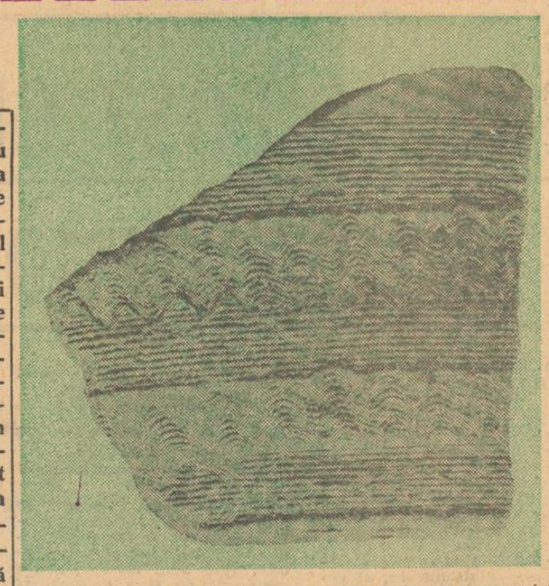

Fragment ceramic lucrat la roată și bogat ornamentat cu linii în valuri și paralele, descoperit la Ocnița-Cosota.

(Pagina a 2-a)

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

ÎNTREGUL POPOR CA UN SINGUR OM

În cursul acestei săptămîni, și anume la 20 martie, pe întregul pămînt, de la Polul Nord la Polul Sud, pretutindeni în lume, soarele a răsărit la orele 6 și a apus exact după 12 ore. Această zi, cînd planeta trăiește, în necurmata ei mișcare, echilibrul perfect între lumină și întuneric înseamnă, în calendarul astronomic, începutul primăverii; al unei primăveri înscrisă de rotirea aștrilor, absolută în rigorile ei matematice, sesizabilă cronometric, dar diferită sub aspectul fenomenelor naturale de la un loc la altul pe pămînt. La noi, de pildă, primăvara astronomică a găsit grele încă urmele unei ierni neobișnuite; troiene de zăpadă venite tîrziu, la vremea cînd am fi putut aștepta mai curînd cocorii. Și această iarnă tîrzie, cu viscol și nămeți ne-a dat mult de furcă: și-n Muntenia, și-n Moldova și Dobrogea. S-a muncit intens. Nopțile au fost pentru mulți egale cu zilele nu pe ceas, ca la echinocțiu, ci la treabă: la deschis drumurile pentru trenuri, la deschis șoselele, la apărat bunuri de mare valoare aflate în primejdie — precum grajdurile de vite ori serele. S-a muncit intens pentru ca aprovizionarea să nu sufere, pentru ca fabricile să poată lucra în plin. S-a muncit din greu — și nimeni, nici un om de inimă, nici un cetățean apt de muncă nu s-a dat în lături — pentru a putea spune că „totul merge normal". „Normal" în producție, „normal" în transporturi, „normal" în viața orașelor, „normal" în școli, „normal" la sate. Normal, adică așa cum vrem, așa cum trebuie să fie pretutindeni pentru a înfăptui neabătut sarcinile planului, pentru a îndeplini, așa cum ne-am propus, angajamentele.

Pentru această muncă plină de încordare dar încununată de bune rezultate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat, în numele Comandamentului Central, călduroase mulțumiri harnicei noastre clase muncitoare care s-a aflat permanent în fruntea acțiunilor pentru înlăturarea urmărilor căderilor masive de zăpadă și ale viscolului, asigurînd, totodată, desfășurarea fără întreruperi a producției din fabrici și uzine, țărănimii și celorlalți lucrători din agricultură, care au muncit cu dirzenie pentru a pune la adăpost și a feri de urmările viscolului avutul obștesc al cooperativelor și al statului, militarilor armatei noastre pentru contribuția lor hotărîtoare la reușita acțiunilor de deszăpezire, precum și tineretului, elevilor și studenților care au ieșit în număr mare, alături de profesori, la descongestionarea de zăpadă a arterelor de circulație, tuturor oamenilor muncii — lucrătorilor din transporturi, din unitățile comerciale și de deservire publică, salariaților din instituțiile de stat, gospodinelor, pensionarilor care au răspuns chemării de a participa la acțiunile de deszăpezire.

Normalizarea rapidă a activității economico-sociale în toate județele țării și în Capitală prin acțiunea dîrză a milioane de oameni care au dovedit cu strălucire înalta lor răspundere și conștiința cetățenească, a fost subliniată în nenumărate locuri de acte de bravură, de autentic eroism, de manifestări emoționante ale solidarității umane. În acest fel lupta cu nămeții și biruința a însemnat și-o biruință morală prin admirabila manifestare a unității de acțiune, a fermi-

CONTINUARE ÎN PAG. ②

DE CE FIBRE CHIMICE?

• În actualul cincinal, 70 la sută din întregul spor de producție din industria textilă se realizează pe seama folosirii fibrelor artificiale și sintetice • Noi filaturi și țesătorii la Giurgiu, Slobozia, Cîmpulung-Moldovenesc, Turnu Măgurele, Slatina și Calafat • 27 milioane kilometri de fire de relon zilnic • Avantajele „teromului": nesifonabilitate, tușeu plăcut, rezistență la agenți fizici și chimici.

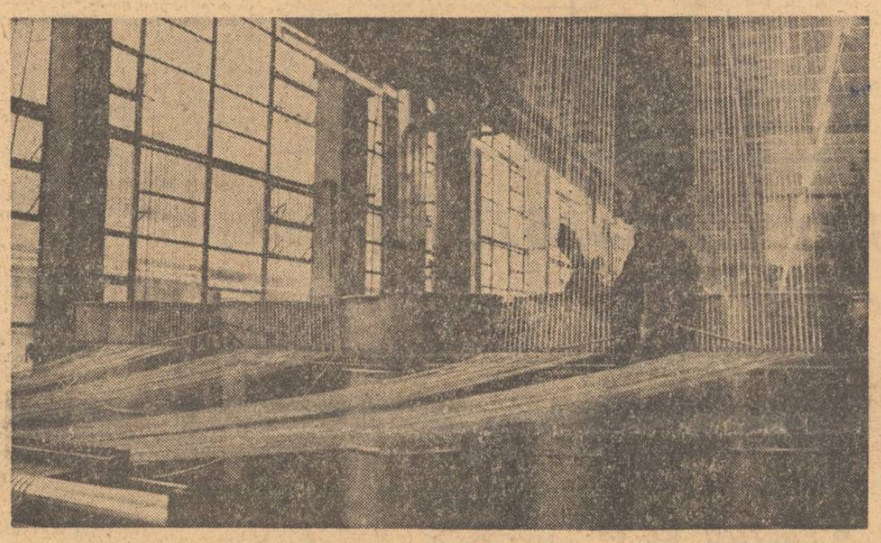

Această „orgă" de fire face parte din atelierul de etirare unde se prelucrează firele poliesterice produse în moderna uzină de fibre și fire sintetice din Iași.

DOI FACTORI, aflați în strînsă interdependență au determinat căutarea și crearea în special în a doua jumătate a secolului nostru, a înlocuitorilor chimici ai materiilor prime textile. Unul, din domeniul necesității: explozia demografică a îngreunat tot mai mult acoperirea cererii de consum cu fibre și fire naturale. Celălalt, din sfera posibilității: noile cuceriri tehnico-științifice au demonstrat valențele chimiei de a produce materii prime egale și chiar superioare în calități celor oferite de natură. De la descoperirea imperfectelor fibre din celuloză — celofibra — din perioada celui de-al doilea război mondial și pînă la cei mai contemporani și mai perfecționați poliesteri, victoriile cucerite de chimie au fost tot mai categorice și mai spectaculoase. Mătasea sintetică — o poate mărturisi oricare dintre cititoarele noastre — a cîștigat definitiv lupta cu cea naturală iar înlocuitorii chimici ai lînei și chiar ai bumbacului dobîndesc necontenit noi puncte în disputa cu rivalii lor „clasici". De altfel termenii de „luptă", de „dispută" sînt improprii, de vreme ce ambele categorii de materii prime conviețuiesc de minune, iar amestecarea lor în diferite procente, oferă articole vestimentare de cea mai bună calitate.

DUPĂ ACEASTĂ INCURSIUNE de ordin general în lumea fibrelor artificiale și sintetice, să vedem cum se prezintă lucrurile la ora actuală în țara noastră, care sînt noutățile pe care colaborarea dintre industria chimică și cea textilă le oferă cumpărătorilor.

DIMENSIUNILE pe care folosirea fibrelor chimice le capătă la noi rezultă edificator din următorul fapt: **în actualul cincinal 70 la sută din întregul spor de producție din industria textilă se realizează pe seama folosirii fibrelor artificiale și sintetice. În acest fel, ponderea materiilor prime chimice în consumul principalelor fibre textile sporește de la 27 la sută în 1970 la 50 la sută în 1975.** Anul final al cincinalului va marca, după cum se vede, stabilirea unui raport de egalitate în competiția fibre naturale — fibre artificiale. Pentru scurtă vreme însă, de vreme ce anii viitori vor marca apoi domnia definitivă a chimiei în industria textilă, fără ca, firește, materiile prime clasice să dispară cu desăvîrșire.

ACEST PRONOSTIC, confirmat de evoluția consumurilor pe plan mondial, se bazează pe necontenitele progrese ale tehnicii fabricării fibrelor chimice, tot mai fine, mai rezistente și mai frumoase. **În acest cincinal chiar**, alături de fibrele poliesterice tip lînă și bumbac **începe fabricarea în țara noastră a fibrelor poliesterice texturate „termotextin"**, perfecte înlocuitoare ale lînii în realizarea unor articole vestimentare elegante și trainice. **Marea dezvoltare pe care o ia în acești ani prelucrarea fibrelor sintetice a impus construirea în**

Paul MARIAN

CONTINUARE ÎN PAG. ②

CE FACEM CU VREMEA?

Corespondență specială din Cuba pentru „Magazin"

• Clima este un cuvînt misterios • Pe cînd o prognoză exactă? Pot fi îmblînzite uraganele? • Se simte nevoia unui model matematic al proceselor complexe care intervin în „starea vremii" • Sateliții meteo urmăresc și informează asupra schimbărilor petrecute într-o pătură de aer de 32 km grosime

(Pagina a 5-a)

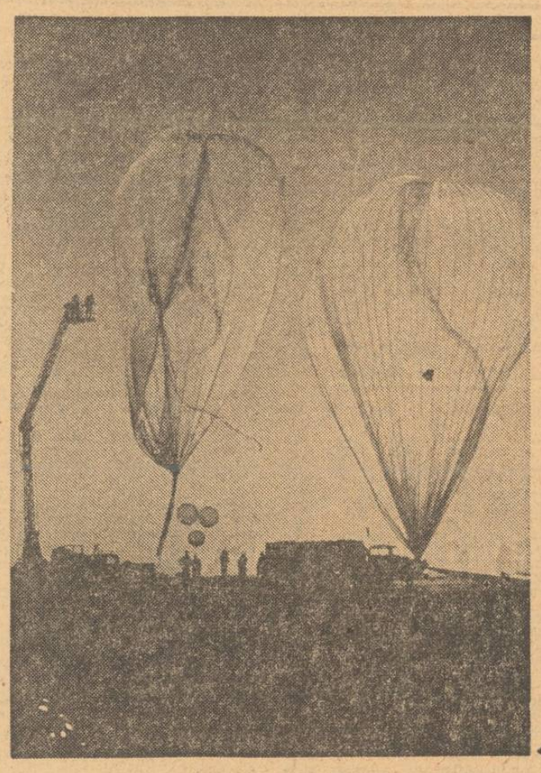

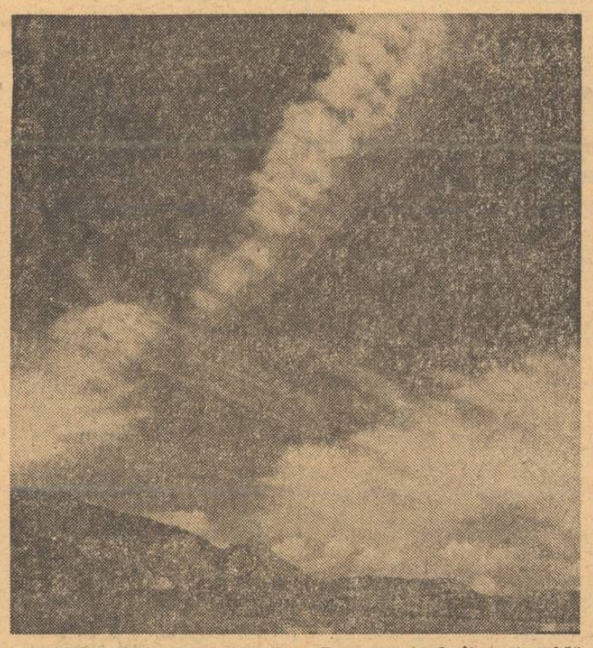

↑ **Un nor cirrus? Așa s-ar părea. Dar nu este decît o „trombă" de aer creată — deasupra Munților Stincoși din Colorado — de jeturile unui turboreactor. Întrebarea care se pune este: oare acestea ar putea perturba condițiile atmosferice ale Terrei?**

← **Cercetași ai atmosferei, baloanele sînt capabile să plutească ore întregi la înălțimi între 80.000 și 135.000 de picioare.**

EXPLORATORII ADÎNCURILOR ASALTAȚI DE LILIECI

de dr. docent Traian ORGHIDAN
directorul Institutului de speologie „Emil Racoviță"

Laboratorul de biologie subterană „Emil Racoviță" de la Siboney (Oriente)

• Primele rezultate ale celei de-a doua expediții biospeologice româno-cubane • O specie de lilieci care s-a adaptat la... pescuitul peștilor • Păianjeni veninoși cît palma desfăcută a omului • Noi specii de animale descoperite • Numele savantului român Emil Racoviță dat unui laborator subteran • Renumiții „diente de perro" — „dinții de cîine" de pe terasa Mării Caraibilor

(Relatarea în pagina a 3-a)

DIN CUPRINS:

MODA

Cîteva sugestii pentru ținuta de fiecare zi

COSMETICĂ

Ce dăunează tenului?

BUCĂTĂRIE

Cîteva meniuri dietetice

DECORAREA LOCUINȚEI

Obiecte cu dublă folosință

(Amănunte în pagina a 6-a)

CURIER SĂPTĂMÎNAL

Soarta unui copil

FILATELIE

Noutăți de sezon

(Amănunte în pagina a 7-a)

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

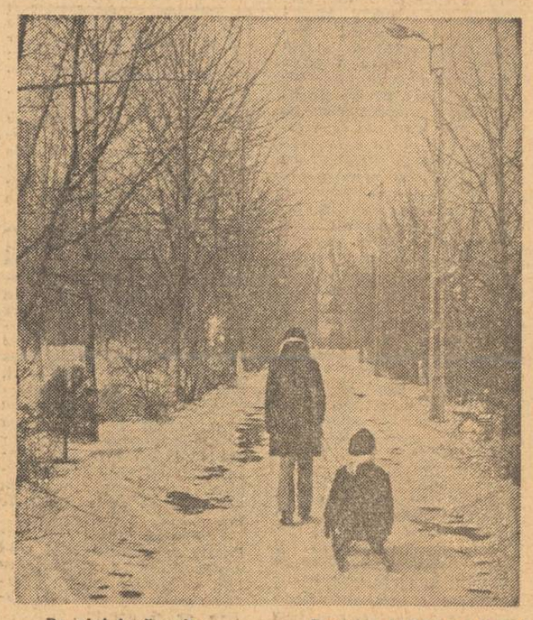

Pe alei înzăpezite — Dumitru ALDEA — Galați

UNDE A FOST CETATEA ANTICĂ BURIDAVA?

de prof. univ. dr. docent Dumitru BERCIU
membru al Academiei de științe sociale și politice

În planul unitar al cercetărilor arheologice din țara noastră a fost cuprinsă și zona Subcarpaților vîlceni și Valea Oltului. An de an au fost scoase de aici la lumină mereu alte materiale care au îmbogățit considerabil documentarea și, prin interpretarea justă, științifică a acesteia, a sporit cunoașterea trecutului istoric al patriei. În pămîntul ocrotitor zac mărturiile unui trecut, într-adevăr multimilenar, al poporului nostru. Astfel, în zona Ocnița-Cosota-Ocnele Mari au existat, în trecut ca și azi, condiții excepțional de favorabile dezvoltării vieții omenești. Marea bogăție a sării a constituit, încă de acum aproximativ 4000 de ani, un factor care a atras oamenii, mai ales de cînd creșterea animalelor a devenit una dintre formele de bază ale economiei comunităților preistorice.

Două întrebări, la care încă nu s-au dat răspunsuri definitive, deși s-au întreprins ample săpături arheologice în regiune mai bine de 10 ani, sînt următoarele: cînd și ce fel de comunități omenești au început exploatarea salinelor? Ceea ce putem spune, în stadiul actual al cercetărilor noastre de acolo, este că în jurul anului 2 000 î.e.n. crescătorii de vite trăiau în jurul salinelor, că ei trebuie să fi folosit sarea din regiune și au exploatat-o. Nu cunoaștem încă metoda de extragere a sării: galerii sau puțuri?... Ceea ce știm, însă, este că acele comunități aparțineau celor mai îndepărtați strămoși ai tracilor și că pe aceștia îi găsim mereu prezenți aici, firul continuității tracice în zona respectivă nesuferind nici un fel de întrerupere pînă în epoca dacilor. În această din urmă epocă, dacii au ridicat pe înălțimile din jurul salinelor cetăți cu terase de luptă, cu ateliere, cu gropi-silozuri pentru păstrarea cerealelor și cu palisade și turnuri de veghe și apărare. Trei secole — secolul II î.e.n. pînă în secolul I era noastră — în zona amintită a existat o intensă viață, așezările civile și cetățile formînd un întreg complex care va fi distrus, însă, în timpul războaielor cu romanii. Populația băștinașă va fi mutată de romani, după victorie, jos, în Valea Oltului, unde s-a descoperit o întinsă așezare dacoromană la Birsești (Buleta).

În ținutul salinelor au rămas unii localnici, pe care romanii i-au folosit la exploatarea sării pe baza unor metode superioare față de acelea utilizate pînă atunci de daci. Descoperirile arheologice dovedesc prezența acolo, după anul 106 e.n., atît a romanilor cît și a unei populații indigene mult rărită. Ținînd seama de aspectul impunător al complexului de la Ocnița-Cosota și de excepțional de bogatul și variatul material arheologic descoperit, este de presupus că acolo a existat cetatea menționată în izvoarele scrise ale antichității sub numele de Buridava. Este vorba de centrul întărit al tribului burilor-daci, care vor fi locuit de o parte și de alta a Oltului și întrețineau pe Valea Oltului și pe drumurile de culme strînse legături cu frații lor, dacii din Transilvania.

Mai există enigme?

Carpații au constituit în toate vremurile un factor de unire, aceeași lume tracică, traco-dacă, daco-romană și apoi românească trăind unită, de o parte și de cealaltă a masivilor muntoși. Romanii au păstrat numele centrului dacic Buridava dîndu-l castrului și așezării civile romane de pe Olt — Buridava romană (la Stolniceni). Ei au aplicat în Dacia aceeași politică pe care au folosit-o, de pildă, în Gallia, și anume de strămutare a populației locale din centrele fortificate și de aglomerare — care putea să le fie periculoasă — în ținuturile ușor de supravegheat.

În săpăturile viitoare de la Ocnița, ca o preocupare și așteptare plină de speranță, ne rămîne dorința de a descoperi vreo inscripție cu numele Buridava, mai ales că în luna august a anului trecut am găsit aici o altă inscripție — semnalată de mine în coloanele revistei „Magazin" — literele latine ce o compuneau reprezentînd, după părerea tracologilor, numele unui personagiu — REB — evident un dac. Prin urmare, localizarea la Ocnița a centrului dac Buridava mai este învăluită încă de atmosfera ipotezei, dar cert este că Buridava dacilor nu a fost jos, pe Olt, la Stolniceni.

Descoperirile arheologice efectuate în lunile iulie-august 1972 au fost deosebit de importante deoarece au aruncat lumini noi asupra culturii materiale și spirituale a dacilor. Aici au fost găsite multe piese provenite din import și monede romane al căror număr sporește treptat începînd din secolul I înaintea erei noastre. Aceste piese importate cît și inscripția cu litere latine amintită mai înainte vin să se adauge la documentarea privind pătrunderea influenței romane înainte de cucerirea Daciei și ancorarea dacilor de la Dunăre și din Carpați în lumea clasică, aceea a statului, universal atunci, roman. O altă întrebare, la care cercetările actuale arheologico-istorice de la noi sînt pe cale să-i dea un răspuns pozitiv, este deci aceea referitoare la faptul dacă procesul romanizării nu a început cumva înainte de anul 106.

Semnalez, de asemenea, încă un rezultat al săpăturilor întreprinse anul trecut. În cîteva morminte de incinerație din necropola de la Ocnița au fost descoperite monede care trebuie puse în legătură cu credința considerată de unii cercetători ca specifică numai lumii greco-romane și care ar fi trecut la daco-romani numai în timpul stăpînirii romane. Moneda era dată lui Charon, ca să treacă sufletul mortului peste apele Stixului, în lumea umbrelor. **Se dovedește acum, însă, că și în domeniul credințelor și ritualurilor dacii se aflau în momentul cuceririi romane pe o treaptă foarte avansată a antichității.**

În morminte au fost găsite unelte, arme, podoabe, vase lucrate tradițional sau cu roata, precum și bucăți de zgură de fier, fier brut sau creuzete pentru topit și turnat metalul (bronz sau argint). Pe lîngă ofrande în hrană s-a dat și de un cerc de la un butoi de lemn!... Dezvăluiesc, oare, unele dintre aceste obiecte, meșteșugurile de pe vremuri sau au numai o semnificație rituală, asemănătoare cu cea aflată și la celți, strămoșii francezilor? Este o problemă care urmează să fie studiată și poate că viitoarele cercetări îi vor găsi și ei un răspuns...

Denar roman din vremea lui Augustus, an. 24—22 î.e.n., descoperit la Ocnița-Cosota.

Pinten de fier descoperit în așezarea dacică de la Ocnița-Cosota.

DE CE FIBRE CHIMICE?

URMARE DIN PAG. 1

actualul cincinal a unor moderne filaturi și țesătorii la Giurgiu, Slobozia, Cîmpulung Moldovenesc, Turnu Măgurele, Slatina și Calafat, paralel cu dezvoltarea și reutilarea unor capacități existente. Totodată în fabricile de confecții se extinde aplicarea unor noi tehnologii menite să asigure nesifonabilitatea articolelor vestimentare. Presarea durabilă (permanente-press) folosită la confecțiile din țesături poliesterice, metodă folosită la fabricile de confecții din Tg. Secuiesc, Miercurea Ciuc și București asigură fabricarea pantalonilor cu dungă permanentă și a cămășilor nesifonabile.

SĂ PĂRĂSIM însă puțin lumea textilelor, pentru a păși în cea a chimiei, dinamica ramură a economiei care a pus la îndemîna atîtor sectoare ale industriei și agriculturii numeroase materii prime noi. **Există în țara noastră trei mari cetăți ale fibrelor chimice: Săvinești și Iași pentru cele sintetice, Brăila pentru cele artificiale.** Propunem deci cititorilor noștri scurte popasuri în cele două întreprinderi de pe meleagurile moldovene.

RELONUL ȘI APOI MELANA sînt primele denumiri de fibre sintetice românești cu care s-au obișnuit cetățenii țării noastre. Proveniența: o localitate pînă nu de mult anonimă din ținuturile Neamțului: Săvinești. Din aprilie 1959 și pînă acum pe platforma uzinei au apărut necontenit noi fabrici, numărul celor de relon și melană ajungînd fiecare la cifra 3. Pînă în 1975 procesul de creștere și mai accentuată a acestui uriaș al chimiei românești va duce la crearea a noi sortimente de fire și fibre, peste 70 la număr. Ca să putem avea o imagine a ceea ce înseamnă producția de astăzi a Săvineștiului este edificator faptul că numai într-o singură zi se fabrică aici circa 27 milioane kilometri de fire de relon, adică o cantitate ce ar permite ocolirea pămîntului de cîteva sute de ori. Fire atît de fine încît sînt mai subțiri decît o geană, un singur fir sintetic înglobînd în el între 10 și 140 de fibrile minuscule. **Cît privește melana, într-un singur an se fabrică o cantitate ce echivalează cu lîna produsă de 5 milioane de oi.**

Fibrele chimice trebuie să fie omogene, de calitate ireproșabilă.

FIBRA POLIESTERICA românească, **TEROMUL**, și-a cîștigat repede căutare atît pe piața noastră cît și peste hotare. Un rapid și binemeritat prestigiu l-a dobîndit și „concurenta" mai tînără a uzinei de la Săvinești, cea din Iași. De ce? Fiindcă țesăturile din terom prezintă cîteva caracteristici remarcabile: **o comportare excelentă la spălare, rezistență la fluctuația de temperatură, la detergenți și alți agenți chimici, posibilitatea de vopsire într-o gamă foarte largă de culori.** Și fiindcă aceleași țesături **sînt ușoare, au un tușeu plăcut, nu se șifonează** (în special atunci cînd sînt amestecate cu fire naturale).

IATĂ DECI SITUAȚIA la ora actuală a înlocuitorilor chimici ai fibrelor textile naturale. Dispunînd de resurse naturale, de baza materială necesară și de cadre bine pregătite, industria românească de fibre sintetice dispune de condiții dintre cele mai favorabile pentru ca în perioada actualului cincinal să-și sporească prestigiul dobîndit.

Paul MARIAN

ÎNTREGUL POPOR CA UN SINGUR OM

URMARE DIN PAG. 1

tății, a dîrzeniei. Desigur, va mai fi de lucru. Dar populația va răspunde, ca și pînă acum chemării de-a acționa în continuare pentru înlăturarea definitivă a tuturor urmărilor viscolului, pentru a face ca activitatea să se desfășoare în cele mai bune condițiuni în toate localitățile care au fost afectate.

Un sector de activitate care a cunoscut în zilele acestei săptămîni o muncă deosebit de intensă a fost agricultura. Aici, înlăturarea urmărilor căderilor masive de zăpadă și ale viscolului a însemnat — și încă mai înseamnă — o luptă dîrză pentru a înlătura primejdia băltirii apelor pe cîmpuri, pe semănături, pe ogoare. După cum se știe, în vestul țării și în Transilvania, în aceste zile s-au făcut arături, s-a însămînțat. Timpul bun de lucru bate la ușă și pentru părțile țării unde a nins mult și-a viscolit. Munca va fi ingreunată dar nici un efort nu trebuie considerat prea mare. Bătălia recoltei, parte integrantă a marii bătălii pentru înfăptuirea înainte de termen a cincinalului, trebuie cîștigată. Ori victoria în luptă pentru recolte mari depinde acum de modul în care se face și se vor face lucrările agricole de primăvară. Și primul pas, pasul hotărîtor, înseamnă acum bătălia necurmată cu apele provenite din topirea zăpezii, bătălia pentru a ocroti de forțe stihinice fiecare palmă de pămînt care trebuie lucrată ca să rodească. Acest imperativ impus de condiții deosebite este luat în seamă cu toată seriozitatea de harnica noastră țărănime, de toți cei ce muncesc în agricultură. Un puternic sprijin și îndemn în muncă îl constituie pentru cooperatori cît și pentru lucrătorii din întreprinderile agricole noile măsuri adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din februarie-martie cu privire la îmbunătățirea organizării și retribuirii muncii în agricultură. Cunoașterea acestei hotărîri, aplicarea ei determină o cointeresare tot mai puternică, o înțelegere tot mai clară a relației directe care există între creșterea producției și, pe această bază, a creșterii veniturilor, a nivelului de trai. Drept urmare zilnic putem citi în ziare vești care consemnează hărnicia, priceperea gospodărească, buna rînduire a treburilor la sate pentru a se asigura condițiile necesare efectuării unor lucrări de calitate și prin acestea recolte bune, cît mai bune, pe măsura angajamentelor.

Eforturi susținute pentru înfăptuirea angajamentelor în întrecerea socialistă se fac pretutindeni, oriunde se muncește, oriunde se făuresc bunuri materiale. Hotărîrea de-a îndeplini și depăși sarcinile maximale ale planului a devenit un cuvînt de ordine. Hotărîrile Plenarei C.C. al P.C.R. din 1972, devin un tot mai puternic îndemn la acțiuni hotărîte pentru realizarea exemplară a sarcinilor, determină o puternică efervescență creatoare materializată în acțiuni concrete pentru creșterea productivității muncii, pentru ieftinirea producției, pentru ridicarea indicilor calitativi al întregii activități economice. Primăvara — deocamdată doar cea astronomică — ne găsește la sat și la oraș în plină muncă, măsurînd, cu legitimă mîndrie dar și cu o matură chibzuință ceea ce am făcut în primul trimestru al anului, măsurînd demarajul muncii noastre în acest an hotăritor al cincinalului. Și acest demaraj, așa cum s-a văzut în ianuarie, și-n februarie a fost promițător. Iată deci că primăvara pe care solstițiul ne-o vestește (în ciuda nămeților), primăvara calendarelor, primăvara care înseamnă un sfîrșit și-un început de trimestru ne îndreptățește o privire încrezătoare pentru lunile ce vin, ne întemeiază certitudinile că planurile noastre — ca și pînă acum — vor deveni fapt împlinit, că angajamentele noastre înfăptuite vor însemna grăbirea mersului nostru înainte spre binele patriei socialiste, spre binele întregului nostru popor.

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

În ancoră... **George MATEI — Drobeta Tr.-Severin**

De la caz la caz

CARACTERE

de Al. CORNESCU

Viscolul de săptămîna trecută, cu toate urmările sale dintre cele mai neplăcute, a avut și darul de-a scoate încă o dată în relief tăria de caracter a oamenilor noștri, care s-au opus furiei oarbe a naturii și au reușit să-i înlăture cu totul sau să-i limiteze consecințele. Unii, depunînd eforturi supraomenești, au intervenit în situații limită, salvînd de la distrugere bunuri prețioase, deschizînd drumuri sau ocrotind viața oamenilor, pentru a pleca îndată mai departe, unde socoteau că este nevoie de ei, fără să știe cineva măcar cum îi cheamă. Nimănui nu-i ardea să pozeze în erou, deși eroi au fost în acele zile cu sutele de mii și numai puțini au fost cei despre care — și nu fiindcă au urmărit în vreun fel — s-a putut afla cine sînt și ce-au făcut anume. Gesturile sublime au fost atît de firești, încît, întrebați de reporteri, mulți dintre autorii lor nici nu prea știau ce să răspundă, mirarea lor fiind mai mare că sînt chestionați, ca să apară în ziare, în emisiunile de radio sau de televiziune, decît admirația concetățenilor față de ei.

Mă gîndesc la muncitorii din fabrici, care au lucrat în schimburi prelungite, făcînd să pulseze în ritm normal economia țării, la cei din transporturile feroviare și rutiere, care, într-un timp relativ scurt, au repus în funcțiune circulația pe căi ferate și șosele, la cei ce-au asigurat, în ciuda unor imense dificultăți transporturile în comun în orașe, la lucrătorii din comerț, și din serviciile publice, la zecile de mii de ostași, prezenți peste tot cu un ajutor dintre cele mai eficiente, la milioanele de cetățeni care, în zonele afectate de viscol, au pus umărul contribuind, după puteri, la descongestionarea localităților.

Dacă peisajul uman general se poate caracteriza prin eroism și demnitate, e bine să amintim că au existat și unii care și-au văzut de-ale lor ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat, supărați numai că, într-un fel sau altul, împrejurările i-au deranjat... Dar ei să pună mîna? Ferit-a sfîntul!... Cel mult cu o impunsătură la adresa vreunui I.T.B.-ist nedormit de două zile, care n-a ajuns chiar după grafic în stația dumnealor. Mă rog, treaba fiecăruia...

Și, din păcate, fiindă vorbim de caractere, a existat și o minoritate de cu totul altă factură. Mă refer la cele cîteva fenomene de dosire a mărfurilor în scop de speculă și la unii „clienți" care, profitînd de situație, au încercat să fure fără rușine din magazine. Prinși și identificați, s-a văzut că situația materială — dacă asta ar putea fi o scuză! — nu-i obliga cu nimic la această faptă degradantă. Au fost puține asemenea cazuri, foarte puține, dar trebuie să facem așa încît să nu mai fie de loc.

Pentru că atunci cînd milioane de oameni știu, cînd e nevoie, să se comporte ca lelii, nu putem tolera prezența hienelor, oricît de puține ar fi acestea.

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Pisică albă

Curcanul
Adrian ALESSIU — București

Frumosul de Cisnădie

Cisnădie, un fel de punct sudic al culorilor și mîini răbdătoare venind cu lauda unui străvechi obicei al pămîntului. Sau, o lume cu un metabolism special, căci nu-i un lucru de toate zilele să deschizi pajiști nemăsurate, aproape vegetal, din fir și vopsea.

Covoarele nu se fabrică ci se fac. S-a spus așa mai de mult, din neîncredere în mașini, manufactura fiind, se credea, singura șpornică pentru potrivirea frumosului. S-a întîmplat însă ca mașinile să preia mișcarea șoptită a mîinilor, și să vină cu tentacule subțiri, un fel de mîini stilizate, pentru ca firul banal, fără expresie, să se facă pereche cu un altul, ceva asemănător feeriei. Iscusința din urmă rămîne însă tot pe seama ochiului și a mîinilor, „minuni" care trebuie să se fi născut cu disponibilitatea de-a fi mereu mirate. Dacă aș fi vrut să văd covor lîngă covor, rînduite, să zicem, pe un platou transilvan, mozaicul tropical de curcubeie m-ar fi amețit repede prin suprasolicitare. Am trecut însă cu privirea pe fiecare giuvaer moale în parte, și am plecat împăcat...

Pămîntul Cisnădiei este o înrudire hotărîtă între munca la covoare și viața seculară a covoarelor. Mîinile fiicei par să prelungească peste timp mîinile mamei, mîinile nepoatei pe ale străbunicii, și așa mai departe. Asta are aici foarte mare preț. Te aștepți ca mocnita trudă măiestrind pe îndelete să fi ajuns la satietate, însuși obiceiul pierdut cu secole în urmă să fi scăzut lent în propria-i amintire, în manieră sau pastișă. Nu s-a întîmplat așa, pentru că lucrul atîtor femei din Cisnădie se consacră, iar faptul că sîntem, azi, solicitați cu prioritate într-o competiție de atîtea ori subiectivă, unde capriciile pot hotărî într-o clipă gustul, înseamnă că frumosul „patronat" de Eleonora Nilca, este, după spusele sale, foarte puternic...

Eleonora Nilca este directorul acestei întreprinderi singulare. O femeie care și-a dobîndit autoritatea și bunul nume printr-o muncă ce-și propune ca frumosul să nu obosească niciodată. De aici, poate, și o impresie de natură specială: discutînd ceasuri în șir, mă convingeam de cît de adevărată este acea remarcă după care, dacă vrei să rămîi mereu tînăr, trebuie să trăiești mereu printre tineri, sau prin preajma copiilor. Eleonora

● Fabrica de covoare a împlinit 80 de ani ● Produsele sale se desfac în 45 de țări

Nilca a trăit printre culori. Nesfîrșitul belșug de desene, cu întregul spectru combinat și sleuit ca un perpetuum mobile de imagini, se poate „vedea" în însăși firea acestei femei de-o bunătate maternă, intolerabilă față de gestul crispat, față de lucrurile care nu aduc în sinea noastră un sunet limpede...

La Cisnădie, urmărind munca de fiecare clipă ai sentimentul că se sculptează în apă; altfel spus, pe firul unui riu limpede și fermecat, dăltă fiind sufletul și inima, iar spornicia muncii, un fel de timp rulat cu încetinitorul.

Pentru a realiza un metru pătrat de covor (manual), uneori este necesară truda migăloasă de o lună de zile. Este un fel de raportare a micronilor, la spațiul acesta diafan...

Pentru un covor, un singur covor, uneori se lucrează vreme de un an de zile. În acest caz, frumosul pare că se naște nu ca-n obișnuințele regnului vegetal, ci ca fiu de poveste, căruia oracolul i-ar fi vestit, după un an, viață de cîteva secole...

Cîteva secole durează, în condiții normale, un covor, un acoperămînt comun al „drumului" nostru, cu pași scurți, dintr-o încăpere.

Covoarele s-au făcut ușoare. Și, după cum aflu de la Eleonora Nilca, aceasta înseamnă o adevărată cucerire în acest domeniu delicat. Oamenii au transformat mașinile vechi, le-au adaptat sau reproiectat prin forțe proprii. Azi, frumosul de la Cisnădie se află aproape de apoteoza sa, procentul de cerere și livrare este de sută la sută. Acum, la început de an, intră în funcțiune o nouă secție de covoare cu o capacitate de peste 350 000 metri pătrați pe an, și o secție de finisaj stofe. Eleonora Nilca îmi spunea că aici la Cisnădie, de ani de zile, nimeni nu știe ce înseamnă teama că nu vor fi vîndute covoarele. Această siguranță față de produse și intrarea lor imediat, convertite în bani, în fondul uzinelor, a creat și o psihologie a muncii de zi cu zi, a relațiilor dintre producător și beneficiar, tradusă prin permanenta sete de timp.

La modul propriu, punctul sudic al culorilor de la Cisnădie a sensibilizat, în anii din urmă, zeci de alte puncte, „ocupînd" aproape întreaga țară cu cele 250 de gherghefe pentru covoarele manuale. Este o inițiativă a uzinelor de aici, care s-a dovedit foarte fructuoasă. Sute de femei din Copșa Mică, din Șeica Mare, din Mediaș, din Blaj, din Valea Lungă și multe, multe altele, oficiază frumosul bătut în fir și floare. Aflu că niciodată nu s-au produs la noi atîtea covoare cîte producem azi, niciodată n-am fost competitivi în peste 45 de țări. Este un reviriment, în miezul străvechi al tradiției. Fabrica de la Cisnădie a împlinit optzeci de ani, iar obiceiul pămîntului se întoarce cu vreo cinci secole în urmă...

Ion TUGUI

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 25 MARTIE

PROGRAMUL I: 8.00 Gimnastica pentru toți. 8.15 Pentru sănătatea dv. Alimentația în sezonul de primăvară. 8.30 Cravatele roșii. 7 contra 7 — concurs interjudețean pentru pionieri și școlari. 9.45 Viața satului. Invitatul emisiunii, Ion Neamțu, directorul I.A.S. Huși, județul Vaslui. 11.00 Emisiune în limba maghiară. 12.30 De strajă patriei. 13.00 Album duminical. Alo, alo! e Stroie! Cîntece de voie bună; Anecdote cu actori îndrăgiți; Invincibilul Mighty Mouse; Microrecital umoristic: Stela Popescu; Melodii în primă audiție; Să rîdem cu Nea Mărin. Interpretează Amza Pellea; Pe strunele viorii. 14.00 Fotbal: Steaua — C.F.R. Cluj (repriza I). Maratonul Vasaloppet, cea mai mare cursă de ski din lume: 85 km. 15.00 Fotbal: Steaua — C.F.R. Cluj (repriza a II-a); Schi-variații; Cîntonete interpretate de Nicolae Herlea; Jurnal de călătorie. „Piramidele"; Trei melodii cu Dida Drăgan; Cărți poștale ilustrate: Panicolla (Spania). 18.10 Film serial pentru tineret: „Pierduți în spațiu". 18.55 Avanpremiera. 19.00 Vetre folclorice: Valea Jiului. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. Săptămîna politică internă și internațională în imagini. 20.15 Preferințele dumneavoastră. Spectacol organizat de Televiziunea Română, în colaborare cu Consiliul sindicatelor din sectorul 8 — București, pentru muncitorii fruntași de pe platforma industrială „23 August". 22.00 Imagini ateniene. 22.15 Telejurnal. 22.30 Hochei pe gheață. România-Italia. (Campionat mondial — grupa B). Înregistrare de la Graz.

PROGRAMUL II: 11.00—13.00 Concert simfonic. Dirijor Edgar Domeux (Belgia). Solist Ion Voicu. 20.15 Eroi îndrăgiți de copii. Istețul Iepurilă. 20.45 Caleidoscop cultural-artistic. 21.05 Studioul muzical. Serenadă la Sans-Souci. 21.45 Telex tehnico-științific. 22.05 Film serial Mannix (reluare).

LUNI 26 MARTIE

PROGRAMUL I: 17.30 Curs de limbă franceză (reluare). 18.00 Telex. 18.05 La ordinea zilei... Azi, județul Mehedinți. 18.20 Cîmpul... la Arad. 19.00 Scena. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. În România de George Grigoriu pe versuri de Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu. 20.05 Ancheta TV. Cît ne costă lipsa de răspundere. 20.45 Roman-foileton. Cîntec la apusul soarelui după romanul lui Lewis Gibbon. Episodul II — „Aratul". 21.30 Revista literar-artistică TV. 22.30 24 de ore. 22.50 Luminile rampei. Pagini din opera „Don Pasquale" de Donizetti.

PROGRAMUL II: 20.00 Avanpremieră. 20.05 Film serial pentru copii. Delfinul Flipper. 20.30 Dans și muzică de pretutindeni. 21.00 Film artistic. Vis de dragoste (partea a II-a).

MARȚI 27 MARTIE

PROGRAMUL I: 9.00—10.00 Teleșcoală. 10.00 Telex. 10.15 Avanpremieră. 10.20 Teleenciclopedia (reluare). 11.00 Telecinemateca pentru tineret. Nu fi trist! O producție a studiourilor cinematografice sovietice. 12.25 Pe-un picior de plai (reluare). 12.45 52 de inițiative în 52 de săptămîni (reluare). 13.00 Telejurnal. 17.30 Curs de limbă rusă (reluare). 18.00 Telex. 18.10 Tehnic-club. 18.40 Panoramic științific. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Teleobiectiv. 20.25 Seară de teatru. În vîntul de primăvară de Letiția Papu. 21.30 Din cîntecele țării cu dor. 22.00 24 de ore. Contraste în lumea capitalului. 22.30 Hochei pe gheață. România — R. D. Germană. (Campionatul Mondial — grupa B). Înregistrare de la Graz.

PROGRAMUL II: Seară pentru tineret. 20.00 În actualitate: Conferința a IX-a a U.A.S.R. 20.15 Roadele unei colaborări. 20.30 De la Ateneul tineretului la Ateneul Român. 20.45 Drumul tinărului spre muncă. 21.00 Dragostea — subiect de film și de meditație. „Fermecătorii inocenți" — un film de Andrei Wajda. 22.35 Teletonomat.

MIERCURI 28 MARTIE

PROGRAMUL I: 9.00 Curs de limbă engleză. 9.30 De la alfa la omega. Enciclopedie pentru elevi. 10.00 Telex. 10.05 Prim-plan (reluare). Ion Alexandru Berindan. 10.35 Cîntece și jocuri din Oaș (reluare). 10.45 Film serial. Pe urmele lui Caplja. Episodul IX. 11.45 La ordinea zilei (reluare). Azi, județul Mehedinți. 12.00 Revista literar-artistică TV (reluare). 13.00 Telejurnal. 15.00—17.15 Hochei pe gheață: România — Elveția (Campionatul mondial — grupa B). Transmisiune directă de la Graz. 17.30 Curs de limbă germană (reluare). 18.00 Telex. 18.15 Dialog. Innoiri ale artei, înnoiri ale esteticii. 18.40 Barzi și rapsozi. Secvențe filmate la primul festival al rapsozilor populari organizat la Brăila între 23—25 februarie 1973. 19.00 Timp și anotimp în agricultură. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Drumuri în istorie. O aniversare glorioasă. Se împlinesc 80 de ani de cînd, la 31 martie 1893, s-a constituit Partidul Social-Democrat al muncitorilor din România. 20.25 Telecinemateca. Ciclul Ingrid Bergman. Vizita. 22.05 24 de ore. România în lume. 22.45 Fotbal: Austria—Olanda. Înregistrare de la Viena.

PROGRAMUL II: 20.00 O viață pentru o idee. Dr. Ștefan S. Nicolau. 20.30 Program de circ. 20.40 Agenda. 20.50 Portativ '73. 21.30 Bucureștiul necunoscut. Vechi așezăminte spitalicești. 21.50 Muzică populară. 22.10 Roman-foileton. Cîntec la apusul soarelui.

JOI 29 MARTIE

PROGRAMUL I: 9.00 Curs de limbă franceză. 9.30 Prietenii lui Așchiuță. 10.00 Telex. 10.10 Tehnic-club (reluare). 10.40 Bucureștiul necunoscut. Vechi așezăminte spitalicești (reluare). 11.00 Telecinemateca (reluare). Ciclul Ingrid Bergman. „Vizita". 12.40 Teleobiectiv (reluare). 13.00 Telejurnal. 16.00—17.00 Teleșcoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 Telex. 18.40 Omul și muzica lui. Felix Mendelssohn-Bartholdy. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Reportaj TV. Emisiune consacrată aniversării a 80 de ani de la crearea P.S.D.M.R. 20.20 Retrospectivă Walt Disney. 20.45 Tinerii despre ei înșiși. A fi student comunist. 21.05 Steaua fără nume. Floarea din grădină. 22.05 24 de ore. Din țările socialiste. 22.35 Aplauze pentru români.

PROGRAMUL II: 17.30 Agenda. 17.40 Pagini muzicale de mare popularitate. 18.10 Film serial pentru tineret. Pierduți în spațiu. 19.00 Municipalitatea răspunde bucureștenilor. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Concertul orchestrei de cameră și al soliștilor orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. 22.00 Intermezzo coregrafic. 22.15 Biblioteca pentru toți. George Bacovia (I).

VINERI 30 MARTIE

PROGRAMUL I: 9.00 Curs de limbă rusă. 9.30 O viață pentru o idee (reluare). 10.00 Telex. 10.05 Avanpremiera. 10.10 Biblioteca pentru toți (reluare). George Bacovia (I). 11.00 Hochei pe gheață: România — S.U.A. (Campionatul Mondial — grupa B). 13.15 Telejurnal. 16.00—17.00 Teleșcoală. 17.30 Curs de limbă engleză (reluare). 18.00 Telex. 18.15 Atenție la... neatenție! Jurnal de protecție a muncii. 18.35 La volan. 18.50 Teleconferința de presă. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.15 Cîntecul săptămînii. 20.20 Avanpremieră. 20.25 Film artistic. Golgota. În distribuție: Gheorghe Dinică, Sebastian Papaiani, Draga Olteanu. 22.00 24 de ore. 22.30 Patinaj artistic. Concursul internațional „Prietenie".

PROGRAMUL II: 20.15 Ansamblul „Alunelul" din județul Dolj. 20.45 Revista economică TV. 21.15 Omul și muzica lui. Felix Mendelssohn-Bartholdy (reluare). 21.55 Moment folcloric cu Rodica Ivanciuc și Gheorghe Mureșan. 22.05 Telerama. Raiduri citadine (II). Două orașe europene — Varșovia și Amsterdam. 22.40 Cărți și idei.

SÎMBĂTĂ 31 MARTIE

PROGRAMUL I: 9.00 Curs de limbă germană. 9.30 A fost odată ca niciodată... Lebedele sălbatice (I). 10.00 Telex. 10.10 Ansamblul „Alunelul" din județul Dolj (reluare). 10.40 De vorbă cu gospodinele. 11.00 Film artistic. Marele Scott (reluare). 12.40 Telex tehnico-științific (reluare). 13.00 Telejurnal. 15.00 Hochei pe gheață. România — Iugoslavia. (Campionatul Mondial — grupa B). Transmisiune directă de la Graz. 17.15 Emisiune în limba germană. 19.00 Documentar TV. Povestea pădurii. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.05 Cîntecul săptămînii. 20.10 52 de inițiative, în 52 de săptămîni. 20.25 Teleenciclopedia. 21.00 Film serial: Mannix. 21.30 „Zboară, arcușule, pe strună!" Întîlnire cu interpreți și actori îndrăgiți. 22.50 Telejurnal. 23.00 Săptămîna sportivă. 23.15 Patinaj artistic: Concursul internațional „Prietenie".

PROGRAMUL II: 16.00 Agenda. 16.10 O capodoperă a muzicii de cameră. Trio nr. 1 în Si bemol major opus 99 de Schubert. 16.45 Azi și mîine. Emisiune de informație culturală la zi. 17.00 Cîntece și jocuri populare. 17.30 Reporterii noștri peste hotare. Taşkent (U.R.S.S.). Tapiola — locul unde se joacă urșii (Finlanda). 18.00 Film artistic. Romeo și Julieta în noiembrie. Producție a studiourilor cinematografice cehoslovace.

De pretutindeni

La numeroase intersecții din Moscova a apărut în ultimul timp o nouă instalație apreciată nu numai de automobiliști, ci și de pietoni, deoarece prin intermediul ei poate fi chemat în caz de accident de circulație sau de altă natură un milițian, un agent de circulație și salvarea.

Concurentele acestei originale curse ce s-a desfășurat la Londra, trebuie să parcurgă, fugind, un itinerariu prestabilit, ținînd în mînă o tigae cu omletă. La anumite puncte ale traseului, tinerele trebuie să întoarcă omletele din fugă, fără să le atingă cu mîna.

Din pricina iernii deosebite, anul acesta nu s-au prezentat decît... cinci concurente. A cîștigat concurenta cu nr. 3.

TURNĂTORIA de oțel a concernului japonez „Nyppon Steal" din Kavasaki a suferit ani de-a rîndul din pricina porumbeilor. Direcțiunea numise 20 de muncitori pentru a face curățenie după aceste păsări. Și iată că în decembrie anul trecut problema a fost în sfîrșit rezolvată. A fost instalată o stație de amplificare de unde se transmit ciripituri de cioară, alungînd în acest fel porumbeii.

KARL PHLUGNER este cel mai în vîrstă conducător auto din Austria ; are 91 de ani, a condus 67 de ani, timp în care nu a suferit nici un fel de accident. Phlugner și-a cumpărat primul autovehicul în anul 1906, acum însă conduce o mașină sport care-l „intinerește" după cum declară chiar el.

Un model de slip pentru sezonul viitor. El este prevăzut cu un dispozitiv care în caz de nevoie devine un colac de salvare.

Slipul a fost expus la Geneva în cadrul unei expoziții internaționale de invenții.

JURNAL HELLENIC (VII)

HERMES — ÎMBĂTRÎNITUL

de Pop SIMION

Am născut sub zodia drumeției, motiv să n-am astîmpăr pînă nu-i cunosc pe zeul meu pînă în fibră ; de Hermes vorbesc, zeul tuturor voiajurilor pe care lumea le-a imaginat vreodată, cel care (la o simplă mișcare de baghetă) face să umblăm ca vîntul și ca gîndul spre nu-știu-undele miraculos, purtați într-un faeton de spumă tras de șaptesprezece cai alb-argintii. Opt perechi și unul înaintemergător, pe care ți-i mai mare dragul să-i croiești de la distanță cu biciul de mătasă. Carevasăzică, el, Hermes, zeul iutealergător, încălțat în sandale înaripate, legate cu rafie pe fluierul piciorului. El veșnic-peregrinul. El magic-voiajorul. El hoinarul. El strengarul. El turistul. De mult îmi pusesem în cap să-l cunosc cu deamănuntul, să știu ce se ascunde dincolo de mit. M-am dus, de aceea, la Olympia să-l văd nemijlocit, așa cum dumnezeește a încremenit în statuia lui Praxiteles.

Știam că marmura aceea va fi un miracol. Știam că voi contempla frumusețea însăși. Știam că ochii mei se vor odihni privind armonia în stare pură. Știam că voi descoperi tinerețea nepieritoare, grația, echilibrul, măsura. Știam că mă voi întîlni, în sfîrșit, cu cel mai frumos efeb al tuturor timpurilor, pentru care merită să vii de departe, spre a-l adora în propriul său templu.

Ei, bine, n-a fost așa. Vraja locului s-a risipit ca un fum. Jertfa n-a fost agreată de zeu. Mitul s-a spulberat. Fără să fi fost cineva de vină. Ori vina sălășluia în noi toți. Nu știu ce să zic. Mai ales că totul începuse cum nu se poate mai bine : opera se instalase în toate celulele privitorilor. Hermes trăia, Hermes exulta, îi citeam cu minuție inelele părului, nerușinata limiște din ochii aceia hipnotici, curgerea perfectă a liniilor, corpul integru, corpul viu, corpul cald, corpul uman, corpul sacru. Totul era simplu, limpede și perfect, metaforă a idealului nostru de bine și de frumos. Eram atît de tulburat de viața încorporată în statuă încît mă gîndii că aș putea convorbi cu zeul meu. Absurditate nu era dat fiind că îi știam biografia și isprăvile pe dinafară, știam tot ce-i binecuvîntare și viciu în monstrul sacru din fața mea, încît i-aș fi putut vorbi astfel : Cioban la oi fuseseși la început, proteguitor de turmă, umblînd hai-hui cu berbecul în brațe, așa cum apucaseși de mic, ieșind din Kyllene, o peșteră în munte de unde același nume, undeva în Arcadia făgăduințelor tale și ale tuturor. Se auzi că rupi zilnic perechea de sandale, că umbli ca nebunul, motiv ca fantezia înfierbîntată a mulțimilor să-ți croiască sandale înaripate, sandale de aur, sandale pe măsură, să-ți pună în mîna stîngă caduceul, însemnul de ambasador al zeilor din Olimp, bățul acela cu doi șerpi încolăciți, bagheta cu care închizi ochii oamenilor și îi scufunzi în somn. Avem a înțelege din trebușoara asta că tu îi însoțești pe drumeți în timpul vieții și tot tu le însoțești sufletele în imperiul umbrelor lui Hades. O, binecuvîntat și dezgustător cicerone ! De aceea ți s-a și transformat numele în renume ; e plină Grecia de hermele drumeției, grămejoare de pietre întru slava ta adunate, spre a îndulci drumurile, spre a le da reper, spre a te îmbuna pe tine, dulce și crud călăuzitor ! Cu timpul ai fesut legăturile între oameni, le-ai iscat interesele, le-ai deschis gustul pentru comerț și i-ai ațițat întru bogăție. Nu ți-a fost destul : furtișagul i-ai învățat, hoția la drumul mare. Ai inventat măsurile, numerele, scrisul, învățîndu-i pe oameni toate acestea. Avînd mintea prea aproape de limbă, ai născocit elocința și ai bicluit spiritele cu neomenescul tău talent în absolut toate meșteșugurile. Pe tineri i-ai cîștigat de partea ta întărindu-le corpul, făcîndu-i atleți, încît ai devenit zeul gimnasticii. Apoi ai științelor, al magiei, al ghicitului în stele. Dar cîte n-ai fost, adoratula monstru, născut în pîntecele celui de al IV-lea secol înaintea erei noastre și rămas invariabil același, deapuri ?!...

N-am spus nimic din toate acestea. N-am avut timp. S-a întîmplat un lucru absurd, care a pus capăt adorației mele către zeu. Era zi albă, dăvinitatea sta sublim în lumină și în ochii foarte numeroșilor ei privitori, cînd țîșni de undeva un liliac, un șoarece cu aripi, care căzu la picioarele statuii, chițcăind, șvircolindu-se orb. Căzuse de undeva de sus, dintr-un fald al draperiei scumpe, unde acesta aștepta căderea nopții. Era privitorul de noapte al zeului. Era urîțenia atrasă tiranic de frumusețe. Era profanarea.

În secunda aceea lumea a început a se distra coptos, ocupîndu-se de mica spurcăciune și uitînd definitiv de zeu. Doamnele venite din Virginia și Carolina de Nord, care pînă mai adineaori îl pozaseră pe Hermes cu deamănuntul — fruntea berbecată, scutul pieptului, brațul sting cu care îl poartă pe Dyonissos—prunc către nimfele din Beoția, dulceața relaxată a picioarelor, ciorchinele de virilitate — toate acestea distinse doamne se ocupau de șoarecele zburător, se extaziau paroxistic de urîțenie, de pestilență, de chițcăieli, de tot. Îl luau în palmă, îl atîrnau pe generoasele lor piepturi, în chip de medalie, în chip de broșă, se încăierau care de care să-l ia în poșetă, să-l ducă peste Atlantic drept suvenir...

Am ridicat ochii spre marmură. Hermes îmbătrînise brusc și, instantaneu, a intrat o jumătate de metru în pămînt. Nimeni n-a văzut amănuntul. Turiștii erau ocupați cu puiul de liliac.

Figuri de poveste, chipuri fantastice născute din legende

Corespondență specială din Sofia pentru revista „Magazin"

KUKERI — carnavalul din ajunul primăverii

Un obicei moștenit din vremuri necunoscute de poporul bulgar poartă denumirea de KUKERI (în traducere liberă — mascați). El se practică, de obicei, în ajunul primăverii — la sfîrșitul lunii februarie și începutul lunii martie — și ia forma unui original și zgomotos carnaval al kukerilor, sărbătorirea simbolizînd renașterea primăverii, victoria binelui și luminii asupra răului și întunericului.

An de an, tradiția se respectă, la date diferite, pe întregul teritoriu al Bulgariei ; mai puternic se manifestă, însă, în județele din sudul țării — Pernik, Stara Zagora, Blagoevgrad, Burgas, Iambol și Sliven — care devin, pe rînd locuri de desfășurare a Festivalurilor anuale de kukeri, prilej de trecere în revistă a costumelor și măștilor create cu mare meșteșug de bogata imaginație a artizanilor populari.

În acest an, sărbătoarea de primăvară a kukerilor a avut loc în satul Turia din județul Stara Zagora.

Încă din zorii zilei, pitorescul sat dintre munții Sredna Gora și Stara Planina s-a însuflețit. Sînt adunați aici aproape cinci sute de kukeri din județele Stara Zagora, Pernik și Sliven și mii de oaspeți — etnografi, muzicologi, activiști culturali — din satele și județele învecinate.

La ora zece și jumătate un zgomot asurzitor a acoperit satul ; în locurile în care se aflau, kukerii au țopăit o singură dată. Tălăngile, clopotele și clopoțeii atîrnați de costumele lor și-au încercat tăria „glasurilor" dinți, astfel, semnalul de începere a carnavalului. Apoi, într-o tăcere surprinzătoare pentru atîta amar de obiecte zgomotoase puse în mișcare, kukerii, organizați în 13 grupe, s-au apropiat de piața satului. Aceasta a durat doar pînă ce primul grup de mascați a pătruns în piață pentru ca, imediat după aceea, clinchetul limbilor de metal lovite de pereții tălăngilor și clopotelor să audă ritmat, transformat în sute de sunete înalte și joase, toate însă în aceeași cadență, prin dansul înfocat al kukerilor.

La un moment dat, cercul împestrițat și zgomotos se rupe și tăcerea domină, din nou, piața. Unul din „bătrîni" iese în față, își rotește privirea asupra mulțimii și rostește urarea : „să fie anul pașnic, spornic și îmbelșugat pentru întregul popor". Ultimul cuvînt se pierde în strigătele de bucurie ale dansatorilor din piață și în vacarmul făcut de celelalte grupuri care așteaptă.

Figuri de poveste, chipuri fantastice născute din legende și tradiții mai vechi ale poporului bulgar, defilează prin fața spectatorilor demonstrînd o înaltă artă populară în execuția costumelor și măștilor. Căciuli cu vîrfuri ascuțite, multicolor împodobite, măști bizare, oglinjoare și paiete compun originalul costum al primilor kukeri. La urmă apar mascații purtînd piei de tot felul, coarne de bou, bărbi de țap, pene de cocoș, aripi de gîscă și chiar întregi vulturi împăiați cu aripile desfăcute ; șiraguri de ardei roșii și hîrtii multicolore completează ciudatul costum al kukerilor. Parada capetelor de animale sălbatice dă sărbătorii un aspect și mai comic.

Fiecare grup de kukeri își are conducătorul său îmbrăcat în costum de cetaș în fața căruia toți manifestă ascultare absolută. Este suficient un singur gest al „capului" ca întreaga grupă să execute întocmai ceea ce face el.

De dimineață, cînd se aud primele sunete ale tălăngilor, și pînă seara tîrziu, „kukerul" țopăie neobosit. Și nu-i deloc ușor. Întregul său costum, masca și tălăngile, cîntăresc, uneori 40—50 kilograme. Este destul de încomod doar să mergi cu ele dar să mai și dansezi. Cu toate acestea, kukerii execută cu pasiune, chiar cu o adevărată „beție a dansului", spre desfătarea lor și a publicului, ore în șir, țopăituri dintre cele mai năstrușnice. Năstrușnice dar nu dezordonate. Toți execută săritura în același timp pentru ca limbile clopotelor să „vorbească" o singură dată.

Trebuie să participi la o asemenea sărbătoare ca să înțelegi ce loc ocupă ea în viața satelor bulgare. Măiestria cu care-s lucrate măștile și costumele, priceperea cu care-s îmbinate culorile, veselia cu care-s executate dansurile, toate la un loc vorbesc de optimismul poporului bulgar, încrezător în viitor. Pentru că această sărbătoare a kukerilor, păstrată de veacuri, este închinată noului an agricol, roadelor pămîntului și vinatului bogat.

C. AMARIȚEI

DE PRETUTINDENI

UN GRUP de oameni de știință din Polonia și Cehoslovacia a efectuat o experiență neobișnuită: a coborît în craterul vulcanului Cotopaxi (Ecuador), adunînd în timp de cinci ore, la o temperatură care ajungea la 80 de grade, 10 kilograme de importante probe geologice.

18 INSTITUTE din Moscova elaborează în prezent un plan general pentru organizarea și utilizarea spațiului subteran al orașului. Conform acestor planuri, urmează ca pe viitor să se construiască sub Moscova diferite depozite, ateliere, oficii poștale, cinematografe, restaurante, magazine, piețe etc. În urma calculelor întreprinse, prin aceste construcții se va economisi o suprafață de peste 7 000 hectare de teren.

SPECIALIȘTII olandezi curăță apa de funingine cu petrol. Conform declarațiilor lor această metodă poate fi folosită la înlăturarea tuturor particulelor solide ce poluează apa și la curățirea tuturor apelor reziduale. Atunci cînd curentul de petrol se amestecă cu funingine se formează reziduuri ce se înlătură lesne, Astfel pot fi înlăturate 99,5 la sută din substanțele ce poluiază apa. Reziduurile pot fi folosite drept combustibil. Este posibil și procedeul invers.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

„AEROPLANUL" BUNICULUI

Cum a prins viață un proiect elaborat cu 65 de ani în urmă.

Fred nu-și cunoscuse bunicul. Dispăruse abia cînd el se născuse. Tînărul locuia împreună cu familia sa în orașul Bolzano, în vechea casă bătrînească. Îl interesa personalitatea acestui om, frămîntat de idei deosebite. Auzise adesea de la mama sa, că acesta era preocupat de realizarea unui aeroplan, încă de acum șaizeci și ceva de ani. Într-o zi, controbăind prin pod, căutînd o carte rătăcită, a dat peste niște pachete pe care se așternuse praful anilor. Curios, tînărul a desfăcut sforile și a descoperit proiectele bunicului : planurile unui ciudat avion. Îngălbenite de vreme, proiectele păstrau totuși claritatea liniilor. Trecuseră șaizeci și patru de ani de cînd bunicul se gîndise să construiască un avion, care trebuia să-și ia zborul, datorită motorului unei mașini. Era prin anul 1909. Bunicul se gîndise să preia motorul uzat al mașinii sale Opel. Din motive necunoscute proiectul nu se realizase.

Fred privea acum emoționat liniile trasate de mîna bunicului, cifrele și calculele... Îl pasiona ideea originală dar neînfăptuită. Pilot de meserie Fred a simțit că ar putea realiza acum visul bunicului.

În orele libere, tînărul a muncit neprecupețit. Cu minuțiozitate și răbdare. A vrut să rezolve proiectul și să-i rămînă fidel, întru totul. Chiar și în privința motorului. A folosit drept propulsor pentru aeroplan motorul unui Opel, care deja „măcinase" mai mult de 120 000 de kilometri.

Rudimentarul avion — realizat după spusele sale acasă — a suportat strălucit proba : a parcurs traseul Trento-Merona cu o viteză medie de 100 km pe oră.

În loc de porumbei sălbateci a vînat un... avion!

Romulo Antamirano (din localitatea argentiniană Posadas) a pornit la vînătoare, înarmat firește cu tot dichisul necesar, în primul rînd cu o excelentă armă automată. Vînatul nu s-a lăsat mult așteptat. În vîrful unui copac au poposit cîțiva porumbei sălbatici. N-avea decît să țintească atent, cu răbdare, și puțină imaginație — de care vînătorii ce se respectă nu duc lipsă — și își și închipuia porumbeii în frigare. Trase și la pămînt căzu... nu un porumbel ci o pasăre... de oțel, un mic avion particular care tocmai survolase zona de vînătoare. Din fericire vînătoarea s-a soldat cu un singur ușor rănit. Și neîndoios cu morală pentru vînător : nu tot ce zboară, nu tot ce are aripi, trebuie doborît.

Corespondență specială din Cuba pentru „Magazin"

EXPLORATORII ADÎNCURILOR ASALTAȚI DE LILIECI

de dr. docent Traian ORGHIDAN

directorul Institutului de speologie „Emil Racoviță"

Grupul de cercetători români care urma să participe la cea de a doua expediție biospeologică româno-cubană a plecat din țară în ziua de 7 februarie ajungînd a doua zi la Havana. Aici, directorul Institutului de geografie al Academiei din Cuba, profesorul Canas Abril și Nicasio Vina, conducătorul grupului de speologi cubani au participat, într-o atmosferă de caldă prietenie, la discutarea planului de lucru al expediției ce urma s-o întreprindem în peșterile cubane. Cu acest prilej, ambasadorul Cubei în Peru, academicianul Antonio Nunez Jimenez, șeful mișcării cubane de speologie, ne-a făcut pasionante relatări despre peșterile din Peru, pe care le vizitase recent. După două zile ne-am deplasat la Santiago de Cuba, regiunea cea mai caldă a insulei, pentru a începe expediția.

Laboratorul „Emil Racoviță" din peștera Atabex

Aici ne-a întîmpinat neașteptata și plăcuta surpriză de a constata că specialiștii cubani ne-au demonstrat pe viu tenacitatea, voința, energia și priceperea lor. Cînd Nicasio Vina m-a condus acum doi ani și jumătate în acest loc spunîndu-mi că intenționează să amenajeze un laborator subteran în peștera Atabex, nu credeam că-și va putea duce la îndeplinire acest proiect temerar. Spun aceasta, deoarece terasa Mării Caraibilor este aici, la Siboney, constituită dintr-o formațiune carstică extrem de neprielnică ridicării unui asemenea laborator științific. Este vorba despre renumiții „dinte de cîine" — „diente de perro" — foarte răspîndiți în Cuba, formațiune geologică care se prezintă ca niște nesfîrșite suprafețe de creste tăioase, dese, alcătuite din ace de calcar foarte dur care fac înaintarea cu piciorul atît de grea încît după o sută de metri parcurși cu atenția încordată, ca să nu-ți scape piciorul și să se fixeze între creste sau între ace, ești obosit fizic și nervos și cauți cu disperare o suprafață cît de mică pe care ai vrea să te așezi spre a-ți recăpăta răsuflarea. Dar totul e în zadar, fiindcă te-ai așeza mai ușor pe cuie, decît pe acești „dinți de cîine" ! Respectiva formațiune calcaroasă, la nașterea căreia au colaborat cîndva și apele mării, se încadrează în acele șanțuri și creste pe care speologii le numesc „lapiez". Ele se formează, în general, acolo unde apele de ploaie se scurg pe suprafețe de calcar cu o înclinare nu prea mare și unde forma de eroziune, care se naște, are aspectul unor șanțuri, ca niște rigole paralele sau convergente, cel puțin așa se prezintă ele în Europa. Cum ar fi putut colegul cuban Nicasio Vina să clădească un laborator pe asemenea suprafețe ?

Ce ne-au văzut ochii, ne-a uimit. O mină de aproximativ 10 speologi au muncit zi și noapte, luni în șir, folosind dinamită, concasoare și tîrnăcoape, pînă ce au netezit suficient suprafața terenului, construind aici cinci clădiri și amenajînd pe deasupra și peste o mie de metri pătrați pe care a fost instalată o foarte interesantă grădină botanică unde cresc și cactușii caracteristici Cubei.

Pătrunzînd în peștera Atabex, a cărei intrare se deschide în spatele uneia dintre cele cinci clădiri ce alcătuiesc complexul laboratorului, am găsit o peșteră electrificată, cu o galerie largă, pe care fuseseră plasate mese metalice, unde urmează să se instaleze acvarii și terarii pentru creșterea animalelor cavernicole, în scopul urmăririi dezvoltării acestora și a inițierii de experiențe. Ca români, nu putea să nu ne impresioneze deosebit de plăcut tăblițele albastre situate, una la intrarea în complexul de clădiri, alta pe peretele laboratorului propriu-zis, al căror text este următorul : **„Academia de Științe din Cuba. — Laboratorul de biologie subterană „Emil Racoviță".**

O altă surpriză a constituit-o cunoștința pe care am făcut-o chiar la aeroportul din Santiago cu camionul american înzestrat cu motor sovietic, amenajat în cel mai scurt timp de colegii noștri, la sosirea vestei ce le-am transmis-o telegrafic, prin care ți înștiințam că I.M.S.-ul nostru va ajunge cel puțin cu trei săptămîni după sosirea cercetătorilor români. Surpriza a fost cu mult mai mare, cînd am văzut vehiculul la lucru. E greu să-ți închipui că o camionetă de două tone și jumătate poate transporta 15 oameni, o bucătărie întreagă, cu o enormă butelie de aragaz, cam de cinci ori decît cele ale noastre, trei corturi, fiecare pentru cinci persoane, 15 paturi de campanie, toate instrumentele de lucru, alimente pentru o săptămînă pentru tot grupul și o motocicletă mare cu ataș ! Cu o pricepere și o energie demne de admirat i-am văzut pe colegii noștri cubani cum au montat campamentul în mai puțin de două ore, apoi servindu-ni-se masa de către simpaticul bucător Papi. După aceea, am coborît în peșteră, unde am fost ajutați să ne orientăm de către speologii cubani care învățau acolo să distingă grupele de animale cavernicole și speciile ce prezintă un interes deosebit pentru știință.

Liliecii care se hrănesc cu... pești

După o activitate de trei săptămîni în peșterile cubane aș putea relata multe întîmplări, multe observații științifice dar mă voi limita în această primă

Cercetătorul cuban Carlos Fundora lucrînd la amenajarea peșterii-laborator.

corespondență la cîteva dintre ele. Peșterile vizitate pînă acum au ca locuitori nelipsiții lilieci. Aceștia sînt de mai multe feluri și au regimuri alimentare diferite. Unii ies la suprafață spre a se hrăni cu polen, alții mănîncă în timpul nopții fructe. **O specie de lilieci s-a adaptat la pescuitul peștilor și din această cauză au apărut modificări atît la ghiara aripilor cît și la aparatul bucal.** În fine, alții, întocmai ca cei din Europa mănîncă insecte.

Guanoul ce se acumulează pe planșeele peșterilor din această regiune a Cubei a provocat în decursul timpului adaptarea unor nevertebrate la mediul cavernicol, ele găsind aici în permanență hrana care le-a permis să-și desfășoare întregul ciclu vital, fără a mai avea nevoie să lasă la suprafața pămîntului. Se știe că în zonele temperate factorii climatici sînt aceia care au acționat cu precădere în procesul retragerii sub pămînt a unor specii. În zona tropicală, după cum vedem, factorul preponderent este cel trofic. Fauna peșterilor din zona temperată este săracă în specii și indivizi și este mai bogată acolo unde întîlnim guano, ca în unele din peșterile noastre. Speciile care se adaugă în acest caz nu sînt aproape niciodată „troglobionte", adică adaptate definitiv mediului subteran deoarece le întîlnim și la suprafață. **În peșterile din Cuba, cercetate pînă acum, faptele se petrec altfel. O serie de specii de guano, care deși formează într-o singură peșteră populații de milioane, nu le-am putut găsi la suprafață cu toate eforturile pe care le-am făcut.** Chiar dacă morfologia acestora nu trădează o perfectă adaptare la mediul subteran, cu alte cuvinte, chiar dacă nu au pierdut complet ochii, ele sînt depigmentate, au culoarea aproape albă și par a fi definitiv determinate numai la o viață cavernicolă, fiind atrase de un factor trofic mai mult decît convenabil.

Am observat că în aceste peșteri nu apare o singură formă dominantă ci totdeauna sînt mai multe. **Astfel, la Maiary, în nordul provinciei Oriente, am găsit într-o peșteră patru forme dezvoltate, așa cum spuneam, în cantități de milioane de indivizi sau, ca să fiu mai exact, fiecare specie era reprezentată numai pe suprafața guanoului în număr de mai multe mii de indivizi pe un singur metru pătrat.** Este vorba despre un păianjen de aproape 2 milimetri, din familia Oonopidelor, mult mai decolorat decît alți reprezentanți de la suprafață ai familiei, un animal mic din grupa Schizomidelor, grupă înrudită cu aceea a păianjenilor, altul aparținînd pseudoscorpionilor și, în fine, un Thysanur, o insectă albă și complet oarbă. Ceea ce este interesant este că în altă peșteră situată numai la o sută de metri depărtare de prima, în locul acelor patru forme am găsit cinci, cu totul altele. Asemenea aspecte dezorientează cu totul, în primele momente, pe un biospeolog venit din zona temperată iar mai apoi îl atrag și simte o adevărată fascinație. El o simte, uneori, și din primele momente, cînd pentru prima dată pătrunde într-o astfel de peșteră...

„...ca o arătare din iad"

Este destul să intri într-o sală locuită de liliacul Phyllonycteris. Dintr-o dată, temperatura devine de nesuportat, putînd urca pînă la 35—36 de grade. Esti transpirat din primul moment. Sute de animale desprinse din tavan și alarmate de prezența noastră te lovesc cu aripile pe față, pe gură, pe urechi, făcînd un zgomot de nesuportat. Primul gînd ce-ți vine este să fugi cît mai repede de aici, dar nu poți. Ai trecut prin numeroase greutăți, umblînd de-abușilea pe o galerie scundă, întortochiată, năclăindu-te peste tot cu guano și urină de lilieci și nu te lasă inima să cedezi. Dacă-ți revine calmul și privești în jur nu-ți vine să crezi și ai vrea să faci gestul obișnuit în asemenea cazuri, să te freci la ochi, dacă mîinile ar fi curate... Mii și mii de „Cucuracha", rude de talie mai mare ale gîndacilor noștri de bucătărie, se mișcă în toate sensurile pe enorma masă de guano și, la intervale regulate, ici și colo cîte un Amblypig, o rudă a păianjenilor, mare cît palma desfăcută a unei mîini omenești, trece cu o viteză uimitoare, parcă plutind pe deasupra gîndacilor. La răstimpuri ceva mai mari, cîte o Migală, păianjen cu corpul de 10 cm, păros ca o arătare de iad, trece calmă de ici și colo. Și să nu uităm că înțepăturile Migalelor, și Amblypigelor pot fi la fel de primejdioase ca cele ale scorpionilor, care numai ei lipseau de aici ca să completeze seria acestor animale periculoase...

Am impresia, în aceste momente, că mormanul de guano este în perpetuă mișcare și dacă liliecii se calmează auzi clar zgomotul surd al acestei mișcări, cu un foșnet la fel de dezagreabil ca și imaginea. În astfel de săli de peșteră ești amenințat și de Hystoplasma capsularae, ciuperci ce se dezvoltă pe guano, sporii lor pătrunzînd în plămînii și tubul digestiv al omului, putînd da complicații grave...

Sper că în curînd vă voi transmite alte rezultate ale cercetătorilor români în peșterile din Cuba.

SPIRALE

UN VOLUM DE BEN CORLACIU

de Eugen BARBU

Acest volum al lui Ben Corlaciu adună laolaltă cele mai bune versuri ale autorului într-o autoselecție. 30 de ani de poezie, aproape 300 de pagini, o prezentare grafică excelentă, de la format la literă, o impresie de masivitate. În sfîrșit, o idee originală : preferintele inversează cronologia. Volumele de început se află la sfîrșit, cele mai recente la început...

Ben Corlaciu nu este un nume necunoscut în lirica noastră, dimpotrivă. El aparține acelei generații care în anii 41-45, prin volume amar-ironice au inventat la noi ceea ce s-a numit aiurea, *demitificarea*. Genul a făcut carieră cum se știe și poeții care s-au înscris în aria lui au rămas, unii dintre ei, memorabili. Aș zice într-un cuvînt ca să fiu înțeles că Ben Corlaciu ca și Geo Dumitrescu sînt strămoșii lui Sorescu.

Ca arheologie lirică, teribilismele lui Ben Corlaciu încă mai plac : *„Din pielea nopții vor tăia atîta cît să-mi facă un costum de gală / și mă vor scoate pe din dos, să mă ferească de ovații / perna mea cu fluturi roșii o va duce un om de meserie / ca să creadă lumea c-am fost plin de decorații"* (Florivorii). Tifla este dată prozaic, în versuri studiate, cam discursive, lungi, dar ludicul rămîne în rînduri ca o baionetă ascunsă în cutele mantalei. Iată acest „Silentium" trădînd aceiași veche înțărîtare : *„Ce atîta chiot, ce atîtea surle / bucurați-vă, fraților, dar în tăcere / dacă pui bucuria să urle / inima se sperie și piere / Trăiască și templul, trăiască și mai-marele / dați-i cezarului ce-i al cezarului / dar nu vă vindeți uralele / pe ochii de curvă ai zarului / Corabia capului adoarme și uită / pe arsele, mările minții / că poate o dragoste se-ascunde sau poate-o minciună / pe fața invizibilă a pînii"*. Păcatul acestui gen de poezie este, cum am mai afirmat mai de mult în legătură cu Ben Corlaciu, o anumită aridităte gîndită inițial, dar care se răzbună într-un lirism sterp aproape, fără străfulgerare.

Să vedem „Terținele lunare" care au ca *motto* un cîntec de copii : *„Ploaie, ploaie / Babele se ouă / Taie pîinea-n două / Și ne dau și nouă"*, urmate de frumoase versuri : *„Vine o boală din Lună / vine un cîntec, o ciumă / cu ochii de ia-mă și du-mă / O boală ascunsă-ntr-un 7 / din care mai sug peste noapte / căței cu dinți de lapte / Din Lună o boală ne vine / o trefla de 9 destine / cu țițele cosmice pline / O boală ce arde genunchii / un vis care-aduce păduchii / credinței tocite la muchii / Pe-un virus, pe-un cîntec, pe-i minge / Pămîntul se mută și-l ninge / cu flori de atom pe meninge / Vine din Lună o boală / pe-un ou revărsat în spirală / te-adoarme și nu te mai scoală / Decît dacă plouă / și taie Luna-n două / să ne dea și Nouă"*. Aici lirismul este obținut din invocarea cifrelor magice, din aluzia spagirică și o incantație a versului care aduce cu o invocare vrăjitorească. Dar rezultatul e bun și reținem poezia fără mari îndoieli.

În „Avanpremieră" găsim un catren final remarcabil, cu un vers extraordinar pe care o să-l remarcați cu ușurință : *„Veți lua florile și măști le veți pune, ca să vă semene / îngeri de algă cu ochii meduzei / pînă cînd, de prea mulți ce sînteți, veți rămîne doar unul / și atunci se va face lumină, pentru că apele se vor desbrăca de pămînt"*

O mare inegalitate domnește ici și colo. Iată „Nu uitați castanele" care începe excelent : *„Să nu uitați castanele în buzunarele pardesiului / în primăvară vă treziți că s-a zbîrcit copilăria-n ele / și într-o clipă trupul vi se face țăndări / între pasărea de ieri și pasărea de mîine / Castanele sînt ochii de mătase ai timpului ce-și sună / pustiurile-n noi, cînd ne-aplecăm să le culegem din văzduhul adormit pe jos"*, început dublat de un final plat cu totul : *„Dar nu uitați castanele în buzunarul pardesiului / Eu le-am uitat într-o dimineață, cînd am dat de ele / o pasăre electrică mi-a spintecat destinul / și nu mai sînt de-atunci decît un monument de scrum"*.

De un tragic cam teatral, dar notabil suferă poezia „Spleen" din care citâm : *„Cineva acum în mine taie lemne / cine oare taie lemne-n mine ? / Inima mi-e goală ca un clopot / taie lemne cineva, aud toporul / cum despică, și despică, și despică, și despică / inima mi-e goală și răsună / cu bătaia într-o dungă, ca un clopot / de tăceri și rugi / Cineva acum în mine taie lemne / trunchiul meu e-ntins pe buturugi / cine trunchiul mi l-a-ntins pe buturugi ?"*

Cea mai frumoasă poezie din această antologie vastă rămîne însă poezia „Mulțumesc" pe care, dacă memoria nu ne înșală, noi am mai remarcat-o odată și tot în acest loc : *„Mulțumesc pentru pîine, mulțumesc pentru apă / mulțumesc pentru noapte, pentru urcior / mulțumesc pentru ceruri și pentru groapă / și pentru steaua de sub picior / mulțumesc pentru lacrimă, pentru tăcere / pentru floarea adîncă din țarina gurii / mulțumesc pentru inima care te cere / și pentru izvoarele din ochii păduriî / Pleznește de ziuă, mă-ntorc în icoanele sparte / mulțumesc pentru foame și pentru sete / mulțumesc pentru viață, mulțumesc pentru moarte / planeta se-ntoarce cu fața la perete"*.

Ca un „Credo", versurile mi se par magnifice.

O fotografie „document" reunind într-o imagine membrii familiei Fonda, toți actori cunoscuți de cinematograf. Peter Fonda, Henry Fonda și Jane Fonda.

Clepsidra

IEROGLIFE

de Constantin VIȘAN

„Căci mai mult folos aduce publicăi din sine un chip rău a izgoni decît dzece bune în sine a primi, că precum aluatul mic într-o covată mare toată frămîntătura dospește, așe un om rău într-o publică pre toți cu răutatea lui amestecă și-i tulbură"...

Avînd de înfruntat primejdii prea îndeaproape cunoscute de el ca să le mai poată ignora, Dimitrie Cantemir și-a ferecat cu strașnice lacăte opera capitală a vieții : Istoria ieroglifică. Istoricii și istoriografii, dar mai cu seamă cheia lăsată chiar de autor au descîntat însă adevărul închis în fiecare chip de pasăre ori de animal. Căci încîlcita fabulă a domnitorului moldovean este în ultimă instanță o istorie secretă a luptelor politice din Moldova și Muntenia. Cu vîrulență de mare pamfletar, cu condei de moralist, Cantemir portretizează fauna feroce a boierilor dispuși să-și vîndă și frații și țara pentru a-și spori averile, pentru a dobîndi de la poarta otomană domnia. „Cine numai al său bine și fericire cearcă a tuturor răul și bezcisnicia poftește". Lăcomia și trădarea boierilor, practicile Imperiului otoman sînt înfățișate în scene de o mare forță satirică.

Cronicar subiectiv, vărtinitor... Așa l-au numit unii istorici pe Dimitrie Cantemir. Mai subiectiv decît Neculce, decît Ureche, decît Miron Costin, decît Stolnicul Cantacuzino ? Poate. Dar avînd o mai vie cunoaștere a vieții, a oamenilor, a istoriei universale, filozofiei, logicii și altor științe, autorul Istoriei ieroglifice ne-a lăsat o operă vie, autentică, un roman cu personaje memorabile, care se înfruntă nu numai pe tărîmul fortei, al intrigii politice și caracterologice ci și în domeniul ideilor, al concepțiilor filozofice, politice, etice. O operă de mare valoare literară. Din păcate, mai mult comentată decît citită. Dificultățile provocate de simbolurile personajelor, de amănuntele de epocă precum și de o anume stufozitate a acțiunii ar putea să fie înmulținate de ediții care să țină seama de psihologia cititorului de azi. Cu atît mai îndreptățită mi se pare o astfel de acțiune cu cît, în ciuda aparențelor, Istoria ieroglifică nu este doar o fabulă de epocă, un roman istoric, ci și o carte profund populară, presărată la fiecare pagină cu maxime de o nestirbită actualitate, de o rară frumusețe stilistică. Proverbul, zicala populară se împletesc fericit cu neologismul, cu expresia metaforică pretențioasă, trădînd scriitorul preocupat deopotrivă de ceea ce spune dar și de cum spune. Cantemir n-a fost deloc indiferent față de modul în care va fi receptionat mesajul său. Stă mărturie în acest sens modernul dicționar intitulat „Scară a numerelor și cuvintelor streine tîlcuitoare" cu care își prefațează romanul ieroglific. „Veți ști, iubitule, că nu pentru cei carii într-acéste pomenite limbi pedepsiți sînt scara acii am supus, ce pentru ca de împrumutarea cuvintelor streine cei nedeprinși lovind, vrearé-as ca așe a le înțălége și în dialectul strein să se deprindză".

CULORI

ADEVĂRUL, NU VISUL (I)

de Aurel Dragoș MUNTEANU

Am cunoscut-o pe Marie Luise Kaschnitz în apartamentul său din Frankfurt, cîteva cămăruțe modeste, înțesate cu amintiri ale soțului dispărut, profesor arheolog cu renume de savant și cu fire de artist. Distinsa doamnă avea ceva din oboseala plină de înțelepciune a oamenilor mai în vîrstă, care au traversat experiențe esențiale, înviorată numai de răbufnirile bruște ale unor pasiuni politice surprinzătoare. Ne-am găsit foarte repede de afinități, subliniate de faptul că iubeam și eu Freiburgul și Munții Pădurea Neagră, în apropierea cărora se născuse și autoarea cunoscutei *Beschreibung eines Dorfes*. Am evocat profesorii de la universitatea din Freiburg, pe Dl. Baumann și pe Finck, șeful catedrei de filozofie. Mi-a împutat îndelung preferința pentru Heidegger, cunoscut bine în tinerețe și neiertat, de atunci, pentru imaginare rătăciri și opțiuni discutabile. Fuma fără încetare și cădea apoi pe gînduri, cu privirea aceea noptatică, contemplînd cine știe ce mare interioară. Am admirat-o pe doamna Kaschnitz pentru finețea judecăților și ușurința cu care discuta problemele artei europene, vorbind fără ostentație o franceză bună și o engleză perfectă, alternîndu-le cu dezinvoltură, în funcție de subiectul tratat, revenind însă la bătrînul grai germanic, atunci cînd era vorba despre artă. Mi-am adus aminte că și Mefisto prefera „nemțeasca noastră veche și frumoasă, fără farafastîcuri și fără fățărnicii", în viziunea lui Thomas Mann, și i-am dat dreptate scriitorului germanic. Nemții au avut întotdeauna un gust mai pronunțat pentru arta frustă, ca și englezii, de altfel, și popoarele nordice. De aici o mai mare înflorire a romanului, specie prin excelență datorată vitalității și inspirației generoase. Courbet aducea în pictură o natură de țăran, un talent năvalnic și pur, lipsit de rafinamentul vreunei școli, era fanfaron și gingaș, ca Balzac, în stare de brutalitatea unui adevăr enorm și de nuanța unui vis pe obrazul unei fete adormite în hamac. *Autoportretul* din 1847 îl arată ca pe un tînăr păduret, cu o claie de păr și cu barba răvășite, de o neglijență vecină cu trivialitatea, dar în același timp cu ochii adumbriți romantic și cu o anume gîngășie a chipului lățit de trufie. N-am să ascund că sînt un admirator fără preget al talentelor genuine și al lui Courbet în special. Îl consider un geniu, mai presus decît Delacroix, pompieristul romantic, posedat și el de un duh nelinistitor. M-a frapat întotdeauna la Courbet preferința lui pentru stările telurice, ca expresii ale plenitudinii umane și l-am considerat de neîntrecut în tablourile cu femei adormite, cu natură căzută în sine, cu țărani la înmormîntare. Este în toate acestea o maree a instinctelor, o regresie viguroasă în elemente, ca în poeziile lui Blaga, cînd ființele se retrage în strămoși, iar memoria se întoarce în diminețile lumii. În *Viziune geologică*, poetul trăiește regimul mineral, cotropit de șerpi și de lemurii. La fel trebuie citit un peisaj de Courbet.

„N-AȘ PUTEA SĂ TĂLMĂCESC O CARTE FĂRĂ SĂ O IUBESC"

— ne declară Veronica ȘUTEU

Vă mai amintiți filmul „Aeroportul" care a rulat nu de mult pe ecranele noastre ? Premiera ne-a evocat un eveniment editorial recent. Și anume apariția în librării a romanului cu același nume al scriitorului american Arthur Hailey. În această prestigioasă ambianță, pe o filă a cărții a apărut și numele Veronicăi Șuteu, tălmăcitoarea în limba română a acestei opere. Destinul traducătorului se cufundă uneori într-un regretabil anonimat deși — știm cu toții, iar exemplele din literatura noastră sînt foarte convingătoare — truda celui aplecat pe slovele unei cărți de peste hotare, are adesea valențe de pionierat. Veronica Șuteu a mai tradus în ultimii ani și alte cărți din literatura americană („Peyton Place" de Grace Metalions, „Al Dv. Willis Wayde" de John P. Marquand) iar aceste excelente tălmăciri s-au bucurat de un prestigios succes de editură. Cum era și firesc, prima întrebare pe care i-am pus-o a... aterizat direct pe „Aeroportul" lui Hailey.

— De data aceasta, cu permisiunea dumneavoastră, am să vă cer la început părerea, nu în calitate de tălmăcitoare a romanului ci de... spectatoare la cinematograf. Cum vi s-a părut filmul „Aeroportul" ?

— Sincer să vă spun am fost decepționată. După părerea mea, valoarea romanului se detașează net de cea a ecranizării, aproape eclipsînd-o. Cel puțin, pe mine una, m-a dezamăgit profund versiunea cinematografică. În roman, autorul creează o multitudine de personaje, recoltate din mediile cele mai felurite, pe care le introspectează cu profunzime și fidelitate microscopică, dar și cu adîncă sensibilitate și înțelegere față de tribulațiile impuse de existența lor cotidiană, realizînd astfel o izbutită frescă cu implicații multiple (spirituale, morale și sociale). În film, regizorul pedalează mai ales pe efectele dobîndite prin etalarea amplelor utilaje moderne de pe aeroport: piste uriașe, avioane de ultimul tip, echipamente de deszăpezire, lăsînd oarecum pe planul doi marile conflicte ale unor personaje-cheie cum ar fi Guerrero, Cindy, soția lui Mell Bakersfield sau ignorînd, pur și simplu, un profil moral deosebit de semnificativ cum este cel al lui Keith B — fratele directorului.

— Pe masa dumneavoastră de lucru, ce carte se află în momentul de față ?

— De astă dată, un roman aparținînd unui scriitor englez — John Wain. Se intitulează: „O iarnă printre coline".

— Și acum care sînt cărțile dumneavoastră preferate dintre cele traduse pînă acum ?

— Ultimele două : Peyton Place și Aeroportul, scrise de autori contemporani. De altfel, nu am nici o traducere din clasicii americani

— Care este motivul ?

— Vocile lor au ajuns pînă la noi, fie în tălmăciri mai vechi, sau mai recente, lăsînd cuvenita amprentă în cugetele noastre. Dar viața și societatea americană, zugrăvite și analizate în operele autorilor clasici, a suferit și suferă prefaceri continui. Or, condeiele contemporane surprind tocmai acest proces în fireasca sa evoluție, oferindu-ne putința de a urmări, aproape pe viu, fenomenul american la scară socială. Tocmai de aceea apreciem la unii autori americani, atît clasici cît și contemporani, optica realistă, spiritul critic față de o societate în care contradicțiile nu pot fi în nici un fel ascunse.

— Desprind din răspunsul dumneavoastră chiar criteriul după care vă alegeți cărțile pe care le tălmăciți ?

— În primul rînd, mă atrage actualitatea. Apoi, nu aș putea să traduc autori ale căror coordonate spirituale, morale și sociale contravin propriilor mele comandamente în aceste direcții. Sau chiar de aș face-o n-ar fi nici pe departe o lucrare izbutită. Și, ca să nu fiu rău înțeleasă, am să mă explic. Ca în orice muncă, și în cea de traducător îți trebuie, pe lîngă chemare și competență, o doză de elan, care susține efortul de fiecare moment, ba chiar te face să nu-l iei în seamă, cu gîndul, numai, la rezultatul final. Or, acest elan nu-l poți avea decît atunci cînd crezi în ceea ce faci. Cînd ești convins că e strădania ta. N-aș putea să tălmăcesc o carte fără să o iubesc, fără să-i fac și pe cititori să o iubească la fel. Socotesc că aceasta este o contribuție modestă la cunoașterea literaturii altor țări, adică la slujirea nobilei idei a prieteniei dintre popoare.

D. TABACU

OMUL CU MASCA DE FIER....

de Horia OPRESCU

De la moartea lui Molière se împlinesc, anul acesta, trei secole ! Iar cînd spui Molière, repeți totodată, acele ilustre piese dintre care nu amintim de cît cîteva : Avarul, Burghezul gentilom, Vicleniile lui Scapin, Mizantropul, Tartuffe, Bolnavul închipuit... (Piese jucate și în românește încă de acum vreo 120 de ani, în tălmăcirile lui : I. Ghica, Heliade, C. A. Rosetti, Gr. Grădisteanu, George Sion s.a.).

Felul de lucru al scriitorului, care încîntă de-atîta timp publicul de pe întreg globul, este ferm, concis și direct. Într-o notiță de pe un manuscris propriu, autorul înseamnă asemeni unui motto al artei sale : **„Mi-e lehamite de acei oameni care, tot cercînd să prevadă ce va fi pînă la urmă, nu cutează niciodată, să înceapă...".**

Cutreierînd drumurile, prăfoase ori năpădite de glod, ale Franței de atunci, Molière cu trupa sa dădea spectacole prin barăci ori piețe publice. Ceea ce nu l-a împiedicat să-și asigure un nume care avea să culmineze în acela de artist al regelui, care, în acel răstimp era însuși Regele Soare, Ludovic al 14-lea.

Într-unul din lungile lui turnee, sosise iară la Paris... Tocmai terminase repetițiile noii sale lucrări : „Bolnavul închipuit". Premiera era sorocită pentru a doua zi... Deși autorul era suferind, totuși nu cuteza să amîie spectacolul. Se temea ca publicul să nu-l acuze cumva că se camuflează după numele piesei sale : Bolnavul închipuit... Cortina se ridică la ora anunțată. Molière, în ciuda sănătății sale cu totul precară în acea zi, trase de el, cum se zice, pînă la ultima scenă. O dată cu cortina căzu și autorul leșinat. Camarazii de trudă actoricească, îi dădură ajutor. Bolnavul era zguduit de spasme. Pînă în zori, își dădu sufletul... A fost transportat acasă, în strada Richelieu. Refuzase să fie împărtășit, precum refuzase și spovedania, către cei doi prelați ce-i sosiră alături.

*

Amintirea autorului și artistului dramatic, fără egal, este eternă. S-au scris despre el rafturi de comentarii și critici. Vom consemna însă, o interpretare mai bizară în ceea ce-l privește. Anume că, Molière ar fi fost **Omul cu masca de fier.** Dar să reîmprospătăm memoria, asupra enigmaticului personaj. Versiunile sînt felurite...

Un anume Anatole Loquin, presupus scriitor, afirmă că, o dată, un distins curtean regesc, făcîndu-se vinovat de **lèse-majestate**, după o îndelungă detențiune la Bastilia, a fost condamnat de Ludovic al 14-lea, la închisoare pe viață, fața-i fiindu-i de-aci înainte, acoperită cu o mască de fier.

Fostul protejat al tronului, rămînea, astfel, osîndit a nu i se mai vedea, vreodată, figura. Iar penitența trebuia tăinuită. Nimeni să nu afle disgrația regelui față de un aghiotant, căruia, mai înainte, îi acordase suprema grație a bunăvoinței sale.

Deși **omul cu masca de fier** a existat cu adevărat, ipoteza că el ar fi fost Molière, constituie produsul unei fantezii, cu preț de foileton... O dezvăluim, totuși, ca o legendă stranie în legătură cu nemuritorul autor și interpret de teatru.

O călătorie prin România (XIII)

AGAPIA NOUĂ

de Constanța BUZEA

Și amintirea e un fel de țel,
În amintire poți, păstrînd, să fii
Risipitor cu viața, și candid
Mișcat în stări de mari călătorii,
O libertate fără de cusur,
Netulburat de harnicele vești,
Tot ce durează și dispare-n zi,
Rămîne viu cînd vrei să-ți amintești,
Arhaice păduri, muzee-ntregi,
O stare te hrănește și te-așază,
Livezi, și cărți, profiluri, frunze vii
În amintire se refugiază.
Absența lor nu lasă nici un gol
La suprafața lumii de culori,
Melancolia e vindecătoare
Prin amintirea-n care o strecori.
Prin vrafuri de hîrtii de vreme coapte
Ești un învățăcel cu ochi adînci,
Și-atunci, cu slăbiciuni ce nu-s cusururi,
Tu treci mirat ca apa printre stînci
Agapia e ca un cristalin
Aromitor și pur care străbate
Priveliștile strînse împrejur
Umbrînd pe alba ei singurătate.
Agapia e un prilej de grai
Tihnit, de șoptire și visare
Între și treci prin gura unui rai,
Un rai pictat cu fețe călătoare.
Pentru că nu-ți închipui că acești
Sihaștri mari, suferitori pe ziduri,
Ei nu sunt oameni din popor, păstrați
De-un veac sub masca lor fără de riduri.
Pe cusături bogate-n fir de aur,
Cu perle și argint, aștept să plec,
Și cred că învățîndu-mă cu ele,
Eu le și port, le fac și le-nțeleg
Și amintirea e un fel de țel,
Cînd manuscrisul cu miniatură
Îl vede ochiul trist și răbdător
Și îl citește-n șoaptă cîte-o gură
Agapia, înfiorat veșmînt, și tînăr,
Ca un voal mereu curat,
Peste imagini vechi încendiate
Le-a depășit și le-a încorporat.

Un autor, o carte

„Să fii curajos în ceea ce scrii înseamnă să înțelegi sensul dezvoltării sociale"

de Boris BUZILĂ

Pe Platon Pardău, „poet și publicist" (vezi Dicționarul lui Marian Popa) îl vom intervieva astăzi în calitate de romancier. După vreo cinci volume de poezie și o carte de proză lirică accederea la acest titlu îi este legitimată de romanul „Ore de dimineață". Critica și cititorii i-au acordat o îndatoritoare atenție. S-a vorbit despre el ca despre un roman de actualitate, o încercare originală, pasionată, temerară, în sensul curajului civic și profesional, de a dezbate problemele morale și cetățenești ale individului implicat în răspunderi obștești majore. Pentru cine nu cunoaște cartea și n-a citit nici comentariile ce i s-au consacrat vom spune că ea împrumută schema epică a secțiunii într-un spațiu închis, care este sala de așteptare a unei „regionale" de partid (sîntem în 1958), protagoniștii „așteptării" reprezentînd, fiecare, tot atîtea deschideri spre universuri și destine proprii, dar interferente.

... „Care a fost geneza cărții, ce fapt de viață a putut-o inspira?". Interlocutorul devine circumspect... „Credeți că în asemenea cazuri se poate stabili cu precizie un punct de plecare ?" Ideea de „întîmplare trăită" care se cere pusă pe hîrtie cu necesitate prea duce la reportaj, la memorialistică... „Ore de dimineață" este însă un roman, și încă unul cu o construcție căreia n-ar avea ce să-i reproșeze nici un romancier experimentat.

— Convenind totuși că ar exista un punct de plecare — îmi spune Platon Pardău — **acesta ar trebui situat într-o lungă perioadă de meditație asupra unor evenimente politice, a unor transformări sociale la care, ca unul care fac parte dintr-o generație ajunsă astăzi între două vîrste, am participat uneori implicit, sau despre care am avut posibilitatea să fiu informat direct, ca gazetar. „Ore de dimineață" a apărut din încercarea de a răspunde la niște întrebări, de a sintetiza, cu o deschidere pe care mi-am dorit-o cît mai bogată, anumite tipologii.**

— Posibilitatea de a dispune de niște surse de informare directe ar fi unul din cîștigurile profesionale ce se oferă scriitorului — ziarist. Se spune, însă, că în anumite privințe gazetăria poate deveni pentru scriitor o nedorită ipotecă...

— Gazetăria îți dă posibilitatea în primul rînd să te informezi și în al doilea rînd să înțelegi în profunzime realitatea, îți asigură contactul repetat cu mișcarea materiei sociale. Firește, cu condiția să ai o sensibilitate deschisă în această direcție. Scriitorul care practică sau a practicat gazetăria are la dispoziție un instrument sensibil pentru percepția mai dinăuntru, aș zice mai gravă a faptelor. Evident, s-ar putea vorbi și de anumite limite pe care gazetăria le impune unui scriitor, dar acestea vizează în cea mai mare măsură timpul afectat scrisului, cu alte cuvinte considerentele care țin de domeniul actului material al scrisului „literar".

— Credeți că scrisul jurnalistic „pervertește" stilul literar ?

— Un scriitor autentic va găsi în orice condiții mijloacele de a se exprima original, de a-și alcătui o personalitate sub raportul stilului. Poate că o contradicție există între o anumită gazetărie „subiectivă", de mare efervescență, de trăire intensă și caracterul impersonal al romanului de tip obiectiv. Dar înclin să cred că este vorba totuși de o aparență. În ultimă instanță și în romanul obiectiv autorul este într-un fel sau altul implicat. Ca atitudine, ca mod de structurare a materialului spre a releva o idee.

— Ce înseamnă, după părerea dv. să scrii o carte de curaj ?

— Ideea de curaj în literatură implică în primul rînd obligația autorului de a cunoaște în profunzime lucrurile despre care scrie. De a intui — puțin spus de a intui, de a detecta — conflicte adevărate, de a le separa de cele aparente, de a le numi pe cele dintîi, cu conștiința că actul său obligă la un punct de vedere, implicit sau explicit, de a propune soluții. După mine curajul nu are nimic de a face cu spectaculosul gratuit, să fii curajos în ceea ce scrii înseamnă să înțelegi sensul dezvoltării sociale, perspectivele acesteia, lucrurile care o frînează sau ar putea-o frîna.

În literatură curajul nu se poate sprijini pe aluzii, sînt pentru o dezbatere sinceră, deschisă, în care ideile să fie afirmate limpede, problemele care ne frămîntă să fie discutate „în văzul lumii". Firește, toate acestea ca să nu rămînă niște bune intenții trebuie circumscrise în sfera literaturii.

— Considerați romanul dumneavoastră un roman politic ?

— Am dorit în adevăr să fac din „Ore de dimineață" un roman politic.

— Ce înseamnă de fapt roman politic ?

— Dimensiunea politică reprezintă pentru romanul nostru actual o punte care leagă prezentul de viitor, care-i dă un grad înalt, durabilitate. În cazul realității românești de astăzi, construită în atîtea ipostaze ale ei cu soluții originale, politicul nu este suficient să se afirme doar cu cuvintele „în fond, toată viața noastră reprezintă politica". Literatura are un statut de avangardă de influențare a mersului societății. De fapt, toate marile opere literare au fost și sînt prin excelență politice. Cu atît mai mult, această dimensiune se impune literaturii unei lumi în care factorul conștient joacă un rol atît de important în construcția socială.

Platon Pardău, n. 1934, Vatra Dornei. Volume de versuri publicate : „Arbori de rezonanță", „Monolog" ; „Vînătoarea interzisă". „Pasărea vine la noapte", „Planete albastre". Proză : „Scara lui Climax" ; „Ore de dimineață".

Glenda Jackson turnează împreună cu Peter Finch în filmul „O întrebare adresată națiunii" a cărui acțiune se petrece în perioada lui Napoleon Bonaparte.

Fotografia de mai sus o înfățișează împreună cu soțul ei, Roy Hodges, și copilul lor în vîrstă de 5 ani, Daniel.

Nu numai muzică...

de George SBÂRCEA

ADY ÎN ROMANEȘTE. Între musafirii cei mai îndrăgiți ai literaturii noastre noi se află traducerile din marii poeți universali. Un astfel de poet este Ady Endre, amarnul unor scîntei de neobișnuită mărime și strălucire în lirica ungară. A fost tradus la noi în numeroase ocazii, de versificatori modești sau de poeți cu renume, de la Goga la Blaga. Eugen Jebeleanu le-a dăruit cititorilor români buchete întregi din versurile acestui bard în care s-a concentrat esența însăși a poporului său.

N-am avut însă, pînă acum, o tălmăcire de proporțiile volumului de *Poeme* traduse de un tînăr poet, Paul Drumaru, și publicat de editura Kriterion din București : aproape 250 din poeziile lui Ady au fost transpuse de astă dată de același tălmăcitor, care a izbutit să confere o atmosferă unitară ciclurilor de poezii ale acestei „rîndunici născute din ou de ciocîrlie", cum s-a autoporecilit Ady.

Pe Paul Drumaru l-au dus parcă aripi misterioase în munca de traducere a poemelor bardului ungur. Numai în acest fel a fost în stare să redea aerul dens, dicțiunea fierbinte, răgușită, dramatică, din poemele lui Ady : *„Ați prins de veste ? / Toamna, cînd ceața-i veștedă și grea, / În noapte geme cineva. / Ceva se zbate-zbate, / Cineva strînse toate durerile din lume, / Cineva bate-n scînduri moi, bătrîne. / Un om mai vechi. / Cît a trăit, pe ceru-i n-a fost stea, / Și-acum i-e dor, sărmanu, și lui de cineva"*.

Dacă e greu îndeobște să traduci poezia străină, fiindcă deseori originalul nu poate fi redat decît abătîndu-te de la partitură, alteori urmărind-o și tălmăcind-o prea fidel ca lexic — ceea ce poate căsuna versiunii noi —, poemele lui Ady sînt și mai greu de transpus într-o altă limbă. Poetul ungur s-a folosit ca puțini alții de latențele de rimă și ritm din graiul său, a exprimat în versurile lui năzuințele populare, a dat glas adîncimilor mitice ale istoriei naționale și durerii oamenilor de la Dunăre. Toate acestea cu un mare potențial liric, la a cărui incandescență tălmăcitorul trebuie să ajungă prin talent, muncă, răbdare și un har al identificării cu originalul.

Din volumul de poeme prefațat de Marin Sorescu reiese că Paul Drumaru s-a înălțat, în momentele sale cele mai bune, pe crestele inspirației fierbinți a lui Ady, spre a-l dărui celor ce n-au fost niciînd străini de el, românilor, între care s-a născut în satul Mecențiu din Bihor, ce-i poartă azi numele. Ady ne-a cunoscut și ne-a vorbit pînă și limba, chiar dacă a scris în ungurește. Pentru el, cel ce privea mai departe decît epoca sa pe care a înfruntat-o, *„maghiară, slavă sau valahă, e jalea-n veci aceeași jale !"*

Este un eveniment mare o asemenea tălmăcire, în care cititorul nostru poate să descopere orchestra inedită și de o fabuloasă bogăție a marelui poet ungur, lăsîndu-se captivat, în limba proprie, de expresiile noi, tonurile și sonoritățile uluitoare, ceea ce îl ajută să intuiască ceva din febra ce nu încape în cuvinte a lui Ady Endre, cîntărețul celor mulți și obidiți visînd timp de secole la sfărîmarea lanțurilor grelei lor robii.

METEOROLOGIE

CE FACEM CU CLIMA?

Se pot face previziuni mai exacte ? Ce ar trebui să se știe pentru o prognoză ? Este nevoie — pentru a descrie atmosfera într-un singur moment — de o jumătate de milion de date. „Ochii" peste vreme.

Toată lumea vorbește despre vreme, dar nimeni nu face nimic pentru ea, spunea cîndva jumătate în glumă, jumătate în serios, Mark Twain. Astăzi știm că se fac multe pentru vreme, și bune și rele, dar încă n-am putea afirma că încrederea noastră în buletinele meteo este totală. De cîte ori nu ne-a surprins ploaia fără umbrelă și zăpada cînd nimeni n-o mai așteptа... Și totuși, buletinul meteorologic, în pofida unor „accidente" devine din ce în ce mai bun. Dar, pe cînd previziunea va fi absolut precisă ? Cînd va putea efectiv omul influența vremea împiedicînd uraganele și aducînd ploile în regiunile secetoase ? Da, „clima este un cuvînt misterios", spunea savantul George Gamow. Iar „efectele posibile ale influenței omului asupra vremii nu pot fi evaluate cît timp nu știm cum să folosim calculatoarele electronice rapide pentru previziunea exactă a vremii, în general". Vom replica iarăși : dar acum sînt sateliți meteorologici, care surprind nașterea fiecărei furtuni din jurul globului, există computere care înghit mii de milioane de unități de informație și în cîteva minute desenează hărți complete ale vremii. La o primă vedere pare că nimic nu i-ar mai scuza pe meteorologi. Există o vastă cantitate de informații. Dar ea este dezarmant de incompletă. Într-un articol semnat de Dr. Walter Orr Roberts, președintele corporației universitare pentru cercetarea atmosferică, în Boulder, Colorado, pentru „National Geographic" se spune : **există o adevărată rețea pe glob de stații care fac măsurători climaterice cel puțin o dată pe zi. Sînt în lume 25 000 de observații meteorologice la suprafață, făcute zilnic și codificate prin radio, informațiile sînt schimbate telegrafic între 10 000 stații terestre în mai mult de 130 de țări, iar 6 700 de nave au echipamentul necesar pentru a măsura temperatura, umiditatea etc. Apoi se fac peste 1 200 măsurători zilnice ale vînturilor și temperaturilor cu ajutorul baloanelor. Cu toată această vastă cantitate de informații, ea se dovedește a fi dezarmant de incompletă. Abia 20% din suprafața globului este acoperită de observatoare meteorologice ! Pentru că e sigur, nu este suficient să măsori vîntul la suprafață. Mișcările aerului în straturile înalte ale atmosferei au o foarte mare influență. Ar trebui să vă imaginați, pentru a înțelege mai bine cît de complexe sînt problemele atmosferei și sistemului vremii, că e vorba de o pătură de 32 km. grosime, conținînd 5,6 milioane de bilioane de tone de aer. Adică, aproximativ un milion și jumătate de tone pentru fiecare om de pe pămînt ! Este o uzină gigant cu un volum de patru bilioane de mile la cub, într-o continuă frămîntare. Căldura furnizată de acea mare forță atomică — soarele — face ca aerul să se ridice în valuri de curenți, în deosebi la tropice, sugînd o incredibil de mare cantitate de apă de mare zilnic (1 000 bilioane de tone pe zi). Uriași curenți de aer sînt deviați spre est de rotația pămîntului, scad în apropierea pămîntului, la aproximativ 30° latitudine, pentru a se mișca înapoi spre ecuator... La latitudini mai înalte, unde populația globului este mai concentrată, circulația vîntului este și mai complexă — migrații de celule de ciclon, furtuni cu descărcări electrice, curgeri de jeturi etc., și toate modificate de fiecare munte, de fiecare platou, de fiecare „ochi" de apă, de fiecare cîmpie. Și ar trebui să adăugăm ceea ce ecologii susțin cu convingere : influența poluării asupra climei. Și dacă ne mai gîndim că o singură furtună cu descărcări electrice poate elibera în atmosferă o energie echivalentă cu cea dată de o bombă cu hidrogen de o megatonă — calculînd că în fiecare zi sînt aproximativ 50 de mii de furtuni ce se dezlănțuie deasupra globului...**

Iată așadar efortul imens care i se cere științei în a înțelege și cuprinde toată această complexitate de factori care definesc vremea. Succesul ei ar fi imposibil fără un efort la scară mondială, acum în curs de desfășurare. Peste 100 de națiuni s-au organizat sub egida organizației meteorologice mondiale și a uniunii internaționale a consiliului științific, în a dezvolta, din 1970, o nouă înțelegere globală a proceselor vremii. Se numește Programul global de cercetare atmosferică (G.A.R.P.). Succesul acestui program depinde însă de trei realizări foarte dificile: computere electronice ce pot ajunge la performanțe de sute de operații matematice pe secundă. Se estimează că aceste computere ar trebui să aibă o capacitate de 100 de ori mai mare decît a celor mai bune existente azi. Se așteaptă ca o asemenea capacitate să fie atinsă în cîțiva ani. În al doilea rînd, și poate cel mai important, este a se formula o teorie sau, mai bine, un model matematic al proceselor complexe care generează vremea. Acest model trebuie să includă toate forțele fizice ce afectează atmosfera pentru întregul glob terestru. Ca să ne dăm seama ce ar trebui să fie un asemenea model, să ne gîndim că e nevoie de o jumătate de milion de date numai pentru a descrie atmosfera într-un singur moment. Există unele modele în Statele Unite, ce sînt folosite în buletinele meteorologice și care fac ca previziunea să fi devenit remarcabil de bună. În sfîrșit, în al treilea rînd, o rețea globală de stații care să facă măsurători climaterice, cel puțin o dată pe zi. Așadar, computere, matematici, tehnici de observație și sateliți. În vara anului 1971 un obiect de studiu cunoscut sub numele NOAA 1 (noua administrație națională și oceanică a Statelor Unite) se învîrtea pe orbita pămîntului. Acum G.O.E.S. va face mai mult, culegînd informații și fotografii și transmițîndu-le computerilor de la statul major al stațiilor de la Maryland. El poate intercepta cam 40000 de stații îndepărtate la fiecare 6 ore și poate trimite pe pămînt imagini conținînd 1000 de milioane de unități de informații în 24 de ore. G.O.E.S. este prescurtarea lui Geostationary Operational Environmental Satellite și este primul din noua serie de „ochi" asupra vremii.

ZOOTEHNIE

IARBA, LAPTELE ȘI CARNEA

A cunoaște o serie de elemente privind modul în care se comportă animalul înseamnă posibilități de mărire a producției fie de lapte, fie de carne. În acest sens, se înscriu cu prioritate, în studiile ce se fac pe plan mondial azi, lucrările secției de fiziologie a Institutului de cercetări zootehnice din țara noastră.

A ști de cîte ori rumegă vaca, înseamnă a putea stabili modul de tratare a pășunilor pentru realizarea unor producții de iarbă cu influențe favorabile asupra vacilor cu lapte. În acest scop, cercetătorii Institutului de agricultură din Bütenhof-Hanovra au pus la punct un original instrument de măsură. În legătură cu aceste studii care au atît de importante efecte în practică și economie, prof. dr. Francisc Popescu ne scria: „Cred că nu greșesc să amintesc că noi, în Republica Socialistă România, am fost premergători Institutului din Hanovra și a altora..." Ne bucură de aceea să facem cunoscute măcar cîteva date privind aceste studii publicate în volumele și revistele științifice de specialitate, și pe care ni le-a furnizat **prof. dr. FRANCISC POPESCU.**

— Stabilirea științifică și explicarea unor necunoscute care, la prima vedere ar părea minore, poate să contribuie în fond la cunoașterea unor elemente privind modul în care se comportă animalul, ca parte din mecanica fiziologiei digestiei care antrenează după sine producțiile, fie de lapte, de carne, de reproducție etc. și care, în final, contribuie într-o mare măsură la economia națională. Fiindcă s-au citat lucrările ce în prezent preocupă un mare Institut din apus, doresc să precizez că la noi în țară asemenea lucrări, dar cu mult mai largi, s-au făcut încă de acum 10—16 ani și s-au publicat treptat. Astfel, s-au stabilit ritmul, intensitatea, periodicitatea de masticație, precum și de rumegare la vaci, cu diferite producțiuni și în variate stări fiziologice, din mai multe rase, cu producții mari și reduse de lapte (Simmenthal, Bălțata românească, Bruna și Sura de stepă) în raport cu structura rației, fie în regim de stabulație sau la hrănirea cu masă verde, separat pentru o rație sau în perioade ciclice repetate, complete de cîte 24 de ore fără de întrerupere, căutîndu-se a se stabili raporturile existente între nutrețuri și producție, timpul necesar pentru consum, rumegare, odihna vacilor etc. astfel că în afară de studii asupra hrănirii să se poată întocmi și un program rațional științific de grajd, în raport cu cerințele organice ale animalelor. Lucrări s-au făcut pe cîte 6—20 de animale, între anii 1953—1962, de către cercetătorii secției de fiziologie ai Institutului de cercetări zootehnice din București și la Stațiunile sale experimentale, folosindu-se metoda de înregistrări grafice pe animale normale și cu fistule permanente ale rumenului și duodenului. Menționăm că aceste experiențe au deschis noi căi de cercetare și de investigație pentru o orientare nouă în fiziologia zootehnică specifică și lucrările noastre au fost primite cu interes și peste granițe.

Studiul a fost inițiat și condus de directorul secției de fiziologie a Institutului de cercetări zootehnice, prof. dr. Francisc Popescu, cu colaborarea unor distinși cercetători ca dr. Apolodor Tacu, dr. Stelian Florescu ș.a. și ele au adus o substanțială contribuție școlii românești de fiziologie întemeiată de savantul medic veterinar prof. Athanasiu, fiziolog cu renume mondial (sărbătorit de altfel în 1970 cu ocazia a 100 de ani de la naștere de către UNESCO, Academia Republicii Socialiste România, Institutul Marey din Paris, al cărui subdirector a fost).

Cînd apele reziduale și menajere intră în conflict...

... cîștigă apa potabilă ! Experiențele făcute de cercetătorii sovietici de la combinatul chimic Severodonețkii din sud-estul Uniunii Sovietice, sînt nu numai interesante dar cu rezultate de două ori utile. Ce-au făcut de fapt ? Au dat drumul în bazinele create pentru purificarea biochimică a apelor — care acoperă cam o sută de hectare — atît apelor industriale cît și celor menajere. Destul să înceapă conflictul. Microorganismele din apele menajere s-au dedat imediat la o luptă aprigă de distrugere și excludere a reziduurilor otrăvitoare din produsele chimice aflate în apele industriale. După „victoria" lor, nu a mai rămas de făcut decît să se decanteze și să se filtreze apele pentru ca ele să se poată reintoarce „purificate" în riul pe malul căruia este construit combinatul chimic. Ca nici o îndoială să nu planeze asupra calității apei stau mărturie peștii. Nu numai că se simt bine și le place apa dar se dezvoltă chiar mai repede. Drept care s-a creat și o adevărată creșcătorie. Nu numai de pești. Și pentru că succesul s-a dovedit atît de strălucit, a încolțit încă o idee. Mîlul rezultat din decantarea acestor ape adăugat în hrana animalelor s-a dovedit a fi foarte nutritiv. Morala : lupta împotriva poluării apelor poate oferi soluții neașteptate și în... zootehnie.

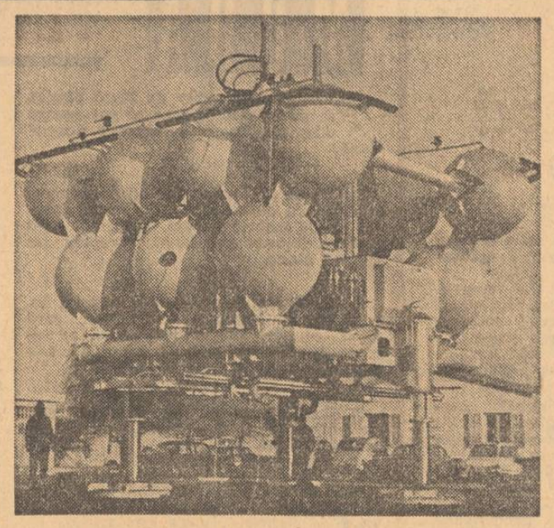

Foraj submarin într-o nouă variantă

Nimeni n-ar bănui privind această construcție, cu aer de sculptură modernă, că este o foreză submarină. Acest monstru... estetic cîntărește 45 de tone și poate lucra la adîncimi de la 10 pînă la 50 de m. sub apă, executînd forări de pînă la 1 800 mm în diametru și la adîncimi, în funcție de teren, între 20 și 40 m. Este gîndită la șantierele din Bretania, făcîndu-și în prezent demonstrația de probă la Marsilia, plaja de la Estaque. Se numește SM-3000, cu toate că aparține unei noi generații de mașini cu destinația „muncii" în mediul subacvatic, concurind cu cele de pînă acum prin mai mare eficiență și economicitate. În primul rînd, lucrînd sub apă, și nu de la suprafață, condițiile meteorologice o impresionează mai puțin, apoi legătura cu fundul marin e mai puțin rigidă și nu de neglijat — exigențele privind importanța navelor de la suprafață sînt mult mai mici. Între caracteristicile pe care le prezintă, am nota în deosebi una : poate fi transportată prin avion, pentru că este formată din elemente mecano-sudate demontabile, avînd fiecare cel mult 4000 de kg. Să mai menționăm că energia hidraulică îi este furnizată de un grup de moto-pompe ce se coboară sub apă și este alimentat printr-un cablu elastic de la suprafață.

Stress-ul — maladia nr. 1

Revista americană „Fortune" dă alarma. În S.U.A., factorii emoționali provoacă tulburări mai grave decît cele acuzate de medici de obicei : alimentație irațională, lipsa de mișcare, tutunul. Se știe bine azi care sînt consecințele stress-ului : tulburări cardiace, ulcere, astme, accidente de circulație. Dacă se iau în considerare toate acestea, iată maladia nr. 1, înaintea bolilor cardiace și a cancerului, pentru că stress-ul poate fi o cauză a acestora. Care este însă cauza cauzei ? La funcționarii americani — afirmă revista „Fortune" — șocurile emoționale, contrarietatea, tensiunea în muncă provin dintr-o lipsă de claritate în definirea sarcinilor, provin din dificultățile, neînțelegerile între superiori și subordonați, provin din responsabilitățile ce depășesc omul, provin din nesiguranța care pîndește pe fiecare în profesiunea pe care o exercită...

RISCUL DE ACCIDENTE DUPĂ PROFESIE, VÎRSTĂ ȘI SEX

Accidentele nu sînt, cum am fi tentați să credem, rezultatul tragic al unor întîmplări dominate de hazard. Cauzele sînt multiple și au fost adesea semnalate : oboseala, alcoolul, nervozitatea, viteza ș.a.m.d. Statisticienii unor societăți de asigurare urmărind lista accidentaților mortal au constatat că se poate stabili și o „scară" a riscului de accident în funcție de meserie, vîrstă și sex. Iată, de pildă, imaginea unui sondaj, plecînd de la indicele 100 pentru nivelul de risc al ansamblului. Muncitorii sînt pe primul loc cu indicele 152, față de funcționarii superiori : 126. Lucrătorii din comerț și industrie : 110. Cei din agricultură : 75. Frecvența accidentelor mortale crește odată cu vîrsta: mai puțin pînă la 50 de ani, crește sensibil între 50 și 65 de ani, și foarte repede după 65. În sfîrșit, se numără mult mai multe victime printre bărbați decît printre femei.

UNELTE DE 1000 DE ORI MAI REZISTENTE

Dacă ar exista un campionat al uneltelor, cele două noi familii de unelte de tăiere și prelucrare a metalelor, aliajelor și diferitelor materiale dure, create recent de General Electric, par să aspire la recordurile de viteză și rezistență. Proba făcută pe un aliaj extrem de dur, destinat avioanelor, a demonstrat că noile instrumente de tăiere reușesc să lucreze de opt ori mai repede decît cele clasice din carbură de tungsten. În fotografie, cele două grămezi reprezintă rodul „muncii" în timp egal cu instrumentele obișnuite pînă aici și cu cele noi. Noile unelte de tăiere sînt constituite din cristale sintetice extrem de mici. Nu depășesc mărimea unui fin grăunte de nisip. O familie de unelte e din cristale de diamant, cealaltă, din borazon CBN. Evident, nu materialul în sine este o noutate, știut fiind că diamantul sintetic a fost pentru prima oară fabricat acum aproximativ 20 de ani (1955), iar cristalele de borazon CBN s-au „născut" în 1957. Dar, cum spuneam, nu numai rapiditatea le caracterizează. Pentru prelucrarea unor materii abrazive compozite aceste unelte se laudă prin rezistența lor. Viața le e de o mie de ori mai lungă decît a uneltelor cu carbură.

SKYLAB — PRIMUL LABORATOR PE ORBITĂ

Charles Conrad, primul comandant al echipajului probează patul, asigurîndu-se că va rămîne în el... și în condițiile imponderabilității.

Emblema lui Skylab I. Pe ea este reprezentată silueta stației spațiale în dreptul Pămîntului care eclipsează Soarele și numele celor trei oameni ai echipei.

Purtasem cu noi una dintre cele mai vechi și mai romantice curiozități a lumii: Luna. Cum este de fapt? Ce se află pe ea? Și, însfîrșit, omul a descins acolo, i-a mîngîiat fața prăfuită, iar apoi a ridicat din nou ochii spre depărtări, atras, fascinat de răsăritul... pămîntului. Poate că atunci să-și fi spus că dincolo de marile spectacole lunare îl așteaptă.. marile descoperiri. Și iată acum, Skylab, prima stație spațială americană urmărind să îmbogățească cunoștințele oamenilor despre Soare, despre Pămînt și despre om. Trei echipaje cu cîte trei oameni la bord vor culege informații și fotografii, vor face experiențe medicale, tehnologice și științifice, fără să mai punem la socoteală pe cel de al 100-lea atelier orbital. Este interesant că între cercetările programate în cursul misiunilor Skylab se află și experimente. Bunăoară cel al unui tînăr, Neal Shannon, de altfel unul dintre cei mai buni studenți din Berkeley, Michigan, care privește o cercetare pentru pulsari în lungime de undă a ultravioletelor, în special din Nebuloasa Crabului. Au fost, de altfel vreo 3400 de propuneri de cercetări din partea studenților, analizate într-un concurs gigant organizat de Asociația de învățămînt științific și NASA. Este interesant că între cercetările programate în cursul misiunilor Skylab se află și experimente. Bunăoară cel al unui tînăr, Neal Shannon, de altfel unul dintre cei mai buni studenți din Berkeley, Michigan, care privește o cercetare pentru pulsari în lungime de undă a ultravioletelor, în special din Nebuloasa Crabului. Au fost, de altfel vreo 3400 de propuneri de cercetări din partea studenților, analizate într-un concurs gigant organizat de Asociația de învățămînt științific și NASA. Cum observațiile și experiențele care urmează să se facă se anunță a fi extrem de interesante pentru aplicațiile lor în medicină, în tehnologie, în problemele mediului înconjurător etc. vom reveni. Pînă atunci, cîteva fotografii care răspund, desigur, unor întrebări ale noastre. De pildă, știind că echipa centrală își va petrece 28 de zile în spațiu, iar celelalte două, cîte 56 de zile, ne întrebăm :

Cum și unde dorm ?

Emblema lui Skylab II simbolizează trei dintre principalele obiective ale programului. Figura centrală, adaptată de la Leonardo da Vinci, ilustrează proporțiile formei umane și sugerează cercetările ce se fac privind omul lansat în spațiu. Pe fundal, Soarele și Pămîntul. Echipajul celei de a doua misiuni Skylab este format din Alan Beam, comandant ; Owen Garriott, pilot științific și Jack Lousma, pilot.

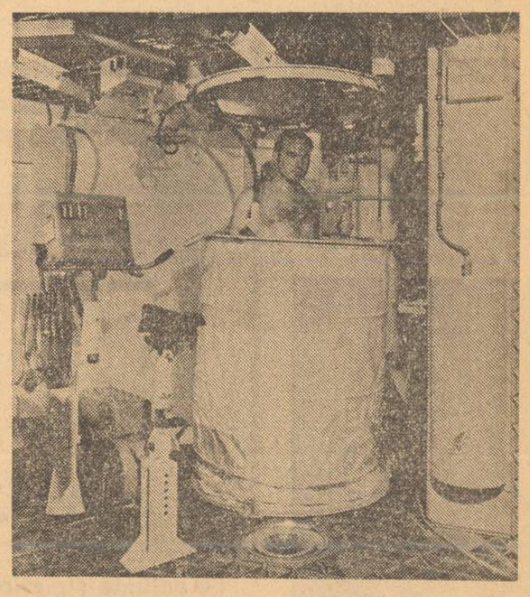

Se poate face o baie pe săptămînă în Cosmos ?

Desigur, o baie spațială, cu săpun lichid și apă caldă. „Cada" este înălțată din podeaua cabinei și un sistem de vacuum, pompează apa din recipient și o „varsă" în tanc.

Ateliscop

MACHIAJUL NUANȚELOR TARI

Se pare că machiajul se bucură în această primăvară, ce se lasă așteptată, de o delicată și specială atenție. Femeile se întorc la un machiaj mai accentuat. Fardul nu se mulțumește să scoată în evidență doar ochii. Buzele sînt și ele bine conturate. Nuanțele tari le proclamă demodate pe cele clasice, transparente. Dior, de pildă, și-a lansat gama „Les aventureux" pentru rujurile sale de buze și lacurile de unghii. Roșul împrumută cînd culoarea cameliei, cînd pe cea a violetelor, este grena sau cu tentă albăstrie. Nimic roz, nimic sidefat.

Tenul fardat într-o culoare luminoasă, se armonizează cu ochii conturați în întregime cu negru, și pleoapele colorate în special cu violet, verde sau bej. La acest obraz cu ochii mari, gură accentuată, Dior asortează o pieptănătură cu păr scurt, drept și cu breton pînă la sprîncene. Ceva à la Mireille Mathieu...

ÎN LUMEA BASMELOR ȘI A JUCĂRIILOR

Această ambarcațiune de o formă deosebită (foto 1) s-a bucurat de mare succes la recentul Tîrg internațional al jucăriilor, care a avut loc la Brighton, în sudul Angliei.

Tot celor mici li se adresează și expoziția deschisă în fiecare an la muzeul Klingspor din Offenbach (R.F.G.) În acest an, expoziția a fost destinată celor mai frumoase cărți cu poze și povești, tipărite în 20 de țări ale lumii (foto 2). Cele mai căutate sînt, firește, cărțile din care pozele apar de îndată ce se deschide cartea, închipuind decorurile feerice ale basmelor.

Foto 1

Foto 2

ARMONIE

De fapt, asortarea pantofilor cu poșeta este o regulă de cînd... moda. Dar fiindcă nu e de ajuns ca aceste accesorii să fie confecționate din aceeași piele, în aceeași culoare, s-a născut ideea broderiilor în piele și a florilor din același material, așa cum, de altfel, se poate vedea și în fotografia de mai jos, în care pantoful cu talpa groasă și tocul foarte înalt precum și poșeta au drept motiv decorativ flori executate cu foarte mare migală.

DIN NOU „MODERN"

Ansamblul din fotografie, ne readuce în fața ochilor imaginea unei femei tinere, acum mai bine de douăzeci de ani. Cloșul rochiei, reverele jachetei, minecile ei scurte lăsînd să se vadă manșetele butonate ale rochiei, pantofii cu talpa groasă și pălăria minusculă împodobită cu voaletă bogată, toate se inspiră dintr-o modă pe care o credeam apusă.

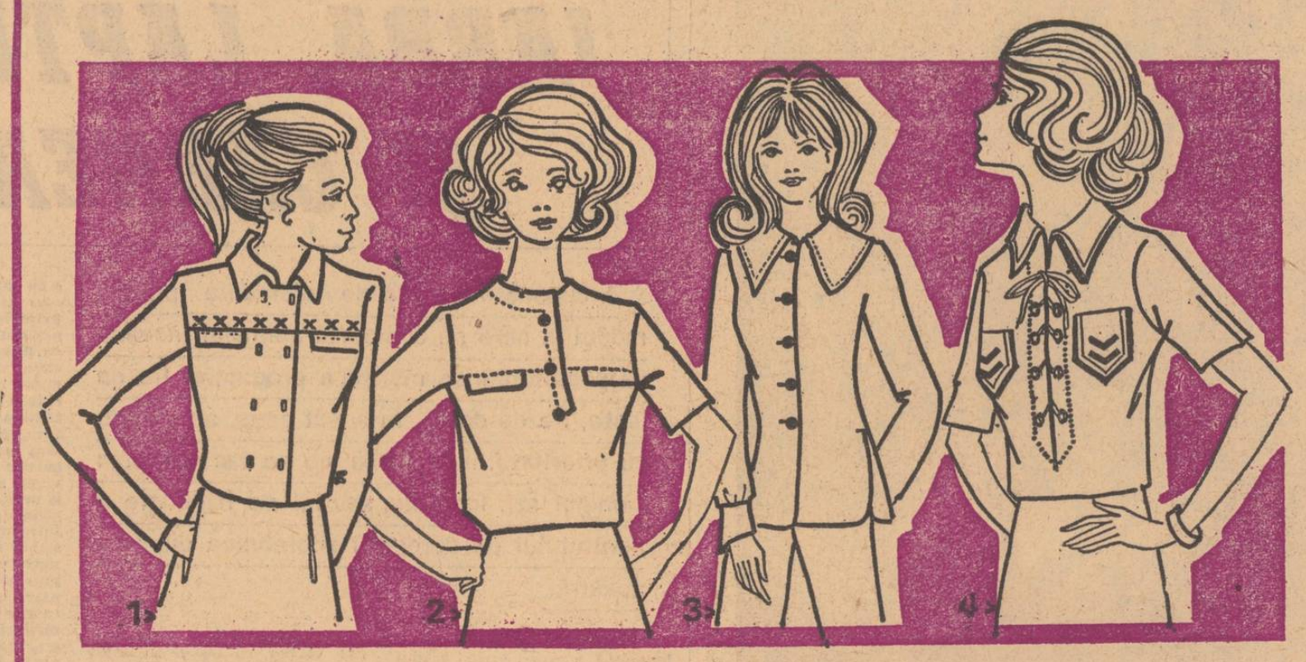

COSMETICA

Ce dăunează tenului?

Pentru a cunoaște natura tenului examinați-vă obrazul, trei ore după ce l-ați curățat, perioadă în care stratul protector natural a avut timpul necesar să se refacă. Odată realizat acest autodiagnostic, procurați-vă produsele adecvate.

Nu trebuie să vă însușiți punctul de vedere potrivit căruia dacă aveți multe produse cosmetice tenul va fi mai frumos; este necesar să le alegeți judicios, optînd pentru cele care vi se potrivesc.

Nu este bine să schimbați des marca produselor, dar nici să uitați că pielea în cursul anilor se modifică și deci produsele vor trebui adaptate acestei evoluții.

Nu trebuie neglijate, nici îngrijirile periodice. La anumite intervale de timp este necesară o curățire deosebită a tenului căci îngrijirile zilnice nu sînt suficiente. Această curățire în profunzime o puteți face singure sau vă puteți adresa unui institut de cosmetică.

O dată pe lună sau chiar la trei săptămîni trebuie să sacrificați o oră acestui scop. Cu o baie de abur, pentru a deschide porii, stoarcerea punctelor negre, masajul, o mască emolientă, o pulverizare sau comprese alternante calde, reci, veți obține o curățire în profunzime a obrazului.

Regimul alimentar joacă un rol important în aspectul tenului căci sînt destul de frecvente dermatozele datorate unei „supraalimentări" sau unei alimentații dezechilibrate.

Dacă tenul este acneic sau congestionat se impune suprimarea din alimentație a mezelurilor, a brînzeturilor fermentate, a conservelor, sosurilor, băuturilor alcoolice, vinatului și în general a alimentelor greu digerabile care fermentează ușor.

Pentru ten, abuzul de tutun este incontestabil dăunător. Obrazul unei fumătoare pasionate se vestejește repede, ridurile apar de timpuriu. Un paleativ: mîncați fructe crude și miere de albine. Folosiți o cremă protectoare, nu aplicați niciodată un fond de ten direct pe piele. Faceți zilnic exerciții de respirație înaintea ferestrei deschise.

Folosirea în cantitate mare a medicamentelor sau fără prescrierea medicului este, de asemenea, dăunătoare. În special, hipnoticele se pare că au o acțiune nefavorabilă asupra țesutului elastic din piele.

Condițiile de trai, apartamentele fără aer, soare, cu temperatură prea ridicată sau cu aer prea uscat influențează în mod negativ asupra funcțiilor glandelor pielii.

Odihna insuficientă, surmenajul se oglindesc nefavorabil în aspectul tenului.

În concluzie, se impune o igienă riguroasă și adecvată fiecărui ten în parte, evitîndu-se factorii amintiți mai sus, care periclitează sănătatea pielii.

Ludmila COSMOVICI

MODA PENTRU FIECARE ZI

Prezentăm un tipar de bluză clasică și patru modele care se pot realiza adaptînd tiparul la diferite dimensiuni.

1) **Bluză din material subțire (bumbac, mătase),** *cu platcă și două clape în dreptul ei. Se încheie cu opt nasturi la două rînduri. Mîneca este lungă, dreaptă, iar gulerul clasic.*

2) **Bluză din material uni (mătase, în bumbac),** *cu platcă și două clape, fără guler. Mîneca este scurtă. Bluza se încheie în față cu o fentă prinsă în trei nasturi.*

3) **Bluză din jerseu imprimat sau uni,** *cu mînecă lungă și manșetă. Gulerul gen „colerată" este foarte lat.*

4) **Bluză sport din olandină,** *închisă cu șiret în față. Buzunarele sînt aplicate și au două tighele. Mîneca este scurtă.*

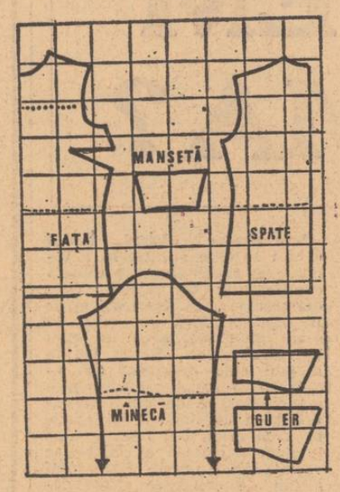

Desene de Tanți PFENNINGS

DECORAREA LOCUINȚEI

OBIECTE CU DUBLĂ FOLOSINȚĂ

Fig. 1

Aportul personal pe care-l puteți aduce la realizarea unui mediu cît mai plăcut în apartamentul dv. are la bază criteriul utilității, dar și al rentabilității bunurilor achiziționate în timp. Un exemplu edificator în acest sens oferă și lucrurile cu dublă folosință. Vă sugerăm cîteva idei practice, cu eforturi minime de material și manoperă:

Un fost „îndrumător" pe rotile al primilor pași făcuți de copilul dv. (în comerț este cunoscut sub numele de „țarc mobil") nu trebuie aruncat undeva, în pod, alături de lucrurile de pe vremea bunicii. Cumpărînd o găletușă din aluminiu puteți avea o frapieră pe rotile (fig. 1).

Ați locuit multă vreme într-o casă spațioasă dar cu lemne. Odată creată posibilitatea construirii unui punct termic propriu cu agent încălzitor — păcura, bătrîna sobă cu strălucitoarele-i cahle smălțuite, cu desene policrome, devine un obiect inutil, prin volumul său desfășurat pînă la tavan. Dacă intenționați să faceți să dispară soba, atunci frumoasele cahle pot constitui placajul ceramic al unui șemineu construit modern ca linie (fig. 2.), precum și al unui bar construit în formă de „L" (fig. 3).

Fig. 2

Cahlele pot fi pozate cu mortar de var-ciment pe un zid de cărămidă, în grosime de 12 cm. Una-două cahle pot fi regăsite în desenul stelajului barului, dispus pe peretele apropiat, alături de băuturile preferate.

Despre detalii, forme și dimensiuni pentru șemineu sau bar, vom vorbi cu alt prilej.

Arh. Marian OPROIU

Fig. 3

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ

Pe teme juridice

RODICA LUPAȘCU, comuna suburbană Otopeni, municipiul București. Într-un an calendaristic pot fi efectuate concediile de odihnă cuvenite pe cel mult doi ani, consecutivi. De exemplu, în anul 1973 puteți efectua concediile de odihnă la care aveți dreptul pe anii 1972 și 1973. Legea prevede obligația pentru toate unitățile de a asigura fiecărui angajat posibilitatea efectuării concediului de odihnă anual, pînă la sfîrșitul anului calendaristic în curs. Numai atunci cînd angajatul n-a putut pleca în concediu de odihnă, fiind în incapacitate temporară de muncă, a fost reținut de interesele serviciului etc. va lua concediu de odihnă în anul calendaristic următor, împreună sau separat de concediul cuvenit pe acel an.

MARIA VINANDI — comuna Nădrag, jud. Timiș. Dv. puteți primi pensie de urmaș dacă ați împlinit vîrsta de 55 ani sau sînteți invalidă. Legea stabilește că părintele are drept la pensie de urmaș, dacă nu este salariat, nu este membru al cooperativei meșteșugărești și nu exercită o profesiune sau meserie pe cont propriu.

Comitetele executive ale consiliilor populare, în raza cărora domiciliază părinții, în cazul dv. comitetul executiv al Consiliului popular comunal, urmează să elibereze dovada dacă părintele a fost sau nu în întreținerea celui decedat. Adresați-vă Direcției județene pentru problemele de muncă și ocrotiri sociale în vederea stabilirii — pe baza actelor — a dreptului de pensie de urmaș.

TAMARA RĂILEANU, Luduș, jud. Mureș. În conformitate cu dispozițiile legale, angajații au dreptul la pensie de invaliditate cauzată de accidente de muncă sau boală profesională, indiferent de vechimea pe care o au în muncă.

Dacă invaliditatea a survenit însă ca urmare a unui accident în afară de muncă sau datorită unei boli obișnuite, legea stabilește că pentru a primi pensie, angajatul trebuie să aibă o anumită vechime în muncă în raport de vîrsta ce o are. Așa, de exemplu, dacă invaliditatea a apărut de la 50 de ani, pînă la 55 ani, femeia poate primi pensie dacă are o vechime în muncă de minimum 15 ani; iar bărbatul, dacă are o vechime în muncă de cel puțin 18 ani.

Dacă angajarea a avut loc după absolvirea studiilor superioare, vechimea în muncă cerută de lege, în exemplul dat este de 13 ani.

Legea stabilește de asemenea că au drept la pensie de invaliditate cauzată de accident în afară de muncă sau boală obișnuită și cei care au o vechime mai mică, dar nu mai puțin de jumătate din vechimea prevăzută la art. 23. În astfel de cazuri pensia se acordă corespunzător vechimii în muncă în raport de aceea prevăzută în principiu de lege.

STELA IONESCU, București. Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară precizează că au drept la ajutor social, angajații care nu îndeplinesc condițiile pentru obținerea unei pensii și sînt lipsiți de mijloace proprii de existență, dacă sînt în vîrstă de 62 ani-bărbații și 57 ani-femeile și fac dovada, cu acte oficiale, că au o vechime în muncă de cel puțin 5 ani. De asemenea, au drept la ajutor social, angajații care sînt invalizi de orice grad, în urma unei boli obișnuite sau a unui accident în afară de muncă, și au lucrat cel puțin 1/4 din vechimea prevăzută ca fiind necesară pentru acordarea pensiei de invaliditate.

Soțul supraviețuitor și copiii unui beneficiar de ajutor social decedat au dreptul la ajutor social de urmaș, dacă îndeplinesc condițiile prevăzute pentru acordarea pensiei de urmaș și sînt lipsiți de mijloace proprii de existență.

Prin mijloace de existență, legea înțelege realizarea unor venituri lunare, egale cu cuantumul ajutorului social, pentru categoria respectivă, sau mai mari. Adresați-vă Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale.

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

NELU SECU — Drăgănești-Olt. *Vă puteți adresa specialiștilor policlinicii cu plată din str. Negustori 1. Se dau consultații și în fiecare simbătă după masă.*

TUDORIE — Galați. *Presupunem că nu ați tolerat tratamentul cu tetraciclină și ați făcut o reacție alergică. Dacă repetate consulturi și internări la spitalul din localitate nu au ameliorat starea dv. vă îndrumăm la serviciul de alergologie din Calea Victoriei nr. 147. Dintre tratamentele enumerate de dv. nu figura Feniramin și credem că ar fi indicat*

OCTAVIA BAJAN — com. Ceptura. *Fetița dv. prezintă o rinită cronică cu reacție sinusală. Credem că specialiștii clinicii O.R.L. spitalul Colțea vă vor ajuta. Poate că ar beneficia și de o serie de sedințe de aerosoli cu ape sulfuroase.*

ECATERINA BALEA — Sinaia. *În cazul dv. este o alergie la streptomicină și poate fi considerată drept boală profesională deoarece lucrați în mediu T.B.C. Credem că ar fi bine să consultați specialiștii serviciului de alergologie din București — Calea Victoriei 147. De asemenea, vă sfătuim să vă adresați și secției de boli profesionale — spitalul Colentina*

IOAN GROZESCU — Berceni Sud 2. *O malformație a căilor urinare trebuie rezolvată chirurgical dacă întreține repetate infecții urinare. Vă recomandăm să vă adresați specialiștilor clinicii de urologie — spitalul Fundeni.*

O. V. — Călărași-Ialomița *În general medicamentele nu se păstrează mult timp. Sînt unele care își mențin calitățile, altele se alterează, iar majoritatea au termen de expirare. Evident că nu vă putem răspunde prin corespondență dacă tabletele dv. și-au mai conservat eficacitatea. În consecință reamintim un sfat valabil pentru toți cititorii: de a consuma medicamente numai după prescripțiile medicului referitoare la doză și durata tratamentului. În felul acesta nu veți mai avea în casă medicamente învechite și care pot avea urmări nedorite.*

C. VALERIU — Iași. *Vă recomandăm următorul tratament: Bergonal = o tabletă seara și Epifizan fiole injecții intramusculare la două zile cîte o fiolă.*

Bucătărie dietetică

MENIURI HIPOCALORICE

Vi s-a prescris un regim sărac în calorii? Toți ai dv. ar trebui să se abțină o zi pe săptămînă de la o alimentație prea hrănitoare? Vă propunem un meniu complet și cîteva idei, recomandate de specialiști, pentru zilele cînd trebuie să „măsurați" caloriile fiecărei mese.

Salată verde surpriză

(90 de calorii de persoană)

Pentru 4 persoane: 2 salate mici, 125 g brînză proaspătă de vaci, 50 g de telemea, 2-3 fire de ceapă verde, 2 roșii, sare, piper, 3 linguri de oțet diluat, o lingură de ulei de parafină.

Spălați salata fără să desprindeți frunzele de pe cotor. Îndepărtați numai frunzele galbene, dacă sînt, și scoateți miezul dacă vi se pare îndesat. Tăiați roșiile în cuburi mici. Dați telemeaua pe răzătoare și amestecați-o cu brînza de vaci. Adăugați ceapa verde mărunt tăiată, sărați, piperați, puneți și roșiile. Umpleți mijlocul salatelor, tăiați-le în două așa ca să nu se vadă și puneți-le la rece. Înainte de a servi stropiți-le cu o vinegretă făcută din oțet, ulei, sare.

Friptură la tigaie

(210 calorii de persoană)

Pentru 4 persoane: 4 felii de carne slabă de friptură de cîte 125 g fiecare, 20 g unt, un cățel de usturoi, 20 g cașcaval ras, sare, piper, boia de ardei.

Încălziți untul în tigaie, curățați și tocați usturoiul și apoi puneți-l să se înmoaie în untul fierbinte. Așezați deasupra feliile de carne presărate cu sare, piper, cașcaval și boia de ardei. Lăsați-le pe foc potrivit să se rumenească 8 minute, apoi întoarceți-le și continuați friptul încă 6 minute. Cașcavalul trebuie să se topească și să se rumenească. Serviți friptura cu partea cu cașcaval în sus.

Mere la cuptor

(100 de calorii de persoană)

Cîte un măr frumos de persoană, 2-3 linguri de apă, cîte o linguriță de peltea de gutui sau jeleu de coacăze ori de căpșuni.

Spălați merele. Înțepați-le cu furculița ca să nu plesnească la copt. Le puteți cresta cu vîrful unui cuțit de jur împrejur, pe partea cea mai bombată. Puneți-le într-o tavă. Adăugați apă, coaceți-le la cuptor timp de 30 de minute. Serviți-le turnînd deasupra linguriță de peltea sau jeleul ușor încălzit.

● Nu uitați că acestor calorii li se mai adaugă cele de la micul dejun și de la cină.

Olimpia ȘTEFANESCU

TREI ZILE „SLABE"

PRÎNZ	G.	CAL.	SEARA	G.	CAL.
¼ L. SUPĂ DE LEGUME		30	OCHIURI ROMÂNEȘTI		160
PUI LA FRIGARE	150	220	(2) CU PIURE DE SPANAC	250	60
SALATĂ DE ROȘII	150	30	O LINGURIȚĂ RASĂ DE UNT		50
O PARĂ	150	90	UN MĂR	100	60
¼ L. SUPĂ DE LEGUME		30	MORCOVI RASI	150	60
FICAT LA GRĂTAR	100	150	SUNCĂ SLABĂ DE		
O LINGURIȚĂ RASĂ			PRAGA	100	172
DE UNT		50	UN IAURT	100	90
ȘI SOTE DE CIUPERCI	200	60			
O PORTOCALĂ	100	40			
¼ L. SUPĂ SLABĂ			AMESTEC DE PUI		
DE CARNE		36	RASOL	100	145
PEȘTE ALB LA			CU CAȘCAVAL RAS	25	95
GRĂTAR	200	160	ȘI SALATĂ VERDE	50	10
O LINGURIȚĂ			COMPOT DE MERE	125	75
RASĂ DE UNT		50			
UN CARTOF FIERT	150	90			
½ GRAPEFRUIT		45			

NU UITAȚI!

În toate unitățile de desfacere a citricelor (magazine alimentare, cofetării, magazine pentru vînzarea legumelor și fructelor etc.) puteți cumpăra

PORTOCALE

ȘI

LĂMÎI

de calitate superioară, exportate de firma greacă VOYADGIS — SALONIC

PUBLICOM

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

SOARTA UNUI COPIL

de Mihai STOIAN

„Stimată redacție

În calitate de mamă apelez la dumneavoastră, cu sufletul zdrobit de durere : ajutați-mă să-mi recapăt copilul ! Sînt soră medicală la Spitalul unificat Sebeș, secția chirurgie, am 27 de ani, din 1969 m-am despărțit în fapt de Cornel Floca (com. Petrești, str. Ogor Nou nr. 83), Decizia civilă nr. 622/1970 a Trib. jud. Alba declarînd căsătoria noastră desfăcută din vina ambilor soți și încredințîndu-mi mie copilul. De altfel, 3 (trei) hotărîri judecătorești mi-au dat mie, spre creștere, copilul (2046/1970, 3446/971, 1377/972). Totuși, cum-necum, sentința dată în dosarul 1539/972 răstoarnă totul, divorțul devine... numai din vina mea, tar fetița este încredințată tatălui, deși, abia la 20 ian. 1972 tatăl fusese obligat la plata sumei de 300 lei lunar, drept întreținere. Precizez că, în perioada cît fetița a stat la mine sau la bunici, tatăl venea destul de rar, căuta să ia copilul cu forța, ba îmi spunea pe față : „Copilul va trebui să crească la mine, nu vreau să mă știu dator la tine toată viața". Sprijinit de oameni probabil cu intenții bune pentru el, la recursul introdus de el totul s-a dat peste cap în dezavantajul fetiței și al meu. Nu m-am lăsat, fetița crescuse doar 7 ani și jumătate alături de mine, de mine născută : am înaintat un memoriu la Ministerul Justiției, apoi, cu fetița de mînă am fost nevoită să iau drumul Bucureștilor, să obțin audiență la minister și să capăt suspendarea execuției (la fel în noiembrie, tot cu fetița de mînă, în București, deși ea urma cursurile în Sebeș — plecam mereu cu copilul, de frică să nu rămîn fără ea — iată și a doua suspendare ; observați că suspendările se obțineau tot pe cîte o lună, l-am trimis apoi pe tata să umble, a obținut și dînsul o suspendare pînă la 15 ianuarie 1973). Dar în decembrie 1972 m-am îmbolnăvit grav, am fost internată în spital și la data de 20 decembrie Camelia a fost furată de la școală, în timpul pauzei de către tatăl ei (vorbind mai tîrziu, foarte puțin, cu fetița, mi-a spus : „Mămică, m-a mințit și m-a tras de mînă într-o mașină"). După două ore fostul meu soț s-a întors la școală, cerîndu-i învățătoarei (tov. Palcu) lucrurile fetiței, bineînțeles, aceasta nu i le-a dat. Am sesizat organele de miliție ale orașului Sebeș (tov. cpt. Gruiță, care era sectorist în com. Petrești și trebuia să știe de soarta copilului), nu mi s-a dat nici un răspuns. Am așteptat, bolnavă, zăcînd la pat, și cînd vă scriu se împlinesc 6 (șase) luni de cînd un caz, nu doar un dosar, ci soarta unui copil, nu se rezolvă. Căci pe data de 29 ianuarie Cameluța mea fuge de-acasă dincolo și-ți lințește fața". Mi s-a spus apoi de către un căpitan că vom fi duși la Procuratură, dar mașina cu care-am plecat era de la C.E.I.L.—Sebeș, unde face serviciu, fostul soț, ca șofer ; așa c-am ajuns la Petrești, în poarta casei lui, fetița mi-a fost smulsă din brațe și băgată în curte, plîngea amarnic la fel ca sufletul meu. Ultimele cuvinte rostite de gurița ei, la Miliție : „Mămică dulce, tare-s curioasă cu cine dorm diseară, cu tine sau cu tătucu, te rog să nu mă lași". La 19 aprilie împlinește 8 ani.

EMILIA RADU
str. Spitalului nr. 16 oraș Sebeș—jud. Alba-Iulia"

Stimată corespondentă, scrisoarea dv. — în măsura în care toate datele incluse într-insa sînt *strict autentice* — aduce în prim-plan o problemă despre care am mai discutat aici : cum asigurăm dezvoltarea perfectă, nu numai fizică, *dar și psihică*, a unui copil care are nefericirea ca părinții săi să se despartă ? De multe ori, din păcate, tocmai pentru că ambii părinți țin de fapt la el (așadar fiindcă știu că acesta reprezintă o „valoare sufletească" pentru celălalt), copilul devine... mijloc de răzbunare, piesă de șah într-un necontenit „război" în care adulții încearcă să-și „plătească", reciproc, niște vini proprii, anterioare, sau prezente, reale sau imaginare. Nu doresc să fac proces de intenție absolut nimănui, nici dv., nici fostului soț (de altfel e și dificil să te descurci — nuanțat — într-o poveste din care îți lipsesc încă destule detalii), important rămîne însă faptul că un copil care abia va împlini 8 ani este pus în situația de a merge în audiență, tocmai la București, absentînd probabil de la școală (clasa a II-a ?), sau de a asista la „confruntări" în birourile Miliției ori în curtea despre care ați amintit... Desigur știți că acest „duel" se răzbună, de obicei, mai devreme sau mai tîrziu echilibrul psihic al copilului avînd de suferit ; că dumneavoastră (poate vina aparține doar unuia din cei doi părinți, nu mă pot pronunța) vă luptați în continuare, pînă la un punct vă privește direct și personal, dar — repet — menținerea prelungită a fetiței într-o stare conflictuală, numai la bine nu poate conduce. Ați uitat sau ați omis să-mi scrieți motivul pentru care, după ce de trei ori copilul v-a fost încredințat dv. justiția și-a schimbat punctul de vedere, încredințîndu-o, la o vîrstă suficient de mică (nu se prea obișnuiește decît *pentru motive temeinice*) tatălui... Nici eu nu pricep de ce este nevoie de repetatele amînări, cînd — în interesul copilului — s-ar fi cuvenit să fie dată o sentință definitivă, care să aștearnă un pic de tihnă, mai ales în sufletul zbuciumat al copilului. Nu neg nici chinul care vă mistuie, nici dorința tatălui de a menține legătura cu fiica sa, ceea ce-i de neacceptat este inconsecvența rezolvării, ezitările celor puși să găsească soluțiile cele mai adecvate și să ferească un copil de chinurile la care v-ați referit. Cît privește personajul care lucrează la oraș și care l-ar fi sprijinit — după spusele dv. — pe soț în anumite momente, nu pot reține deocamdată argumentul, pînă la proba contrarie, dar socotesc de datoria mea să atrag atenția celor care vor analiza *acum* cazul. Oricum, cît mai prompt, se impune rezolvarea judicioasă a situației, în primul rînd ținîndu-se seama, cum precizează și Legiuitorul, de *interesele minorului*. Cît privește afirmația că n-ați putut ajunge niciodată în posesia dosarului cu pricina, nu înțeleg, de ce, cînd *aveți categoric acest drept* !

POST-SCRIPTUM. Rog stăruitor cititorii care știu unde se află *ELENA STATE* din Rm. Vîlcea (mamă a 3 fete și 3 băieți), plecată de-acasă în urmă cu cinci ani, să-mi comunice adresa ei actuală.

CURIER SĂPTĂMÎNAL

(de la tatăl ei) la un vecin pe nume Ordean Cornel-Petrești, str. Ogor Nou nr. 143 și-i spune : „Unchiule dragă, și tușică, numai dumneavoastră mă puteți ajuta, fugi, unchiule dragă, și spune-i mămichii mele să vină să mă ia, că nu mai vreau să stau aici, tătucu mă bate și moșu mă scoate afară din curte și spune : pleacă, tu, pleacă". *Soția acestui vecin a început să plîngă, iar el s-a ridicat de la masă, le-a închis pe amîndouă cu cheia, pe dinafară, și a venit după mine, acasă la părinți (distanță de 4 km), eram în pat, bolnavă, m-am sculat repede și am fugit cu mama mea și cetățeanul respectiv la autobuzul de Petrești. Mare scandal la poartă, fostul meu soț, cu bîte și cu mulți bărbați ; am intrat în curte, mi-am revăzut fetița după o lună de zile în care n-o mai văzusem, eram distruse amîndouă, plîngeam, și ea mi-a mărturisit că toată noaptea s-a gîndit cum să facă să scape din curte, să fugă la mine. Au fost momente de zbucium total. Soțul meu (fost) a anunțat Miliția, am fost duși la Sebeș (de serviciu : plutonier-major Perța), fetița nu se lăsa de gîtul meu, mi s-a strigat : „De ce-ai furat copilul (mie, ca mamă) ca să nu plătești pensie alimentară, pleacă*

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Cu oglindă și fără

Multe din manuscrisele lui Leonardo da Vinci, pentru a nu fi înțelese cu ușurință de oricine, trebuiau să fie citite cu ajutorul unei oglinzi. Noi nu vrem să vă dăm acum asemenea exemple, ci un altul, amuzant, propus de cititorul nostru **VICTOR BORDEA**, elev la Școala postliceală F.R.B. din București, în care de asemenea este necesară utilizarea unei oglinzi.

Se pune următoarea întrebare : ce număr, **format din două cifre, reflectat într-o oglindă, se mărește de 4,5 ori ?**

Dar, cititorul nostru ne trimite și alte două întrebări, fără oglindă. Iată-le :

— **Ce semn trebuie să punem între cifrele 2 și 3, pentru a se obține un număr mai mare decît 2, însă mai mic decît 3 ?**

— **Ce semne se vor pune între cifrele enumerate în continuare, astfel încît să se obțină valoarea finală 1 ?**

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

Mărul lui Newton ?...

...Nu, ci merele lui **DAN POPESCU**, unul din tinerii noștri cititori, elev la liceul „Eudoxiu Hurmuzachi", din Rădăuți. Dar despre ce mere este vorba ? Vom vedea...

Un copil se afla sub un măr. În care, din păcate, nu se mai găseau decît două mere. Dorind să mănînce merele, copilul a început să scuture cu putere copacul, sperînd că ele vor cădea din pom. La un moment dat însă, copilul a constatat că nu se mai găsesc mere în pom, și nu există mere nici pe jos.

Ce s-a întîmplat, oare cu merele ?

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

În jurul tablei de șah

1. Prima lucrare, cu caracter de manual, referitoare la jocul de șah, din epoca modernă, și care putea să fie considerată într-adevăr ca un manual de specialitate în acest domeniu, a fost intitulată „Libro de la invencion liberal y arte del Juego de Axedrez". Ea s-a tipărit în Spania, apărînd în anul 1561. Autorul lucrării, Ruy Lopez, era unul dintre favoriții regelui Filip al II-lea, fiind considerat ca cel mai strălucit șahist al timpului. De altfel, trebuie spus că și Filip al II-lea, rege al Spaniei, conta printre pasionații jucători de șah. În amintirea lui Lopez, uneia dintre deschiderile studiate de el mai pe larg în manual, i s-a păstrat numele de „deschiderea Ruy Lopez". Acestei deschideri i se mai spune și „partida spaniolă".

2. Prima revistă șahistă din lume a fost „Le Palamède". Ea a luat ființă la Paris, în anul 1836, fondatorul său, Charles de Labourdonnais (1797—1840), fiind cel mai bun șahist al Franței și figurînd de asemenea printre cei mai valoroși din lumea acelei epoci. Labourdonnais a lucrat efectiv ca redactor, la revista înființată de el.

Care este numărul...

Numărul format din două cifre, care împărțit la suma cifrelor sale, considerate ca simple unități, dă un alt număr ce, ridicat la pătrat, conduce la numărul inițial este 81. Într-adevăr, suma cifrelor lui 81 este egală cu 9. Împărțind pe 81 la 9 se obține 9. Ridicîndu-l pe 9 la pătrat, va rezulta din nou 81, adică numărul inițial.

Conform aceleiași tehnici, suma cifrelor numărului 27 este egală cu 9. Împărțind pe 27 la 9, se capătă 3. Dacă se ridică la cub 3, se obține din nou numărul 27, de la început

Poșta cititorilor

Am primit răspunsuri corecte la întrebările recent apărute în rubrică, de la următorii cititori : **Iuliana Petculescu**, elevă, Cisnădie, jud. Sibiu ; **Kureliuc Nicolai-Kolea**, Mărițeiamică, com. Dărmănești, jud. Suceava ; prof. **Gheorghe Brașoveanu-Urlați**, București ; **Pop Coman Simion**, Oradea.

Ilie Siladi, Hațeg, jud. Hunedoara. Soluția indicată pentru rezolvarea problemei cu vîrsta și numărul de la pantofi este valabilă numai pentru numere întregi la pantofi.

Sanda Moise, Tîrgu Ocna. Întrebările pe care le punem sînt și nu sînt de specialitate. Oamenii practică tot felul de activități, ceea ce le conferă și cunoștințe foarte variate, pe lîngă o anumită cultură generală. Cît privește problemele trimise, le considerăm interesante, și ca atare, le-am reținut în vederea publicării lor în viitor, motiv pentru care vă mulțumim.

Gheorghe Gheorghiță, Gheorgheni, jud. Harghita. Referitor la problema pe care o ridicați, vă comunicăm că am publicat mai de mult, în cursul anului trecut, un material care răspunde exact cerințelor dv. Nu-l mai putem publica din nou, acum. Dacă vă interesează materialul respectiv, puteți consulta colecția revistei noastre la orice bibliotecă din orașul în care locuiți.

Ing. Liviu MACOVEANU

VEGETAȚIE

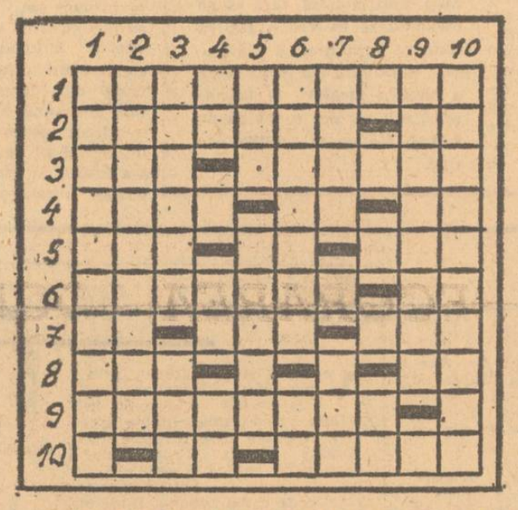

ORIZONTAL : 1) Vegetație care te îndeamnă la picnic (3 cuv.) ; 2) Sol timpuriu al primăverii (pl.) — În colț ! ; 3) Veche măsură de capacitate olandeză — Deliciul vegetarienilor ; 4) A pune pene din lemne. — Leuștean la început ! — Din sămînță ! ; 5) În pleură ! — Ies la iarbă verde — La banane !; 6) Semne de vegetație (sing.) — Are flori artificale (pl.) ; 7) I se oferă buchete de flori — Verde, primăvara — Din cocotier !; 8) Radio-Telegraf -Telefon (abr.) — Apă pe margini ! ; 9) Flagelul vegetației ; 10) La petală ! — Iarbă bună la păscut.

VERTICAL : 1) Salată... (fig. 2 cuv.) ; 2) Albă ca un ghiocel. 3) S-a dezvoltat din muguri — Tutun culeș la început ! ; 4) Doina Trandafirescu — 4,6 pansele ! — Servește ; 5) E... unu la sută !!! — Iarbă ieșită după cosit ; 6) E într-o cismă... — Un tîrg mic ! ; 7) Semne de preamărire — Dușul vegetației ; 8) Primele la răsădire!; 9) Studiul vegetalelor ; 10) Gutuiul (mold.).

S. MIHAIESCU

Cuvinte rare : AAM, ICUI.

TRANDAFIRI

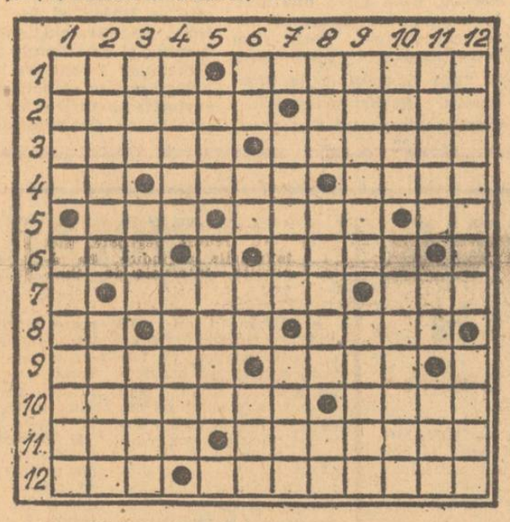

ORIZONTAL : 1) A pictat tabloul „Trandafiri pe masă" — Zonă în care crește „Florea de colț" ; 2) Trandafir sălbatic — „Trandafiri de pe...", cor mixt de Mihail Bârcă ; 3) Nume feminin — Interpret al melodiei „Un spin și-un trandafir" ; 4) Cămăși înflorate — „...trandafiri" cîntați de Viorel Doboș — O mînă sucită ! ; 5) Petale de trandafiri — Hrană pentru copii — Șase roman ; 6) Cînd rozele înfloresc — Golf în nordul Mării Egee ; 7) Înfoiat — Înmiresmate flori de ceai ; 8) Lalescu Rodica — Ultimele petale de la trandafiri ! — Produse piscicole ; 9) Autorul melodiei de muzică ușoară „Trei trandafiri" — Măsură marină ; 10) Oameni în miniatură — Săli de festivități ; 11) Vas... și pentru trandafiri — Soi de trandafiri (... Glory) ; 12) Petale de anemone ! — Luceafărul poeziei românești.

VERTICAL : 1) Se cîntă în opera „Cavalerul rozelor" (pl.) — „Trandafir de la..." în repertoriul lui Ioana Radu ; 2) Fluviu în Bulgaria, vestit prin frumoasa sa vale a trandafirilor — Descriere epică de mari proporții ; 3) Campioni — Iar s-a încurcat! — Senzuale și trandafirii... ; 4) Străvechi ceremonial pentru tinerii căsătoriți — Recipient pentru parfum și de trandafiri ; 5) Distanțat — Coșuri de pescuit ; 6) În cămară ! — Enescu George — Căni ! — Tehnica Construcțiilor de Mașini (abr.) : 7) A scris versurile melodiei de muzică ușoară „Vino pe aleea trandafirilor" — Oferă flori miresei sale (pl.) ; 8) Nor răvășit ! — Prima zi din lună — Firicel de floare albastră ; 9) Comic al revistei românești — Se prind în păr ; 10) Strigăt (înv.) — Celebru compozitor, autor al operei „Cavalerul rozelor" ; 11) Vătămător — La ieșire din alee ! — Se ocupă în spațiu ; 12) Înmiresmați ca trandafirii — Lista de bucate.

Maria CRACEA

Cuvinte rare: ENES, VIRSE, AZAN.

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

MARTIE

Doarme. — Data. — Redat. — Teste. — Uni. — Spusa. — R. — M. — Oe. — Er. — Nea. — En. — Dar. — Mart. — Tis. — Luna. — Ai. — Mar. — Zile. — E. — Femeie. — Art. — Aranjat. — Iso. — Mirii. — Cadou.

ÎNCRUCIȘĂRI

Tabara. — Cap. — Utilaj. — Me. — Bec. — Cu. — Gin. — Ulii. — Trene. — Ri. — Ușoară. — Ierburi. — TM. — Roit. — Da. — I. — A. — At. — Tutun. — Gater. — Raze. — Inelați. — Ir.

UMOR STRĂIN

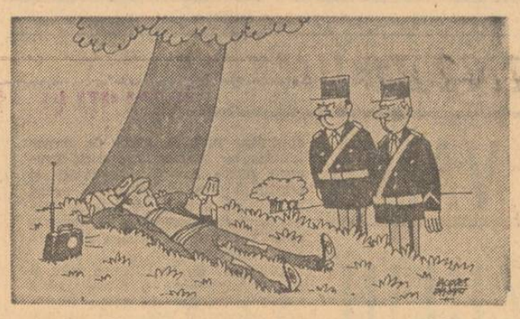

— Numai un moment... acum se termină emisiunea privind cursul la bursă și-apoi sînt al vostru.

— Nu mă interesează că ești în ședință ; scoate-ți cămașa și spunem-mi ce număr are.

— Alo, spitalul ? Scuzați-mă dar persoana pe care ați adus-o la mine acasă nu este soțul meu.

MĂSLINELE GRECEȘTI

Excelente pentru aperitive și garnituri !
Aliment nutritiv și bogat în calorii !
Ușor de conservat, deci totdeauna la-ndemînă !

MĂSLINELE GRECEȘTI FURNIZATE DE „DEKOEX„ COMPANY

(ATENA/GRECIA)

FIRMA „DEKOEX„

vă asigură că deliciul măslinelor furnizate este conferit de procesul specific de fermentație naturală

PUBLICOM

O adevărată bijuterie a gospodăriei dumneavoastră — mașina electrică de gătit

„Electrovesta"

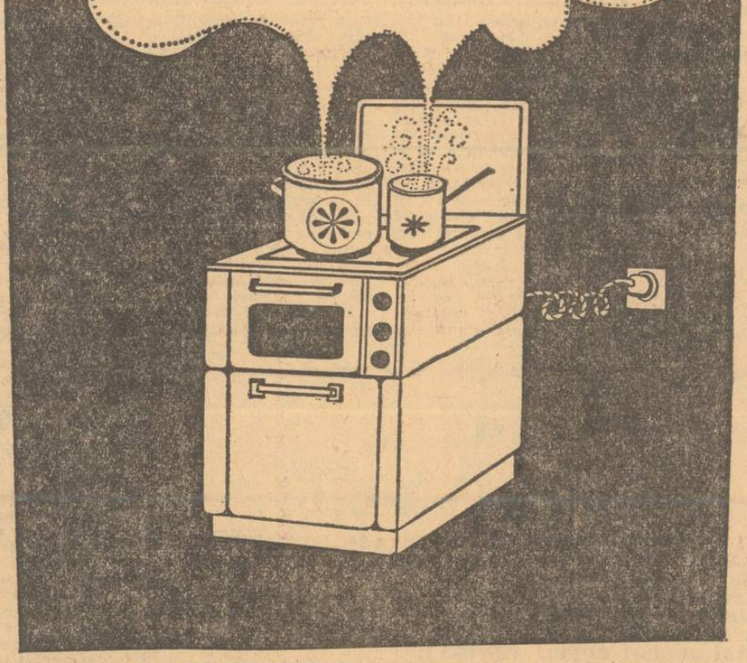

Mașina de gătit „ELECTROVESTA" este compusă din două corpuri (discuri) pentru fierbere, are un cuptor încăpător pentru coacerea simultană în două tăvi, a cărei funcționare este indicată de un bec de semnalizare, și un compartiment în care se pot păstra mîncărurile la cald. Alimentarea se face la rețeaua de 220 volți.
MODERNĂ — REZISTENTĂ — ASPECTUOASĂ !
Prețul de vînzare — 1.370 lei. (5119)

NOUTĂȚI FILATELICE

RĂSPLATA STRĂDANIILOR

La sediul A.F.R. a avut loc festivitatea decernării premiilor și distincțiilor acordate de organizatorii unor expoziții internaționale filateliștilor români. Astfel, la **„Expoziția maximafilă Franța-România"**, de la Paris, **„Marele Premiu"**, oferit de Președintele Republicii Franceze, a revenit dr. Valeriu Neaga. **Medalii de aur** au obținut : Ion Arghir, Constantin C. Dumitru și Antonina Gherasim. **Alte distincții** au primit : Remus Georgescu, Jeanina Esra (vermeil), George Popoviciu, Vasile Pănescu, George Popovici (argint), Adrian Bocșar, Andy Constantinescu, Mircea Cristea, Gabriela Mîndreanu, G. și M. Paraschivescu, Lidia Tarnovețchi, Dan Vintilă, Marcel Morolanu (bronz).

La Berlin, la expoziția „Interartes", Constantin Smirnov a obținut medalia de argint, Constantin Dumitru și Eugen Moroșanu — bronz-argint, Traian Predoiescu, Jeanine Esra, Eugenia Moroșanu și Oana Grosu — bronz.

La Kristiansand, în Norvegia, la expoziția „Interjunex", tinerii participanți români au obținut medalia de bronz-argint și Premiul special al Clubului filatelic local (Robert Schwartz), medalii de bronz-argint (Dana Smirnov, Oana Grosu), medalie de bronz și Premiul special al Comisiei de tineret a asociațiilor filatelice din Austria (Daniela Ciric), medalie de bronz (Mihaela Predoiescu).

Un bilanț rodnic, pe care îl dorim amplificat în acest an !

EMISIUNE DE MĂRCI „UZUALE"

La ultima sesiune a Uniunii Poștale Universale care a avut loc la Tokio, au fost adoptate unele modificări la tariful poștal internațional. Ca urmare, Poșta română a pus în circulație o emisiune amplă, formată din 20 de mărci, corespunzătoare noului tarif. Pentru nefilateliști precizăm că prin „uzuale" se înțeleg mărcile care sînt folosite în mod curent pentru francarea corespondenței.

Desenele mărcilor la care ne referim au fost realizate de Ion Dumitrana și Aida Tasgian-Constantinescu și reprezintă diferite monumente ale naturii, vestigii ale antichității, construcții realizate în anii puterii populare etc. Grafica este unitară. Mărcile au dimensiunile : 23 x 33 mm (la cele valorînd pînă la 10 lei) și 21 x 27 mm (la cele valorînd de la 10 lei în sus). Tiparul a fost realizat într-o singură culoare, pe hîrtie fără filigran. Ne exprimăm opinia că există posibilitatea ca filatelia românească să se îmbogățească cu o emisiune de valoare artistică mult sporită, prin tipar policrom, pe hîrtie cromo, mai ales că astfel de mărci sînt destinate pentru francarea corespondenței ce va străbate lumea întreagă.

EMISIUNI ROMÂNEȘTI

Planul tematic prevede „Costume naționale", „Faună și floră", „Aniversări", „Colaborarea cultural-economică inter-europeană", „Expoziția filatelică internațională IBRA-München '73". „Reproduceri de artă", „Sport", „Obiecte de arheologie românească", „Expoziția filatelică SOCFILEX III", „Ziua Mărcii poștale românești", „Cosmonautică" etc. Planul mai poate fi însă modificat, în funcție de necesități.

„MARATONUL 1973"

Acesta este genericul sub care se desfășoară — și în acest an — o mare competiție filatelică destinată tineretului. Tema este **„Viața și opera lui Copernic"** și a fost aleasă avîndu-se în vedere faptul că, în 1973, se sărbătorește, în întreaga lume, cea de-a 500-a aniversare a nașterii marelui astronom polonez.

Între 1 aprilie și 25 mai se desfășoară **faza județeană** a acestei ample manifestări, urmînd ca la începutul lunii iunie să se desfășoare, la București, **faza republicană.** Primii doi clasați vor participa la **faza internațională** a concursului, care va avea loc în R.P. Polonă, în prima jumătate a lunii august.

Avînd în vedere succesul repurtat anul trecut, cînd studentul român Mircea Scarlat a reușit să devină campionul campionilor, cîștigînd faza internațională, sîntem îndreptățiți să așteptăm rezultate valoroase și în acest an.

Aurel CRIȘAN

COMENTARII TÎRZII

de Valeriu MIRONESCU

Am auzit multe povestiri despre meciul Cehoslovacia—R.D. Germană (1—3), am citit și citeva relatări. Mi-am rememorat unele partide din timpul turneului olimpic. Erau citeva nepotriviri cărora nu le prea găseam explicațiile cuvenite. Iată că într-un tîrziu a venit și filmul meciului cu pricina, film televizat duminica trecută. O bună parte dintre nepotriviri le-am șters cu creionul. Cei ce-mi povestiseră întîmplările jocului de la Bratislava fuseseră, probabil, sub impresia strivitoare a scorului, fapt care se petrece adesea cu fiecare dintre noi.

Acum, după ce am văzut meciul la televizor, cred că formația cehoslovacă a pierdut la scor o partidă pe care o putea cîștiga la scor încă din prima repriză, chiar din primul sfert de oră. Halfii — Kuna și Pollak — și atacanții — în special Jokl și Vesely — au jucat un fotbal de bună calitate, combinativ, iute, de pe urma căruia au rezultat o sumedenie de ocazii. Însă, cum se zice, mingea n-a vrut să intre în poartă, iar ratările s-au răzbunat în partea cealaltă. Dacă, doar din întîmplare, echipa cehoslovacă n-a marcat gol după gol, în schimb, nu-i nici o întîmplare că a primit nu mai puțin de trei în poarta proprie. Pe cît de bine au jucat gazdele în atac, pe atît de prost a fost conceput jocul în apărare al întregii echipe. Mijlocașii avansau permanent și își neglijau sarcinile defensive, fundașii laterali uitau de prima lor îndatorire și căutau șutul la poarta adversă (pînă într-atît încît despre Dobias nici nu se poate spune că a fost fundaș) iar apărătorii centrali, depărtați unul de altul și fără responsabilități personale din pricina unui foarte aproximativ sistem „în zonă", aproape că nu contau în economia echipei. Sînt de părere că asemenea grave defecte de apărare au ființat și cînd ne-au învins cu 1—0, tot la Bratislava, numai că atunci echipa noastră, lipsită complet de veleități ofensive, neîndrăznind nici elementarul contraatac, n-a provocat evidențierea carențelor defensivei adverse în măsura în care a făcut-o recent echipa R.D. Germane.

La slăbiciunile apărării cehoslovacilor, s-a suprapus, ca un fel de colac peste pasărea aceea cu cuibare prin scorburi de tei, portarul, un portar care a primit goluri parabile, fie din cauza plonjării cu întîrziere, fie datorită plasamentului aiurea. Primele două goluri au fost mai mult, ceea ce numim „goluri de portar". În continuare, tot jocul s-a desfășurat limpede, nimeni n-a pus în discuție nici victoria, nici scorul.

Probabil, vor crede unii, semnatarul acestei rubrici minimalizează succesul echipei R.D. Germane la Bratislava, sau, poate, dorește să administreze vreun tonic fotbaliștilor noștri. Fac prevenirea, înainte de a trece mai departe, că apreciez echipa R.D. Germane ca pe o formație bună, cu citeva puncte tari, indiferent de scorul și de conjunctura concretă a jocului din meciul contra reprezentativei cehoslovace. Însă, cum nu-și au rost minimalizările, tot așa sînt greșite supradimensionările.

În fond, viitorii noștri adversari, n-au jucat nici mai bine, nici mai slab decît în turneul olimpic. Forța lor fotbalistică este cam aceeași și după succesul de la Bratislava. Realist privind lucrurile, echipa lui Buschner nu va fi, în nici un caz, mai puternică decît au fost, în meciurile de la București, reprezentativele Cehoslovaciei sau Ungariei. Iar, după părerea mea, în viitoarea partidă, tonul jocului va trebui să-l dea echipa noastră.

Revin aici în privința atitudinii sceptice pe care o au mulți suporteri, și zic, iarăși, că deocamdată, deși sîntem în întîrziere cu pregătirea formației noastre, nu sînt motive serioase care să ne împiedice să credem într-o victorie pe teren propriu. Condiții și posibilități de ansamblu și tehnic fotbalistice, există din plin pentru calificarea în turneul final al C.M., rămîne să constatăm cu cîtă decizie și pricepere vor fi acestea exploatate. Un șir de întîlniri cu caracter de verificare și de meciuri amicale ne vor pregăti echipa ca să fie în stare să sară primul hop. Acesta nu va fi meciul de la București, ci partida de la Tirana, cu reprezentativa Albaniei, moment al calificării ce trebuie să găsească formația română pusă la punct pînă în cele mai mici detalii.

Discutînd despre această întreagă perioadă pregătitoare, dincolo de problemele selecției și ale instruirii cu ocazia stagiilor, remarc pentru cititori două lacune cu posibile urmări nefavorabile. Prima are în vedere ușurința cu care unele cluburi privese contribuția lor directă la pregătirea formației reprezentative. Sînt de-a dreptul contrariat de modul în care cluburile respective îi folosesc pe Hajnal și pe Cornel Dinu, de exemplu, sînt nedumerit și de faptul că federația de fotbal nu insistă hotărît pentru ca două dintre posturile apărării echipei naționale să fie rezolvate ca lumea. Apărarea echipei noastre nu va juca mai bine decît acea cehoslovacă, numai pe baza unor indicații tactice generale. O echipă de fotbal nu este o abstracție ci o treabă foarte concretă a 11 tineri care joacă împreună. Să nu ne trezim prea tîrziu, și să dăm vina unii pe alții, că n-am rezolvat concret... 20 la sută din echipă!

Mai departe, știam că noii antrenori ai echipei reprezentative au primit drept sarcină, iar, ei înșiși s-au obligat, să abandoneze stilul vechi și vechile metode de lucru. Adică, se spunea că nu vor sta în birou, nici măcar în tribune, sau pe marginea terenului, la antrenamentele și meciurile echipelor care dau jucători lotului, ci zilnic vor lucra practic cu unul sau altul dintre principalii jucători. Peste stagiul în comun de la lot, considerînd o săptămînă de cinci zile și numai două ore pe zi, asta înseamnă pentru doi antrenori 20 de ore săptămînal. În 20 de ore e posibil să se lucreze cîte două ședințe de antrenament suplimentar individual (o oră) cu Răducanu, Dinu, Hajnal, Dumitru, Beldeanu, Dobrin, Dumitrache și să mai rămînă cîte trei ore pentru Sameș și Troi. De fapt, numele precise, ca și planificarea de mai sus, n-au importanță. Însă, important e să se considere că situația specială impune o activitate specială, iar, la aceasta înțelegere să ajungă nu numai antrenorii de la lot ci toți antrenorii de la cluburi. Toți laolaltă, fără să se formalizeze în vreun fel, să concure prin muncă intensă, cotidiană, la pregătirea a cîtorva jucători, 11 la număr, atît cît are o echipă de fotbal, fie ea și reprezentativă.

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• De mîine, în trei orașe din țară, încep întrecerile competiției „Turneul pe categorii" • Lucian Popescu despre... arta de a te apăra • Campionul european Carlos Duran trădează boxul pentru... fotbal • Foreman se teme de Clay?

• **MÎINE** pe trei ringuri, la **Oradea, Pitești** și **Iași** încep întrecerile competiției „Turneul pe categorii" care reunește pe unii dintre cei mai buni pugiliști din țară. Într-o convorbire cu **Dumitru Ivan**, președintele C.J.E.F.S. Constanța, acesta ne-a declarat: „20 de boxeri dobrogeni vor lua startul în această confruntare de prestigiu, care constituie un prim criteriu de selecție în vederea alcătuirii echipei naționale pentru marile competiții ale anului. Sînt convins că ei vor avea un cuvînt greu de spus. Cînd fac această afirmație mă gîndesc la semimusca Aurel Mihai, în mare formă, care dornic de reabilitare, va face fără îndoială o frumoasă figură. Echipa boxerilor de la Farul va fi condusă de noii antrenori, Șt. Văcaru și Adrian Teodorescu. Din motive de boală, N. Buză a fost trecut să pregătească echipa de juniori".

• **ÎN CADRUL** lucrărilor plenare ale C.N.E.F.S. au luat cuvîntul numeroși oficiali, antrenori, care au dezbătut diferite aspecte din domeniul în care activează. Spre surprinderea generală, nici un oficial al boxului nu s-a înscris la cuvînt. Ne punem întrebarea: oare boxul nu are nici o problemă de rezolvat, toate lucrurile merg atît de bine?

• **PE BUNĂ DREPTATE**, presa sportivă a criticat, critică și va critica pe tinerii boxeri care nu cunosc încă tehnica apărării, a organizării blocajului. Această gravă lacună a scos mulți boxeri din circulație, trecîndu-i rapid pe banca pugiliștilor terminați. În legătură cu această problemă fostul triplu campion european, **Lucian Popescu**, ne declara: „Nu se muncește totdeauna cu pasiune, cu tragere de inimă. Unii antrenori trag chiulul și sînt superficiali. Pentru a învăța să te aperi trebuie să transpiri serios la antrenamente ore întregi. Eu în fiecare zi, de-a lungul a 2—3 ore, dimineața și după-amiaza, executam sute de eschive și de blocaje".

• **FOSTUL ADVERSAR** al lui Cassius Clay, argentineanul **Oscar Bonavena**, a intrat în conflict cu reprezentanții ordinii publice. În cadrul unui dineu care a avut loc la hotelul „Mar del Plata", Bonavena, în stare de ebrietate, a lovit un consumator provocîndu-i o fractură a maxilarului. Cu citeva zile mai înainte, el făcuse o „tentativă" de a răni cu automobilul, un ziarist care-l criticase în presă pe „teroarea Bonavena", cum este el denumit în țara sa.

• **CAMPIONUL LUMII** la „mijlocie", **Carlos Monzon**, în prezent accidentat, își va face reintrarea la 10 aprilie, după care-l va întîlni oficial în cursul lunii mai, la San Remos, pe americanul Griffith. Învins sau învingător, Monzon va susține ultimul meci al carierei sale în septembrie, întîlnindu-l pe actualul campion al lumii la „semimijlocie", **Jose Napoles** (Mexic).

• **ÎNVINGĂTOR** discutabil la Viena, în fața austriacului Orsolics, campionul european la „mijlociemică", italianul **Carlos Duran**, a anunțat oficial că la sfîrșitul acestui an va abandona activitatea competițională. El este în vîrstă de 33 de ani. Duran a declarat ziariștilor că în viitor se va ocupa cu pregătirea unei echipe de fotbal. „Marea mea pasiune rămîne tot fotbalul. Posed carnetul de antrenor și mă voi dedica pregătirii tinerilor fotbaliști". Declarația lui Duran a făcut, desigur, senzație în lumea boxului mondial.

• **UN OM DE AFACERI** american, a oferit cîte trei milioane de dolari lui **Clay** și **Foreman** care ar urma să se întîlnească la sfîrșitul acestui an în orașul Atlantic City. Clay a acceptat imediat. Campionul lumii Foreman a declinat oferta spunînd că mai are timp să se gîndească. Se pare totuși, că lui Foreman îi este teamă de Clay.

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

ASOCIAȚIA SPORTIVĂ „TRICODAVA", București: „Echipa de fotbal „Minerva" din cadrul asociației sportive Tricodava mulțumește redacției ziarului „Magazin" și în special redactorului Ion Băiești, care a înțeles că și noi fetele putem demonstra că știm fotbal și putem ajunge la un nivel apropiat de fotbalul bărbătesc. Sîntem convinse că, dacă vom fi ajutate de forurile superioare în ceea ce privește legiferarea unui campionat oficial, am putea aduce și noi o contribuție la ridicarea prestigiului sportului românesc. Menționăm că sîntem nerăbdătoare să primim această aprobare din partea forurilor în drept". *Semnează căpitanul echipei: Carmen.*

ECHIPA DE FOTBAL FEMININ „UNIREA TRICOLOR", București: „Echipa de fotbal feminin Unirea Tricolor ține să vă mulțumească călduros pentru articolul curajos (am spus curajos pentru că la mulți dintre cei care ar putea-o face le lipsește curajul sau au o repulsie față de acest sport) Articolul dumneavoastră ne-a încurajat și ne-a dat noi speranțe de a practica acest sport care îl iubim atît de mult, sport pe care îl practicăm în orele libere, iar în timpul activității profesionale (toate sîntem salariate la I.T.A. București) ne achităm în mod cuviincios de sarcinile pe linie de producție. Cu sprijinul asociației sportive ne-am încadrat toate la diferite cursuri ale școlilor serale pentru a căpăta o pregătire superioară în așa fel ca noi să putem fi cît mai folositoare societății. Încă o dată vă mulțumim și vă asigurăm că nu o să vă facem să regretați „că ne-ați ajutat".

ECHIPA FEMININĂ DE FOTBAL „RAPID", București: „Am citit scrisoarea Marianei B. și răspunsul dv. publicat în revista „Magazin" din 10 martie a.c. referitor la fotbalul feminin. Pentru frumoasele rînduri și pentru sprijinul acordat vă mulțumim foarte mult și vă rugăm să nu ne uitați".

Am publicat aceste trei scrisori nu pentru a scoate în relief meritele mele în promovarea pe plan național și mondial a fotbalului femeiesc (cum vor crede numeroșii inamici ce-i am), ci pentru că, realmente, această nobilă cauză mi s-a lipit de suflet. Așa cum am mai spus (și voi mai spune!) mintea mea nu poate să priceapă de unde vine medievala și rudimentara neîncredere a federației române (acaparată firește, numai de bărbați) în fotbalul feminin, de ce tergiversează ea legalizarea acestei ramuri a fotbalului și organizarea unui campionat național. Nu este tîrziu (dacă și alte voci conștiente se vor trezi și vor striga) ca această nedreptate să fie curmată chiar în această primăvară, astfel încît anul 1973 să intre în istoria sportului ca o piatră de hotar și o răscruce.

De altfel, pentru a vă face o imagine mai vie a stării actuale a fotbalului feminin și a necesității propășirii sale, voi publica încă două mesaje sosite din țară.

C.M., Constanța: „Citind articolul Marianei B. din Craiova m-am gîndit să vă scriu cîteva rînduri pentru a vă aduce la cunoștință că dînsa nu este singura care dorește să practice acest sport, că sînt sute de fete care palpită pentru acest joc atît de iubit la noi. Oare dv. nu ne-ați putea ajuta în soluționarea acestui caz? Oare tovarășii de la federația de fotbal nu citesc aceste articole? Este foarte adevărat că în unele orașe s-a mai înființat cîte o echipă. Nu știu în ce condiții fac antrenamentele fetele din celelalte orașe, dar la noi, în Constanța, aceste antrenamente se fac într-o groapă de la marginea orașului, lîngă un garaj de mașini. Cînd avem antrenamente, toți șoferii stau pe margine, țipă și vorbesc urît, ca să ne intimideze. Mă întreb de ce nu am putea și noi să facem antrenamente acolo unde fac și băieții. Înțeleg, este greu, dar totul este greu la început. Cred că dacă am avea condiții, am putea să-i întrecem foarte curînd pe băieți".

TRAIAN TIGAN, orașul Petru Groza, jud. Bihor". „Faptul că s-a scris de prea puține ori despre fotbalul feminin, mă face să vă scriu aceste rînduri despre un asemenea meci pe care eu l-am văzut recent. În data de 11 martie, stadionul „Minerul" din orașul

Ceea ce și facem!

GRIGORE GOCIU, directorul liceului de cultură generală Vinju Mare, jud. Mehedinți: „Da, da! Și la noi joacă copiii tenis, tov. Băleșu! Demult, de aproape trei ani. S-au rupt rachetele găsite ca prin miracol la Drobeta Tr. Severin, s-au „cîrpit" la un specialist în „racordarea" lor și — dăi bătaie! Și cînd n-au mai fost bune deloc, mi-au arătat uteciștii ziarul lor, în care federația își lua angajamente ferme că va da tinerilor rachete și nu știu cîte mingi. Cu ziarul în față, cu gîndul la bucuria elevilor m-am apucat să scriu Federației române de tenis. Scrisoare lungă, emoționantă, despre munca tinerilor pentru a-și construi teren „rapid" cu nostru a găzduit pentru prima oară în istoria sa un meci de fotbal feminin care se disputa între două echipe orădene (sau arădene?!), aflate în curs de pregătire în vederea unui turneu în R. P. Ungară. Curioși de faptul că joacă două echipe feminine, au venit un număr foarte mare de spectatori, printre care și o mulțime de femei, lucru care nu s-a prea întîmplat pînă acum la noi. Cu zece minute înainte de începerea partidei, cele două echipe au intrat pe teren pentru a-și face încălzirea, fiecare demonstrînd exerciții cu balonul, de o tehnică remarcabilă. O dată cu începerea partidei cele două echipe au demonstrat un joc frumos, fără faulturi, fără ceartă sau reproșuri, deși în timpul partidei s-au dictat și trei lovituri de la 11 metri. Cele două echipe erau compuse din fete tinere între 14 și 20 de ani, care au fost apreciate de public pentru stilul lor de joc. *Cu toate că cele două echipe mai jucaseră în aceeași zi un meci la ora 12 în orașul Beiuș, iar acum, la ora 16, jucau al doilea, au demonstrat destulă rezistență fizică pentru două meciuri într-o singură zi,* ceea ce jucătorii bărbați nu cred că sînt în stare să facă. Cred că la această rubrică ar trebui să se scrie mai mult despre fotbalul feminin".

bitum, de dimensiuni olimpice.

Am mai scris și despre entuziasmul zecilor de tineri de pe aici, care drept să vă spun mi se par talentați, care au învățat formule, reguli și încearcă reveniri în forță. Este adevărat, este mult de atunci, de cînd am scris federației, dar măcar un răspuns politicos s-ar fi putut da, o încurajare, un „mai așteptați"!

Un entuziasm, care să se stingă așa de rapid, din partea unui for de specialitate, parcă nu-i prea potrivit. Oricum, promisiunea a venit în anul Cupei Davis la București, ne întrebăm dacă nu cumva și onorarea promisiunii va fi legată de o „a doua venire".

Aduc pe această cale la cunoștința federației române de tenis că mă aflu în posesia a numeroase scrisori primite de la tineri care au construit prin muncă voluntară terenuri de tenis, crezînd orbește în promisiunea sa Ce le-a promis federația? Că, imediat ce vor construi un teren de tenis, vor primi din partea ei, gratuit, rachete și mingi. Vreau să întreb acum, aici, cinstit, fără demagogie, respectiva federație: ce interes a avut să păcălească și să dezamăgească dragostea acestor mii de tineri pentru unul dintre cele mai nobile și mai frumoase sporturi moderne?

PRONOSTIC „MAGAZIN"

Concursul „Pronosport" din 25 martie

1. UNIVERSITATEA CRAIOVA — DINAMO. Greu de indicat un favorit în acest derbi al etapei. Ambele echipe vor lupta pentru victorie, mai mult însă o va face echipa locală pentru că se află acasă și pentru că nu vrea să scape prilejul de a intra în lupta directă pentru titlu. Bucureștenii vor fi mulțumiți și cu un rezultat de egalitate. Deci, 1, X.

2. F. C. CONSTANȚA — STEAGUL ROȘU. Avînd mare nevoie de puncte, echipa locală va face tot posibilul pentru a intra în posesia celor două puncte. Avantajul terenului o indică drept favorită.

3. C. S. M. REȘIȚA — S. C. BACĂU. Și echipa reșițeană se află în mare suferință. Campania sa de „salvare" anunțată la începutul campionatului, a debutat printr-o înfrîngere la scor suferită la Brașov. Acasă, credem, că va reuși să învingă pe S. C. Bacău, mai ales că și această echipă a început slab campionatul.

4. F.C. PETROLUL — JIUL. O echipă tînără, dornică de afirmare, o echipă care își propune să demonstreze că se poate face performanță și fără nume celebre — este vorba de Petrolul — nu poate pierde în fața Jiului.

5. UNIVERSITATEA CLUJ — F. C. ARGEȘ. Studenții clujeni vor dori, și probabil că vor reuși, să confirme și pe teren propriu buna comportare avută în deplasare, în etapa inaugurală.

6. STEAUA — C. F. R. CLUJ. Interesant parmaresul dintre aceste două echipe: în ultimele cinci partide de campionat clujenii au ieșit învingători de trei ori, odată au terminat la egalitate, iar o singură dată au fost învinși. Prin pozițiile lor în clasamentul actual, cele două echipe furnizează al doilea mare derbi al etapei de azi. Steaua deține mari șanse de victorie. Un rezultat egal nu este, însă exclus.

7. NAPOLI — PALERMO. După opinia noastră echipa Palermo, învinsă duminică acasă cu 2—0, nu are nici o speranță în partida de mîine.

8. BOLOGNA — FIORENTINA. O partidă destul de echilibrată. Echipa locală pornește favorită dar Fiorentina este capabilă de a scoate un rezultat egal.

9. CAGLIARI — JUVENTUS. Am fi acordat șanse mai mari echipei Juventus dacă nu ar fi terminat la egalitate, chiar pe terenul ei, cu Napoli. Acest rezultat indică o scădere de formă a echipei torineze, motiv pentru care opinăm pentru o victorie a echipei Cagliari.

10. MILAN — ROMA. În mare formă echipa Milan, lidera autoritară a campionatului, are toate posibilitățile de a adăuga încă două puncte zestrei sale.

11. SAMPDORIA — LANEROSSI. Victoria obținută duminica trecută în deplasare a ameliorat simțitor poziția echipei Sampdoria, aflată în lupta pentru evitarea retrogradării. Socotim că nu va lăsa să-i scape prilejul de a se îndepărta și mai mult de zona retrogradării.

12. TORINO — INTER. Este, credem, cel mai echilibrat meci al etapei, deschis oricărui rezultat. Prin urmare, pentru a se evita neplăcerile, este bine să se indice toate cele trei semne.

13. VERONA — TERNANA. Oaspeții au prea puține șanse de a mai evita retrogradarea. Verona, în schimb, se află angajată, cu mari șanse de izbîndă, în această grea luptă. Evident, în aceste condiții, va face totul pentru cele două puncte.

N.R. Cerem scuze cititorilor, jucătorilor și suporterilor echipei U.T.A. pentru greșeala strecurată în pronosticul din nr. 805 al revistei, la meciul F.C. Argeș—U.T.A. Precizăm că echipa arădană a cîștigat meciul cu 2—1, în partida disputată în prima parte a campionatului, la Arad.

MOZAIC

• **DUPĂ CUM SE ȘTIE,** Gordon Banks, portarul echipei de fotbal a Angliei, s-a accidentat grav în urma unei ciocniri a mașinii pe care o conducea, cu un autocamion. În urma anchetei întreprinse, un tribunal din Newcastle, constatînd vina lui, l-a condamnat să plătească, ca despăgubiri o importantă sumă de bani.

• **REINHARD LIBUDA,** fostul căpitan al echipei de fotbal Schalke 04, implicat într-un nou caz de corupție înregistrat în cadrul campionatului de fotbal al R.F.G., a fost radiat din activitatea sportivă. Încercarea unei echipe din Franța de a-l legitima, s-a lovit de opoziția federației de specialitate.

• **RADIVOI KORAK,** unul dintre cei mai buni jucători de baschet din Iugoslavia și din lume, a murit acum trei ani într-un accident de automobil. În amintirea lui se dispută o competiție internațională cu participarea unor echipe din Belgia, Franța, Italia, Grecia, Spania, Iugoslavia, R.F.G. și Luxemburg. Sînt în total 12 echipe împărțite în patru grupe, învingătorii întîlnindu-se în semifinale.

• **GEORGE BEST,** cel mai discutat jucător de fotbal din Anglia, a anunțat că va activa pe viitor sub culorile clubului Swansea, din liga a... treia. (!). El a precizat însă că va juca aici doar o... lună, apoi va vedea...

• **LIPSA ZĂPEZII** provoacă de multe ori mari dificultăți în practicarea schiului și implicit scăderea numărului de turiști. Pentru a evita un asemnea neajuns, numeroase localități din Austria, Elveția și Franța au comandat unei fabrici specializate din Londra, uriașe piste de zăpadă din... material plastic.

• **TENISUL** demonstrează că este un sport din ce în ce mai îndrăgit de spectatori. Campionatele de tenis pentru profesioniști (în sală) disputate la Filadelfia, au stabilit un nou record pentru S.U.A. În cele șase zile de întreceri au fost prezenți în total 60 055 spectatori.

• **FEDERAȚIA** elvețiană de fotbal a anunțat instituirea unor importante premii în valoare de 25 000 franci. Premiile vor fi acordate celor mai disciplinați jucători, ele constituind o încercare de stăvilire a jocului brutal și a indisciplinei.

INVITAȚIE LA DRUMEȚIE

PE VALEA UZULUI

Vestită și în trecut, prin pitorescul locurilor, Valea Uzului a devenit, în ultima vreme, una dintre cele mai atractive zone turistice din județul Bacău. Frumuseților dăruite de natură li s-au adăugat, de cîțiva ani, noi frumuseți făurite de mîna omului. Situate la egală distanță de orașele Comănești și Tg. Ocna, aceste locuri oferă în aceeași măsură condiții minunate de odihnă și de recreere miilor de chimiști din tînăra și puternica cetate a petrochimiei de la Borzești, așezare muncitorească nouă, lipsită deocamdată de posibilități recreative prea dezvoltate. Întreaga zonă se desfășoară turistului ca o succesiune de peisaje naturale, punctul de atracție maximă constituindu-l barajul înălțat la Poiana Uzului.

Pătrunderea în zona turistică se face pe șoseaua asfaltată care străbate comuna Dărmănești, o așezare mare pe cale de a deveni centru urban. La ieșirea din localitate, pe fundalul zmălțuit în verde al pădurilor, se profilează rezervoarele masive, păienjenișul argintiu al coloanelor și conductelor rafinăriei de petrol. De aici, pînă la baraj, nu mai sînt decît cîțiva kilometri. O șosea modernă, tăiată cu măiestrie și curaj de constructor în versantul din stînga Uzului, te conduce chiar deasupra barajului. Acest obiectiv constituie nu numai o îndrăzneață construcție hidrotehnică, ci este o veritabilă operă de artă. Ea se oglindește cochet în luciul lacului ce se întinde în aval cale de aproape 10 km., conferind acestor locuri, sălbatice pînă mai ieri, un farmec inedit. Un bazin de înot amenajat acolo sus, pe versantul muntelui, precum și un frumos complex turistic aflat în construcție te invită la popas. Trecînd peste baraj, șoseaua își continuă traseul pe malul drept al lacului, prin locuri de o neasemuită frumusețe, pînă departe spre Sălătruc și tabăra de vară a pionierilor.

Tot atît de ispititoare este și o plimbare spre Bălătău. După cîțiva kilometri de drum forestier străbătuți în susurul piraielor prin codrii seculari și văi încîntătoare, în fața ochilor se deschide priveliștea fermecătoare a frumosului lac natural Bălătău. Apărut în 1883, în urma unor alunecări de pămînt, care au barat apele izvorului Negru, un afluent al Uzului, el se întinde astăzi pe o suprafață de peste 12 ha. Bogat în pește — clean și păstrăv — lacul constituie o tentație în plus pentru pescarii amatori.

Aceste locuri oferă turiștilor, în sezonul estival, condiții de odihnă și recreere dintre cele mai plăcute. După cum, o dată cu zilele primăvăratice, elevii, tinerii pot face excursii atrăgătoare, la sfîrșit de săptămînă.

Const. AZOIȚII

Cu și fără... crampoane

CAMPIONII LUMII ȘI C. M. 1974

de Eftimie IONESCU

Că brazilienii s-au arătat dintotdeauna foarte prevăzători și meticuloși în privința preparativelor competiției supreme, asta o știm. După trista aventură din 1966, ei au devenit de o prudență și de o circumspecție uneori exagerate în elaborarea planurilor pregătirilor și în aplicarea acestor programe tinzînd la prezentarea echipei naționale într-o condiție cît mai perfectă în turneele finale. O să vă reamintim cu cîtă grijă și atenție a preparat acel veritabil stat major, în frunte cu Zagalo, expediția mexicană. Motelul din Guadalajara unde avea să locuiască constelația de vedete din Rio și Sao Paulo a fost stabilit cu aproape doi ani înainte, fiind ales dintre zece construcții asemănătoare ale orașului numai după ce a prezentat garanții la șapte dintre criteriile urmărite de brazilieni: comoditate, liniște, așezare, amenajare, etc. Confederația de sporturi din Brazilia repetă metoda utilizată înaintea ediției 1970 și pentru Weltmeisterschaft; mai cu seamă că, acum, locul echipei sale în turneul final este asigurat pe cînd în urmă cu mai bine de patru ani aceasta urma să treacă prin focul preliminariilor care au produs atîtea răsturnări de mari favorite.

În consecință, în ianuarie anul acesta statul major al reprezentativei campioană a lumii s-a pus din nou în mișcare și a aterizat, la bordul unui avion al companiei „Lufthansa", în R.F.G. Nu lipseau din grupul de tehnicieni selecționerul Zagalo, medicul lotului și unul dintre vicepreședinții federației braziliene. Timp de aproape o săptămînă cei trei au vizitat în amănunțime 25 de hoteluri și moteluri din împrejurimile orașului Frankfurt spre a stabili cartierul general de la anul. Trei dintre amenajările de specialitate vizitate au rămas în concurs. Învingătoarea va fi anunțată în septembrie, după ce și Joao Havelange, președintele Confederației de sporturi din Brazilia, le va cerceta pe cele trei reținute de comisia de specialitate.

Paralel cu inițiative ca cele de mai sus, de ordin organizatoric, să le numim așa, Brazilia declanșează acțiunea principală, propriu-zisă, de creare a echipei C. M. 1974. „Avem multe și justificate emoții, a ținut să mărturisească Havelange, omul care a condus în fapt toate campaniile pentru competițiile supreme, din ultimii 15 ani, duse de echipa Braziliei. Îmi dau seama că trebuie să trecem cel mai greu examen din cîte am avut de cînd am ajuns la coroana supremă, adică de la ediția 1958, cînd învingeam în Europa. Atunci aveam o echipă-briliant. Acum, cel puțin la această oră strălucirea reprezentativei noastre nu e deloc convingătoare. În anul ce ne stă la dispoziție trebuie să construim iarăși o selecționată demnă să înfrunte ofensiva selecționatelor europene".

Un moment important pentru cercetarea reală a valorii a probabilei garnituri braziliene pentru Weltmeisterschaft îl reprezintă marele turneu din această vară cînd elevii lui Zagalo vin în Africa și în Europa pentru a-și măsura forțele cu unele dintre reprezentativele de primă valoare de pe aceste continente. Testele au devenit extrem de utile pentru selecționerul brazilian care trebuie să rezolve următoarele teribile probleme:

1. Cum va juca reprezentativa Braziliei fără Pele? Dacă (totuși) marea absență se va produce pentru că, în aceste zile, știrile cele mai contradictorii lasă să se întrevadă posibilitatea revenirii celebrului internațional în selecționată. În eventualitatea că Pele rămîne ferm în hotărîrea sa — cum ar fi util și demn pentru onorabilitatea carierei lui — selecționata campioană a lumii trebuie să efectueze o radicală remaniere a tacticii prezentată pe stadioanele mexicane.

2. Poate sau nu conta pe Gerson, care va avea peste 33 de ani în zilele turneului final? Și în caz negativ, cine îi va succeda?

3. Se va mai reface Tostao, care a suferit o nouă accidentare la ochiul supus unei serioase intervenții chirurgicale înaintea C.M. 1970 și aflat acum într-un tratament a cărui durată și natură sînt ținute în cel mai strict secret la clinica doctorului Abdulah (același care l-a operat și prima dată) de la Houston?

Să recunoaștem că sînt trei cazuri care — nerezolvate — pot trimite foarte ușor o campioană mondială pe un loc din afara podiumului. Și Zagalo mai știe că 1974 este ultimul campionat mondial în care mai figurează ca selecționer. Cu o luciditate demnă de invidiat, Confederația de sporturi din Brazilia a comunicat, tot prin Joao Havelange că — indiferent de rezultat — întreaga conducere tehnică a selecționatei va fi schimbată după proba mondială de la anul, tocmai pentru a nu se repeta fenomenul de uzaj care — după opinia conducătorilor din Rio — a determinat eșecul din competiția găzduită acum șapte ani de insula engleză.

NOU

LA LOZ ÎN PLIC!

S-AU INTRODUS PREMII SUPLIMENTARE CONSTÎND ÎN AUTOTURISME, BUTELII DE ARAGAZ ȘI BANI, LA SERIILE CARE SE GĂSESC ÎN VÎNZARE.

REȚINEȚI!

NUMEROASE ȘI VALOROASE PREMII SUPLIMENTARE LA LOZ ÎN PLIC.

NUMAI JUCÎND PUTEȚI CÎȘTIGA!

(5104)

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66 P.O.B. — 2001. Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVII Nr. 808 — sîmbătă 31 martie 1973 — 8 PAGINI 1,50 LEI

AGENDĂ săptămînală

- **Bogată și deosebit de importantă activitate legislativă**
- **Intensă acțiune de aplicare a noilor structuri ale întreprinderilor și centralelor**

În centrul vieții politice a acestei săptămîni s-a aflat bogata activitate legislativă desfășurată de Marea Adunare Națională întrunită în cea de-a zecea sesiune a actualei legislaturi.

După cum se știe, potrivit metodelor de lucru încetățenite în ultimii ani în viața noastră politică și socială, proiectele de legi supuse dezbaterii deputaților au fost cunoscute în prealabil de opinia publică prin publicarea lor în presă și prin organizarea unei ample discuții în jurul lor, la care au participat atît specialiștii direct interesați cît și numeroși oameni ai muncii, formulîndu-se păreri și propuneri, dintre care numeroase au fost incluse în textele definitive ale legilor. Aceste dezbateri pe marginea unor acte normative de cea mai mare însemnătate pentru viața economică și socială a țării au constituit o confirmare în plus a profundei democrații a orînduirii noastre socialiste, a faptului că masele largi de oameni ai muncii sînt chemate să participe la tot ceea ce este hotărîtor pentru dezvoltarea în continuare a patriei socialiste.

Sesiunea Marii Adunări Naționale a examinat și adoptat legi de deosebită importanță pentru perfecționarea continuă a organizării vieții economico-sociale, pentru progresul societății socialiste multilateral dezvoltate, pentru ridicarea nivelului de trai material și spiritual al întregului popor. Ele se înscriu în complexul de măsuri care urmăresc înfăptuirea hotărîrilor Congresului al X-lea și ale Conferinței Naționale a partidului și au figurat pe ordinea de zi a analizelor aprofundate în cadrul ultimei plenare a Comitetului Central al partidului sau ale ședințelor Comitetului Executiv al Comitetului Central.

Trei dintre legile adoptate au ca scop perfecționarea organizării vieții economice și sociale, posibilitatea unei mai bune fundamentări a opțiunilor de viitor, elaborarea într-o concepție științifică unitară a prognozelor privind evoluția generală a țării, alături de exercitarea controlului financiar, în toată complexitatea sa, asupra organelor centrale de stat, asupra prevederilor financiare din planul național unic de dezvoltare economică-socială și din bugetul de stat, asupra utilizării mijloacelor financiare și de credit în conducerea economică și altele. În urma dezbaterilor și votului Marii Adunări Naționale, au fost adoptate Legea privind Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, Legea privind Curtea Superioară de Control Financiar și Legea privind Consiliul organizării economico-sociale, legi a căror importanță a fost subliniată cu tărie de deputații care au luat cuvîntul în sesiune și de numeroși participanți la dezbaterea publică desfășurată pînă cu cîteva zile înainte de a se deschide lucrările Marii Adunări Naționale.

În continuare, au fost votate, după dezbateri, Legea privind dezvoltarea construcției de locuințe, vînzarea de locuințe din fondul de stat către populație și construirea de case de odihnă proprietate personală și Legea privind administrarea fondului locativ și reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași. După cum se știe, și aceste două legi, sub forma lor de proiect, au fost supuse discuției opiniei publice. numeroase din propunerilor formulate de cetățeni, direct sau prin intermediul presei, fiind incluse în textul definitiv. Din cele două legi se desprinde faptul că statul sprijină pe toți cetățenii, fără deosebire de venituri, să-și realizeze o locuință proprietate personală și că va continua să construiască locuințe din fondurile statului destinate închirierii către populație și, în primul rînd, celor cu venituri mici, tinerilor nou încadrați în producție, timp de cinci ani de la angajarea lor, tinerilor căsătoriți care la data căsătoriei nu au depășit vîrsta de 28 de ani, timp de cinci ani de la căsătorie, salariaților transferați în interes de serviciu. Legea prevede, de asemenea, că salariații și pensionarii cu venituri mici, care doresc să cumpere sau să-și construiască case proprietate

CONTINUARE ÎN PAG. ②

80 de ani de la crearea partidului politic al clasei muncitoare din România

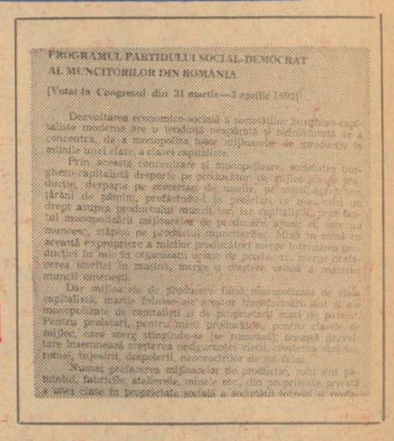
PROGRAMUL PARTIDULUI SOCIAL-DEMOCRAT AL MUNCITORILOR DIN ROMÂNIA

(Votat la Congresul din 31 martie—3 aprilie 1893)

Dezvoltarea economico-socială a societății burgheze moderne are o tendință neîncetată și nemăsurată de a concentra, de a monopoliza toate mijloacele de producție în mîinile unei clase, a clasei capitaliste.

Prin accentuarea concurenței dintre capitaliști, prin crizele generale-capitaliste frecvente pe piețe din ce în ce mai întinse, departe pe mereu, prin progresul neîncetat al științei, prin perfecționarea mașinilor, prin folosirea pămîntului în mod științific, prin transformarea mijloacelor de producție în mijloace de producție folosite în mod social, prin toate acestea, ca și prin organizarea muncii pe baze tot mai largi, capitalul distruge în mase tot mai mari forțele de producție, bogățiile naturale, forța omenească, creează o anarhie crescîndă în economie, o nesiguranță crescîndă în soarta muncitorului, o adîncire a prăpastiei dintre bogăție și mizerie, dintre cei ce posedă și cei ce muncesc, adică pe cei ce posedă mijloacele de producție și cei ce sînt siliți să-și vîndă forța de muncă pentru a trăi.

Dar antitezele de clă... [illegible] capitaliste, pentru [illegible] pentru proletari, pentru [illegible] pentru clasele [illegible] care merg stingându-se [illegible] formează [illegible] [illegible] [illegible]

— Imaginea îi prezintă pe participanții la Congresul de constituire a P.S.D.M.R., după încheierea lucrărilor acestuia.

80 de ani de la crearea partidului politic al clasei muncitoare din România

Un moment în egală măsură emoțional și sărbătoresc marchează sfîrșitul acestei luni : obștea românească aniversează solemn împlinirea a 80 de ani de la constituirea Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România. Multe reflecții sîntem îndemnați să facem — și facem — cu un asemenea prilej care readuce în prim-plan istoria de luptă a clasei noastre muncitoare, reliefează efortul necurmat pe care proletariatul l-a desfășurat pentru emanciparea societății românești. Cînd au apărut întîiele asociații ale muncitorimii, aceștia nu ambiționau mai mult decît obținerea unor înlesniri pentru breasla lor. Cît despre cercurile socialiste, acestea au început prin a discuta „Manifestul comunist", „Capitalul", prin a scoate reviste cum ar fi „Critica socială", „Emanciparea" sau cotidiene ca „Munca" făcînd începutul promovării unui uriaș curent de gîndire. Partidul muncitorilor — sinteză a mișcării muncitorești cu socialismul științific — a întreprins munca de pionierat, de elucidare a căilor de dezvoltare a țării, de precizare a rosturilor muncitorimii, de lărgire a orizonturilor ei. Atunci s-au formulat idei care aveau să se transforme în tot atîtea imperative : reașezarea structurilor economice pe temeiurile industrializării, doborîrea orînduirii bazate pe exploatarea omului de către om, instaurarea dictaturii proletariatului și construirea unei societăți noi, socialiste, instituirea unui cadru și a unor norme de adevărată echitate socială. Rememorînd toate aceste principii care și-au găsit oglindirea în programele mișcării noastre muncitorești, în manifestele adresate maselor muncitoare, aducem, implicit, un omagiu proletariatului român, forța socială care și-a asumat cu atîta bărbăție rolul de a transforma și moderniza societatea noastră, de a oferi căi și perspective noi de dezvoltare și afirmare întregii națiuni. Partidul său, ale cărui baze s-au pus acum 80 de ani este, — cum remarca cu legitimă mîndrie tovarășul Nicolae Ceaușescu — unul dintre defășamentele cele mai vechi ale mișcării socialiste mondiale.

Aprinsă la flacăra gîndirii și acțiunii celor ce se întruneau în Congres cu opt decenii în urmă, torța avea să treacă din generație în generație tot mai vie și mai luminoasă. O dată cu trecerea timpului, în ciuda nenumăratelor vicisitudini cărora a trebuit să le facă față, în ciuda impotrivirii acerbe a claselor exploatatoare și a exponenților lor — partidele burghezo-moșierești — mișcarea muncitorească din România avea să se angajeze într-un proces de clarificare ideologică și politică și avea să evolueze rapid spre o maturizare pronunțată a gîndirii și activității sale orientate tot mai ferm spre „zdrobirea orînduirii crunte și nedrepte", spre trecerea la socialism. Această dezvoltare în adîncime și în lărgime avea să cunoască un punct de virf în mai 1921 cînd, prin vrerea muncitorimii noastre, prin vrerea tuturor celor asupriți și însetați de adevăr și dreptate de pe meleagurile românești, s-a născut Partidul Comunist Român.

Încă de la începuturile sale, partidul s-a constituit în depozitarul celor mai avansate tradiții revoluționare și democratice ale poporului nostru. El a ridicat pe o treaptă superioară și a dat o nouă strălucire luptei înaintașilor, a înarmat pe oamenii muncii cu un program și cu țeluri clare. El a strins sub flamura sa muncitorimea, păturile largi ale țărănimii, intelectualitatea și, folosind condițiile istorice favorabile care s-au creat, a organizat și dus la victorie insurecția din August 1944 care avea să așeze o piatră de hotar crucială, în istoria acestei țări. Partidul și-a desăvîrșit opera de aplicare a crezurilor sale politice unind poporul și conducîndu-l ferm la construcția socialismului în țara noastră. Din perspectiva acestui timp — al împlinirilor — evocăm pe precursori, epoca pe care au inaugurat-o ei. Mii de fire se țes peste timp între acel ev, învăluit în aură de legendă, și zilele pe care le trăim.

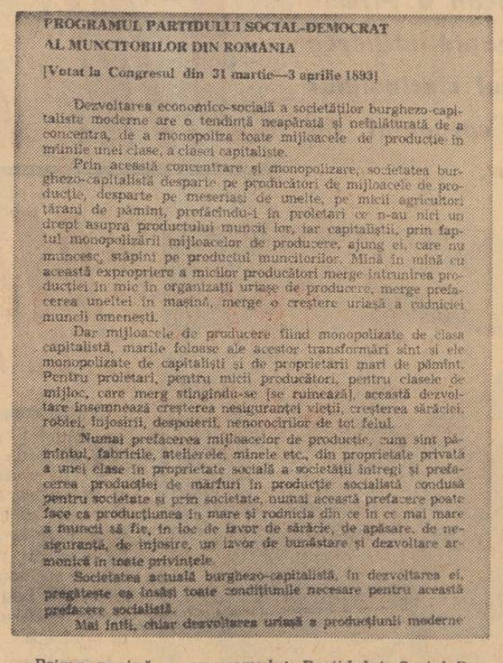

PROGRAMUL PARTIDULUI SOCIAL-DEMOCRAT AL MUNCITORILOR DIN ROMÂNIA

[Votat la Congresul din 31 martie—3 aprilie 1893]

Dezvoltarea economico-socială a societăților burghezo-capitaliste moderne are o tendință neapărată și neînlăturată de a concentra, de a monopoliza toate mijloacele de producție în mîinile unei clase, a clasei capitaliste.

Prin această concentrare și monopolizare, societatea burghezo-capitalistă desparte pe producătorii de mijloacele de producție, desparte pe meseriași de unelte, pe micii agricultori țărani de pămînt, prefăcîndu-i în proletari ce n-au nici un drept asupra productului muncii lor, iar capitaliștii, prin faptul monopolizării mijloacelor de producere, ajung ei, care nu muncesc, stăpîni pe productul muncitorilor. Mînă în mînă cu această expropriere a micilor producători merge înlăturirea producției în mic în organizații uriașe de producere, merge prefacerea uneltelor în mașină, merge o creștere uriașă a rodniciei muncii omenești.

Dar mijloacele de producere fiind monopolizate de clasa capitalistă, marile foloase ale acestor transformări sînt și ele monopolizate de capitaliști și de proprietarii mari de pămînt. Pentru proletari, pentru micii producători, pentru clasele de mijloc, care merg stingîndu-se (se ruinează), această dezvoltare înseamnă creșterea nesiguranței vieții, creșterea sărăciei, robiei, înjosirii, despoierii, nenorocirilor de tot felul.

Numai prefacerea mijloacelor de producție, cum sînt pămîntul, fabricile, atelierele, minele etc., din proprietate privată a unei clase în proprietate socială a societății întregi și prefacerea producției de mărfuri în producție socialistă condusă pentru societate și prin societate, numai această prefacere poate face ca productivitatea în mare și rodnicia din ce în ce mai mare a muncii să fie, în loc de izvor de sărăcie, de apăsare, de nesiguranță, de înjosire, un izvor de bunăstare și dezvoltare armonică în toate privințele.

Societatea actuală burghezo-capitalistă, în dezvoltarea ei, pregătește ea însăși toate condițiunile necesare pentru această prefacere socialistă.

Mai întîi, chiar dezvoltarea uriașă a producțiunii moderne

Prima pagină a programului Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România votat la Congresul ce s-a ținut între 31 martie — 3 aprilie 1893.

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

URMARE DIN PAG. 1

personală, vor beneficia de sprijinul statului în condiții avantajoase. O serie de prevederi ale legilor se referă la dreptul de a închiria locuințe de stat celor care au un venit mediu lunar pe fiecare membru de familie mai mic de 1 100 lei, la posibilitatea de a beneficia de locuințe din fondul de stat și a celor care depășesc acest nivel, plătind însă o chirie majorată, la posibilitatea de a beneficia de credite de la stat în vederea construirii sau cumpărării de locuințe ; alte prevederi privesc stabilirea normei locative, reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași, eliminarea posibilităților de speculă etc.

Așa cum s-a arătat în cadrul dezbaterilor în Marea Adunare Națională, ceea ce caracterizează noile reglementări este grija societății noastre pentru continua ridicare a bunei stări a celor ce muncesc, concretizată prin efortul statului pentru construirea de noi locuințe din fondurile sale, prin crearea de condiții avantajoase celor cu venituri mai mici care doresc să-și construiască locuințe, prin creșterea normei locative și a gradului de confort și altele.

Ordinea de zi a Marii Adunări Naționale — a cărei desfășurare continuă la ora cînd dăm aceste rînduri la tipar — a mai cuprins Proiectul de lege pentru modificarea Codului penal, Proiectul de lege pentru modificarea Codului de procedură penală, Proiectul de lege pentru modificarea legii nr. 23/1969 privind executarea pedepselor, modificări în componența unor Comisii permanente ale Marii Adunări Naționale.

★

O preocupare de o mare importanță pentru dezvoltarea economică și socială a țării a constituit-o și în această săptămînă aplicarea Decretului Consiliului de Stat privind noile structuri ale întreprinderilor și centralelor. Presa cotidiană, radioul și televiziunea au oglindit pe larg ecoul deosebit de pozitiv înregistrat pretutindeni de aplicarea măsurilor preconizate prin Decret. Apropierea activității de conducere de producție, încadrarea specialiștilor de înaltă calificare acolo unde se hotărăște de fapt soarta activității productive, adică în fabrici și pe șantiere, reorganizarea aparatului tehnico-administrativ, astfel încît să se elimine verigile birocratice — iată numai cîteva din efectele favorabile constatate imediat după aplicarea Decretului. Dar implicațiile acestuia sînt cu mult mai numeroase și rezultatele sale în toată amploarea lor vor putea fi apreciate mai bine de îndată ce această amplă acțiune, în curs de desfășurare, va fi încheiată. „Actualmente se desfășoară o intensă acțiune în vederea îmbunătățirii activității organelor centrale ale administrației de stat și ale tuturor centralelor și unităților economice și sociale — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită săptămîna trecută la Conferința Uniunii Asociațiilor Studenților Comuniști. Scopul acestor măsuri este de a apropia conducerea de unitățile de bază, de a suprima unele verigi intermediare, de a deplasa în mai mare măsură forțele de specialiști spre producție, acolo unde se hotărăște pînă la urmă soarta dezvoltării generale a economiei țării. Totodată se are în vedere de a reduce pe ansamblu aparatul funcționăresc, de a elimina o serie de activități birocratice, care devin o frînă în calea progresului general al societății".

★

Zăpezile abundente căzute la mijlocul acestei luni și topirea lor rapidă au creat în unele județe ale țării situații deosebit de grele, inundații și alunecări de teren. Și în această săptămînă, în zonele afectate, lupta a continuat cu eroism, antrenînd multe mii de cetățeni și utilaje. Dacă în unele părți apele au putut fi evacuate de pe ogoare și din localități făcînd posibilă începerea campaniei agricole de primăvară, în județele din centrul Moldovei și de la Dunărea de Jos veghea continuă pentru stăvilirea revărsărilor de ape și apărarea împotriva alunecărilor de teren. În cele cîteva rînduri prin care consemnăm această situație, nu putem face altceva decît să aducem un cald omagiu celor care, zi și noapte, se află la datorie, încleștați în această acțiune, obligînd natura să revină pe făgașul ei firesc.

Pomii înseamnă viață!

URMARE DIN PAG. 1

spațiile verzi creează diferențe de temperatură, în urma cărora se nasc acele brize urbane cu o viteză de 1—2 m pe secundă, care înviorează aerul și îl fac mai suportabil pentru cetățeni. Pe străzile cu arbori, în pîlcuri, energia fonică este micșorată de patru ori față de cele neplantate sau cu arbori rari de aliniament.

Spre deosebire de arborii forestieri și ornamentali, cei fructiferi sau pomii noștri mai îndeplinesc și o altă funcție vitală — cea energetică — prin fructele lor bogate în substanțe nutritive și mai ales prin vitaminele pe care ni le pun la dispoziție fără intermediul industriei farmaceutice. Coacăzele negre conțin de pildă, în medie, 200 mg vitamina C (acid ascorbic), de patruzeci ori mai mult decît lămîile care, deși mult recomandate de către medici, nu conțin decît 50—60 mg la 100 g pulpă. Nucile și alunele sînt fructe bogate în proteine, grăsimi și hidrați de carbon, fiind mai complete decît pîinea.

Cunoscînd valențele multifuncționale ale plantelor arborescente, forestiere, ornamentale sau pomicole, acestе plante trebuie ocrotite și îngrijite de fiecare dintre noi, deoarece ele fac parte integrantă din mediul nostru ambiant, care ne poate deveni ostil dacă-l distrugem și-l golim de conținut.

Prof. dr. docent
Vasile SONEA

PUNTE ÎNTRE GENERAȚII

Reîntîlnire cu **Ioan D. Gherea** cel mai mic dintre fiii teoreticianului și militantului socialist — C. Dobrogeanu-Gherea. La cei aproape 80 de ani pe care-i va împlini în curînd, memoria îi este extrem de proaspătă.

— Sînteți aproape de o vîrstă cu evenimentul pe care îl sărbătorim. Tatăl dumneavoastră a fost necontenit în centrul activității P.S.D.M.R. Cum vi-l amintiți din această epocă ?

— Cum bine știți, tatăl meu se ferea să apară pe primul plan. El luase asupra-și sarcina mult mai dificilă de a-i orienta pe socialiști, de a contribui la limpezirea programului lor, de a-i înarma din punct de vedere ideologic. Amintirile cele mai vechi pe care le am în această privință mi-l arată pe Gherea — tatăl meu — preocupat să refacă rîndurile socialiștilor, după plecarea „generoșilor", să clarifice poziția mișcării față de războiul care bătea la ușă. Tin, de altfel, minte că în toată această perioadă, pînă la sfîrșitul deceniului ultim al secolului și mai tîrziu a lucrat la o serie de articole reunite ulterior în volumul intitulat semnificativ : „Război sau neutralitate". Și am păstrat pînă mai deunăzi, cînd am încredințat filele bibliotecii Academiei, întîia formă a „Neuoiobăgiei" studiu sociologic, economic și politic de proporții vaste care poate fi consultat și azi cu folos. Mie mi-a fost dat să-i cunosc îndeaproape pe majoritatea celor care intraseră în mișcare mai tîrziu și care, provenind din rîndul muncitorilor, activau intens pentru drepturile acestora.

— La cine vă referiți ? Cum apar în conștiința dv acele figuri ?

— O, în jurul lui Gherea, în casa noastră, veneau oameni foarte mulți. Aș fi tentat să acord întîietate fratelui meu, Al. Dobrogeanu Gherea, care a avut un destin atît de tragic. Era, pe atunci, un tînăr plin de elan, optimist, dăruit pînă la sacrificiu cauzei muncitorilor. Terminase politehnica la München dar profesa prea puțin ca inginer, tot timpul consacrîndu-și-l luptelor muncitorești, activității politice. La un moment dat, Gherea-fiul a intrat chiar în conflict cu Gherea-tatăl, pe care îl acuza de lipsă de receptivitate față de noile curente și idei din mișcarea muncitorească. Extrem de dinamic, cu un prestigiu statornic în rîndul muncitorilor, era pe atunci foarte tînărul Gheorghe Cristescu. Dovedea un mare talent oratoric. Tata îl cultiva și îl îndemna cu tact să-și însușească cunoștințe temeinice în domeniul marxismului. Ne întîlneam deseori și cu I.C. Frimu. „Este un intelept" — spunea despre el tatăl meu. Cînd, în 1918, a sfîrșit atît de timpuriu, am încercat cu toții o profundă mîhnire. De mare considerație se bucura în cercurile muncitorești Ștefan Gheorghiu. Originar din Ploiești, ca și noi, el își însușise profesia de legător de cărți și își făcea din ea un mod de a-și lărgi orizontul cunoașterii. Odată ne-a povestit, făcînd haz de necaz, că adesea, cînd primea spre a lega cărți mai deosebite, întîrzia dinadins să le înapoieze destinatarilor spre a-și acorda răgazul să le citească. De aici și o întîmplare pe jumătate nostimă, pe jumătate tristă. Cineva i-a adus să lege primul volum din „Crimă și pedeapsă" de Dostoievski. „Am ținut cîteva zile peste termen cartea — povestea cu umor Ștefan Gheorghiu. Asta a fost crima. Pedeapsa mi s-a tras de acolo de unde mi se încredințase doar primul volum. Pînă să vină altcineva cu al doilea volum la legat au trecut cîțiva ani buni".

— Ați cunoscut, deci, îndeaproape generația care a făcut legătura dintre vechii socialiști și promoțiile noi, acele promoții care aveau să militeze, în urma procesului de clarificare politică și ideologică ce a avut loc, în noile condiții sociale și economice, pentru constituirea Partidului Comunist Român. Cum s-a conturat, după amintirile dv. acest curs?

— Noua generație care se ridicase se radicalizase în asemenea măsură, încît vechile precepte, din care specialiștii de odinioară făceau un fel de dogme, îi stînjeneau. Ea, această generație, avea să militeze pentru făurirea partidului de tip nou — Partidul Comunist Român, stegarul poporului nostru în anii luptelor pentru doborîrea burgheziei, conducătorul său încercat în această epocă de împlinire a năzuințelor celor mai avîntate ale națiunii noastre — construcția socialismului, dezvoltarea și modernizarea întregii societăți românești.

Ion PAVELESCU

S. N. BRĂILA — MARTIE 1973

URMARE DIN PAG. 1

tal pe care se vor naște și de pe care vor porni să brăzdeze apele mărilor și oceanelor lumii navele maritime construite în acest cincinal la Brăila. Este impresionantă nu numai prin dimensiunile ei (350 m.l. lungime și 180 m.l. lățime), ci și prin gradul înalt de dotare și mecanizare. Cala este terminată. Urmează ca pînă la sfîrșitul semestrului să i se facă „botezul" prin lansarea primului cargou de 4 500 tdw.

Înaintăm prin șantier. Constructorii desfășoară din plin lucrările unui alt mare obiectiv industrial care va intra în dotarea șantierului naval. Este vorba de hala de debitare care în momentul de față este terminată și ridicată pe poziția construcției metalice, urmînd ca pînă la sfîrșitul anului să fie dată în exploatare. **Hala de debitare și construcții-corp, o clădire din beton și sticlă care va avea o suprafață de 28 000 mp. este în curs de execuție. Aflăm de asemenea că a început dragarea pentru construirea unui modern bazin de armare în lungime de aproape 900 m.l., că se vor extinde halele mecanice și de armare și multe alte dotări care vor întregi tabloul de mîine al șantierului naval,** situîndu-l la sfîrșitul actualului cincinal pe unul din primele locuri în țară în ceea ce privește modernizarea procesului construcției de nave.

Confecția metalică totalizînd sute și mii de tone metal, necesară acestor noi obiective industriale care se ridică pe malul Dunării la Brăila, trebuia executată în mod normal de întreprinderi specializate, care au în profilul lor asemenea lucrări. Dar constructorii navali brăileni, dornici să-și vadă cît mai curînd șantierul întinerit, au hotărît să o execute ei. Astfel **70% din întreaga confecție metalică necesară pentru construcția calei a fost realizată de muncitorii sectorului I corp.** Colaborarea dintre șantierul naval și constructor nu s-a rezumat numai la atît. **Confecția metalică a transbordorului pe o lungime de 70 m., a suporților de kilă pentru montajul navelor pe cală a fost și ea executată tot de către muncitorii șantierului naval.** Marea majoritate a confecției metalice necesară imenselor hale noi ce se ridică a fost realizată de formația maistrului CHIRILĂ TUDOREL, de cea a lui CIUTACU GHEORGHE, GAVRILĂ ION și VIDIA VASILE. Formația de constructori navali condusă de GRIGORE DONE și sudorii VASILE SURDU și VALERIU PASCAL au executat peste 2000 m.l. coloane metalice necesare părții imerse a calei de lansare.

Continuăm să străbatem șantierul de la un capăt la altul. Ne facem cu greu loc printre curioasele părți metalice care urmează să-și ocupe locul în dantelăria noilor obiective, care, cu fiecare zi ce trece, prind a se contura tot mai mult. Deasupra noastră se profilează brațele uriașe ale celor două macarale de 15 tone și ele fiind tot o creație a acestor harnici muncitori. Toată partea metalică a gigantelor brațe care poartă prin văzduh zeci și sute de tone de metal, ajutînd omul în opera sa de întinerire a șantierului, a fost realizată și montată de către constructorii navali prin acțiunea de autodotare. Valoarea acestor două puternice macarale se ridică la peste 6 milioane lei. Experiența acumulată le-a dat curaj constructorilor navali să treacă la realizarea a încă două macarale, de astă dată mult mai mari, de 50 de tone fiecare. Și acestea nu sînt singurele exemple de materializare a inteligenței, priceperii și hărniciei de care dau dovadă acești oameni.

Deși condițiile materiale de realizare a viitoarelor nave maritime abia acum se conturează, constructorii navali au găsit soluții pentru a rezolva din mers unele probleme impuse de introducerea în fabricație a cargourilor maritime. La un moment dat nu exista un spațiu acoperit suficient unde să se poată executa sudura automată a secțiilor plane ale viitorului cargou. Inginerul PETRE BULECI a conceput însă o construcție metalică ușoară, telescopică cu ajutorul căreia a creat spațiul necesar pentru desfășurarea lucrărilor.

— Ne-am organizat în așa fel spațiul — ne explică inginerul Ion Ghionu — **ca să putem face față noilor cerințe. În acest sens pe spațiile existente am organizat fluxul tehnologic de asimilare, deși în viitor aceste spații vor fi utilizate numai pentru lucrări de montaj. Am fost puși în situația ca din mers să ne adaptăm la sarcinile impuse de planul de producție și de condițiile existente. Dar asta nu ne-a împiedicat să începem construcția cargourilor de 4 500. Primul cargou este gata și așteaptă momentul „botezului" la apa Dunării. Se lucrează intens la montarea cargourilor 2 și 3 și se fac pregătiri pentru începerea asimilării cargourilor 4 și 5. Anul acesta vor mai intra în lucru și alte cargouri, urmînd ca pînă la sfîrșitul anului să intre în procesul de fabricație și cargoul de 7 500 tdw. După cum vedeți odată cu construcția și modernizarea șantierului se nasc nave maritime de mare tonaj.**

Am surprins în rîndurile de față doar cîteva din multiplele aspecte ale eforturilor pe care harnicul colectiv de muncitori, ingineri și tehnicieni de la Șantierul naval Brăila, le depune zi cu zi pentru realizarea exemplară a sarcinilor de producție, pentru înfăptuirea amplului program de modernizare a șantierului naval brăilean. Faptele lucrătorilor de aici sînt cele mai grăitoare expresii ale înaltei lor conștiințe socialiste și se înscriu, alături de ale tuturor oamenilor muncii din patria noastră, ca o adeziune deplină la politica înțeleaptă a partidului nostru, în cronica acestor tumultoase vremuri pe care le străbate poporul român în drumul său spre progres.

Viorel CHIURTU

DIN DESTĂINUIRILE SEMENILOR MEI

Jălbarul neobosit

de Victor BÎRLĂDEANU

Iată, a venit și clipa, pe care am căutat s-o îndepărtez, dar care mi s-a impus conștiinței de multă vreme cu tăria imperativelor lăuntrice de neînlăturat : jocul „monologului interior" trebuie să-l ocupe o altă rubrică, în care mă voi strădui să lărgesc aria explorărilor sociale și umane la o cît mai amplă și mai variată galerie de personaje din realitatea noastră cotidiană. Oameni cu care m-am întîlnit și mă întîlnesc în peregrinările mele gazetărești și care, într-o împrejurare sau alta, mi-au destăinuit un crîmpei de existență ori o problemă de relații ce solicită un interes mai general.

Monologul interior s-a vrut, de altminteri, întotdeauna un dialog, după cum și spovedaniile cărora le voi face loc în această rubrică nu sînt simple soliloquii, ci încercări de a găsi o cale spre conștiința interlocutorului, de a-l atrage în rezolvarea unei situații de viață. Interlocutorul colectiv sînteți acum dumneavoastră.

★

— Oamenii profesiei noastre — îmi spunea recent un judecător — nutresc o firească aversiune față de procesomani sau, cum i-a numit un coleg, „Guzganii tribunalelor", cei ce rod din timpul nostru fără scrupule. Nici eu nu fac excepție de la regulă, și mie îmi produc repulsie. Cu toate acestea, pot spune cu mîna pe inimă că am cunoscut un procesoman care mi-a inspirat respect, sinourul în întreaga mea carieră. L-am poreclit, cu o nuanță de simpatie care, sper, nu va rămîne neobservată, „neobositul jălbar"

L-am văzut întîia oară la față acum cîțiva ani, cînd am avut de judecat prima pricină în care era reclamant. Ce se întîmplase ? Fiind de meserie mecanic de locomotivă, omul nostru primise la un moment dat o anume sancțiune administrativă pentru o neglijență în timpul serviciului. Această sancțiune, după peste trei decenii slujite la căile ferate, îi provocase o adîncă rană sufletească, mai ales că se considera, pe temeiul circumstanțelor invocate, inocent. După numeroase demersuri la forurile care dăduseră decizia de sancționare — demersuri soldate cu rezultate contradictorii, ba de retractare a hotărîrii inițiale, ba de revenire la această primă hotărîre — omul adusese pricina lui în fața judecătii. Din păcate însă, deși atitudinea lui mi se părea sinceră, probele pe care se sprijinea erau insuficiente pentru a-i dovedi nevinovăția. Ce să-i faci, noi, oamenii justiției sîntem datori să ne înclinăm în fața probelor, cu toate că, uneori, avem convingerea că, dincolo de ele, se află o realitate omenească ce le depășește.

În chip firesc, decizia pe care am dat-o în procesul respectiv nu l-a satisfăcut. Și, la fel de firesc, omul a continuat să acționeze, folosind toate căile de atac pe care legea noastră i le pune la dispoziție. A făcut recursuri după recursuri, procesul s-a rejudecat în cîteva rînduri, totul a trenat cîțiva ani în șir, însă mecanicul nostru revenea mereu și mereu pe coridoarele sălilor de tribunal, cu o încredere aproape fanatică în dreptatea lui. „Neobositul jălbar" devenise un personaj familiar multora dintre noi.

Pînă cînd, într-o bună zi, întîlnindu-l a nu știu cîta oară în postura de reclamant, mi-am pus în gînd să aflu neapărat mobilul încăpățînării sale. Ce prejudicii materiale îi adusese sancțiunea, de ce urmărea cu atîta neistovită dîrzenie să obțină o hotărîre de anulare ?

Am avut cu el o convorbire de la inimă la inimă în afara sălii de judecată. Ce mi-a fost dat să aflu ? Că sancțiunea avusese drept unică repercusiune pe plan material o retrogradare pe timp limitat, o lună sau două, nu-mi mai amintesc exact. Că între timp omul se pensionase și că primea o pensie bunișoară de care era întru totul satisfăcut. Dar că el nu concepea ca, la bătrînețe, onoarea să-i fie pătată măcar de amintirea unei vini ce socotea că nu-i aparține.

Un om care, pentru onoarea lui de muncitor și de om, e în stare să cheltuiască atîta energie, să investească atîtea eforturi materiale și morale, nu e un procesoman oarecare. Înseamnă că în conștiința lui trăiește un adevăr căruia i se cuvine întreaga noastră stimă. Chiar dacă probele cerute în justiție nu-l pot încă valida. Căci mai există și acest „încă"...

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 1 APRILIE

PROGRAMUL I : 8.00 Gimnastica pentru toți. 8.10 Pentru sănătatea dv. 8.20 Cravatele roșii. 9.50 Viața satului. 11.00 Emisiune în limba maghiară. 12.30 De strajă patriei. Album duminical : 13.00 Finala „Cupei campionilor europeni" la handbal feminin : „Universitatea" Timișoara — „Spartak" Kiev. 14.00 Fotbal : Sport Club Bacău — F.C. Petrolul. 17.10 „Pierduți în spațiu". 18.00 Cîntare patriei. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Reportajul săptămînii. 20.30 Film artistic. Căpitanul. 22.15 Cîntă Angela Similea și Florin Bogardo. 22.30 Khartum. 22.45 Telejurnal. 22.55 Duminica sportivă.

PROGRAMUL II : 11.00—13.00 Concert simfonic. 20.10 Eroi îndrăgiți de copii. 20.40 Caleidoscop cultural-artistic. 21.00 Teatru liric TV. „Nunta lui Figaro".

LUNI 2 APRILIE

PROGRAMUL I : 15.00 Hochei pe gheață. Suedia — Cehoslovacia. 17.30 Curs de limbă franceză. 18.00 Telex. 18.05 La ordinea zilei. Azi, județul Sălaj. 18.20 Cămin. 19.00 Scena. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. „Țara mea cu viers de foc" de Aurel Giroveanu, pe versuri de Hary Negrin. 20.05 Mai aveți o întrebare ? 20.45 „Cîntec la apusul soarelui". 21.30 Revista literar-artistică TV. 22.30 24 de ore. 22.50 Luminile rampei.

PROGRAMUL II : 20.00 Avanpremiera. 20.05 „Delfinul Flipper" (reluare). 20.30 Dans și muzică de pretutindeni. 21.00 Film artistic. Feriga de aur.

MARȚI 3 APRILIE

PROGRAMUL I : 9.00—10.00 Teleșcoală. 10.00 Telex. 10.10 Avanpremieră. 10.15 Teleenciclopedia (reluare). 10.50 Telecinemateca pentru copii. 12.05 Telex tehnico-științific (reluare). 12.25 Cîntece și jocuri populare. 12.45 52 de inițiative în 52 de săptămîni (reluare). 13.00 Telejurnal. 17.30 Curs de limbă rusă. 18.00 Telex. 18.10 Steaua polară. 18.40 Universitatea TV. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Avanpremieră. 20.10 Reflector. 20.25 Desene animate. 20.35 Seară de teatru. Fără cascadori de Mircea Radu Iacoban. 22.00 24 de ore. 22.30 Seară de balet.

PROGRAMUL II : Seară pentru tineret

MIERCURI 4 APRILIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă engleză. 9.30 Micii meșteri mari. 10.00 Telex. 10.10 Azi, sărbătoarea Republicii Populare Ungare. 10.50 Film serial. Pe urmele lui Capîja. 11.50 Azi, județul Sălaj (reluare). 12.05 Revista literar-artistică. TV. (reluare). 13.05 Telejurnal. 17.30 Curs de limbă germană. 18.00 Telex. 18.15 Timp și anotimp în agricultură. 18.40 A 28-a aniversare a eliberării Ungariei de sub jugul fascist. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Teleobiectiv. 20.25 Ciclul „Filme mari — genuri cinematografice diferite". Cetățeanul Kane. Premieră pe țară. 22.30 24 de ore. 23.00 Fotbal. Bulgaria — U.R.S.S.

PROGRAMUL II : 20.00 O viață pentru o idee. Țiolkovski. 20.30 Program de circ. 20.40 Agenda. 20.50 Tineri interpreți. 21.30 Ghișeul. 21.50 Prin expoziții. 22.10 Cîntec la apusul soarelui.

JOI 5 APRILIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă franceză. 9.30 Prietenii lui Aschiuță. 10.00 Telex. Steaua polară (reluare). 10.40 Cetățeanul Kane (reluare). 12.45 Teleobiectiv (reluare). 13.05 Telejurnal. 16.00—17.00 Teleșcoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 Telex. 18.40 Cîntece și jocuri populare românești. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Reflector. 20.20 „Aventuri în epoca de piatră". 21.10 Tinerii despre ei înșiși. 22.00 24 de ore. 22.15 Lumea de mîine. 22.35 Hochei pe gheață : Cehoslovacia—U.R.S.S.

PROGRAMUL II : 17.30 Agenda. 17.40 Pagini muzicale de mare popularitate. 18.10 „Pierduți în spațiu" (reluare). 19.00 Municipalitatea răspunde bucureștenilor. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Concert simfonic. 22.00 Studioul artistului amator.

VINERI 6 APRILIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă rusă. 9.30 O viață pentru o idee. 10.00 Telex. 10.10 Catedra nu este amvon (reluare). 10.55 Avanpremieră. 11.00 Portativ '73. 11.40 Aventuri în epoca de piatră. 12.30 Muzică populară. 12.40 Municipalitatea răspunde bucureștenilor (reluare). 13.00 Telejurnal. 16.00—17.00 Teleșcoală. 17.30 Curs de limbă engleză. 18.00 Telex. 18.15 Cum vorbim. 18.35 La volan. 18.50 Teleconferință de presă. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 Studioul de poezie. 20.50 Film artistic. „Clipa de libertate" 22.00 24 de ore. 22.30 Seară de romanțe.

PROGRAMUL II : 18.00 Telex. 18.05 Telecinemateca pentru copii. 19.30 Telejurnal. 20.00 Avanpremiera. 20.10 Ansamblul folcloric „Lioara". 20.40 Revista economică TV. 21.10 Concert simfonic. 21.55 Film documentar. „Gîndesc oare animalele ?" 22.25 Cărți și idei.

SÎMBĂTĂ 7 APRILIE

PROGRAMUL I : 9.00 Curs de limbă germană. 9.30 A fost odată ca niciodată. 10.00 Telex. 10.10 Ansambluri folclorice (reluare). 10.40 De vorbă cu gospodinele 11.00 „Gîndesc oare animalele ?" (reluare). 11.30 Selecțiuni din emisiunea „Seară pentru tineret". 12.30 Cărți și idei (reluare). 13.00 Telejurnal. 16.00 Telex. 16.05 În actualitate, școala. 16.20 Moment folcloric. 16.30 Emisiune în limba germană. 18.15 Ritm, tinerete, dans. 19.00 Medalion. 19.20 1001 de seri 19.30 Telejurnal. 20.00 Cîntecul săptămînii. 20.05 52 de inițiative în 52 de săptămîni. 20.20 Teleenciclopedia. 21.00 „Mannix". 21.50 Gala lunilor. 22.35 Telejurnal. 22.45 Fotbal : R.D. Germană — Albania.

PROGRAMUL II : 16.00 Agenda. 16.10 Recital la două piane 16.35 Azi și mîine. 16.45 Avanpremieră. 17.00 Cîntece și jocuri populare 17.30 Prietenii lui Aschiuță. 18.00 Film artistic. La Porțile pămîntului.

PE FIRUL EVENIMENTELOR

BIETELE STELE

de Nicolae LUPU

Man Pramoni a fost demis și expulzat din Pnom Penh. De ce ? Mulți obișnuiesc să-și ridice ochii spre stele, dar Pramoni reușea să câștige o pâine bună din treaba asta. Ajunsese astrologul favorit al președintelui clicii de la Pnom Penh, Lon Nol. A fost acuzat că s-a zgâit degeaba la astre și n-a prevăzut că dintre ele se va ivi avionul unui pilot „rebel" care va bombarda palatul prezidențial. Nu e primul nici ultimul astrolog care a încurcat-o. Hitler l-a demis pe unul care-l ducea la pierzanie. Mamzel Lenormand, prezicătoarea preferată a împărătesei Josefina, a reușit să-l supere în așa hal pe Napoleon cu învârtelile ei încît nu numai că a dat-o afară, dar s-a decis să dedice un articol din codul său care ființează și astăzi (articolul 405 al codului penal francez) acestei probleme : „Oricine se folosește de manevre frauduloase — prevede articolul — pentru a convinge de existența unor acțiuni false, ale unei puteri imaginare, sau pentru a stimula speranțe sau temeri în legătură cu un succes, accident sau orice alt eveniment himeric, și va primi bani, va fi pedepsit cu unul pînă la cinci ani închisoare și 36 pînă la 360 de franci (noi) amendă". Păcat că în 90 de ani de „protectorat", inaugurat în iulie 1863, metropola n-a izbutit să lase moștenire aceste prevederi Cambodgiei. Poate că Lon Nol nu s-ar mai fi lăsat dus de Man Pramoni și de mulți alți „cititori în stele", care l-au împins pe o cale plină de eșecuri, riscuri, fără glorie și fără scăpare.

Dar ce să ne mirăm. O revistă arăta că chiar în Franța poliția are de furcă serios cu circa patru mii de prezicători care dau anual zece milioane de consultații cu o cifră de afaceri de 15 miliarde franci vechi. Există totuși o consolare pentru că instituția este în felul său „democratizată". Pe vremuri, împărații romani interziceau supușilor să încerce să afle de la prezicători destinul stăpînilor lor și viitorul afacerilor de stat. Acolo unde meseria se practică astăzi nu mai există o asemenea interdicție, iar astrologii și tot felul de prezicători se iau la întrecere cu institutele de sondaje de opinie publică.

Astrologul lui Lon Nol s-a făcut vinovat că n-a știut să prezică viitorul stăpînului său. Sau mai degrabă pentru că n-a îndrăznit să-i spună adevărul, să-i arate că orice ar face este condamnat de istorie fie că sentința va fi adusă la îndeplinire de un rebel aviator, de unitățile forțelor populare, sau de cineva din preajma sa. Este bineînțeles vorba evident de o condamnare politică. Ce pot să facă bietele stele moarte în fața forței dinamice a istoriei milioanelor de oameni vii ?!

DUPĂ CUM au arătat lucrările cercetătorilor laboratorului de geologia izotopilor din Oxford au fost descoperite în Groenlanda cele mai vechi roci ale Pământului. Cercetîndu-se mostre de granit din zona apuseană a Groenlandei s-a constatat că vîrsta rocilor este în jur de 3 miliarde 980 milioane ani.

■

IN S.U.A. au fost lansate caramele cu gust de... tutun. Mulți fumători afirmă că prin consumul acestor caramele scade considerabil dorința lor de a fuma.

ZIARUL suedez „Fidskrift for Sveriges sjukosköterskor" informează despre o greșeală gravă produsă într-o sală de operație suedeză.

Un pacient, căruia trebuia să i se amputeze piciorul sting, a fost întors pe masa de operație și din greșeală chirurgul i-a amputat piciorul drept. După ce chirurgul și surorile și-au dat seama de greșeala comisă i-au amputat și piciorul sting, adică cel bolnav.

Greșeala este pusă pe seama oboselii personalului sanitar din spitalele suedeze, care suferă într-adevăr de o lipsă acută de medici și infirmiere. Dar a scuza o astfel de eroare printr-un atare argument pare cel puțin ridicol.

Paznicii Parcului național american din Utah au în ultimul timp mari griji. La orice survol al unui avion militar deasupra regiunii ei dau fuga să vadă dacă mai există cea mai mare atracție locală a naturii : un arc din piatră avînd un diametru de 100 metri, în genul său unul din cele mai interesante monumente naturale din lume.

Numai în cursul lunii ianuarie a.c. arcul a trebuit să reziste la 35 „cutremure" puternice provocate de vibrațiile unor avioane ce zburau la înălțime mică. Acesta a rezistat iar experții consideră faptul ca un adevărat miracol.

■

Acest „miniautomobil" ar plăcea, fără îndoială, tuturor copiilor... A fost însă construit pentru controlorii traficului circulației auto din tunelul Lincoln din New York. Miniautomobilul nu are decît o singură roată centrală și un fotoliu; el înlesnește agenților de circulație subterană să-și exercite funcțiunea. Tunelul Lincoln, care leagă cartierul Manhatan cu Weehawer are trei galerii paralele și o lungime de circa 3 km. Anual prin acest tunel circulă aproximativ 30 milioane de autovehicule.

UN GRUP de oameni de știință din U.R.S.S. a reușit să aplice metode de conservare a țesuturilor vii prin congelare rapidă și pentru lapții de nisetru, păstrugă și alți pești rari. Prin această metodă (lapții sînt congelați timp de 6 luni la o temperatură de minus 55 de grade) se creează condiții pentru reproducerea pe scară largă a peștilor.

De pretutindeni

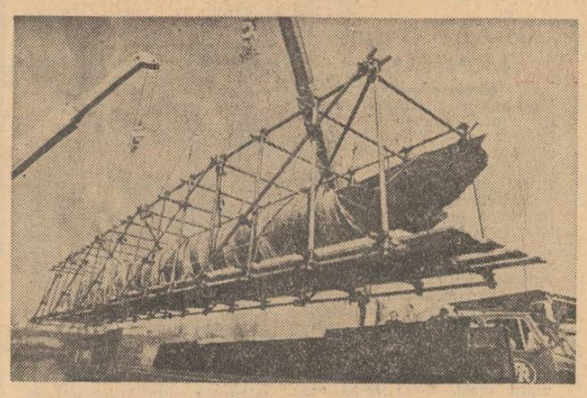

Un grup de arheologi a descoperit pe fundul fluviului Bacchiglione, lîngă Padova, cel mai mare și mai important cimitir de... pirogi datînd din epoca de bronz.

Una din pirogi, cea mai mare, măsoară 16 metri lungime și doi metri înălțime și constituie, prin dimensiunile sale și starea excepțională de conservare, una dintre cele mai interesante și mai importante descoperiri arheologice din lume.

Grupul de arheologi-scufundători a scos totodată la iveală numeroase obiecte de uz casnic și vase, mărturii extrem de prețioase privind activitatea umană de acum 3 500 de ani (Vechimea obiectelor s-a stabilit cu ajutorul examenelor cu carbon radioactiv).

Superbul ghepard, pe care-l vedeți în fotografie nu a fost capturat în junglă, ci crescut încă din prima zi de la naștere de un pasionat iubitor de feline. Actualmente, animalul este tovarășul credincios, care-l însoțește pe stăpînul său în lungile lui călătorii, pe toate meridianele globului. Există o singură problemă nu totdeauna ușor de rezolvat : ghepardul este obișnuit cu ore fixe de masă și cu o hrană alcătuită numai din carne proaspătă și aleasă. Felina s-a dovedit cel mai credincios apărător al stăpînului său, datorită instinctului lui de a-i intui pe dușmani.

Întîmplări adevărate

UN TRAGIC ACCIDENT DE MAȘINĂ...

...și căile întortocheate pe care s-a ajuns la arestarea unui pirat al străzii din Italia

Două mașini s-au ciocnit violent pe una din străzile orașului Milano. Atît de violent, încît ambele au fost distruse. În prima mașină călătorea Bruno Caloi și soția sa Lidia, locuind pe via Verona. Tînăra în vîrstă de 22 de ani a fost victima groaznicului accident. Pentru a scoate trupul de sub rămășițele vehiculului a trebuit să se facă apel la sprijinul pompierilor, care au tăiat caroseria mașinii. Tînăra a decedat totuși în drum spre spital. Soțul ei a fost internat pe o perioadă de 10 zile.

Din cealaltă mașină distrusă, un Opel, dispăruseră ocupanții. Nu a fost prea ușor anchetatorilor să afle cine erau aceștia.

Dar într-o bună zi, la citva timp după accident, s-a prezentat la poliție, Claudia Marolla, o văduvă de 27 de ani. Venise să reclame furtul Opelului. Declarațiile ei nu au putut convinge pe comisar, care a hotărît să aprofundeze ancheta. Pusă în fața unor fapte ce nu puteau fi tăgăduite, Claudia s-a văzut silită să facă unele mărturisiri. A declarat că ea împrumutase mașina unui prieten, un anume Michael. Acesta o anunțase telefonic despre accident, rugînd-o să păstreze taina.

În acest timp, a intrat în scenă și prietenul Claudiei, Antonio Cardinale în vîrstă de 40 de ani. Nefiind la curent cu declarațiile prietenei sale a mărturisit la Procuratură că găsise cheile mașinii Opel în poșeta acesteia. Omul nu putea înțelege adevărata situație. Cheile mașinii fuseseră restituite prietenei sale, fără ca el să o bănuiască.

În consecință, au fost arestați amîndoi. Claudia pentru că ascunsese adevărul, iar celălalt pentru că acoperea pe adevăratul vinovat. În stare de arest cei doi au trebuit să facă mărturisiri complete. Opelul care se ciocnise fusese de fapt condus de un prieten al celor doi, urmărit de foarte mult timp de poliție, deoarece era un arhicunoscut hoț de mașini. După ce le... subtiliza, le schimba numărul și aspectul exterior și le vindea la prețuri foarte reduse.

Accidentul de mașină din Milano a dus la arestarea unui infractor primejdios, un adevărat pirat al străzii care se ascundea de multe luni.

Somnul... ucigător

Francesco Di Risso locuia de mulți ani, împreună cu familia sa, la Lyon. Era un bărbat puternic și foarte activ, iubit de toți cei ce-l cunoșteau.

Cu atît a fost mai ciudată dispariția sa. Familia, care era obișnuită cu exactitatea cu care sosea acasă, a rămas foarte descumpănită, cînd, într-o bună zi Francesco nu s-a mai întors.

Nu i se cunoșteau dușmani și, nici vreo activitate dubioasă, care să fi putut explica dispariția. La cererea familiei, poliția a început o anchetă, care în primele zile s-a dovedit infructuoasă. În zadar au fost chestionați colegii de serviciu, prietenii, colaboratorii externi. Chiar și membrii familiei au fost suspectați.

Abia după două săptămîni de necontenite cercetări s-a dezvăluit misterul dispariției. Comisarul care se ocupa de acest caz, a avut ideea să deschidă cu forța garajul lui Francesco, situat în alt cartier decît cel al locuinței. Ideea a fost inspirată, deoarece aici a fost descoperit trupul neînsuflețit al lui Francesco, chiar la volanul mașinii sale.

După primele elemente ale anchetei, s-a ajuns la concluzia că Di Risso ar fi murit intoxicat de gazele de eșapament ale mașinii. A atipit după ce pusese motorul în funcțiune, care s-a învîrtit pînă la epuizarea totală a benzinei din rezervor.

CONFUZIE FATALĂ DE PERSOANE

Cum a fost descoperită o rețea de traficanți de droguri

Poliția din capitala republicii Chile a avut, de curînd, deosebita surpriză de a captura o periculoasă bandă de traficanți de stupefiante datorită unei întîmplări ieșite din comun. Iată cum s-a desfășurat filmul neașteptatei întîlniri dintre gangsteri și poliție.

Într-una din zile traficantul Guglielmo Jorge Navarro se ducea cu o servietă încărcată spre punctul unde urma să întîlnească pe unul din membrii bandei. Spre a nu atrage atenția asupra sa, el mergea tacticos pe stradă dorind să creeze impresia că este un pieton oarecare ce se plimbă prin centrul orașului. Deodată, surpriză ! Cel ce urma să primească drogurile se ivise în colțul străzii. Lăsînd de o parte orice urmă de prevedere, Guglielmo grăbi cît putu pașii spre a nu-l pierde din vedere pe cel căutat. Ajuns lîngă el, îl îmbrățișă și-l întrebă :

— Ce faci Luis, nu te-am văzut de mult !

— Cred că e o eroare, îi răspunse pietonul. Pe mine nu mă cheamă Luis și nu cred că vă cunosc...

Bănuind că la mijloc nu stă decît rezerva obișnuită în asemenea cazuri, Guglielmo nu luă în serios cele ce-i spuse omul întîlnit și trecu imediat la faza ce-l preocupa, oferindu-i în schimbul unei mari sume de bani drogurile din servieta sa. Străinul, aflînd despre ce este vorba, acceptă, imediat tîrgul și ceru „marfa". Dar în momentul cînd Guglielmo se căznea să scoată din servietă pachetul cu droguri, se petrecu un fapt ce-l ului pur și simplu. Nici nu-i înminase celuilalt conținutul servietei, cînd își simți ambele mîini prinse ca într-o menghine de o pereche de cătușe ce-i fuseseră puse cu mare viteză. Cel pe care-l confundase îi arătă legitimația poliției chiliene. Fără să vrea, căzuse într-o cursă ce și-o întinsese singur. Spre ghinionul lui, Guglielmo îl confundase pe detectiv... cu unul din membrii bandei de traficanți !

Urmarea ? În urma interogatoriului ce i-a fost luat, poliția chiliană a capturat întreaga bandă.

remember remember remember

STOCKHOLM [IX]

Am vizitat multe palate de monarhi devenite muzee de artă sau muzee ale vieții imperiale unde fantomele oficiază în continuare un ritual al fastului și mumii invizibile mărturisesc măreția și decadența coroanelor Europei de altădată. La Stockholm am prilejul neobișnuit de a vizita un palat al regelui care domnește în Suedia, un palat locuit și utilizat ca atare de către actualul monarh care e de o popularitate ce violează adesea orice idee de etichetă și, prin viața foarte simplă, trimite la adagiul lui Montaigne cînd spune în Eseurile *sale (II, XII)* Les ames des empereurs et des savetiers sont jectees à mesme moule... *ceea ce în mod frecvent diriguitorii se străduiesc să uite sau să ignoreze în desavantajul lor, condamnîndu-se înșiși la o viață falsificată de actori ai unei magnificențe convenționale pe care bunul gust ar trebui să le-o interzică. Un permis special, ce se intitulează* cheia de aur, *oferit cu eleganță de gazdele mele suedeze, îmi îngăduie să eludez pînă și formula, habituală aici, a vizitelor ghidate și astfel iată-mă singur rătăcind în derivă prin labirintul regal, infinit mai vast și mai fastuos decît mi-aș fi imaginat vreodată... mobilier francez de înaltă clasă, tapiserii, portrete de strămoși, covoare, sala tronului, candelabre imense și orbitoare, porțelanuri rarisime... și totuși aceste imense încăperi pline de somptuozitate neutră nu mai par locuite cum vor fi fost cu un secol sau două în urmă... regele e un simbol de tradiție veche, aproape o noțiune abstractă sau poate un mit care domnește mai presus de agitația politicii cotidiene și de activitatea concretă a guvernanților, domnește în sfera incontingentă a unui timp imanent unde clipele se întorc mereu în aceeași clepsidră... simți că aici locuiește doar ideea de regalitate ca un corolar al istoriei trecute, dincolo de care rămîne un gentleman laic retras undeva într-un apartament izolat, pasionat al literaturii și artelor asemenea multora din predecesorii săi, Gustav Vasa sub a cărui domnie se întemeiază literatura suedeză, fiul său Erik al XIV-lea el însuși un apreciabil desenator, Cristina la curtea căreia venise să moară pribeagul Descartes sau Gustav al III-lea fondatorul Academiei Suedeze și autor al unor scrieri dramatice... altfel totul e plin de trecut, pînă și prezentul devine trecut, aducere aminte, evocare...* death-in-life and life-in-death, *spune Yeats.*

★ ★ ★

Sculptura germană în lemn — neglijată de istoria artelor care nu i-a pus încă pe deplin în valoare singularitatea și măreția ascetică — își continuă cariera și în Skandinavia. În spatele Palatului Regal din Stockholm, la Storkyrkan, catedrala orașului, pot fi văzute două dintre capodoperele ei : un crucifix impozant și mai cu seamă o statuie enormă a Sfîntului Gheorghe, tăiată în stejar și colorată de o manieră ce sugerează melancolia agresivă a Nordului. Sînt operele hanseaticului Bernt Notke, sculptor din Lübeckul veacului al XV-lea unde geniul lui a lăsat bogate mărturii... îmi amintesc că fi văzut chiar o copie a acestei deconcertante statui undeva într-o biserică lübeckeză, la Katharinenkirche, dacă memoria nu mă înșeală... lemnul vopsit al germanilor are ceva eretic și barbar la modul unor rituri imemoriale menite să acorde anxietatea și exaltarea... protestantismul nordului răspunde nu numai unor imperative istorice determinate ci și unei structuri dacă nu și unei vocații obscure... Olavus Petri, reformatorul bisericii scandinave, îngropat chiar în această catedrală sub o lespede cu inscripții aproape șterse de timp, a fost nu numai teolog ci și întemeietorul scrisului suedez și îndeosebi al poeziei ce izvorăște din Psalmii *săi după cum și lirica noastră își are originea în Psaltirea versificată a bătrînului și învățatului mitropolit de la Iași. Îl evoc cu gratitudine în singurătatea acestei biserici, la mii de kilometri depărtare.*

a. e. baconsky

ÎNSEMNĂRI DE CĂLĂTORIE

Comorile Muzeului de arte frumoase din Budapesta

Făcusem cale întoarsă și coboram scările din strada „Drumul muntelui" unde la nr. 46 d. locuiește noua mea cunoștință, sculptorul Kovacs Laszlo. Mă îndreptam spre stația tramvaiului care avea să mă treacă Dunărea din Buda în Pesta. Sculptorul — un admirator al geniului lui Brâncuși — mă sfătuise, și prin mine întregul nostru grup de turiști români sosiți pentru cîteva zile în capitala maghiară, să nu ocolim muzeele de artă. În mod deosebit ne recomandase *„Galeria națională"* și *„Muzeul de arte frumoase"*, care erau, de altfel, și punctele principale ale programului nostru din ziua aceea de iarnă răbufnită la început de martie.

Galeria națională nefiind deschisă pentru public în acea perioadă (am avut o compensație prin expoziția constructiviștilor maghiari găzduită recent la sala Dalles din București) ne-am îndreptat spre Muzeul de arte frumoase trecînd din viscolul de afară în tihna sălilor și cabinetelor prestigioasei instituții. Aici sînt reunite peste 103 000 lucrări de artă plastică reprezentînd marile culturi antice de pe țărmurile Mediteranei, pictură, grafică și sculptură europeană din evul de mijloc și epoca modernă, alcătuind cea mai mare colecție de artă a Ungariei. Cu excepția secției de artă veche autohtonă care a rămas în patrimoniul acestui muzeu, celelalte fonduri de artă plastică maghiară au fost preluate de Galeria națională înființată în 1957.

Pe lîngă vestigii artistice ale Egiptului, Romei și Greciei antice, pe lîngă arta maghiară din secolele XI-XIX (Adam Manyoki, Jakab Bogdany etc.) vizităm o serie de colecții de artă europeană grupate în săli și cabinete. În sala „Renaissance" admirăm picturi murale italiene din secolele XIV și XV aparținînd unui Lorenzo Viterbo sau Bartolomeo Montagna. Expoziția sculpturii moderne ne reține minute în șir să privim marmora și bronzul însuflețite parcă de Rodin („Primăvara veșnică"), Maillol, Meunier („Docher"), teracota lui Carpeaux, „Primăvara" sau

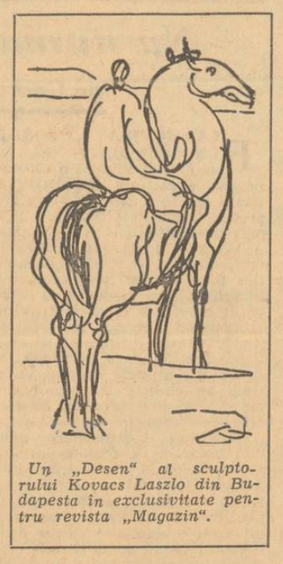

Un „Desen" al sculptorului Kovacs Laszlo din Budapesta în exclusivitate pentru revista „Magazin".

„Grijă maternă" de Ivan Mestrovic, artiști care alcătuiesc coloana vertebrală a colecției respective.

Grafica este prezentă în patrimoniul marelui muzeu budapestan printr-o colecție extrem de bogată — mai mult de 100 000 desene, acuarele etc. de Leonardo da Vinci, Rembrandt, Altdorfer, Watteau, Delacroix, Tintoretto, Veronese, Rafael, Dürer, Goya, Manet și mulți alți artiști europeni care au creat pe o întindere de mai multe secole. Îi vom întîlni de altfel și în expozițiile de pictură sau de sculptură ale muzeului.

Alcătuită pe baza unui nucleu de colecții particulare de pictură, reunite cu un secol în urmă într-o singură galerie, colecția vechilor maeștri este una dintre cele mai bogate, etalîndu-și comorile artistice în mai bine de 40 de săli și cabinete. Sînt expuse aici tablouri de Ghirlandajo, Giorgione, Titian, Veronese, Rafael, Bruegel, El Greco, Murillo, Velasquez, Goya, Dürer, Gainsborough, Poussin, Vermeer van Delft și ale multor altor mari artiști ai Renașterii, barocului, școlilor engleză, olandeză etc. ca să amintim numai o parte dintre numele ilustre ale căror creații se întîlnesc aici.

Am zăbovit mult în sălile și cabinetele galeriei de pictură europeană modernă printre tablouri de Waldmüler, Corot, Manet, Millet, Pissaro Gauguin, Renoir, Henri de Toulouse Lautrec, Pierre Bonnard sau Cesanne, în fața unor tablouri ca „Luptătorii" lui Courbet, „Le Pont Neuf" de Monet și ale multor inteligențe creatoare ale secolului trecut.

Vizita noastră se apropia de sfîrșit la cel de al doilea etaj pe măsură ce parcurgeam expoziția de sculptură veche, printre reliefurile în „terracotta" de Michelozzi, Duccio, sculpturile lui Verrocchio, Riccio, bronzul „Hercule" de Algardi sau plumburile lui Georg Rafael Donner între care splendidul relief *„Venus în făurăria lui Vulcan"* închinat deopotrivă muncii și frumuseții, creației umane reprezentată în cele mai diverse chipuri și de colecțiile marelui muzeu budapestan.

Ion BECHERU

CEL MAI COSTISITOR NAUFRAGIU

Deși au trecut aproape 17 ani de la ciocnirea navei italiene „Andrea Doria" cu vasul suedez „Stockholm", nu au fost stabilite cu precizie cauzele catastrofei navale. În schimb, se accentuează disputa financiară dintre companiile de asigurări

ÎN ULTIMA VREME în presa străină s-a redeschis un dosar al cărui obiect a devenit celebru: ciocnirea, la 25 iulie 1956, dintre transatlanticul italian „Andrea Doria" și vasul de pasageri suedez „Stockholm", în urma căreia nava italiană a rămas în adîncurile Atlanticului. Deși au trecut aproape 17 ani de la ceea ce este cunoscut ca „cel mai costisitor naufragiu", nu s-au stabilit, pînă acum, împrejurările exacte ale scufundării vaporului italian, considerat a fi, la acea dată, cea mai modernă ambarcațiune de acest fel din lume. Ceea ce se urmărește în continuare este stabilirea gradului de responsabilitate al fiecărui conducător de echipaj al celor două nave. Dincolo de aspectul pur juridic, însă, se ascund, așa cum preciza „Corriere della Sera", interesele celor două companii proprietare ale navelor, pentru ca plata daunelor să cadă cît mai mult în sarcina celuilalt.

PENTRU MULȚI SPECIALIȘTI în navigația marină, ciocnirea vaselor amintite prezintă cel puțin cîteva neclarități. Apele Atlanticului erau, în ziua respectivă, în preajma coastelor americane, liniștite, iar vizibilitatea bună „Andrea Doria", cu un deplasament de 29 100 tone, se îndrepta, cu 1706 pasageri la bord, spre portul New York, pe cînd „Stockholm", al cărui deplasament se cifra la 12 165 tone, venea din direcția opusă, transportînd peste 500 persoane. O lovitură puternică și vasul italian a început să se încline. Se creează o panică de nedescris. Sînt mobilizate toate mijloacele proprii de salvare, concomitent cu lansarea S.O.S.-urilor, la care răspund ambarcațiuni de coastă americane. Cu toate acestea, bilanțul pierderilor umane consemnează 51 de victime. Cît privește daunele materiale, acestea sînt considerate a fi cele mai mari pricinuite vreodată de un naufragiu.

DUPĂ ZECE ORE de „agonie", transatlanticul italian este înghițit de ape, lăsînd în urma sa o serie de întrebări rămase și pînă azi fără răspunsuri certe. În încercarea de a le elucida, s-a născut o dispută aprigă între armatori, dispută ce s-a dovedit lungă, continuînd, încă, între cercurile ale căror interese pot fi atinse direct de modalitatea în care se va răspunde la întrebarea: a cui a fost vina ?

PRIMA ÎNCERCARE de a elucida cazul a fost ancheta întreprinsă timp de șase luni, de o comisie guvernamentală americană. Cercetările s-au soldat cu întocmirea unui dosar, în care documentele cele mai importante au fost socotite grafi-

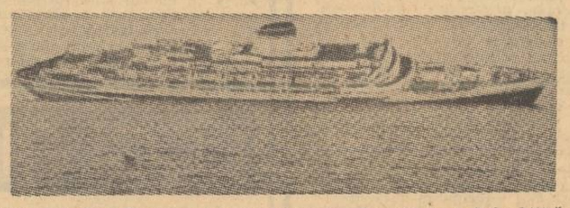

Nava „Andrea Doria", pe apele oceanului, înainte de a fi înghițită de adîncuri

cele privind schimbările de viteză și de direcție intervenite pe traseele celor două vapoare. Dar, nu s-a reușit să se ajungă la un rezultat precis, datorită împotrivirii conducerilor companiilor respective de a accepta o soluție sau alta. Pe cînd italienii au susținut că nava care nu a păstrat sensul normal de circulație este cea suedeză, proprietarii acesteia din urmă au aruncat vina integrală pe comandantul de echipaj italian.

TREI ANI MAI TÎRZIU, americanul Alvin Moscow repune problema în discuție, prin publicarea unui volum în care încearcă să reconstituie circumstanțele tragediei. Cartea a avut darul, așa cum se exprima un gazetar, „să aprindă focuri pe ambele punți" Afirmația este exactă dacă se ține cont că autorul, analizînd împrejurările ciocnirii, ajunge la concluzia că fiecare parte își are vina ei. Astfel, echipajului suedez i se reproșează că nava a avut viteză excesivă, că nu s-a păstrat distanța de siguranță față de „Andrea Doria", care circula în sens invers. Totodată, Moscow susține că accidentul ar fi putut fi evitat prin folosirea milioacelor de semnalizare acustice și dacă la cîrmă se afla comandantul vasului și nu al treilea căpitan. Cît privește partea de vină a celor ce au comandat nava italiană, autorul relevă că nici aceștia n-au recurs la altă semnalizare decît cea vizuală. În plus, scrie Moscow, după ciocnire, membrii echipajului au încercat să se salveze înaintea pasagerilor, ceea ce a contribuit la mărirea numărului celor ce și-au pierdut viața. Ceea ce a adus nou lucrarea este susținerea că, inițial, cele două societăți de asigurare au consimțit să plătească daunele în mod egal, cu condiția ca prevederile acordului să rămînă secrete și ca fiecare parte să renunțe la tentativa de a o învinui pe cealaltă. Dar, așa cum se vede, ulterior, această obligație n-a fost respectată, în momentul de față căutîndu-se dovezi că vinovat este... celălalt.

MAI RECENT, inginerul naval John Carrothers, profesor la Academia de marină comercială a Statelor Unite, a publicat două articole din care reiese că unul din principalele motive ale ciocnirii este faptul că nava suedeză naviga ghidîndu-se după indicațiile radarului pe care cei de gardă îl credeau reglat pentru distanța de 15 kilometri, în timp ce era fixat la o rază de trei ori mai mică. De aici, susține specialistul american, manevra greșită ce a dus la avarierea și scufundarea navei „Andrea Doria".

CEEA CE REMARCĂ unii comentatori străini este că, la ora actuală, se pare ca aspectele tehnice au trecut, pentru ambele părți ale conflictului, pe plan secundar. Preocuparea principală este de a se evita participarea la plata daunelor, atît materiale cît și față de familiile celor dispăruți. În acest sens, este citată declarația directorului societății de asigurare unde este înscrisă nava „Stockholm", Gustav Ahrne, care a spus că este adevărat că acordul despre care a amintit Moscow există, dar că, potrivit textului, responsabilitățile se împart astfel: 70 la sută „Doria", 30 la sută „Stockholm". Pe de altă parte, un articol apărut în publicația „Svenska Dagbladet" relevă că în arhivele italiene se află documente din cuprinsul cărora ar reieși că „Andrea Doria" s-a dovedit instabilă chiar de la lansarea la apă.

UNDE ESTE ADEVĂRUL ? se întreba un ziarist, care-și dădea singur un răspuns: se pare că interesele financiare constituie, încă, o pavăză destul de solidă pentru a-l împiedica să iasă la suprafață. Oricum, părerile sînt unanime în a aprecia că disputa în jurul „celui mai costisitor naufragiu" a intrat într-o nouă fază care se anunță crîncenă și de lungă durată.

Ion STOICA

SPIRALE

POEZIA CORECTĂ

de Eugen BARBU

Îmi este foarte greu să scriu despre acest cultural sîrguincios care colecționează colegi de generație efemeri, exultă în jurul operei lor de o expresie mediocră, ori numai mimetică și care dispar în neant rapid și definitiv. Este vorba despre Ilie Constantin, autor de articole critice pe care le și colecționează în volume subțiri cu o grijă înduioșetoare. Cîteva scurte plimbări în comun, în Iugoslavia mi se pare, mi-au permis să identific un individ informat, adică o persoană literară cum nu se mai poartă la noi unde poeții scriu mai întîi, citesc dacă mai apucă. Italienizant, traducător de poezie streină de modă, un calofil îngrijit în publicistică, în general, poetul pe care-l vom discuta mai jos, face o bună impresie. Anecdotica și birfa literară spun despre el că s-a însinuat sub pulpana unui poet cunoscut căruia i-a recitat cîteva versuri învățate în timp ce acesta a fost trimis după un pahar cu apă rece și pe care nu-l cunoscuse pînă atunci, dar toate astea sînt numai răutăți de necrezut și nu le dăm curs.

Dacă ar fi să luăm spectacolul intelectual pe care-l oferă Ilie Constantin nu am putea spune că este unul de senzație. Ultimul său volum, intitulat „Despre prozatori și critici", naște chiar nedumeriri. Din numeroasele sale articole, selecția parcimonioasă adună un material sărăcuț. Să ai revelații de cititor cînd e vorba de Dan Mănucă, Valeriu Cristea, Mircea Cojocaru, Florin Manolescu, Dumitru Țepeneag, Ștefan Stoian înseamnă că faci cronică mărunță, înseamnă că ai ezitări să ataci problemele mari ale literaturii actuale și atunci activitatea critică este cu totul minoră. De altfel tonul ușor zeflemist anulează orice idee, dacă va fi existînd vreuna în acest volum de un conjuncturalism feroce. Sigur că nu sînt evitate icoanele mari la care se face temeneaua necesară chiar cînd copia este ieftioară și lauda devine nefondată, dar, socialmente, criticul profită de starea de euforie creată în „anima" subiectelor, cum ar spune Negruzzi. De altfel acest talent de a pompa parfum în jurul persoanelor din lumea mare a literelor rămîne o caracteristică a „noului val", cum le place unora să se numească. Există aici o tentație de a lansa cu orice preț peste noapte *genii* și aici aș cita „descoperirea" unor scriitori ca Țepeneag, Ivănceanu și alții, dovediți foarte repede niște fiuturi efemeri, topiți de vremea nemiloasă, nerezistînd cerințelor dure ale competiției valorice. Evident că Ilie Constantin nu poate fi acuzat de eșecul celor enumerați mai sus pentru că pe mulți dintre ei criticul publicat de *Editura Dacia* din Cluj i-a ignorat. Ideologic vorbind, poetul are o orientare fără dramă, el este un tip senin, aș zice idilizant. Pare fermecat de claritate și „fentele" critice ale lui Valeriu Cristea, să zicem, îl fericesc tocmai prin lipsa lor de maturitate (vezi cartea acestuia despre Dostoievski), dar ăsta e un omor scuzabil. Ilie Constantin, cu disponibilitățile lui la cultură va avea destul timp să afle o dată cu trecerea timpului că a persifla pe unii scriitori numai pentru că nu sînt contemporani cu el nu este un gest avangardist. Demolatori de profesie s-au ivit încă de mult, există și o plăcere a generațiilor care vin de a călca în picioare pe cele ce le-au hrănit spiritual, dar acesta nu este un fenomen specific românesc. Canibalismul literar se practică peste tot cu fervoare numai că se ivesc și morți indigerabili. Iată, un coleg al lui Ilie Constantin, reia o afirmație a altui mare anonim în critică, un anume Nițescu și spune la posturile TV că faimoasa „Istorie a literaturii române" a lui Călinescu este o operă indiscretă pentru că viziunea divinului scriitor ar fi una „prin gaura cheii". Aceste lucruri devin insuportabile la oamenii tineri care nu pot proba nici măcar fizic a fi acumulat cunoștințele unor adevărați savanți, artiști de geniu ce nu pot fi clintiți de pe soclurile lor numai de tifla unora.

De ce-l implic pe Ilie Constantin în acest proces mai vast deschis publicistilor veleitari care au învățat arta distrugerii ca armă sigură de afirmare, pentru că, vai, la o analiză atentă a operei proprii rezultatele sînt fără consistență, nu vreau să zic prin asta că dacă Ilie Constantin scrie versuri într-o caligrafie perfect nesupărătoare, dar nici de reținut, cineva nu-i dă dreptul să emită judecăți de valoare despre alții, dar oricum...

Pentru că aici am vrut să ajung, la ultimul său volum intitulat „Celălalt", apărut recent la *„Cartea românească"* în condiții grafice foarte bune, și de la care speram foarte mult pentru că de ani de zile vreau să arăt autorului că nu ne desparte nimic, că nu am reticențe față de el, dar, cu regret trebuie să afirm că nici el nu m-a ajutat să-l trec în antologia pe care o întreprind de multă vreme, publicînd cuminți plachete ce pot fi trecute cu mare greutate în categoria scrierilor onorabile.

În „Celălalt" plutește un vag aer blagian, aluzii alhimice își fac timid loc, ici și colo, este invocată Biblia cu o tentă delicată. Repet, Ilie Constantin nu poate supăra pe nimeni, el practică o poezie de premiant la concursuri interregionale. Iată această „Ninsoare" care are acuratețe, dar numai atît : *„Evanescente aripi la amiază / În pierderea văzduhului planează / Noian de suflete, ninsoarea cade / Peste-ale vieții surde baricade / Marame de uitare cad încet / Pe străzi, surîsuri, crengi, pe baionete / Sub desfrunzirea cerurilor, blîndă / Oraşu-i neîncredere și pîndă / Iubiri emană din văzduh eterne / Un astru măcinat suav se cerne"*. Cum o senzație de leșie romantioasă lasă „Egretă" : *„Din soare și toată numai de aur / cobori alene pe curcubeie / ca o egretă pe un verde plaur / vis de aripe și de femeie / Gîndul te pierde, ochiul te cheamă / brațul spre tine mi se destramă"*. O astfel de poezie făcea în alt veac Carol Scrob, în forme mai primare, dar de un oarecare haz : *„Și a remas pustiul / În pieptul meu slăbitu / Și-atîtu că mai pot spune : / Me ducu, dar am iubitu"*.

Să ne oprim aici, nu vreau să înmulțesc exemplele de platitudine pentru a nu fi luat drept răutăcios. Să-l așteptăm deci pe Ilie Constantin să se maturizeze.

CULORI

ADEVĂRUL, NU VISUL (II)

de Aurel Dragoș MUNTEANU

Micromonografia Mariei Luise Kaschnitz insistă cu îndreptățire asupra decăderii din ultimii ani ai lui Courbet. A contempla destinul artistului devine un prilej de considerații mai ample și de notații privitoare la conduita lui socială și politică. Courbet aparține acelei galerii de oameni mari care au pregătit căderea celui de al doilea imperiu. Realismul a însemnat din punct de vedere politic un corespondent al ideilor luministe din secolul trecut, contestînd fundamentul teoretic al tuturor instituțiilor epocii, o formă de insurecție intelectuală. Autorul tabloului *Intoarcerea de la conferință* era idolatrizat de socialiști și s-a găsit în mod natural în primele rînduri ale Comunei. Scriitoarea germană spune: *„Era întemeietorul realismului, și multe din năzuințele contemporane sau mai tîrzii și-au aveau originea în impulsul impetuos și statornic pe care-l dăduse el. Dacă istoricul Taine voia să înlocuiască idealul cu legea fizicii și a chimiei, iar metafizica prin materialism, dacă Renan nega supranaturalul în lume și nu voia să recunoască decît conștiința umană a progresului, în toate aceste opinii se reflecta ca o moștenire a filozofului Comte același pozitivism, aceeași credință fanatică în realitate căreia i-a fost atașat și Courbet în întreaga lui viață"*. Este în zadar a ne mai întreba, cum face totuși Marie Luise Kaschnitz, dacă pictorul a știut de asasinarea episcopului de Paris și a ostaticilor. Revoluția nu se făcea cu jumătăți de măsură și Courbet a trăit pînă la capăt acea „ivresse" extraordinară, cerînd dărîmarea coloanei Vendôme și ajungînd „consilier municipal". Ce satisfacție trebuie să fi avut copilul mare și țăranul șiret din el, cită trufie putea anima pe fanfaronul de la Brasserie des Martyrs, unde se îmbăta împreună cu prieteni dubioși ! Nu încape îndoială că fusese toată viața un progresist și un antimonarhic, iar episodul cu refuzul titlului de cavaler al Legiunii de onoare nu este întîmplător. Cîtă demnitate avuseseră cuvintele de la 22 iunie 1870 : *„Mă onorez eu însumi, rămînînd credincios principiilor vieții mele. Dacă le-aș abandona, aș sacrifica onoarea numai de dragul însemnelor exterioare ale onoarei"*. Nu era nici o demagogie în faptul că se declara alături de popor (a donat toate încasările unei expoziții familiilor muncitorilor greviști din Creuzot). Să nu uităm însă că atitudinile sale izvorau de multe ori din firea lui de „băiețandru fanfaron și înfumurat", cum îi spune autoarea cărții la care ne referim. Îi plăcea să fie omul zilei, să se afle pe primele pagini ale ziarelor, să se agite, să strige și să se umfle peste măsură. Se lansase mai înainte și într-o aberație teoretică, alături de Proudhon. Se lăuda tot timpul celor de acasă, de la Ornans, că a devenit primul bărbat al Parisului și ne putem închipui ce figură antipatică făcea, după ce se îngrășase și adunase avere. Scria petiții, participa la ședințe...

Sfîrșitul i s-a părut de necrezut. Își imaginase că istoria este ceva asemănător cu un tablou ratat și nu pricepea nimic mai mult. Tras la răspundere pentru dărîmarea coloanei Vendôme, încearcă să-și răscumpere vina cu bani, în rînd cu cel mai penibil negustor. Cel mai mult l-a supărat desigur reacția violentă a publicului, a celor mai apropiați partizani ai artei sale. Au rîs de el pe parcursul procesului, l-au huiduit, l-au scuipat și l-au bătut cu bastonul, în drum spre închisoare. Nu se simțea vinovat cu nimic, luptase din răsputeri pentru conservarea valorilor artistice pariziene, credea că își făcuse datoria. Uitase însă că cimentul comunităților umane este simțămîntul patriotic și că Napoleon I era pentru francezi un simbol al gloriei naționale și mai puțin întruchiparea monarhiei. Se lăsase antrenat în gesturi enorme, fără nici o legătură cu arta lui și nedemne de un om mare. De aici a venit depresiunea ultimilor ani, tristețea și uritul exilului și al sfîrșitului său. Publicul i-a întors spatele, au ridicat capul din nou cei mai ordinari detractori. Răsfățatul de ieri era acum motivul unei neîntrerupte hilarități.

Courbet a avut geniu artistic și cea mai precară înțelegere a oamenilor și a vieții publice. Participarea lui la evenimente ar fi trebuit să ia forma artei, așa cum fusese înainte de 1870, cît se poate de eclatant. Alunecarea și prăbușirea interioară se datorau unei slăbiciuni a omului Courbet și superficialității sale. Nu este însă prima oară cînd un artist își dușmănește propria creație, din lipsa unei conștiințe mai înalte.

OAMENI DE CUVÎNT

UN MELANCOLIC IRONIC

de George PRUTEANU

L-am văzut o singură dată pe Alexandru Paleologu. Era în biroul său de la „Cartea românească", în spatele unui turn de manuscrise („Asta e fleac Să vezi ce am acasă"), într-un impecabil costum gri, cu batista nonșalant ieșită din buzunărelul de la piept ; amabilitatea și ideația sa, ambele de un rar aplomb, au impus memoriei mele imaginea a ceea ce putem numi un gentleman cerebral.

Nu părea strivit de cantitatea aceea angoasantă de dosare, ce trebuiau citite. Le considera cu o superioară toleranță. Le privea cu tandrețea și mustrarea cu care privește un tată năzbîtiile copiilor. Al. Paleologu nu e dintre cei care sunt visceral triști pentru că au citit toate cărțile. Nu mi-l pot figura decît înconjurat de cărți, *bucurîndu-se* de ele. „Lumea și viața — zice — nu sunt nimic fără cărți" *(Spiritul și litera,* p. 4).

Paleologu e un intelectual, adică un ins care și-a făcut din inteligență un idol — negăsind altul mai bun. „Comportarea intelectuală e întotdeauna creatoare, într-un fel sau altul, chiar dacă nu se manifestă neapărat prin scriere de cărți Intelectualul trebuie să poată face toate raportările posibile de la viață la cultură și de la cultură la viață" *(Bunul simț ca paradox,* p. 21). Paleologu le face, și pune inteligența în rangul suprem al virtuților. Inteligența, așa cum o vede el, este mama omeniei. Un prost nu poate fi decît rău. Din inteligență naște totul, inclusiv iubirea : „Inteligența e cel mai puternic afrodisiac, iar iubirea e *cosa mentale* (*B. s. ca p.,* 82). Este credința lui Pascal, al cărui „paradox genial" *l'amour et la raison n'est qu'une même chose* e citat în ambele cărți ale lui Paleologu (*S. și l.,* 144, *B. s. ca p.,* 60) și a lui Camil Petrescu („Bucuriile adevărate ale dragostei sunt bucurii ale minții", *Act venețian*), unicul scriitor asupra căruia Paleologu poposește îndelung și metodic, dedicindu-i patru studii compacte. Așa cum filosofii dinainte de Socrate deduceau universul dintr-un singur element (Totul este foc. Totul este apă), Al. Paleologu pune tot ce e uman în inteligență. El este raționalist din cap pînă-n picioare („Spiritul se însinuează răspîndindu-se ca un venin în toată textura somatică a ființei", *B. s. ca p.* 85) și un panrațional. Adică un aventurier al adevărului. Rațiunea e bunul simț condus cu metodă. Iar bunul simț e „darul de a «simți bine», de a discerne, de a imagina adevărul, de a îndrăzni" (*B. s. ca p.,* 10). Eminamente proteică, inteligența se face : virilitate, (a citi *Critica rațiunii pure,* iată un act viril, și mai ales a o scrie !) îndrăzneală, sensibilitate, umor x), iubire, imaginație. Aurul cenușiu se poate converti în orice.

Inteligența fiind, la Al. P., dominanta, „bobirnacul" primordial, resortul „che move'l sole e le altre stelle", care e metoda (= calea) pe care o urmează?

Aș răspunde astfel : Al. Paleologu practică, deliberat și temperamental, un *scepticism ironic* și o *melancolie programatică*. Cum să nu fie „sceptic", cînd „variate avataruri i-au sporit mult de tot cunoștințele despre lume și viață" (*S. și l.,* 5), cînd pretinde că dracul „e mult mai negru decît cea mai grozavă negreală, și suntem unii care l-am văzut" ?.. Cine l-a văzut pe dracul, suflă și-n *le bon dieu*. Ironia lui Paleologu ? Citiți ce a spus cu ocazia primirii (pentru cartea *Spiritul și litera*) a unui premiu de... debut („Accept acest premiu fiindcă mă feresc mult mai puțin de ridicol decît de lipsa de umor") și priviți-i, în același număr al *României literare*, fotografia, cu acel zîmbet blînd care ustură. Dacă va îmbătrîni vreodată, Paleologu va arăta ca Voltaire. Ironia, ca metodă de cunoaștere, e un cal troian : intră în idei, în fenomene, în concepte și le dizlocă, le întoarce pe dos, făcînd vizibil interiorul. Ca putere de pătrundere, ironia are o singură egală : metafora. Aceasta leagă toate lucrurile universului, ironia le dezleagă. Ironistul Paleologu, mitralior de paradoxuri (paradox nu e decît adevărul văzut pe dedesubt), vine de două ori din Andersen : este prințesa care simte bobul impur sub șapte saltele care-l ascund, și este copilul care vede goliciunea etc.

Cît privește melancolia... Ea e reversul ironiei, respirația acesteia, răgazul contemplativ. Paleologu, superlativ sociabil, este totuși un bărbat singur. Singurătatea generează melancolie ca viermele firul de mătase. Dar singurătate înseamnă și lipsă de Xantipă. De aceea, Paleologu, simpatizant al lui Maurois (despre care Gide spunea că face „conférence pour dames"), e un splendid filogin. Pagini mai frumoase ca ale sale despre condiția femeii, literatura română n-are. „Melancolia e deci o treaptă a lucidității, o eliberare a spiritului și de aceea e de multe ori nuanțată de ironie" (*B. s. ca p.,* 54). Melancolia lui Paleologu este un abandon activ, o stare de vulnerabilitate mentală, o ataraxie. Cînd ironia sa se-ntoarce către sine, Al Paleologu e melancolic.

Ceva despre „paradoxalul" Paleologu. Gentlemanul din cabinetul editurii se plimbă „cu picioarele goale în Forum", „în short la Galeriile Vaticanului", „în blue-jeans prin Florența". Găsește „absolut oribil tot ce e de Rafael în Pinacoteca Vaticanului". Cere „să nu denigrăm melodrama ; cred dimpotrivă despre ea că e o esență de mare teatru". Mărturisește că „nu pot să-l sufăr pe Rousseau". Aduce osanale literaturii polițiste. Îi plac cuvintele invelate ca *atrabilar, premoniție, hierofant, teofanie*, dar, la rigoare, „trintește" degajat și cite un *anasîna, boscărie, hurducat* sau *mare scofală !* Îl gustă cu jovialitate pe Al. O. Teodoreanu („voluptate eruditâ.. filosofie... un înțelept"). Și așa mai departe, în alb pur și negru dur.

Două vorbe despre critic. Paleologu e un zarifopolian („sub a cărui influență m-am deprins cu literatura", *S. și l.,* 164), afectind tactic amatorismul. Cum s-ar spune, sunt confidentul cărților, nu mercenarul lor! Aristarh investighează, Paleologu descoase. El e tipul literatului agale, intermitent ironic și distins, degustător subțire și cu panaș al literaturii de sus de tot și de jos de tot. Aristarh are de dat seamă. Paleologu vrea să-și dea seama. El, ca bun moralist producător de eseuri, citește *la diateza reflexivă*. Paleologu e critic nu „de gazetă" ci „de salon". Față de literatură, Paleologu ocupă poziția prietenului generos, intim sau, dacă vrem, a amantului solemn, expert în voluptăți solomoniace. Față cu opera, Aristarh e un comisar, Paleologu un prelat confesor. Religia sa e lectura.

Paleologu e cel mai „montaigne" critic de azi („Am scris despre ființa autori și cîteva opere pentru că mi-au stîrnit niște reflexii... De fapt, am scris despre mine..." — *S. și l.,* 6 ; „Sunt eu însumi aluatul cărții mele" etc. — Montaigne). De aici, libertinajul intelectual, ca anti dogmă, para-dogmă. Paleologu citind nu caută ordine și ierarhii, ci orientale delicii, el este un „balcanic". Procedura lui e nonșalanța scotocitoare, vagantă, divagantă, *kiefu*l spiritual. Paleologu („*mă declar paseist*", *B. s. ca p.,* 55) e „vechi".

x) Smerit rog pe redactorul acestei pagini, de al cărei spațiu știu că azi am abuzat, să-mi îngăduie, măcar în subsol, un cuvînt despre umorul bonom, gen Anatole France, al lui Paleologu. Ilustrez cu o delicioasă butadă a sa : „Un bărbat care a avut de-a face cu o femeie proastă, dacă a scăpat, îi *court encore*" (*B. s. ca p.,* 63). Mulțumesc.

FILMELE LUNII APRILIE

VERONICA • Producție a Casei de filme „Trei" ; scenariul **Vasilica Istrate** și **Elisabeta Bostan** ; regia : **Elisabeta Bostan** ; imaginea : **Iulius Druckmann** ; muzica : **Temistocle Popa** ; decoruri : **Giulio Tincu** ; costume : **Nelli Grigoriu-Merola** ; distribuția : **Lulu Mihăescu, Margareta Pîslaru, Dem Rădulescu, Vasilica Tastaman, Angela Moldovan, George Mihăiță.** Fantezie muzical-coregrafică, cu personaje și elemente inspirate din miraculoasa lume a poveștilor care farmecă orice copilărie.

★

ADIO, PETEKSBURG • Producție a studiourilor sovietice ; scenariul : **Anatoli Grebnev** ; regia : **Jan Frid** ; imaginea : **Oleg Kuhovarenko** ; muzica : **V. Cistiakov** ; distribuția : **Girt Iakovlev, Tatiana Bedova, Tatiana Pileț-kaia, Vasili Merkuriev, Pavel Kadocinikov, Igor Dmitriev.** Un episod din viața lui Johann Strauss.

★

SOARTA UNUI COMBATANT DIN CORPUL DE AUTOAPĂRARE • Producție a studiourilor coreene ; cinemascop alb-negru. Adaptare cinematografică a operei revoluționare cu același titlu, inspirată din lupta poporului coreean împotriva cotropitorilor japonezi.

★

GRĂBIȚI APUSUL SOARELUI • Producție a studiourilor americane ; scenariul : **Thomas C. Ryan, Hortan Foote,** după romanul lui **K. B. Gilden** ; regia : **Otto Preminger** ; imaginea : **Milton Krasner, Loyal Griggs** ; muzica : **Hugo Montenegro** ; distribuția : **Michael Caine, Jane Fonda, John Philip Law, Diahann Carroll, Burgess Meredith.** Filmul demască multiplele fațete ale rasismului : inumanitate, sadism, crimă.

★

TECUMSEH • Producție a studiourilor Defa-Berlin ; scenariul : **Rolf Römer, Wolfgang Ebeling** ; regia : **Hans Kratzert** ; imaginea : **Wolfgang Braumann** ; muzica : **Günther Fischer** ; distribuția : **Gojko Mitic, Annekathrin Bürger, Rolf Römer, Leon Niemczyk, Mieczyslaw Kalenik, Milan Beli.** Evocare a luptei triburilor de indieni din America de Nord la începutul secolului trecut.

★

DIMINEȚI DE RĂZBOI • Producție a studiourilor albaneze ; scenariul : **Dhimiter Djuvani** ; regia : **Kristaq Dhamo** ; imaginea : **Farouk Basha** ; muzica : **Robert Radoya** ; distribuția : **Raoul Poyani, Fatmir Dibra, E. Papa.** Acțiunea filmului se desfășoară în timpul celui de al doilea război mondial într-unul din satele ocupate de fasciști.

★

CE SE ÎNTÎMPLĂ, DOCTORE ? • Producție a studiourilor americane ; scenariul : **Buck Henry, David Newman, Robert Benton** ; regia : **Peter Bogdanovich** ; distribuția : **Barbra Streisand, Ryan O'Neil, Kenneth Mars, Austin Pendleton, Sorrel Booke.** Un duet comic ce trimite la un musical din anii '50.

★

UCIDEȚI OAIA NEAGRĂ • Producție a studiourilor poloneze ; scenariul : **Ryszard Klys,** după romanul omonim de **Marek Frackowiak** ; regia : **Jerzy Paasendorfer** ; imaginea : **Edward Klosiński** ; muzica : **Jerzy Matuszkiewicz** ; distribuția : **Marek Frackowiak, Ewa Adamska, Anna Seniuk, Tadeusz Janczar, Boleslaw Idziak, Ireneusz Karamon.** Filmul tratează problema copiilor crescuți în orfelinate.

★

NICI UN MOMENT DE PLICTISEALĂ : • Producție **Walt Disney** ; scenariul : **A. J. Carothers** ; regia : **Jerry Paris** ; muzica : **Robert F. Brunner** ; imaginea : **William Snyder** ; distribuția : **Dick Van Dyke, Edward G. Robinson, Dorothy Provine, Henry Silva, Joanna Moore.** Comedie polițistă cu accente de parodie.

★

ȚARA SĂLBATICĂ • Producție a studiourilor **Walt Disney** ; scenariul : **Calvin Clements jr. Paul Savage** ; regia : **Robert Totten** ; imaginea : **Franck Phillips** ; muzica : **Robert F. Brunner** ; distribuția : **Steve Forrest, Jack Elam, Ronny Howard, Frank De Kova, Morgan Woodward, Vera Miles.** Western.

REGIZORUL DAN PIȚA DESPRE FILMUL

„UN AUGUST ÎN FLĂCĂRI"

— Aș prefera să încercați să prezentați singur în linii mari acest film, din care realizați probabil șase serii pe un scenariu de Eugen Barbu și N. Mihail.

— E bine că ați spus „film" pentru că nu l-am gîndit ca pe un serial obișnuit de T.V. El va fi tratat ca orice film normal. Mă gîndesc, în primul rînd, că va exista toată grija din partea compartimentelor importante ale filmului de a realiza cadrul necesar filmării așa cum se obișnuiește pentru marele ecran. Spun asta pentru că am avut de întîmpinat greutăți legate de serialul de T.V. care nu era considerat drept film.

— Titlul ne trimite evident la August '44. Va fi un film de reconstituire istorică în genul documentar ?

— În mare parte, noi vom reconstitui epoca dar aceasta nu ne duce în zona documentarului, ci vom rămîne tot în planul ficțiunii. Scenariile, în mare parte, se bazează pe fapte reale, adăugîndu-se acestora puterea de invenție a scenariștilor.

— Numele acestora și epoca la care s-au referit ne trimit imediat la alt serial, „Urmărirea". Ce au comun sau mai ales ce n-au ?

— Ce au comun ? Și eu îmi pun prima oară întrebarea asta. Serialul nostru faptic se apropie de „Urmărirea", ca gen, el fiind mai vast ca întindere (în total vor fi 13 episoade, ultimele realizîndu-le Radu Gabrea, care a semnat și „Urmărirea"). Fiecare din ele are o intrigă și o miză independentă iar ceea ce le leagă este pregătirea și organizarea actului de la 23 August, începînd chiar din primăvara anului respectiv. Ar mai fi comun un grup de foarte buni actori care s-au impus în „Urmărirea" și pentru care chiar scenariștii au continuat episoadele : Toma Caragiu, Cristian Maurer, Marga Barbu, George Constantin, Aristide Teică, Vasilica Tastaman.

— Faptul că filmul se realizează în cadrul studiourilor cinematografice deși e comandă TV., ușurează întrucîtva munca, care se anunță oricum plină de greutăți, dată fiind întinderea

Actorii Toma Caragiu și Petre Gheorghiu, împreună cu regizorul Dan Pița și operatorul Iosif Demian într-o pauză de filmare.

plus reconstituirea momentului ?...

— Și ambiția realizatorilor de a trata în planul ficțiunii un astfel de moment istoric. În prima fază greutățile au fost imense. Fiind vorba de prima colaborare de genul acesta trebuiau înfrînte niște bariere. Fază depășită, dar care a necesitat cinci luni de eforturi zilnice. Avantajul ar fi că studioul îți pune la dispoziție — cu multă greutate de fapt — specialiști și aparatură mai aproape de necesitățile și specificul unui astfel de film.

— Cine vă ajută la această grea întreprizâ ?

— Radu și Miruna Boruzescu (scenografia), operatorul Iosif Demian și, în special, coregizorul filmului Alexandru Tatos.

— Actori noi în aceste serii ?

— Liviu Ciulei, Cornel Coman, Gina Patrichi, Ion Besoiu, Dorin Dron, Violeta Andrei, Petre Gheorghiu și alți foarte mulți actori buni de teatru care au fost mai puțin folosiți în cinema.

Florica ICHIM

ECOURI • ECOURI

LA STUDIOURIRLE din Riga s-a terminat, de curînd, turnarea filmului „Peters" consacrat eroului revoluționar Iakob Peters, film a cărui acțiune se desfășoară în 1918. Regizorul peliculei este Serghei Tarasov.

ÎNTR-UN SAT ce va fi în curînd acoperit de apele strînse de un baraj, se petrece acțiunea filmului bulgar „Ultima vară" pe care îl realizează Hristo Hristov avîndu-l pe Grigori Vașcov drept protagonist.

Joanna Zolbowska deține rolul principal din „Sfera de cristal", un film semnat de Stanislaw Rozewicz, care se ocupă de tînăra generație în Polonia de azi.

Clepsidra

PICTOR DE MOLDOVĂ

de Constantin VIȘAN

Portretul care păstrează peste timp amintirea lui Dimitrie Cantemir are o neasemuită frumusețe. Descifrăm în trăsăturile chipului, în fastul veșmintelor mîndria și adînca răspundere a domnului Moldovei, înțelepciunea cărturarului prețuit în academiile Europei, prudența diplomatului șlefuit între catifele și iataganele Stambulului, ironia adîncului cunoscător al hieroglifelor sufletului omenesc, gîndul omului politic, al vizionarului visînd o țară liberă. Și totuși, cît de sărac este portretul acesta față de bogăția operei vii a ilustrului bărbat pe care îl sărbătorim. Să nu ne mulțumim doar cu contemplarea chipului său și cu lectura datelor biografice. Să trecem dincolo de portretul fixat pe coperțile cărților sale. Să nu ne înspăimînte hieroglifele. Nici corbii și leii, nici lupii și inorogii. Dacă-i vom privi mai atent vom recunoaște în ei figuri cunoscute... „Ce Lupul, vechiu la minte și copt la crieri fiind, noile a Vulpei, vicleșuguri și proaspetele ei lungușituri îndată pricepînd, precum în gură mîiare zăminteaște, iară în piept otravă dospește, cunoscu..." (De-am ști să ne desfătăm mai des, nu numai la aniversări și comemorări cu astfel de arome suind din florile acestui pămînt, mare ne-ar fi folosul).

Dacă în „Istoria ieroglifică", Dimitrie Cantemir a fost nevoit să-și ferece cu șapte lăcate pornirea inimii, în „Descriptio Moldaviae" lirismul său nu cunoaște opreliște...

„Descriptio Moldaviae" este un studiu în care se îmbină armonios datele despre istoria, geografia, economia, administrația, etnografia, legislația și cultura Moldovei cu dragostea fără margini a autorului pentru pămîntul natal, pentru oamenii acestui pămînt, cu nădejdile sale în reușita încercării de a ieși la un liman mai bun și mai drept.

Paginile acestui impunător studiu științific redactat la cererea Academiei din Berlin sînt luminate în permanență de sclipirile metaforei. Ne aflăm în fața unuia dintre primele și cele mai substanțiale reportaje din istoria culturii românești.

Un reportaj scris cu mijloacele omului de știință dar și cu penelul pictorului, al portretistului, al scriitorului social, al patriotului...

„Cel mai înalt dintre munți este Ceahlăul, care, dacă ar fi intrat în basmele celor vechi, ar fi fost tot atît de vestit ca și Olimpul, Pindul sau Pelias. Este așezat în părțile Neamțului, nu departe de izvorul Tazlăului, iar mijlocul lui este acoperit de zăpezi veșnice. Pe vîrful lui însă nu se găsește pic de nea, fiindcă pare să fie deasupra norilor de zăpadă...".

Citind „Descriptio Moldaviae", gîndul se duce la Bălcescu și la Alecu Russo, la Pseudokinegetikos, la Vlahuță și la Calistrat Hogaș, la Sadoveanu și la Geo Bogza. Mîndria este cu atît mai mare cu cît la începuturile literaturii noastre moderne constatăm că străjuiește un pisc care cu trei veacuri în urmă începea să-și scrie numele printre culmile spiritualității europene.

O călătorie prin România (XIV)

ZIMBRII

de Constanța BUZEA

Zimbrii izolați pe-ntinderi de pămînt împădurit,
Parcă nu mai au ce pierde, umbra lor îi înmulțește.

Din amurgul tras cu aur, dulce și nemărginit,
Zimbrilor le vine calmul care-i ține ca-ntr-un clește.

Zimbrii, dincolo de zidul împletit, se tem de lume,
Ori ne văd și nu le pasă, se ascund, și pasc, își suie

Timpul lor decis de oameni, și culoarea amăruie,
Către ieslele stufoase, botul lor albit de spume.

I-am privit cu hărnicie, și-aș fi vrut să-i pot atinge,
Că de vîrsta lor înceată se atîrnă un final

Ca un lanț care îi roade, înlăuntru, pus pe singe.
Zimbrii aplecați privind domnitori vinind pe deal.

O familie de zimbri sărăcită de pornirea
Turmei mari gonind în dorul unui tropot înfundat.

Am privit răstălmăcită scena lor în amăgirea
Cărților împovărate de trecutul lor bogat.

Ne extaziem ca orbii într-un viscol luminos
La cetatea lor de ierburi izvorînd din altă lume.

Cînd ei vin, vin cîte unul, pui ursuzi cu ochi cețos.
Graba noastră-i teama noastră doritoare de renume.

Ce ne-ar mai rămîne nouă, care vrem să stim pe straturi
Groase de frunziș, că, totuși, vor putea să mai reziste

Zimbrii, lină de aramă, picotinzi bătrîni imaturi ?
Ce ne-ar mai rămîne nouă din distrugerea lor tristă ?

Se vor face șiruri, șiruri, îi vom îndrepta spre porți,
Verzi pădurile primindu-i tinere și răcoroase,

Va fi umbra lor întreagă umbra contrazisei sorți
Și vom fi și noi călare pe cai negri de mătase.

Nu numai muzică...

de George SBÂRCEA

FILARMONICA „GEORGE ENESCU" a organizat în stagiunea actuală o retrospectivă a carierei pianistice a unuia dintre marii noștri interpreți : Valentin Gheorghiu. La patruzeci și cinci de ani, pianistul acesta de un admirabil temperament romantic, în același timp însă și de o remarcabilă luciditate modernă, a străbătut un drum lung, marcat de numeroase succese în țară și peste hotare, legîndu-și numele îndeobște de viața muzicală de la noi din ultimul sfert de veac, timp în care a fost unul din artiștii cei mai prezenți pe afișele de concerte.

Urmărind certitudinea unei idei obiective a frumosului estetic, Valentin Gheorghiu este prețuit de publicul român, ca și de cel străin ca un poet al pianului. Toată cariera sa este, de fapt, o demonstrație a progresului continuu înfăptuit de artistul conștient de treptele ce se pot urca prin muncă și stăruință, prin aprofundarea înțelegerii operelor cîntate, prin voința de a învinge dificultățile ivite în calea căutătorilor de perfecțiune.

Înzestrat cu un dar neobișnuit al expresiei, Valentin Gheorghiu a devenit, ca alți cîțiva ilustri pianiști mondiali, *creator* în arta interpretativă. Ceea ce a oferit el ascultătorilor, bunăoară în tălmăcirea lui Beethoven, eleganta cutezanță de a-l „înțelege" conform propriei sale sensibilități, înseamnă, fără îndoială, un moment remarcabil al artei pianistice românești.

În arta noastră, Valentin Gheorghiu înfățișează, cu spiritul său fin și cultivat, o orientare sigură spre marile valori clasice și moderne ale muzicii. Tumultul său sufletesc, temperat prin disciplină, i-a dat posibilitatea să lumineze cu fericite imagini operele prezentate ascultătorilor în treizeci de ani de activitate pianistică.

Retrospectiva Filarmonicii „George Enescu", de fapt sărbătorirea unui mare artist român, a fost posibilă datorită stimei și prețuirii de care muzica, artele și artiștii în general se bucură în țara noastră. Artiștii, izolați în trecut în tăcerea grădinilor lui Academus, unde nu-i descopereau decît puțini, sînt azi ai tuturor.

O dovedește însufletirea cu care iubitorii muzicii, tineri și mai puțin tineri, îl aplaudă pe Valentin Gheorghiu de la un concert la altul, fără să obosească, fiindcă arta lui este o continuă răsplată celor mai alese gînduri și simțăminte peste claviatura pianului.